

Proclamația Frontului Apărării Naționale

Frontul Apărării Naționale este organizație de luptă, nicidecum politică, care să urmărească luarea puterii în Stat (…) În Frontul Apărării Naționale se pot înrola toți cetățenii conștienți ai acestei Patrii, indiferent de naționalitate sau credință politică, care vor să lupte și să se sacrifice pentru:

– Libertatea și independența Patriei.
– Libertatea și respectarea tuturor drepturilor omului.
– Libertatea cultului.
– Libertatea gândului, scrisului și cuvântului.
– Libertatea și respectarea muncii.
– Libertatea inițiativei și proprietății individuale.

Români și toate naționalitățile conlocuitoare din toate colțurile patriei noastre: „uniți-vă”.

Trebuie să arătăm lumii întregi că 18 milioane de locuitori doresc libertatea și că știu să lupte și să se sacrifice pentru ea. Numai atunci Marii Noștri Aliați ne vor ajuta să ne recăpătăm Independența Patriei și Libertatea Întregului Popor Român.

– Trăiască înfrățirea pe veci a poporului român cu toate naționalitățile conlocuitoare.
– Trăiască România Mare, liberă și independentă.
– Trăiască regele, chezășia scumpei noastre patrii și a dezvoltării în libertate a întregului popor român.

maior Nicolae Dabija

ISBN 978-973-88289-0-2

CNSAS

Organizația de rezistență condusă de maiorul Nicolae Dabija (1948-1949) — *Documente 1*

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIEREA ARHIVELOR SECURITĂȚII

Organizația de rezistență condusă de maiorul Nicolae Dabija (1948-1949)

CNSAS

Consiliul Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii

Organizaţia de rezistenţă condusă de maiorul Nicolae Dabija (1948-1949)

Documente editate, studiu introductiv şi note de
Liviu Pleşa

Editura CNSAS
Bucureşti
2009

Consiliul Național pentru Studierea
Arhivelor Securității
București, str. Matei Basarab, nr. 55-57, sector 3
www.cnsas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PLEŞA, LIVIU
Organizația de rezistență condusă de maiorul Nicolae Dabija : 1948 / Liviu Pleşa. - Bucureşti : Editura CNSAS, 2009
ISBN 978-973-88289-0-2

355.425.4(498)

Coperta: Cătălin Mândrilă
Machetare computerizată: George Enache

Editura Consiliului Național pentru Studierea
Arhivelor Securității
e-mail: editura@cnsas.ro

CUPRINS

Studiu introductiv

Imediat după accederea la guvernare, în urma presiunilor sovieticilor, P.C.R. a folosit represiunea asupra opoziţiei interne pentru a-şi consolida puterea. Primele arestări au avut loc începând chiar din martie 1945, fiind reţinute îndeosebi persoanele care puteau fi acuzate folosindu-se ca pretext campania de „defascizare” a ţării (impusă de Aliaţi). În această perioadă de început, reţinerile de persoane erau efectuate de către diferite „gărzi muncitoreşti” sau „cetăţeneşti”, iar opozanţii erau anchetaţi şi încarceraţi fără nici un proces[1].

În perioada 1945-1947, P.C.R. a trecut la o campanie de atacuri făţişe împotriva principalelor partide politice, dorind discreditarea şi compromiterea liderilor de marcă ai opoziţiei. Ţinta principală a noului regim au constituit-o P.N.Ţ. şi Iuliu Maniu, partid şi lider spre care se îndreptau speranţele majorităţii românilor, inclusiv ale celor din alte formaţiuni politice[2]. De acest aspect erau însă pe deplin conştiente şi organele de represiune[3].

Toate acestea, la care s-au adăugat trucarea grosolană a alegerilor din 1946 şi arestările continue ale unor fruntaşi politici din opoziţie, au condus la debusolarea întregii societăţi româneşti, dar în special a vechii elite politice, surprinsă nepregătită în faţa valului fără precedent de teroare care se năpustise asupra ei. În faţa acestei situaţii, o parte a membrilor de vârf ai clasei politice a ales calea emigrării, legale sau ilegale, în Occident, unde a constituit diferite organisme îndreptate contra regimului comunist din România. Alţi membri ai partidelor politice au avut diverse roluri în constituirea unor grupuri de rezistenţă în interior, cum ar fi: „Haiducii lui Avram Iancu”, „Sumanele Negre”, „Graiul Sângelui” etc. Aceste ultime organizaţii au fost însă puternic infiltrate de serviciile secrete ale noii puteri, care au folosit activitatea acestora şi procesele aferente ca un nou mijloc de compromitere a partidelor

---

[1] Într-o *Notă telefonică*, din 19 martie 1945, trimisă de Inspectoratul Regional de Poliţie Timişoara, se precizează: „Comisariatul de Poliţie Petroşani raportează că în ziua de 17 martie 1945 organizaţiile F.N.D. din acel oraş au arestat la Petroşani 18 persoane, iar pe Valea Jiului 50 persoane, ca fasciste şi legionare, care au fost adunate la sediile organizaţiunii F.N.D.”. Fiind sesizat de acest aspect, Teohari Georgescu a dispus ca „persoanele arestate să fie predate organelor poliţieneşti pentru cercetare”. Cu toate acestea, Comisariatul de Poliţie Petroşani raporta a doua zi următoarele: „nici până astăzi, ora raportului, nu s-a putut intra la cercetarea în fond a celor 14 persoane presupuse legionari şi fascişti reţinuţi de către garda cetăţenească Petroşani şi predaţi nouă în ziua de 18 martie a.c. în sensul Ordinului d-lui ministru al Afacerilor Interne Teohari Georgescu. Motivul întârzierii este faptul că nici până în prezent garda cetăţenească nu a prezentat probele vinovăţiei celor reţinuţi, cerând ziua de 21 martie 1945 ca ultim termen al administrării acestora” (Arhiva Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii – în continuare se va cita A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 204, vol. 1, f. 14).

[2] Spre exemplu, Alexandra Pop, viitoare membră a grupului lui Dabija, deşi făcea parte din Mişcarea Legionară, motiv pentru care în anul 1941 fusese obligată să părăsească liceul din Blaj pe care îl urma, în timpul alegerilor din 1946 a făcut o propagandă intensă în favoarea P.N.Ţ. în com. Bistra, fiind conştientă de faptul că doar acest partid putea să se opună P.C.R. pe cale electorală.

[3] Într-un bilanţ al Siguranţei din 23 august 1947 se specifica: „am urmărit acţiunea politică sub toate aspectele, concentrându-ne vigilenţa asupra P.N.Ţ., în jurul căruia am apreciat că s-a polarizat acţiunea subversivă” (Marius Oprea, *Naşterea Securităţii*, în „Analele Sighet”, nr. 6, *Anul 1948 – instituţionalizarea comunismului*, Fundaţia Academia Civică, Bucureşti, 1998, p. 297).

politice din opoziţie. În acea perioadă, Silviu Brucan îi numea pe membrii organizaţiilor de mai sus drept „strigoi repudiaţi cu dezgust de poporul nostru”[4].

Trebuie amintit însă faptul că aderenţa populaţiei la grupurile de rezistenţă constituite în perioada 1945-1947 a fost limitată, aceasta neavând amploarea de mai târziu. Cu precădere ţărănimea, care ulterior va juca un rol deosebit de important, a avut un aport redus în această primă fază a rezistenţei anticomuniste. Motivaţia rezidă în faptul că până în acel moment această categorie socială încă nu fusese afectată foarte tare de măsurile luate de noul regim. Mai mult, nu puţini locuitori ai satelor beneficiaseră de pe urma reformei agrare, când primiseră mici suprafeţe de pământ, ceea ce i-a determinat să fie, dacă nu favorabili, oricum nu ostili făţiş noii puteri.

Nu putem omite nici o oarecare „obişnuinţă” a societăţii cu dictatura, deoarece începând din 1938 România s-a aflat sub trei regimuri de autoritate. Populaţia, afectată şi de desfăşurarea războiului, nu reacţiona cu virulenţă la abuzurile şi îngrădirile libertăţii, pe care le percepea ca pe ceva aproape cotidian (spre exemplu, P.N.Ţ. s-a aflat oficial în afara legii încă din 1938). Treptat, însă, odată cu intensificarea măsurilor represive, şi mai ales după arestarea lui Iuliu Maniu, cel mai respectat om politic din ţară, cu interzicerea partidelor politice şi desfiinţarea Bisericii Greco-Catolice, la care se adăuga şi spectrul iminentei colectivizări, sentimentele anticomuniste ale populaţiei au crescut în amploare, luând în multe zone forma împotrivirii armate.

Spre deosebire de poziţia ferm ostilă în raport cu P.N.Ţ. şi P.N.L., atitudinea P.C.R. faţă de legionari a fost puţin diferită, în primii ani noua putere ezitând să se opună categoric acestora[5] şi chiar atrăgându-i în propriile rânduri în cursul procesului de consolidare. Campaniile de reţinere pe scară largă a legionarilor, care au debutat în noaptea de 14/15 mai 1948[6], au avut însă şi un efect contrar. Astfel, cei care au reuşit să scape de arestare s-au refugiat în munţi, unde au format puternice grupuri de rezistenţă, dintre care le amintim pe cele conduse de Ion Gavrilă-Ogoranu[7], Leon Şuşman, Spiru Blănaru, Vasile Popşa[8] ş.a. De

---

[4] Silviu Brucan, *Războinicii fără de patrie*, în „Scânteia”, 28 iunie 1946, p. 1.

[5] Într-un material documentar referitor la grupurile de rezistenţă, întocmit de Siguranţă la 7 mai 1948, se preciza: „Dat fiind faptul că din rezultatele obţinute până acum reiese clar participarea activă a Mişcării Legionare în curs de reorganizare, se impune revizuirea atitudinii de până acum faţă de ea. Până în prezent, respectând linia fixată, s-a evitat a se lua măsuri contra acestei mişcări” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 31, f. 50).

[6] Într-o conferinţă ţinută la Ministerul Afacerilor Interne, la 18 mai 1948, Teohari Georgescu, justificând pactul cu legionarii, afirma că „s-a considerat că nu era potrivit să se ducă lupta împotriva tuturor duşmanilor deodată”, dar că începând din acel moment „discuţii cu unii legionari care ar pretinde că sunt cuminţi nu facem. Nu mai credem pe nimeni. Trebuie să terminăm şi cu duşmanul acesta şi să fim fără milă, pentru a nu-i da nici o posibilitate de manevră”. Pentru procesul-verbal al conferinţei a se consulta Florica Dobre (coord.), Florian Banu, Camelia Duică, Silviu B. Moldovan, Elis Neagoe-Pleşa, Liviu Ţăranu (eds.), *„Bande, bandiţi şi eroi”. Grupurile de rezistenţă şi Securitatea (1948-1968). Documente*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2003, p. 45.

[7] Ion Gavrilă-Ogoranu, *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc*, vol. I-II, Editura Marineasa, Timişoara, 1993-1995, şi vol. IV, Editura Mesagerul de Făgăraş, Făgăraş, 2004.

[8] Despre activitatea în rezistenţă a fraţilor Popşa a se vedea pe larg în Camelia Ivan Duică, *Rezistenţa anticomunistă din Maramureş. Gruparea Popşa. 1948-1949*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 2005.

altfel, legionari urmăriţi de Securitate au fost prezenţi în cvasitotalitatea grupurilor de rezistenţă din România.

Conştienţi de faptul că ofiţerii armatei române, în general patrioţi şi profund ataşaţi ţării, reprezentau un adevărat pericol la adresa regimului, liderii P.C.R. au căutat încă de la început să-şi impună controlul asupra acestei instituţii vitale a statului. Regimul comunist a declanşat o campanie de epurare a armatei, vizând îndeosebi ofiţerii care luptaseră şi se remarcaseră prin eroism pe frontul de Răsărit, dar şi cadrele cunoscute cu simpatii faţă de fostele partide democratice sau cele având „origine nesănătoasă".

Primele epurări de amploare în rândul ofiţerilor au avut loc în vara anului 1946, în lunile iulie-august[9], în contextul în care P.C.R. pregătea alegerile generale şi înţelegea foarte bine pericolul reprezentat de o armată „reacţionară"[10]. A fost deblocat un număr mare de militari, în principal cei decoraţi pentru faptele de arme din timpul luptelor contra U.R.S.S. Aşadar, după ce luptaseră cu eroism şi se jertfiseră pentru ţară, mulţi dintre ei fiind răniţi în luptă, aceşti ofiţeri de elită ai armatei constatau că, în loc să fi fost recompensaţi de noua putere, aceasta îi declara indezirabili. Lipsiţi de orice venit, foştii ofiţeri au fost nevoiţi, pentru a-şi întreţine familiile, să presteze munci cu mult sub calificarea lor: simpli vânzători în magazine, muncitori etc. Epurările au continuat apoi o lungă perioadă în timpul regimului Dej, având însă o amploare mai redusă[11].

La toate acestea se adăuga şi pericolul iminentei arestări. Ofiţerii urmăreau cu înfrigurare acţiunile din ce în ce mai brutale ale puterii comuniste, aşteptându-se în orice moment să fie încarceraţi pentru vina de a fi luptat contra „marelui frate de la Răsărit". Teama de represalii a dus la emigrarea clandestină a numeroşi militari, cu precădere a acelor cu rang superior.

---

[9] La 16 iunie 1946 fost publicată în „Monitorul Oficial" legea privind trecerea în cadrul disponibil a 40% dintre ofiţeri (5.404 din armata de uscat, 1.996 de la aviaţie şi 200 de la marină). După apariţia legii au fost întocmite liste cu ofiţerii ce urmau a fi deblocaţi, motiv pentru care, din onoare, 1.543 cadre militare şi-au depus cererea de demisie, printre acestea numărându-se şi maiorul Nicolae Dabija („România liberă", 22 iulie 1946, p. 1).

[10] La Plenara C.C. al P.C.R. din 25-28 ianuarie 1946, consacrată pregătirii alegerilor generale, Dumitru Coliu, şeful Secţiei pentru Probleme Militare a C.C. al P.C.R. şi viitorul şef al temutei Comisii a Controlului de Partid, afirma: „Cadrele din armată de ofiţeri şi subofiţeri, prin educaţia lor, sunt elemente ostile regimului democratic, o parte din convingere, iar altă parte importantă fiind sub permanenta influenţă a cercurilor reacţionare sau din cauza legăturilor pe care le au. (…) azi în armată sunt 17.000 ofiţeri şi 27.000 subofiţeri. Deci o forţă destul de puternică a armatei întregi, numai cadrele active care se găsesc în armată, nesocotind ofiţerii de rezervă, care vin şi pleacă şi sunt într-un spirit permanent reacţionar educaţi şi menţin această stare printre ţărani şi muncitori, unde vin". În opinia acestuia, măsura care trebuia luată era următoarea: „aşa cum spunea şi tov. Luca: de a izola şi neutraliza în rândul cadrelor armatei elementele reacţionare şi apoi de a da lovitura prin epuraţie" (Arhivele Naţionale Istorice Centrale – în continuare se va cita A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar nr. 11/1946, f. 230-231).

[11] La Conferinţa M.A.I. din 16-18 septembrie 1958, Alexandru Drăghici arăta că în ultimul an organele de Contrainformaţii Militare au arestat 93 de persoane şi „au luat măsuri pentru îndepărtarea din armată a unui număr de 1.530 militari, care nu prezentau încredere politică" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 105, f. 11).

În acest context destul de agitat pentru fostele cadre militare, unii ofiţeri au luat decizia de a forma grupuri de rezistenţă armată sau de a se alătura acelora deja existente. Primele grupuri constituite din militari au apărut încă din anul 1945, fenomenul accentuându-se în anul următor, mai ales după debutul epurărilor pe scară largă. Organizaţiile constituite atunci au fost însă rapid anihilate de organele de represiune, mai ales că suportul din partea populaţiei era încă redus. În vara anului 1946 au avut loc numeroase arestări în rândul militarilor, acuzaţi de implicare în Mişcarea Naţională de Rezistenţă condusă de generalul Aurel Aldea, al cărei proces a avut loc cu câteva zile înainte de desfăşurarea alegerilor generale[12], dorinţa noii puteri fiind aceea de a da un puternic semnal propagandistic şi de forţă.

Arestările au continuat însă şi în anii imediat următori, astfel încât numeroşi alţi ofiţeri au văzut ca unică soluţie crearea unor organizaţii de rezistenţă armată anticomunistă. Alături de maiorul Dabija, cele mai semnificative exemple sunt cele ale colonelului Uţă, colonelului Gheorghe Arsenescu, locotenentului Toma Arnăuţoiu, căpitanului Diamandi Ionescu[13], locotenentului Leonida Bodiu, comandorului Petru Domăşneanu ş.a.[14]. Toţi cei menţionaţi anterior au trecut la constituirea unor grupuri de rezistenţă în anii 1948-1949, odată cu exacerbarea măsurilor represive iniţiate de partidul comunist, care afectau categorii tot mai largi ale populaţiei. Aceşti lideri militari doreau constituirea unor grupuri de luptă bine înarmate, capabile să ducă acţiuni armate de partizani în cazul izbucnirii unui conflict între U.R.S.S. şi puterile occidentale, pe care-l considerau a fi iminent.

În paralel cu deciziile privind eliminarea opozanţilor politici, au fost luate mai multe măsuri care vizau îndepărtarea persoanelor incomode din rândul tuturor categoriilor de personal bugetar şi administrativ. Începând din anul 1945 au fost comprimate treptat toate persoanele din justiţie, administraţie centrală şi locală etc., care se opuneau noului regim şi nu erau de acord cu politica P.C.R. În mediul rural, în această perioadă a fost concediată sau înlocuită imensa majoritate a primarilor, notarilor, perceptorilor şi diverşilor funcţionari, categorii învinuite de a se fi pus în slujba vechilor regimuri şi a dictaturii antonesciene. O parte dintre aceste persoane, nemulţumite de situaţie şi de noul lor statut, au aderat la mişcarea de rezistenţă armată, cel mai elocvent exemplu fiind cel al notarului Spiru Blănaru. Şi printre persoanele de sprijin ale organizaţiei lui Dabija au existat astfel de cazuri: notarul Emil Moraru, perceptorul Vasile Voicu ş.a.

Tot în acest context se înscrie, după declanşarea „reformei învăţământului”, şi comprimarea învăţătorilor şi profesorilor care nu agreau politica P.C.R., fiind vizaţi îndeosebi foştii membrii P.N.Ţ. şi legionari. Adeziunea învăţătorilor la grupurile de rezistenţă, persoane care se bucurau de respect în rândul populaţiei rurale, a atras sprijinul multor locuitori faţă de

---

[12] Pentru informaţii detaliate referitoare la desfăşurarea cercetărilor şi a procesului M.N.R. a se consulta A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 26 şi dosar nr. 27 şi A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 18.

[13] Vezi A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 710, vol. 1-3, dosar nr. 711, vol. 1-11, şi dosar nr. 734, vol. 1-19.

[14] Desigur, lista militarilor implicaţi în rezistenţa anticomunistă este lungă. A se consulta şi Zicu Ionescu, *Cadre militare în grupările de rezistenţă armată anticomunistă în Munţii Argeşului şi Muscelului*, în *** *Experimentul Piteşti. Grupuri înarmate de luptă împotriva bolşevizării României*, Fundaţia Culturală Memoria Filiala Argeş, Piteşti, 2005, p. 224-230.

organizaţiile anticomuniste. Învăţătorii au avut un rol important şi în cadrul organizaţiei conduse de Nicolae Dabija, remarcându-se Cornel Pascu şi Victor Vandor, ambii ucişi de Securitate, dar şi Vasile Toma, Dumitru Fuga, Dan Pamfil, Ioan Socaciu ş.a.

Măsurile luate de P.C.R. în anii 1947-1948, în vederea preluării controlului asupra economiei, cele de etatizare şi naţionalizare, nu au afectat doar marea burghezie, ci şi pe micii proprietari din mediul rural care foloseau munca salariată (morari, deţinătorii unor ateliere de cojocărie, cizmărie etc.), consideraţi de noua putere ca fiind „mici burghezi" sau „chiaburi". Loviţi pe nedrept de regim, aceştia au susţinut de multe ori grupurile de rezistenţă, îndeosebi din punct de vedere material.

Introducerea cotelor obligatorii a avut repercusiuni asupra majorităţii categoriilor rurale, ţăranii protestând deseori contra acestor măsuri abuzive. Tot în această perioadă, în faţa ţărănimii şi a întregii populaţii de la sate s-a ivit şi problema colectivizării, care a debutat în martie 1949[15], dar care fusese anunţată de către liderii partidului încă din anii anteriori[16]. De altfel, numeroşi soldaţi care luptaseră pe frontul de Răsărit văzuseră cum arăta un colhoz, iar propaganda antonesciană, apoi cea naţional-ţărănistă, le deschiseseră ochii asupra a ceea ce însemna în realitate colectivizarea[17].

Începând cu anul 1947 au fost efectuate şi primele arestări în rândul ţărănimii, numeroşi agricultori fiind trimişi în judecată şi condamnaţi pentru „sabotaj", „neînsămânţarea pământului", „nepredarea cotelor" etc. Pedepsele nu erau mari, de la 14 zile la 3 luni, dar erau ceva inedit în mediul rural, populaţia de la sate începând să simtă pe cont propriu latura

---

[15] La Plenara C.C. al P.M.R. din 3-5 martie 1949, Gheorghiu-Dej a prezentat *Raportul Biroului Politic în problema ţărănească*, pe baza căruia s-a hotărât începerea colectivizării (pe larg asupra desfăşurării Plenarei a se vedea *** *Stenogramele şedinţelor Biroului Politic şi ale Secretariatului Comitetului Central al P.M.R.*, vol. II, *1949*, Arhivele Naţionale ale României, Bucureşti, 2003, p. 123-190).

[16] Într-un articol apărut în toamna anului 1948, Gheorghiu-Dej preciza că răspunsul la problemele creşterii productivităţii în agricultură şi a „lichidării exploatării la ţară" a fost găsit de P.M.R. „tot în experienţa istorică a Partidului Comunist (bolşevic) al Uniunii Sovietice". În acest sens, secretarul general al partidului cita una dintre „genialele învăţături" ale lui Stalin: «Soluţia este trecerea de la gospodăriile ţărăneşti mici şi fărâmiţate la gospodării mari şi unite pe baza cultivării în comun a pământului» şi nu uita să menţioneze faptul că „şi sub acest aspect Partidul Bolşevic are marele merit istoric de a fi găsit *unica soluţie justă* a problemei reorganizării pe baze socialiste a agriculturii, nu numai pentru propria sa ţară, ci şi pentru *toate* [subl. a.] ţările care merg spre socialism" (*Exemplul măreţ de construire a socialismului*, în Gheorghe Gheorghiu-Dej, *Articole şi cuvântări*, Editura Partidului Muncitoresc Român, Bucureşti, 1951, p. 183-184, articol apărut iniţial în „Pentru pace trainică, pentru democraţie populară!", nr. 19, 1 octombrie 1948).

[17] Oferim spre exemplificare un fragment dintr-un manifest antonescian împărţit soldaţilor pe front în anul 1943, păstrat până în 1957 de Cornel Crai, din com. Poşaga de Jos, jud. Alba, persoană de sprijin a grupului lui Leon Şuşman: „mai bine să fim noi la Ruşi, oricât de departe, decât bolşevicii la noi în ţară. Celor ce preamăresc comunismul şi binefacerile lui spuneţi-le ce aţi văzut în Rusia: ţărani fără pământ şi fără vite, înhămaţi ca boii la căruţe; lucrători şi orăşeni trăind în ruine, în cea mai neagră mizerie şi murdărie; bărbaţi şi femei şi copii supţi de muncă, de foame şi bătuciţi de dureri; biserici dărâmate; sate şi târguri fără cimitire. Peste tot numai urme de omoruri, distrugeri şi sărăcie lucie. Celor ce poartă grija Angliei şi Americii spuneţi-le că suntem şi vom rămâne hotărâţi în tabăra opusă comunismului. Cei ce ajută şi îndeamnă pe Bolşevici nu ne pot fi decât duşmani" (Elis Neagoe-Pleşa, *Portret de favorizator: ţăranul Crai Cornel din Poşaga de Jos*, în „Dosarele Istoriei", nr. 10, 2002, p. 50-51).

represivă a regimului. Fiind conştiente de pericolul reprezentat de nemulţumirile apărute în rândul acestei categorii sociale, organele de represiune au trecut la recrutarea cât mai multor informatori din mediul rural[18].

Trebuie amintite şi câteva caracteristici ale ţărănimii din judeţul Alba, care era de departe cea mai numeroasă categorie socială din zonă. În primul rând se remarcă numărul redus al ţăranilor care deţineau suprafeţe mari de pământ. Predomina mica gospodărie, ţăranii din Alba deţinând în general doar câteva jugăre de pământ, care de multe ori nu asigurau nici subzistenţa familiilor lor. Fenomenul era potenţat în Munţii Apuseni, unde sărăcia locuitorilor era cu mult mai acută. Tocmai din aceste motive mulţi tineri ţărani căutau locuri de muncă în alte zone, chiar peste Carpaţi, îndeosebi la Bucureşti, unde învăţau diferite meserii.

Din punct de vedere politic, marea majoritate a ţărănimii din Alba simpatiza cu P.N.Ţ., continuatorul Partidului Naţional Român, care militase atât de mult pentru realizarea Marii Uniri. Elocvent este şi faptul că liderul acestui partid, Iuliu Maniu, candida de fiecare dată în circumscripţia electorală de la Vinţu de Jos, din imediata apropiere a oraşului Alba Iulia. Spre sfârşitul perioadei interbelice, mai ales după marea criză economică, care le agravase situaţia şi aşa precară, numeroşi ţărani s-au alăturat Mişcării Legionare, fiind dezamăgiţi de partidele politice tradiţionale. După instaurarea regimului comunist, mulţi ţărani din zonă s-au înscris însă în Frontul Plugarilor, amăgiţi probabil de reforma agrară şi de promisiunile social-economice ale comuniştilor, fapt explicabil în condiţiile sărăciei în care unii dintre ei îşi duceau traiul. În scurt timp însă, observând realităţile noului regim, aceştia aveau să realizeze că fuseseră crunt înşelaţi de propaganda comunistă.

Toate aceste caracteristici economice şi politice ale ţărănimii din zonă nu aveau să le scape nici activiştilor P.C.R., care încercaseră să ia măsuri pentru a le contracara încă din vara anului 1945[19].

Desfiinţarea Bisericii Greco-Catolice a avut un adevărat efect de bumerang asupra regimului, măsura fiind adânc resimţită de masele largi de credincioşi din întreaga

---

[18] Ordinul nr. 3.660/Cabinet, emis la 14 aprilie 1948 şi semnat de directorul general al Siguranţei, N.I. Popescu, stipula următoarele: „Având în vedere că reacţiunea internă va căuta din ce în ce mai mult să polarizeze în jurul său chiaburimea şi prin ea masele ţărăneşti, din motive deja expuse, este imperios necesar ca extinderea agenturilor la sate să se facă neîntârziat, astfel ca până cel mai târziu la 1 iunie a.c. teritoriul rural al ţării să fie integral acoperit" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 195, vol. 1, f. 29).

[19] La şedinţa pe ţară a responsabililor P.C.R. cu propagandă şi agitaţia (11-14 iulie 1945), Miron Belea, activistul care răspundea de acest resort în judeţele Alba şi Hunedoara, afirma: „În Alba, ţărănimea este factorul care, prin numărul covârşitor, influenţează mersul mişcărilor sociale (…) În judeţul Alba elementul preponderent este ţărănimea legată de mica gospodărie, a cărei rentabilitate e asigurată pe Valea Mureşului şi îşi pierde din puterea de producţie în restul judeţului, prin constituţia solului (…) Această structură social-economică în trecut a fost sprijinul înfiripării în judeţul Alba a reacţiunii maniste, care a avut ca element de bază ţărănimea. În regiunea moţilor, în centrul de gravitate «Mica», înrădăcinarea puternică a Mişcării legionare, care a avut repercusiuni şi asupra centrelor de industrie grea din depresiunea Mureşului. Urmele complexului de acţiuni fasciste (maniste), şovine (legionare), prezintă şi astăzi un pericol, care se manifestă printr-o susţinere a lui Maniu în rândul ţărănimii din judeţul Alba şi prin acţiunea de mobilizare pentru sabotarea măsurilor de redresare economică ale guvernului" (A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar nr. 61/2945, f. 12-13).

Transilvanie, îndeosebi din zonele locuite preponderent de greco-catolici: regiunile Blaj, Alba Iulia, Valea Mureşului, Munţii Apuseni, Cluj, Sălaj, Maramureş, Făgăraş. Arestarea episcopilor şi preoţilor greco-catolici, urmată de anchetarea violentă a acestora pentru a-şi da acordul în legătură cu aderarea la Biserica Ortodoxă Română, dar şi închiderea şi profanarea bisericilor[20] etc. au deschis ochii întregii populaţii, care a conştientizat faptul că regimul nu avea nimic sfânt. La îndemnul episcopului Ioan Suciu[21], preoţii greco-catolici au vorbit în ultimele lor predici ţinute în faţa întregii comunităţi adunate în biserici, cerând populaţiei să-şi păstreze credinţa în Dumnezeu şi în Biserica Greco-Catolică şi să nu treacă la ortodoxie.

Refuzând să-şi trădeze credinţa, susţinuţi de episcopii şi protopopii clandestini, mulţi preoţi greco-catolici şi-au continuat activitatea în ilegalitate, ţinând în continuare slujbe, predici, oficiind căsătorii sau înmormântări în clandestinitate etc. Începând din toamna anului 1948, unii dintre preoţii care scăpaseră de arestare şi condamnare s-au alăturat organizaţiilor de rezistenţă sau au iniţiat chiar ei formarea unor astfel de grupuri. Prezenţa lor în rândul rezistenţilor, ca membri sau ca persoane de sprijin, a atras de partea acestora ajutorul populaţiei din zonă, iar uneori chiar a unor comunităţi în integralitatea lor. Cele mai ilustrative exemple sunt cele ale preoţilor Simion Roşa şi Grigore Jaflea, din com. Poşaga, jud. Alba (care practic au fost sufletul grupului condus de Leon Şuşman)[22], Ioan Joldea Dunca (din organizaţia fraţilor Popşa)[23], Atanasie Oniga (membru de frunte al grupului din Munţii

---

[20] Conform mărturiei lui Nicolae Barna, din Blaj, „într-o noapte Corlea, Aldea Marţian, Cisteian şi Coman [toţi angajaţi ai S.J.S.P. Târnava Mică – n.n.] au intrat în Catedrala din Blaj şi, beţi fiind, au urinat pe cele sfinte" (*** *Noi nu am avut tinereţe. Cronica rezistenţei anticomuniste. 1945-1989*, ediţia a II-a, Editura „Altip", Alba Iulia, 2005, p. 191).

[21] În octombrie 1948, înaltul prelat a împărţit mai multor preoţi greco-catolici o circulară în care îi îndemna pe credincioşi să reziste presiunilor şi să nu treacă la ortodoxie: „Luptaţi-vă lupta dreaptă a credinţei, până în temniţă şi lanţuri, ca milioanele de mucenici. Luptaţi cu Inima Neprihănită a Mariei, în speranţa neclătinată a biruinţei Bisericii". Pentru textul complet al circularei, a se vedea Elis Neagoe-Pleşa, *Motivaţie religioasă în mişcarea de rezistenţă anticomunistă. Rolul preoţilor greco-catolici Grigore Jaflea şi Simion Roşa în Grupul „Leon Şuşman"*, în Cosmin Budeancă, Florentin Olteanu, Iulia Pop (eds.), *Rezistenţa anticomunistă: cercetare ştiinţifică şi valorificare muzeală*, Editura Argonaut, Cluj, 2006, p. 102-103 (conform unui document din A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.692, f. 63). Unul dintre preoţii greco-catolici care au urmat îndemnul episcopului Suciu a fost şi Ieronim Şuşman, fratele lui Leon Şuşman, care în 1957, în timp ce era anchetat la Cluj de lt. maj. Rîpeanu Ioan, declara: „Instrucţiuni în vederea desfăşurării activităţii clandestine greco-catolice am primit în 1948 de la fostul episcop greco-catolic Suciu Ioan, instrucţiuni care au stat la baza activităţii mele clandestine greco-catolice" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 965, vol. 1, f. 14). În mod similar, într-un raport al D.R.S. Stalin referitor la preotul greco-catolic Ştefan Berinde, paroh II la Blaj, arestat la 28 octombrie 1948 pentru „activitate clandestină religioasă", se preciza: „Susnumitul în 1948 ia cunoştinţă cu anumite circulări şi scrisori ale episcopului Suciu Ioan (decedat), prin care îndemna populaţia şi preoţii greco-catolici să-şi păstreze credinţa şi să nu treacă la ortodoxie. Berinde Ştefan, în urma acestor circulări şi scrisori, a ţinut mai multe predici în faţa credincioşilor, îndemnându-i să nu treacă la ortodoxie" (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 133.569, vol. 1, f. 8).

[22] E. Neagoe-Pleşa, *Motivaţie religioasă…*, p. 90-104.

[23] A se vedea Camelia Ivan Duică, *Ioan Dunca Joldea – un preot greco-catolic în rezistenţa armată anticomunistă*, în Adrian Nicolae Petcu (coord.), *Partidul, Securitatea şi Cultele. 1945-1989*, Editura Nemira, Bucureşti, 2005, p. 236-244..

Ţibleşului condus de Nicolae Pop, organizaţie numită de altfel de Securitate drept „gruparea Pop-Oniga")[24] ş.a.

În multe comune cu o populaţie preponderent greco-catolică, locuitorii din uonă au refuzat în majoritatea lor trecerea la ortodoxie. Spre exemplu, într-un raport al Securităţii se arăta că în comuna Bistra „un număr de 1.900 credincioşi ai fostei legi catolice nu au aderat nici până în prezent la ortodoxism", aceştia fiind influenţaţi de către preoţii Nicolae Bucea şi Traian Marcu[25]. Situaţia era similară şi în com. Întregalde, unde „majoritatea locuitorilor au refuzat să semneze trecerea la ortodoxism"[26].

Întreg acest context intern favorabil mişcării de rezistenţă a fost dublat de acutizarea tensiunilor dintre blocul occidental şi cel „democratic". Liderii P.C.R., conştienţi de faptul că întreaga lor putere era susţinută doar de tancurile sovietice, se întreceau în atacarea statelor occidentale şi îndeosebi a Statelor Unite ale Americii[27]. Propaganda Vestului, şi ea extrem de virulentă, ajungea în casele românilor prin intermediul posturilor de radio „Vocea Americii", „B.B.C.", „Radio Ankara" etc., regimul comunist nereuşind să o controleze[28], deşi ascultarea „posturilor de radio reacţionare" şi „răspândirea zvonurilor tendenţioase propagate de acestea" erau considerate a fi delicte, persoanele vinovate fiind arestate şi condamnate. Cei

---

[24] Pentru mai multe informaţii despre activitatea preotului Atanasie Oniga în rezistenţa din Munţii Ţibleşului vezi A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.426, şi Ştefan Bellu, *Pădurea răzvrătită. Mărturi ale rezistenţei anticomuniste*, Editura Gutinul, Baia Mare, 1993.

[25] Raportul a fost întocmit la 25 noiembrie 1948 de către plt. maj. Mihai Nicoară (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 21, f. 122).

[26] Dumitru Fuga, *Povestea vieţii mele – o poveste adevărată*, Editura Eurostampa, Timişoara, 2002, p. 104.

[27] Prezentăm doar un fragment dintr-un discurs al lui Gheorghiu-Dej, exemple asemănătoare fiind nenumărate: „În ciuda şubrezirii bazei sale materiale şi a eşecurilor suportate în ultimul timp, imperialismul american încearcă să-şi realizeze prin toate mijloacele politica sa agresivă de cucerire a lumii prin forţă. Pactul Atlantic este principalul instrument al acestei politici agresive. (…) Generalii americani străbat ţările marshallizate şi, cu ajutorul guvernelor trădătoare, se străduiesc să organizeze carnea de tun la ordinele noilor pretendenţi la dominaţia lumii. Atât de dragi le sunt monopoliştilor americani popoarele europene, încât vor să le pună să lupte pentru cauza lor josnică" (*Raport cu prilejul adunării festive în cinstea zilei eliberării naţionale a României*, în Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole…*, p. 306, articol apărut iniţial în „Scânteia" din 23 august 1949)).

[28] La şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.M.R. din 13 iulie 1948, Gheorghiu-Dej afirma următoarele: „Noi nu ne-am gândit din vreme să luăm măsuri în legătură cu această ascultare a posturilor de radio Londra şi America. (…) Am discutat odată, îmi aduc aminte, după Plenară, a fost pusă chestiunea să luăm măsuri cu aparatele de radio. Nu merge la noi ca în Uniunea Sovietică, dacă le strângem vor asculta clandestin reprezentanţii organelor adverse din republica noastră şi care prin aparatura lor au mijloace să răspândească lozinci. Aparatele de radio servesc drept mijloc prin care imperialiştii anglo-americani, pentru a transmite lozinci, directive, fac muncă de diversiune, iar membrii noştri de partid în loc să combată zvonurile le răspândesc" (*** *Stenogramele şedinţelor Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român*, vol. I, *1948*, Arhivele Naţionale ale României, Bucureşti, 2002, p. 106-107). Totodată, la 28 februarie 1950, la Conferinţa naţională ţinută cu comandanţii de Securitate şi Miliţie, cpt. Duma, comandantul Miliţiei Judeţene Someş propunea „confiscarea aparatelor de radio a tuturor elementelor chiabureşti şi mijlocaşe care ascultă posturi de radio străine şi prin aceasta ei fac instigaţii şi propagandă în mijlocul populaţiei paşnice" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 199, f. 72).

care vorbeau la aceste emisiuni îndemnau deseori la rezistenţă faţă de comunizare, îndemnuri percepute de populaţie ca fiind semnale sigure ale izbucnirii unui nou război mondial, moment în care s-ar fi creat condiţii extrem de prielnice pentru răsturnarea regimului comunist. În această perioadă chiar şi liderii P.M.R. vorbeau deschis despre probabilitatea declanşării unui conflict între cele două blocuri, iniţiat desigur de „imperialiştii americani”[29].

În aceste condiţii, în anii 1948-1950, „mitul venirii americanilor” a cunoscut o amploare fără precedent în ţară, aceştia fiind văzuţi ca singurii „izbăvitori” care puteau face ceva pentru România[30]. De acest fenomen erau pe deplin conştienţi şi liderii partidului comunist, unii dintre ei neezitând să ia poziţie publică pentru a-l combate[31].

Constituirea grupului Dabija

La începutul celui de-al doilea război mondial, Nicolae Dabija era căpitan în Regimentul 38 Infanterie, cu care a plecat pe frontul din U.R.S.S., unde a comandat Compania a V-a. A luat parte la confruntările din Peninsula Kerci, Caucaz, Kuban şi Perikop. În toate aceste lupte a dat dovadă de curaj şi eroism deosebit, fiind remarcat de superiorii săi. A fost citat de trei ori pe armată şi o dată pe naţiune şi a fost înaintat la gradul de maior în mod excepţional, înaintea promoţiei sale. Pentru faptele de arme a primit mai multe decoraţii româneşti şi germane: Ordinul „Steaua României” în grad de cavaler, „Crucea de Fier” clasa I şi clasa a II-a, „Crucea Germană de Aur”. Pentru vitejia şi spiritul de jertfă cu care şi-a condus

---

[29] La 22 ianuarie 1948 în timpul unei şedinţe comune a P.C.R. şi P.S.D., Gheorghe Vasilichi afirma: „imperialismul sau capitalismul american merge mereu, cu toate încercările de a salva această situaţie, către o criză foarte gravă, aşa cum capitalismul încă n-a cunoscut-o până azi (…) America merge către o criză şi vrea să evite sau să amâne izbucnirea acestei crize, prin aceste manevre ale lor de cucerire de teritorii străine, de transformarea unor ţări în colonii americane şi, în ultimă instanţă, se gândesc să rezolve această situaţie prin declanşarea unui nou război mondial” (*** *Stenogramele 1948…*, p. 4). La 21 ianuarie 1949, într-o conferinţă ţinută la Ateneu, Gheorghiu-Dej spunea următoarele: „Imperialiştii duc o politică de aţâţare la un nou război, cheltuiesc sume imense pentru înarmări şi discută intens formarea a tot felul de pacte şi alianţe, al căror scop este pregătirea agresiunii împotriva Uniunii Sovietice şi ţărilor democraţiei populare. În acelaşi timp, imperialiştii întreţin războiul civil şi susţin tabăra fascistă sau colonială în Grecia, China, Indonezia, Vietnam şi Palestina. Drumul taberei imperialiste calcă şi înăbuşă libertatea şi independenţa naţională a popoarelor” (*Lenin, geniu al omenirii muncitoare şi marele învăţător al proletariatului revoluţionar*, în Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole…*, p. 224, articol apărut iniţial în „Scânteia”, 22 ianuarie 1949).

[30] Fenomenul a fost tratat pe larg, în context transilvănean, de Cornel Jurj, *Mitul „venirii americanilor”. Studiu de caz: rezistenţa anticomunistă de la Huedin*, în „Anuarul Institutului de Istorie Orală”, vol. III, p. 186-191. A se vedea şi Florian Banu, *Mitul venirii americanilor reflectat în documentele Securităţii*, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 44-45/2004, p. 34-46.

[31] Într-o cuvântare ţinută în campania electorală din 1948, Gheorghiu-Dej afirma următoarele: „Agenţii imperialismului american, ieşiţi din negura trecutului, se strecoară din casă în casă şi răspândesc zvonul unei apropiate prăbuşiri a regimului, zvonul iminenţei unui nou război, pentru a provoca o stare de nelinişte şi de nesiguranţă, pentru a speria pe cei cu inima slabă. Aceşti duşmani ai regimului nostru, aceşti trădători, îşi pun speranţele lor într-un război pentru a întoarce ţara la timpurile trecute. Ei au devenit astfel colportorii dorinţei cercurilor imperialiste aţâţătoare de război” (*Cuvântare rostită în faţa alegătorilor din Bucureşti în ziua de 26 martie 1948*, în Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole…*, p. 156, articol apărut iniţial în „Scânteia”, 28 martie 1948).

compania în luptele de la Ozereika (februarie 1943) a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazu" clasa a III-a, cu spade.

Faptul că luptase cu atâta vitejie pe frontul de Răsărit, dar şi patriotismul care-l caracteriza, erau exact calităţile de care noul regim nu avea nevoie în armată, pe care o dorea subordonată total. Ştiind că va fi trecut în cadrul disponibil odată cu primele valuri de epurări masive din cadrul armatei, maiorul Dabija şi-a depus demisia de onoare la 20 iulie 1946, preferând să plece el decât să fie înlăturat de comunişti. Împreună cu soţia sa Florica (născută Angheluţă), s-a stabilit la Arad, unde a fost împroprietărit cu 5 ha pământ, de care beneficia în calitate de membru al Ordinului „Mihai Viteazu", teren pe care a început să-l lucreze. Lipsit de alte venituri, a fost nevoit să se angajeze muncitor zilier pe şantierul de construcţie al aeroportului din Arad, unde căra pământ cu căruţa.

În mai 1948, Nicolae Dabija a primit vestea arestării fratelui său Mircea, şi el maior epurat, care fusese încarcerat la Jilava[32]. În încercarea de a obţine eliberarea acestuia, în iunie 1948 Dabija a plecat la Bucureşti, însă toate eforturile sale în acest sens au eşuat.

La Bucureşti, maiorul Dabija s-a întâlnit cu cumnatul său Mihai Angheluţă, împreună cu care a redactat un prim manifest anticomunist. Manifestul, conceput de Dabija şi stilizat de Angheluţă, denunţa abuzurile noii puteri şi chema la rezistenţă armată. Cei doi l-au multiplicat la o maşină de scris, apoi l-au trimis prin poştă la diferiţi ofiţeri deblocaţi şi funcţionari comprimaţi, ale căror adrese le-au luat din cartea de telefon. În ancheta de la Securitate, Mihai Angheluţă declara: „Manifestul conţinea o expunere critică a actualului regim, chemând la încadrarea în organizaţia subversivă a persoanelor nemulţumite de actualul regim, cărora le era adresat"[33].

Tot în această perioadă, maiorul Dabija a încercat să intre în contact cu Ambasada Statelor Unite pentru a obţine ajutor din partea americanilor. În acest sens, în iunie 1948 Dabija a reuşit să ia legătura cu consulul Turciei la Bucureşti, căruia i-a predat două scrisori pentru ambasadorul acestei ţări în România. Una dintre scrisori trebuia predată de către acesta din urmă omologului său american de la Bucureşti. În scrisoarea adresată Ambasadei S.U.A., maiorul arăta că a înfiinţat o organizaţie de rezistenţă anticomunistă şi le cerea americanilor sprijin material[34]. Ambasadorul Turciei a refuzat însă să predea această scrisoare, probabil temându-se să nu fi fost vorba de o provocare[35].

---

32 Nicolae Dabija declara în anchetă următoarele: „în primăvara anului 1948, fratele meu, maior în rezervă Dabija Mircea, a fost arestat şi, primind o scrisoare de la el din închisoarea Jilava, mi-a spus că este acuzat pe nedrept, fiind denunţat calomnios de către un camarad de-al său" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 141). Mircea Dabija a fost condamnat de Tribunalul Militar Bucureşti, Secţia I, prin Sentinţa nr. 2.159 din 10 decembrie 1948, la 1 an închisoare corecţională pentru „omisiunea denunţării unui complot", iar în martie 1949 se afla închis la Penitenciarul Aiud (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 320).

33 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 259.

34 La anchetă, Dabija preciza faptul că în această scrisoare „arătam că am înfiinţat o organizaţie puternică ce are drept scop să treacă la exercitarea unor acţiuni de forţă pentru răsturnarea actualului regim din ţară şi solicitam sprijin şi ajutor american în fonduri băneşti, precum şi în material de luptă, necesare executării acestor acţiuni. Ceream totodată să mi se fixeze modalităţile prin care să intrăm în legătură cu o persoană calificată de la Misiunea Americană, indicându-mi-se locul, ziua şi ora respectivă" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 64).

După eşecul acestei tentative, Nicolae Dabija a luat legătura cu generalul Dumitru Petrescu, fost ataşat militar al României la Washington, fiind convins că acesta avea contacte cu americanii. La această primă întâlnire, generalul l-a primit însă cu circumspecţie, gândindu-se şi el că putea fi o cursă întinsă de Siguranţă.

Întors la Arad, Nicolae Dabija a luat legătura cu fraţii Traian şi Alexandru Macavei, pe care îi cunoscuse în casa maiorului Ioan Opreanu în primăvara anului 1948 şi cu care avusese şi anterior mai multe discuţii în care aceştia îşi manifestaseră împotrivirea faţă de regimul comunist. Cei doi fraţi proveneau dintr-o veche şi înstărită familie românească din Munţii Apuseni, comuna Bucium, fiind nepoţi ai fostului fruntaş P.N.Ţ. Ştefan Cicio-Pop. Traian (conductor industrial) şi Alexandru (sublocotenent în armată) aveau doi fraţi mai mari: Viorel (avocat în Timişoara) şi Nicolae (fost comisar la Siguranţa din Bucureşti). După ce toţi au fost comprimaţi din serviciile pe care le deţineau, iar mina de aur ce o moşteniseră de la tatăl lor a fost naţionalizată, cei patru fraţi Macavei au revenit în comuna natală, unde au intrat însă rapid în conflict cu noile autorităţi. La 7 iulie 1948, în timpul unei încercări a Siguranţei de a-i aresta, fraţii Macavei au ripostat cu focuri de armă, rănind patru agenţi. După incident, Nicolae s-a refugiat la Bucureşti, Viorel s-a stabilit în Timişoara, iar Traian şi Alexandru la Arad. La 9 octombrie 1948, întorcându-se la domiciliu, Alexandru Macavei a fost surprins de jandarmi, însă a reuşit să scape doar după ce a ucis doi plutonieri majori şi a rănit un soldat. În urma acestei fapte, el a fost condamnat în contumacie la muncă silnică pe viaţă, fiind căutat intens de organele de represiune.

La întâlnirea cu Dabija, Traian Macavei, exagerând, l-a informat pe acesta că situaţia din Munţii Apuseni era explozivă, populaţia fiind în întregime împotriva regimului comunist şi aşteptând doar un semnal pentru a începe lupta armată organizată. Dabija a hotărât atunci să se retragă în Apuseni şi să formeze un grup de rezistenţă în această zonă, cu ajutorul căruia să treacă la acţiuni armate de împotrivire faţă de noul regim.

Nicolae Dabija era conştient însă că o acţiune singulară de acest gen nu ar fi avut nici o şansă de izbândă în lipsa unei coordonări la scară naţională cu alte acţiuni similare. În acest sens, maiorul vedea necesară crearea a numeroase grupuri de rezistenţă în toate zonele ţării, care la prima ocazie ivită trebuiau să încerce răsturnarea regimului. Momentul cel mai prielnic era considerat a fi reprezentat de izbucnirea unui conflict între U.R.S.S. şi statele occidentale, care părea a fi iminent. În această situaţie, grupurile urmau să ducă o luptă de partizani şi să slăbească regimul din interior.

Din aceste considerente, Dabija a căutat în permanenţă să-şi facă legături cu persoane care l-ar fi putut pune în contact cu o eventuală conducere pe ţară a luptătorilor anticomunişti. Privirile sale se îndreptau bineînţeles spre ofiţerii superiori, singurii în care avea încredere deplină şi pe care-i considera a fi fost cei mai îndreptăţiţi şi totodată capabili

---

[35] În perioada respectivă, poziţia Misiunii Turciei în România era destul de delicată, aceasta fiind deja implicată într-o acţiune similară, care fusese descoperită de Siguranţă. Conform stenogramei şedinţei Secretariatului C.C. al P.M.R. din 6 septembrie 1948, Teohari Georgescu „ridică problema procesului unei bande în care este amestecat ataşatul militar al legaţiei turce şi propune ca pe baza materialului să se ceară plecarea din ţară a ataşatului militar”. În consecinţă, Gheorghiu-Dej propunea trimiterea unei note oficiale în care să se ceară plecarea din ţară a respectivului ataşat, notă care urma să fie făcută publică, propunere aprobată de Secretariat (A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar nr. 26/1948, f. 7-8). Documentul a fost publicat şi în *** *Stenogramele 1948…*, p. 162-163.

de a forma un comandament unic pe ţară al rezistenţei anticomuniste. De asemenea, considera ca fiind vitală obţinerea sprijinului efectiv al puterilor occidentale, în special al S.U.A., atât în bani, cât şi în armament, fără de care cu greu s-ar fi putut organiza o luptă armată de succes la scară naţională.

În octombrie 1948, din dorinţa de a obţine susţinere pentru noul său plan, Dabija a plecat din nou la Bucureşti, unde a luat contact cu mai mulţi ofiţeri. În această perioadă s-a întâlnit iarăşi cu generalul Dumitru Petrescu, care i-a promis tot ajutorul, cu condiţia însă ca întreg grupul să fie pus în subordinea sa, ceea ce Dabija a acceptat imediat. Cu toate acestea, întâlnirea a rămas fără urmări, pentru că la sfârşitul lunii octombrie 1948 generalul Dumitru Petrescu a părăsit clandestin ţara, refugiindu-se în Iugoslavia, apoi în Occident[36].

Totodată, Dabija a luat legătura cu maiorul Nicolae Niţescu, care fusese decorat şi el de mai multe ori pentru faptele de vitejie pe care le făcuse în luptele contra U.R.S.S., motiv pentru care fusese „răsplătit” de noua putere cu trecerea în cadrul disponibil. La rândul său, Niţescu i-a atras pe alţi doi ofiţeri epuraţi de noua putere, Ioan Carra şi Titus Ceauşu, ambii din Bucureşti. Aceştia din urmă, deşi aveau convingeri anticomuniste, nu agreau însă ideea refugierii în munţi, optând pentru varianta formării unui grup politic[37].

După întoarcerea de la Bucureşti, maiorul Dabija şi cei doi fraţi Macavei au făcut ultimele pregătiri şi au plecat împreună spre Munţii Apuseni. Plecarea maiorului în munţi a fost precipitată şi de un conflict pe teme politice avut cu un grup de învăţători comunişti din Arad, motiv pentru care intrase în atenţia Securităţii. Înainte de a pleca, Dabija şi-a vândut averea din Arad, apoi şi-a trimis soţia la Bucureşti, aceasta neavând practic nici o legătură cu activitatea ulterioară a maiorului. Ajuns în judeţul Alba, Nicolae Dabija a găsit acolo mai multe organizaţii de rezistenţă deja formate, cele conduse de Alexandru Maxim, Ştefan Popa şi Leon Şuşman, pe care va încerca să le unească. Dintre acestea, cea mai puternică şi mai extinsă era cea a lui Alexandru Maxim, alcătuită îndeosebi din foşti membri P.N.Ţ.

---

[36] Generalul Dumitru Petrescu a trecut ilegal frontiera în Iugoslavia, la 31 octombrie 1949, alături de amiralul Gheorghe Dumitrescu, fost ataşat naval al României la Londra (Mihai Pelin, *Operaţiunile „Meliţa” şi „Eterul”. Istoria Europei Libere prin documente de Securitate*, Editura Albatros, Bucureşti, 1999, p. 18). Pentru informaţii detaliate, a se vedea biografia generalului de la finalul volumului.

[37] La 6 martie 1949, Mihai Angheluţă l-a prezentat pe Nicolae Niţescu celor doi ofiţeri. În anchetă, acesta declara următoarele: „am discutat despre situaţia politică internă şi externă şi despre zvonurile care circulau în legătură cu arestarea ofiţerilor deblocaţi din armată. Cum Carra, Ceauşu şi Niţescu erau toţi foşti ofiţeri, eu l-am rugat pe Niţescu să comunice celorlalţi doi că noi avem legături cu o organizaţie din munţi, pentru a examina dacă refugierea în munţi n-ar fi pentru ei, în cazul când s-ar fi luat măsurile de mai sus. Carra şi Ceauşu au respins ideea de a se refugia în munţi, au respins din capul locului ideea de a participa la vreo acţiune practică şi imediată (…) noi toţi am fost de părere că este mai importantă pregătirea unui grup politic, adunat în jurul unui număr de idei, pe baza cărora noi credeam că s-ar putea forma un nou partid politic, în ipoteza în care situaţia internaţională s-ar fi schimbat în aşa fel încât să permită existenţa unei asemenea organizări. Pentru redactarea programului de idei am fost însărcinat eu” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 266).

La sfârşitul anului 1947 şi începutul anului 1948, chiar după interzicerea activităţii P.N.Ţ. şi arestarea masivă a conducătorilor acestui partid, la care s-a adăugat şi emigrarea clandestină a altor vârfuri ale partidului, unii dintre liderii rămaşi în libertate au luat decizia de a reconstitui P.N.Ţ. în ilegalitate. Aceştia doreau refacerea organizatorică a partidului la nivelul întregii ţări, astfel încât P.N.Ţ. să fie pregătit în cazul izbucnirii războiului între U.R.S.S. şi S.U.A. şi în eventualitatea căderii partidului comunist şi organizării unor alegeri libere.

Una dintre persoanele care doreau refacerea P.N.Ţ.-ului era Ionel Robu, student la Drept, fost secretar general al T.U.N.Ţ. Bucureşti, eliberat la începutul anului 1948 din Penitenciarul Craiova. În primăvara aceluiaşi an, după ce a intrat în contact cu câţiva lideri ai P.N.Ţ.[38], Robu a luat legătura cu mai mulţi foşti colegi din T.U.N.Ţ., cu care a plănuit reorganizarea partidului în ilegalitate. În scopul reconstituirii unor organizaţii judeţene, Ionel Robu, ajutat de Radu Anton Ionescu, a apelat la studenţii ţărănişti din acele zone (Buzău, Călăraşi, Ialomiţa, Hunedoara). Pentru organizarea ţărăniştilor din judeţul Alba s-a oferit tânărul Alexandru (Sandu) Maxim, originar din Prahova.

În vara anului 1948, Alexandru Maxim a sosit în com. Galda de Jos, jud. Alba, cu intenţia de crea o organizaţie de rezistenţă formată preponderent din foşti membri ai P.N.Ţ. Fratele său mai mare, Virgil Maxim, era unul dintre foştii lideri ai Mişcării Legionare, închis la acea vreme la Aiud, unde fusese încarcerat încă din timpul regimului Antonescu, fără să fi fost eliberat după terminarea războiului[39]. Cum fratele său era deseori scos din penitenciar şi dus la munci agricole la marginea comunei Galda de Jos[40], Alexandru Maxim se stabilise în 1946 în această comună, pentru a putea să-l vadă mai des.

Ajuns în zonă, Maxim a luat legătura cu preotul greco-catolic Nicolae Suciu, din com. Întregalde, care s-a implicat activ în dezvoltarea organizaţiei. La sfârşitul lunii august 1948, preotul Suciu s-a întâlnit la Bucureşti cu Ionel Robu şi Radu Ionescu, care l-au numit şef al

---

[38] În aprilie 1948, Ionel Robu a fost contactat de Emanoil Heul, trimis de Ion Bărbuş (fost preşedinte al T.U.N.Ţ.-ului pe ţară), care îi cerea, în numele unui comitet al P.N.Ţ. pe ţară, să treacă la organizarea tuturor tinerilor din P.N.Ţ. şi să extindă organizaţia în toate judeţele. De asemenea, la mijlocul lunii iunie 1948, Robu s-a întâlnit cu dr. Staicu Gheorghe, despre care ştia că face parte, împreună cu Cezar Simionescu, din Comisia interimară pe ţară de reconstituire în ilegalitate a P.N.Ţ., condusă de dr. Aurel Dobrescu. Gheorghe Staicu i-a spus că militează şi el pentru regruparea P.N.Ţ. şi că a acţionat în acest sens alături de Augustin Vişa şi dr. Roxin, care între timp fuseseră arestaţi de Securitate (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 105-106, 242).

[39] Virgil Maxim a fost închis apoi la Gherla, unde a fost supus reeducării, iar ulterior la Aiud (Gheorghe Boldur-Lăţescu, Filip-Lucian Iorga, *Procesele reeducării*, în *Experimentul Piteşti. Grupuri înarmate de luptă împotriva bolşevizării României*, Fundaţia Culturală Memoria Filiala Argeş, Piteşti, 2005, p. 63).

[40] Practica scoaterii deţinuţilor politici din Penitenciarul Aiud la munci agricole a fost sistată abia la 4 octombrie 1948, în urma unui ordin expres al col. A. Gluvacov adresat D.R.S.P. Sibiu, în care preciza următoarele: „referitor la starea de spirit a deţinuţilor politici din Penitenciarul Aiud, rugăm dispuneţi de urgenţă măsuri ca deţinuţii politici din penitenciarul menţionat să nu mai fie întrebuinţaţi la munci în afara închisorii". Pentru remedierea situaţiei la nivelul întregii ţări, în aceeaşi zi col. Gluvacov înainta o adresă către conducerea Direcţiei Generale a Penitenciarelor, cu rugămintea de „a dispune de urgenţă ca pe viitor deţinuţii politici din toate penitenciarele să nu mai fie întrebuinţaţi la munci, decât numai în incinta închisorii" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 192, f. 221-222).

organizaţiei din judeţul Alba. Robu a subliniat faptul că organizaţia era naţional-ţărănistă şi i-a explicat modul în care trebuia să fie constituită. Cea mai mică grupare o reprezenta nucleul, format din trei membri şi un şef, iar în fiecare comună nu trebuiau să existe mai mult de două asemenea nuclee. Totodată, Robu i-a dat instrucţiuni preotului Suciu ca toţi membrii să adune armele rămase după război şi să nu treacă la nici o acţiune care ar fi putut să ducă la deconspirarea organizaţiei: să nu împrăştie manifeste, să nu scrie inscripţii contra regimului etc.

Apropierea ulterioară a preotului Suciu de organizaţia legionară condusă de Ştefan Popa a determinat apariţia unui conflict între el şi Alexandru Maxim. Ionel Robu, care dorea formarea unei grupări exclusiv ţărăniste şi nu era de acord cu o colaborare între P.N.Ţ. şi Mişcarea Legionară[41], a hotărât înlocuirea lui Nicolae Suciu de la conducerea organizaţiei P.N.Ţ. din judeţul Alba cu Alexandru Maxim.

Maxim a depus o activitate mult mai intensă, formând grupuri de rezistenţă în toate comunele de pe Valea Gălzii (Galda de Jos, Mesentea, Benic, Galda de Sus, Poiana Gălzii, Cetea, Întregalde şi Mogoş) şi Valea Mureşului (Teiuş, Mihalţ, Oiejdea, Obreja, Leorinţ, Băgău, Sântimbru). Maxim le-a cerut tuturor să pregătească armament şi muniţii, să cotizeze câte 100 de lei lunar şi să adune cereale.

Printre liderii din aceste comune amintim: în Mogoş – Marian Simion şi Nicolae Bogdan, în Întregalde – Mihai Florinc şi Sabin Vandor, în Galda de Sus – Petru Micu[42] şi Zaharia Nistor, în Benic – Aron Laslo şi Petre Pascu, în Galda de Jos – Florian Picoş şi Vasile Crişan, în Oiejdea – Vasile Fleşeriu, în Sântimbru – Partenie Fleşeriu, în Mihalţ – Simion Haţegan şi Ioan Bedeleanu, în Obreja – Petru Mărgineanu şi Gheorghe Haţegan, în Ciunga – preotul greco-catolic Virgil Nicoară, în Cetea – Sabin Crişan, în Băgău – Vasile Voicu.

Au aderat la aceste grupuri în general foşti membri ai P.N.Ţ., dar şi liberali sau persoane fără vreo apartenenţă politică, ulterior chiar şi legionari[43]. Trebuie specificat însă faptul că, în cazul tuturor organizaţiilor de rezistenţă din Ardeal, nu se poate vorbi despre preponderenţa membrilor unui anumit partid politic în rândul persoanelor care le compuneau şi mai ales al celor care le sprijineau. Toate partidele politice erau reprezentate în rândul celor care ajutau grupurile de rezistenţă, însă marea majoritate a acestora nu era încadrată în nici un partid politic. În cazul tuturor, susţinerea se baza în principal pe convingerile şi sentimentele anticomuniste şi mult mai puţin pe concepţiile politice[44].

---

[41] *Declaraţia* lui Radu Ionescu: „Robu când i se vorbea de legionari vedea negru în faţa ochilor" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 232).

[42] Simion Doia declara la Securitate faptul că Petru Micu era casierul grupului de rezistenţă din sat şi că „el a înfiinţat această organizaţie la noi în comună şi a recrutat pe toţi oamenii din această organizaţie subversivă, el a agitat prin comună că trebuie să se organizeze, că regimul actual nu e bun şi să ne organizăm şi să luptăm împotriva lui" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 3, f. 197).

[43] Alexandru Maxim avea să declare în anchetă că „în organizaţie erau primiţi numai români, oameni de încredere, de regulă foşti naţional-ţărănişti, liberali şi mai târziu legionari, care erau (…) duşmani ai regimului actual" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 47).

[44] A se vedea şi Liviu Pleşa, *Apartenenţa politică a membrilor grupurilor de rezistenţă din Ardeal (1948-1958)*, în Gheorghe Onişoru (coord.), *Mişcarea armată de rezistenţă anticomunistă din România (1944-1962)*, Editura Kullusyus, Bucureşti, 2003, p. 151-181.

Analizând biografiile persoanelor care au fost implicate în activitatea grupurilor la care ne referim, prezentate la finalul volumului, putem emite câteva consideraţii referitoare la apartenenţa politică a acestora.

În primul rând, trebuie să remarcăm faptul că jumătate din rândul celor implicaţi erau apolitici, împotrivirea lor la regim nefiind aşadar de natură politică, fiind cauzată preponderent de motive de natură religioasă (desfiinţarea Bisericii Greco-Catolice) sau economică. La acestea se adăugau desigur şi alte considerente, cum ar fi: epurările din funcţii, trecerile în rezervă etc. Nu puteam omite nici acele persoane ale căror sentimente anticomuniste sau antisovietice erau virulente, cel mai elocvent caz fiind chiar al liderului organizaţiei, maiorul Nicolae Dabija.

Apoi se observă faptul că o treime dintre aceste persoane era reprezentată de membri ai P.M.R. sau ai organizaţiilor politice satelite acestuia (Frontul Plugarilor, Tineretul Sătesc, P.N.P., U.A.E.R., U.F.D.R. etc.)[45]. Aproape 20% dintre rezistenţi erau înscrişi în Frontul Plugarilor, cea mai mare parte însă în mod formal[46]. Este necesar de specificat şi faptul că o mare parte a acestor persoane, considerate apropiate regimului, făcuse parte din fostele partide sau formaţiuni politice, în general din P.N.Ţ., P.N.L. şi Mişcarea Legionară[47]. Aceşti oameni au aderat la P.C.R. începând cu anul 1946, în contextul înteţirii campaniei regimului comunist împotriva opozanţilor politici, probabil şi cu scopul de a-şi face uitat trecutul politic, pentru a nu avea probleme cu noua putere. Cea mai numeroasă categorie a acestor aderenţi era reprezentată de persoanele care se înscriseseră în aceste formaţiuni doar pentru a-şi păstra un loc de muncă mai bun sau o poziţie privilegiată, mai ales în funcţiile supuse epurării (cum era cazul învăţătorilor, de exemplu). Nu trebuie desigur omise nici acele persoane care au fost atrase de promisiunile de egalitate socială ale comuniştilor, îndeosebi de reforma agrară, acestea crezând sincer că sub noul regim vor avea o viaţă mai bună. Au fost însă rapid dezamăgite de politica agresivă a P.C.R., astfel încât s-au transformat din persoane apropiate regimului comunist în duşmani ai acestuia.

---

[45] Numărul mare de aderenţi ai formaţiunilor politice „democratice” prezenţi în grupurile de rezistenţă este relevat şi de o *Dare de seamă* a D.R.S.P. Cluj, din 22 august 1950, referitoare la organizaţia condusă de Diamandi Ionescu. Conform Securităţii, apartenenţa politică a membrilor organizaţiei era următoarea: „22 neîncadraţi, 19 Frontul Plugarilor, 3 foşti legionari acum P.M.R., 3 foşti P.N.Ţ., 10 U.T.M., 3 foşti P.N.L. acum Frontul Plugarilor, 4 legionari acum Frontul Plugarilor, 5 P.N.Ţ. acum Frontul Plugarilor, 7 legionari, 10 P.M.R., 1 P.N.Ţ. acum P.M.R., 2 P.N.L.”. Din punct de vedere social, Securitatea arestase „13 chiaburi, 23 mic burghezi, 21 ţărani mijlocaşi, 20 ţărani săraci, 5 semiproletari, 5 muncitori, 3 muncitori agricoli” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 9, f. 43-48).

[46] Această situaţie nu a scăpat atenţiei Securităţii, care a emis mai multe instrucţiuni pentru supravegherea membrilor Frontului Plugarilor. Astfel, în iunie 1949, D.R.S.P. Piteşti a trimis tuturor unităţilor subordonate un ordin „privind problema Frontului Plugarilor, problemă căreia în momentul actual şi în viitor trebuie să i se dea o atenţie deosebită”. Conţinutul acestuia era tranşant: „Scopul ordinului circular a fost şi este de a se trece imediat la o acţiune de pătrundere informativă în rândurile elementelor duşmănoase infiltrate în Frontul Plugarilor, pentru a fi în măsură să le cunoaştem activitatea” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 130, vol. 1, f. 156).

[47] Cornel Căliman, din com. Tibru, fost şef de garnizoană legionară, fusese apoi atras în P.C.R., iar în 1946 era chiar membru în Comisia pentru reformă agrară din comună.

Un aspect demn de menţionat este acela că erau membri ai P.M.R. chiar unii dintre cei mai activi lideri ai rezistenţei (Cornel Pascu, Ioan Scridon, Traian Mihălţan, Ioan Bedeleanu), toţi fiind ulterior ucişi de Securitate. De asemenea, printre cei care au sprijinit grupurile de rezistenţă nu au fost numai membri de rând ai P.M.R., ci chiar persoane aflate în fruntea organizaţiilor comuniste din zonă[48].

Aproximativ un sfert din totalul rezistenţilor a fost constituit din rândul membrilor sau simpatizanţilor P.N.Ţ., fapt explicabil dacă se ţine cont de faptul că primele nuclee apăruseră în contextul eforturilor de reorganizare clandestină a acestui partid iniţiate de Ionel Robu. Numărul legionarilor era mai redus, sub 15%, dar trebuie ţinut cont şi de faptul că aceştia în marea lor majoritate aderaseră la grupurile conduse de Ştefan Popa, Leon Şuşman sau fraţii Spaniol, a căror componenţă nu am reuşit s-o identificăm în întregime până în prezent şi care oricum depăşeşte cadrul prezentului volum.

Din punct de vedere social au fost atrase persoane din toate categoriile sociale: preoţi greco-catolici – prezenţi chiar într-un număr mare (Nicolae Suciu, Iacob Târziu, Virgil Nicoară, Nicolae Chindea, Aurel Meseşan, Victor Morariu, Victor Oţoiu ş.a.), notari şi perceptori comprimaţi, militari şi jandarmi deblocaţi (Ioan Scridon), învăţători – şi ei în număr mare, foşti primari etc. Dar ceea ce a surprins însă în mod neplăcut Securitatea a fost numărul ridicat de ţărani săraci care au aderat la această organizaţie. Alături de această categorie se situa şi cea a ţăranilor consideraţi de regim ca fiind „mijlocaşi" (cu toate că deţineau doar câteva jugăre de pământ, situate uneori în vârful muntelui), care ocupa un procent şi mai ridicat în cadrul compoziţiei sociale a rezistenţilor. Membrii celor două pături ţărăneşti din zonă erau net majoritari în cadrul grupurilor de rezistenţă din jud. Alba[49]. Intrarea ţăranilor săraci în aceste nuclee de rezistenţă nu poate fi explicată prin faptul că ar fi avut de suferit de pe urma măsurilor economice luate de partidul comunist, dimpotrivă, ei fiind avantajaţi de noul context[50]. Cu toate acestea, nici ei nu vedeau cu ochi buni sistemul cotelor şi colectivizarea[51]. În marea majoritate a cazurilor adeziunea lor la organizaţiile de luptă

---

[48] Spre exemplu, Romul Popa era secretar al Sindicatului agricol judeţean Alba şi urma o şcoală de cadre la Deva, iar Ioan Fonoage era ajutor de primar în com. Lupşa.

[49] Într-o sinteză referitoare la grupurile de rezistenţă din munţi, datată 9 mai 1949, D.G.S.P. preciza faptul că, spre deosebire de Banat, „În Ardeal însă ţăranii săraci au fost atraşi într-o măsură mult mai mică, în schimb au fost atraşi numeroşi ţărani mijlocaşi. Astfel, în organizaţia manistă din judeţul Alba, din 99 arestaţi se numără 9 chiaburi, 65 mijlocaşi şi 15 ţărani săraci". A se vedea F. Dobre (coord.), *„Bande, bandiţi şi eroi"…*, p. 72. Documentul se bazează desigur doar pe arestările efectuate până la acea dată, însă ponderea s-a păstrat şi ulterior, accentuându-se chiar în cazul ţăranilor săraci.

[50] La Plenara C.C. al P.M.R. din 3-5 martie 1949, Gheorghiu-Dej evidenţia politica dusă de noul regim în favoarea ţăranilor săraci: „prin lucrările reformei agrare au fost împroprietăriţi un număr de 918.000 ţărani săraci, cărora li s-au dat 1.109.000 ha din cele 1.468.000 ha expropriate, restul devenind rezervă de stat. (…) Ţărănimea săracă şi mijlocaşă a căpătat posibilitatea de a-şi îmbunătăţi situaţia materială. (…) Partidul şi guvernul au ajutat ţărănimea săracă şi mijlocaşă, ducând în acelaşi timp o politică din ce în ce mai fermă de îngrădire a elementelor exploatatoare capitaliste din sate, chiaburii" (*Sarcinile Partidului Muncitoresc Român în lupta pentru întărirea alianţei clasei muncitoare cu ţărănimea muncitoare şi pentru transformarea socialistă a agriculturii*, în Gh. Gheorghiu-Dej, *Articole…*, p. 238-245, articol apărut iniţial în „Scânteia", 18 martie 1949).

[51] Vasile Crişan, ţăran sărac din com. Galda de Jos, care i-a găzduit deseori pe Alexandru Maxim şi Ştefan Popa, declara în anchetă că motivele pentru care a intrat în rezistenţă au fost următoarele: „în

armată contra regimului a fost cauzată de interzicerea Bisericii Greco-Catolice, peste 90% dintre aceste persoane aparţinând acestui cult.

Alexandru Maxim a intrat în contact şi cu Aurel Leluţiu, preotul Mănăstirii de călugăriţe greco-catolice de la Obreja, care avea legături la Bucureşti cu Nunţiatura Catolică[52]. Acesta i-a dat lui Maxim suma de 7.000 lei şi mai multe exemplare dintr-un manifest religios care îndemna la rezistenţă, intitulat *Armata Albă a Inimii Neprihănite*[53], alături de mai multe iconiţe şi cruciuliţe sfinţite. Cu ajutorul fiului lui Petru Mărgineanu, Eugen, care fusese elevul lui Leluţiu la Blaj, manifestele au fost răspândite şi printre studenţii din Cluj[54].

În perioada 24-26 octombrie 1948, aflând de trecerea preotului Nicolae Suciu de partea legionarilor, Ionel Robu şi Radu Ionescu s-au deplasat în judeţul Alba, unde au luat contact cu şefii tuturor nucleelor din comunele organizate. Într-o *Declaraţie* dată în anchetă, Radu Ionescu arăta că Robu a cerut atragerea oricărei persoane „ce nu face politică comunistă sau legionară, putea fi şi era preferat un element naţional-ţărănist şi orice alt element politic sau apolitic. Elementele neţărăniste trebuiau să se supună conducerii şi ţelurilor partidului". Tot atunci, Ionel Robu l-a numit pe Cornel Pascu drept şef al organizaţiei

---

primul rând nu acceptam unele din reformele sociale aplicate de guvern şi regim, şi anume: cotele de cereale care trebuia să le predăm statului la treierat, precum şi impozitul, pe care-l consideram mare (…) scăpând astfel de predarea cotelor de cereale, de impozite şi de a nu lucra pământul în colectiv" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 94-95).

52 Conform unui raport al Securităţii, Aurel Leluţiu, „simţindu-se urmărit", a fugit în martie 1949 la Bucureşti, unde a fost ascuns de Nunţiatura Papală până la 30 ianuarie 1951, când a fost arestat (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 79, vol. 1, f. 3).

53 Manifestul era bazat pe viziunea unei călugăriţe de la Mănăstirea Obreja şi avea următorul conţinut: „Comunicarea Sfintei Fecioare, către Armata Albă a inimii Sale neprihănite. Preacurata vorbeşte: îţi dau o misiune grea de îndeplinit pentru tine. Fii bun şi comunică conducătorilor şi luptătorilor Inimii Mele neprihănite să înceapă cât mai curând lupta pentru apărarea credinţei, pentru salvarea Bisericii şi a Ţării noastre. Să nu se gândească la nimic. Eu sunt în mijlocul lor şi lupt împreună cu ei, fără prea multă vărsare de sânge. De va fi o armată cât de mică, Tatăl Ceresc Îşi va arăta puterea dumnezeiască prin Inima Mea neprihănită. Această armată mică va învinge în cele din urmă armata numeroasă a Satanei. Înainte de a porni la luptă, întreaga Armată să se consfinţească Inimii Mele neprihănite şi fiecare să poarte la sine iconiţa sau o medalie cu inima mea, ca să se poată vedea că prin inima mea se face totul şi pentru ca luptătorii să fie feriţi de toate nenorocirile. Doresc să înceapă lupta fără întârziere, căci eu sunt cu voi, iar credincioşii sunt gata să vi se alăture, numai să le vadă credinţa şi energia cu care luptă. Vor fi mulţi, chiar şi din cei mai [*mari*] duşmani ai credinţei, care se vor alătura lor. Şi veţi fi copiii triumfători ai inimii mele. Iar eu voi fi Mama şi Regina Bisericii şi a ţării voastre. Rugaţi-vă mereu Rozarului, jertfiţi-vă şi păstraţi-vă inima curată, căci nu ura, minciuna şi păcatul vor birui, ci iubirea, dreptatea şi credinţa" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 79, vol. 1, f. 93).

54 Preotul Aurel Leluţiu s-a născut la 21 aprilie 1914, în satul Olteţ, com. Viştea, jud. Braşov, şi fusese profesor la Academia Teologică din Blaj. Pentru întreaga sa activitate avea să fie condamnat de Tribunalul Militar Bucureşti, prin Sentinţa nr. 396 din 18 aprilie 1952, la 25 ani muncă silnică. În 1955 se afla închis la Penitenciarul Râmnicu Sărat (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 204, vol. 11, f. 344). În anul 1977 domicilia în Blaj şi era urmărit de Securitate în cadrul dosarului de problemă „anacronicii", iar în aprilie 1977 a fost avertizat „pentru faptul că a comentat ştirile transmise de postul de radio «Europa Liberă» privind acţiunile întreprinse de Paul Goma" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 427, vol. 1, f. 266).

din com. Benic şi din împrejurimi, iar pe Sabin Vandor al celei din com. Întregalde. Radu Ionescu mai declara şi faptul că: „Ţăranii din câmpie mi s-au părut, cel puţin mie, mai războinici. Erau foarte curioşi să ştie, atât ei cât şi toţi pe unde am fost, ce este la Bucureşti şi ce se aude cu certurile politice dintre U.R.S.S. şi S.U.A. Aproape toţi erau nerăbdători să se petreacă evenimentul conflictului. Ne cereau arme şi informaţii. Informaţii le-am dat suficiente, arme numai promisiuni”[55].

După cum se poate observa, starea de spirit în zonă era cu adevărat explozivă, iar locuitorii nu mai aşteptau decât un simplu semnal pentru a porni la acţiune. Cei mai nemulţumiţi erau ţăranii din satele de pe Valea Mureşului, unul dintre motive fiind şi faptul că ei erau deja afectaţi de cotele apăsătoare, la care se adăuga şi iminenţa colectivizării. Unii dintre aceştia fuseseră chiar arestaţi şi condamnaţi pentru „sabotaj” sau „neînsămânţarea pământului”[56]. Spre deosebire de locuitorii de la câmpie însă, cei de la munte erau încă feriţi de aceste probleme, astfel încât şi înverşunarea lor contra regimului era mult mai redusă.

Nu trebuie să omitem nici faptul că Radu Ionescu a exagerat mult situaţia externă şi internă, ca şi amploarea organizaţiei din Bucureşti, pentru a nu-i dezamăgi şi nemulţumi pe ţăranii cu care se întâlnise[57]. În consecinţă, locuitorii din întreaga regiune s-au implicat în număr mare în acţiune, fiind convinşi că toate cele spuse de Robu şi Radu Ionescu erau reale, că războiul urma să izbucnească în curând („până în iarnă”) şi că regimul comunist avea să fie răsturnat.

În acord cu declaraţiile lui Radu Ionescu, trebuie să observăm şi faptul că, în cazul organizaţiei la care ne referim, chiar şi numărul arestaţilor proveniţi din comunele de la poalele Apusenilor sau de pe Valea Mureşului a fost cu mult mai mare decât cel al rezistenţilor de la munte (apreciem că ponderea celor din urmă s-a cifrat doar la aproximativ 10% din totalul reţinuţilor şi condamnaţilor).

În tratarea acestui aspect nu putem omite desigur situaţia grupului Leon Şuşman, în faza a doua a existenţei acestuia (1949-1957), care, după ce s-a retras în vârful Apusenilor, a fost sprijinit de comunităţile din localităţile Poşaga de Jos, Poşaga de Sus şi Segagea aproape în integralitatea lor, peste o sută de persoane fiind condamnate sau dislocate pentru susţinerea acordată. Între cele două cazuri au existat însă mai multe diferenţe, printre care se numără şi motivaţia aderenţei la rezistenţa anticomunistă. Pentru ţăranii din zona Poşaga convingerile religioase greco-catolice au fost esenţiale, un impact major asupra susţinătorilor având-l prezenţa în grup a preoţilor greco-catolici Simion Roşa şi Grigore Jaflea, care au oficiat numeroase slujbe şi ceremonii în clandestinitate, pe când ideile politice, legionare, ale lui Leon Şuşman au avut un rol mult mai redus.

---

[55] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 228-229.

[56] Spre exemplu, Emil Drăgan şi Iacob Albu fuseseră condamnaţi la 3 şi respectiv 2 luni închisoare corecţională, ambii pentru „sabotaj”, iar Sebastian Lupea la 14 zile detenţie, pentru că „nu a executat planul de însămânţare”.

[57] După aproximativ două săptămâni, Radu Ionescu a revenit în zonă, raportându-i apoi lui Robu faptul că „ţăranii sunt nerăbdători să înceapă activitatea propriu-zisă de subminare a Siguranţei Statului. Mi-a spus atât Laslo, cât şi Maxim, că ţăranii nu mai pot suporta şi nu mai ţin cont nici de Bucureşti şi nici de nimic. În faţa acestei situaţii, le-am spus că războiul este iminent, că situaţia internaţională este într-o continuă încordare şi că nu o să mai dureze mult. Chestia este de săptămâni” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 229).

În schimb, în ceea ce-i priveşte pe rezistenţii din Apuseni care au aderat la organizaţia condusă de Dabija, motivaţiile politice au fost mult mai importante pentru aceştia, fiind generate de adeziunea la ideile naţional-ţărăniste sau legionare, formaţiuni din care mulţi făcuseră parte anterior, ca şi de sentimentele anticomuniste de natură socială sau economică. Cum însă argumentele de natură politică sau de alt gen nu aveau nici pe departe forţa de convingere a celor religioase, apare ca explicabilă diferenţa dintre numărul aderenţilor de pe Valea Mureşului faţă de cel al rezistenţilor din vârful Apusenilor. În acest context, trebuie amintit şi faptul că în cazul celor dintâi motivaţiei politice i s-a suprapus o motivaţie religioasă (şocul provocat de desfiinţarea confesiunii în care fuseseră botezaţi) şi una economică (nemulţumirea provocată de introducerea cotelor obligatorii şi de anunţata colectivizare).

Ştefan Popa („Nuţu") era fiul preotului ortodox din com. Decea, jud. Alba, şi deţinuse funcţia de şef de grup al Frăţiilor de Cruce din judeţul Turda (1940-1941). Ambii săi fraţi făcuseră parte din Mişcarea Legionară, motiv pentru care fuseseră arestaţi şi condamnaţi de regimul comunist[58]. Ştefan Popa a reuşit să scape de arestările din mai 1948 de la Cluj şi a luat apoi legătura cu studentul Cornel Pop („Puiu")[59], care trecuse la reorganizarea legionarilor din Ardeal. De la Cornel Pop, Ştefan Popa a primit misiunea să se ocupe de această acţiune în judeţul Alba.

Treptat, Ştefan Popa a reuşit să-i atragă alături de el şi pe alţi legionari urmăriţi de Securitate: Nicolae Moldovan, Traian Gligor, Traian Mârza, Traian Socaciu, Petre Hălălae, Ilarie Rus, Cornel Căliman[60] ş.a. Grupul era cantonat pe Muntele Capra, dar Ştefan Popa îşi crease reţele de susţinere în mai multe comune din zonă (Teiuş, Tibru, Cetea, Mesentea, Gârbova de Jos, Cacova, Ciugudu de Sus, Băgău, Beldiu, Racheş, Ciumbrud). Lor li s-a

---

[58] Fratele său mai mare, Aurel Popa, se refugiase în Germania, fiind depus în lagărul de la Buchenwald. În septembrie 1944 a fost trimis în ţară de Horia Sima şi a trecut linia frontului cu grupul condus de Nistor Chioreanu, apoi a făcut parte din Comandamentul Legionar condus de Nicolae Petraşcu. A fost arestat la 15 mai 1948, în timpul campaniei de arestări masive din rândul legionarilor (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 913, vol. 6, f. 14-16).

[59] Cornel Pop, născut la 3 septembrie 1924, în com. Gârbău, jud. Cluj, fusese condamnat în 1942 la 8 ani închisoare corecţională pentru activitate legionară în Frăţiile de Cruce de la Blaj. Eliberat în 1944, s-a înscris la Facultatea de Medicină din Cluj, iar ulterior a fost numit de Şerban Secu în funcţia de subşef al organizaţiei legionare din Ardealul de Nord. În mai 1946 a fost implicat în greva studenţilor din Cluj, fiind arestat de Siguranţă (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 514, f. 99). A fost arestat la 1 februarie 1949, la Oradea, fiind anchetat de cpt. Retezar Ioan. Condamnat de Tribunalul Militar Cluj, prin Sentinţa nr. 1.301/29 iulie 1949, la 15 ani muncă silnică, a fost închis la Piteşti. Groaznic maltratat în timpul reeducării din acest penitenciar (a fost atât de mult bătut încât a rămas fără fese), a sfârşit prin a deveni şi el torţionar, alăturându-se grupului lui Ţurcanu. Transferat la Gherla, a continuat şi aici activitatea de reeducare. A fost condamnat de Tribunalul Militar pentru Unităţile M.A.I. la moarte (pentru „activitate legionară în Penitenciarul Gherla şi a maltratat deţinuţi din penitenciar"), fiind executat la 17 decembrie 1954, alături de ceilalţi membri ai lotului Ţurcanu (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 550, vol. 3, f. 26).

[60] Într-o *Declaraţie* dată în anchetă, Cornel Căliman preciza faptul că a fost atras în grupul condus de Ştefan Popa de către Ilarie Rus. Acesta mai arăta că aflaseră de existenţa organizaţiilor lui Maxim şi Dabija, dar admitea totuşi următoarele: „Nu am căutat aceste organizaţii, întrucât nu vroiam să lucrez cu ei, deoarece erau ţărănişti, manişti, iar noi eram în căutarea unei organizaţii legionare" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 7, f. 131).

adăugat un alt grup de legionari din apropiere, situat în com. Cricău, format din Victor Gruiţă, Pavel Mârza şi Petru Săbăduş[61], care obişnuiau şi ei să se refugieze adeseori pe Muntele Capra.

În fiecare localitate au fost create nuclee formate din câte doi-trei oameni siguri[62], care trebuiau să strângă armament şi să păstreze secretul organizaţiei, având permanent legătură cu conducerea. Erau pregătiţi ca în momentul declanşării unui război între S.U.A. şi U.R.S.S. să intre în acţiune, avându-se în vedere ocuparea primăriilor şi a posturile de Miliţie, arestarea comuniştilor locali şi eliberarea deţinuţilor politici din închisoarea Aiud[63].

La Bucureşti, unde se deplasa uneori, Ştefan Popa avea legătură cu Şerban Secu, din Comandamentul Legionar, şi cu fruntaşul P.N.Ţ. Ion Bărbuş. Organizaţia avea contacte şi cu alte grupuri din zonă, toate formate din legionari: fraţii Hanu, organizaţia fraţilor Spaniol (din Aiud)[64] ş.a.

La începutul anului 1949, trei membri ai grupului condus de Ştefan Popa l-au atacat pe primarul com. Vălişoara, jud. Alba, care avea şi funcţia de secretar al organizaţiei P.M.R. din comună, dorind să-i ia acestuia pistolul pe care-l deţinea. În ajutorul primarului au sărit însă mai mulţi membri de partid, astfel încât cei trei de mai sus au fost nevoiţi să tragă focuri de armă pentru a se apăra. În timpul incidentelor un tânăr membru de partid şi-a pierdut viaţa[65].

---

[61] Toţi erau foşti studenţi la Facultatea de Medicină din Cluj care reuşiseră să scape de arestările operate asupra membrilor „Centrului Studenţesc Legionar” din acel oraş, în mai 1948. Pavel Mârza şi Petre Săbăduş erau liderii studenţilor legionari din facultate, motiv pentru care aveau să fie condamnaţi în contumacie la închisoare corecţională (pentru amănunte referitoare la arestarea şi anchetarea studenţilor legionari din Cluj în anul 1948 vezi A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 57, vol. 3).

[62] Sistemul de organizare se baza pe modelul legionar, constând în mici nuclee ai căror componenţi nu aveau legături cu alţi membri. Referitor la acesta, preotul Nicolae Suciu declara în anchetă: „Sistemul de organizare era secret, subversiv, numai că la nuclee le ziceau cuiburi. Conţinutul lui: organizaţie împotriva regimului şi guvernului. Nu puteau fi primiţi decât fii de români în organizaţie. Pedepse: eliminarea, apostrofarea mai întâi şi trădarea cu moartea. Judeţul avea un comitet suprem” (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.692, f. 48).

[63] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 4, f. 75.

[64] Spre exemplu, Ştefan Popa, după ce a fost rănit în confruntarea cu Securitatea de la Teiuş (2 februarie 1949), a fost găzduit câteva zile de Aron Spaniol (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 7, f. 47).

[65] Evenimentul a avut loc în seara zilei de 17 ianuarie 1949, când Traian Gligor, Traian Mârza şi Traian Socaciu au plecat să-l atace pe primarul com. Vălişoara, Ioan Nicula, pentru a-l deposeda de pistol. Primarul se afla însă la o şedinţă de partid, iar toţi cei prezenţi s-au luat după atacatori, care au ripostat cu focuri de armă, în urma cărora a fost ucis Teodor Bârstan, în vârstă de 23 de ani. Într-un raport al S.J.S.P. Alba, din 2 iulie 1949, se consemnează desfăşurarea incidentului: „Cei trei menţionaţi mai sus, văzând că merg spre ei mai mulţi indivizi, au început să se îndepărteze, dar, fiind somaţi de urmăritori, ei au început să tragă focuri de armă, deoarece ei erau înarmaţi, Mârza Traian cu pistol mitralieră, Gligor cu o armă militară, iar Socaciu Traian cu un pistol de buzunar şi un baston, din care cauză Socaciu Traian a fost nevoit să dea cu bastonul peste mâna individului care a prins arma lui Gligor Traian şi astfel au scăpat cu toţii, dar, luând-o la fugă şi văzând în apropierea lor un tânăr, au început să tragă din nou din arme şi în timpul când fugeau au auzit ţipetele individului asupra cărora au tras, care a fost rănit de ei, iar mai târziu a încetat din viaţă” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 7, f. 28).

Existenţa în aceeaşi zonă a celor două organizaţii de rezistenţă, una condusă de Sandu Maxim şi formată din foşti membri şi simpatizanţi P.N.Ţ. şi alta condusă de Ştefan Popa şi alcătuită din legionari, a născut, cum era şi firesc, ideea unirii acestora într-o singură organizaţie puternică. Printre cei care au depus cele mai multe eforturi pentru această colaborare s-a aflat Ştefan Popa. Conform lui Alexandru Maxim, în noiembrie 1948, Ştefan Popa „mi-a spus că vrea să facem fuziune între naţional-ţărănişti şi legionari, căci nu are nici un rost ca aceste două organizaţii să meargă despărţite, căci unirea face putere”. Maxim a răspuns că el era de acord, dar nu putea să facă acest pas fără instrucţiuni de la Bucureşti. Pentru a obţine aprobarea necesară, la 6 ianuarie 1949, Alexandru Maxim şi Ştefan Popa au plecat la Bucureşti şi au vorbit cu Radu Ionescu, „unde, după ce au discutat mai multe, au căzut de acord ca să conlucreze”. Imediat Maxim i-a informat de cele hotărâte pe Petru Mărgineanu şi Florian Picoş, „ca ei să le spună celor cu care ei mai au legătură”[66].

Avocatul Leon Şuşman, fost ajutor al şefului Poliţiei legionare din judeţul Turda, după ce a scăpat de arestările din mai 1948, şi-a format un grup de rezistenţă în zona Ocna Mureş-Aiud-Blaj, constituit din mai multe persoane urmărite de Securitate: Cornel Deac şi Nicolae Moldovan (ambii erau căutaţi insistent de autorităţi deoarece în 1944 uciseseră în com. Ciunga doi soldaţi sovietici care jefuiau populaţia), Simon Părduţiu ş.a. Treptat, acestora li s-au alăturat şi fraţii lui Leon Şuşman, Ieronim[67] şi Gheorghe, dar şi preotul greco-catolic Iacob Târziu.

Leon Şuşman aflase despre existenţa organizaţiei maiorului Dabija şi intenţiona să acţioneze concertat cu aceasta, dar şi cu alte grupuri similare[68]. În aprilie 1949, Şuşman chiar a plecat înspre Apuseni pentru a-l întâlni pe Dabija, însă avea să ajungă mult prea târziu, maiorul fiind între timp arestat. Leon Şuşman s-a reîntors în zona Ocna Mureş, pentru ca după câteva luni să plece iarăşi în munţi, la Poşaga, unde a rămas până în momentul descoperirii grupului de către Securitate[69]. După plecarea lui Şuşman, conducerea grupului rămas pe valea Mureşului a fost preluată de Cornel Deac, care a reuşit să reziste până în vara anului 1952, când a fost arestat[70].

---

66 Radu Ionescu i-a răspuns lui Maxim că a acceptat fuziunea pentru că legionarii „au mai multă experienţă decât noi în a organiza subversiv, căci au trăit mai mult timp în ilegalitate” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 36-37).

67 Ieronim Şuşman, preot greco-catolic, era urmărit de Securitate pentru că nu dorea să semneze trecerea la ortodoxie, motiv pentru care a dispărut de la domiciliu.

68 Amos Ardiuş preciza într-o declaraţie faptul că, la 8 ianuarie 1949, în locuinţa sa avusese loc o şedinţă în care Leon Şuşman le expusese planurile organizaţiei. Liderul grupului le cerea să atragă cât mai mulţi oameni şi să adune arme, urmând să treacă la acţiune imediat după declanşarea unui război între S.U.A. şi U.R.S.S., moment în care „vor acţiona şi organizaţiile subversive din Muntele Mare, din munţii Bistrei şi din toate comunele unde sunt astfel de organizaţii subversive şi cu astfel de putere vom reuşi să răsturnăm actualul regim” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 1, f. 146).

69 Pentru întreaga activitate a organizaţiei conduse de Leon Şuşman a se consulta A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 31, vol. 1-46; A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 211.614, vol. 1-16; şi Elis Neagoe-Pleşa, *Grupul de rezistenţă Leon Şuşman (1948-1957)*, în Gheorghe Onişoru (coord.), *Mişcarea armată de rezistenţă anticomunistă din România, 1944-1962*, Editura Kullusys, Bucureşti, 2003, p. 45-72.

70 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 964, vol. 1, f. 25. Ceilalţi doi membri ai grupului Deac, Nicolae Moldovan şi Ioan Mărgineanu, au fost arestaţi abia în toamna anului 1953.

Ştefan Popa şi Leon Şuşman se întâlneau deseori, cei doi lideri punându-se de acord asupra planurilor de viitor[71]. În multe comune din zonă, persoanele de sprijin ajutau ambele grupuri. Spre exemplu, Alexandrina (Dina) Teglaru (fostă şefă a Cetăţuilor de Fete legionare pe întreg Ardealul) şi Maria Gligor, care o perioadă au făcut parte din grupul lui Leon Şuşman, au fost ascunse în anumite perioade de gazdele organizaţiei lui Ştefan Popa.

Tot acest context favorabil avea să fie ulterior folosit de Nicolae Dabija, care a încercat reunirea sub o singură comandă a tuturor organizaţiilor anticomuniste din zonă.

Atacul asupra Percepţiei din Teiuş. Instalarea grupului pe Muntele Mare

La 18 decembrie 1948, maiorul Dabija şi fraţii Traian şi Alexandru Macavei au ajuns la Întregalde, la locuinţa lui Silvestru Bolfea. Aici li s-au alăturat Sandu Maxim, Cornel Pascu şi Iosif Clamba. Alexandru Maxim a fost de acord ca întreaga sa organizaţie să se subordoneze maiorului Dabija, fiind conştient că acesta avea pregătirea militară şi capacitatea de a o conduce mult mai bine.

Primele probleme de care s-a lovit maiorul au fost reprezentate de numărul mic de persoane care doreau să se retragă în munţi, ca şi de lipsa armamentului şi a fondurilor. Dacă în privinţa membrilor a primit asigurări că în scurt timp li se va alătura un număr mare de persoane, dotarea cu arme şi muniţii era mai greu de rezolvat. Cu toate că marea majoritate a aderenţilor au venit cu propriile lor arme, existau însă şi persoane neînarmate, la care se adăuga şi lipsa de muniţie. Armament exista la locuitorii din zonă, care-l păstraseră în urma războiului, dar el trebuia cumpărat, cei care-l deţineau nedorind să-l cedeze decât în schimbul unor sume de bani[72]. Grupul era însă lipsit complet de fonduri, care erau imperios necesare şi pentru procurarea de alimente, îmbrăcăminte, bocanci etc.

În aceste condiţii a fost luată decizia atacării Percepţiei din Teiuş, acţiune care a avut loc în seara zilei de 22 decembrie 1948. La atac au participat maiorul Dabija, fraţii Macavei, Sandu Maxim, Cornel Pascu şi Iosif Clamba. În timp ce ultimul a rămas de pază, ceilalţi au intrat în percepţie, unde au imobilizat rapid casiera şi un funcţionar. Perceptorul, Titus Ciortea, s-a împotrivit însă cu hotărâre, astfel încât rezistenţii au fost nevoiţi să-l împuşte în cap. Cu toate acestea, perceptorul a reuşit să scape şi să fugă după ajutor, dar grupul a dispărut repede cu banii din casierie. A fost luată suma de 306.000 lei, fondurile fiind folosite pentru cumpărarea de arme, alimente şi alte materiale.

---

71 Conform preotului greco-catolic Nicolae Chindea, o astfel de întâlnire a avut loc în com. Cacova, în locuinţa lui Traian Socaciu (condamnat apoi la 20 de ani muncă silnică), cu care ocazie Ştefan Popa i-a spus lui Leon Şuşman că gazda sa din Aiud a vrut să-l trădeze şi ca atare să nu mai meargă pe acolo. Cei doi se plângeau şi de lipsa banilor, după care Ştefan Popa „a scos nişte hărţi pe care s-au uitat toată noaptea” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 4, f. 130).

72 Nicolae Dabija arăta că, la sosirea în zonă, Alexandru Maxim l-a informat că: „armamentul cel mai important nu se poate procura decât cu bani. Astfel, mi-a raportat că a făcut legătura cu cineva de la Cugir, care ne poate da mitraliere şi muniţiuni câte vrem, însă trebuie să plătim. (…) Puşi în faţa acestei situaţiuni, adică de a ne procura armament şi muniţii cu bani, cât şi nevoia de a ne înarma cât mai repede posibil, deoarece o parte din membrii organizaţiei erau slab sau chiar neînarmaţi, am discutat de unde ne procurăm fonduri pentru achiziţionarea de armament” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 53).

Acest atac nu a fost desigur un caz singular în rezistenţa armată din România, acţiuni asemănătoare fiind efectuate de mai multe grupuri de rezistenţă. Organizaţiile din munţi au fost nevoite să recurgă la această metodă cu precădere în momentele în care erau complet lipsite de alimente şi nu aveau altă sursă de aprovizionare. Trebuie subliniat însă faptul că în marea majoritate a cazurilor au fost atacate unităţi de stat (cooperative de consum, cabane, unităţi I.P.E.I.L. etc.), rezistenţii încercând să nu creeze pagube persoanelor fizice. Din acelaşi motiv, uneori lăsau diferite bonuri în schimbul alimentelor, astfel încât gestionarii acestor bunuri să nu fie traşi la răspundere. Membrii grupului condus de fraţii Arnăuţoiu[73] se aprovizionau frecvent prin astfel de atacuri, la fel şi cei ai organizaţiei conduse de Teodor Şuşman[74], dar şi ai altor grupuri[75].

După atacul de la Teiuş, maiorul Dabija, fraţii Macavei, Cornel Pascu şi Iosif Clamba, cărora li s-a adăugat şi Ioan Scridon, au luat hotărârea de a se refugia pe Muntele Mare, în apropierea com. Bistra, jud. Alba. Ajunşi pe munte, ei au intrat rapid în contact cu alţi rezistenţi izolaţi din zonă, urmăriţi şi ei de Securitate. Este vorba de Traian Ihuţ, Nicolae Salagea („Mişu”) şi Avram Ihuţ, toţi din com. Bistra. Primii doi erau căutaţi de autorităţi pentru a fi arestaţi din cauza activităţii lor intense în favoarea P.N.Ţ. Intrarea în grup a unor persoane din zonă le-a facilitat ulterior obţinerea alimentelor, ca şi atragerea de noi membri.

Grupul astfel constituit a ridicat două cabane pe Muntele Mare, la locul numit Groşi, unde organizaţia şi-a fixat locul de cantonare, aşteptând sosirea primăverii şi atragerea unui număr mai mare de oameni pentru a începe acţiunile contra regimului. Stabilirea unei singure locaţii ca sediu avea să fie însă una dintre cele mai mari greşeli comise de maiorul Dabija. Trebuie să menţionăm faptul că toate grupurile cu o existenţă longevivă (Ion Gavrilă-Ogoranu, Leon Şuşman, Teodor Şuşman, fraţii Arnăuţoiu) au reuşit să reziste un timp mai îndelungat numai prin schimbarea continuă a locurilor de refugiu şi prin părăsirea celor care fuseseră descoperite de persoane străine. În scurt timp, de existenţa unei organizaţii anticomuniste pe Muntele Mare avea să afle toată populaţia din zonă, astfel încât şi Securitatea a fost imediat informată despre acest fapt. Mai mult, maiorul Dabija aflase chiar şi faptul că în comuna Bistra „se vorbeşte intens de existenţa unor partizani pe Muntele Mare”[76], dar cu toate acestea nu a luat nici o contramăsură. Se pare totuşi că grupul intenţiona să-şi schimbe locul de cantonare, însă aceasta era prevăzută pentru o etapă ulterioară[77].

Nicolae Dabija şi-a intitulat organizaţia „Frontul Apărării Naţionale – Corpul de Haiduci”. Cu acest nume el a semnat toate manifestele grupului, iar maiorul Niţescu a confecţionat şi o ştampilă cu această titulatură.

---

[73] La 5 august 1952, membrii grupului Arnăuţoiu au atacat o stână obştească şi magazia I.P.E.I.L. Rucăr, de unde au luat alimente, lăsând în schimb un bon semnat „Partizanii libertăţii”, iar la 17/18 august 1952 cabanele Padina 1 şi 2 (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 36, f. 135-136).

[74] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.701, vol. 1-19.

[75] În noaptea de 16/17 aprilie 1953, membrii grupului Liviu Wuc au luat o cantitate mare de marfă de la cooperativa din com. Peştera (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 36, f. 97).

[76] Informaţia a fost obţinută la 2 martie 1949, atunci când Dabija mai aflase şi faptul că „o femeie a vorbit în satul Bistra că a văzut într-o noapte ieşind scântei de la Groşi” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 73).

[77] Titus Onea declara că organizaţia dorea să-şi schimbe sediul, dar numai după atragerea lui Costică Vodă şi după efectuarea unor recunoaşteri pentru a găsi un loc mai bun, fiind vizată se pare zona comunei Arada (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 921, vol. 9, f. 176).

Conform declaraţiei maiorului Dabija, scopul principal al organizaţiei conduse de el era acela de a forma „o forţă armată pentru a lupta împotriva actualului regim din România şi pentru a-l răsturna cu ajutorul acestei forţe, în colaborare cu alte organizaţii înarmate din acea regiune şi din alte regiuni, despre care se zvonea că există”[78]. Pentru îndeplinirea acestui deziderat, Nicolae Dabija şi fraţii Macavei au întocmit un plan de acţiune, care prevedea pentru început răspândirea de manifeste prin care populaţia era îndemnată la luptă. După crearea unei organizaţii mult mai numeroase şi mai puternice (de minim 100 de membri) şi în cadrul unui context intern favorabil, urma trecerea la acţiuni efective de luptă. Dabija preciza că în acea fază „trebuiau executate atentate de cale ferată, pe cât se poate simultan, în defileurile Mureşului şi Someşului, iar ulterior, când numărul membrilor organizaţiei ar fi crescut, asemenea atentate de cale ferată urmau să fie executate şi în defileurile Oltului, Prahovei şi chiar în regiunea Vatra-Dornei, spre a se dezarticula comunicaţiile feroviare în toate aceste regiuni”[79]. Acestor obiective li se adăugau şi altele, precum: preluarea controlului asupra primăriilor, posturilor de jandarmi şi a birourilor de Securitate din zonă, răpirea şi chiar asasinarea liderilor comunişti locali. În cazul izbucnirii unui conflict internaţional, organizaţia urma să treacă la hărţuirea trupelor sovietice şi româneşti din zonă. Pentru transpunerea în practică a acestor planuri ambiţioase, Dabija spera în obţinerea unui ajutor din partea Occidentului, fără de care era convins că întreaga acţiune avea puţine şanse de reuşită. Nu în ultimul rând, el considera ca fiind absolut obligatorie corelarea acţiunilor sale cu cele ale altor organizaţii de rezistenţă din diferite zone ale ţării.

Organizaţia avea drept prim scop atragerea a cât mai multor membri, care urmau apoi să fie antrenaţi pentru a fi pregătiţi în momentul începerii luptei. Nicolae Dabija plănuia ca debutul acţiunilor de mai sus să aibă loc după luna martie 1949, odată cu sosirea primăverii, când se puteau deplasa şi camufla mai uşor prin pădure.

Sosirea maiorului Dabija în judeţul Alba a avut un efect de catalizator asupra tuturor organizaţiilor şi grupurilor deja constituite. Prezenţa unei persoane cu pregătirea şi experienţa militară necesare i-a atras pe toţi rezistenţii din regiune, care doreau fuziunea într-o singură organizaţie mare, pusă sub comanda maiorului Nicolae Dabija. Succesul atacului asupra Percepţiei din Teiuş a născut în rândul tuturor locuitorilor cu sentimente anticomuniste din zonă convingerea că sosise momentul începerii luptei armate contra regimului impus de U.R.S.S. Treptat, au plecat spre Muntele Mare multe dintre persoanele din regiune căutate de Securitate pentru a fi arestate, în general din cauza activităţii politice din trecut (în favoarea P.N.Ţ. sau a Mişcării Legionare). Au fost atrase însă şi persoane din judeţele Hunedoara şi Cluj, îndeosebi foşti legionari urmăriţi de autorităţi sau foşti membri ai unor grupuri de rezistenţă descoperite de Securitate (precum Ioan Cigmăianu, Gheorghe Opriţa, Augustin Raţiu)[80].

---

[78] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 35.

[79] *Ibidem*, f. 36.

[80] Ioan Cigmăianu făcuse parte dintr-o organizaţie legionară din com. Şibot, motiv pentru care a fost arestat, dar a reuşit să evadeze din arestul Biroului local de Securitate Cugir. Fiind căutat de Securitate, cu ajutorul lui Ioan Oargă a reuşit să ajungă la Muntele Mare, alături de Gheorghe Opriţa, urmărit şi el pentru apartenenţa la organizaţia legionară din com. Balomiru de Câmp. Augustin Raţiu

Fiind conştient de faptul că doar prin unirea tuturor forţelor anticomuniste din zonă putea fi constituită o organizaţie puternică, maiorul Dabija a decis să primească în grupul său pe orice persoană care ar fi dorit să lupte împotriva regimului, indiferent de originea sa socială şi, mai ales, de convingerile politice. El declara în anchetă următoarele: „Hotărâsem împreună cu Traian Macavei să întemeiez în regiunea Munţilor Apuseni o organizaţie mare înarmată, sub conducerea mea, ai cărei membri trebuiau să fie recrutaţi de către Macavei Traian din rândurile elementelor duşmănoase faţă de actualul regim, ca: ofiţeri deblocaţi, funcţionari comprimaţi, chiaburi etc., indiferent de convingerea lor politică, putând fi manişti, legionari sau liberali”[81].

În comunele de pe Valea Gălzii a fost creat un sistem eficient de călăuze, prin intermediul căruia au fost aduşi pe Muntele Mare toţi noii membri. Printre aceste călăuze se numărau: Emil Olteanu, Petru Pascu, Aron Laslo şa.. Rolul cel mai important l-a avut Silvestru Bolfea, din com. Întregalde, locuinţa acestuia fiind locul de adunare al noilor membrii, înainte de a urca pe Muntele Mare. Principalul curier al organizaţiei a fost Petru Cosma, fost om de încredere al fraţilor Macavei la mina de aur pe care aceştia o deţinuseră. El a asigurat legătura cu grupul de ofiţeri de la Bucureşti, dar şi pe cea cu maiorul Ioan Opreanu din Arad. Cu ajutorul său au fost aduse în munţi numeroase materiale de la Bucureşti şi tot prin el se transmiteau şi se primeau instrucţiuni şi informaţii. De asemenea, tot el a fost şi cel care l-a adus de la Bucureşti pe Titus Onea, nepot al fraţilor Macavei.

Între timp, la Teiuş a avut loc un nou incident. În seara de 2 februarie 1949 Ştefan Popa a fost trădat de maiorul Emil Oniga[82], care avea misiunea de a-l preda în mâinile

---

făcuse parte dintr-o organizaţie de rezistenţă din com. Sărmăşel, jud. Mureş, descoperită de Securitate, astfel încât s-a refugiat în grupul lui Dabija.

81 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 49.

82 Născut la 29 iunie 1901, în com. Micoşlaca, jud. Alba, Emil Oniga a activat ca preot militar, având gradul de maior. După instaurarea regimului comunist a fost trecut în cadrul disponibil, ceea ce se pare că l-a făcut să adere la organizaţia de rezistenţă condusă de Cornel Pop. A făcut parte din grupul condus de dr. Ioan Gărduş, şeful organizaţiei din jud. Turda. Membrii acestui grup, inclusiv Oniga, au fost arestaţi în zilele de 30-31 ianuarie 1949, la Cluj, în casa surorilor Blănaru, toţi fiind ulterior condamnaţi. Peste numai câteva zile a fost arestat şi Cornel Pop (pentru amănunte referitoare la ancheta întregului grup Gărduş-Cornel Pop a se consulta A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 339, vol. 1-4). Probabil că la anchetă, dacă nu tot el a fost cel care a trădat şi această organizaţie, Emil Oniga a fost de acord să-l predea Securităţii pe Ştefan Popa, pentru a scăpa de condamnare. Menţionăm faptul că Emil Oniga a fost eliberat de către D.R.S.P. Cluj după numai o zi de anchetă, fără a fi înaintat instanţei. Una dintre persoanele care au cunoscut direct aceste evenimente, Alexandrina Teglaru, precizează faptul că prin anul 1948 maiorul Oniga trăia la Cluj, însă „excesele: băuturi, cărţi de joc, femei, îi epuizaseră şi ultimele resurse financiare”. Totodată, aceasta înaintează două posibile variante pentru trădarea lui Oniga: fie a aderat la un grup de rezistenţă şi a trădat după ce a fost prins, fie a plecat de la început cu ideea de a se alătura acestor grupuri pentru a le trăda şi a-şi asigura astfel o sursă de venit de la Securitate. Totodată, Alexandrina Teglaru îi atribuie lui Oniga şi implicarea în asasinarea de către Securitate, în oraşul Aiud, la 1 februarie 1949, a lui Ioan Tiuţiu şi a soţiei acestuia, una dintre gazdele lui Ştefan Popa, fapt verosimil dacă se ţine cont de faptul că a doua zi el a participat la incidentul de la Teiuş. Pentru amănunte din această mărturie a se vedea Dina Teglaru-Voina, *Preţ de sânge. Cazul Oniga*, în „Puncte Cardinale”, nr. 15/1992, p. 8). Se pare însă că trădarea sa a fost „răsplătită” chiar de Securitate, care ulterior l-a arestat şi trimis la Canal, serviciile sale fiind uitate (***

Securităţii. Atacat prin surprindere de cinci agenţi de Securitate, Ştefan Popa şi-a păstrat sângele rece, a împuşcat trei subofiţeri şi a reuşit să scape, fiind rănit la mână[83]. Pentru că Oniga ştia că printre gazdele şi persoanele de încredere din Teiuş se numărau soţii Maier şi Traian Mihălţan, la sfârşitul lunii februarie 1949 aceştia au luat decizia de se refugia şi ei pe Muntele Mare, fiind convinşi că în caz contrar aveau să fie arestaţi de Securitate. Alături de ei, au plecat la munte şi Traian Câmpeanu, Petre Deceanu, Iuliu Breazu, Lucian Mitrofan şi Simion Moldovan, toţi urmăriţi de Securitate pentru activitatea lor din trecut, îndeosebi în favoarea P.N.Ţ. În momentul în care Securitatea a atacat cabanele, grupul cantonat acolo era alcătuit din 25 de persoane, dar printre acestea se aflau trei femei şi mai mulţi elevi neexperimentaţi.

Unul dintre scopurile principale ale maiorului Dabija îl constituia reunirea sub comanda sa a tuturor grupurilor anticomuniste din zonă, ca şi a rezistenţilor izolaţi. În acest sens, la 7 martie 1949 era programată o întâlnire cu Ştefan Popa, care dorea şi el fuziunea cu grupul lui Dabija[84]. Contactul cu Ştefan Popa urma să fie intermediat de Titus Onea, care fusese coleg de studenţie cu acesta la Cluj, ambii făcând parte din organizaţia studenţilor legionari din acel oraş. Legătura cu grupul lui Leon Şuşman urma să fie făcută de Ioan Scridon, cei doi fiind originari din aceeaşi comună, Măhăceni, jud. Alba. Traian Ihuţ şi Mişu Salagea au încercat să-l aducă în grup şi pe Constantin Vodă, dispărut de la domiciliu din 1947 şi urmărit de Securitate pentru activitate în favoarea P.N.Ţ. Costică Vodă, supranumit de moţi „regele munţilor"[85], a refuzat însă să li se alăture, atât pentru că nu-i cunoştea pe Dabija şi pe fraţii Macavei, cât şi pentru că era conştient de faptul că o organizaţie de mari dimensiuni ar fi fost mult mai dificil de aprovizionat, iar riscul descoperii de către Securitate era ridicat, temeri care ulterior s-au dovedit a fi fost întemeiate. Maiorul Dabija dorea să intre

---

Noi nu am avut tinereţe…, p. 53). În anul 1972 locuia în comuna natală, fără a avea nici o remuşcare privind faptele sale.

[83] Cornel Căliman, într-o *Declaraţie* dată în anchetă, consemna ceea ce-i povestise chiar Ştefan Popa despre acest incident: „Popa Ştefan a început să vorbească de cazul petrecut la 2 februarie 1949 în com. Teiuş, spunând că un om de-al nostru a fost luat, de la Maier de acasă, de un anume Oniga şi au plecat spre gara Teiuş. În dreptul unei încrucişări de stradă a apărut o maşină şi a fost atacat acel om, dar nu a spus numele, de cinci persoane şi, prinzându-l peste braţe, unul i-a dat cu pistolul în cap şi căzându-i pălăria el a încercat să şi-o ridice şi în acel timp a profitat de ocazie şi băgându-şi mâna în buzunarul hainei a scos pistolul şi a tras şi a văzut că doi au căzut jos şi unul a fost împuşcat în gură, iar omul urmărit a fost împuşcat în mâna stângă. Maiorul Oniga a fugit la gară, iar omul urmărit a fugit pe o stradă către Coşlariu şi intrând într-o casă s-a spălat şi a plecat şi este sigur că mr. Oniga l-a trădat, că a primit 750.000 lei de la Securitate" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 7, f. 114-115). Operaţiunea a fost condusă personal de lt.-col. Gheorghe Crăciun, şeful D.R.S.P. Sibiu, care a coordonat acţiunea din gara Teiuş.

[84] La o întrunire ţinută în casa lui Nicolae Rus, din satul Tibru, „s-a discutat că banda Macavei, după cum spunea Moldovan Nicolae, ar vrea să se unească cu banda Popa Ştefan. Tot atunci, Sandu Maxim ar fi vrut să intre să colaboreze cu bandele Popa Ştefan şi Macavei. Ajungându-se la această înţelegere, toţi cei de faţă s-au înţeles să meargă Sandu Maxim, Popa Ştefan şi Moldovan Nicolae sus la Muntele Mare, să vorbească cu Macavei" (*Declaraţia* lui Cornel Căliman în A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 7, f. 115).

[85] Detalii privind activitatea acestuia şi asasinarea sa de către Securitate în Liviu Pleşa, *Destine ale rezistenţei din Apuseni: Constantin Vodă, „regele munţilor"*, în „Dosarele Istoriei", nr. 5 (17), 2006, p. 56-60.

în legătură şi cu preoţii greco-catolici de la Blaj[86], sperând ca aceştia să-l poată ajuta cu bani, dar intenţiona să realizeze contacte şi cu alţi rezistenţi din zona Apusenilor[87]. De asemenea, Traian Mihălţan şi Traian Câmpeanu au intrat în legătură cu Ioan Popa, sergent în cadrul Regimentului 9 Cavalerie Oradea, care le-a promis că va ajuta grupul cu armament[88].

Încă din primul moment după instalarea pe Muntele Mare, maiorul Dabija a impregnat grupului un puternic spirit de organizare militară, toţi membrii exersând în fiecare zi diferite metode de luptă (trageri cu arma, pregătirea unei ambuscade, deplasarea în pădure etc.). Traian Macavei declara în anchetă: „În pădure, grupul nostru de 6 oameni, sub comanda lui Dabija, formasem grupa de comandă, prin exerciţiile militare ce le făceam pregăteam aceşti oameni pentru calitatea de viitori comandanţi de grupe. Totodată, pregăteam materialul de propagandă subversivă, manifeste concepute şi lucrate de Dabija, pregăteam de asemenea material de minare a terenului din jurul nostru”[89].

Având experienţă în redactarea manifestelor, la începutul lunii februarie 1949 maiorul Dabija a întocmit *Proclamaţia Frontului Apărării Naţionale* (vezi Doc. 15). Manifestul, stilizat de Alexandra Pop, a fost multiplicat în 50 de exemplare la o maşină de scris. Dabija dorea confecţionarea câtorva mii de manifeste, ce urmau să fie răspândite în întreaga zonă a Apusenilor, dar şi în diferite oraşe din ţară (Bucureşti, Cluj, Timişoara etc.)[90]. Maiorul dorea crearea unei stări generale de nemulţumire şi agitaţie, prielnică pregătirii unor acţiuni armate. După răspândirea primei serii de manifeste, el intenţiona să redacteze un al doilea manifest, pentru a întreţine o stare de agitaţie continuă în sânul populaţiei.

Nu putem omite nici caracterul antisemit al unor pasaje din *Proclamaţie*, însă opinăm că acesta se înscria oarecum în tonul general al manifestelor din epocă, o atitudine asemănătoare regăsindu-se în numeroase alte astfel de documente răspândite în perioada respectivă[91]. Considerăm că în cazul organizaţiei de faţă acest ton se explică doar printr-o

---

[86] Alexandra Pop declara în anchetă că Dabija intenţiona „luarea legăturii cu preoţii catolici prin intermediul lui Popa Ştefan, care o stabilise deja, pentru ca să fie asigurată organizaţia din punct de vedere financiar” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 229).

[87] Preotul Nicolae Bucea arăta că în februarie 1949, „Dabija mi-a cerut să-l întâlnesc cu avocatul Nelu Chirtop din Câmpeni, precum şi să-l întâlnesc dacă pot cu unii fugari de pe Valea Arieşului de Sus, dar nu l-am întâlnit cu nici unii” (*Ibidem*, f. 341).

[88] De altfel, Traian Câmpeanu chiar s-a deplasat la Oradea pentru a primi armele promise de sergent, însă acesta nu reuşise să le procure. Cu toate acestea, Ioan Popa a discutat cu mai mulţi colegi despre faptul că avea contacte cu o organizaţie de rezistenţă din Apuseni, aceştia fiind de acord să-l ajute la momentul oportun, toţi fiind însă arestaţi de D.R.S.P. Oradea (pentru amănunte a se vedea Arhiva Ministerului de Justiţie, Direcţia Instanţelor Militare – în continuare se va cita A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 1).

[89] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 10-12.

[90] Conform *Declaraţiei* lui Ioan Scridon, manifestele urmau a fi trimise „prin curieri, în toate centrele, ca Bucureşti, Iaşi, Craiova, Timişoara, Braşov, Cluj, Oradea şi altele, şi a se răspândi de pe tren, din mers, iar în comune a se răspândi prin şefii de organizaţie şi prin aruncarea lor în curtea săteanului” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 73).

[91] Spre exemplu, un manifest răspândit de organizaţia „Haiducii lui Avram Iancu”, la 6 iunie 1945, la Ţebea, cuprindea mai multe fraze antisemite: „şefii adevăraţi ai Partidului Comunist din România nu sunt români, ci străini, ca: Ana Pauker, dr. Cheşerter, Moscovici, Sraer, Maurer, toţi jidovi. (…) Din piepturile voastre să nu răsune astăzi altceva decât «moarte iudeo-bolşevismului din România»” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 25, f. 234-239). În septembrie 1948, în mediile P.N.Ţ. din

percepţie de moment, generată de prezenţa evreilor în număr mare în fruntea regimului, şi mai puţin printr-un antisemitism virulent, mai ales că nu am identificat şi alte manifestări de acest tip. Mai mult, Petre Pascu afirma că Alexandru Maxim şi Cornel Pascu i-au spus că scopul organizaţiei „este de a duce lupta împotriva comunismului şi nu împotriva românilor, ungurilor sau jidanilor”[92].

Pentru a asigura coeziunea organizaţiei sale, Nicolae Dabija a redactat şi un set de precepte morale, numit *Datoriile haiducului*, şi a schiţat câteva calităţi de care trebuiau să dea dovadă membrii organizaţiei sale (printre acestea se numărau: „reînvierea sentimentului naţional patriotic în masele largi ale poporului”, „reînvierea spiritului de rezistenţă al poporului român”, „dragoste de Patrie, Neam şi Rege” şi „dorinţă arzătoare de a lupta până la sacrificiu”)[93].

Pentru ca organizaţia sa să devină cât mai puternică, maiorul Dabija a pus accent şi pe activitatea informativă, fiind conştient de importanţa obţinerii la timp a unor informaţii precise[94]. Acestea îi erau necesare atât pentru a evita căderea în mâinile Securităţii, dar îndeosebi pentru a se menţine la curent cu toate evenimentele externe şi interne, astfel încât să fie pregătit să acţioneze împreună cu grupul său în cazul izbucnirii unui conflict între cele două mari puteri sau a unei revolte generale în interiorul ţării. La cabanele din Muntele Mare a fost adus un radio, unde membrii grupului ascultau zilnic emisiunile transmise de posturile de radio „Vocea Americii” sau „B.B.C.”, pentru a afla care era situaţia internaţională. De altfel, încă înainte de a pleca în Apuseni, maiorul concepuse un cod de informaţii, prin intermediul căruia maiorul Niţescu urma să-i furnizeze date de interes militar, politic, social şi economic de pe întreg teritoriul ţării. Numele judeţelor era prezentat codificat, iar sistemul consta în înlocuirea unei propoziţii prestabilite cu un număr, la care se adăuga numele codat al judeţului respectiv.

Prin intermediul lui Petru Cosma, Mihai Angheluţă i-a transmis maiorului Dabija mai multe informaţii solicitate de acesta[95], în care îl anunţa de instituirea pedepsei cu moartea şi

---

Bucureşti, circula un manifest semnat „Comitetul de iniţiativă”, care începea cu următoarele fraze: „Ruşii, duşmani de veacuri ai neamului, nu se mulţumesc că ne-au sfâşiat din trupul ţării mănoasa Basarabie şi jumătate din frumoasa Bucovină. Ei vor să înghită întreaga ţară, care e pe cale să fie vândută de jidani, cum a fost vândut Isus Mântuitorul. Pentru a uşura această vânzare, în frunte au aşezat pe jidanca Ana Pauker (…) Pământul strămoşesc să fie al plugarului şi nu al colhoznicilor conduşi de jidani şi alţi stăpâni” (A.C.N.S.A.S., fond Reţea, dosar nr. 61.375, f. 15). În 1949, luptătorul anticomunist Vasile Blidaru, din Munţii Ţibleşului, scria o *Doină comunistă* care se încheia astfel: „Iuliu Maniu să trăiască/că asta-i ţară românească/Jos comanda Jidovească” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 1.083, vol. 3, f. 157).

[92] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.749, vol. 3, f. 7.

[93] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 68.

[94] Acest aspect nu a scăpat atenţiei Securităţii, într-o *Dare de seamă asupra rezultatelor cercetărilor în problema bandelor din munţi*, din 9 mai 1949, precizându-se: „Bandele nu au numai sarcini teroriste, ci îşi asumă şi misiuni informative. Astfel, colonelul Uţă îşi organizase o reţea de informaţii, la fel şi colonelul [*maiorul*] Dabija, asupra căruia s-a găsit un chestionar privitor la informaţiile ce trebuia să i le procure maiorul Niţescu, asupra căruia s-a găsit acelaşi material” (F. Dobre – coord., *„Bande, bandiţi şi eroi”…*, p. 72).

[95] *Declaraţia* lui Nicolae Dabija: „îi ceream să-mi comunice: Cum este situaţia politică internă şi externă, informaţii cu caracter militar” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 2, f. 9).

de organizarea unor corpuri de paraşutişti, dar şi de faptul că încerca să stabilească „unele contacte informative mai importante”[96].

Chiar de la sosirea în judeţul Alba, Dabija a încercat să confecţioneze mai multe percutoare. Acestea urmau să fie amplasate în jurul locurilor de cantonare şi aveau rolul de a-i avertiza pe rezistenţi în cazul în care se apropia cineva. În decembrie 1948, maiorul a făcut o schiţă a acestor percutoare şi l-a însărcinat pe Alexandru Maxim cu confecţionarea lor, dar acestea nu puteau fi făcute în comunele din zonă. În aceste condiţii, Dabija a trimis schiţa maiorului Nicolae Niţescu, care a încercat fabricarea lor în Bucureşti, comandând 100 de piese la două ateliere separate (pentru ca cei care le executau să nu-şi dea seama despre ce este vorba). După ce a ridicat jumătate din bucăţi, Niţescu a observat că celelalte piese au fost executate deficitar, astfel încât percutorul nu putea fi asamblat. Niţescu i-a retrimis schiţa lui Dabija, împreună cu un model din piesele executate, urmând ca acesta să facă eventualele corecţii necesare.

Dispunând de suma de bani luată în urma atacului asupra Percepţiei din Teiuş, Dabija a trecut imediat la dotarea organizaţiei cu cât mai multe materiale necesare. Întrucât acorda un rol important, în cadrul strategiei grupului, răspândirii de manifeste, prin intermediul cărora dorea să câştige cât mai mulţi aderenţi, maiorul i-a trimis 40.000 lei lui Nicolae Niţescu, cerându-i să cumpere de la Bucureşti cele necesare multiplicării acestora. Din banii primiţi, Niţescu a achiziţionat o maşină de scris şi o maşină de multiplicat „Gestetner”, hârtie, cerneală, plombagină etc., pe care le-a trimis la Muntele Mare prin Petru Cosma. Tot cu ajutorul lui Petru Cosma a fost trimisă o sumă de bani maiorului Ioan Opreanu din Arad, care trebuia să cumpere mai multe uniforme kaki (necesare pentru a se camufla în pădure), ca şi alte materiale.

O altă parte din bani a fost utilizată pentru procurarea de alimente. Trebuie menţionat faptul că, deşi în comunele de la poalele Apusenilor au fost adunate cantităţi mari de cereale, foarte puţine au fost aduse pe Muntele Mare, marea majoritate fiind depozitate la diverse persoane de încredere din com. Întregalde, urmând să fie transportate ulterior la organizaţie. În aceste condiţii, membrii grupului au fost nevoiţi să se aprovizioneze de la locuitorii din zona comunei Bistra, care le-au oferit alimente, dar numai în schimbul unor sume de bani[97] (o practică larg răspândită în Apuseni, din nefericire). În consecinţă, au fost cumpărate alimente de pe piaţa locală, prin intermediul lui Gheorghe Balea, Sanda Pop şi Ioan Boia, care au primit în total aproximativ 40.000 de lei[98]. În schimbul acestor bani, rezistenţii au primit grâu, cartofi, un viţel, brânză, slănină etc. Tot cu ajutorul celor de mai sus au fost cumpărate de la magazinele din zonă diverse alte materiale, ca: bocanci, veselă, o sobă, geamuri pentru cabană etc.

---

[96] A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 9, f. 58-59.

[97] Ulterior aceste persoane au plătit scump faptul că au vândut alimente rezistenţilor. Alexandru Cătălina a dat unor membrii ai grupului un kg de miere contra a 200 lei, neştiind că aceştia fac parte dintr-o organizaţia anticomunistă (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 464). Pentru „fapta” sa, el a fost arestat şi condamnat la 5 ani închisoare corecţională.

[98] Spre exemplu, într-o *Declaraţie* dată în anchetă, Alexandra Pop arăta că la 8 februarie 1949, „am primit însărcinarea de a procura alimente, în care scop mi s-au dat bani, circa 15.000 lei, din care bani am cumpărat slănină, zahăr, tutun, brânză, un viţel” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 221).

Mult mai precară era însă dotarea organizaţiei cu armament, mai ales că acesta fusese deficitar încă de la început. Membrii grupului nu au reuşit să cumpere decât o cantitate mică de arme şi muniţii[99], care nu acoperea nevoile rezistenţilor. Traian Mihălţan declara următoarele: „Organizaţia dispunea cu ocazia tragerii în trupe de următorul armament şi muniţie: 15 arme militare, dintre care 3 automate, 1.200 cartuşe pentru arma Z.B. şi 62 cartuşe pentru pistol automat"[100]. În aceste condiţii, chiar şi persoanele care făceau de santinelă au trebuit să împrumute arme de la colegii lor[101]. La 3 martie 1949, chiar înainte de atacul Securităţii, după ce la cabană a ajuns un contingent numeros de rezistenţi, Dabija a distribuit armamentul. Cum însă numărul armelor era insuficient, acestea au fost distribuite doar persoanele considerate a fi capabile să se descurce cu succes în cazul unui atac. De asemenea, muniţia a fost limitată la 50 de cartuşe de luptător, astfel încât, în timpul luptei cu Securitatea, unii rezistenţi s-au predat pentru că nu mai aveau cu ce riposta.

Luptele cu Securitatea şi înfrângerea rezistenţilor

După ce grupul condus de Dabija a atacat Percepţia din Teiuş, Securitatea şi Jandarmeria au depus eforturi intense pentru descoperirea şi arestarea membrilor organizaţiei, mai ales că aflaseră că aceştia se refugiaseră în munţi şi că pregăteau noi lovituri. De altfel, acţiunile organelor de represiune s-au intensificat în toată ţara, în condiţiile în care, începând din toamna anului 1948, numărul grupurilor de rezistenţă s-a mărit considerabil, acestea făcându-şi simţită prezenţa pe aproape întreg cuprinsul ţării. Teohari Georgescu afirma la o şedinţă a M.A.I.: „Lupta nu se opreşte, ci ea creşte în intensitate, căci duşmanul turbează şi el va căuta şi poate încă să lovească"[102]. Anul 1949 a reprezentat anul de vârf în privinţa arestărilor efectuate în problema „bande"[103]. Cum unele organizaţii trecuseră deja la anumite acţiuni de forţă, problema era privită cu îngrijorare de către conducerea Securităţii, totul fiind corelat cu acutizarea conflictului internaţional între cele două blocuri[104].

În acest scop, Direcţiile Regionale de Securitate Cluj şi Sibiu, pe raza cărora activa grupul, au încercat să-şi infiltreze agenţi în cadrul organizaţiei, care ulterior să ducă la descoperirea locului unde aceasta era cantonată şi la arestarea tuturor membrilor.

---

[99] Nicolae Dabija arăta că din banii de la Teiuş s-au cumpărat numai două-trei arme ruse şi Z.B. şi două pistoale, cu muniţiile respective (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 69).
[100] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 98.
[101] Simion Moldovan declara că el nu a primit armă, astfel că a făcut de santinelă cu puşca lui Ioan Cigmăianu (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 327). În aceeaşi situaţie s-a aflat şi Sanda Pop.
[102] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 76, f. 20.
[103] Conform unui raport al Serviciului „C", în 1949 au fost descoperite 200 grupuri de rezistenţă şi au fost arestaţi 5.288 de membri şi susţinători ai acestora, dintr-un total de 8.539 arestaţi pe ţară (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 53, vol. 3, f. 72-82).
[104] În şedinţa de analiză a M.A.I. din 11 februarie 1949, Teohari Georgescu evidenţia acest aspect: „Problema Teregova trebuie legată de problema externă. Bandele formează puncte de rezistenţă unde duşmanii poate să-şi arunce oamenii lor. În perspectivă, trebuie să vedem unde poate să meargă lucrurile" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 76, f. 35)

Aflând că gruparea de rezistenţă era condusă de un ofiţer, Securitatea a decis trimiterea în munţi şi infiltrarea în grup a unor foşti ofiţeri, presupunând că Dabija ar fi fost interesat să ia legătura cu aceştia. Acestora li s-a creat legenda că ar fi fost urmăriţi de autorităţi, pentru a putea fi acceptaţi mai uşor de către membrii organizaţiei[105]. Se pare că această metodă a fost sugerată chiar de Emil Bodnăraş şi a fost aplicată pentru prima dată în toamna anului 1948, în încercarea de a-l captura pe locotenentul Leonida Bodiu[106].

D.R.S.P. Cluj s-a folosit iarăşi de maiorul Emil Oniga, sperându-se ca acesta să reuşească totodată şi prinderea lui Ştefan Popa. D.R.S.P. Sibiu l-a trimis pe lt.-col. Iancu Bocan[107], agent recrutat personal de Gheorghe Crăciun, sub legenda că acesta ar fi reuşit să evadeze în timpul unui proces ce i s-ar fi intentat la Sibiu şi apoi ar fi fugit în munţi[108].

Deşi informatorii Securităţii au reuşit să înşele vigilenţa călăuzelor de pe traseu şi să ajungă pe Muntele Mare, încă de la început maiorul Dabija i-a considerat suspecţi pe cei doi foşti ofiţeri, cărora nu le-a dat arme şi i-a pus sub strictă supraveghere. Rolul lui Oniga a fost cert stabilit de Traian Mihălţan, care le-a spus celor prezenţi că acesta încercase să-l atragă şi pe el de partea Securităţii, motiv pentru care Dabija a cerut împuşcarea trădătorului. Cu toate acestea, înainte de a-l executa pe Oniga s-a luat decizia de a-l chema la Muntele Mare pe Ştefan Popa, care trebuia să clarifice situaţia. Cu această ocazie urma să se facă şi fuziunea cu organizaţia acestuia.

Fiind informată de existenţa unui grup de rezistenţă în apropierea com. Bistra, la care se alăturaseră şi persoanele urmărite din zonă, Securitatea a depus o intensă activitate pentru recrutarea de informatori care să ducă la descoperirea organizaţiei. La sfârşitul lunii februarie 1949, unul dintre aceşti informatori, Augustin Râştei, frate vitreg cu Avram Ihuţ, a anunţat Securitatea de sosirea acestuia din urmă în comună după alimente. Avram Ihuţ a fost arestat şi anchetat cu brutalitate, fiind obligat să mărturisească locul unde era situat grupul. În

---

105 Într-un raport al Siguranţei, din 12 iulie 1946, referitor la activitatea informativă dusă pentru descoperirea unor grupuri de rezistenţă, printre lipsuri se menţionau: „în primul rând s-a resimţit lipsa unei pătrunderi informative organizate în lumea militară, care a format elementul dinamic al M.N.R.-ului. Pătrunderea a fost îngreunată din cauza spiritului de castă ce domneşte între militari, cât şi din cauza activităţii conspirative pe care o duc” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 32, f. 23-24). Aceste neajunsuri au fost însă corectate ulterior, Securitatea trimiţând informatori recrutaţi din rândul militarilor.

106 La 18 septembrie 1948, şeful Serviciului de Informaţii al Armatei, lt.-col. Gheorghe Evulescu, a trimis către D.G.S.P. următoarea adresă: „Domnul ministru al Apărării Naţionale [Emil Bodnăraş – n.n.] sugerează ideea infiltrării unui element (ofiţer sau subofiţer deblocat) printre aceste grupuri de refugiaţi, în scopul de a procura date şi informaţiuni precise asupra acestora. Vă rugăm să binevoiţi a ne comunica părerea dvs. asupra acestei propuneri. În cazul că vă însuşiţi această idee, organele Serviciului de Informaţii al Armatei vă stau la dispoziţie pentru a colabora la descoperirea şi prinderea acestor bande”. D.G.S.P. a fost de acord imediat cu această propunere. Pentru detalii a se vedea Oana Ionel, *Anihilarea organizaţiei „Garda Albă” de către Securitate (1949)*, în C. Budeancă, F. Olteanu, I. Pop (eds.), *op.cit.*, p. 145 (conform unui document de la A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 299, vol. 1, f. 383).

107 Pentru amănunte a se vedea Documentul nr. 27, prezentul volum.

108 Într-o declaraţie, Ioan Oargă arăta că în locuinţa lui Silvestru Bolfea, pregătindu-se pentru a pleca pe munte, „era un colonel Bocan, care spunea că a fost trimis de aici, de la Alba Iulia, la tribunal la Sibiu şi în Sibiu a fugit din faţa omului care-l conducea” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 14, f. 12).

com. Bistra au fost aduse rapid două plutoane de soldaţi din cadrul Batalionului de Securitate Floreşti[109], iar comanda întregii operaţiuni a preluat-o şeful S.J.S.P. Turda, cpt. Kovács Mihai. Trupele ce au acţionat efectiv în lupta de la Muntele Mare au fost conduse de slt. Sabău Florea, ajutat de plt. Vociu Octavian, plt. maj. Pop T. Ioan şi plt. maj. Copilu Gavrilă, toţi din cadrul S.J.S.P. Turda[110].

Acţiunea Securităţii a avut loc în dimineaţa zilei de 4 martie 1949, la orele 6[30]. Lucian Mitrofan, aflat de santinelă, a reuşit să dea alarma, plătind pentru aceasta cu viaţa, deoarece a fost ucis pe loc. Prima cabană, în care se aflau femeile şi mai mulţi membri neexperimentaţi şi chiar neînarmaţi, a fost capturată imediat, cei din interior predându-se în momentul în care au fost aruncate grenade asupra lor. Ioan Scridon şi Cornel Pascu au reuşit însă să scape din această cabană şi fugind în pădure.

Singurul care a avut o prezenţă de spirit deosebită a fost maiorul Nicolae Dabija, cel care a luat rapid comanda tuturor membrilor. El le-a cerut rezistenţilor să nu se predea şi să deschidă foc asupra atacatorilor. Tot el a fost şi cel care a aruncat mai multe calupuri de trotil asupra Trupelor de Securitate, forţându-le să bată în retragere, ceea ce a permis apoi mai multor persoane să scape din încercuire. Conform rapoartelor Securităţii, maiorul Dabija a ucis cel puţin doi soldaţi şi a rănit alţi câţiva, iar un alt soldat a fost, se pare, împuşcat mortal de către Traian Macavei.

Confruntarea cu Securitatea a durat peste o oră, timp în care majoritatea luptătorilor au terminat cele 50 de cartuşe primite, iar o parte dintre aceştia a început să se predea. În timpul luptelor au fost ucişi Ioan Cigmăianu şi Petru Deceanu. Maiorul Oniga a reuşit să pună mâna pe o armă şi s-o ucidă pe Elena Maier, împuşcând-o în ceafă, foarte probabil din dorinţa de nu rămâne martori la trădarea sa. Însă o dată cu moartea ei un alt suflet a plecat spre ceruri, deoarece Elena Maier era însărcinată. Crima lui Oniga a fost astfel dublă. Iosif Maier, îndurerat de moartea soţiei, după ce a tras toate cartuşele, s-a sinucis cu un ultim glonţ. Mai mulţi membri ai grupului, printre care Victor Vandor, Traian Mihălţan şi Augustin Raţiu, au fost răniţi, fiind astfel nevoiţi să se predea.

Văzând că lupta era pierdută, fraţii Macavei au hotărât să scape din încercuire şi au reuşit să fugă în pădure. În scurt timp ei au fost urmaţi de maiorul Dabija, care însă a fugit separat de cei doi fraţi. A reuşit să fugă şi Traian Câmpeanu, dar el a fost prins peste doar două zile de câţiva locuitori din com. Bistra, care l-au predat Securităţii, după ce anterior scăpase din mâinile altor localnici[111]. Restul celor prezenţi în cabane au fost arestaţi, maltrataţi de militari şi duşi la Turda, unde au fost anchetaţi cu brutalitate.

---

[109] La şedinţa M.A.I. din 19 ianuarie 1949, după cazul Teregova, Teohari Georgescu a cerut organelor de Securitate ca, imediat ce apărea o problemă, să intervină cât mai rapid şi cu toată forţa: „Condiţiile actuale ale dictaturii proletariatului nu permit situaţii confuze (…) De aceea, trebuie ca măsurile noastre să aibă obiective foarte precise, astfel încât să nu ne irosim forţele. Ca urmare, intervenţiile noastre vor fi făcute imediat, pentru a lichida în cel mai scurt timp orice problemă ivită, făcând cât mai curând forţele disponibile. (…) Îndată ce va apărea un focar, el trebuie lichidat cât mai curând şi cu toată hotărârea, nu într-o acţiune de durată” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 76, f. 3).

[110] A se vedea biografiile acestora de la finalul volumului.

[111] Traian Câmpeanu a fost prins prima dată la 5 martie, chiar a doua zi după confruntare, de către Boncea Petru şi Adam Nicodim, ambii din Bistra, care i-au dat drumul doar în schimbul unui inel de aur. Pentru că l-au „eliberat”, cei doi au fost apoi arestaţi şi anchetaţi de Securitate (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 303-308).

De asemenea, au reuşit să scape Traian Ihuţ, Mişu Salagea şi Iosif Clamba, care nu se aflau la cabane, fiind plecaţi după alimente. După ce au avut şi ei o confruntare cu Securitatea la locuinţa lui Traian Ihuţ, unde îi întâmpinaseră organele de represiune, cei trei au fugit în pădure fără a fi arestaţi. Organele de represiune s-au răzbunat însă pe părinţii lui Ihuţ, care au fost anchetaţi timp de un an, iar toate bunurile animale şi materiale pe care le deţineau „în colaborare cu Partidul, au fost date unor proletari agricoli, iar casa a fost desfigurată, distrugându-i-se uşile şi ferestrele"[112].

Rămas singur şi rătăcind prin zonă, în seara zilei de 21 martie 1949 Nicolae Dabija i-a cerut găzduire lui Aron Diniş, rudă cu Traian Ihuţ, pe care acesta i-l indicase ca fiind un om de încredere. Între timp însă, Diniş fusese şantajat de Securitate şi recrutat ca informator[113]. După ce Dabija s-a culcat în şură, „gazda" a adunat mai mulţi vecini, cu ajutorul cărora l-a imobilizat pe maior, predându-l apoi Securităţii.

Fraţii Macavei au reuşit să mai reziste timp de câteva luni, ascunzându-se în pădurile din zona comunelor Bucium-Bistra-Lupşa-Muşca, timp în care Securitatea depunea eforturi intense pentru arestarea lor. Pentru a-i forţa să se predea, încă din 11 octombrie 1948 Securitatea a arestat-o pe mama acestora, împreună cu alte 10 persoane din com. Bucium, rude şi vecini, considerându-i pe toţi drept „ostatici"[114], o practică care amintea de începutul comunismului sovietic[115]. Pentru ofiţerii de la D.R.S.P. Sibiu nu era prima acţiune de acest gen, ei arestându-l în vara anului 1948 pe tatăl lui Gheorghe Opriţa, pentru a-l obliga pe acesta din urmă să predea nişte arme[116].

---

[112] *Ibidem*, f. 307.

[113] Aflat în atenţia Securităţii pentru că fusese legionar, Aron Diniş a fost recrutat ca informator de către locotenentul Gheorghe Coldea, şeful Biroului local al Securităţii Poporului Câmpeni. Fiind rudă cu Traian Ihuţ, care era urmărit de organele de represiune, Diniş a încercat să ofere mită angajaţilor Securităţii Câmpeni pentru a-l scăpa pe acesta de la arestare. Locotenentul Coldea l-a şantajat însă, ameninţându-l cu trimiterea în judecată pentru „mituirea unor funcţionari publici", astfel încât Diniş a cedat şi a acceptat să devină informator (*Ididem*, vol. 22, f. 422-429).

[114] Într-un raport ulterior, lt.-col. Gheorghe Crăciun recunoştea că aceste persoane, cărora li s-a alăturat şi soţia lui Traian Macavei, Mariana (arestată la 29 iulie 1948), au fost „reţinute ca ostatici, cu scopul ca prin cercetări să se poată prinde bandiţii Macavei". Nu a contat nici măcar faptul că una dintre femeile arestate nu era în deplinătatea facultăţilor mintale. Cei reţinuţi ca ostatici au fost eliberaţi abia la 30 iunie 1949, după aproape un an, când a devenit evident faptul că măsura nu avusese efectul scontat, fiind puşi imediat sub supraveghere informativă. În acelaşi scop, la 9 februarie 1949, la Baia Mare, a fost arestată şi Eugenia Bumbaş, sora fraţilor Macavei şi mama lui Titus Onea, eliberată abia în anul 1950, fără să fi fost trimisă în judecată (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 374-376).

[115] Metoda a fost folosită de bolşevici pe scară extinsă în timpul războiului civil, fiind practicată însă şi în perioada următoare: „Sistemul luării de ostatici s-a păstrat însă şi după încheierea războiului civil, devenind un procedeu notoriu folosit de poliţia politică pentru a exercita presiuni, de exemplu asupra cetăţenilor sovietici refugiaţi în străinătate. Astfel, măsurile de urgenţă din epoca Terorii Roşii şi a comunismului de război au avut tendinţa să se permanentizeze cu practicile ulterioare ale statului sovietic, practici care, departe de a dispărea, au devenit din ce în ce mai extinse" (George Leggett, *Ceka: poliţia politică a lui Lenin: Comisia Extraordinară Panrusă pentru Combaterea Contrarevoluţiei şi Sabotajului*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2000, p. 179).

[116] Gheorghe Opriţa: „aflând că au venit organele Securităţii să ridice armele, eu atunci am fugit cu acestea pe câmp, unde am stat circa 2 săptămâni ascuns, după care timp am venit acasă şi am aflat

Procedeul ca atare este condamnabil în orice condiţii, dar cu atât mai mult atunci când acesta este aplicat propriului popor. Ne raliem cu totul poziţiei lui Victor Suvorov, un fost ofiţer în armata sovietică, ulterior emigrat în Occident: „Luarea de ostateci este interzisă de Conferinţa de la Haga din 1907. În toate timpurile, luarea de ostateci a fost considerată o foarte gravă crimă militară. În toate timpurile, conducătorul militar care şi-a făcut de râs numele cu acest procedeu nedemn era dispreţuit de cei din jur. La procesul de la Nürnberg şi la toate procesele ulterioare ale socialiştilor germani, practica luării de ostatici a fost considerată crimă de război, iar cei care s-au făcut vinovaţi de ea au fost condamnaţi la moarte prin spânzurătoare. (…) Însă, comparând socialiştii ruşi cu cei germani, să remarcăm şi o deosebire: gauleiterii erau ocupanţi pe teritoriu străin, pe când ceilalţi în ţara lor”[117].

În anii următori, Securitatea a recurs şi la practica deportării la Canal a celor care îi ajutau pe rezistenţi[118], sperând totodată ca simpla ameninţare cu dislocarea să le determine pe persoanele de sprijin să-i trădeze pe cei urmăriţi. Aceste acţiuni erau combinate cu exercitarea de presiuni asupra rudelor rezistenţilor sau a persoanelor în care aceştia aveau încredere (preoţi, de exemplu), care erau determinate să încerce să-i influenţeze pe cei dispăruţi pentru a se preda de bunăvoie. Edificator este un raport din 19 noiembrie 1951, înaintat de Biroul Raional Câmpeni către D.R.S.S. Cluj, referitor la acţiunile duse pentru prinderea lui Traian Ihuţ: „Pentru prinderea acestui bandit am luat legătură cu mama acestuia, pentru a o convinge că va fi iertat [*în*] mare parte din vinele pe care le are comise, dacă se va preda de bunăvoie. Pentru întărirea acestora am prelucrat preoţi din comuna Bistra de a sprijini această acţiune, astfel că aceştia au dat o scrisoare în numele parohiei că, dacă se va prezenta de bună voie, va fi sprijinit de parohie”[119]. Cât de reale erau aceste „asigurări” că persoana în cauză „va fi iertată” se va dovedi în mai puţin de un an, când Traian Ihuţ a fost ucis fără somaţie de la numai doi metri distanţă, fără a se încerca arestarea acestuia.

În vara anului 1949, cei doi fraţi Macavei au luat contact cu Alexandru Lazăr, conducătorul unei alte organizaţii de rezistenţă, Liga Ardeleană a Moţilor, care le-a oferit găzduire. Arestarea acestuia la Turda, la 28 iulie 1949, a condus însă Securitatea pe urmele fraţilor Macavei. La 30 iulie 1949 aceştia au fost încercuiţi de Securitate într-o şură de la marginea com. Muşca. Preveniţi de gazdă, fraţii Macavei au reuşit să scape, dar au fost grav răniţi. Pentru a nu fi arestat, Alexandru s-a sinucis, iar Traian s-a refugiat la o persoană de sprijin, care l-a ascuns până ce s-a vindecat. La 20 septembrie 1949, Traian Macavei a plecat spre Arad, cu intenţia de a trece în Iugoslavia, însă a fost arestat în împrejurări încă neelucidate în totalitate[120].

---

că tatăl meu era arestat şi că nu-i va da drumul până nu se va preda armamentul pe care l-am ridicat” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 810, f. 184-185).

117 Victor Suvorov, *Epurarea. De ce a decapitat Stalin armata?*, Editura Polirom, Iaşi, 2000, p. 170-171.

118 La 6 iulie 1952, şeful Biroului Raional Câmpeni, lt. Crişan Iuliu, a trimis un raport către D.R.S.S. Cluj, în care sugera următoarea măsură pentru prinderea lui Traian Ihuţ: „Pe numita Bocşa Ana propun să [*o*] arestăm şi să fie trimisă la Canal pentru favorizarea şi nedenunţarea banditului Ihuţ Traian” (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.232, vol. 4, f. 30).

119 *Ibidem*, f. 48.

120 Până în prezent, cele mai verosimile date indică faptul că Traian Macavei a fost arestat în com. Tomeşti, jud. Hunedoara (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 4, f. 416). În alte documente ale Securităţii se precizează însă faptul că acesta ar fi fost prins în tren, în staţia C.F.R. Hălmagiu (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 79, vol. 3, f. 24).

Traian Ihuţ şi Mişu Salagea s-au ascuns o perioadă în pădurile din jurul com. Bistra. În vara anului 1949 ei s-au întâlnit cu cpt. Diamandi Ionescu, dar nu s-au alăturat organizaţiei conduse de acesta, preferând să activeze izolat[121]. În urma unei operaţiuni conduse de mr. Kovács Mihai, Mişu Salagea a fost ucis de Securitate la 2 septembrie 1950 (în luptă a murit şi un sergent de Securitate, iar un miliţian a fost rănit), fiind descoperit tot prin trădare[122]. În ceea ce-l priveşte pe Traian Ihuţ, acesta a reuşit să reziste până în vara anului 1952, când a fost descoperit de Securitate şi executat pe loc, după ce a fost trădat de ciobanii care îl ajutau[123].

Operaţiunile Securităţii nu s-au oprit însă la atacul de la Muntele Mare, organele de represiune urmărindu-i pas cu pas pe Cornel Pascu şi Ioan Scridon, care reuşiseră să scape din încercuire. Cei doi s-au refugiat în com. Întregalde, unde s-au întâlnit cu Alexandru Maxim, Ştefan Popa şi Nicolae Moldovan, care doreau să plece spre Muntele Mare pentru a conveni cu Dabija asupra fuziunii tuturor organizaţiilor din zonă. Aflând de prezenţa trupelor de Securitate în comună, cei cinci s-au refugiat pe Muntele Capra. Organele de Securitate, conduse personal de lt.-col. Gheorghe Crăciun, recrutaseră însă mai mulţi informatori în zonă, care divulgaseră sălaşele rezistenţilor. Pentru a nu fi prinşi, membrii grupului s-au retras pe Valea Tibrului, într-o colibă din locul numit Bogoloaia. În ziua de 8 martie 1949 au fost descoperiţi însă de Securitate şi, cu toate că au încercat să opună rezistenţă, au fost copleşiţi numeric şi înfrânţi. Ştefan Popa, Cornel Pascu şi Nicolae Moldovan au fost ucişi pe loc, iar Alexandru Maxim şi Ioan Scridon, răniţi în luptă, au fost arestaţi[124].

Peste numai două zile, la 10 martie 1949, în aceeaşi zonă au fost surprinşi de Securitate alţi doi membri ai organizaţiei lui Ştefan Popa, anume Traian Gligor şi Traian Mârza, care au fost ucişi după o luptă ce a durat peste 10 ore, în timpul căreia au opus o rezistenţă eroică în faţa unei forţe disproporţionat de mari[125].

---

[121] Diamandi Ionescu declara următoarele în ancheta Securităţii: „fiind înştiinţaţi că suntem căutaţi de Ganea Alexandru pentru a ne conduce la locul de întâlnire cu Ihuţ Traian, am plecat cu acesta spre acest loc (nişte colibe de păstori în apropiere de Bistra). Aici m-am întâlnit cu Ihuţ Traian, căruia i-am expus situaţia mea, precum şi activitatea de organizare ce am dus-o în comunele din regiunea Iara şi Ocoliş, precum şi acţiunea ce intenţionez s-o declanşez în seara zilei de 31 iulie 1949. În acest scop i-am cerut să-mi facă legătura cu nişte organizaţii cu care spunea el că e în legătură, una la Roşia Montană, cu fraţii Macavei, şi o alta în localitatea numită Vârfurile. De asemenea, îmi spunea că are cu el încă vreo 12 oameni. Lui, dimpreună cu aceşti oameni, care spunea că sunt cu el, le-am cerut ca în seara zilei de 31 iulie să fie la Bistra, unde urma să se întâlnească cu Simion Gălbează, ce trebuia să se ducă acolo pentru a lua comanda în vederea acţiunii ce trebuia să se desfăşoare". În data stabilită, Simion Gălbează s-a prezentat la locul de întâlnire, dar Traian Ihuţ şi Nicolae Salagea nu au venit (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 1, f. 23-24).

[122] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 204-205. Trebuie amintit totuşi faptul că, cu numai două săptămâni înainte de acest moment, la 16 august 1950, Securitatea terorizase populaţia din zonă asasinând fără nici o judecată trei locuitori de frunte ai comunei Bistra: Ioan Andreşel, Traian Pom şi Iosif Trifa (Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securităţii în documente. 1949-1989*, Editura Polirom, Iaşi, 2002, p. 212-228). În urma acestei violente acţiuni represive Securitatea a obţinut rapid informaţiile care au dus la descoperirea şi apoi uciderea lui Nicolae Salagea.

[123] A fost ucis la 5 august 1952 de către o echipă condusă de lt. Vociu Octavian. Pentru amănunte a se vedea biografia lui Traian Ihuţ de la finalul volumului.

[124] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 11, f. 269-270.

[125] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 4, f. 307.

În timp ce Securitatea acţiona asupra rămăşiţelor grupului Dabija, noi persoane au plecat spre Muntele Mare, fără a cunoaşte ceea ce se întâmplase cu organizaţia lui Dabija. La 15 martie 1949 un grup de patru persoane (Gheorghe Mai şi elevii Ioan şi Ovidiu Purcariu, Ioan Turcu), condus de Ioan Oargă, a plecat cu trenul din Alba Iulia spre com. Bistra. Ajunşi în zonă, aceştia s-au despărţit şi au cerut găzduire pe la diverşi locuitori, printre care şi unui informator al Securităţii. Toţi localnicii care i-au „găzduit" aveau să-i imobilizeze, predându-i imediat organelor de represiune. Aproximativ la aceeaşi dată, un alt grup de elevi de la liceele din Alba Iulia a plecat pe jos spre Muntele Mare. Ajunşi în apropierea com. Meteş, aceştia au fost atacaţi de Miliţie cu focuri de armă, ceea ce i-a făcut să se întoarcă din drum. Toţi aveau să fie însă arestaţi de Securitate în scurt timp.

Aceste cazuri numeroase în care locuitorii comunei Bistra i-au prins şi predat Securităţii pe rezistenţi nu pot fi în nici un caz trecute cu vederea. După cum am amintit, Traian Câmpeanu a fost nevoit să-şi cumpere libertatea cu un inel de aur, însă totul a fost în zadar, pentru că a fost prins apoi de alţi localnici şi dus la Securitate. Apoi toate persoanele care l-au ajutat pe Diniş Aron ca să-l prindă pe maiorul Dabija au fost recompensate cu bani de către Securitate (se pare cu suma de 10.000 lei). Mai mult, în cazul de faţă răsplata primită de Diniş a stârnit chiar invidia altor informatori ai Securităţii, care erau nemulţumiţi că nu avuseseră şi ei parte de preţul trădării[126]. Trebuie să amintim şi cazul ciobanilor ce l-au trădat pe Traian Ihuţ, care au fost recompensaţi pe loc chiar din banii găsiţi asupra celui ucis[127], bani pe care i-au acceptat fără nici un fel de remuşcări. Acest fapt nu poate să nu ne ducă cu gândul la modul cum au fost trădaţi Horea şi Cloşca, care au fost vânduţi în schimbul a 300 de galbeni chiar de câţiva dintre moţii pentru ale căror drepturi au luptat şi şi-au dat viaţa. Peste numai o lună Crişan a avut aceeaşi soartă.

Trebuie apoi să avem în vedere şi faptul că membrii grupului condus de Dabija primeau alimente de la locuitorii din Apuseni numai în schimbul unor sume de bani, pe când cei din zona de la poalele munţilor le donau în cantităţi mari (amintim şi faptul că în comunele de pe Valea Gălzii şi Valea Mureşului nu am identificat nici un caz de astfel de trădări în schimbul banilor). Iarăşi, nu se poate omite nici faptul că maiorul Dabija, după ce a fost prins de Diniş şi în timp ce era dus la Securitate, a fost maltratat de mai mulţi localnici din com. Bistra. De altfel, un raport al lt. Coldea, şeful Biroului de Securitate Câmpeni, din 15 martie 1959, privind starea generală de spirit a populaţiei din zonă este edificator: „În urma acţiunii din ziua de 4 martie 1949 de pe raza acestui Birou de Securitate, contra organizaţiei subversive naţional-ţărănistă din com. Bistra, jud. Turda, se observă în rândurile populaţiei că se comentează intens această acţiune şi totodată se condamnă din partea lor elementele

[126] Printre cei nemulţumiţi se afla şi Augustin Râştei, frate vitreg cu Avram şi Traian Ihuţ, cel care anunţase Securitatea de venirea lui Avram Ihuţ în comună şi care apoi condusese trupele de Securitate pe Muntele Mare. Într-un raport al S.J.S.P. Turda, din 16 mai 1949, se precizau următoarele: „Pentru munca depusă şi ajutorul dat în vederea prinderii acestei bande teroriste, numitul Diniş Aron şi Râştei Avram, precum şi ceilalţi colaboratori ai săi, au primit recompensă în bani din partea Securităţii, în afară de Râştei Augustin, care a fost factorul principal în identificarea şi arestarea acestor terorişti şi, totodată, acest informator se simte oarecum nemulţumit, ştiind că prin el s-a desfăşurat acţiunea din 4 martie 1949, în urma punerii în mână a fugarului Ihuţ Avram" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, 293-294).
[127] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 20.

capturate acolo, comentând că aşa îşi merită soarta cei care caută să producă iarăşi vărsări de sânge în rândurile populaţiei”[128].

În aceste condiţii, credem că o afirmaţie care să acrediteze ideea unui anticomunism generalizat al locuitorilor din Munţii Apuseni nu ar fi practic susţinută cu nimic, uneori exemplele fiind chiar contrare. Considerăm că sprijinul de care s-a bucurat grupul Leon Şuşman din partea întregii comunităţi din Poşaga este o excepţie, explicabilă printr-o puternică motivaţie religioasă, generată de prezenţa preoţilor greco-catolici Simion Roşa şi Grigore Jaflea printre rezistenţi[129].

Nu în ultimul rând, trebuie să evidenţiem şi amatorismul evident de care au dat dovadă multe dintre persoanele implicate în rezistenţa anticomunistă din zonă. Elocvente sunt astfel cazurile în care tineri elevi de liceu, fără nici un fel de experienţă, au plecat pur şi simplu spre Muntele Mare pentru a se alătura grupului lui Dabija şi pentru a lupta contra Securităţii. Dacă în cazul acestora faptul se poate totuşi explica prin elanul tinereţii de care au dat dovadă, în multe alte situaţii lucrurile nu au fost asemănătoare. Spre exemplu, unii aderenţi ai nucleelor de rezistenţă din comune plănuiau să-i atace pe diverşi reprezentanţi ai regimului (pe secretarul organizaţiei P.M.R. din com. Mihalţ, pe un delegat cu monopolul ş.a.), fără a fi conştienţi măcar de riscurile pe care le implicau astfel de acţiuni. În acest sens, incidentul de la Vălişoara credem că este edificator. De asemenea, trebuie amintit şi faptul că cea mai mare parte a locuitorilor de la poalele Apusenilor credea că grupul de la Muntele Mare era condus de generalul Mociulschi[130].

---

128 Printre puţinii care în acel moment erau întrucâtva favorabili rezistenţilor erau pădurarii, deşi nu trebuie omis faptul că unii dintre ei au condus trupele de Securitate în mai multe acţiuni din zonă, inclusiv în timpul atacului de la Muntele Mare: „În rândurile pădurarilor şi brigadierilor de la Ocolul Silvic Câmpeni-Turda, se observă la unii şi s-ar putea spune la majoritatea, o complectă lipsă de vigilenţă şi colaborare cu organele de Securitate în vederea demascării şi prinderii anumitor elemente refugiate prin munţi, acest fapt datorându-se în general pentru motivul că unii pădurari şi brigadieri în trecut au făcut parte din diferite partide politice antidemocratice şi nu au fost verificaţi îndeajuns la încadrarea lor în aceste posturi. Totodată, suntem informaţi că unii dintre aceştia au colaborat chiar cu bandiţii” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 2.618, vol. 6, f. 15).

129 Ion Gavrilă-Ogoranu considera că fraţii Leon şi Gheorghe Şuşman „timp de 8 ani, împreună cu preoţii greco-catolici Roşa Simion şi Jaflea Grigore, cu o întreagă comună, dau viaţă poate celei mai măreţe simbioze dintre rezistenţa armată şi rezistenţa religioasă, lăsând o epopee unică, prin măreţia şi frumuseţea ei morală, în istoria României” (în *Cuvânt înainte* la Ion Gavrilă-Ogoranu, Elis Neagoe-Pleşa, Liviu Pleşa, *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc*, vol. VII, Editura Marist, Baia Mare, 2007, p. 7).

130 Fenomenul nu este însă singular. La 2 februarie 1950, în timpul Conferinţei naţionale cu comandanţii de Securitate şi Miliţie, lt.-col. Constantin Câmpeanu, şeful D.R.S.P. Ploieşti, referindu-se la rezistenţii din Munţii Buzăului, preciza: „După Conferinţa din august 1949, de comun acord cu Miliţia, Securitatea din Buzău a trecut la operaţiuni hotărâtoare şi în acelaşi timp s-au putut prinde aşa-zişii partizani. Erau numai 5 bandiţi, care erau urmăriţi de drept comun, erau doi urmăriţi de noi. Din această cauză se crease pe acolo [*zvonul* – n.n.] că sunt bande înarmate ale faimosului Dragalina. Când s-a trecut la acţiune s-a văzut. Era o legendă creată de chiaburi şi elementele ostile regimului” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 199, f. 73).

Desfăşurarea anchetelor şi a proceselor

După uciderea şi capturarea principalilor lideri ai organizaţiilor de rezistenţă, Securitatea a trecut la arestarea tuturor persoanelor implicate: călăuze, gazde, sprijinitori, persoane care au cotizat bani sau cereale ş.a. Arestările au fost efectuate de către Serviciile judeţene de Securitate Turda şi Alba, în funcţie de raza de acţiune a fiecărui serviciu. În această primă fază, s-a intenţionat organizarea unui proces la Cluj, pentru că Securitatea din această regiune îi descoperise pe rezistenţi. Ca atare, arestaţii au fost anchetaţi la Turda, Cluj şi Alba Iulia, abia ulterior aceştia fiind transferaţi la Bucureşti şi apoi la Sibiu.

După primele cercetări, Securitatea a aflat de existenţa unui grup de sprijin la Bucureşti, format din ofiţeri, ca şi de faptul că Nicolae Macavei se ascundea în Capitală. La 13 martie 1949, o echipă a Securităţii a trecut la arestarea lui Nicolae Macavei, care a încercat să riposteze, însă a fost ucis imediat, fără a mai apuca să tragă. Gloanţele Securităţii au curmat şi viaţa fiicei lui Nicolae Macavei, în vârstă de doar 6 ani, ceea ce a nemulţumit populaţia prezentă la faţa locului. În zilele imediat următoare au fost arestaţi Mihai Angheluţă, Nicolae Niţescu, Ioan Carra şi Titus Ceauşu[131].

Anchetatorii de la Turda, din rândul cărora s-a „remarcat" slt. Herţa Vasile, au fost coordonaţi de şeful Serviciului Anchete din cadrul D.R.S.P. Cluj, lt. Stănescu Aurel. În privinţa anchetatorilor de la Alba Iulia, aceştia au primit instrucţiuni pentru desfăşurarea cercetărilor din partea D.R.S.P. Sibiu. Anchetele din această primă fază au fost făcute cu o brutalitate deosebită, atât la Cluj[132] şi Turda[133], cât mai ales la Alba Iulia[134]. Elocvent este faptul că, la 11 aprilie 1949, Traian Lupea a decedat în anchetă la Securitatea din Alba Iulia, în urma torturilor la care fusese supus. Anchetatorii („ambasadorii iadului", cum i-a numit fostul deţinut

---

[131] La 19 aprilie 1949 cei patru au fost transferaţi pentru anchetă la Cluj.

[132] Daniela Ţăranu-Mărgineanu, fiica lui Nicolae Mărgineanu, îşi aduce aminte un episod elocvent din timpul anchetării la Cluj a lui Petru şi Eugen Mărgineanu: „Toţi bărbaţii familiei Mărgineanu erau arestaţi. Tata, unchiul Pătru şi vărul meu Eugen. Mi-aduc aminte că, într-o dimineaţă, nu la mult timp după arestarea lui Eugen, eu şi verişoara mea Elena, mai mare ca mine, ne-am prezentat la Direcţia de Securitate din Cluj. La Obreja se primise o înştiinţare prin care să se prezinte cineva din familie să aducă haine de schimb pentru cei arestaţi (…) la un moment dat, a fost strigat numele nostru şi ne-am prezentat în faţa ofiţerului, întinzând pachetul cu haine curate. La rându-i, ofiţerul ne-a dat un alt pachet, în care se aflau hainele lui Eugen. Erau pline de sânge. Pete de sânge pe fiecare haină. (…) Hainele rupte, murdare şi pline de sânge erau indiciile evidente ale condiţiilor inumane şi torturilor la care a fost supus Eugen şi, fără îndoială, şi tatăl meu şi unchiul Pătru" (conform Cristina Anisescu, *Nicolae Mărgineanu. Un psiholog în temniţele comuniste*, Editura Polirom, Iaşi, 2006, p. 404).

[133] Într-un raport către cpt. Kovács Mihai, un anchetator din Turda arăta că Petru Hălălae (membru al grupului lui Ştefan Popa) „este un element nesincer, şiret, căutând să ascundă, chiar şi în urma unor constrângeri din partea noastră, cunoştinţele pe care le posedă" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 347).

[134] De altfel, maltratarea şi brutalizarea excesivă a celor anchetaţi a rămas o constantă la Securitatea din Alba Iulia. În 1952, în timpul anchetei Ligii Anticomuniste din Alba Iulia, Nicolae Haţegan a avut de suferit de pe urma abuzurilor anchetatorului Iordache Ioan, care i-a rupt mâna pentru a-l forţa să „recunoască" apartenenţa sa la această organizaţie, cu toate că el nu avea nici o legătură cu respectiva organizaţie (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.423, vol. 2, f. 92).

politic Dumitru Fuga, anchetat cu duritate la Alba Iulia[135]) au utilizat diferite metode de tortură pentru a smulge de la cei anchetaţi declaraţiile necesare pentru proces. Dintre acestea, cea pe care toţi arestaţii au considerat-o a fi fost cea mai atroce a constat în schingiuirea cu firele de curent electric, la care se adăuga şi „bătaia cu un par gros de gorun"[136].

Ca o caracteristică a anchetelor din Alba Iulia, se remarcă existenţa mai multor declaraţii scrise de anchetatori, întotdeauna aceiaşi (plt. maj. Dăian Nicolae şi srg. maj. Sătmăreanu Ioan), pe motiv că persoana anchetată „prezintă tremurături de mână şi nu poate scrie". Chiar dacă este posibil ca uneori situaţia să fi fost reală, considerăm că de cele mai multe ori aceste „tremurături" au fost rezultatul durităţii anchetei şi nu al unor infirmităţi fizice[137].

Nu trebuie omisă nici „legalitatea" cu care se efectuau percheziţiile. Pe lângă faptul că, în marea majoritate a situaţiilor, ofiţerii de Securitate nu aveau nici o aprobare din partea organelor judecătoreşti abilitate (acestea fiind obţinute abia ulterior, pentru a se da o aparenţă de legalitate cercetărilor), în unele cazuri în locul martorilor la percheziţie semnau tot ofiţeri de Securitate[138]. Mai exact, cei care efectuau percheziţia erau şi martorii care certificau corectitudinea acesteia.

Toate instrucţiunile privind desfăşurarea anchetelor (întrebările care urmau a fi puse anchetaţilor, răspunsurile ce trebuiau obţinute[139] etc.) au fost transmise de la Bucureşti, de ofiţeri din cadrul Direcţiei a V-a Anchete, fie personal de col. Mişu Dulgheru, fie de cpt. Antoniu Samuel sau cpt. Dumitrescu Nicolae. Imediat după arestare, maiorul Nicolae Dabija a fost transferat la Direcţia a V-a, unde a început să fie anchetat. Securitatea a încercat să-l acuze şi de comiterea unor crime de război pe frontul de Răsărit, în timpul luptelor de la

[135] *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 164. Dumitru Fuga făcea trimitere la sintagma de „ambasadorii diavolului" folosită de episcopul Ioan Suciu (D. Fuga, *Povestea vieţii mele…*, p. 116).

[136] Pentru numeroase mărturii în acest sens a se vedea *** *Noi nu am avut tinereţe…*, printre care şi mărturia lui Ioan Oargă din fişele biografice de la finalul volumului.

[137] Unul dintre cazurile evidente este cel al lui Partenie Stan. Pe *Declaraţia* în care acesta îşi „recunoştea" toate faptele şi care avea să fie folosită în proces, datată 9 septembrie 1949, cei doi anchetatori, plt. maj. Dăian Nicolae şi srg. maj. Sătmăreanu Ioan, au adăugat: „Declaraţia a fost scrisă de noi din cauză că numitul Stan Partenie prezintă tremurături de mână şi nu poate scrie". Cu toate acestea, în dosarul de anchetă se regăseşte o declaraţie olografă a lui Partenie Stan, scrisă şi semnată de acesta şi datată 21 septembrie 1949, ceea ce demonstrează faptul că el putea să scrie (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 6, f. 117, 118 bis).

[138] Spre exemplu, la percheziţia efectuată la domiciliul Silviei Roşu, la 17 iulie 1949, de către slt. Sebeşi Ludovic, „martori" au fost plt. maj. Staicu Ioan şi plt. maj. Dăian Nicolae, toţi din cadrul S.J.S.P. Alba. În mod similar, la percheziţia efectuată la Vasile Groza, tot de către slt. Sebeşi Ludovic, „martor" a fost plt. maj. Staicu Ioan (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 7, f. 47 şi dosar nr. 64, vol. 7, f. 23).

[139] Într-un referat din 8 mai 1949, cpt. Antoniu Samuel preciza: „Dabija Nicolae încearcă să prezinte activitatea sa teroristă ca având un caracter «naţionalist-patriotic», colorând în această nuanţă toate acţiunile sale criminale. Este necesară înlăturarea acestor tendinţe manifestate de Dabija Nicolae în declaraţiile sale. De asemenea, este necesar ca Dabija Nicolae să arate limpede că motivul principal care l-a determinat să treacă la activitatea sa teroristă şi criminală este ura sa înverşunată împotriva regimului democratic al ţării" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 13, f. 69-70).

Ozereika, dar nu s-au obţinut probe concludente[140]. În această fază, se intenţiona şi organizarea unui proces la Cluj, deoarece cea mai mare parte a rezistenţilor fusese arestată de către D.R.S.P. Cluj.

În primăvara anului 1949, pusă în faţa amploarei mişcărilor de împotrivire armată faţă de regimul comunist, conducerea P.M.R. a hotărât organizarea unui mare proces naţional al tuturor liderilor grupurilor de rezistenţă importante din ţară. Principalele organizaţii aflate în vizor erau cele din Banat (care efectuaseră atacul de la Teregova) şi cea condusă de Dabija (care atacase Percepţia din Teiuş), dar şi liderii altor grupuri de rezistenţă[141]. În şedinţa M.A.I. din 5 mai 1949 au fost puse la punct măsurile organizatorice pe care urma să le ia ministerul pentru desfăşurarea anchetei şi a procesului[142].

Pentru derularea procesului, la începutul lunii mai 1949 au fost aduşi la Direcţia a V-a şi anchetaţi toţi liderii acestor grupuri de rezistenţă: Leonida Bodiu, Spiru Blănaru, Petre Domăşneanu, Gheorghe Gheorghiu-Mărăşeşti, Petre Puşchiţă ş.a.[143]. Alături de maiorul Dabija, au fost transferaţi la Bucureşti şi alţi membri ai grupului acestuia: Alexandru Maxim, Ionel Robu, Nicolae Suciu, Ioan Scridon, Traian Mihălţan, Titus Onea, Silvestru Bolfea, Alexandra Pop şi Petru Mărgineanu. Foarte probabil însă că unora dintre aceştia le fusese rezervat rolul de martori.

Se pare însă că rezultatele nu au fost cele dorite[144], astfel încât procesul a fost anulat, urmând ca fiecare grupare să fie judecată separat, iar unii dintre liderii rezistenţei

---

[140] Anchetatorii au încercat să-l acuze pe maior că ar fi ordonat executarea a 22 de soldaţi sovietici, pe care-i luase prizonieri în urma luptelor. Dabija a negat însă cu vehemenţă aceste acuzaţii, care nu au putut fi dovedite în nici un fel. Cu toate acestea, la 7 aprilie 1949 Securitatea a obţinut declaraţia unui soldat care afirma că în urma luptei de la Ozereika maiorul Dabija a luat un număr mai mare de prizonieri sovietici faţă de cel declarat oficial, unii dintre aceştia fiind apoi împuşcaţi de un plutonier major din ordinul său (*Ibidem*, f. 127-128).

[141] Problema a fost abordată în mai multe şedinţe ale conducerii partidului comunist. Prezentăm mai jos un fragment din stenograma şedinţei Secretariatului C.C. al P.M.R. din 10 mai 1949: „La punctul 5, tov. Teohari arată că la ultima şedinţă [din 3 mai 1949 – n.n.] s-a hotărât să se organizeze un proces pe baza noii legi a sabotajului. Cei propuşi pentru a fi trimişi în judecată fac parte din mai multe bande care au dus acţiuni criminale în munţi. Cei propuşi sunt legionari, manişti, brătienişti şi sunt condamnaţi de drept comun, care şi-au împletit activitatea lor cu legionarii. Vor fi în total 11 inşi. Actul de acuzare cuprinde crime contra ţăranilor din Teregova, asasinarea unui tov. Cernescu, **atacul asupra unei percepţii** [subl. n.], a unui post de jandarmi etc. (…) Secretariatul aprobă organizarea procesului, care va fi gata săptămâna viitoare” (A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar nr. 48/1949, f. 6-7). Documentul a fost publicat şi în *** *Stenogramele 1949…*, p. 260.

[142] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 76, f. 124-125.

[143] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 128-132.

[144]Astfel, într-un *Referat* privind rezultatul cercetărilor efectuate asupra lui Silvestru Bolfea, întocmit de lt. Cristian T. Petrache la 8 mai 1949, se menţiona la capitolul „lipsuri” faptul că cel anchetat, fiind sărac, „nu poate fi considerat chiabur” şi ca atare „credem că ar putea fi folosit mai bine ca martor” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 20, f. 7-9). Intenţia anchetatorilor de a culpabiliza categoria socială a „chiaburilor” este evidentă, după cum un rol similar l-a avut şi includerea printre acuzaţi a preotului greco-catolic Nicolae Suciu, în scopul susţinerii tezei privind „activitatea duşmănoasă şi subversivă” a Bisericii Greco-Catolice.

menţionaţi anterior au fost executaţi fără nici o judecată, precum Leonida Bodiu[145]. În privinţa organizaţiei lui Nicolae Dabija, s-a luat decizia desfăşurării procesului la Sibiu, deoarece pe raza acestui tribunal se afla Percepţia din Teiuş, cea care fusese atacată de grup. La Sibiu au fost aduşi anchetatori de la toate serviciile judeţene de Securitate din zonă (Alba, Sighişoara, Hunedoara, Târnava Mică), care au fost puşi sub comanda cpt. Antoniu Samuel, trimis special de către Direcţia a V-a Anchete.

Pe măsură ce cercetările se extindeau, erau arestate noi şi noi persoane care avuseseră legături cu organizaţiile anticomuniste din zonă, marea majoritatea acestora fiind anchetată la Alba Iulia. Represiunea s-a răsfrânt şi asupra membrilor familiilor celor direct implicaţi, indiferent de vârstă[146].

De asemenea, au fost arestate şi trimise în judecată şi persoane care practic nu au avut absolut nici o tangenţă cu grupurile de rezistenţă, fenomen care s-a manifestat de altfel pe întreg cuprinsul ţării[147]. Motivul real al reţinerii lor l-a constituit fie faptul că făceau parte din anumite categorii sociale considerate ca fiind „exploatatoare", fie pentru că se manifestaseră critic la adresa regimului. Din aceste considerente, sub acuzaţia de „nedenunţare", au fost arestaţi şi condamnaţi Aurel Albini (provenit dintr-o veche familie de nobili români, fost primar al oraşului Aiud), Horia Sava (funcţionar la Blaj, care criticase deseori regimul nou instalat) ş.a. Se poate vorbi aşadar de „dilatarea represiunii", noua putere folosind pretextul aşa-ziselor legături cu organizaţiile de rezistenţă pentru a trimite în închisoare cât mai multe persoane despre care existau date că erau ostile regimului. În această perioadă, liderii P.M.R. vorbeau frecvent de „întărirea vigilenţei" faţă de opozanţii regimului, amintind teza stalinistă a ascuţirii luptei de clasă[148].

Cercetările au fost combinate cu plasarea unor informatori de celulă în preajma tuturor celor consideraţi a fi liderii organizaţiei. Rolul acestora nu era doar acela de a afla faptele pe care anchetaţii nu le mărturisiseră în anchetă, ci şi de a-i influenţa pe cei

---

145 Locotenentul Leonida Bodiu a fost asasinat la 8 iulie 1949 de către D.R.S.P. Cluj. Alături de acesta au fost ucişi alţi doi membri ai grupului său, Ioan Burdeţ şi Dumitru Toader. Cei trei au fost asasinaţi de Securitate chiar înainte de a fi înaintaţi instanţei, sub pretextul că ar fi fugit de sub escortă în timpul unei reconstituiri (O. Ionel, *op.cit.*, p. 157).

146 De exemplu, Valentin Vandor a fost arestat şi condamnat cu toate că nu împlinise vârsta de 16 ani în momentul reţinerii, singura sa vină fiind aceea că era fiul lui Sabin Vandor, care era căutat insistent de Securitate.

147 Un astfel de exemplu de arestări abuzive este oferit de o *Notă* a Serviciului II din Direcţia a V-a, adresată col. Dulgheru la 24 noiembrie 1950, privind arestările operate de către Securitate în judeţele Arad şi Bihor, în rândul membrilor grupului condus de Iosif Tocoianu: „Ţinând cont că numitul Negru Ioan este arestat de la 27 iunie 1949 fără să fie vinovat, Dan Aurel arestat la 28 iulie 1949, tot fără să fie vinovat (…) ne însuşim propunerile D.R.S. Timişoara pentru a fi puşi în libertate după o temeinică prelucrare". Col. Dulgheru a aprobat aceste propuneri, astfel încât cele două persoane au fost puse în libertate după aproape un an şi jumătate de detenţie şi anchete, fără să fi avut absolut nici o vină (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 5, f. 80).

148 Gheorghiu-Dej: „Pe măsură ce înaintează socialismul, duşmanul de clasă devine tot mai violent, mai turbat (…) Este necesară o ascuţire a vigilenţei şi mai mult spirit de prevenire faţă de uneltirile duşmănoase. Regimul de democraţie populară este hotărât să zdrobească fără cruţare orice încercare de grupare şi de rezistenţă a duşmanului" (Gh. Gheorghiu-Dej, *Raport cu prilejul adunării festive…*, p. 319).

încarceraţi, zdrobindu-le rezistenţa psihică şi uşurând astfel obţinerea unor declaraţii cât mai incriminatoare[149]. Totodată, în faza ultimă a anchetei, în aşteptarea proceselor, informatorii aveau şi sarcina de a le ridica moralul celor anchetaţi, pentru ca aceştia să se prezinte în condiţii cât mai bune la proces[150]. Procedeul a fost folosit cu succes în timpul anchetelor de la Jilava şi mai ales în cazul celor de la Sibiu, după cum o dovedesc şi documentele din volum. Spre exemplu, la Bucureşti, un informator plasat în celulă cu Ionel Robu raporta: „Duc o muncă intensă de lămurire cu el. Aceasta în urma afirmaţiei sale că ar fi cazul să recurgă la moarte, deoarece, [*dacă*] tot îl condamnă la moarte, mai bine se omoară singur (…) În prezent, starea morală a susnumitului este bună. Continui munca de lămurire cu el, pentru a-i menţine moralul ridicat faţă de proces şi faţă de faptele ce i se impută”[151].

Cei anchetaţi au fost constrânşi să declare fapte nereale, astfel încât acestea să poate duce la pronunţarea unor pedepse cât mai aspre[152]. De asemenea, o practică uzuală a anchetatorilor a fost aceea de a denatura în mod voit sensul declaraţiilor, metodă importată din experienţa „marelui frate de la răsărit”[153]. În 1967, Alexandru Demeter, şeful Secţiei Cadre, recunoştea şi el aceste practici: „tovarăşii noştri la anchetă au formule din astea tipice. În loc să zică ce a făcut omul, adică fapta ca atare, adică – «uite, asta am zis, domnule» – trebuie să adauge ei acolo «că am dus activitate contrarevoluţionară împotriva regimului». De ce facem noi ceva «contrarevoluţionar» din ceva ce nu este «contrarevoluţionar»?”[154]. În privinţa martorilor, aceştia au fost, cu mici excepţii, tot persoane provenite din rândul celor arestaţi, care erau însă judecate în alte loturi, astfel încât practic cei inculpaţi au fost obligaţi

---

[149] Rolul informatorilor de celulă este foarte bine evidenţiat de cunoscutul disident rus Vladimir Bukovski: „Sarcina ciripitorului nu se reduce obligatoriu la obţinerea unor secrete de la vecinul său de celulă. El trebuie să depună eforturi pentru a-l face pe acesta să-şi recunoască vina, să-l convingă să dezvăluie totul benevol în faţa anchetatorului. În afară de asta, el trebuie să urmărească starea de spirit a vecinului, mai ales atunci când acesta se întoarce de la interogatoriu, să surprindă care anume procedură folosită de anchetator a produs un mai mare efect asupra lui, de ce anume se teme mai mult, care sunt părţile sale mai slabe şi altele. La prima vedere totul pare primitiv, grosolan, dar important este că e eficient. Asupra omului lipsit de experienţă funcţionează fără greş” (Vladimir Bukovski, *Şi se întoarce vântul*, Fundaţia Academia Civică, Bucureşti, 2002, p. 168-169)

[150] Un ordin al D.R.S.P. Piteşti, din iulie 1949, prevedea următoarele: „Arestaţii vor primi masa cu regularitate, vor fi la timp bărbieriţi, urmând ca toţi cei care se prezintă în faţa instanţelor de judecată să apară în condiţii cât mai bune din toate punctele de vedere” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 130, vol. 1, f. 165)

[151] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 416.

[152] Spre exemplu, într-o primă declaraţie dată în anchetă, Liviu Drăgan preciza că armamentul găsit la el, „adică un pistol calibru 6,35 marca Mauser, declar că îl am de la fratele meu, care a fost în poliţie în anul 1945, el mi l-a dat mie şi eu l-am îngrijit”. Pe această declaraţie, slt. Moldovan Ioan a pus următoarea rezoluţie: „Să declare că pistolul îl are de la Sandu [Alexandru Maxim – n.n.] şi nu de la fratele său, cum arată el” (A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 7, f. 191).

[153] Vladimir Bukovski: „anchetatorul, întocmind procesul-verbal, în mod obligatoriu va deforma tot ce i-aţi spus. În loc de «întâlnire» va scrie «întrunire», în loc de «opinii» – «opinii antisovietice», în loc de «i-am dat să citească» – «am răspândit»” (V. Bukovski, *op.cit.*, p. 274).

[154] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 11.752, vol. 1, f. 87.

să se acuze între ei[155]. La procesul lui Nicolae Dabija au fost aduşi ca martori suplimentari personalul Percepţiei din Teiuş, precum şi ţăranii care l-au prins pe maior la Bistra[156].

Din punct de vedere procedural, marea majoritate a actelor oficiale necesare reţinerii în arest şi anchetării (mandate de arestare şi deţinere, procese verbale de percheziţie etc.) au fost completate mult mai târziu, fiind antedatate, pentru a putea fi considerate ca probe în instanţă şi pentru a da aparenţa de legalitate cercetărilor.

Cercetările au fost finalizate în septembrie 1949, după care cei arestaţi au fost înaintaţi Tribunalului Militar Sibiu pentru judecată. Deoarece numărul celor care urmau să fie judecaţi era foarte mare, regimul dorea să evite trimiterea în instanţă a unui singur lot imens, care ar fi arătat tuturor faptul că rezistenţa anticomunistă era o mişcare de mare amploare. În aceste condiţii, a fost luată decizia împărţirii celor arestaţi în mai multe loturi[157]. Procedeul a fost de altfel folosit şi în cazul proceselor altor organizaţii de rezistenţă, cum au fost cele ale fraţilor Popşa (1949) sau Leon Şuşman (1958).

Au fost formate astfel peste 15 loturi, fiecare cuprinzând aproximativ 20 de persoane. Alături de lotul principal, în care au fost încadraţi Nicolae Dabija şi toţi cei care luptaseră pe Muntele Mare, au mai fost constituite şi alte loturi, în fruntea cărora au fost puse, ca „lideri de grup”, persoane considerate de Securitate ca având o activitate mai deosebită: Alexandru Maxim, Ionel Robu, Petru Mărgineanu, Petru Pascu ş.a. În final au fost condamnate peste 300 de persoane pentru legăturile avute cu grupurile de rezistenţă din zonă. Toate aceste procese s-au desfăşurat în perioada octombrie 1949-februarie 1950, organizarea lor fiind amânată de mai multe ori, până în momentul în care anchetatorii au reuşit să adune „probe” care să le garanteze aplicarea unor pedepse cât mai aspre[158]. Actele de acuzare şi rechizitoriile întocmite erau formulate stereotip, iar vinovăţiile stabilite pentru membrii fiecărui lot erau identice.

Procesul lotului principal (al maiorului Dabija) s-a desfăşurat între 30 septembrie şi 4 octombrie 1949, însă condamnările fuseseră stabilite anterior de Securitate (mai exact de

---

155 Într-un raport datat 22 august 1949, lt.-col. Crăciun Gheorghe preciza: „Raportăm că în privinţa lotului Dabija au putut fi audiaţi ca martori numai bandiţi care au făcut parte din alte loturi, ceea ce a determinat ca nu pentru toţi bandiţii din acest lot să se poată găsi martori, cei cărora le lipsesc activând numai în cadrul bandei în care au fost încadraţi” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 1).

156 În mărturia sa, Avram Râştei, unul dintre cei care l-au prins pe Dabija, declara la proces că în acele clipe a simţit „cea mai mare bucurie” a vieţii sale. Într-un raport, cpt. Antoniu Samuel evidenţia acest moment: „este de menţionat deosebita impresie pe care a produs-o asupra asistenţei depoziţia martorului Râştei Avram, ţăran sărac, din comuna Bistra, jud. Turda, care în momentul când a explicat cum l-a prins pe Dabija a stârnit aplauzele entuziaste şi spontane ale publicului din sală” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 121-131).

157 La fel s-a procedat şi în cazul procesului organizaţiei conduse de Leonida Bodiu, organizat la Cluj. În iulie 1949, D.R.S.P. Cluj arăta că pentru trimiterea în instanţă a celor consideraţi vinovaţi „trebuie alcătuite loturi mici” (O. Ionel, *op.cit.*, p. 157).

158 La 12 mai 1949, D.R.S.P. Sibiu a înaintat către D.G.S.P. următorul raport, semnat de lt.-col. Crăciun Gheorghe şi lt. Nistor Victor: „avem onoare a vă raporta că procesul organizaţiei subversive C.R. Alba Iulia a fost amânat pentru data de 2 iunie a.c. Acest proces a suferit amânare datorită faptului că probele de vinovăţie ale acuzaţilor sunt insuficiente, iar magistraţii au găsit de cuviinţă această amânare pentru a permite strângerea mai multor probe asupra susnumiţilor” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 3, f. 215).

Gheorghe Pintilie), procesul fiind în fapt doar o pură formalitate (vezi Documentul nr. 139). În acest rol s-au înscris perfect şi avocaţii desemnaţi din oficiu pentru a-i apăra pe inculpaţi. Într-o *Dare de seamă* înaintată conducerii Direcţiei a V-a, cpt. Antoniu preciza: „Toţi avocaţii apărării au dat dovadă în timpul pledoariilor de un deosebit tact, precum şi de simţ politic, arătând că au înţeles care este noua menire a apărătorilor sub regimul de democraţie populară, ca slujitori şi colaboratori devotaţi ai justiţiei, puse acum cu adevărat în slujba poporului muncitor, pentru a o ajuta în a face lumină şi a împărţi dreptatea”[159]. Desigur, „noua menire a apărătorilor” nu putea fi alta decât aceea de a se transforma în acuzatori ai celor pe care-i „apărau”, uneori aceştia devenind chiar mai vehemenţi decât procurorii[160].

În scop propagandist, pe parcursul procesului în sală au fost aduşi câteva sute de muncitori şi ţărani săraci. Alături de aceştia au fost prezenţi şi doi reprezentanţi ai ziarelor „Lupta Sibiului” (din Sibiu) şi „Steagul Roşu” (din Petroşani), ambele publicaţii editate de P.M.R., care apoi au scris articole virulente împotriva celor condamnaţi. Această practică a propagandei comuniste nu era însă nouă, ea debutând încă din timpul procesului mareşalului Antonescu şi amplificându-se începând cu toamna anului 1948[161].

Nicolae Dabija, Ioan Scridon, Augustin Raţiu, Titus Onea, Traian Mihălţan, Gheorghe Opriţa şi Silvestru Bolfea au fost condamnaţi la moarte, iar Mihai Angheluţă, Nicolae Niţescu, Alexandra Pop şi Simion Moldovan la muncă silnică pe viaţă. Imediat după aflarea sentinţei, Gheorghe Pintilie i-a cerut col. Dulgheru să nominalizeze persoanele care nu fuseseră condamnate la moarte, dar care avuseseră activitate importantă, „pentru a se crea un regim mai aspru în închisoare”[162]. Lista întocmită în urma acestui ordin i-a cuprins pe toţi cei care fuseseră condamnaţi la muncă silnică pe viaţă şi care ulterior aveau să fie asasinaţi fără judecată de către Securitatea din Cluj.

La 28 octombrie 1949, Nicolae Dabija, Titus Onea, Ioan Scridon, Gheorghe Opriţa, Traian Mihălţan, Augustin Raţiu şi Silvestru Bolfea au fost executaţi la Penitenciarul Sibiu. Înainte de a fi ucis, maiorul Dabija a strigat „Trăiască România!”[163]. Trupurile lor au fost aruncate într-o groapă comună, în Cimitirul Săracilor din Sibiu, fără măcar să li se pună deasupra capului o cruce. Traian Macavei a fost condamnat şi el la moarte de Tribunalul

---

[159] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 121-131.

[160] Mărturia lui Dumitru Fuga: „Continuându-se mai departe şedinţa, avocatul meu apărător s-a transformat şi el pur şi simplu în procuror. Avocatul, în apărare, m-a acuzat mai mult decât procurorul. Luându-mi apărarea prin următoarele cuvinte: «Cazul inculpatului Fuga Dumitru este puţin mai delicat şi mai grav. Acest tânăr învăţător, pe care l-a numit statul român director de şcoală la vârsta de 24 ani, în loc să se ocupe cu problemele şcolare, şi-a pus serviciile în slujba Bisericii Greco-Catolice şi a Vaticanului, ba mai mult, s-a împrietenit şi cu partizanii din Munţii Apuseni, de la Muntele Mare. Cu care a colaborat din plin şi a fost de acord perfect cu ei, în concluzie, rog onorată instanţă să i se dea o pedeapsă exemplară!»” (D. Fuga, *Povestea vieţii mele…*, p. 124).

[161] În şedinţa din 18 august 1948, când s-a discutat despre pregătirea procesului Popp-Bujoiu şi a celor care aveau să urmeze, Secretariatul C.C. al P.M.R. a hotărât următoarele: „Aceste procese să fie precedate de o campanie de presă care să mobilizeze muncitorimea şi masele populare din oraşe şi sate şi a se adânci în masă un sentiment de ură şi înfierare a acestor criminali. Această campanie va trebui să prilejuiască ascuţirea vigilenţei revoluţionare a partidului şi a maselor muncitoreşti” (*** *Stenogramele 1948…*, p. 126).

[162] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 19.

[163] *Ibidem*, f. 2-3.

Militar Sibiu, fiind executat în noaptea de 11/12 octombrie 1950, fără a se cunoaşte locul unde a fost îngropat. Înainte de a muri, şi Traian Macavei a strigat „Trăiască Patria!”[164].

Această soartă tragică au avut-o însă mult mai multe persoane implicate în rezistenţa anticomunistă din Apuseni şi judeţul Alba. Începând cu luna februarie 1950, la Penitenciarul Cluj au fost aduşi, din diferite penitenciare (Aiud, Gherla, Piteşti, Mislea), toţi membrii organizaţiei Dabija care fuseseră condamnaţi la pedepse mari cu închisoarea. La începutul lunii aprilie 1950, în urma unui ordin de la Bucureşti, aceştia au fost luaţi din penitenciar, duşi la Securitatea din Cluj şi executaţi în împrejurări necunoscute. După toate probabilităţile, au fost urcaţi într-o dubă şi ucişi noaptea, la marginea unui drum, fără a se cunoaşte locul unde au fost îngropaţi. Au fost astfel asasinaţi următorii: Alexandru Maxim, Mihai Angheluţă, Nicolae Niţescu, Simion Moldovan, Alexandra Pop, Ionel Robu (la 2 aprilie 1950), Petru Mărgineanu, Mihai Florinc, Emil Dalea, Emil Olteanu, Ioan Bedeleanu, Florian Picoş, Victor Vandor (la 5 aprilie 1950)[165]. În cazul tuturor, pe certificatele de deces întocmite ulterior s-a trecut drept cauză a morţii „TBC pulmonar” sau „pneumonie”.

Tragismul situaţiei este întregit şi de indiferenţa autorităţilor de după 1989. Cu toate că în primii ani după căderea regimului comunist mai trăiau numeroşi ofiţeri de Securitate implicaţi în aceste asasinate (Mihai Patriciu a murit în 1996, la Cluj), nici unuia nu i s-a cerut să arate împrejurările exacte în care au avut loc aceste execuţii sumare şi locul unde au fost îngropaţi cei ucişi.

Trupurile maiorului Dabija şi ale celorlalte şase persoane executate la Sibiu au fost dezgropate şi reînhumate creştineşte abia în 1993 şi numai graţie ajutorului unui paznic al cimitirului, care şi-a amintit după 45 de ani locul unde era situată acea groapă comună. Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici din România a ridicat o troiţă în acel loc, la fel cum a procedat şi la Muntele Mare şi Mesentea (unde au fost ucişi Traian Gligor şi Traian Mârza)[166].

Cei de mai sus nu au fost însă singurele victime ale represiunii. Trimişi în penitenciare din toamna anului 1949, o mare parte a celor condamnaţi au fost torturaţi în timpul reeducărilor de la Piteşti, Gherla sau Târgşor (în cazul elevilor). În aceste condiţii, au decedat în detenţie Ioan Purcariu (la Târgşor), Petru Pascu, Aurel Tiuţiu, Nicolae Bogdan (toţi la Gherla) şi alţii. Radu Ionescu, închis la Piteşti şi Gherla, unde a fost groaznic maltratat în timpul reeducării, şi-a pierdut minţile, fiind eliberat cu diagnosticul de „schizofrenie”[167].

De asemenea, imensa majoritate a celor condamnaţi a fost trimisă la Canal, unde au fost nevoiţi să muncească în condiţii inumane. O parte dintre ei au suportat şi bătăile din

---

164 *Ibidem*, vol. 3, f. 156-157.

165 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 73, vol. 1, f. 26-27.

166 Troiţa de la Muntele Mare a fost ridicată la 19 august 2001, din iniţiativa primarului com. Bistra, Iustin Creţu (Dana Ţăranu, *Memoria în prezent*, în „Memoria”, nr. 36-37, p. 235), iar cea de la Mesentea la 15 noiembrie 1991, de către A.F.D.P.R. Alba (Ion Gavrilă-Ogoranu, *În Munţii Apuseni*, în „Puncte Cardinale”, nr. 12/1991, p. 11).

167 Într-un memoriu înaintat Tribunalului de Casare de mama lui Radu Ionescu, la 9 noiembrie 1954, prin care cerea eliberarea acestuia, cerere ulterior aprobată, aceasta scria: „Fiul meu după condamnare a fost trimis Penitenciarului Piteşti, iar de acolo transferat la Penitenciarul Gherla. În urma regimului la care a fost supus, fiul meu a suferit un şoc mintal” (A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 4, f. 1). Informaţiile referitoare la torturile pe care le-a suferit Radu Ionescu în timpul reeducării de la Piteşti, ca şi datele similare privindu-i pe Aurel Tiuţiu şi Cornel Căliman, ne-au fost furnizate de d-l Mircea Stănescu, căruia îi mulţumim şi pe această cale pentru amabilitate.

timpul reeducării din Colonia Peninsula. Ioan Oargă, care trecuse şi prin reeducarea de la Piteşti, a avut de suportat acelaşi fenomen şi la Peninsula: „Teroarea începută la Securitate, continuată la Piteşti, nu contenea nici aici, pentru a nu permite oamenilor o clipă de răgaz, ca nu cumva să înceapă să reflecteze la ceea ce se întâmplă în jurul lor sau cu ei înşişi”[168]. Una dintre victimele regimului de exterminare de la Canal a fost Gheorghe Pascu, care a decedat la scurt timp după ce a fost internat la Poarta Albă[169].

Familiile celor condamnaţi au avut şi ele mult de suferit. Spre exemplu, toată familia lui Gheorghe Balea a fost strămutată în 1952 în regiunea Galaţi, restricţia fiind ridicată abia în anul 1956[170].

Pedepsele celor trimişi în închisori au fost suplimentate cu fixarea abuzivă a domiciliului obligatoriu în diverse comune din Bărăgan[171]. De regulă, măsura a fost luată în privinţa persoanelor care suferiseră condamnări grele şi a legionarilor, Securitatea considerând că aceştia „nu au dovedit completă reeducare în timpul detenţiei”. Domiciliul obligatoriu era fixat în general pe o perioadă cuprinsă între 2 şi 4 ani, dar în unele cazuri pedeapsa era prelungită printr-o nouă decizie abuzivă.

Calvarul celor implicaţi în rezistenţa anticomunistă nu s-a încheiat însă nici după eliberarea din temniţe. Având statutul de „foşti condamnaţi politici”, acestor persoane le erau refuzate din start anumite locuri de muncă şi oraşe de domiciliu. În 1951, lt. Vancea Emil din D.R.S. Cluj a respins cererea lui Radu Dumitru de a se muta cu domiciliul în oraşul Braşov „întrucât a făcut parte dintr-o organizaţie subversivă din jud. Alba, a fost cercetat de Serviciul Securităţii Alba şi deci nu putem da avizul de stabilire în oraşul Stalin, care este centru industrial”[172]. În mod similar, eliberarea din penitenciar a lui Vasile Toma, în 1964, s-a făcut doar cu menţiunea „nu poate fi plasat la locul de muncă avut la arestare, ca învăţător, şi nici în alte funcţii de răspundere sau în întreprinderi de importanţă republicană”[173]. Chiar şi atunci

---

[168] *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 198-199.

[169] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 957, vol. 7, nenumerotat.

[170] Decizia de strămutare a fost luată la 8 iunie 1952, pe motiv că „au făcut politică P.N.Ţ.”, regimul neţinând cont nici măcar de vârsta celor strămutaţi. Au fost trimişi cu domiciliu obligatoriu în com. Şchei, regiunea Galaţi, următorii membri ai familiei lui Gheorghe Balea: soacra sa, Sofia Andreşel (soţia lui Ioan Andreşel, asasinat anterior de Securitate), soţia Maria Balea şi copiii Sofia (17 ani), Carolina (13 ani), Laura (10 ani) şi Liviu (7 ani). Pentru amănunte a se consulta A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 47, f. 856.

[171] Abuzurile Comisiei de fixare şi ridicare a locului de muncă, subordonată direct lui Gheorghe Pintilie, au fost recunoscute în 1971 chiar de generalul Evghenie Tănase, fost membru al comisiei: „Rolul atribuit acestei comisii era acela ca, în cazurile în care nu existau sau nu se puteau administra suficiente probe de vinovăţie pentru ca un cetăţean să fie trimis în justiţie sau când un condamnat contrarevoluţionar eliberat din detenţie la termen nu inspira garanţia că a renunţat la convingerile sale şi deci în libertate putea constitui în continuare un anumit pericol social, se recurgea fie la fixarea domiciliului obligatoriu, fie la internarea lui într-una din coloniile de muncă (…) domiciliul obligatoriu sau colonia de muncă dădea posibilitatea majorării sau prelungirii camuflate a măsurilor privative de libertate, atunci când Codul Penal nu dădea în mod legal această posibilitate (…) obiectivitatea şi justeţea pe care trebuia să o îmbrace în multe cazuri aplicarea acestor măsuri avea un caracter cu totul relativ, ca să nu spun de-a dreptul subiectiv” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 107, f. 28-29).

[172] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 3, f. 225.

[173] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 6, f. 4.

când reuşeau să găsească un loc de muncă, acesta era de multe ori doar temporar, descoperirea „activităţii subversive" din trecut ducând uneori la concediere. Nu în ultimul rând, trebuie să recunoaştem că Securitatea s-a folosit cu abilitate de tot felul de mici invidii ale persoanelor din jurul foştilor deţinuţi politici, care nu aveau nici un fel de scrupul în a evidenţia trecutul „duşmănos" al acestora pentru a le putea lua astfel locul câştigat prin muncă[174].

În unele cazuri, reinserţia în viaţa socială, comunizată în totalitate, s-a dovedit a fi imposibilă. Spre exemplu, Ioan Nistor, din com. Întregalde, s-a sinucis la nici două săptămâni de la eliberarea din penitenciar, posibil după ce a văzut că toată averea îi fusese confiscată de către regim[175].

După ispăşirea pedepselor, toţi cei condamnaţi au fost urmăriţi şi şicanaţi vreme îndelungată de Securitate, fiind supravegheaţi informativ de organele de represiune în cadrul problemei „foşti condamnaţi". În marea majoritate a cazurilor, foştilor deţinuţi le-au fost deschise dosare de urmărire informativă (D.U.I.), Securitatea recrutând numeroşi informatori în preajma acestora. Persoanele care locuiau în mediul rural erau urmărite prin intermediul şefilor posturilor de Miliţie respective, care aveau atribuţii foarte clare în acest sens. Dacă în multe cazuri supravegherea a încetat după o anumită perioadă, îndeosebi în a doua jumătate a anilor '60, unele persoane au fost urmărite informativ până la sfârşitul vieţii sau până la căderea regimului[176]. Au existat şi situaţii în care foştii rezistenţi au continuat criticile la adresa regimului şi după eliberarea din detenţie, motiv pentru care au fost chemaţi la Securitate şi avertizaţi[177]. În unele cazuri au avut de suferit şi fiii acestora (spre exemplu, copiii lui Mihai Florinc), care au fost urmăriţi la problema „descendenţi de foşti condamnaţi", fiind consideraţi de Securitate, chiar şi în anii '80, drept o categorie aprioric ostilă regimului comunist[178].

---

[174] Un caz sugestiv în acest sens este cel al lui Nicolae Haţegan, care în anii '70 era şef de echipă la IJECOOP Alba. În 1972, muncitorii de la această întreprindere au protestat la conducere faţă de faptul că erau conduşi de un fost deţinut politic, care pe deasupra nu era nici membru de partid. Informatorii din acest obiectiv au ridicat şi ei aceeaşi obiecţie în notele lor către Securitate. În consecinţă, posibil şi după intervenţia Securităţii, a fost înlocuit cu un membru de partid şi retrogradat ca simplu muncitor (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.423, vol. 2, f. 67). Pentru măsurile represive luate de Securitate împotriva lui Nicolae Haţegan a se vedea biografia acestuia de la finalul volumului.

[175] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.425, f. 10.

[176] Simion Bulbucan, din com. Benic, a fost supravegheat continuu până la căderea comunismului, deşi avea peste 84 de ani, era bolnav şi ieşea extrem de rar din casă (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.443).

[177] Între anii 1974-1975, Traian Câmpeanu, fost membru al grupului de rezistenţă condus de maiorul Nicolae Dabija, şi-a manifestat în repetate rânduri nemulţumirea faţă de politica regimului comunist („a avut manifestări duşmănoase, comentând denigrator unele măsuri întreprinse pe plan intern de către partidul şi statul nostru"). El declara faţă de colegii de muncă de la I.M. Aiud că „muncitorilor li s-au impus norme de muncă pe care nu le pot realiza şi astfel sunt plătiţi prost, iar ţăranii sunt robiţi în C.A.P., pentru că muncesc degeaba". Din acest motiv, a fost avertizat de Securitate la 28 aprilie 1975. Măsura a avut efect, deoarece după avertizare acesta şi-a încetat criticile, motiv pentru care la data de 3 martie 1979 a fost scos din baza de lucru cu prioritate (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.442, vol. 1, f. 56).

[178] În Raportul pe anul 1984 al Serviciului III din Direcţia I, semnat de col. Ciupercă Mihai, şeful acestui serviciu, se preciza: „Analiza activităţii informativ-operative desfăşurate în rândul elementelor care au iniţiat, condus sau participat în bande şi organizaţii subversiv-teroriste şi modul în care se realizează

Nu trebuie ascuns nici faptul că Securitatea a intenţionat şi a reuşit să recruteze ca agenţi chiar pe unii dintre foştii condamnaţi, care în anumite situaţii au fost folosiţi pentru supravegherea foştilor colegi de detenţie. Cu toate acestea, din cercetările efectuate până în prezent rezultă că numărul acestor informatori a fost foarte mic, sub 3% din totalul celor arestaţi şi condamnaţi. De asemenea, în marea lor majoritate, aceştia au fost practic obligaţi să colaboreze cu Securitatea, fiind recrutaţi prin şantaj, speculându-se trecutul lor de foşti condamnaţi, care-i făcea foarte vulnerabili în faţa organelor de represiune, la care se adăugau şi alte ameninţări (eliminarea copiilor din şcoli, de pildă). Astfel, în *Raportul cu propunerea de recrutare* a lui Ioan Călin se precizau următoarele: „Susnumitul urmează a fi recrutat pe bază de material compromiţător (…) exploatându-se faptul că susnumitul a fost membru F.D.C., a fost condamnat la un an pentru omisiune de denunţ, precum şi de faptul că un copil al său este elev la şcoala profesională din Codlea”[179]. În aceste condiţii, putem opina că practic unele dintre aceste persoane au fost încă o dată victime ale Securităţii şi ale regimului dictatorial din ţară. Până acum nu am identificat nici un caz în care vreunul dintre informatorii proveniţi din rândul foştilor condamnaţi din organizaţia Dabija să fi fost recompensat de Securitate cu bani sau cu alte foloase, la care se adaugă şi faptul că majoritatea notelor informative furnizate de aceştia au fost pur formale.

Ţinem astfel să evidenţiem comportamentul exemplar al ţăranilor români, atât în temniţele comuniste, cât şi în faţa presiunilor Securităţii după eliberarea din detenţie, mai ales dacă îl comparăm cu cel al intelectualilor, în rândul cărora cedările au fost mult mai numeroase şi, din nefericire, mult mai grave. Desigur, în cazul celor din urmă, eforturile Securităţii pentru a-i atrage la colaborare au fost mai intense şi mai complexe, miza fiind mult mai mare.

Cu toate acestea, în viziunea conducerii Securităţii, supravegherea informativă a foştilor participanţi la rezistenţă nu se efectua la amploarea dorită, numărul persoanelor urmărite calificat fiind considerat mult prea mic faţă de cel al persoanelor condamnate pentru această activitate[180]. De asemenea, Securitatea judeţului Alba era criticată în raportul Direcţiei I pe anul 1985, precizându-se faptul că ofiţerii care-i supravegheau pe foştii condamnaţi aveau mai multe minusuri în activitatea lor: urmărirea nu se desfăşura calificat, informaţiile obţinute nu erau de profunzime, dădeau dovadă de „tendinţă de formalism în realizarea planului de recrutare”, sursele folosite erau „fără posibilităţi” etc.[181]. Aceste deficienţe în supravegherea foştilor deţinuţi politici nu au fost înlăturate nici în anii următori,

---

controlul informativ asupra descendenţilor foştilor condamnaţi a oferit, pentru întregul aparat din problemă, concluzii operative de natură să ducă la înţelegerea în mod realist a pericolului social pe care îl reprezintă persoanele din această categorie, necesitatea îmbunătăţirii cunoaşterii pentru neutralizarea oricărei încercări de activitate duşmănoasă” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 131, vol. 1, f. 60).

[179] A.C.N.S.A.S., fond Reţea, dosar nr. 1.216, f. 31.

[180] Într-un raport al Direcţiei I, din noiembrie 1984, se arăta că „datorită lipsei unor informaţii de profunzime, numărul elementelor cuprinse în priorităţi de către securităţile Alba (…) este redus, deşi pe teritoriul judeţelor respective există un număr apreciabil de persoane fost condamnate”. Într-un alt raport se preciza şi faptul că la Securitatea judeţului Alba existau deficienţe „în activitatea de instruire şi dirijare a reţelei informative” din rândul „elementelor care au iniţiat, condus sau participat în bande şi organizaţii subversiv-teroriste” (F. Dobre – coord., *Securitatea 1967-1989…*, p. 660, 677).

[181] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 31, f. 122.

într-o *Informare* a Direcţiei I din anul 1986 arătându-se că organele de Securitate din judeţul Alba „nu desfăşoară în toate cazurile o activitate informativ-operativă corespunzătoare în rândul persoanelor potenţial periculoase din această categorie, în locurile şi mediile prioritare”[182].

În încheiere, nu putem decât să ne manifestăm întreaga noastră apreciere pentru aceste persoane care au încercat să se opună instaurării dictaturii comuniste în România. Desigur, şansele lor de reuşită erau practic nule, în condiţiile prezenţei trupelor sovietice în ţară şi mai ales a lipsei oricărui ajutor extern. Această lipsă de şanse valorizează însă cu atât mai mult acţiunile foştilor participanţi la mişcarea de rezistenţă. Ne raliem cu totul unei opinii exprimate de istoricul Zoe Petre, conform căreia rezistenţa anticomunistă din ţara noastră a fost una a ţăranilor, o categorie care nu se bucură de o mare vizibilitate, acesta fiind şi unul dintre motivele pentru care acest fenomen este mult mai puţin cunoscut în Occident în comparaţie cu mişcările intelectuale din Polonia, Ungaria sau Cehoslovacia. Chiar şi în România, atunci când se vorbeşte de încercările de împotrivire ale unor persoane faţă de regim, de multe ori accentul este pus pe intelectualii dizidenţi din ultimii ani ai dictaturii, fiind deseori neglijate suferinţa şi activitatea zecilor de persoane implicate în rezistenţa armată anticomunistă, care trăiesc astăzi şi se sting în anonimitate.

Ne exprimăm speranţa că unele dintre viitoarele studii şi lucrări vor trata şi acest aspect şi se vor opri asupra destinului individual al cât mai multor participanţi la mişcarea de rezistenţă armată anticomunistă, în încercarea de a scoate la iveală motivele care i-au determinat spre acest pas, acţiunile plănuite şi eşecurile acestora, suferinţele pe care le-au îndurat în anchetă şi detenţie, dar şi anii de supraveghere continuă din partea Securităţii după ieşirea din închisoare.

Liviu Pleşa

---

182 F. Dobre – coord., *Securitatea 1967-1989…*, p. 688.

Notă asupra ediţiei

În decursul cercetărilor am consultat fonduri documentare din Arhiva Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii, Arhiva Ministerului de Justiţie – Direcţia Instanţelor Militare, Arhiva Ministerului de Interne, Arhivele Naţionale Istorice Centrale şi Arhivele Militare Române.

Volumul cuprinde aproape exclusiv documente create de fosta Securitate, la care am adăugat şi documente întocmite de organele de Jandarmerie sau de justiţie militară. În privinţa tipurilor de documente, au fost incluse: ordine, referate, rapoarte şi sinteze informative, declaraţii şi procese verbale de anchetă, note informative, adrese, sentinţe etc.

Imensa majoritate a documentelor sunt inedite. Documentul nr. 70 a mai fost publicat în volumul Florica Dobre – coord., Florian Banu, Camelia Duică, Silviu B. Moldovan, Elis Neagoe-Pleşa, Liviu Ţăranu, *„Bande, bandiţi, eroi”. Grupurile de rezistenţă şi Securitatea (1948-1968)*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2003, p. 56-58, însă considerăm că acesta se integrează în tematica prezentului volum. De asemenea, fragmente din unele documente au fost citate de diferiţi cercetători în lucrările lor.

De regulă, redactarea documentelor a respectat cât mai fidel textul original. Au fost operate tacit modificările impuse de normele ortografice actuale sau acolo unde formularea îngreuna înţelegerea sensului frazei. Greşelile evidente de stenografiere şi dactilografiere au fost corectate fără a se marca acest fapt în text. Au fost păstrate însă greşelile de ortografie, pentru a evidenţia nivelul precar de educaţie al unora dintre angajaţii Securităţii (spre exemplu aceea conform căreia un conflict între U.R.S.S. şi S.U.A. era „eminent”).

Corecţiile şi intervenţiile în text au fost semnalate cu litere italice între paranteze pătrate. Lipsurile în document au fost semnalate în subsolul paginii. În unele cazuri informaţiile au fost întregite cu ajutorul notelor de subsol.

În cazul localităţilor, au fost păstrate denumirile corespunzătoare împărţirii administrative din perioada respectivă, chiar dacă în prezent unele judeţe nu mai există (spre exemplu Turda şi Târnava Mică), iar unele localităţi au statutul de sat sau oraş şi nu cel de comună.

Redactarea fişelor biografice ale persoanelor implicate în rezistenţă s-a făcut preponderent pe baza datelor descoperite în dosarele de cercetări penale întocmite de Securitate. Pentru corectarea erorilor s-a consultat cu bune rezultate volumul *** *Noi nu am avut tinereţe. Cronica rezistenţei anticomuniste. 1945-1989*, ediţia a II-a, A.F.D.P.R. Filiala Alba, Editura „Altip”, Alba Iulia, 2005.

Fişele biografice ale cadrelor de Securitate şi Miliţie au fost întocmite de regulă pe baza documentelor consultate în Arhiva C.N.S.A.S. şi în Arhiva M.I. Pentru completarea acestora s-au folosit Doina Jela, *Lexiconul negru. Unelte ale represiunii comuniste*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2001, şi Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securităţii în documente 1949-1989*, Editura Polirom, Iaşi, 2002. De un mare ajutor au fost şi datele obţinute prin amabilitatea Direcţiei Investigaţii din cadrul C.N.S.A.S.

Lista abrevierilor

a.c. – anul curent
A.C.N.S.A.S. – Arhiva Consiliului Naţional pentru Studierea Arhivelor Securităţii
al. – aliniatul
A.M.I. – Arhiva Ministerului de Interne
A.M.J., D.I.M. – Arhiva Ministerului de Justiţie, Direcţia Instanţelor Militare
A.M.R. – Arhivele Militare Române
A.N.I.C. – Arhivele Naţionale Istorice Centrale
art. – articolul
av. – avocat
cal. –calibru
C.C. – Comitetul Central
c.d. – cadru disponibil
C.F.R. – Căile Ferate Române
C.J.M. – Codul Justiţiei Militare
C.M. – Colonia de Muncă
col. – colonel
com. – comuna
C.P. – Codul Penal
cpt. – căpitan
ctg. – contingentul
D.G.S.P. – Direcţia Generală a Securităţii Poporului
D.G.S.S. – Direcţia Generală a Securităţii Statului
D.L. – Decretul Lege
D.M.R.U. – Direcţia Management Resurse Umane
D.O. – domiciliu obligatoriu
dos. – dosarul
dr. – doctor
D.R.S. – Direcţia Regională de Securitate
D.R.S.P. – Direcţia Regională a Securităţii Poporului
D.R.S.S. – Direcţia Regională a Securităţii Statului
D.S.C. – Direcţia Securităţii Capitalei
D.U.I. – dosar de urmărire informativă
E.C.P. – Educaţie Cultură şi Propagandă
f. – fila
F.D.C. – Frăţia de Cruce
G.A.S. – Gospodăria Agricolă de Stat
I.J. – Inspectoratul Judeţean
I.S.J. – Inspectoratul de Securitate Judeţean
I.T.A. – Întreprinderea de Transporturi Auto
î.c. – închisoare corecţională
jud. – judeţul
L. – Legea
L.A.M. – Liga Ardeleană a Moţilor

lit. – litera
lt. – locotenent
M.A.I. – Ministerul Afacerilor Interne
maj. – major
M.A.N. – Marea Adunare Naţională
M.Ap.N. – Ministerul Apărării Naţionale
M.I. – Ministerul de Interne
mr. – maior
M.S.S. – Ministerul Securităţii Statului
M.St.M. – Marele Stat Major
nr. – numărul
ord. – ordinul
P.C.R. – Partidul Comunist Român
P.C.dR. – Partidul Comunist din România
pct. – punctul
plt. – plutonier
P.M.R. – Partidul Muncitoresc Român
P.N.P. – Partidul Naţional Popular
P.N.Ţ. – Partidul Naţional Ţărănesc
p.p. – prevăzută şi pedepsită
P.S.D. – Partidul Social Democrat
Reg. – Regimentul
R.P.R. – Republica Populară Română
S.I.G. – supraveghere informativă generală
S.J.S.P. – Serviciul Judeţean al Securităţii Poporului
S.M.T. – Staţiunea de Maşini şi Tractoare
S.O. – supraveghere operativă
srg. – sergent
S.S.I. – Serviciul Special de Informaţii
St. – Sentinţa
str. – strada
T.F. – transporturi feroviare
T.M. – Tribunalul Militar
T.O. – tehnică operativă
tov. – tovarăşul
T.U.N.Ţ. – Tineretul Universitar Naţional Ţărănesc
U.A.E.R. – Uniunea Asociaţiilor Elevilor din România
U.F.D.R. – Uniunea Femeilor Democrate din România
U.M. – Unitate de Muncă
U.N.S.R. – Uniunea Naţională a Studenţilor din România
U.R.S.S. – Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste
U.T.C. – Uniunea Tineretului Comunist
U.T.C.dR. – Uniunea Tineretului Comunist din România
U.T.M. – Uniunea Tineretului Muncitoresc
vol. – volumul

Lista documentelor

1. **1946 august 6**. Notă informativă întocmită de Postul de jandarmi Mihalţ asupra activităţii lui Aurel Cerghidean

2. **1948 octombrie 18**. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda privind predica ţinută în biserică de preotul greco-catolic Nicolae Bucea

3. [*1948 decembrie*]. Scrisoare adresată de Mihai Angheluţă lui Nicolae Dabija cuprinzând informaţii cu caracter politic şi militar

4. **1949 ianuarie 8**. Notă informativă referitoare la Gheorghe Opriţa primită de Biroul Securităţii Poporului Cugir de la S.J.S.P. Hunedoara

5. **1949 ianuarie 19**. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda asupra activităţii informative depuse pentru arestarea lui Traian Ihuţ, Nicolae Salagea şi Constantin Vodă

6. **1949 ianuarie 20**. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj privind supravegherea informativă a „fugarilor politici” din zona comunei Bistra

7. **1949 februarie 21**. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda asupra măsurilor operative preconizate a se lua pentru prinderea lui Traian Ihuţ, cu propunerea de răpire a familiei acestuia

8. **1949 februarie 21**. Programul unei zile de instrucţie militară redactat de maiorul Dabija pentru membrii organizaţiei

9. **1949 [*februarie*]**. Proiect intitulat *Scopul Corpului de Haiduci*, întocmit de Nicolae Dabija

10. **1949 [*februarie*]**. *Datoriile Haiducului* redactate de maiorul Nicolae Dabija

11. 1949 [*februarie*]. Program de instrucţie întocmit de maiorul Nicolae Dabija pentru pregătirea militară a membrilor organizaţiei

12. **1949 [*februarie*]**. Instrucţiuni date de Nicolae Dabija membrilor organizaţiei din Muntele Mare

13. **1949 [*februarie*]**. Programul de organizare al Frontului Apărării Naţionale conceput de maiorul Nicolae Dabija

14. **1949 februarie 26**. Ordin al D.R.S.P. Sibiu către S.J.S.P. Târnava Mică referitor la desfăşurarea cercetărilor pentru descoperirea armamentului deţinut de Simion Ordeanu şi Ioan Breazu

15. **1949 martie 1**. *Proclamaţia Frontului Apărării Naţionale* redactată de Nicolae Dabija

16. **1949 martie 2**. Sinteză întocmită de Nicolae Dabija cuprinzând informaţiile obţinute de membrii organizaţiei

17. [*1949 martie 3*]. Interogatoriu luat de Nicolae Dabija maiorului Emil Oniga la Muntele Mare, pentru descoperirea activităţii acestuia de informator al Securităţii

18. [*1949 martie 3*]. Interogatoriu luat la Muntele Mare de Nicolae Dabija lui Traian Mihălţan pentru a descoperi activitatea de informator al Securităţii a lui Emil Oniga

19. **1949 martie 3**. Formula jurământului întocmit de Nicolae Dabija, ce urma să fie depus de toţi membrii organizaţiei la 4 martie 1949

20. 1949 martie 3. Radiogramă a D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. referitoare la arestarea lui Avram Ihuţ şi la începerea operaţiunilor pentru descoperirea grupului condus de Nicolae Dabija

21. 1949 martie 4. Ordin al D.G.S.P. prin care se cere D.R.S.P. Cluj anchetarea lui Avram Ihuţ pentru a afla unde se află organizaţia de rezistenţă

22. 1949 martie 4. Raport de activitate al plutonierului major de Securitate Octavian Vociu asupra desfăşurării luptei de la Muntele Mare

23. 1949 martie 4. Proces-verbal de percheziţionare a lui Augustin Raţiu în momentul arestării acestuia

24. 1949 martie 4. Proces-verbal de percheziţionare a lui Gheorghe Opriţa în momentul arestării acestuia

25. 1949 martie 5. Notă telefonică transmisă de D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. privind rezultatul luptei de la Muntele Mare

26. 1949 martie 5. Telegramă a D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. referitoare la desfăşurarea acţiunii de la Muntele Mare

27. 1949 martie 5. Declaraţia locotenent-colonelului Iancu Bocan, informator al Securităţii, privind activitatea dusă de el pentru descoperirea grupului condus de Nicolae Dabija

28. 1949 [*martie*]. Notă informativă redactată de maiorul Emil Oniga referitor la activitatea depusă de el pentru descoperirea organizaţiei condusă de Nicolae Dabija

29. 1949 martie 5. Declaraţie autobiografică dată în anchetă la S.J.S.P. Turda de Traian Mihălţan

30. 1949 martie 7. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj referitor la prinderea grupului Dabija

31. 1949 martie 7. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj privind acţiunea de la Muntele Mare

32. 1949 martie 7. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda referitor la desfăşurarea acţiunii de la Muntele Mare şi arestarea unor sprijinitori ai organizaţiei

33. 1949 martie 8. Notă a D.G.S.P. cuprinzând raportul D.R.S.P. Sibiu referitor la acţiunile duse pentru prinderea lui Nicolae Dabija şi a fraţilor Macavei după atacul de la Muntele Mare

34. 1949 martie 8. Adresă a D.R.S.P. Cluj către S.J.S.P. Turda cuprinzând instrucţiunile date pentru anchetarea celor arestaţi pe Muntele Mare

35. 1949 martie 9. Proces-verbal de constatare întocmit de Crăciun Gheorghe privind desfăşurarea luptei din Valea Tibrului, soldată cu uciderea lui Ştefan Popa, Cornel Pascu şi Nicolae Moldovan şi cu arestarea lui Alexandru Maxim şi Ioan Scridon

36. 1949 martie 9. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Cluj de Alexandra Pop referitoare la întreaga sa activitate

37. 1949 martie 10. Sinteză înaintată lui Gheorghe Gheorghiu-Dej cuprinzând rezultatul primelor cercetări efectuate asupra organizaţiei lui Dabija

38. 1949 [*martie*]. Notă a D.G.S.P. privind desfăşurarea luptei de la Mesentea, în cursul căreia au fost ucişi Traian Gligor şi Traian Mârza

39. 1949 martie 12. Referat întocmit de Direcţia a V-a privind arestarea lui Nicolae Niţescu şi documentele găsite asupra acestuia („Informaţiuni de ordin intern" şi numele codificat al judeţelor)

40. 1949 martie 12. Declaraţie autobiografică dată în anchetă la S.J.S.P. Turda de Ioan Scridon

41. 1949 martie 14. Raport al Direcţiei Securităţii Capitalei privind uciderea lui Nicolae Macavei

42. 1949 martie 14. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. privind arestările efectuate şi armamentul confiscat în urma operaţiunilor efectuate împotriva organizaţiilor de rezistenţă din jud. Alba

43. 1949 martie 14. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda referitor la activitatea informativă depusă pentru prinderea lui Nicolae Salagea

44. 1949 martie 15. Notă întocmită de căpitanul Constantin Popescu, anchetator în cadrul Direcţiei a V-a, prin care se cere arestarea lui Mihai Angheluţă, Ioan Carra şi Titus Ceauşu

45. 1949 martie 16. Ordin al Direcţiei a V-a către D.R.S.P Cluj cuprinzând instrucţiunile date pentru anchetarea persoanelor arestate din grupul Dabija

46. 1949 martie 17. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Turda de Traian Câmpeanu referitoare la întreaga activitate desfăşurată de el în grupul Dabija

47. 1949 martie 17. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj privind anchetarea lui Gheorghe Mai şi a elevilor Ovidiu Purcariu, Ioan Purcariu şi Ioan Turcu, arestaţi în timp ce încercau să ajungă la organizaţia din Muntele Mare

48. [*1949 martie*]. Raport adresat lui Gheorghe Gheorghiu-Dej cuprinzând un document descoperit asupra lui Nicolae Macavei în care acesta arată că ar fi avut ocazia de a-l asasina pe liderul P.M.R., împreună cu Ana Pauker

49. 1949 martie 21. Raport al S.J.S.P. Târnava Mică referitor la implicarea lui Simion Ordeanu în organizaţia „Fii Cerului"

50. 1949 martie 22. Referat cuprinzând rezultatul verificărilor efectuate de D.G.S.P. în arhive pentru a afla date despre Traian Macavei

51. 1949 martie 23. Declaraţie dată de informatorul Diniş Aron la Biroul Securităţii Poporului Câmpeni referitoare la contribuţia sa la prinderea lui Nicolae Dabija

52. 1949 martie 23. Declaraţie dată de plutonierul major de Securitate Mihai Nicoară privind măsurile luate la aflarea prinderii lui Nicolae Dabija

53. 1949 martie 23. Proces-verbal întocmit de plutonierul major de Securitate Copilu Gavrilă referitor la obiectele găsite asupra lui Nicolae Dabija la percheziţie

54. 1949 martie 23. Declaraţie dată de Nicolae Dabija în anchetă la S.J.S.P. Turda privind întreaga activitate desfăşurată

55. 1949 martie 23. Raport al D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. cuprinzând rezultatul cercetărilor şi arestărilor efectuate până în acel moment

56. 1949 martie 24. Raport al D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. referitor la arestarea maiorului Nicolae Dabija

57. 1949 martie 25. Declaraţie dată în anchetă de maiorul Nicolae Dabija referitoare la legăturile sale cu generalul Dumitru Petrescu

58. **1949 martie 25.** Notă întocmită de căpitanul Constantin Popescu referitoare la cercetările efectuate pentru descoperirea atelierelor unde a fost comandată executarea percutoarelor

59. **1949 martie 28.** Notă a Direcţiei a V-a prin care se cerea arestarea generalului Dumitru Petrescu

60. **1949 martie 30.** Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda cuprinzând procesul-verbal al cercetărilor efectuate asupra persoanelor care au ajutat grupul condus de Dabija

61. **1949 martie 31.** Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P Cluj referitor la arestările efectuate din rândul membrilor grupului de rezistenţă şi a sprijinitorilor acestora

62. **1949 martie 31.** Raport al D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. privind arestările efectuate în rândul membrilor organizaţiei Dabija

63. **[*1949 martie*].** Tabel întocmit de căpitanul Mihai Kovács, şeful S.J.S.P. Turda, privind armamentul şi materialele descoperite în cabana de la Muntele Mare

64. **1949 aprilie 6.** Extras din procesul-verbal de anchetă întocmit de D.R.S.P. Oradea referitor la grupul organizat de sergentul Ioan Popa în cadrul Regimentului 9 Cavalerie Oradea

65. **1949 aprilie 16.** Referat întocmit de Direcţia a V-a referitor la arestarea persoanelor din Bucureşti care au sprijinit organizaţia lui Dabija şi primele declaraţii ale acestora

66. **1949 aprilie 16.** Proces-verbal de cercetare întocmit de S.J.S.P. Târnava Mică referitor la anchetarea lui Simion Ordeanu

67. **1949 aprilie 20.** Ordin al D.G.S.P. adresat D.R.S.P. Oradea prin care se cere trimiterea în judecată a lotului Ioan Popa, cu instrucţiuni de refacere a procesului-verbal de anchetă

68. **1949 aprilie 20.** Proces-verbal de predare-primire prin care Biroul Securităţii Poporului Câmpeni înainta organizaţiei U.F.D.R. din plasa Câmpeni obiectele confiscate abuziv de la părinţii lui Traian Ihuţ

69. **1949 aprilie 29.** Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Turda de Gheorghe Opriţa referitoare la activitatea sa anticomunistă anterioară intrării în organizaţia condusă de Dabija

70. **1949 mai 5.** Procesul-verbal al şedinţei M.A.I. referitoare la pregătirea „procesului bandelor teroriste din munţi"

71. **1949 [*mai*].** Chestionar cuprinzând întrebările ce urmau să-i fie adresate lui Nicolae Dabija de anchetatorii Direcţiei a V-a

72. **1949 mai 5.** Autobiografie dată de Nicolae Dabija în anchetă la Direcţia a V-a

73. **1949 mai 5.** Declaraţie dată în anchetă la Direcţia a V-a de Nicolae Dabija privind întreaga sa activitate anticomunistă

74. **1949 mai 7.** Adresă a D.R.S.P Timişoara către D.R.S.P Cluj referitoare la maiorul Ioan Oprean şi legăturile acestuia cu Nicolae Dabija

75. **1949 mai 7.** Autobiografie dată în anchetă la Direcţia a V-a de Titus Onea

76. **1949 mai 8.** Referat întocmit de căpitanul S. Antoniu privind rezultatul cercetărilor efectuate asupra maiorului Nicolae Dabija şi modalităţile de continuare a anchetei

77. **1949 mai 8.** Declaraţie dată în anchetă la Bucureşti de Alexandru Maxim privind întreaga sa activitate din anii 1948-1949

78. 1949 mai 8. Referat întocmit de Direcţia a V-a privind rezultatul cercetărilor efectuate asupra lui Ioan Scridon

79. 1949 mai 8. Referat întocmit de locotenentul Cristian T. Petrache din Direcţia a V-a cuprinzând activitatea lui Silvestru Bolfea şi propunerea de a fi folosit ca martor în proces

80. 1949 mai 8. Referat întocmit de Direcţia a V-a privind rezultatul cercetărilor efectuate asupra lui Titus Onea

81. 1949 mai 8. Referat întocmit de Direcţia a V-a referitor la rezultatul cercetărilor privindu-l pe Ionel Robu

82. 1949 mai 8. Referat întocmit Direcţia a V-a asupra întregii activităţi a lui Alexandru Maxim

83. 1949 mai 9. Autobiografie dată în anchetă la Direcţia a V-a de Ioan Scridon

84. 1949 mai 10. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija privind desfăşurarea atacului asupra Percepţiei din Teiuş şi modul cum au fost folosiţi banii luaţi

85. 1949 mai 10. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija referitoare la scopurile şi planurile de viitor ale organizaţiei sale

86. 1949 mai 10. Declaraţie dată în anchetă de Ionel Robu referitoare la activitatea sa de reorganizare a P.N.Ţ. în judeţul Alba

87. 1949 mai 11. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija referitoare la formularul codat conceput de el pentru culegerea de informaţii

88. 1949 mai 11. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija privind redactarea manifestelor şi modul cum intenţiona să le răspândească

89. 1949 mai 11. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija privind scopul pentru care a redactat „Statutul" organizaţiei

90. 1949 mai 11. Declaraţie dată în anchetă la Direcţia a V-a de Alexandru Maxim referitoare la participarea sa la atacul asupra Percepţiei din Teiuş

91. 1949 mai 11. Declaraţie dată în anchetă de Titus Onea referitoare la desfăşurarea atacului de la Muntele Mare

92. 1949 mai 11. Autobiografie dată în anchetă de Silvestru Bolfea

93. 1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija privind încercările sale de a intra în contact cu Misiunea Americană de la Bucureşti în vederea obţinerii de ajutoare pentru organizaţia sa

94. 1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija referitoare la motivele care l-au determinat să treacă la rezistenţă anticomunistă armată

95. 1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Ioan Scridon privind armamentul deţinut de fiecare persoană din organizaţie în timpul luptei de la Muntele Mare

96. 1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Ioan Scridon referitoare la desfăşurarea atacului de la Muntele Mare

97. 1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Ioan Scridon privind lupta de la Valea Tibrului şi prinderea lui de către Securitate

98. 1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Titus Onea referitoare la activitatea sa în cadrul grupului

99. 1949 mai 13. Raport al unui informator de celulă referitor la starea de spirit a lui Alexandru Maxim în timpul anchetei de la Bucureşti

100. 1949 mai 16. Autobiografie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Augustin Raţiu

101. 1949 mai 16. Raport al căpitanului Samuel Antoniu către D.G.S.P. referitor la măsurile luate pentru desfăşurarea anchetei şi procesului grupului Dabija

102. 1949 mai 16. Raport al S.J.S.P. Turda către D.G.S.P. referitor la modul de folosire a informatorilor pentru descoperirea organizaţiei şi arestarea lui Dabija şi nemulţumirile acestora faţă de recompensele primite

103. 1949 mai 17. Autobiografie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Traian Mihălţan

104. 1949 mai 18. Declaraţie dată în anchetă de Emil Dalea asupra planului de a-l asasina pe secretarul organizaţiei P.M.R. din com. Mihalţ

105. 1949 mai 18. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Mihai Angheluţă privind legăturile pe care le-a avut cu Nicolae Dabija

106. 1949 mai 19. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Traian Mihălţan referitoare la motivele care l-au determinat să intre în organizaţia condusă de Dabija

107. 1949 mai 20. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Nicolae Niţescu privind întreaga sa activitate pentru ajutorarea organizaţiei lui Dabija

108. 1949 mai 30. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda referitor la arestarea lui Constantin Vodă

109. 1949 mai 30. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. prin care se cere aprobarea pentru reţinerea ca ostatică a Eugeniei Bumbaş, soră cu fraţii Macavei, până la arestarea acestora

110. 1949 mai 30. Raport al Direcţiei Securităţii Capitalei cuprinzând date privindu-l pe generalul Dumitru Petrescu

111. 1949 iunie 5. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la starea generală a persoanelor arestate în lotul Dabija, la desfăşurarea anchetei şi pregătirea procesului

112. 1949 iunie 10. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la urmărirea informativă a lui Dabija în timpul anchetei

113. 1949 iunie 13. Referat întocmit de Direcţia a V-a privind rezultatul cercetărilor efectuate asupra organizaţiei Dabija

114. 1949 iunie 13. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj asupra arestării şi anchetării lui Constantin Vodă

115. 1949 iunie 30. Notă a căpitanului Popescu Constantin cuprinzând un raport al D.R.S.P. Sibiu referitor la punerea în libertate a persoanelor reţinute ca ostatici pentru prinderea fraţilor Macavei

116. 1949 iulie 1. Notă informativă privind starea de spirit a lui Radu Anton Ionescu în timpul detenţiei la D.R.S.P. Sibiu, cu rezoluţia lui Gheorghe Crăciun pentru influenţarea acestuia cu ajutorul unor promisiuni

117. [*1949 iulie*]. Referat întocmit de căpitanul Cosma Alexandru privind rezultatul cercetărilor preliminare asupra lotului Dabija

118. 1949 iulie 28. Autobiografie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de către Ioan Oargă

119. 1949 iulie 29. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Nicolae Niţescu referitoare la rolul său în cadrul organizaţiei

120. 1949 iulie 29. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Alexandru Cătălina referitoare la „ajutorul” pe care l-a dat organizaţiei

121. 1949 iulie 30. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Ioan Boia, privind cumpărăturile pe care le-a făcut pentru organizaţie

122. 1949 iulie 30. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Simion Moldovan privind motivele intrării în organizaţie şi activitatea desfăşurată

123. 1949 august 1. Autobiografie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Alexandra Pop

124. 1949 august 1. Autobiografie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Mihai Angheluţă

125. 1949 august 1. Autobiografie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Gheorghe Opriţa

126. 1949 august 1. Autobiografie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Ioan Carra

127. 1949 august 1. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj privind desfăşurarea unei acţiuni pentru prinderea fraţilor Macavei

128. [*1949 august*]. Declaraţia miliţianului Popa Cornel referitoare la lupta cu fraţii Macavei în com. Muşca

129. 1949 august 3. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj referitor la urmările luptei din com. Muşca cu fraţii Macavei

130. 1949 august 3. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Nicolae Niţescu referitoare la încercările de confecţionare a avertizoarelor comandate de Nicolae Dabija

131. 1949 august 3. Declaraţie dată în anchetă de Dumitru Fuga referitoare la întreaga sa activitate anticomunistă

132. 1949 [*august*]. Fişă întocmită de S.J.S.P. Alba cuprinzând datele de identificare ale lui Dumitru Fuga şi propunerea de trimitere în justiţie

133. 1949 august 4. Autobiografie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Titus Ceauşu

134. 1949 august 5. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Iosif Ţălnaru privind „promisiunile” făcute lui Dumitru Măgureanu şi Ioan Oargă că le va da armament

135. 1949 august 6. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Mihai Angheluţă privind relaţiile sale cu Ioan Carra şi Titus Ceauşu

136. 1949 august 6. Proces-verbal întocmit de căpitanul Cosma Alexandru privind încheierea cercetărilor asupra lotului Dabija

137. [*1949 august*]. Referat întocmit de căpitanul Cosma Alexandru cuprinzând „elementele de identificare” ale lui Nicolae Dabija şi propunerea de trimitere în justiţie

138. 1949 august 7. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj referitor la asasinarea lui Constantin Vodă şi Victor Marc

139. [*1949 august*]. Raport al D.R.S.P. Sibiu referitor la rezultatul anchetării lotului Dabija, cu rezoluţia lui Gheorghe Pintilie asupra pedepselor la care să fie condamnate persoanele trimise în justiţie

140. 1949 august 15. Proces-verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu privind încheierea cercetărilor asupra lotului Ionel Robu

141. 1949 august 15. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Nicolae Dabija referitoare la toate persoanele cu care a colaborat în cadrul organizaţiei de rezistenţă

142. 1949 august 15. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Mihai Angheluţă privind informaţiile politice şi militare trimise de el lui Dabija

143. 1949 august 15. Declaraţie dată la S.J.S.P. Alba de perceptorul Titus Ciortea privind desfăşurarea atacului asupra Percepţiei Fiscale din Teiuş

144. 1949 august 15. Declaraţie dată la S.J.S.P. Turda de martorul Râştei Avram privind contribuţia lui la prinderea maiorului Dabija

145. 1949 august 18. Proces-verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu referitor la încheierea cercetărilor asupra lotului Alexandru Maxim

146. 1949 august 25. Proces-verbal întocmit de căpitanul Cosma Alexandru referitor la încheierea cercetărilor asupra lotului Mărgineanu

147. 1949 august 31. Declaraţie dată în anchetă de Petru Pascu asupra activităţii sale de sprijinire a grupului Dabija

148. 1949 septembrie 9. Proces-verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu referitor la încheierea cercetărilor privind lotul Petru Pascu

149. 1949 septembrie 12. Referat al Direcţiei a V-a privind trimiterea în justiţie a lotului Alexandru Maxim

150. 1949 septembrie 12. Referat al Direcţiei a V-a asupra trimiterii în justiţie a lotului Petru Mărgineanu

151. 1949 septembrie 13. Referat al Direcţiei a V-a asupra trimiterii în judecată a lotului Ionel Robu

152. 1949 septembrie 19. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Ştefan Puşcaşiu referitoare la legăturile sale cu Ştefan Popa, Traian Mihălţan şi soţii Maier

153. 1949 septembrie 20. Raport al D.R.S.P. Sibiu referitor la arestarea lui Traian Macavei

154. 1949 septembrie 20. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Nicolae Dabija referitoare la desfăşurarea luptei de la Muntele Mare şi a atacului asupra Percepţiei Fiscale din Teiuş

155. 1949 septembrie 23. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la rezultatul primelor cercetări efectuate asupra lui Traian Macavei

156. 1949 septembrie 24. Referat al Direcţiei a V-a prin care au fost trimişi în justiţie membrii lotului Petre Pascu

157. 1949 septembrie 29. Plan întocmit de D.R.S.P. Sibiu pentru asigurarea pazei Tribunalului Civil Sibiu pe timpul procesului lotului Dabija

158. 1949 octombrie 4. Pronunţarea sentinţei de către Tribunalul Militar Sibiu în lotul Dabija, cu rezoluţia lui Gheorghe Pintilie

159. 1949 octombrie 4. Adresă a D.R.S.P. Cluj către D.R.S.P. Sibiu prin care se cere predarea lui Traian Macavei pentru a fi cercetat de S.J.S.P. Turda referitor la eventualele legături cu organizaţiile Diamandi Ionescu şi Liga Ardeleană a Moţilor

160. 1949 octombrie 6. Dare de seamă întocmită de căpitanul Samuel Antoniu privind desfăşurarea procesului lotului Dabija

161. 1949 octombrie 13. Proces verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu referitor la încheierea cercetărilor asupra lotului Vasile Toma

162. 1949 octombrie 15. Sentinţa-minută pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu privind pedepsele la care au fost condamnaţi membrii lotului Ionel Robu

163. 1949 octombrie 18. Sentinţa-minută emisă de Tribunalului Militar Sibiu cuprinzând pedepsele la care au fost condamnate persoanele din lotul Alexandru Maxim

164. 1949 octombrie 18. Proces verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu referitor la încheierea cercetărilor asupra lotului format din persoanele de sprijin de pe Valea Gălzii

165. 1949 octombrie 19. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Traian Macavei privind legăturile sale cu Nicolae Dabija

166. 1949 octombrie 20. Sentinţa-minută pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu în procesul lotului Petru Mărgineanu

167. 1949 octombrie 21. Sentinţa-minută pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu privind pedepsele la care au fost condamnate persoanele din lotul Petre Pascu

168. 1949 octombrie 22. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Traian Macavei privind persoanele care l-au ajutat sau care i-au cunoscut activitatea

169. 1949 octombrie 22. Telegramă adresată de D.R.S.P. Sibiu către D.R.S.P. Timişoara prin care se cere supravegherea averii lui Nicolae Dabija în vederea confiscării

170. 1949 octombrie 26. Proces-verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu referitor la încheierea cercetărilor asupra lotului Simion Bulbucan

171. 1949 octombrie 28. Ordin al D.G.S.P. prin care se cere D.R.S.P. Sibiu să obţină de la Traian Macavei declaraţii referitoare la fiecare din persoanele care l-au găzduit

172. 1949 octombrie 29. Raport al D.R.S.P. Sibiu privind desfăşurarea execuţiei persoanelor condamnate la moarte din lotul Dabija

173. [*1949 octombrie*]. Declaraţie dată în anchetă de Traian Macavei asupra relaţiilor cu Alexandru Lazăr, conducătorul organizaţiei L.A.M.

174. [*1949 octombrie*]. Declaraţie dată în anchetă de Traian Macavei referitoare la „planurile de atac" ale grupului

175. 1949 noiembrie 3. Notă a Direcţiei a V-a referitoare la aprobarea propunerii D.R.S.P. Sibiu de arestare a persoanelor care l-au găzduit pe Traian Macavei

176. 1949 noiembrie 4. Adresă a D.R.S.P. Cluj către D.R.S.P. Sibiu referitoare la persoanele care i-au găzduit pe fraţii Macavei

177. 1949 noiembrie 30. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la arestarea şi cercetarea persoanelor care i-au găzduit pe fraţii Macavei

178. 1949 decembrie 8. Sentinţa-minută nr. 982 pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu privind condamnarea persoanelor din lotul Vasile Toma

179. 1949 decembrie 22. Raport al D.R.S.P. Sibiu referitor la arestarea şi anchetarea unor persoane care i-au ajutat pe fraţii Macavei

180. 1950 ianuarie 7. Notă întocmită de Serviciul II din Direcţia a V-a referitoare la uciderea lui Nicolae Macavei

181. 1950 ianuarie 17. Sentinţa-minută pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu privind condamnarea persoanelor de sprijin de pe Valea Gălzii

182. 1950 ianuarie 20. Adresă a D.R.S.P. Sibiu către Parchetul Tribunalului Militar Sibiu prin care cere eliberarea mandatelor de deţinere pentru persoane reţinute ilegal în penitenciar

183. 1950 ianuarie 23. Ordin al D.R.S.P. Sibiu către S.J.S.P. Alba prin care se cerea trimiterea unui anchetator la Penitenciarul Aiud spre a obţine declaraţii de la deţinuţi referitoare la Traian Macavei

184. 1950 ianuarie 26. Sentinţa-minută pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu privind condamnarea persoanelor din lotul Simion Bulbucan

185. 1950 februarie 17. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. privind activitatea „subversivă” a lui Sabin Vandor şi arestarea acestuia de către Securitate

186. 1950 februarie 20. Raport al D.R.S.P. Oradea către D.G.S.P. cuprinzând pedepsele la care au fost condamnate persoanele judecate în lotul sergentului Ioan Popa

187. 1950 februarie 21. Declaraţie dată în anchetă de Dumitru Fuga referitoare la activitatea lui Sabin Vandor

188. 1950 martie 2. Ordin al Serviciului II din Direcţia a V-a prin care se respinge cererea înaintată de D.R.S.P. Sibiu referitoare la punerea în libertate a lui Viorel Macavei

189. 1950 martie 10. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj referitor la „punerea sub strictă supraveghere” a doctoriţei Viorica Gâscă

190. 1950 martie 16. Proces-verbal de anchetă referitor la încheierea cercetărilor asupra lui Traian Macavei şi Sabin Vandor

191. 1950 aprilie 2. Adresă a D.R.S.P. Cluj prin care se cerea Penitenciarului Tribunal Cluj predarea a şapte deţinuţi condamnaţi în lotul Dabija, care apoi au fost asasinaţi

192. 1950 aprilie 5. Adresă a D.R.S.P. Cluj prin care se cerea Penitenciarului Tribunal Cluj predarea a şase deţinuţi condamnaţi în lotul Dabija, care apoi au fost asasinaţi

193. 1950 iunie 7. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la condamnările pronunţate de Tribunalul Militar Sibiu în cazul persoanelor care l-au ajutat pe Traian Macavei (lotul Ioan Oprean)

194. 1950 iunie 16. Ordin al Direcţiei a V-a către D.R.S.P. Sibiu privind trimiterea în judecată a lui Traian Macavei cu aplicarea Legii 16/1949

195. 1950 iunie 23. Adresă a D.R.S.P. Sibiu către Parchetul Tribunalului Militar Sibiu prin care se cere emiterea mandatelor de deţinere pentru Traian Macavei şi Sabin Vandor, deţinuţi în mod ilegal

196. 1950 iulie 17. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la desfăşurarea procesului lui Traian Macavei

197. 1950 iulie 18. Sentinţa nr. 312 pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu prin care sunt condamnaţi Traian Macavei şi Sabin Vandor

198. 1950 iulie 18. Sinteză întocmită de şeful Biroului Securităţii Poporului Câmpeni referitoare la acţiunile întreprinse pentru prinderea lui Traian Ihuţ, Nicolae Salagea şi Leon Şuşman

199. [*1950 august*]. Memoriul Eugeniei Bumbaş (sora lui Traian Macavei) adresat Prezidiului M.A.N. prin care cerea comutarea pedepsei fratelui său

200. 1950 septembrie 3. Raport al D.R.S.P Cluj către D.G.S.P. referitor la uciderea lui Nicolae Salagea (Mişu)

201. 1950 octombrie 4. Adresă a D.R.S.P. Sibiu către D.R.S.P. Cluj privind sinuciderea lui Iosif Clamba

202. 1950 octombrie 23. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la desfăşurarea execuţiei lui Traian Macavei

203. 1951 iulie 16. Proces-verbal de confiscare a averii lui Sabin Vandor

204. 1952 august 7. Raport al Serviciului Raional Turda privind descoperirea şi asasinarea lui Traian Ihuţ

205. 1954 martie 17. Cerere adresată comandantului Penitenciarului Sibiu de Titus Ceauşu, deţinut la Formaţiunea 0606 Gherla, prin care solicită restituirea obiectelor de valoare „depuse” la acel penitenciar

206. **1954 noiembrie 9**. Memoriu înaintat de mama lui Radu Anton Ionescu către preşedintele Tribunalului de Casare prin care cere eliberarea fiului său din penitenciar, deoarece „în urma regimului la care a fost supus a suferit un şoc mintal”

207. [*1955 decembrie*]. Referat de anchetă întocmit de locotenentul Miron Crăciunescu, locţiitor al comandantului pentru pază şi regim la Formaţiunea 0627 Baia Sprie, referitor la „abaterile” deţinutului Iosif Ţălnaru

208. **1957 februarie 3**. Notă informativă referitoare la atitudinea din Penitenciarul Aiud a lui Ioan Carra

209. **1957 iulie 20**. Referat întocmit de Serviciul „C” din M.A.I. prin care se respinge eliberarea înainte de termen a lui Dumitru Măgureanu, deoarece „nu a dovedit completă reeducare”

210. **1958 august 4**. Referat al Comisiei de fixare şi ridicare a locului de muncă referitor la stabilirea domiciliului obligatoriu pe timp de 48 de luni preotului Nicolae Bucea în com. Rubla

211. **1959 noiembrie 25**. Referat întocmit de Serviciul „C” din M.A.I. referitor la restricţiile domiciliare impuse lui Ioan Oargă

212. [*1966-1967*]. Situaţie întocmită de Secţia Raională Alba referitoare la încadrarea informativă a foştilor membri ai grupului Dabija

213. [*1967*]. Extras dintr-un tabel nominal întocmit de Serviciul „C” din Consiliul Securităţii Statului referitor la deţinuţii decedaţi în penitenciarele şi aresturile Securităţii

214. **1998 septembrie 25**. Memoriu înaintat de Valeria Vandor, soţia lui Sabin Vandor, pentru admiterea recursului în anulare contra Sentinţei nr. 312/1950, prin care a fost condamnată

DOCUMENTE

1

1946 august 6. Notă informativă întocmită de Postul de jandarmi Mihalţ asupra activităţii lui Aurel Cerghidean

Legiunea jandarmi Alba — Postul jandarmi Mihalţ

Nota informativă
nr. …* din 6 august 1946

Asupra activităţii desfăşurate de suspectul Cerghidean Aurel, din comuna Mihalţ, jud. Alba[183].

Clasificarea informaţiei	Calificarea informaţiei	Izvorul de unde s-a cules
	Sigură	Direct şi [*prin*] agenţi informatori
Reacţiune contra guvernului	Individul Cerghidean Aurel, în sărbătorile Paştilor, a afişat lo naţional-ţărăniste pe garduri în comuna Mihalţ, tot în aceste sărbători a me propagandă în favoarea acestui partid în comunele Obreja şi Peţelca. În ziu 8 iunie 1946, a venit în comuna Mihalţ un tânăr din comuna Obreja, an Ciontea Ironim, ca să ia contact cu tineretul din comuna Mihalţ, cu scopul se înscrie în organizaţia Frontului Plugarilor, acesta când a auzit, a a spiritele tineretului, sărind asupra vorbitorului ca să-l bată, acesta scăpân fuga, luându-se circa 200-250 tineri după el, în frunte cu Cerghidean Aur fost scăpat din mâna acestora de către primarul comunei Mihalţ, anume Co Simion. În ziua de 21 iulie 1946, a agitat populaţia din comuna Mihalţ co organizaţiei în masă ce venise în comuna Mihalţ pentru conferinţa şi lămu sătenilor în legătură cu noua ordine de stat, care populaţie, la plecarea ma din comună, a început să strige şi să fluiere după membrii ce formau ace organizaţie, iar unii tineri, la trecerea maşinii prin faţa bisericii, au zvârlit cu p în maşină. Cazul s-a cercetat de către d-l comandant de sector, care a fost pre la această scenă.	

Şeful postului
Plutonier major Serghie Ion

---

* Lipsă în text.

183 În anul 1947, şeful Postului de jandarmi Mihalţ, plutonier major Serghie Ion, a completat o *Foaie personală* pe numele lui Aurel Cerghidean, catalogându-l drept „reacţionar” şi acuzându-l de „propagandă antidemocratică”. În completare la cele menţionate în prezenta notă informativă, se mai specificau şi alte fapte ale lui Aurel Cerghidean: „În ziua de 6 octombrie 1946 a împiedicat jandarmii postului de a aresta un răufăcător instigând populaţia pentru asedierea postului. În ziua de 6 aprilie 1947 a afirmat că acei care sunt în P.C.R. nu simt româneşte, căutând a face scandal cu cei înscrişi în P.C.R.” (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.508, f. 6-7).

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 274, vol. 5, f. 315.

2

1948 octombrie 18. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda privind predica ţinută în biserică de preotul greco-catolic Nicolae Bucea

Biroul Securităţii Poporului Câmpeni
[*Nr.*] 1/1.652
18 octombrie 1948

Către
Serviciul Securităţii Poporului al Judeţului Turda

Avem onoarea a vă raporta că în ziua de 10 octombrie a.c. preotul greco-catolic Bucea Nicolae, din comuna Bistra, jud. Turda, după terminarea liturghiei religioase a ţinut o predică în biserică, spunând: „Iubiţi credincioşi, eu vă rog să vă păstraţi credinţa şi alianţa cu Biserica din Apus, de care să nu vă lepădaţi, pentru că ştie Dumnezeu dacă eu voi mai putea servi la acest altar". În urma acestui discurs, populaţia a început să plângă şi când s-a căutat să se convingă să treacă la ortodoxism au refuzat acest lucru în masă[184].

Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 21, f. 108.

3

[*1948 decembrie*]. Scrisoare adresată de Mihai Angheluţă lui Nicolae Dabija cuprinzând informaţii cu caracter politic şi militar

Veştile pe care le-am aşteptat atât au sosit şi ne aduc multă nădejde.

Instrucţiunile trimise n-au putut fi îndeplinite în întregime din cauza celor două sărbători consecutive (23 şi 24 l.c.) şi pentru că unele necesită un timp mai îndelungat spre a fi executate.

Va fi deci nevoie să mai primim o vizită peste 2 sau 3 săptămâni.

---

184 Influenţa de care se bucura preotul greco-catolic Nicolae Bucea în comuna Bistra este reliefată şi de un raport informativ întocmit la 25 noiembrie 1948 de plutonierul major de Securitate Mihai Nicoară şi adresat şefului Biroului Securităţii Poporului Câmpeni, locotenentul Gheorghe Coldea. În raport se afirmă faptul că: „un număr de 1.900 credincioşi ai fostei legi catolice nu au aderat nici până în prezent la ortodoxism, fiind influenţaţi de către susnumitul" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 21, f. 122).

Amănunte despre materiale ţi le va da N.[185].

În ce priveşte oamenii, aceştia vor pleca la a doua venire a omului nostru, care însă trebuie să fie *foarte bine instruit*, pentru că altfel ne poate crea dificultăţi.

Eu am închiriat o garsonieră în care pot adăposti pe cei care vin şi care ar putea fi utilizată şi *altfel*.

Situaţia internaţională este încordată şi consecinţele ei pe plan intern sunt măsurile importante care s-au luat:

- pedeapsa cu moartea.
- evacuarea de către trupele româneşti a litoralului şi a bazinului Dunării şi ocuparea acestor poziţii de către ruşi.
- la Statul Major se studiază actualmente ipoteza atacului din sud.
- Direcţia Delaborărilor a fost desfiinţată.
- s-au organizat corpuri de paraşutişti, probabil pentru luptele cu partizanii.
- şantierele Bragadiru şi Rudeni (pentru delaborări) au trecut la M.Ap.N. şi primesc alte sarcini.

În orice caz, socotesc că momentul începutului trebuie foarte bine ales şi coordonat cu planuri mai mari.

În această privinţă, voi încerca să stabilesc unele „contacte informative” mai importante.

De asemenea, eu aş vrea să te văd şi să vorbesc cu tine. Aş veni la tine sau înspre tine în primele zile ale lunii martie. Comunică-mi dacă este posibil şi în ce fel.

Aş vrea să ştiu cu aproximaţie de ce mijloace băneşti dispunem pentru ceea ce am avea noi de făcut aici, pentru că în funcţie de aceasta nu putem să facem sau să întreprindem aici unele acţiuni utile.

Aştept cât mai curând veşti bune şi aş fi mulţumit dacă n-ai începe nimic important înainte de a ne vedea.

Al tău M.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 113.

[185] Nicolae Niţescu.

1949 ianuarie 8. Notă informativă referitoare la Gheorghe Opriţa primită de Biroul Securităţii Poporului Cugir de la S.J.S.P. Hunedoara

Serviciul Judeţean de Securitate Hunedoara Deva
Nr. 11/135 din 8 ianuarie 1949

Către
Biroul Local de Securitate Cugir

Vă trimitem mai jos în copie una notă informativă[186] cu privire la numitul Opriţa Gheorghe, din comuna Balomiru de Câmp, judeţul Hunedoara, urmărit pentru activitate subversivă, rugându-vă să binevoiţi a dispune verificarea celor semnalate mai jos, raportându-ne rezultatul până la data de 14 ianuarie 1949[187].

Maior de Securitate — Locotenent
Ioan Mohoreanu — Ioan Haţeganu

Copie

Notă informativă

Suntem informaţi că numitul Opriţa Gheorghe, din comuna Balomiru de Câmp, care este amestecat în organizaţia subversivă legionară din susnumita comună, descoperită vara trecută, care însă nu a putut fi arestat, deoarece a dispărut.

În prezent stă ascuns în jurul Cugirului şi săptămânal, o dată sau de două ori, vizitează părinţii lui în timpul nopţii, luându-şi alimente şi spre dimineaţa se întoarce înapoi la Cugir.

Susnumitul umblă numai înarmat cu pistolul mitralieră, fiind un element foarte periculos actualului regim.

Ultima dată a fost văzut acum vreo 10 zile în comună, când a spus unui cunoscut de al său că dacă vor veni organele Securităţii să le trimită la Cugir dacă au curajul.

Pentru conformitate
Ioan Haţeganu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 11, f. 153.

---

[186] Nota informativă a fost trimisă S.J.S.P. Hunedoara de către D.R.S.P. Sibiu la data de 4 ianuarie 1949, fiind primită în ziua de 30 decembrie 1948 de un ofiţer al acestei direcţii, probabil din cadrul S.J.S.P. Alba. Ofiţerul de Securitate consemna faptul că sursa care a furnizat această notă informativă era „sigură" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 11, f. 150).

[187] Biroul Securităţii Poporului Cugir, condus de sublocotenentul Călinaş Ioan, a raportat rezultatul cercetărilor abia la 3 februarie 1949, arătând faptul că „din acţiunea informativă întreprinsă de noi susnumitul nu ar fi în regiune. Am recrutat un informator în jurul acestei probleme, dar informatorul nostru nu ne-a dat încă nimic pozitiv. În caz pozitiv vom raporta la timp" (*Ibidem*, f. 152).

1949 ianuarie 19. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda asupra activităţii informative depuse pentru arestarea lui Traian Ihuţ, Nicolae Salagea şi Constantin Vodă

Biroul Securităţii Poporului Câmpeni
[*Nr*.] 1/146
19 ianuarie 1949

Către
Serviciul Securităţii Poporului a Jud. Turda

Aveam onoarea a vă raporta că în legătură cu banda teroristă descoperită în raza comunei Bistra, jud. Turda, în care ar fi încadraţi toţi [*cei*] urmăriţi de către Securitatea Statului din raza acestui Birou de Securitate, am constatat că în zilele de 17 şi 18 ianuarie 1949 informatorul nostru Bucea Gheorghe[188], din comuna Bistra, jud. Turda, cătunul Gârde, cutreierând tot Muntele Mare şi mai ales că acum este zăpadă de cca 20 cm nu a găsit nici un fel de urmă despre acea bandă şi totodată în acel sălaş unde au fost cantonaţi până în prezent nu se mai găsesc în prezent. În seara zilei de 18 ianuarie 1949, venind înspre casă, pe la orele 11 seara, dintr-un loc din apropierea locuinţei fugarului Ihuţ Traian, care este şi el în acea bandă, a tras cineva un foc de armă după el şi pe urmă el a fugit în pădure imediat. După cum declara informatorul, în apropierea casei susnumitului, la cca 1 km, se găsesc mai multe lăcaşuri de vară şi probabil acolo sunt refugiaţi toţi bandiţii din bandă.

Numitul Ihuţ Traian de patru zile a fost observat în fiecare zi acasă de către informatorul nostru, tatăl lui fiind bolnav grav pe pat şi nu are cine conduce gospodăria.

Totodată suntem informaţi de către numitul Salagea Alexandru, primar al comunei Bistra, jud. Turda, care este şi informatorul acestui Birou de Securitate, că numitul Vodă Constantin a fost văzut în cursul serii de 15 ianuarie 1949 acasă la domiciliul său, însă a stat numai cca 2 ore şi a plecat înspre Muntele Mare.

Numitul Salagea Nicolae, zis Mişu, din comuna Câmpeni – Turda, cătunul Dealul Capsei, în seara zilei de 16 ianuarie 1949 a fost la o clacă de tors cânepă din cătunul Dealul Capsei – Turda şi, în stare de ebrietate, a tras un număr de cca 10 focuri de armă, având asupra sa una armă Steyer.

După cele declarate de către informatorul nostru, este probabil că acea bandă, din cauza zăpezii multe care a căzut în zilele acestea încontinuu în această regiune, să se fi retras cu toţii în jurul casei numitului Ihuţ Traian, care îi aprovizionează cu cele necesare

---

188 Bucea Gheorghe, zis „Bâcu”, avea să se „remarce” apoi şi prin alte acţiuni asemănătoare. La sfârşitul lunii februarie 1949 a condus Securitatea la locuinţa lui Traian Ihuţ (vezi Doc. 16). De asemenea, conform unei mărturii directe, l-a maltratat pe maiorul Dabija imediat după ce acesta a fost arestat: „În timpul transportului de la locul prinderii şi până în centrul comunei, maiorul Dabija, legat fiind cu funii, a fost bătut crunt de mai mulţi cetăţeni din satul Gârde, mai ales de unul Bucea Gheorghe, zis Bâcu, care-l lovea cu securea nemilos în spate şi-l înjura” (Ioan Gligor, *Evenimentele dramatice din comuna Bistra (1946-1953)*, în „Memoria”, nr. 39, p. 120).

alimentaţiei, deoarece numai în aşa fel se poate explica faptul că acesta de cca 5 zile este văzut în fiecare zi pe acasă, ceea ce denotă că el nu este adăpostit prea departe de casă şi totodată este semnificativ şi focul de armă tras după informatorul nostru în seara zilei de 18 ianuarie 1949.

Totodată, din informaţiile culese de către noi şi până în prezent în legătură cu numiţii Vodă Constantin, Ihuţ Traian şi Salagea Nicolae rezultă că ei nu stau în permanenţă împreună şi umblă răsfiraţi fiecare pe cont propriu şi numai în anumite ocazii se întâlnesc ei cu toţii, însă în permanenţă ţin legătura între ei.

În urma constatărilor noastre de până în prezent în legătură cu aceşti indivizi, rugăm să binevoiţi a interveni locului în drept pentru a se aproba arestarea lor individuală şi totodată în prezent dacă s-ar efectua o operaţie la locuinţa numitului Ihuţ Traian, din comuna Bistra – Turda, arestarea lui ar fi sigură deoarece el stă ziua mai mult timp pe acasă şi el odată arestat cunoaşte toate locurile pe unde stau camarazii lui şi urmărirea şi arestarea lor ar putea fi mai uşoară.

Informatorului nostru i-am dat dispoziţii de felul cum trebuie să urmărească pe viitor problema. Informatorul nu se mai prezintă la acest Birou decât în ziua de 22 ianuarie 1949, plecând la Muntele Mare.

Rugăm să binevoiţi a dispune cele legale.

În ziua de 20 ianuarie 1949 urmează să se prezinte al doilea informator recrutat în această cauză, care ne-a anunţat în scris că are ceva important în cauza numitului Vodă Constantin. Vom raporta la timp informaţiile primite.

Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 25, f. 2-3.

6

1949 ianuarie 20. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj privind supravegherea informativă a „fugarilor politici” din zona comunei Bistra

Serviciul Securităţii Poporului Judeţul Turda
[*Nr*.] 1/713
20 ianuarie 1949

Către
Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj

La ordinul dvs. nr. 4/1.617 din 17 ianuarie 1949, cu privire la reverificarea celor raportate de noi cu raportul nr. 481 din 15 ianuarie 1949, avem onoarea a vă raporta următoarele:

În urma investigaţiilor întreprinse în regiunea Bistrei, jud. Turda, pentru a identifica fugarii politici Vodă Constantin, Ihuţ Traian, Salagea Nicolae, zis Mişu, Macavei Traian, Şuşman Leon etc., am constatat că în cabana unde erau adăpostiţi, aşa cum am arătat în

raportul nr. 481 din 15 ianuarie 1949, nu se mai află în acea cabană, refugiindu-se în altă direcţie.

Am dispus din nou recrutarea de informatori, care fiind în sânul lor, pentru a-i putea identifica şi locul precis unde se adăpostesc, însă mai necesită timp, având în vedere că comuna Bistra are o întindere de cca 40 km pătraţi.

Prin raportul nr. 481 am raportat starea de fapt, precum şi locul precis unde se află această bandă, operaţie ce se putea opera cu succes din partea organelor noastre, aşteptând ordinul dvs. în acest sens.

Întrucât necesită încă timp până îi vom putea identifica, ţinând cont că aceşti fugari, observând urmărirea lor, şi-au schimbat direcţia şi se feresc de orice persoană străină de a mai da faţă ştiind că aceştia o să-i divulge.

Prin raportul nostru nr. 481 din 18 ianuarie 1949, în urma investigaţiilor efectuate de către organele noastre de Securitate, au putut să identifice informatorii reali ai lor, cu care ţin legături, îi aprovizionează cu mâncare şi îmbrăcăminte.

Rugăm binevoiţi a ne da aprobarea în acest sens din timp, urmând ca atunci când vom constata precis locul unde se adăpostesc, legăturile cu cine le au, ca să trecem imediat la operaţie, urmând ca să raportăm rezultatul imediat dvs.

În caz că dvs. nu ne veţi da aprobarea şi vom identifica pe susnumiţii şi vom raporta imediat, până vom primi aprobarea dvs. aceşti fugari din nou îşi vor schimba locul.

Rugăm binevoiţi a dispune.

Căpitan de Securitate
Kovács Mihai

Sublocotenent de Securitate
Popa Vasile

[*Rezoluţii*:]
21 ianuarie 1949.
S. 4[189]*: se va prezenta tov. colonel Cuteanu.*
[indescifrabil]

Se vor identifica precis câţi sunt, unde sunt şi raportaţi imediat.
Gheorghe Cuteanu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 7.

---

189 Secţia a IV-a din cadrul D.R.S.P. Cluj.

1949 februarie 21. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda asupra măsurilor operative preconizate a se lua pentru prinderea lui Traian Ihuţ, cu propunerea de răpire a familiei acestuia

Biroul Securităţii Poporului Câmpeni
[*Nr*.]1/476
21 februarie 1949

Către
Serviciul Securităţii Poporului a Jud. Turda

Avem onoarea a vă raporta următoarele:

În urma informaţiilor primite până în prezent asupra bandei de fugari politici urmărită de către noi şi a cărei elemente se găsesc în raza acestui Birou de Securitate, am constatat că numiţii Vodă Constantin, Ihuţ Traian, Ihuţ Avram şi Salagea Nicolae, zis Mişu, care fac parte din acea bandă, săptămânal trec pe la casele lor de 2-3 ori pentru a-şi lua haine de schimb şi alimente. Informatorii recrutaţi în cauză până în prezent au adus un aport foarte mic şi am constatat că unii dintre informatorii recrutaţi, chiar membri de partid fiind, nu au fost destul de conştienţi şi nu au raportat imediat ce au aflat ceva, motivând că stau departe şi nu pot fi tot timpul pe drumuri pentru noi.

Totodată, am onoarea a raporta că am mai găsit informativ şi locurile pe unde ei stau, cine îi aprovizionează şi totodată pe unde umblă ei.

În concluzie, eu cred de cuviinţă că dacă această chestiune o vom mai amâna, pentru viitor pe cale informativă cei de mai sus nu vor fi arestaţi, deoarece populaţia din această regiune în majoritate este de partea bandiţilor şi nu-i divulgă pe aceştia, deci cred de cuviinţă că momentan acţiunea în mare nu se poate face deoarece chiar din rapoartele informative primite rezultă că nu au loc stabil, ci circulă de la un obiectiv la altul, însă momentan sunt de părere să trecem noi pe teren într-un număr mai mare, de cca 6 organe de la Serviciul Turda şi cu personalul de la acest Birou de Securitate, şi să urmărim sub formă de pândă aceste persoane şi în această formă să procedăm la arestarea vreunuia din bandă şi ulterior să se treacă la acţiune în mare.

Propun ca familia lui Ihuţ Traian să fie adusă (răpită) într-o noapte de acasă, să rămână acasă numai tatăl său, care este om bătrân, şi totodată în casă să se posteze un număr de 4 organe de ale noastre cu pistoale automate şi una puşcă mitralieră, ca eventual dacă vin mai mulţi să [*le*] poată face faţă lor la atac. În felul acesta, cred că stând aşa la pândă trei-patru zile el, ori cu alţii ori singur, va veni acasă şi astfel va putea uşor fi arestat.

La cele de mai sus, rog să binevoiţi a studia şi dvs. problema şi rugăm să binevoiţi a ne comunica de urgenţă hotărârea dvs. în această cauză.

Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

[*Rezoluţie*:]

Planul este greşit, nu aşa se procedează în asemenea cazuri. Noi vom trimite un evadat care va fi instruit că este fugar şi într-adevăr va fi urmărit. Acest evadat va avea un loc indicat unde se va întâlni cu organele Securităţii, o scorbură sau copac unde va lăsa notiţe, care se va prezenta la chemarea noastră.

Prin răpirea membrilor de familie se divulgă tot secretul nostru, deci veţi proceda conform instrucţiunilor.

Mihai Kovács

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 25, f. 74-75.

8

1949 februarie 21. Programul unei zile de instrucţie militară redactat de maiorul Dabija pentru membrii organizaţiei

21 februarie 1949

9-9^{05} Raportul

9^{05}-9^{35} Instrucţia tehnică
- Poziţia soldatului
- Salutul de pe loc
- Întoarcerile de pe loc

9^{35}-10 Instrucţia tragerii
- Poziţia tragerii în picioare
- Poziţia tragerii în genunchi
- Poziţia tragerii culcat

10-10^{10} Repaus

10^{10}-11 Instrucţia pregătitoare de luptă
- Folosirea terenului în înaintare. Saltul
  - pregătire
  - executare
  - schimbarea locului de salt

15^{30}-16^{20} Instrucţia de luptă
- Comportarea unei echipe izolate în marş
  - prin pădure
  - luminişuri
  - cotitura de drum

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 68.

9

1949 [*februarie*]. Proiect intitulat *Scopul Corpului de Haiduci*, întocmit de Nicolae Dabija

Corp delict. Vizat de noi.
Sublocotenent Herţa Vasile

Scopul Corpului de Haiduci

- Un mic istoric asupra haiducilor din trecutul istoric al poporului român.
- Rolul Corpului de Haiduci în momentul de faţă.

a) Moral
- reînvierea sentimentului naţional patriotic în masele largi ale poporului.
- reînvierea spiritului de rezistenţă al poporului român.
- recrutarea de voluntari.

b) Material – fizic:
- a începe lupta.
- a duce lupta.
- a câştiga victoria, lupta.

Pentru aceasta, se cere fiecărui haiduc:
- Dragoste de Patrie, Neam şi Rege.
- Rezistenţă morală şi fizică.
- Dorinţă arzătoare de a lupta până la sacrificiu.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 68.

10

1949 [*februarie*]. *Datoriile Haiducului* redactate de maiorul Nicolae Dabija

Datoriile Haiducului

1. Să fie foarte disciplinat.
2. Să fie devotat comandanţilor săi.
3. Să-şi iubească camarazii.
4. Să fie conştient în lupta ce s-a angajat de bună voie.
5. Să fie pătruns de puternice sentimente de sacrificiu pentru izbânda cauzei ce şi-a propus.
6. Să dea dovadă de rezistenţă morală şi fizică în faţa oricăror evenimente şi greutăţi.
7. Să-şi încurajeze camarazii în toate împrejurările când dau dovadă de scăderi morale sau fizice.
8. Să aibă curajul răspunderii faptelor sale.

9. Să fie pătruns de o dorinţă arzătoare de a se lua la luptă în orice moment cu tiranii şi călăii neamului românesc.

10. Să aibă o singură credinţă: „Vom învinge”.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 7

11

1949 [*februarie*]. Program de instrucţie întocmit de maiorul Nicolae Dabija pentru pregătirea militară a membrilor organizaţiei

Program de instrucţie

Săptămâna I

Zilele	Materia de predat				
	Instrucţia tehnică individuală 30'	Instrucţia tragerii 30'	Instrucţia pregătitoare de luptă 60'	Instrucţia de luptă 60'	Educaţie 30'
Luni	**Fără armă** Poziţia soldatului Salutul de pe loc Întoarcerea de pe loc	Poziţia tragerii în picioare Poziţia tragerii în genunchi Poziţia tragerii culcat	Folosirea terenului la înaintare - saltul - pregătire - executare	Comportarea unei echipe. - în marş prin pădure - pe cărări - luminişuri - în câmp deschis - cotitura de drum - trecerea în pădure prin grup de case	Scopul Corpului de Haiduci
Marţi	**Fără armă** Salutul de pe loc Salutul din mers Prezentarea	Poziţia de tragere - în picioare - în genunchi - culcat	Tragerile de pe loc - drept înainte - jumătate stânga - jumătate dreapta	Comportarea echipei faţă de o ambuscadă - întrebuinţarea armei - întrebuinţarea grenadei - diferite alte procedee	Spiritul de corp
Miercuri	Poziţia soldatului cu puşca - pe umăr - la picior	Exerciţii pregătitoare de tragere asupra ţintelor	Tragere din mers - drept înainte - jumătate	Cercetarea unei - case - grup de case	Camaraderia

	- la şold Salutul de pe loc Prezentarea	mişcătoare - frontal - lateral - în pas de marş şi fugă	stânga - jumătate dreapta		
Joi	Salutul de pe loc Prezentarea Mânuitul puştii - de pe umăr - pentru prezentare	-	Repetare tragerea din mers	Pregătirea unei ambuscade	Spirit de sacrificiu
Vineri	Încărcarea puştii şi descărcarea puştii pentru inspecţie Salutul de pe loc Prezentarea cu arma	Deschiderea focului prin surprindere din spatele unui adăpost	Trageri din fugă - drept înainte - jumătate stângă - jumătate dreaptă	Căutarea de informaţii - cine - cât - când - unde - ce face sau va face	Jertfă şi abnegaţie

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 90.

12

1949 [*februarie*]. Instrucţiuni date de Nicolae Dabija membrilor organizaţiei din Muntele Mare

Corp delict. Vizat de noi.
Sublocotenent Herţa Vasile

Instrucţiuni

- Formarea de nuclee în fiecare comună, de 2-3 oameni.
- Strângerea de armament şi muniţii şi orice echipament militar (hărţi, centuri, raniţe, foi [*de*] cort).
- Păstrarea şi conservarea armamentului şi muniţiilor în cea mai bună stare.
- Propagandă de la om la om, pentru a menţine vie conştiinţa naţională.
- Nu se va produce nici un act de sabotaj sau de revoltă contra regimului din iniţiativă proprie.
- Se va păstra secretul cel mai desăvârşit.
- Nu se vor face şedinţe.

- Se vor identifica toţi comuniştii din regiune, urmărind îndeaproape activitatea lor şi ce ordine şi dispoziţii primesc de la organizaţiile lor.

- Ştirile importante se vor comunica prin curieri (oameni de încredere) la centru.

- Se vor face recunoaşteri în munţi, pentru a afla adăposturile şi locurile cele mai sigure.

- Se va căuta să se inducă în eroare autorităţile (militare şi civile), când suntem urmăriţi, dându-le informaţii false.

- Toţi fugarii politici, după ce au fost verificaţi că prezintă garanţii, vor fi găzduiţi până va veni un curier să-i ridice.

- Nu se va divulga niciodată numele celor care sunt în organizaţie – fiecare va avea numele schimbat.

- Nu se va mai minţi populaţia şi nu se va mai strânge şi colecta cereale.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 77.

13

1949 [*februarie*]. Programul de organizare al Frontului Apărării Naţionale conceput de maiorul Nicolae Dabija

Frontul Apărării Naţionale

I. Norme generale

Frontul Apărării Naţionale este o organizaţie de luptă şi nicidecum politică, care să urmărească luarea puterii în Statul Român.

În Frontul Apărării Naţionale pot activa toţi cetăţenii conştienţi ai Patriei, indiferent de credinţa lor politică sau religioasă, care vor să lupte pentru eliberarea patriei de sub jugul tiraniei comunisto-jidovite.

Frontul Apărării Naţionale se împarte în două diviziuni:

- Corpul de Haiduci.
- Rezistenţa Română.

1. În Corpul de Haiduci se pot înrola numai acei ce sunt în stare din punct de vedere fizic şi moral să suporte toate greutăţile unor acţiuni de luptă prin munţi şi păduri şi să poarte cu bărbăţie armele.

Înrolarea în Corpul de Haiduci se va face în urma unei recomandări făcute de un haiduc, după care noul voluntar va depune jurământul de credinţă.

Înrolarea în Corpul de Haiduci este voluntară, iar după depunerea jurământului de credinţă, activarea până la curăţirea totală a ţării de către comunişti este obligatorie. Orice act de sustragere de la această îndatorire va fi socotit ca un act de trădare a Patriei şi Neamului, ce nu va rămâne nesancţionat.

2. În Rezistenţa Română pot activa toţi acei care nu pot suporta greutăţile unor acţiuni de luptă prin munţi şi păduri, însă pot să producă în comune şi oraşe acte de sabotaj, terorism şi luptă subversivă contra guvernului, organizaţiilor şi membrilor partidului comunist.

Acţiunile grupelor de rezistenţă trebuie să se conjuge cu acţiunile Corpului de Haiduci.

În fiecare comună şi oraş se vor organiza grupe de rezistenţă de 2-3 oameni hotărâţi. Orice act de renunţare la luptă va fi socotit ca un act de trădare.

II. Organizarea Corpul de Haiduci

1. **Comandamentul**:
   - Comandant
   - Stat Major
   - Justiţie
2. **Trupe**:
   - Corpul de Haiduci
   - Detaşamente
   - Grupe
3. **Mijloace**:
   - Cele existente
   - Cele ce se vor găsi în zonă
   - Capturi

Toţi comandanţii Corpului de Haiduci vor fi aleşi după aptitudini, calităţi combative şi disciplinare, indiferent de pregătirea lor anterioară.

Numirea la comandă a comandanţilor de grupe şi detaşamente se va face de către comandantul Corpului de Haiduci.

Statul Major va cuprinde: Biroul I Informaţii, Biroul II Organizare, Biroul III Operaţii, Biroul IV Servicii. Se va încadra cu personalul necesar pe măsură ce Corpul de Haiduci se va dezvolta. În faza embrionară în care se găseşte, comandantul va fi ajutat numai de un adjutant.

Justiţie: pentru păstrarea şi întărirea disciplinei Corpului de Haiduci, toate faptele săvârşite de haiduci vor fi judecate şi sancţionate de un Tribunal Extraordinar, compus dintr-un Preşedinte, patru Membri şi un Comisar Special.

Preşedintele şi Membrii vor fi aleşi de Comandant dintre cei mai capabili şi conştienţi luptători. Preşedintele va fi ales din rândul comandanţilor, iar membrii din rândul luptătorilor. Nu pot face parte din completul de judecată comandanţii direcţi ai împricinatului. Comisarul special este permanent. Fiecare împricinat va avea un apărător din oficiu.

Pronunţarea sentinţei se va face prin vot secret şi este executorie cu o majoritate simplă.

Cazurile care vor fi judecate de Tribunalul Extraordinar sunt:

Trădarea, dezertarea, fuga din faţa inamicului, neexecutarea de ordin, insulta şi lovirea superiorului şi instigaţiile la rebeliune.

Toţi Comandanţii pot cere trimiterea în judecata Tribunalului Extraordinar a subalternilor săi când au săvârşit una din aceste fapte.

După aducerea la cunoştinţa Comandantului Corpului de Haiduci a faptului petrecut, Comandantul va constitui în termen de 24 ore Tribunalul Extraordinar, care va trebui să judece cazul semnalat.

Comandantul Corpului de Haiduci este singurul în măsură să suspende execuţia unei sentinţe capitale pronunţată de Tribunalul Extraordinar.

III. Drepturi şi datorii

1. Drepturi

Drepturile de hrană, echipament şi întreţinerea fiecărui haiduc, în funcţie de mijloacele materiale disponibile şi de posibilităţile de aprovizionare. Raţiile de hrană existente sunt deopotrivă pentru toţi, de la comandant şi până la ultimul om. Orice încercare de tratamente şi regimuri preferenţiale de hrană va fi socotit un act împotriva camaraderiei şi solidarităţii unităţii noastre, ce va trebui înfrânat.

Fiecare haiduc are dreptul să-şi reclame drepturile personale numai pe cale ierarhică.

Fiecare haiduc are dreptul, potrivit priceperii, muncii, zelului, disciplinei şi calităţilor sale combative şi de conducere, să fie pus în funcţia de comandă ce-i revine. Numai aceste calităţi pot fi criterii pentru înaintarea în funcţii şi comandă.

Fiecare haiduc are dreptul, dacă este comandant, la respectul subalternilor săi şi la consideraţie şi stimă din partea comandanţilor şi camarazilor dacă este subaltern.

2. Datorii

a) ale comandanţilor

- Foarte disciplinat.
- Demn şi cu curajul răspunderii.
- Corect faţă de sine însuşi şi faţă de subalterni.
- Să ţină cu toată străşnicia ca ordinele să nu fie comentate, ci executate la timp şi întocmai.
- Să ridice moralul subalternilor săi în toate împrejurările când sunt copleşiţi de oboseală fizică sau deprimare sufletească.
- Să se îngrijească întâi de traiul şi viaţa oamenilor de sub comanda sa şi apoi de sine însuşi.
- Să păstreze secretul.

b) ale subalternilor

- Să fie disciplinat.
- Să fie credincios şi devotat comandanţilor săi.
- Să fie cinstit şi corect cu comandanţii şi camarazii.
- Să fie respectuos faţă de superiorii săi.
- Să fie bun camarad.
- Să aibă curajul răspunderii.
- Să păstreze secretul.

3. Disciplina este forţa morală hotărâtoare a unei organizaţii militare sau civile.

A fi disciplinat înseamnă a executa întocmai şi la timp toate ordinele fără murmur şi şovăire, împlinind toate îndatoririle din convingere şi cu drag.

IV. Recompense şi pedepse

1. Dreptul de a pedepsi revine fiecărui comandant.

Abaterile disciplinare vor fi sancţionate prin:

- observare
- serviciul peste rând
- luarea dreptului de a fi recompensat
- suspendarea din comandă

Faptele prevăzute la capitolul II, punctul 4, vor fi socotite crime, care vor fi judecate numai de Tribunalul Extraordinar şi sancţionate cu pedeapsa capitală.

2. Recompensele vor fi de ordin material şi moral.

De ordin material, se vor acorda în raport cu mijloacele materiale disponibile.

De ordin moral:

- înaintarea în funcţii şi comandă
- după obţinerea victoriei, fiecare va fi recompensat după activitatea pe care a depus-o în Corpul de Haiduci de la data înrolării şi până în ziua când vom depune armele.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 58-59.

14

1949 februarie 26. Ordin al D.R.S.P. Sibiu către S.J.S.P. Târnava Mică referitor la desfăşurarea cercetărilor pentru descoperirea armamentului deţinut de Simion Ordeanu şi Ioan Breazu

Ministerul Afacerilor Interne Confidenţial
Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 7.417 din 26 februarie 1949

Către
Serviciul Judeţean de Securitate Blaj[190]

La raportul dvs. nr. 1/1.595 S, din 25 februarie a.c., rugăm luaţi urgente măsuri pentru ca, în colaborare cu Serviciul Judeţean de Securitate Alba, să efectuaţi o percheziţie domiciliară în comuna Mihalţ, jud. Alba, cu scopul de a se găsi pistolul automat şi muniţia respectivă.

Percheziţia se va face pe motiv că se caută grâu ascuns în acele locuri, cazul tratându-se, în aparenţă, ca un fapt divers.

În caz că se va găsi armamentul, să fie ridicat pe neobservate, fiind numai organele dvs. de faţă.

Elevii în cauză vor fi ţinuţi şi pe mai departe camuflaţi[191], continuând în mod serios cercetările.

Raportaţi rezultatul la timp.

Locotenent-colonel, Sublocotenent,

---

[190] Este vorba de S.J.S.P. Târnava Mică, Blajul fiind doar centrul administrativ al judeţului Târnava Mică.

[191] Cei doi elevi fuseseră arestaţi cu câteva zile înainte, Ioan Breazu la 23 februarie, iar Simion Ordeanu la 24 februarie, ambii fiind acuzaţia de a fi membri ai „organizaţiei subversive manistă-legionară din Mihalţ, cu denumirea de «Fii cerului»” (A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 6, f. 221).

Gh. Crăciun Ioan Cleju

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 6, f. 236.

15

1949 [***februarie***]. *Proclamaţia Frontului Apărării Naţionale*
redactată de Nicolae Dabija

Corp delict. Vizat de noi.
Sublocotenent Herţa Vasile

PROCLAMAŢIA
FRONTULUI APĂRĂRII NAŢIONALE
către
ROMÂNI **şi** TOATE NAŢIONALITĂŢILE CONLOCUITOARE*

O clică comunisto-jidovită, compusă din cei mai josnici trădători de Neam şi Ţară, cu totul străină de sfânta noastră credinţă strămoşească, de obiceiurile şi tradiţiile Neamului şi de toate jertfele şi sacrificiile făcute de-a lungul veacurilor de Poporul Român pentru Libertate şi Independenţă, s-a înscăunat acum 4 ani la conducerea Scumpei Noastre Patrii, prin forţă şi cu ajutor străin.

Această bandă de nemernici şi ticăloşi, dornică numai de măriri şi mari demnităţi, avidă de bun trai şi îmbogăţire, s-a transformat în cele mai devotate şi credincioase slugi ale Moscovei, care de la Petru Cel Mare şi până în zilele noastre nu a urmărit decât un singur scop:

Subjugarea tuturor popoarelor vecine sub călcâiul Moscovei, pentru a se realiza un mare imperiu PAN-SLAV.

În trecut, Ruşii şi-au făcut drum spre occidentul Europei şi Balcani folosindu-se de pretextul că apărau popoarele creştine de persecuţiile semilunii. Dar cum epoca războaielor religioase a trecut de mult, ruşii de astăzi, credincioşi planului strămoşilor lor, pentru a-şi face din nou drum prin aceste părţi ale Europei, au substituit CRUCEA prin IDEEA COMUNISTĂ. Adică, sub motiv că urmăresc fericirea şi bunăstarea claselor muncitoare din întreaga lume, ei îngenunchează ţară după ţară.

Comunismul profetizat de Lenin şi pus în aplicare de perfidul său apostol, Stalin, este cea mai odioasă propagandă imperialistă de subjugare a popoarelor, *unică în istoria omenirii*.

Doctrina Comunistă se bazează pe descompunerea socială a naţiunilor, pe ură şi răzbunare între fraţii şi fii aceluiaşi neam, în concluzie, pe distrugerea civilizaţiei omenirii, plămădită cu jertfele şi sacrificiile a sute de milioane de fiinţe omeneşti, în decursul celor câtorva mii de ani.

---

* Cuvintele scrise cu majuscule respectă întocmai documentul original.

O Naţiune, un popor zdruncinat din temelii din punct de vedere moral, politic, economic şi spiritual, cuprins de haos şi anarhie, poate fi ţinut în robie nu zeci ci sute şi chiar mii de ani.

Ca urmare, banda comunisto-jidovită formată la şcoala trădării, urii şi răzbunării de la Doftana, de când s-a înscăunat la conducerea treburilor Statului, pentru a îndepărta atenţia şi conştiinţa întregului Popor Român de la adevăratele intenţii şi porniri criminale ale hrăpăreţilor săi stăpâni, a dezlănţuit ea mai crudă teroare şi tiranie contra tuturor fiilor acestei Patrii care nu vor să se întovărăşească la ticăloşiile lor, în timp ce plugărimea şi clasa muncitoare este îndopată cu aşa zisele luminate învăţături ale demonicului Lenin şi meschinului Stalin, înşelând mulţimea că ele singure ar fi cheia fericirii şi a bunei stări pe pământ a tuturor celor ce muncesc cu braţul şi cu mintea.

MUNCITORI ŞI PLUGĂRIME MUNCITOARE

Călăuziţi de dorul vostru nestins de a vedea cât mai curând împlinite îndreptăţitele voastre revendicări, pentru care luptaţi de atâta amar de vreme, fiind de bună credinţă că pretinşii voştri conducători sunt însufleţiţi de cele mai curate sentimente şi dorinţe pentru clasa muncitoare şi întregul Popor Român, le-aţi încredinţat lor apărarea intereselor clasei voastre, fără a vă da seama că odată cu acesta ticăloşii au pus mâna pe interesele superioare ale Scumpei Noastre Patrii şi ale întregului Popor Român.

Bestiile comuniste odată împuternicite cu mandatul vostru, spre a scăpa de orice răspundere, toate faptele nelegiuite ce le-au săvârşit împotriva Scumpei Noastre Patrii şi a întregului Neam, le-au pus în sarcina voastră.

- Poporul a voit; Poporul a cerut.

Aceşti călăi ai Ţării, care îşi zic, spre ruşinea voastră, reprezentanţii clasei muncitoare şi ai plugărimii, prin tratatul de pace de la Paris, au renunţat, în numele Întregului Popor Român, la Basarabia, Bucovina şi Dunăre, cu toate că am contribuit la obţinerea victoriei Marilor Aliaţi, din Carpaţi şi până în Cehoslovacia, cu jertfele a 200.000 ofiţeri, subofiţeri şi soldaţi.

Au consimţit ca întregul Popor Român să plătească ruşilor despăgubirile de război în condiţii care nici peste zeci de ani nu vor putea fi plătite.

Au cedat ruşilor 70% din industriile şi fabricile noastre, sub motiv că au fost bunuri inamice, deşi au fost construite înainte de anul 1940.

Au naţionalizat Banca Naţională nu pentru a veni în ajutorul muncitorilor şi plugarilor, ci pentru a se putea mai uşor înstrăina şi fura tezaurul Ţării. În primăvara anului 1948 banda comunisto-jidovită şi-a făcut rezerve de aur în Elveţia, transportând săptămânal zeci de tone de aur cu avioanele Soc. TARS.

Au naţionalizat toate fabricile şi industriile nu pentru a uşura traiul muncitorilor şi ţăranilor, ci pentru a-şi plasa membrii bandei comunisto-jidovite în posturile de conducere ale acestor instituţii, împiedicând astfel orice urmă de control asupra produselor fabricate.

Au creat clasei muncitoare un contract colectiv de muncă prin care muncitorii şi-au pierdut toate drepturile şi libertăţile muncitoreşti.

Au dat plugărimii muncitoare iluzia că urmăreşte bunăstarea şi propăşirea ei prin reforma agrară, pentru ca mai apoi să-i ia prin teroare şi silnicie toate produsele pământului şi muncii, pregătindu-i în mod sigur dezmoştenirea de pământul sfânt şi drag pentru care a sângerat şi s-a jertfit sute de ani.

Au fost azvârliţi din câmpul muncii sute de mii de muncitori manuali şi intelectuali, a căror familii au ajuns muritoare de foame, în timp ce pretinsele societăţi de binefacere democratice strâng în mod abuziv şi sfidător ajutoare pentru copiii şi armata greacă, iar guvernul trimite bani şi materiale în valoare de sute de miliarde [*de*] lei armatei comuniste din China şi greviştilor din Franţa şi Italia.

Au distrus brava şi glorioasa Armată Română, care timp de aproape una sută ani a fost scutul şi chezăşia Independenţei Patriei Noastre, înlocuind-o cu armata zisă a poporului, garda bandei comunisto-jidovite, în care toţi dezertorii şi trădătorii au fost înaintaţi la cele mai înalte grade ofiţereşti.

Au săvârşit cel mai mare sacrilegiu contra Sfintei Noastre Biserici şi Prea Luminatei Noastre Şcoli, care timp de veacuri au fost esenţa vieţii noastre spirituale şi naţionale, transformându-le în cele mai infecte focare de propagandă comunistă.

Banda comunisto-jidovită a încheiat la începutul anului 1948 un tratat de prietenie şi alianţă cu Uniunea Sovietică, prin care România a fost transformată într-o *GUBERNIE RUSEASCĂ*, pierzându-şi prin acest tratat suveranitatea politică şi economică pe timp de 25 ani.

Tot prin acest tratat a fost trădată cauza celor peste 200.000 prizonieri români care mai zac în lagărele şi închisorile din Siberia, fiind abandonaţi definitiv.

Au alungat monarhia, care timp de 80 ani de domnie a închegat, dezvoltat şi consolidat Ţara noastră, fără să fi fost consultată voinţa Poporului Român.

Au umplut închisorile şi lagărele cu sute de mii de muncitori, ţărani şi intelectuali care au îndrăznit să gândească şi să simtă româneşte, împiedicând astfel orice încercare de afirmare a drepturilor omeneşti.

Au fost masacraţi pe frontierele de Vest şi Sud-Vest, de la înscăunarea la domnie a bandei comunisto-jidovite, mii de persoane care au încercat să părăsească Ţara pentru a-şi câştiga libertatea.

MUNCITORI ŞI PLUGĂRIME MUNCITOARE,

Acum, când cunoaşteţi toate ticăloşiile, trădările şi crimele ce au fost săvârşite de banda comunisto-jidovită contra Scumpei Noastre Patrii şi a întregului Popor Român, *a merge mai departe alături de ea înseamnă a vă angaja în faţa Patriei şi a întregului Popor Român cu cea mai grea răspundere, ce nu vă va fi iertată niciodată*.

ROMÂNI ŞI TOATE NAŢIONALITĂŢILE CONLOCUITOARE,

Banda comunisto-jidovită de la Doftana, a cărei număr nu trece de câteva sute de indivizi, prin înscăunarea ei la conducerea Scumpei Noastre Patrii a dat cea mai grea palmă demnităţii şi onoarei unui Popor de 18 milioane de locuitori, iar guvernarea lui Petru Groza a înscris cea mai neagră pagină în istoria Poporului Român.

Armata, economia, finanţele, bogăţiile solului şi subsolului, precum şi apărarea intereselor superioare ale Patriei Noastre au fost încredinţate jidanilor şi străinilor.

Armata este condusă de dezertorul şi trădătorul de Patrie fostul locotenent Emil Bodnarciuc (Bodnăraş).

Siguranţa internă este condusă de jidovitul Teohari Georgescu şi satrapii ruşi.

Economia naţională este încredinţată jidanului Maurer, finanţele Ţării secuiului Laslo Luca, agricultura cizmarului ungur Vaida, pădurile ungurului Vincze, minele şi petrolul românesc sunt administrate de jidanul Moişe Cohn (Miron Constantinescu), iar asigurările Sociale ale întregii clase muncitoare sunt în mâinile jidanului bucovinean Lotar Würtzel (Rădăceanu).

Apărarea intereselor superioare ale Sfintei Noastre Patrii în relaţiile cu celelalte State au fost încredinţate jidoafcei galiţiene Ana Pauker, membră în Comitetul Central al partidului comunist bolşevic de la Moscova.

Înaltul Prezidium a fost onorat cu prezenţa jidoafcei basarabence Liuba Chişinevschi, iar preşedinţia Consiliului de Miniştri cu jidanul Zeiger.

ROMÂNI ŞI TOATE NAŢIONALITĂŢILE CONLOCUITOARE,

De aproape 5 ani în Scumpa Noastră Patrie s-a dezlănţuit cea mai bestială teroare, iar întregului Popor Român i s-a impus să plătească cel mai greu tribut, cum nici pe vremea Turcilor şi a Fanarioţilor nu s-a pomenit.

Banda comunisto-jidovită ne-a vândut şi jefuit Ţara de toate bogăţiile ei, iar blândului şi harnicului Popor Român i-a pregătit o soartă de sclavie veşnică sub călcâiul Moscovei.

După ani de suferinţe, dureri şi umilinţe, a sosit timpul redeşteptării:

„FRONTUL APĂRĂRII NAŢIONALE”, prin prezenta PROCLAMAŢIE, cheamă la luptă pe toţi Românii şi Naţionalităţile Conlocuitoare pentru eliberarea Sfintei Noastre Patrii de sub jugul groaznicei tiranii a bestiilor comunisto-jidovite.

„FRONTUL APĂRĂRII NAŢIONALE” este organizaţie de luptă, nicidecum politică, care să urmărească luarea puterii în Stat. După curăţirea Scumpei Noastre Patrii de bestiile comunisto-jidovite întreaga Naţiune Română îşi va spune cuvântul prin vot secret, liber şi universal:

„Cine va trebui, s-o conducă”

În FRONTUL APĂRĂRII NAŢIONALE se pot înrola toţi cetăţenii conştienţi ai acestei Patrii, indiferent de naţionalitate sau credinţă politică, care vor să lupte şi să se sacrifice pentru:

- Libertatea şi independenţa Patriei.
- Libertatea şi respectarea tuturor drepturilor omului.
- Libertatea cultului.
- Libertatea gândului, scrisului şi cuvântului.
- Libertatea şi respectarea muncii.
- Libertatea iniţiativei şi proprietăţii individuale.

ROMÂNI ŞI TOATE NAŢIONALITĂŢILE CONLOCUITOARE din toate colţurile PATRIEI NOASTRE: „UNIŢI-VĂ”.

Trebuie să arătăm lumii întregi că 18 milioane de locuitori doresc libertatea şi că ştiu să lupte şi să se sacrifice pentru ea. Numai atunci Marii Noştri Aliaţi ne vor ajuta să ne recăpătăm Independenţa Patriei şi Libertatea Întregului Popor Român.

- TRĂIASCĂ ÎNFRĂŢIREA PE VECI A POPORULUI ROMÂN CU TOATE NAŢIONALITĂŢILE CONLOCUITOARE.
- TRĂIASCĂ ROMÂNIA MARE, LIBERĂ ŞI INDEPENDENTĂ.
- TRĂIASCĂ REGELE, CHEZĂŞIA SCUMPEI NOASTRE PATRII ŞI A DEZVOLTĂRII ÎN LIBERTATE A ÎNTREGULUI POPOR ROMÂN.

„MOARTE trădătorilor de neam şi ţară”.
„MOARTE călăilor Poporului Român”.
„MOARTE bestiilor comunisto-jidovite”.

„FRONTUL APĂRĂRII NAŢIONALE”

1 martie 1949.

N.B. Citeşte şi dă mai departe şi altuia să citească. De eşti conştient, înregimentează-te în FRONTUL APĂRĂRII NAŢIONALE. Cei în stare să poarte armele se vor înrola în Corpul de Haiduci, ceilalţi se vor organiza în fiecare comună şi oraş în grupe de rezistenţă de 2-3 oameni hotărâţi. Nu-ţi trebuie unelte şi arme speciale pentru a suci gâtul unui trădător, a da foc unei maşini sau unui locaş cuib de bestii comuniste.

Va veni ziua când fiecare va fi întrebat cum şi cu ce a contribuit la eliberarea Sfintei Noastre patrii de sub jugul tiraniei comunisto-jidovite.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 48-49.

16

1949 martie 2. Sinteză întocmită de Nicolae Dabija cuprinzând informaţiile obţinute de membrii organizaţiei

Corp delict. Vizat de noi.
Sublocotenent Herţa Vasile

Activitatea informativă

2 martie 1949

- O femeie a vorbit în satul Bistra că a văzut într-o noapte ieşind scântei de la Groşi.
- În noaptea de 1 spre 2 martie, coloana de partizani ce venea de la Mogoş a fost somată de un gardian de noapte din comuna Lupşa. Partizanii au bătut pe gardian şi i-au luat actele. După miezul nopţii a căzut un strat de zăpadă de 2-3 cm şi a acoperit urmele.

- În comuna Câmpeni au fost aduşi 60 poliţişti formaţi la şcoala comunistă, pentru a încadra comunele din plasa Câmpeni. În comuna Bistra au fost deja repartizaţi 4 dintre aceşti comunişti.

- În comuna Bistra se vorbeşte intens de existenţa unor partizani pe Muntele Mare.

- Acum 5-6 zile s-a făcut descindere de noapte şi percheziţie de mai multe echipe ale Sig.[*uranţei*] pe la toate sălaşele şi casele suspecte de la Nord-Est de Bistra, până în apropiere de pădure.

- Locuitorul Bâcu a condus o echipă a Sig.[*uranţei*] la casa lui Ihuţ Traian.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 73.

17

[*1949 martie 3*]. Interogatoriu luat de Nicolae Dabija maiorului Emil Oniga la Muntele Mare, pentru descoperirea activităţii acestuia de informator al Securităţii

- Când l-aţi cunoscut pe d-l Maier?
- Înainte de Crăciun.
- Cine v-a făcut legătura cu d-l Maier?
- Pop Cornel.
- Motivul pentru care v-a făcut legătura cu d-l Maier?
- Eram în mişcarea de rezistenţă şi trebuia să-l caut pe Nuţu[192].
- Ce mişcare de rezistenţă?
- Avea sediul la Bucureşti.
- Aţi avut vreo parolă când aţi venit la Maier?
- Da, mi-a dat-o Pop Cornel.
- Ce aţi discutat cu d-l Maier?
- L-am căutat pe Nuţu.
- L-aţi găsit pe Nuţu?
- Nu era acasă şi mi-a dat o întâlnire la „Leul".
- Când v-aţi revăzut a doua oară cu Maier?
- După aceea ne-am revăzut în ziua accidentului, la 12^{40}.
- De la prima întâlnire şi până la a doua întâlnire ce vi s-a întâmplat?
- Am fost arestat pe ziua de 31 ianuarie 1949.
- Pentru ce motiv?
- Am fost arestat împreună cu d-ra Blănaru şi sora ei, făcând parte din acest complot.
- Prin ce împrejurări aţi ajuns din nou în libertate?
- Am fost cercetat în ziua de 31 şi pus în libertate, neavând dovezi de vinovăţia mea. După eliberare am fost obligat să părăsesc Clujul.
- Eliberarea dvs. a mai fost condiţionată de altceva?
- Nu, numai de aceasta.

---

[192] Ştefan Popa.

- După arestarea membrilor din complotul din care făceaţi parte ce s-a întâmplat cu organizaţia dvs.?

- În ziua aceea am fost arestat eu şi d-ra dr. Blănaru, ulterior toată organizaţia, afară de mine, Maier şi Nuţu.

- La ce dată v-aţi revăzut cu Maier?

- În ziua de 2 februarie, ora 12^{40}.

- Pentru ce motiv aţi ţinut să luaţi legătura cu Maier a doua oară?

- Trebuia să găsesc pe Nuţu, care la rândul lui trebuia să anunţe pe Puiu[193] ca vinerea să fie la Cluj pentru o întâlnire cu şeful mişcării ardelene.

- Nu vă reamintiţi să-i mai fi spus ceva lui Maier?

- Am spus că am adus 2 băieţi lui Nuţu ca să-i plaseze şi că Viorel este plecat în reg. Sălaj, unde s-a întâmplat o defecţiune.

- Vă reamintiţi ce-aţi spus la Mogoş despre această chestiune lui Maier?

- Cei doi care trebuiau ridicaţi de Nuţu m-am convins ulterior că erau agenţi ai Siguranţei.

- Au fost la d-ta acasă?

- Întâlnirea era la gară.

- Ce-aţi mai spus d-lui Maier în afară de cele declarate pe când eraţi la Teiuş?

- I-am spus că trebuie să plec la Bucureşti cu o scrisoare [*către*] dr. Niculescu, str. Batiştei, nr. 17.

- De ce n-aţi plecat la Bucureşti?

- Am plecat la gară, dar am scăpat trenul.

- Unde s-a întâmplat accidentul cu Nuţu?

- Înspre gară, seara, la ora 9.

- Cum s-a întâmplat?

- Am luat masa la Maier împreună cu Nuţu, ne-am dus înspre gară împreună cu Nuţu. Apropiindu-ne de gară, pe stânga drumului am observat 2 indivizi, după câţiva paşi, în dreapta, veneau 3, după alţi câţiva paşi veneau 2, iar pe stânga, şi 3 pe mijloc. În dreptul maşinii Siguranţei ne-am dat seama că suntem urmăriţi. Nuţu fiind atacat, eu neînarmat, am fugit într-o stradă paralelă cu gara. Am fost arestat şi dus la poliţia gării. Inspectorul Crăciun de acolo m-a dezlegat şi i-am povestit totul. Crăciun mi-a spus dacă nu-s curios să cunosc conţinutul scrisorii ce trebuia s-o duc la Bucureşti şi care realmente nu conţinea decât 1 foaie albă. În momentul acela a intrat un poliţist însângerat şi a luat un pistol mitralieră ca să plece în urmărirea agresorului.

- Ai fost recunoscut de comisarii care te-au urmărit?

- Da, de 2 comisari.

- Prin ce miracol v-a pus în libertate?

- În timpul şederii mele în birou, inspectorul Crăciun dădea relaţii celor de la Cluj.

- Este posibil ca atunci când doi agenţi ai Siguranţei v-au recunoscut că aţi fost împreună cu un asasin care a rănit 3 persoane din serviciul Siguranţei să nu fiţi reţinut cel puţin pentru cercetări?

- Da, era posibil.

---

[193] Cornel Pop.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 97-98.

18

[*1949 martie 3*]. Interogatoriu luat la Muntele Mare de Nicolae Dabija lui Traian Mihălţan pentru a descoperi activitatea de informator al Securităţii a lui Emil Oniga

- Când ai cunoscut pe d-l maior Oniga? Şi unde?
- Acum 4 săptămâni la Teiuş, în casa d-lui Maier?
- De cine era însoţit?
- Soţii Maier, împreună cu d-l maior Oniga.
- Cine ţi-a făcut legătura cu d-l maior sau prin cine l-ai cunoscut?
- Prin d-l Maier.
- Cine te-a chemat la d-l Maier?
- Popa Ionuţ.
- Pentru ce te-a chemat?
- Să facem legătura cu Nuţu şi cu Blajul. Această propunere nu s-a făcut, în lipsa maiorului Oniga.
- De cine a fost adus maiorul Oniga la d-l Maier?
- Nu ştiu.
- Ce conversaţie a avut loc între d-ta, maiorul Oniga şi Maier?
- Nici o conversaţie. După plecarea maiorului Oniga am vorbit cu Maier despre legătura cu Nuţu şi cu muntele. La sfârşitul acestei conversaţii a sosit Nuţu, iar după un timp de 15 minute a sosit Oniga.
- Aţi avut vreo discuţie împreună?
- Nu.
- Când aţi aflat de accidentul lui Nuţu?
- În aceeaşi seară, un membru al partidului comunist mi-a adus la cunoştinţă că au fost împuşcaţi 2 poliţişti.
- Ce-ai făcut d-ta după luarea la cunoştinţă a celor petrecute?
- Am dormit mai departe.
- În ziua următoare ce-ai făcut?
- M-am interesat dacă a căzut vreunul dintre ai noştri. Am trimis un om de-al nostru ca să vadă dacă Maier a fost sau nu prins. Aceeaşi persoană mi-a comunicat c-a plecat.
- Ce-ai făcut ulterior?
- Am stat acasă.
- Când te-ai revăzut cu maiorul Oniga?
- După 8-10 zile.
- Cine ţi-a pus în vedere să pleci de acasă?
- După incident, mi-a pus în vedere Maier.
- De cine a fost anunţat Maier?
- Maier a fost anunţat de un curier de-al lui Nuţu, comunicându-mi totodată că maiorul Oniga este trădător.
- La a doua întrevedere ce-aţi vorbit?

- Am fost întrebat ce ştiu de Nuţu şi eu i-am spus c-a scăpat.
- Ţi-a făcut vreo propunere?
- Am fost întrebat dacă plec la munte, la răspunsul meu afirmativ mi-a comunicat că nu mă poate momentan însoţi, dar să-i comunic d-lui general Mociulschi că el şi cu alte persoane poate veni.
- Ţi-a mai făcut vreo comunicare?
- Mi-a spus că dacă trimite vreun agent cu parola „calul bălan” să ştiu că-i om de-al lui şi să-i dau informaţii, după care a plecat.
- Când te-ai revăzut pentru a treia oară?
- Înainte de ziua târgului, cam prin 14-15 februarie.
- Ce-aţi discutat?
- M-a întrebat despre ce am aranjat cu legătura şi i-am spus că sunt dezorientat fiindcă am plecat de acasă, dar aştept informaţii de la munte. Am plecat, luând hotărârea de a ne revedea la târg, pe la 17 februarie.
- Ce-aţi vorbit în ziua târgului?
- M-a întrebat dac-am primit ceva sau nu. El mi-a spus că are pe cineva [*din*] Întregalde, care merge să caute pe altul care are legătură directă cu muntele.
- Ţi-a propus să mergi cu el la munte?
- Mi-a spus să mă duc la ora 1 în târg ca să-mi dea rezultatul.
- Ce răspuns ţi-a dat la ora 1?
- Nu m-am dus.
- Când te-ai mai revăzut cu maiorul Oniga şi ce-aţi discutat?
- În ziua de 25 februarie, în comuna Teiuş (Dăneaţa), m-a chemat să vin la munte. I-am răspuns că nu pot veni că trebuie să merg la Bucureşti.
- A insistat maiorul Oniga să vii cu el la munte?
- A insistat, însă i-am răspuns că nu pot pleca decât în ziua următoare.
- Pentru a nu fi descoperiţi şi-a merge la munte aţi făcut vreo înţelegere?
- L-am întrebat unde ne întâlnim şi la cine. Mi-a răspuns că nu-mi poate divulga persoane, însă mi-a fixat locul de întâlnire la biserica din Întregalde, pe înserat.
- I-ai spus maiorului Oniga că s-ar putea să fi prins pe drum?
- Da.
- Ce recomandări ţi-a dat el ca să nu fi prins sau după ce vei fi prins?
- Mi-a spus că persoanei care va încerca să mă aresteze să-i comunic că sunt 7+3 şi mă cheamă Alexandru sau 7+2 şi mă cheamă Emil.
- Dacă totuşi ai fi putut fi arestat ce trebuia să faci?
- Să dau un telefon la miliţia gării, după ce am comunicat parola.
- Ai plecat a doua zi, după cum a fost înţelegerea?
- Nu.
- Când te-ai revăzut cu Oniga?
- În noaptea de 1 spre 2 martie, orele 22.
- Ce ţi-a spus când te-a revăzut?
- Aici eşti, măi Mihălţan? No foarte bine, că eram foarte îngândurat să nu cazi.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 104-105.

19

1949 martie 3. Formula jurământului întocmit de Nicolae Dabija, ce urma să fie depus de toţi membrii organizaţiei la 4 martie 1949

Corp delict. Vizat de noi.
Sublocotenent **Herţa Vasile**

Jurământul

În numele lui Dumnezeu atotputernicul, eu, Haiducul ……,

Jur să lupt până la moarte pentru eliberarea Patriei şi a Poporului Român de sub jugul tiraniei Comuniste.

- Jur să execut ordinele fără murmur şi fără şovăire.
- Jur credinţă şi devotament tuturor comandanţilor.
- Jur că nu voi depune armele şi nu voi pleca din rândurile Corpului de Haiduci până ce toţi trădătorii de Patrie şi Neam nu vor fi pedepsiţi.
- Jur să păstrez secretul.
- Aşa să-mi ajute Dumnezeu.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 4, f. 59.

20

1949 martie 3. Radiogramă a D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. referitoare la arestarea lui Avram Ihuţ şi la începerea operaţiunilor pentru descoperirea grupului condus de Nicolae Dabija

Cluj
Nr. 244/3 martie 1949, orele 13^{20}

Radiogramă

Către
Direcţia Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

Raportăm că în noaptea de 1 spre 2 martie 1949, pe la orele 24, tânărul Colda Teodor, din comuna Luncani, jud. Turda, care este casierul Sindicatului Agricol din com. Câmpeni, jud. Turda, pe când se înapoia acasă de la o şezătoare din com. Lupşa, jud. Turda, la punctul numit „Locul Târlului”, a dat peste o bandă de înarmaţi de circa 10 persoane, care l-au atacat, rupându-i vesta de pe el şi luând-o cu ei.

În vestă avea un tabel cu toţi sindicaliştii din susamintita comună, 14 fotografii ale sindicaliştilor, precum şi suma de 500 lei şi alte notiţe.

După cum se constată din urmele lăsate, au venit dinspre judeţul Alba şi au plecat spre Muntele Mare.

În urma investigaţiilor întreprinse de către organele noastre de Securitate, în noaptea de 2 spre 3 martie 1949 am reuşit să identificăm şi să arestăm pe individul Ihuţ Avram, fugar politic, care a făcut parte din cei 10 bandiţi din com. Lupşa.

Din declaraţiile lui Ihuţ Avram, reiese că în Muntele Mare, unde se afla şi el, erau 15 persoane, iar în urma celor întâmplate în legătură cu preşedintele Sindicatului Agricol din com. Lupşa, cei zece indivizi, împreună cu el, s-au refugiat în Muntele Mare. Tot el declară că în noaptea de 3 martie 1949 urmează a se prezenta încă 15 fugari politici din judeţul Alba, astfel se deduce că la Muntele Mare există un număr total de 40 de fugari bine înarmaţi, între care, după cum reiese din declaraţia lui Ihuţ Avram, sunt şi ofiţeri de jandarmi din Bucureşti.

Întrucât Ihuţ Avram ar urma ca până în seara zilei de azi, 3 martie 1949, să se reîntoarcă în Muntele Mare la cuibul lor, iar în caz că nu s-ar reîntoarce am risca ca bandiţii să bănuiască că sunt urmăriţi şi în acest fel ei să-şi schimbe cuibul şi direcţia.

Pentru a evita o astfel de chestiune, am luat toate măsurile pentru a întreprinde operaţiuni pentru depistarea acestor bandiţi în noaptea de 3 spre 4 martie 1949.

Rezultatul operaţiunilor urmează a vă raporta la timp.

Colonel de Securitate
Patriciu Mihai

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 120.

21

1949 martie 4. Ordin al D.G.S.P. prin care se cere D.R.S.P. Cluj anchetarea lui Avram Ihuţ pentru a afla unde se află organizaţia de rezistenţă

Direcţia Generală a Securităţii Poporului
Nr. 51/27.574
4 martie 1949
Teleimprimator

Direcţia Regională de Securitate Cluj

La raportul dvs. nr. 1/690 din 3 martie 1949, referitor la numitul Colda Teodor, luaţi măsuri ca numitul Ihuţ Avram, reţinut ca făcând parte din acea bandă, să fie cercetat cu amănunţime pentru a se putea afla locul unde se ascund, întrucât reiese din raportul dvs. că aceştia sunt fugari politici.

Totodată, veţi lua măsuri ca din cercetările numitului Ihuţ Avram să se stabilească din îndemnul cui s-a format acea bandă, din ce elemente este formată, legionari sau P.N.Ţ.-işti, ce scopuri urmăresc, cum sunt organizaţi, ce armament posedă, de unde îl are, precum şi cine îi finanţează sau îi găzduieşte.

Rezultatul cercetărilor va fi raportat de urgenţă la această Direcţiune Generală.

Căpitan de Securitate
Răzvan Sergiu

Căpitan de Securitate
S. Antoniu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 357.

22

1949 martie 4. Raport de activitate al plutonierului major de Securitate Octavian Vociu asupra desfăşurării luptei de la Muntele Mare

Raport de activitate
din 3-4 martie 1949

Domnule căpitan

La ordinul dvs. verbal din ziua de 4 martie 1949 pentru a merge la Biroul Securităţii Câmpeni şi împreună cu încă două plutoane de soldaţi să ne deplasăm în regiunea Bistrei la Muntele Mare – Turda ca să prindem organizaţia subversivă organizată în acel munte şi totodată raportez şi operaţia cum s-a desfăşurat asupra obiectivului în mod concret, am onoarea a raporta următoarele:

Din ordinul d-lui colonel, care se găsea la Biroul Securităţii Câmpeni, şi conform planului care s-a făcut de forurile superioare, la orele 12 noaptea, împreună cu plutoanele de soldaţi, am plecat la Bistra şi de acolo în Muntele Mare spre obiectiv, unde oamenii erau împărţiţi în felul următor:

Erau două plutoane de soldaţi, la fiecare pluton patru grupe, care fiecare pluton era comandat [*de*] un sublocotenent de-al lor, cu misiunea ca plutonul I să ocupe partea [*de*] deasupra obiectivului, iar plutonul II partea de la vale, să facă legătura între ei pe margine, ca obiectivul să fie înconjurat pe toate părţile, la primul pluton era călăuză şi informator Ihuţ Avram, care ştia locul, terenul şi obiectivul, iar [*la*] al doilea pluton era călăuză primarul din Bistra[194] şi încă un pădurar.

Am sosit la Bistra la orele 1 noaptea în ziua de 3 spre 4 martie 1949, unde am mers pe valea Bistrei ajungând în pădure spre Muntele Mare la [*locul*] aşa-zis „Fierăstrău” la o distanţă de 18 km de Bistra, unde mai aveam o oră de mers de la „Fierăstrău” la obiectiv.

La orele 6 şi 30 minute dimineaţa am ajuns în marginea pădurii, la o distanţă de 400 m de obiectiv, unde erau cabanele fugarilor instalate.

Din marginea pădurii unde am ajuns noi, în faţa noastră era un teren gol fără de pădure, adică o poiană pentru fânaţ, în acel teren erau mai multe colibe şi cabane, iar deasupra cabanelor era marginea pădurii din deal, care la o distanţă de 100-150 m, în pădurea din margine, erau cele două cabane ale fugarilor.

Noi când am ajuns în marginea pădurii de vale, Ihuţ Avram a arătat căci dincolo de colibele din poiană, în marginea pădurii, la distanţă de mai sus în pădure, sunt colibele fugarilor, unde sublocotenentul care era cu comanda operaţiei a împărţit plutoanele conform ordinului şi planului de jos, adică plutonul I deasupra obiectivului, iar plutonul II în valea obiectivului, ca să înconjoare cabana să facă legătura între ei ca să fie prinşi toţi.

---

[194] Alexandru Salagea, informator al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni.

Plutonul I, fiind distanţa mai mică şi cu Ihuţ care ştia bine terenul, a ajuns în spatele obiectivului, unde a prins a trage în cabanele fugarilor şi aruncând grenade, iar plutonul II, la care era primarul şi pădurarul de călăuză, mergând înspre obiectiv, auzind împuşcăturile de la plutonul I, s-au dezorientat şi zăpăcit de cap, luând-o la vale la o distanţă de 400-500 m.

Înainte ca plutonul I să deschidă foc asupra obiectivului au fost observaţi de către santinela organizaţiei de la cabanele fugarilor, unde santinela a tras un foc de armă şi a fluierat de două ori dând alarma fugarilor care în acel timp dormeau toţi.

Plutonul II, fiind dezorientat şi auzind împuşcăturile de la plutonul I la aceeaşi distanţă, s-au culcat toţi la pământ nemaiascultând nici o comandă a comandantului plutonului şi a grupelor respective, ce au prins a trage şi ei înspre plutonul I, [*în direcţia din*] care s-au auzit împuşcăturile.

Coborând prea în vale de obiectiv, după auzul grenadelor atunci şi plutonul II a urcat la deal, îndreptându-se şi ajungând la o distanţă de 20-30 m de prima cabană a fugarilor, unde trăgeau de jos în sus în cabană, iar plutonul de sus trăgea în jos înspre cabană şi în acel moment era o încurcătură căci trăgeau aproape unii într-alţii.

Plutonul I deasupra, care a ajuns mai repede la obiectiv, a dat foc cu grenadele primei cabane, care ardea în flăcări, unde s-au predat acei care se găseau în cabană, la fel în a doua cabană, la distanţă de 30 m, aruncase grenade înăuntru şi trăsese cu pistoale automate întrânsa, unde la fel făcuse şi acolo morţi şi o parte din ei ridicase mâinile sus şi se predase.

În momentul acestei acţiuni partea din stânga a cabanelor nu era acoperită nefăcându-se legătură plutoanele, au putut ca să fugă restul, adică Dabija, Macavei şi ceilalţi.

În momentul când ardea prima cabană, la o distanţă de 30 m de baracă era adăpostit după un brad individul Onea Titus, voind să fugă.

Subsemnatul eram după el la o distanţă de 5 m, dar nu l-am văzut.

În acel moment, soldaţii care erau deasupra lui m-au făcut atent zbierând la mine ca să nu mă împuşte, arunci l-am observat, vrând să fugă l-am somat şi m-am apropiat de el, neavând armă la dânsul aruncând-o în acel moment.

L-am prins culcându-l cu faţa jos în zăpadă şi cu mâinile la spate, eram cu pistolul în mâna dreaptă, iar cu mâna stângă am vrut să iau o sfoară din buzunarul de la manta ca să-l leg, în acel moment individul a sărit asupra mea, m-a prins cu dinţii de urechea stângă, iar cu amândouă mâinile mi-a apucat pistolul. Arunci subsemnatul am prins pistolul cu amândouă mâinile, răsucindu-i pistolul în mâna lui, nevrând să-l împuşc, l-am doborât la pământ scoţându-mi pistolul din mâinile lui, unde l-am legat şi l-am dus la ceilalţi capturaţi.

Întrebându-l de ce a făcut asta, a răspuns că a vrut să-mi ia pistolul din mână ca să se împuşte, el singur ştiind că ce-l aşteaptă la Securitate.

Între timp plutoanele se strânseseră toate în jurul cabanelor la foc unde ardea baraca, dar în marginea barăcii era o cantitate de 8-10 kg slănină, la fel atâta brânză, patru pâini mari de câte 6 kg una, cununi de ceapă, unde soldaţii au început să împartă slănina şi pâinea şi au început să mănânce, fiind misiunea terminată şi linişte peste tot.

După aceasta, subsemnatul am [*vrut*] să văd tot ce este în cabană, morţi şi răniţi, unde am constatat următoarele:

Lângă cabană, la 20 m, era un grup de cinci indivizi capturaţi, dintre care se găseau doi ofiţeri, apropiindu-mă de ei, care erau culcaţi pe spate cu mâinile în sus, unul din ei m-a chemat că vrea să-mi spună ceva, l-am ascultat şi mi-a spus că sunt informatori de-ai noştri

din Alba şi Sibiu, rugându-mă ca să nu-i mai bată ostaşii şi i-au buzunărit, luându-le tot ce aveau ei, adică legitimaţiile, ceasuri şi tot ce aveau la ei.

În acel moment am văzut că ar fi adevărat cele spuse de ei, unde am ordonat soldaţilor şi am raportat comandantului sublocotenent să nu-i mai bată pe cei doi, iar lucrurile ce le-au luat de la ei imediat să le dea înapoi, iar soldaţii care cum îi buzunăreau plecau printre pluton printre ceilalţi, de nu-i mai cunoşteai.

M-am dus la a doua cabană, care era făcută din lemne groase de brad şi era mare de 6 m lungime şi 3 lăţime, acoperită cu pământ, unde numai faţada se vedea, adică uşa şi două geamuri în părţi, alte geamuri sau ieşiri nu mai avea.

Deasupra uşii era tăiat în brad şi scris: „Izbândă sau moarte”.

Am intrat înăuntru, unde înăuntru se găsea sublocotenentul de Securitate Sabău Florea şi plutonierul major Pop T. Ioan, care au făcut o percheziţie corporală la cei morţi dinăuntru, precum şi în interiorul cabanei.

Văzând acestea, subsemnatul am căutat imediat material subversiv, unde am găsit mai multe manifeste, un mare interogatoriu al maiorului Oniga şi al altora, precum şi una maşină de scris, un binoclu, o armă Z.B. şi un pistol, la care le-am luat asupra mea, nemaigăsind altceva ce interesa Securitatea deoarece înaintea mea era sublocotenentul Florea şi încă alţii care luau ce îi interesa.

După aceasta am ieşit afară, unde am mers de la mort la mort constatând că erau cinci morţi, adică trei în cabană, doi bărbaţi şi o femeie, unul mort în faţa cabanei şi unul mai la vale de cabană, care atât sublocotenentul Sabău Florea, cât şi sublocotenentul comandant al operaţiei i-au verificat, luându-le actele împreună cu maiorul Oniga.

Eu fiind încărcat cu materialul pe care îl aveam şi [*îl*] păzeam şi pe Ihuţ, nu am putut ca să identific mai bine pe cei morţi, ci am trimis acolo în baracă unde era sublocotenentul Florea pe plutonierul major şef Cosman Gheorghe ca să-i spună sublocotenentului Florea ca să identifice pe toţi cei morţi şi să adune mai mult material de la ei, fiindcă dânsul a fost primul care a intrat acolo.

La fel am spus şi personal dacă i-a luat în scris pe cei morţi şi ce material subversiv a găsit. Mi-a răspuns că nu-l interesează şi ce să facă el acolo că i-a scris pe toţi sublocotenentul, comandantul plutoanelor.

După aceasta am constatat că [*din*] acei fugari în număr de 22 care au fost acolo în momentul operaţiei, 10 au fost prinşi, în afară de cei doi colonei, cu ei 12, iar [*morţi*] care i-am văzut eu personal au fost cinci, restul au fugit din cauză că operaţia nu a decurs bine şi a fost o simplă zăpăceală, nemaiţinând cont nimeni de nici o comandă, nici soldaţii nu mai ascultau de nimeni.

Am mai văzut că ei, fugarii, erau foarte bine alimentaţi, am văzut slănină, brânză, un viţel tăiat, fasole, făină, conserve, compot şi toate cele necesare de ale mâncării înăuntru, precum şi vesela necesară, ca: farfurii, castroane, linguri, furculiţe, sobă de gătit înăuntrul cabanei.

Ce au fost de mâncat din alimente le-au împărţit ostaşii între ei şi le-au mâncat, iar restul de haine, lucruri, pături, îmbrăcăminte şi încălţăminte de la cei morţi ce au mai rămas de la ostaşi s-au pus grămadă în nişte foi de cort şi s-au adus în vale, la fel şi armele care erau aruncate prin jurul barăcii, neluându-le nimeni, subsemnatul le-am adunat [*şi*] le-am împărţit pe ostaşi ca să le aducă în vale, precum şi aparatul de radio cu baterii care se găsea în baracă a fost dat lui Ihuţ Avram ca să-l aducă.

Operaţia a început la 6^{37} şi s-a terminat la 8^{30}-9 în ziua de 4 martie 1949, unde ne-am încolonat şi am pornit înspre Bistra, la care din trupă au fost trei morţi şi doi răniţi.

Indisciplina care a fost în rândurile soldaţilor, neascultând de ofiţeri, era cât pe-aci să rămână morţii acolo, adică camarazii lor, nevrând să asculte de ofiţeri ca să-i ducă în vale, ci cu multă insistenţă şi comandă şi chiar înjurături soldaţii i-au strâns pe cei morţi ca să-i ducă în vale.

La orele 12 am ajuns la Bistra la comandament, unde toată lumea trebuia să depună tot ce a găsit acolo în cabane la Comandament, unde subsemnatul aveam asupra mea manifestele, precum şi interogatoriul, o maşină de scris, un binoclu, o armă Z.B., un pistol Steyer şi o lunetă pe care am predat-o la Comandament, nerămânând nimic asupra mea.

Faţă de cele de mai sus binevoiţi a dispune şi totodată raportez că numitul Ihuţ Avram în tot decursul operaţiunilor şi-a dat tot interesul, ducându-ne direct la obiectiv aşa după cum şi-a luat angajamentul faţă de forurile superioare ale noastre.

Plutonier major de Securitate
Vociu Octavian

[*Rezoluţii*:]

7 martie 1949. Foarte urgent.

[Biroul] *1. Veţi întocmi un raport către Direcţiune lăsând afară abaterea lui Pop T. şi Sabău, pe care îi vom sancţiona noi, prin care veţi arăta cum a decurs operaţia, arătând toate greşelile care s-au comis, greşeala cercului, lipsa unui post de comandă pe terenul de operaţie şi neascultarea ostaşilor, din partea comandanţilor, când subofiţerul a dat ordin de atac s-a trezit singur în faţa cabanei, urmat de un ostaş, iar restul nu l-au urmat, cărui fapt se datorează că cele două elemente curajoase şi-au pierdut viaţa.*

Mihai Kovács

Veţi accentua curajul lui Vociu luptându-se cu Onea Titus cu riscul vieţii pentru a-l prinde de viu.

Mihai Kovács

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 25, f. 143-145.

23

1949 martie 4. Proces-verbal de percheziţionare a lui Augustin Raţiu
în momentul arestării acestuia

Proces-verbal

Azi, la 4 martie 1949.

Noi, plutonier major Copilu Gavrilă, din Serviciul Securităţii Poporului Turda, am reţinut pentru cercetări pe numitul Raţiu Augustin, din com. Sărmăşel, jud. Cluj.

La percheziţia corporală, am găsit următoarele obiecte:

1. Una armă Z.B.
2. Una sută lei
3. Una cămaşă
4. Una pereche indispensabili
5. Una curea de pantaloni
6. Una pereche şireturi
Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal, spre cele legale.

Percheziţionat — Plutonier major
Raţiu Augustin — Copilu Gavrilă

Pentru conformitate
Sergent major
Doina Vulturar

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 810, f. 160.

24

1949 martie 4. Proces-verbal de percheziţionare a lui Gheorghe Opriţa în momentul arestării acestuia

Proces-verbal

Azi, la 4 martie 1949.

Noi, plutonier major Copilu Gavrilă, din Serviciul Securităţii Poporului Turda, am reţinut pentru cercetări pe numitul Opriţa Gheorghe, din com. Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara.

La percheziţia corporală, am găsit următoarele obiecte:
1. Una pistol mitralieră „Daimmler” seria 1991
2. Una curea de pantaloni
3. Una pereche de şireturi
4. Un carnet cu diferite însemnări
5. Una cămaşă şi una pereche indispensabili
Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal, spre cele legale.

Percheziţionat — Plutonier major
Opriţa Gheorghe — Copilu Gavrilă

Pentru conformitate
Sergent major
Doina Vulturar

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 810, f. 178.

25

1949 martie 5. Notă telefonică transmisă de D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. privind rezultatul luptei de la Muntele Mare

Direcţiunea Regională de Securitate Cluj 5 martie 1949

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului

Notă telefonică

Direcţiunea Regională Cluj, primind informaţii că în sectorul comunei Bistra – Turda, la poalele Munţilor Apuseni, se află o bandă de fugari, în dimineaţa zilei de 4 martie a.c. a trecut la operaţiuni de capturare.

A avut loc o luptă de o oră şi jumătate cu banda compusă din 26 persoane, în urma căreia rezultatele sunt următoarele: 12 bandiţi au fost capturaţi, 7 sunt morţi, 3 au reuşit să fugă. Patru bandiţi lipseau în acel timp, fiind plecaţi după alimente, aşa că au reuşit să scape.

Din rândurile organelor Securităţii sunt 4 răniţi şi 3 morţi (un subofiţer şi doi soldaţi).

S-au capturat: 2 puşti automate, 6 arme militare, 4 pistoale şi un Gestetner.

Vom raporta de urmare.

Colonel de Securitate
Patriciu Mihai

[*Rezoluţie*:]
S. I + II[195]
Veţi urmări cercetarea indivizilor pentru a vedea legătura între legionari şi P.N.Ţ.-işti. Lucrarea rămâne să fie urmărită de S. I.
Mişu Dulgheru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 347.

[195] Serviciile I şi II din Direcţia a V-a.

26

1949 martie 5. Telegramă a D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. referitoare la desfăşurarea acţiunii de la Muntele Mare

Telegramă

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj
Nr. 4/7.088 din 5 martie 1949

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

Urmare a raportului nostru nr. 1/6.909 din 3 martie 1949, cu privire la efectuarea operaţiunilor din jurul Câmpeni – Munţii Apuseni, în urma aprobării dvs. telefonice am obţinut de la Batalionul de Securitate Floreşti efectivul necesar.

În ziua de 3 martie 1949, orele 24, trupele de operaţiune s-au deplasat la Câmpeni, unde a fost fixat comandamentul, fiind încadraţi de ofiţeri şi subofiţeri din Securitate. Trupele de operaţie, în urma informaţiilor sigure că fugarii politici sunt cantonaţi la cota 1201, circa 24 km de la Câmpeni, au pornit la faţa locului, primind misiunea ca contactul cu inamicul să se ia la orele 6 dimineaţa.

Operaţia s-a început la orele 6 dimineaţa, luând contact cu fugarii politici şi fiind scoşi din cabane cu asalt de grenade, s-a început o luptă cot la cot care a durat o oră şi jumătate.

Rezultatul acestei operaţiuni fiind următorul:

Au fost capturaţi 11 fugari politici, care sunt:

1. Bocan Iancu, colonel [*în*] rezervă, 2. Onea Titus, student medicină, legionar, 3. Moldovan Simion, student, legionar, 4. Breazu Iuliu, student, manist, 5. Opriţa Gheorghe, plugar, legionar, 6. Vandor Victor, învăţător, 7. Alexandra Pop, manistă, 8. Raţiu Augustin, plugar, legionar, 9. Mihălţan Traian, naţionalist, 10. Buţuţui Viorica, naţionalistă, 11. Ihuţ Traian [*Avram* – n.n.], plugar.

Lupta s-a soldat cu 7 morţi din partea fugarilor: 1. Macavei Alexandru[196], sublocotenent de rezervă, manist, 2. Cigmăianu Ioan, legionar, 3. Mitrofan Lucian, manist, 4. Câmpeanu Traian, naţionalist, 5. Maier Iosif, mecanic, 6. Maier Elena, casnică, 7. Deceanu Petru, manist.

Dintre fugari, în timpul luptei, au fugit numiţii: 1. Macavei Traian, 2. Dabija Nicolae (Mircea), 3. Scridon Ioan, fost subofiţer de jandarmi, care a fost şi rănit.

Au fost plecaţi după alimente următorii: 1. Ihuţ Traian, 2. Clamba Iosif, 3. Salagea Nicolae şi 4. Pascu Cornel[197].

---

[196] Alexandru Macavei şi Traian Câmpeanu au fost trecuţi din eroare în rândul celor ucişi în timpul operaţiunii, Securitatea nereuşind până la acea dată identificarea corectă a celor morţi.

[197] În realitate, Cornel Pascu s-a aflat în cabană în timpul luptei, dar a reuşit să scape, fugind împreună cu Ioan Scridon.

Au fost capturate următoarele obiecte: un multiplicator şapirograf, un aparat de radio, una maşină de scris, un binoclu, două lunete, 5 capse dinamite, una ştampilă, 4 pistoale portative, 6 arme diferite, două pistoale mitralieră, 140 cartuşe pistol rus, 53 cartuşe Z.B. şi 39 cartuşe ungureşti.

De asemenea, s-au găsit [*ca*] material subversiv manifeste intitulate „Proclamaţia Frontului Apărării Naţionale către români şi toate naţionalităţile conlocuitoare", cu semnătura Frontul Apărării Naţionale, cu un cuprins defăimător R.P.R.-ului şi U.R.S.S.-ului, acesta a fost redactat la 1 martie 1949, pe hârtie volantă trasă pe şapirograful capturat.

Din partea Batalionului de Securitate, în timpul luptei, au murit 3 persoane (2 soldaţi şi un subofiţer), iar 4 sunt răniţi uşor.

S-au luat măsuri de urmărire a celor dispăruţi.

Urmează raport prin curier.

Colonel de Securitate
Patriciu Mihai

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 67-68.

27

1949 martie 5. Declaraţia locotenent-colonelului Iancu Bocan,
informator al Securităţii, privind la activitatea dusă de el
pentru descoperirea grupului condus de Nicolae Dabija

5 martie 1949

Declaraţie

Subsemnatul locotenent-colonel pensionar Bocan Iancu, din comuna Pianul de Sus, judeţul Alba, am urmat două clase primare în sat la şcoala primară română din sat. Părinţii mei, Adam şi Simza Bocan, plugari, cu o avere de numai trei jugăre, de religie ortodoxă, au muncit şi m-au dat la şcoală în oraş, astfel că am făcut restul de două clase primare în oraşul Sebeş la unguri, iar patru clase secundare la liceul german, tot din Sebeş. Am plecat apoi la Braşov, unde am urmat liceul comercial românesc. Sunt născut în comuna Pianul de Sus, jud. Alba, din părinţi români, ortodocşi, plugari, la data de 28 octombrie 1895.

După absolvirea Liceului Comercial român din Braşov, fiind înrolat în 1915 în Regimentul 64 Infanterie al armatei austro-ungare, am dezertat înainte de a mă prezenta la acel regiment, am trecut munţii în România şi m-am înrolat voluntar în armata română, în care am făcut războiul, alături de armata aliată rusă.

În războiul al doilea mondial, fiind clasat la serviciul de birou pentru motive de boală, am fost numit şeful Serviciului Domeniilor Militare la Corpul 7 Armată, unde am rămas până în 1945, când am ieşit la pensie. În acel an am lucrat reparaţii de cazărmi pentru armata aliată rusă, astfel încât dl. prefect Celacu de la Craiova a ţinut să mă prezinte d-lui ministru de Interne Teohari Georgescu la Bucureşti, unde domnia sa mi-a adus mulţumiri şi felicitări.

În toamna anului 1945, fiind pensionat, m-am mutat de la Craiova la Ploieşti, de unde este soţia mea şi am luat o casă în chirie, unde locuiesc şi acum şi de unde posed buletinul de populaţie. Am un copil, Mircea Bocan, care este în clasa I complementară la Ploieşti şi are vârsta de 12 ani.

Părinţii mei murind, eu am venit pe rând, fie cu soţia, fie cu soacra mea, în comuna natală, Pianul de Sus, unde îmi lucrez cele 7 jugăre de pământ rămas de la părinţi.

Politică părinţii mei nu au făcut niciodată, iar eu, ieşind în toamna anului 1945 la pensie, m-am înscris în Partidul Naţional Popular din 1946 şi posed carnet asupra mea.

În luna decembrie 1948, ziua 11, fiind pârât pe bază de minciuni, am fost ridicat şi dus la Serviciile de Securitate Sebeş, Alba Iulia şi Sibiu.

La Sibiu, dl. colonel inspector Crăciun, apreciind dreptatea cauzei mele, m-a pus în libertate, fără a fi trimis în judecată.

Mi-a făcut cinstea să-mi încredinţeze o misiune specială de a afla unde şi ce forţe au banditii fraţii Macavei şi Pascu Cornel.

D-sa mi-a comunicat că de această misiune nu va şti decât d-sa şi dl. căpitan chestor Popa, şeful Serviciului Securităţii Judeţului Alba, care a fost de faţă la Inspectoratul Sibiu.

D-sa, adică dl. inspector colonel Crăciun, mi-a spus să-l chem ori de câte ori la telefon, spunându-i Dr. şi telefon nr. 1310.

Mi s-a fixat să mă prezint la oficiul telefonic în Sebeş joi, 24 februarie, ora 12. Acolo a venit dl. căpitan chestor Popa cu maşina şi am plecat spre Benic. În drum, d-sa mi-a completat oarecare date ce le primisem de la dl. colonel inspector şi în apropiere de Benic am fost lăsat să-mi continui drumul.

M-am prezentat la locuinţa lui Petre Pascu, fratele banditului, pe care am reuşit să-l conving că fiind dat în judecată am fugit de la Tribunalul Militar Sibiu şi deci trebuie să mă refugiez în munţi. Mi-a cercetat carnetul de C.F.R. şi buletinul populaţiei cu fotografiile respective şi mi-a dat un bileţel pe care scria 131 şi semnat Pascu. Apoi mi-a spus să plec imediat spre joagăr, la fratele său Ion.

Fiind seară, nu am putut merge decât până la Galda de Sus, unde am fost oprit de şeful de post din Benic. L-am convins să nu mă reîntoarcă de la Benic căci pierd timpul şi mi-a dat chiar concurs de am putut să dorm la un învăţător pensionar.

A doua zi, vineri 25 februarie, înainte de a pleca spre joagăr, a venit din nou la mine şeful de post, însoţit de comandantul de sector. Am justificat într-un fel misiunea mea şi mi-am exprimat îngrijorarea că dat fiind felul de a fi supravegheat de Cornel Pascu şi fraţii Macavei şi cine o mai fi la sediul bandiţilor nu mă voi putea descleşta repede spre a telefona fie direct d-lui inspector colonel Crăciun la nr. 1310, fie d-lui Iorgu (chestor căpitan Popa) la nr. 318. Atunci am stabilit cu dl. comandant de sector să-mi expedieze o scrisoare la soţie la Ploieşti, str. Plăieşilor, [*nr.*] 3, în care am stabilit că dacă îi voi scrie o carte poştală, natural cenzurată de bandiţi, în care voi spune că sunt îngrijorat de sănătatea copilului, asta înseamnă că sunt îndeaproape păzit ziua şi noaptea şi deci ca să anunţe pe dl. colonel inspector şi dl. căpitan chestor. Apoi am plecat la joagăr, unde am găsit pe Ion Pascu, care mi-a indicat ca să mă duc înainte până la un pod, pe sub care curge un pârâu, pe care să o iau la dreapta în sus, dar să am grijă să nu fiu văzut de nimeni şi el va veni în pădure şi mă va conduce mai departe. A venit şi m-a condus la casa şi şura lui Bolfea, unde se aflau Bolfea şi Cornel Pascu. Aici am dormit peste noapte. A doua zi a venit la această şură un

student, Oargă Ioan, care a condus pe Opriţa Gheorghe şi Cigmăianu. Oargă Ioan este din com. Şeuşa, jud. Alba, şi a spus că se duce în judeţ şi chiar la Petroşani spre a mai aduce oameni. Atunci m-am gândit la o nouă cale de a informa Securitatea în caz că eu nu mă voi putea descleşta. Anume am dat lui Oargă o scrisoare, cenzurată de Cornel Pascu, către soacra mea de la Pianul de Sus, ca să-l cheme pe un consătean de-al meu fost jandarm, Teodorescu, care va fi de folos bandiţilor dacă îi dau armă şi cu care urma să mă înţeleg ca să anunţe el Securitatea şi s-o conducă la sediul bandiţilor. Cornel Pascu mi-a spus să-i dau eu 800 de lei bani de drum lui Oargă şi el mi va da înapoi din fondul lor, dar pe urmă a refuzat să mi mai dea, căci doar, spunea el, n-am nevoie de tren.

Duminică noaptea am plecat cu toţii de la şura lui Bolfea la casa lui [*din*] Întregalde, unde am găsit printre alţii pe Traian Macavei, maiorul Oniga, fostul şef de post Scridon şi aici trebuiau să mai vină Nuţu, ca să plece cu noi cu un grup de 15 legionari. Aici se discuta planul de atac cu 200 oameni al închisorii Aiud, planul de atac al cazărmii din Câmpeni, Brad, Alba Iulia, Turda şi apoi chiar Clujul şi calea ferată spre Arad, regiune unde să se facă joncţiunea cu ceilalţi şi să fie stăpânită de ei, aşa cum este cazul în Polonia, unde bandiţii sunt la porţile Varşoviei. Între alte planuri, de a se lua banii de la o bancă, Cornel Pascu a povestit cum el şi cu Sandu au luat 300.000 de mii lei de la Percepţia din Teiuş, unde perceptorul încăpăţânându-se să apere banii a fost împuşcat de ei în gură.

Tot aici mi-au spus el şi Macavei Traian că vor tăia capul secretarului partidului din Întregalde, pe motiv că i-a trădat că au fost văzuţi prin sat.

Luni noaptea am plecat cu toţii spre Mogoş. În drum s-au mai alăturat vreo 6 oameni cu Mihălţan, Deceanu şi alţii şi spre ziuă am tras la o casă mică şi şură, imediat sub Geamăna. Marţi noaptea am plecat iarăşi cu toţii, vreo 16, prin com. Geamăna spre Lupşa. Aici, după un drum foarte greu şi dându-mi seama că nu voi mai putea să scap din ghearele bandiţilor nici pe motiv de boală, m-am lăsat jos trântindu-mă şi spunând că orice s-ar întâmpla eu, om de 54 ani, bolnav şi după o foame de 72 de zile la Securitate şi bătăi suferite, de am urinat numai sânge, eu nu mai pot merge. Atunci tot grupul s-a adunat în jurul meu şi în acest moment a strigat gardianul comunal, care a auzit cum vorbeam, „Stai! Ho!" etc. S-a apropiat şi atunci a fost grav lovit de Macavei Traian, Cigmăianu şi alţii şi unul i-a luat actele şi i-a rupt pieptarul, iar în momentul când Cornel Pascu a pus mâna să-l facă prizonier şi să-l ia cu noi, unde sigur că ar fi fost împuşcat, acesta muşcându-l pe Pascu de mână a scăpat din mâini şi a fugit, strigând şi sculând tot satul: „Hoţii! Bandiţii!" etc. În acest moment, fiindcă eu am provocat acest incident, nevoind să plec, am fost condamnat la moarte. M-a scăpat, ca prin minune, maiorul Oniga. Ne-am încolonat, sub ameninţarea aspră a lui Traian Macavei, şi am plecat în pas rapid.

Eu am spus din nou că nu mai pot şi atunci am fost pus eu în capul coloanei, să merg cum pot.

Urcând Muntele Tarniţa, cu 50 cm zăpadă, i-am rugat pe Macavei şi Pascu plângând să mă lase la o şură până a doua zi.

M-au ameninţat şi i-au pus pe Deceanu şi Maier să mă tragă în sus. A fost un chin pe care nu şi-l poate imagina o minte omenească.

Pe la orele 9 dimineaţa am ajuns la Muntele Mare, deci miercuri dimineaţa, 2 februarie [*martie* – n.n.], unde ne-a primit comandantul, maior Dabija, şi al doilea Macavei, Sandu, care mi-a arătat arma cu care a împuşcat pe cei doi şefi de post mortal, iar a treia persoană a fost grav rănită.

Imediat după sosire, maiorul Dabija, comandantul, ne-a citit o proclamaţie către popor şi un proiect de legi militare. A accentuat că se va da ordin scris ca din toate comunele să se taie capul la două sau trei persoane, comunişti mai de seamă.

În această zi, după-masă, deci în 2 martie, eu am fost repartizat în bordeiul mic, de 8 persoane, unde s-a instalat şi Cornel Pascu cu Viorica şi întreţinuta sa şi eu eram supravegheat chiar şi când mă duceam la closet. M-am întins pe priciuri, m-am făcut că dorm şi atunci maiorul Dabija, Pascu şi încă doi, nu le reţin numele, au hotărât condamnarea la moarte a maiorului Oniga. A doua zi, joi 3 martie, l-au graţiat, în vederea depunerii jurământului de a doua zi, dar urmând să-l supravegheze de aproape. Tot în această zi s-au exprimat faţă de maiorul Oniga că eu voi fi împuşcat.

După-masă am vorbit cu comandantul maior Dabija şi Alexandru Macavei că, fără a mă gândi la un răspuns, să-mi dea voie să-i scriu soţiei, natural cenzurat, şi am scris o carte poştală care este în actele mele de la Securitate, luată ieri 4 martie, care poartă data de 3 martie şi în care eu scriam soţiei, după codul stabilit, că sunt îngrijorat de sănătatea copilului, adică că sunt îngrijit (cu hrană şi căldură) zi şi noapte, dar am aer cum avea ea când pleca la Sinaia cu grupul tineretului, adică nu mă pot descleşta şi că grupul bandiţilor este între 20-30 persoane. Cartea poştală urma să o dau a doua zi, vineri 4 martie, lui Sandu Macavei, care mi-a spus că o va depune la Arad, să nu se ştie regiunea din care este expediată. Deci eu neputând pleca prima sau a doua zi sub nici un motiv şi nici o săptămână poate două spre a informa Securitatea, a rămas să aştept venirea consăteanului meu Teodorescu şi prin cărţi poştale.

A treia zi, vineri dimineaţa, la orele 6^{30} aproximativ, santinela Mitrofan a anunţat că suntem atacaţi, Cornel Pascu şi Deceanu, care erau în bordei, au ieşit şi au tras cu armele în soldaţi, iar eu, care nu aveam armă, şi Viorica, ca şi Mihălţan, care mi se pare avea armă şi ieşise cu ea afară fără să ia foc, a venit şi el în bordei şi strigam cu toţii să ne predăm, am plecat spre soldaţi cu mâinile în sus şi servieta mea în mână, unde Cornel Pascu îşi ţinea actele, plus un carnet. De asemenea, ţinea pelerina mea de ploaie, cu care intenţiona să se îmbrace în caz de atacare a caselor, ca să nu fie cunoscuţi.

Am avut [*noroc*] a treia oară că nu am fost împuşcat de soldaţi, dar am fost lovit cu patul armei şi mi s-au rupt dinţii, de asemenea în cap, piept şi spate.

Am spus plutonierului Cosman, care m-a recunoscut, precum şi d-lui plutonier care a fost muşcat de ureche[198] şi altui domn plutonier şi am arătat un soldat cu buza mai mare care ţinea arma asupra mea şi care mi-a văzut ceasul la mâna stângă („Longines") şi l-a ridicat şi doi soldaţi care m-au legat, urmând să fie cercetaţi. M-am plâns şi la brazi d-lui locotenent că am acest ceas de 24 ani şi mi-a spus că se va cerceta.

După opt zile de chinuri, marşuri numai noaptea, apoi două zile la sediul pe Muntele Mare, am terminat misiunea mea, scăpând a treia oară de la împuşcare şi rog a se aduce această declaraţie şi la cunoştinţa d-lui colonel inspector Crăciun şi d-lui căpitan chestor Popa.

Sunt extrem de extenuat, fiind şi suferind, am însă mulţumirea sufletească că am făcut tot ce mi-a fost omeneşte posibil la vârsta mea de 54 ani şi închei cu cuvintele:

---

198 Plutonierul major de Securitate Octavian Vociu.

Trăiască şi înflorească Republica Populară Română, care nu va cădea pradă nimănui şi cu atât mai puţin unor bandiţi descreieraţi[199]!

Locotenent-colonel pensionar
Bocan Iancu

Completare

I-am auzit spunând că în caz de eşec în republică, ei se vor grupa până la 100 oameni şi vor trece frontiera în Iugoslavia.

Locotenent-colonel
Bocan Iancu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 16-21.

28

1949 [*martie*]. Notă informativă redactată de maiorul Emil Oniga referitor la activitatea depusă de el pentru descoperirea organizaţiei condusă de Nicolae Dabija

Notă informativă

În ziua de 24 februarie 1949, am primit o informaţie din Întregalde că Nuţu[200] a fost acolo şi a cumpărat ceva de la cooperativă, apoi împreună cu alţi trei a plecat spre sud de sat, la înălţimea Muncelul. Acest om îmi mai spunea că ştie un om care mai are legătură cu dl. Mociulschi şi care ne poate duce acolo sigur. Am luat hotărârea să plec imediat şi să intru de partizan. Am luat contact înainte de plecare cu secretarul organizaţiei de bază, căruia i-am spus că unde plec şi l-am rugat să aranjeze în aşa fel ca Căminul Cultural şi A.R.L.U.S., unde sunt preşedinte, să nu sufere până la înapoierea mea.

În gara Teiuş m-am dus în prealabil pe la Miliţia gării, unde cunoşteam pe plutonierul Petre din seara de 2 februarie 1949, şi i-am spus „Mă cunoşti, am ştiri despre Nuţu. Legătura vreau s-o ţin numai cu dumneata. Lucrez cu încă un om. Indicatorul este

---

[199] Cu toată „înflorirea” R.P.R., soarta avea să răzbune trădarea lt.-col. Bocan, serviciile aduse de el Securităţii fiind rapid uitate. După lupta de la Muntele Mare s-a retras în oraşul Ploieşti, deoarece casele care le deţinea în comuna natală i-au fost confiscate de către regim. Acolo a intrat în atenţia Securităţii, iar la 28 iulie 1954 D.R.S. Ploieşti l-a luat în evidenţa elementelor suspecte la problema „deblocaţi”. Cu o altă ocazie a fost arestat şi anchetat o zi la Securitatea din acelaşi oraş pentru că a refuzat să primească în casă persoanele repartizate în locuinţa sa de la Spaţiul locativ. Mai mult, şi-a sfârşit zilele la Căminul de bătrâni din Brazi (la 16 ianuarie 1958), pentru că „soţia îl alungase de acasă întrucât de îmbolnăvise” (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.745, f. 38).

[200] Este vorba de Ştefan Popa, pe care încerca să-l prindă, conform celor convenite cu colonelul Mihai Patriciu, şeful D.R.S.P. Cluj.

pentru mine 7 plus 2 Emil, iar pentru celălalt 7 plus 3 Alexandru, orice comunicări din partea noastră la Cluj, S.[*erviciul*] Securitate”.

Am plecat pe la Mihălţan şi am convenit că a doua zi ne vom întâlni în Întregalde.

Semnul l-am făcut pe direcţia N. Mesentea, apoi creasta dealurilor ce duce la sud de Întregalde.

Nu am găsit nimic pe acest traseu, am coborât în sat, unde am dormit la această călăuză, ca a doua zi să mă întâlnesc cu un oarecare Mihai[201] (fost pe la cooperativă), care urma să mă ducă sus. La prima întâlnire, mi-a spus că nu mă poate duce întrucât sunt suspect. I-am spus că vreau să mă justific şi l-am rugat să raporteze acest lucru. M-a şi dus în seara aceea la o casă în Popeşti (ultima cum priveşti din vale, are în dosul casei oi şi doi câini negru cu alb trofăneşti), unde l-am cunoscut pe Macavei Traian, pe Pop [*Pascu* – n.n] Cornel din Benic, pe sergentul major jandarm Scridon, apoi din grupul lui Nuţu pe Căliman (Zagrici), pe Stoica (Moldovan)[202], soţul doctoriţei din Întregalde.

Apariţia mea imediat a produs o vie discuţie de acuze, susţinute de cei din grupul lui Nuţu. Problema se punea că trebuia oricum să ajung acolo unde doream şi pentru aceasta am întrebuinţat toate mijloacele necesare. Nu puteam nimic să fac mai bun decât să simulez o sinceritate absolută, pentru ca să câştig încrederea, spunând tot, poate şi mai mult despre calitatea mea şi misiunea mea, fapt ce a făcut pe Macavei Traian să-mi acorde absolută încredere şi să-mi spună că are să mă ia cu el la dl. general Mociulschi (locul lor).

De duminică seara până luni seara la ora 7 ne-am împrietenit mult şi am vorbit multe. Mi-a spus că Nuţu este pe înălţimea Capra cu un grup şi că au venit să-l ducă acolo, „dar nu ne-am înţeles, întrucât ei cer subordonarea mea lor – aştept răspuns luni”.

Luni seara primeşte o scrisoare de la grupul lui Nuţu în care îi scrie ca să nu mai stea de vorbă cu mine că sunt un trădător ordinar şi să-mi facă o percheziţie corporală şi a bagajelor şi să mă ţină la dispoziţia lor până vine Nuţu. Norocul că eram în haine ţărăneşti, iar bagajele cu scrisoarea redactată „că sunt pe urmele lor” era jos. Macavei însă, „domn”, spune „Cornel, dă pistolul tău” pe care îl ia în mână şi mi-l predă fără condiţii, în semn de încredere, apoi îmi dă scrisoarea să o citesc.

În trecere prin Lupşa, am poposit dincolo de gară, dincolo de un drum, unde am fost auziţi de cineva, care a strigat „Hoţii!”, ne-am culcat jos, luând poziţie de tragere şi a apărut un individ (ţăran) care venise să vadă ce e acolo. A fost capturat şi bătut şi urma să fie dus şi împuşcat. Am intervenit eu şi a fost lăsat liber. Era preşedintele sindicatului agricol.

Pe drum am vorbit numai de planurile din viitor, am ajuns la orele 8 la locul de destinaţie. După un ceai am dormit puţin şi apoi am fost chemat la comandament (maior Dabija), la interogator. Mi s-au pus întrebări pe hârtie şi răspunsuri. Am răspuns la fel ca şi lui Traian, poate chiar exagerată realitatea.

Însă nu am reuşit a-l convinge de nevinovăţia mea şi în faţa a patru asistenţi, d-şoara Pop şi dl. colonel au adus o hotărâre în concluzie că sunt agentul Siguranţei şi mă aşteaptă pistolul. M-au trimis în dormitor, spunându-mi că mâine un juriu compus din cei vechi vor hotărî definitiv. Mi s-a pus pază peste noapte şi dimineaţa împuşcarea mea ca spion. Urma să fiu executat după masa, însă am solicitat o audienţă la dl. comandant al

201 Mihai Florinc.

202 Nicolae Moldovan.

„Corpului de haiduci” şi au hotărât că amână execuţia până nu vine şi Nuţu ca să-şi completeze informaţiile.

A trecut apoi la citirea actului de constituire a Frontului Naţional, a formulei jurământului şi repartizarea armelor şi muniţiei pe oameni. Afară de mine, care a trebuit să stau înăuntru, au fost dotate şi femeile.

După masă ne-am mai împrietenit şi a fost o adevărată şedinţă solemnă de program pentru viitor, până la constituirea noului cabinet.

Dimineaţa urma să depunem jurământul. Am adormit toţi, după ce ascultasem toate posturile străine. Dimineaţa, pe la orele 6, ne-a trezit un foc de armă. „Alarmă!”, striga dl. comandant. Şefii s-au îmbrăcat foarte repede, au tras câteva focuri din uşa barăcii, au aruncat două explozive în loc de grenade şi au luat-o la fugă toţi cei vechi. Lupta au continuat-o cei noi, în frunte cu Maier. Focul se strângea tot mai mult în jurul nostru şi începuse inamicul să arunce grenade în uşa colibei, din care o schijă m-a atins în buze. În baracă mai era o singură luptătoare, d-na Maier, care îndemna la rezistenţă, şi studentul Deceanu, rănit la un picior, trăgea cu un Steyer. A fost lovit de un glonţ şi a căzut pe loc. Voind a lua pistolul de jos, s-a descărcat în d-na Maier.

Atunci am strigat să nu mai tragă că ne predăm şi am ieşit afară cu mâinile sus, apoi culcaţi la pământ şi trataţi cam aşa cum trebuie în astfel de momente.

Morţii, răniţii şi dispăruţii se ştiu. Ne-am încărcat bagajele şi am venit în Bistra.

Concluzii

Că organizaţia Corpul haiducilor urma să trimită astă-seară o echipă la Podeni, pădurea Ceagzului (Pietroasa), pentru a lua contact cu Şuşman Leon, care are în organizaţie 19 oameni, în scop de fuzionare. Şeful echipei era numit sergentul major Scridon Ioan.

O altă echipă la Popeşti, care să aducă în seara zilei de duminică pe Nuţu etc. Tot acolo la Popeşti urmează aflarea legionarilor fugiţi, precum şi la ţăranii din sat: Mihai (fost la cooperativă conducător), Vandor Sabin, Popa Petru şi unul Silvestru (om înalt).

Mihai mai are misiunea de a vinde grâul şi porumbul colectat din cca 15 sate (aproximativ 4 vagoane) şi a preda banii lui Traian, altul din V. Arieşului, pentru viitoarele concentrări, care se prevăd a se ridica la cca 5.000 oameni.

Nuţu se găseşte cu Stoica şi Zagrici la sud de Întregalde, pe înălţimea Capra. Cristea Ovidiu cred că este plecat în grupul lui Nuţu, pentru că la noi a fost invitat şi nu a venit. Iar un anume Sandu[203], pe care îl cunosc mulţi din Benic şi Întregalde (certat acum cu fraţii Macavei), se găseşte în acea regiune îmbrăcat ţăran, făcând fel de fel de escrocări şi o organizaţie nouă cu Nuţu. Propun în special ca maşina să nu intre în Benic şi Întregalde, dar agenţii să fie civili, o să meargă civili, o să meargă seara, luând contact cu învăţătorul comunist, cu care să întocmească un plan de recunoaştere şi supraveghere.

Măsuri pentru controlul „Capra” nu propun, deoarece nu cunosc înălţimea.

Mai adaugă că cei căzuţi prizonieri sănătoşi (nerăniţi), nu au tras nici un foc de armă.

Soţia lui Stoica este medic la Întregalde, unde poate fi uşor capturată duminica.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 1-3.

---

203 Alexandru Maxim.

29

1949 martie 5. Declaraţie autobiografică dată în anchetă
la S.J.S.P. Turda de Traian Mihălţan

5 martie 1949

Autobiografie[204]

Eu, subsemnatul Mihălţan Traian, născut în 13 iulie 1914, în comuna Stremţ, jud. Alba, din părinţi Mihălţan Simion şi Ana, săraci, fără avere, având numai 2 jugăre şi 600 stânjeni primiţi de la reforma agrară din trecut şi 500 stânjeni loc de casă, care aceşti părinţi sunt morţi de 10 ani de zile.

În anul 1921 m-am dus la Şcoala primară din com. Coşlariu, jud. Alba, până în 1923, iar în anul 1924 am fost intrat servitor în com. Mihalţ, până în anul 1928, iar tot în anul 1928 am intrat ca ucenic la domnul Costică Tomescu, care acum este plecat la Bucureşti, iar în anul 1933 am fost eliberat ca lucrător. Tot în anul 1933 am plecat la Constanţa, unde am fost angajat ca lucrător la Serviciul Salubrităţii al municipiului Constanţa, până în anul 1934, iar în anul 1935 am plecat la Bucureşti, unde am fost angajat ca mecanic la Fabrica de Ţesut Saturn, unde am lucrat până în anul 1936, când am plecat în armată şi [*am fost*] încorporat la Batalionul 10 Vânători [*de*] Munte Sighetu Marmaţiei. În anul 1938 m-am eliberat cu gradul de soldat, iar în anul 1938, în 22 februarie, m-am căsătorit cu soţia Mihălţan Elena, născută Voica, din com. Galtiu, jud. Alba. Tot în anul 1938, în 17 ianuarie, am fost angajat ca muncitor la Uzinele C.M.C. Cugir, până în anul 1946, 25 iulie, când am fost deplasat pentru lucru la Uzinele Malaxa Bucureşti.

În anul 1945 am fost înscris în Partidul Social Democrat în com. Cugir, jud. Hunedoara, fiind chemat la domnul Ţirieanu, fost conducător tehnic şi angajat la Uzinele C.M.C., cu sfatul de a ne organiza cât mai mulţi pentru ca alegerile ce s-au făcut în 28 [*19* – n.n.] noiembrie 1946 să ieşim noi cu majoritatea voturilor. Însă în intervalul anului 1945 şi până în anul 1946 domnul Ţirieanu, fost secretar al Partidului Social Democrat, în toate şedinţele ce le-am avut cu caracter politic spunea că P.C.R. este un organ politic care vrea să lucreze prin forţă şi ameninţare de pistol, însă P.S.D. prin convingere şi libertate. Eu văzând atâtea acuzări, atât din partea Partidului Social Democrat aduse P.C.R., cât şi din partea activiştilor P.C.R. contra P.S.D., în luna martie a anului 1946 m-am înscris în P.N.Ţ., unde am activat până în 25 iulie 1946, când am fost deplasat la Bucureşti pentru lucru la Malaxa.

În ziua de 25 iulie 1946 am fost arestat la Ministerul de Interne din Bucureşti, împreună cu Zuga Niculaie din Cugir, jud. Hunedoara, care mergea la aceeaşi uzină cu mine. Motivul arestării noastre a fost că am cântat „Tot ce-i românesc nu piere” şi am strigat „Să trăiască Iuliu Maniu!”. După ce am fost arestat 12 zile, adică de la data de 25 iulie 1946 şi până pe ziua de 4 august 1946, când am fost pus în libertate de către domnul inspector Nicolschi, al Ministerului de Interne Bucureşti. În ziua când ne-a eliberat ne-a chemat la birou, unde ne-a dat următoarele sfaturi: să ne înrolăm în organizaţia P.C.R., dar nu imediat, numai după ce suntem convinşi de această organizaţie că este în favoarea muncitorilor sau nu. În

[204] Autobiografia a fost dată în faţa sublocotenentului Vasile Herţa, anchetator în cadrul S.J.S.P. Turda.

luna octombrie, anul 1946, m-am înscris în P.C.R. din Teiuş, unde am activat în mod hotărât în campania electorală a alegerilor, prin care se poate vedea în procesele verbale făcute de către secretarii de celulă ai fiecărei comune (Căpud, Peţelca, Beldiu şi Gârbova de Jos).

La data de 1 ianuarie 1947 am primit din partea P.C.R. un post [*de responsabil*] cu resortul administrativ al P.C.R., care şi această sarcină am dus-o la îndeplinire în limita posibilităţilor, fiind timpuri grele.

Când am luat această sarcină asupra mea, în casa organizaţiei nu s-a găsit nici un ban şi, din contră, o datorie de 1.500.000 lei, care erau împrumutaţi de la Peţelcan Gheorghe, din Stremţ, şi Crişan, cu depozitul din Teiuş. Eu, ca activiştii din organizaţia P.C.R. Teiuş să nu înceteze activitatea până la alte posibilităţi, le-am dat 2 feldere de grâu şi făină de porumb şi chiar şi lemne de foc (vasăzică din toate cele puţine ale mele aprovizionări am ajutat pe tovarăşii mei pentru a lupta contra burghezimii). Acest lucru îl pot dovedi cu fosta bucătăreasă a organizaţiei şi chiar şi cu tovarăşul Gliga, care acum se găseşte acolo. Însă după schimbarea secretarului Sălcudeanu şi înlocuirea lui cu noul secretar, Mărginean Gheorghe, care era numai pentru el însuşi şi cu ordinul de a forţa morile, presa de ulei, măcelăriile şi prăvăliile de a face o subvenţie forţată, până când şi clasa muncitoare, pantofari, cojocari, tâmplari şi croitori, îi obliga să facă o subvenţie insuportabilă. Şi acest fapt îl dovedesc cu următorii: Secheres Aurel, Coardoş Gligor, Rişa Emil, Popa Teodor şi Chitulie şi alţii, tot din Teiuş, jud. Alba.

Toate acestea duceau în mod sigur la compromiterea organizaţiei P.C.R. Teiuş. Eu văzând acestea, i-am spus că acesta este imposibil de a le putea duce la îndeplinire şi mai mult la compromiterea P.C.R. Teiuş, cerându-mi demisia din postul de [*responsabil*] administrativ, conform statutului, şi rămânând membru credincios, însă el a făcut de bine că m-a exclus definitiv din organizaţia P.C.R. Teiuş, cam prin luna octombrie sau noiembrie a anului 1947. De atunci şi până în luna decembrie 1948 nu am mai făcut nici o politică, însă în ziua de 8 decembrie 1948 a venit la mine Pascu Cornel, din com. Benic, şi Bolfea Silvestru, din Întregalde, cu următoarele propuneri de a începe să organizez în Teiuş P.N.Ţ., ca şef al acestei organizaţii să fie Moldovan Alexandru, fost plutonier major. Însă eu nu am stat de vorbă cu acea persoană, adică cu Moldovan Alexandru, însă mi-au mai propus ca în caz contrar, dacă nu îl cunosc, să stau de vorbă cu Popa Ionuţ, cantorul. Eu m-am dus la Popa Ionuţ acasă [*şi*] l-am întrebat dacă ştie ceva despre această organizaţie, el mi-a răspuns că nu ştie nimic, eu i-am spus să întrebe pe Moldovan Alexandru dacă ştie ceva despre această organizaţie. Popa Ionuţ a fost la Moldovan şi i-a spus că nu ştie deocamdată nimic. Popa a mai fost odată la Moldovan şi spunea că din cele constatate de el lui Moldovan i-ar fi frică să-i spună sau că nu ştie nimic. Însă Pascu Cornel [*îmi*] spunea mie că trebuie să fi primit Moldovan o scrisoare cu iscălitura „Vulturul negru”. Însă toate acestea, de la 8 decembrie şi până în 28 decembrie 1948 au rămas lucrurile baltă. În 28 decembrie primesc o scrisoare prin care mă însărcinează să încep cu acţiunea de a organiza, în special să îndrum pe cei ce sunt urmăriţi pe chestii politice, indiferent de politică, însă eu l-am întrebat prin fratele său că unde este locul de a-i trimite. El mi-a scris tot prin fratele lui, Pascu Petre, să-i trimit la fratele său, că fratele lui îi va trimite prin Bolfea la Sulăreşti, la Victor[205], iar acolo îi vor aştepta delegaţi, care îi vor duce la ei. Însă în ziua de 1 sau 2 februarie, pe la orele 4^{30}, am fost chemat de către Maier Iosif să mă duc la el. M-am dus. Când am intrat în casă am văzut pe domnul

[205] Victor Vandor.

maior Oniga. După ce am intrat eu în casă, la 15 sau 20 minute, Oniga a plecat, rămânând numai eu şi cu el în casă, adică cu Maier Iosif, unde mi-a spus să-i spun precis dacă-l cunosc pe Pascu Cornel. I-am spus, îl cunosc, lucrează în vreo organizaţie sau nu? I-am spus, eu ştiu că a venit la mine şi mi-a făcut propunerea de a intra în organizaţie, dându-mi [*sarcină*], prin o scrisoare pe care a adus-o fratele lui, Pascu Petre, ca să trimit oamenii care sunt urmăriţi, de orice politică, însă eu până acum nu am trimis pe nimeni. Maier îmi spune: lucrez şi eu în organizaţia legionară şi şeful meu vrea să stea cu tine de vorbă, cred că vrea să facă legătura cu organizaţia ţărănistă, trebuie să vină şi el imediat. Pe la orele 6^{30} a venit Nuţu[206], şeful lui Maier, tot în ziua mai sus notată, după circa 15 minute a venit şi maiorul Oniga. Au intrat amândoi într-o cameră, ce au discutat nu ştiu.

După ce a ieşit maiorul Oniga am intrat eu, unde mi-a spus următoarele întrebări: dacă pot să-l trimit în munte sau nu şi prin cine. I-am spus imediat că nu pot, însă pe ziua de 15 februarie 1949 îi voi da răspunsul. Tot el spunea că caută de vreo două luni ca să poată ajunge în legătură cu cei din munţi. Înţelesul între noi a rămas să se decidă în 15 februarie 1949. Eu am plecat. Oniga împreună cu Nuţu au rămas la Maier. Pe la orele 10 seara a venit Cobliş Ioan, din Teiuş, şi a bătut la geam. Deschizându-i geamul m-a întrebat dacă sunt acasă. I-am aprins becul şi s-a uitat în casă, l-am întrebat ce este cu tine, spunea că s-au împuşcat două persoane, care nu se ştie cine le-a împuşcat. După aceea eu m-am culcat. În ziua de 6 februarie a venit Câmpeanu Traian, din Teiuş, la mine şi mi-a spus să mă duc la Maier imediat. M-am dus la Maier şi mi-a spus că victimele căzute sunt isprava lui Nuţu, fiind trădat de către maiorul Oniga. Ştiu precis că suntem informaţi de Nuţu, care îl urmăreşte să-l împuşte pe Oniga, aşa că noi trebuie să plecăm în munte, că o să fim prinşi şi noi. Eu le-am spus să meargă prin Benic, pe la Pascu Petre, că el îi va duce la locul indicat, la Bolfea, [*din*] Întregalde, iar Bolfea îi va duce la Victor în Sulăreşti, însă Maier mi-a spus să plec şi eu cu el, că altfel voi fi şi eu prins. Atunci am plecat şi eu cu Maier şi soţia lui, împreună trecând pe la Pascu Petre, prin Benic. Primind informaţii precise am mers până la Bolfea Silvestru, unde am stat o zi, iar noaptea am plecat până în Sulăreşti, la Victor. Acolo erau delegaţii Macavei Traian şi Scridon, din Benic. Eu i-am spus lui Macavei Traian că eu vreau să mă duc sus să văd dacă există sau nu generalul Mociulschi. El mi-a spus că dacă mă duc sus nu îmi mai dă voie să mă mai reîntorc înapoi, aşa că eu am venit din Sulăreşti înapoi cu Bolfea.

Domnul maior Oniga, în ziua de 5 octombrie [*februarie 1949* – n.n.] a venit la mine şi m-a întrebat unde-i Nuţu şi Maier, eu i-am spus că nu ştiu nimic nici de Nuţu nici de Maier. El spunea că vrea necondiţionat să se întâlnească cu Nuţu, însă care era scopul maiorului nu ştiu. După aceea, maiorul Oniga a mai venit la mine în ziua de 13 sau 14 februarie, unde mi-a spus să ne întâlnim în târgul de cai în ziua de 17 februarie. Ne-am întâlnit în târgul de cai, unde mi-a spus că el vrea să plece necondiţionat în munte, fiindcă a găsit un om din Galda care îi va face legătura cu cei din munţi, însă el mi-a spus că pe la ora 1, în 17 [*februarie*], să mă duc să-mi dea rezultatul plecării, însă eu nu m-am dus. Pe urmă, în ziua de 26 decembrie [*februarie* – n.n.], pe la orele 9, a venit la mine. Eu eram la judecătorie, unde aveam o chestie de a plăti suma de 2.044 lei pentru un certificat de proprietate. Trimiţând copilul după mine, i-am spus copilului că sunt ridicat de către postul de jandarmi. Acest motiv era pentru a evita întâlnirea cu Oniga, însă totuşi m-am întâlnit în Calea Dăneţii, ce ducea la Benic. La întâlnire m-a invitat să plec cu dânsul împreună, iar eu i-am spus că nu pot merge fiindcă i-am spus că

[206] Ştefan Popa.

plec la Bucureşti pentru a aranja o amendă, însă Oniga mi-a spus să las Bucureştiul la o parte şi să plec a doua zi. Întâlnirea o aveam la biserica din Întregalde, iar în caz contrar că de cineva voi fi arestat şi mă întreabă cine sunt să-i spun sunt „7+3 Vasile", indicativul lui Oniga era „7+2 Emil", şi să vorbească cu Miliţia gării din Teiuş şi să caut pe Nuţu şi pe Maier necondiţionat, propunându-mi că în caz că vom putea ajunge chiar sus ar fi mai bine, fiindcă el mi-a spus că dacă îl voi descoperi pe Nuţu sau vom ajunge sus la comandant îmi va salva şi garanta libertatea mea din cele înfăptuite până în prezent în legătură cu P.N.Ţ. Scopul final era ca unul dintre noi doi să evadăm pentru a descoperi această organizaţie, însă fiindcă Macavei a primit o scrisoare din partea unui legionar că Oniga ar fi un trădător, după ce am ajuns sus a trebuit să dăm declaraţii de când ne cunoaştem şi ce am discutat, aşa că evadarea a oricăruia dintre noi era zadarnică imediat, fiindcă era ziua santinelă, iar noaptea planton, iar la surprinderea făcută de către armata R.P.R. eu, deşi am avut armă, nu am tras nici un cartuş, spunând că nu merge arma, şi m-am băgat sub pat împreună cu domnul colonel Iancu şi Buţuţui Florica [*Viorica* – n.n.], la care timp cel mai favorabil ne-am predat toţi trei împreună.

Aceasta îmi este declaraţia, dată de bunăvoie şi fără să fiu forţat, drept pentru care semnez.

Traian Mihălţan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 21, f. 319-320.

30

1949 martie 7. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj referitor la prinderea grupului Dabija

Serviciul Securităţii Poporului Judeţul Turda
[*Nr*.] 1/2.234
7 martie 1949

Către
Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj

Urmare raportului nostru nr. 2.234 din 3 martie 1949, cu privire la identificarea fugarilor politici din regiunea Bistrei, jud. Turda,

Avem onoarea a vă raporta următoarele:

În ziua de 1 martie 1949, numitul Macavei Traian a organizat o bandă din elementele duşmănoase actualului regim în regiunea comunei Întregalde, jud. Alba, cu scopul de a întări banda din Muntele Mare (Munţii Apuseni), înrolându-se în această bandă 17 indivizi, care în frunte cu Macavei Traian au plecat din locul numit Întregalde cu direcţia Muntele Mare, trecând prin comuna Lupşa, jud. Turda, unde în drum au întâlnit pe casierul Sindicatului Agricol din comuna Câmpeni, jud. Turda, anume Colda Teodor, din Lupşa, bătându-l şi luându-i actele ce poseda asupra lui, un tabel al sindicaliştilor şi suma de 500 lei,

fapt pentru care în ziua de 2 martie 1949 a fost adus la cunoştinţa acestui Serviciu de Securitate şi raportat dvs. cu raportul nr. 2.211 din 2 martie 1949.

Cazul s-a petrecut în noaptea de 1 spre 2 martie, orele 24, în comuna Lupşa, judeţul Turda.

Banda din Muntele Mare ne-a fost semnalată la acest Serviciu de Securitate încă de prin luna octombrie 1948, în care eram încunoştinţaţi că fac parte numiţii: Vodă Costică, Ihuţ Traian, Ihuţ Avram, Salagea Nicolae, zis Mişu, precum şi de fraţii Macavei, însă de aceşti fraţi informaţiile niciodată nu au putut fi sigure.

Pentru a putea identifica locul precis unde sunt aceşti fugari şi unde se adăpostesc, precum şi legăturile pe care le au, am căutat pe cât posibil să introducem [*un*] informator din sânul lor, iar după identificare să putem trece la o acţiune.

Reuşind într-un oarecare mijloc ca să acaparăm ca informator pe numitul Hârstei Petru, nepot al fugarului Ihuţ Avram, care şi-a luat obligaţia că în cel mai scurt timp va putea să ne dea informaţii precise, numărul fugarilor, precum şi locul unde se află, întrucât unchiul lui Hârstei Petru, anume Ihuţ Avram, îi va spune tot, având încredere în el şi plus de aceasta Ihuţ Avram are dorinţa de a se sustrage din aceea bandă.

Fiind introdus acest Hârstei Petru şi instruit de felul cum să ne informeze şi de felul cum activează banda, acest Hârstei într-adevăr a reuşit ca să se alăture de Ihuţ Avram, care îi spunea totul, dându-i tot concursul pentru a putea prinde banda.

Într-una din zilele lunii februarie 1949, Ihuţ Avram a spus lui Hârstei Petru ca să anunţe Securitatea şi să fie prins şi el la rândul lui va declara totul cum este organizată banda, precum şi din cine se compune.

În ziua de 28 februarie, organele noastre l-au prins pe Ihuţ Avram, care într-adevăr cunoştea numărul fugarilor, numele lor şi locul precis unde se adăpostesc în Muntele Mare.

Acest Ihuţ Avram ne-a informat că în Muntele Mare se află ca conducător al bandei [*un*] anume maior Dabija Nicolae, fraţii Macavei, Scridon Ioan, Maier Iosif, Maier Elena, Vodă Costică, iar în ziua de 2 martie 1949 urmează să sosească încă un număr de vreo 17 persoane, bandă care va fi condusă de către fraţii Macavei.

Fiind informaţia sigură şi aducând la cunoştinţa dvs, prin raportul nostru nr. 2.234/3 martie 1949, în care am cerut aprobarea desfăşurării acţiunii, acţiune ce s-a desfăşurat în ziua de 4 martie 1949, orele 6 dimineaţa, am putut constata următoarele:

Întreaga bandă era condusă de maiorul Dabija Nicolae, ajutat de fraţii Macavei, Scridon Ioan, Maier Iosif şi Maier Elena.

În această acţiune au fost prinşi: Onea Titus, student la medicină, din Cluj, Raţiu Augustin, din comuna Sărmăşel, jud. Cluj, Vandor Victor, din comuna Întregalde, jud. Alba, Moldovan Simion, din Blaj, Mihălţan Traian, din Teiuş, Opriţa Gheorghe, comuna Balomiru de Câmp – Hunedoara, Alexandra Pop, din comuna Bistra, jud. Turda, Buţuţui Viorica, din comuna Întregalde, jud. Alba, Ihuţ Avram, Breazu Iuliu, din Teiuş.

Morţi: Mitrofan Lucian, Maier Iosif, Maier Elena, Deceanu Petru, Macavei Alexandru[207].

Dispăruţi: Dabija Nicolae, Macavei Traian, Scridon Ioan, Pascu Cornel, Ihuţ Traian, Iliuţă Ioan[208], Salagea Nicolae, zis Mişu, Vodă Costică, Cigmăianu Ioan.

---

[207] Este vorba de o eroare de identificare, cel ucis fiind Ioan Cigmăianu, Alexandru Macavei reuşind să scape.

Dispăruţi propriu zis în acţiunea desfăşurată în Muntele Mare au fost numai Dabija Nicolae, Macavei Traian, Scridon Ioan, Pascu Cornel, iar restul erau trimişi după alimente în ziua de 3 martie 1949 seara, urmând ca aceştia să se prezinte în Muntele Mare în ziua de 4 martie 1949 dimineaţa, orele 6, însă observând cum se desfăşoară acţiunea nu s-au mai prezentat la sediul lor.

După desfăşurarea acţiunii s-a putut constata felul cum era organizat şi felul cum urma ca să dea diferite atacuri teroriste.

În locul numit Muntele Mare această bandă era bine adăpostită, posedând două barăci (adăposturi), prevăzute cu tot confortul necesar, alimente, armament, maşină de scris, maşină de multiplicat etc.

Scopul acestei organizaţii teroriste din Muntele Mare: urmărea ca să recruteze cât mai multe elemente duşmani ai regimului, întărindu-şi prin acesta poziţiile lor, iar pe măsură ce se recrutau elemente urmau ca să depună jurământ în ritmul lor şi care să lupte în organizaţia teroristă contra actualului regim prin metode teroriste.

Aceste elemente erau ţinute în cea mai mare stricteţe, iar fiecare membru din această organizaţie era supravegheat pas cu pas pentru ca nu cumva vreunul dintre ei să-i vândă, iar acel care va călca regulamentul lor i se aducea sentinţă de condamnare la moarte.

Acest Serviciu de Securitate, după terminarea operaţiei din Muntele Mare, a continuat şi continuă şi în prezent [*acţiunile*] pentru prinderea teroriştilor fugiţi, în care scop am putut să prindem pe numitul Câmpeanu Traian în ziua de 6 martie 1949.

Cercetările acestor terorişti continuă, iar rezultatul se va raporta dvs. la timp.

Pe măsura identificării persoanelor fugite şi prinderea lor, la fel vom raporta.

Căpitan de Securitate
Kovács Mihai

Sublocotenent de Securitate
Popa Vasile

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 43-44.

31

1949 martie 7. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj
privind acţiunea de la Muntele Mare

Serviciul Securităţii Poporului Judeţul Turda
[*Nr*.] 1/2.316
7 martie 1949

Către
Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj

Urmare raportului nostru nr. 2.234 din 7 martie 1949[209], în legătură cu organizaţia teroristă din Muntele Mare, jud. Turda.

---

[208] Numele real este Iosif Clamba, cunoscut drept „Iliuţă”.
[209] Vezi documentul anterior.

Avem onoarea a vă raporta de felul cum s-a desfăşurat operaţia în ziua de 4 martie 1949.

În ziua de 3 martie 1949, conform planului stabilit de forurile superioare ale Securităţii Poporului şi Batalionului de Securitate, s-a stabilit ca plecarea să fie din Câmpeni la orele 12 noaptea a personalului din Serviciul Securităţii Poporului Turda, precum şi a personalului din Batalionul [*de*] Securitate Cluj[210].

S-au format două plutoane şi fiecare pluton era comandat de către un sublocotenent de-al lor, având ca misiune primul pluton să ocupe partea [*de*] deasupra a obiectivului, iar al doilea pluton să ocupe partea de jos a obiectivului, urmând ca aceste două plutoane să facă legătura între ele, în aşa fel ca obiectivul să fie înconjurat din toate părţile.

Pentru ca operaţia să se desfăşoare în condiţiile cele mai bune, la primul pluton s-a introdus ca călăuză informatorul nostru Ihuţ Avram, iar la Plutonul II primarul comunei Bistra şi un pădurar[211].

Plecarea s-a făcut din Câmpeni la orele 12, ajungând la Bistra la orele 1 noaptea (3 spre 4 martie 1949), mergând pe valea Bistrei în sus au ajuns la o pădure mare spre Muntele Mare, la locul numit „Fierăstrău”, iar de aici mai era circa o oră de mers până la obiectivul urmărit.

La orele 6^{30} dimineaţa, personalul a ajuns la apropierea obiectivului la o distanţă de circa 400 m în marginea unei poieni.

Informatorul nostru ne-a descris că deasupra acelei poieni se află cele două cabane ale fugarilor (menţionăm că poiana avea o suprafaţă de circa 5-600 m^2, posedând mai multe colibe de vară) şi astfel s-a împărţit ca Plutonul I să meargă pe partea dreaptă a pădurii în sus şi să facă frontul deasupra cabanei, iar Plutonul II va merge pe partea stângă a pădurii şi se va întâlni în acele două plutoane în partea stângă a cabanelor, formând în felul acesta front înspre cabană.

Distanţa de la locul de unde au pornit şi s-au despărţit cele două plutoane, adică distanţa Plutonului I a fost mai scurtă şi a ajuns la punctul fixat mai repede decât Plutonul II.

Paza cabanelor (adăposturi) ale fugarilor era făcută de către o santinelă de-a lor şi observând că cineva se îndreaptă înspre ei a tras un foc de armă şi două fluierături, dând astfel alarma fugarilor.

Aceşti fugari imediat s-au echipat şi maiorul Dabija, împreună cu fraţii Macavei, au ieşit urgent afară şi observând că sunt prinşi în cursă au intrat din nou în adăpost, dând alarma, iar unul din soldaţii din Plutonul I a tras un foc de armă asupra unui câine ce avea fugarul, omorându-l pe loc, iar în acel timp Plutonul I a deschis foc înspre cabană. Plutonul II, auzind deschiderea focului şi încă neajuns la locul amintit, s-au intimidat şi s-au dezorientat şi în loc s-o ia înspre cabane s-au retras mai în jos de cabană, având o distanţă de la obiectiv circa 500 m.

Plutonul II, orientându-se că obiectivul se află în altă direcţie de cum a fost fixat, s-au îndreptat înspre Plutonul I, apropiindu-se de obiectiv la o distanţă de circa 20-30 m de

210 Este vorba de Batalionul 7 de Securitate Floreşti.

211 Cele două călăuze erau Salagea Alexandru şi brigadierul silvic Oneţ Solomon. În timpul luptei ei s-au retras sub un brad, dar au fost descoperiţi de fraţii Macavei după ce aceştia au scăpat din încercuire. Unul dintre fraţii Macavei a încercat să-i împuşte, dar arma nu a luat foc, astfel încât aceştia au scăpat (I. Gligor, *op.cit.*, p. 117).

prima cabană a fugarilor, de unde trăgeau de jos în sus în cabană, iar Plutonul I trăgea de sus în jos înspre cabană şi în acel moment era o încurcătură căci trăgeau aproape unii în alţii.

Plutonul I a aruncat grenade în prima cabană, care aceasta a luat foc şi s-au predat acei care se găseau în acea cabană, la fel în a doua cabană, la o distanţă de circa 30 m de prima cabană, se aruncaseră grenade înăuntru şi se trăsese cu pistoale automate în ea, unde la fel făcuse şi acolo morţi, iar o parte din ei ridicaseră mâinile sus pentru predare.

În momentul acestei acţiuni, partea din stânga a cabanelor nu era acoperită, neţinându-se legătura între plutoane, o parte din fugari uşor a putut să dispară.

În această învălmăşeală, un individ fugar, Onea Titus, era adăpostit la o distanţă de 5 m după un brad şi observându-l pe plutonierul major de Securitate Vociu Octavian – acesta neobservându-l – a sărit asupra plutonierului major cu scopul de a-i lua pistolul şi a-l împuşca, însă plutonierul major Vociu Octavian fiind de statură voinic s-a luptat cu acesta trântindu-l jos, iar banditul neputându-i lua pistolul a sărit cu gura la urechea plutonierului major muşcând-o, însă acest plutonier major deşi l-a împins jos şi l-a pus la respect totuşi nu a vrut să-l împuşte, ci a căutat să-l acapareze viu, după care l-a legat şi l-a introdus între ceilalţi capturaţi.

După terminarea operaţiei, plutoanele s-au adunat la locul barăcii unde ardea, o parte din soldaţi s-au dus şi au ridicat cantitatea de 8-10 kg slănină, la fel atâta brânză, patru pâini mari a 6 kg şi alte alimente, iar aceste alimente le-au împărţit între ei după ce operaţia a fost terminată şi s-a liniştit peste tot.

În acest timp, când cei capturaţi erau păziţi de câţiva ostaşi, fugarii puşi cu faţa în jos pe pământ, o parte din soldaţi a început să-i bată şi să-i buzunărească, iar între ei se găseau doi foşti ofiţeri introduşi ca informatori, unul din partea Clujului[212] şi altul din partea Sibiului[213], au rugat pe plutonierul major Vociu Octavian că ei sunt informatori şi-l roagă ca să oprească ostaşii de a nu-i mai bate.

De felul cum s-au exprimat cei doi informatori, plutonierul major Vociu Octavian a luat în crezare cuvintele lor şi a raportat această situaţie unui sublocotenent comandant de pluton de a nu-i mai bate, iar lucrurile luate de la aceştia să le fie date înapoi, însă nu s-a executat, deoarece ostaşii, care cum buzunăreau, se introduceau între ceilalţi, aşa că nu puteau fi cunoscuţi.

Menţionăm că ostaşii, pe cât au putut, au luat îmbrăcăminte, încălţăminte de la cei care au căzut morţi şi alte lucruri rămase de la ei în cabana fugarilor, iar restul lucrurilor rămase s-au transportat în jos la Bistra, unde întreg personalul operativ, împreună cu fugarii capturaţi, au ajuns la orele 12.

Concluzii:

Operaţia a fost foarte slab condusă din lipsă că nu aveau un comandament în apropierea obiectivului urmărit, cei doi sublocotenenţi comandanţi de plutoane erau tineri fără experienţă, idem ostaşii şi datorită acestei greşeli şi în special a lipsei de comandament în spatele operaţiei s-a întâmplat ca în rândurile noastre să fie trei morţi şi cinci răniţi, dintre care doi mai grav, precum şi a lipsei de disciplină, unde soldaţii nu au căutat să execute ordinele comandanţilor lor.

---

[212] Maiorul Emil Oniga.

[213] Locotenent-colonelul Iancu Bocan.

Un singur sergent major, care a căzut, a avut spirit de iniţiativă, curaj, care a cunoscut şi şi-a dat seama de felul cum trebuie să acţioneze, a ajuns ca el să [*se*] strecoare până la baracă, să arunce grenada, însă datorită faptului că soldaţii din acel pluton şi în special soldaţii din grupa lui nu l-au urmat şi datorită faptului că arma în acel moment nu i-a percutat a fost omorât de fugari.

Menţionăm că primii care au ajuns la punctul urmărit au fost sublocotenentul Sabău Florea, plutonierul major Pop T. Ioan, plutonier major şef Cosman Gheorghe şi plutonierul Pintilie Alexandru, care s-au apropiat la circa 10 m de cabană şi au deschis foc cu pistoalele, după care au ieşit din bordei fraţii Macavei şi maiorul Dabija trăgând în direcţia lor, aceştia neavând un armament bun pentru acţionare au fost nevoiţi să se retragă înapoi circa 20 m, întrucât la strigătele acestora ostaşii nu au ascultat, ba chiar nici de comandanţii lor de plutoane, invocând motivul că li s-au defectat armele şi retrăgându-se pentru a le repune în funcţiune.

Cu această ocazie, plutonul s-a împrăştiat în dezordine, comandanţii degeaba strigau ca să vină în punctele principale pentru a deschide foc, din motivele de mai sus.

Personalul Securităţii Turda ce se afla în acţiune, văzând că la îndemnul lor ostaşii nu ascultau şi nici chiar de comandanţii lor, prin care fapt s-a produs o dezordine, temându-se ca în poziţia înaintată în care se aflau să nu fie împuşcaţi din spate chiar de ostaşii proprii, care trăgeau fără nici un rost în direcţia obiectivului, chiar deasupra personalului nostru, s-au retras la circa 20 m de cabană, [*de*] exemplu ca prin minune plutonierul major Pop T. Ioan a scăpat neîmpuşcat cu toate că un grup de cartuşe din pistolul automat al unui ostaş care trăgea din urmă a lovit căciula acestui subofiţer.

După multe insistenţe şi strigăte ale comandanţilor, acţiunea s-a redresat, apropiindu-se ostaşii de obiectiv împreună cu organele noastre, după care la câteva minute au înconjurat cabana şi au capturat pe prizonieri.

După terminarea operaţiei, comandanţii de plutoane au intrat în cabană pentru a aduna lucrurile găsite şi corpurile delicte, în care timp ostaşii buzunăreau pe cei capturaţi şi interesându-se în special de mâncare, împărţind între ei alimentele găsite şi o parte din echipamentul găsit, amestecându-se de-a valma cu cei capturaţi, aşa că aceştia uşor puteau să evadeze.

Pentru a preveni aceasta, organele noastre au fost nevoite să stea acolo făcând paza acestora.

Numele celor capturaţi, celor morţi şi celor dispăruţi sunt specificate în raportul nostru nr. 2.234 din 7 martie 1949.

Căpitan de Securitate — Kovács Mihai

Sublocotenent de Securitate — Popa Vasile

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 45-47.

32

1949 martie 7. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda referitor la desfăşurarea acţiunii de la Muntele Mare şi arestarea unor sprijinitori ai organizaţiei

Biroul Securităţii Poporului Câmpeni
[*Nr*.] 1/546
7 martie 1949

Către
Serviciul Securităţii Poporului a Judeţului Turda

Referitor la acţiunea întreprinsă în ziua de 4 martie 1949, avem onoarea a vă raporta următoarele:

În seara zilei de 2 martie 1949 am fost informaţi de către informatorul nostru că numitul Ihuţ Avram, din comuna Bistra, judeţul Turda, se găseşte din ziua de 27 februarie 1949 acasă, fiind bolnav, din care cauză a venit de la acea cabană unde a fost încadrat în organizaţia subversivă naţionalistă descoperită şi că el în timpul zilei stă tot timpul acasă, iar noaptea nu se ştie precis unde doarme, însă în orice caz nu se găseşte acasă. Informatorul nostru a căutat să-l convingă să se prezinte de bună voie la acest Birou de Securitate, însă el a refuzat categoric acest lucru şi a spus că de ce caută să îl nenorocească.

În ziua de 3 martie 1949, la orele 6 dimineaţa, personalul acestui Birou de Securitate, împreună cu încă 2 brigadieri şi un miliţian al acestui Birou de Securitate, au desfăşurat o acţiune la locuinţa susnumitului a cărei rezultat a fost pozitiv, susnumitul fiind acaparat şi arestat. Susnumitul a fost arestat în felul următor:

Personalul de la acest Birou de Securitate, în primul rând, apropiindu-se de casa susnumitului, au împrejmuit casa, conform planului întocmit anterior, şi chiar în momentul când a făcut această acţiune a fost observat că susnumitul se îndrepta dintr-o pădurice din apropierea casei înspre casă. S-a lăsat să intre în casă şi s-a observat că imediat ce el a intrat în casă uşa a fost încuiată şi totodată lampa de petrol, care până atunci ardea, a fost stinsă. Imediat după intrarea lui în casă s-a efectuat operaţiunea şi susnumitul a fost acaparat.

În urma arestării susnumitului şi în urma informaţiilor primite de la susnumitul, constatându-se precis locul unde sunt ceilalţi fugari politici, s-a raportat telefonic Serviciului Securităţii Poporului Turda.

În baza raportului nostru, în dimineaţa zilei de 4 martie 1949, la orele 5 fix, s-a dezlănţuit acţiunea în regiunea Dealul Muntelui, la locul denumit Stânele Groşi, unde era instalată, într-o cabană săpată în pământ şi alta la circa 20 metri de ea clădită la suprafaţă din lemn de brad, organizaţia subversivă cu denumirea de „Frontul Apărării Naţionale", acţiunea condusă de către organele de Securitate şi dezlănţuită de către 2 plutoane din Batalionul de Securitate Floreşti – Cluj.

În timpul cât ostaşii de Securitate se apropiau de cabană, totodată nefiind indicat locul precis de către banditul Ihuţ Avram, fiind duşi în eroare, la circa 300 metri de acea cabană unde erau bandiţii i-a mirosit un câine şi în urma lătratului câinelui santinela bandiţilor

de la cabană a tras 2 focuri de armă pentru alarmare şi deja când ostaşii s-au apropiat de cabană cei dinăuntru au deschis foc în mare asupra soldaţilor.

Dacă nu ne inducea în eroare numitul Ihuţ Avram şi dacă nu-i simţea câinele pe ostaşi, pe motivul că toţi banditii din cabană dormeau, numai santinela fiind de pază, rezultatul era câştigat cu sută la sută.

Acţiunea fiind terminată la orele 6^{30}, rezultatul a fost următorul:

I. **Acaparaţi de vii**:

1. Onea Titus, student, anul VI, medicină, originar din comuna Roşia Montană, jud. Alba, urmărit de către Securitatea Poporului pentru legionarism.

2. Bocan Iancu, colonel pensionar, originar din Alba.

3. Pop Alexandra, casnică, domiciliată în comuna Bistra – Turda, fost condamnată pentru legionarism şi a luat parte activă în anul 1941 la rebeliunea din oraşul Turda, pentru care fapt a fost condamnată.

4. Vandor Victor, agricultor, fost şi învăţător suplinitor, originar din comuna Întregalde, jud. Alba, urmărit pentru naţionalism.

5. Buţuţui Viorica, casnică, originară din comuna Întregalde, jud. Alba, urmărită pentru colaborare cu banditii.

6. Oniga Emil, maior [*în*] rezervă, din comuna Mihalţ [*Micoşlaca* – n.n.] – Alba.

7. Opriţa Gheorghe, agricultor, originar din comuna Balomir, jud. Alba, urmărit de către Securitatea Poporului.

8. Raţiu Augustin, agricultor, originar din comuna Sărmăşel, jud. Cluj, urmărit de către Securitatea Poporului.

9. Moldovan Simion, student, Academia Comercială Bucureşti, originar din Blaj, jud. Târnava Mică, urmărit de către Securitatea Poporului pentru legionarism.

10. Mihălţan Traian, mecanic, originar din comuna Teiuş – Alba.

11. Breazu Iuliu, fără profesie, originar din comuna Teiuş, jud. Alba.

12. Ihuţ Avram, agricultor, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, urmărit de către Biroul Securităţii Poporului Câmpeni ca membru în organizaţie subversivă şi care a fost arestat în ziua de 3 martie 1949 la domiciliul său.

13. Câmpeanu Traian, morar, originar din comuna Teiuş, jud. Alba, dispărut de la cabană în urma acţiunii în timpul atacului şi prins în apropierea comunei Bistra, jud. Turda, de către organele Securităţii Poporului Câmpeni abia în ziua de 6 martie 1949, orele 8 dimineaţa.

II. **Morţi în timpul acţiunii**:

1. Macavei Alexandru[214], criminalul de la Bucium – Alba.

2. Maier Iosif.

3. Maier Elena.

4. Mitrofan Lucian.

5. Deceanu Petru.

III. **Fugiţi în timpul acţiunii**:

1. Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.], maior deblocat.

2. Macavei Traian, fără profesie, fratele criminalului Macavei Alexandru.

3. Pascu Cornel, zis „Eroll Flynn”.

---

[214] În realitate cel ucis a fost Ioan Cigmăianu, Alexandru Macavei reuşind să scape din încercuire.

4. Scridon Ioan, subofiţer de jandarmi, şi Cigmăianu Ioan.

IV. **Plecaţi după alimente şi neprinşi**:

1. Clamba Iosif.

2. Ihuţ Traian, din comuna Bistra, jud. Turda.

3. Salagea Nicolae, zis Mişu, din comuna Câmpeni – Turda, cătunul Dealul Capsii, urmărit de acest Birou de Securitate.

În timpul acţiunii desfăşurate sus la cabana lor, din declaraţiile culese de la informatorii noştri rezultă că numitul Macavei Traian a împuşcat un subofiţer din Batalionul de Securitate, mortal, iar numitul Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.] a omorât cu grenade doi soldaţi din acelaşi Batalion.

Cei trei arătaţi mai sus care au fost plecaţi după alimente încă [*din*] seara zilei de 3 martie 1949, pe la orele 18, de la cabană, la orele 5 dimineaţa, în ziua de 4 martie 1949 au ajuns la casa părinţilor numitului Ihuţ Traian, din comuna Bistra, jud. Turda, şi aici, fiind întâmpinaţi cu foc de către organele noastre de Securitate şi ostaşi, au reuşit să evadeze, găsindu-se pe zăpadă o dâră de sânge în urma lor şi pe urmă pierzându-se trecând într-un câmp fără zăpadă.

La acţiunea de la casa numitului Ihuţ Traian cei trei nu au intrat în casă pentru motivul că au simţit probabil că cineva este la pândă şi în acel moment când s-au apropiat de casă au deschis foc aiurea, la care foc au răspuns oamenii noştri.

În cadrul acţiunii de mai sus, din partea noastră am avut pierderi de la Batalionul de Securitate Floreşti – Cluj următoarele persoane:

1. Mateş I. Gheorghe, sergent major, originar din comuna Arada, jud. Turda.

2. Mărgineanu Gh. Marin, fruntaş, originar din comuna Dumitreşti, jud. Olt.

3. Oană Gh. Traian, soldat, originar din comuna Holbor, jud. Braşov.

Totodată, am avut un număr de 1 subofiţer şi 2 soldaţi grav răniţi şi circa 4 soldaţi răniţi uşor, toţi din Batalionul de Securitate.

În cadrul acţiunii am fost informaţi că unii dintre cei scăpaţi au fost răniţi, însă nu se ştie numele lor.

În ziua de 5 martie 1949, organele de Securitate de la acest Birou, însoţiţi fiind de un număr de 20 ostaşi, un subofiţer, şeful Postului de Miliţie Bistra, primarul comunei Bistra şi sanitarul comunei Bistra, jud. Turda, ne-am deplasat la faţa locului unde a avut loc acţiunea şi am înmormântat cadavrele găsite. Situaţia, în ziua de 5 martie 1949, acolo unde a avut loc acţiunea, s-a prezentat în felul următor:

Cabana din lemne care a fost clădită la suprafaţa pământului s-a găsit arsă până la temelie, arzând în timpul acţiunii din cauza exploziei unei grenade în ea.

În cabana care era amenajată în pământ, pe un pat, s-a găsit o femeie împuşcată prin ceafă, care era numai în combinezon şi chiloţi şi din constatările sanitarului era gravidă, aceasta fiind Maier Elena.

În cabană s-au mai găsit 2 indivizi morţi şi anume unul slab, pansat la degetele de la piciorul stâng, care este Deceanu Petru, şi altul gras, bine dezvoltat, având pe el pantaloni gri, pulover gri şi 2 dinţi de aur în faţă, acesta fiind Maier Iosif.

În faţa cabanei, afară pe zăpadă, s-au găsit alţi doi indivizi morţi, unul chiar în faţa cabanei, fără o mână, şi găsindu-i-se în buzunar un buletin de la Biroul populaţiei pe numele

Cosma Petru, anexat la acest raport*, neidentificabil la faţă, fiind distrus de grenadă, şi despre care se crede că a fost numitul Mitrofan Lucian, iar al doilea s-a găsit la circa 10 metri de la cabană, având [*în*] picioare bocanci maro uzaţi, haină scurtă vătuită de culoare maro închis, pantaloni gri de casă, ciorapi [*de*] lână în picioare cu 3 trese deasupra, cămaşă galbenă cu dungi albe şi s-au găsit într-un buzunar un număr de circa 40-50 buc. pastile vinete care erau într-o cutie în buzunarul hainei şi care fiind comparat cu fotografia am dedus că ar fi numitul Macavei Alexandru.

Toţi morţii de mai sus au fost băgaţi în cabana amenajată în pământ şi pe urmă a fost surpată peste ei şi nivelat terenul.

S-a controlat pe o rază de circa 500 metri [*în*] jurul cabanei şi nu s-au găsit alte persoane decedate.

De la fiecare persoană găsită moartă s-a luat câte o bucată din îmbrăcămintea avută pe el, care s-a putut, şi care se anexează la acest raport.

Totodată, în cadrul acestui raport se anexează şi un număr de 14 buc. fotografii mici de carnet*, care au fost luate cu forţa de către Macavei Traian de la numitul Colda Teodor, din comuna Lupşa, jud. Turda, în noaptea de 1/2 martie 1949, când numitul Macavei Traian transporta noul lot de elemente la acea cabană.

Totodată, se înaintează alăturat şi o adeverinţă* a banditului prins deja Onea Titus şi o fotografie* a unui individ necunoscut, care s-au găsit în cabană, şi un bilet de identitate pe numele Şerban Iuliana*, din comuna Lupşa – Turda, găsit tot în acea cabană.

În urma investigaţiilor efectuate de către noi în comuna Bistra, jud. Turda, am constatat că acea bandă a mai avut legături cu următorii indivizi notaţi mai jos, care se înaintează dvs. cu ocazia plecării Batalionului de Securitate la Cluj şi care sunt următorii:

1. Dura Ana, [*a*] lui Andronic, de profesie casnică, domiciliată în comuna Bistra, jud. Turda, soţia numitului Ihuţ Avram, care în ziua de 3 martie 1949, după arestarea soţului ei de către organele Biroului Securităţii Poporului Câmpeni, a trimis pe servitoarea ei la locuinţa numitului Ihuţ Traian, comunicându-i că soţul ei a fost arestat, deşi i s-a pus în vedere acesteia să nu divulge nimănui acest lucru. Totodată, susnumita, din informaţii, a avut cunoştinţă de locul precis unde a fost baraca în care se găsea şi soţul ei.

2. Ihuţ Maria, casnică, domiciliată în comuna Bistra, jud. Turda, soţia numitului Ihuţ Traian, fost membru al organizaţiei de mai sus şi care a reuşit să evadeze, nefiind arestat până în prezent, care deşi a ştiut locul unde se găseşte soţul ei şi totodată a văzut că soţul ei este aprovizionat de către tatăl şi mama lui cu alimentele necesare întregii bande, cu toate că a fost interogată în acest sens în repetate rânduri de către organele noastre de Securitate, niciodată nu a vrut să dea nici un fel de informaţii în acest sens.

3. Ihuţ Maria, casnică, văduvă, (…) domiciliată în comuna Bistra, jud. Turda, care se face vinovată pentru faptul că adresa ei a fost dată pentru primirea scrisorilor de către numitul Pascu Cornel, zis „Eroll Flynn”, şi ea nu a divulgat acest lucru celor în drept[215].

---

* Toate documentele marcate cu steluţă nu se regăsesc în dosarul fond Penal, nr. 141.

[215] Securitatea a interceptat o scrisoare trimisă la 11 februarie 1949 de Cornel Pascu lui Silvestru Bolfea în care îi cerea să-i trimită scrisori pe adresa Mariei Ihuţ. Prin ordinul nr. 11/5.277 din 17 februarie 1949, D.G.S.P. cerea Biroului Securităţii Poporului Câmpeni să urmărească toată corespondenţa Mariei Ihuţ, „iar acea corespondenţă să fie copiată, după care [*i*] se va da drumul să-şi

4. Balea Gheorghe, agricultor, chiabur, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, şi care are cea mai bună situaţie materială din susnumita comună, care se face vinovat pentru faptul că, singur a declarat în faţa noastră, în ziua de 26 februarie 1949 a venit la el numitul Ihuţ Petru, tatăl lui Ihuţ Traian, şi i-a adus o listă de cumpărături şi cinci mii lei într-un plic, spunându-i că i le-a trimis numita Pop Alexandra, fiica lui vitregă şi care a fost prinsă în acea bandă, şi el în ziua de 28 februarie 1949 s-a deplasat la Abrud, jud. Alba, unde a cumpărat 1.200 buc. ţigări diferite, 10 kg petrol lampant, 2 litri porumb, care porumb şi în prezent se găseşte la Abrud – Alba la numitul Goţoiu (lângă cooperativa din Abrud-Sat), neputându-l transporta acasă, şi 3 kg orez, dintre cele de mai sus orezul şi ţigările dându-le în seara zilei de 1 martie 1949 numitului Ihuţ Petru, care tot atunci a spus că fiica sa Pop Alexandra este cu fiul său Traian la o cabană în Dealul Muntelui, în regiunea Stânele Groşi, spunându-i că acolo mai sunt încă vreo 20 persoane cu ei şi o duc foarte bine.

În noaptea de 3/4 martie 1949, pe la orele 2, adică mediat după ce trupele noastre de acţiune au trecut înspre Muntele Mare pentru a efectua acţiunea din ziua de 4 martie 1949, a venit la susnumitul un individ tânăr, necunoscut de el, [*cu*] cizme în picioare, în cap având şapcă neagră de miel şi pe el palton negru, care bătându-i la geam l-a întrebat că unde este Sanda şi pe urmă, lăsându-l în casă, i-a dat lui 2 scrisori şi l-a rugat să-i spună la Sanda dacă vine acasă să meargă la Turda şi să le pună la poştă, rezultând că numita Pop Alexandra a făcut legătură organizaţiei şi cu vreo persoană din oraşul Turda, ea fiind şi în organizaţie şi umblând şi prin diferite părţi.

Scrisorile au fost găsite de către noi în ziua de 5 martie 1949 într-un şopron, acoperite cu pământ.

Totodată, susnumitul ne-a declarat că el a aflat de la numitul Ihuţ Petru, tatăl numitului Ihuţ Avram, locul precis unde este acea organizaţie instalată şi câţi membri are ea şi totodată singur ne-a declarat că nevasta lui, anume Balea Maria, născută Andreşel, mama numitei Pop Alexandra, ştie multe în legătură cu fiica ei, însă niciodată nu i-a spus nimic.

5. Balea Maria, [*a*] lui Andreşel, de profesie casnică, domiciliată în comuna Bistra, jud. Turda, mama numitei Pop Alexandra găsită în bandă, care se face vinovată pentru faptul arătat mai sus de către soţul ei, numitul Balea Gheorghe, şi totodată suntem informaţi în mod precis că în ziua de 3 martie 1949 susnumita, văzând camioanele cu ostaşii Batalionului de Securitate venind înspre Câmpeni, trecând prin comuna Bistra, s-a dus la soţia lui Vodă Constantin, din susnumita comună, şi i-a spus că desigur aceştia au venit pentru a aresta pe toţi fugarii politici din munţi.

6. Ioanette Sabin, fost notar în comuna Bistra, jud. Turda, comprimat în toamna anului 1948 pentru atitudine antidemocratică şi pentru faptul că în trecut a fost membru activ în P.N.Ţ. Maniu şi totodată în repetate rânduri a avut ieşiri antidemocratice, posedând dosar personal la acest Birou de Securitate, domiciliat în comuna Câmpeni, jud. Turda, chiabur, care în ziua de 22 februarie 1949, pe când organele noastre de Securitate făceau investigaţii pe teren pentru descoperirea locului unde este instalată acea organizaţie, susnumitul a fost văzut mergând călare la o moşie de-a lui care este situată la circa 1 km de locul unde au fost instalaţi bandiţii şi totodată se poate observa din rapoartele noastre anterioare că numitul Ihuţ Traian din acea organizaţie s-a exprimat o dată către informatorul nostru că şeful bandei vrea

---

continue cursul, urmând ca atunci când noi vom începe operaţia să ştim unde să mergem şi pe cine să putem prinde” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 25, f. 39).

să se întâlnească cu o persoană din Câmpeni, al cărui nume nu l-a spus, şi noi credem că acesta ar fi acea persoană, dovedindu-l antecedentele lui politice şi atitudinea lui actuală[216].

7. Bucea Nicolae, preot, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, care are dosar de suspect la acest Birou de Securitate, chiabur, a instigat populaţia să nu treacă la ortodoxism, trecând şi el abia în ultimul moment, în luna ianuarie 1949, şi despre care am fost informaţi că ar fi subvenţionat cu bani şi alimente acea organizaţie, fapt raportat de către noi anterior.

8. Salagea Ileana, [*a*] lui Traian, soră cu numitul Ihuţ Traian, casnică, domiciliată în comuna Bistra, jud. Turda, care se face vinovată pentru faptul că în ziua de 4 martie 1949, auzind de acţiune, s-a dus imediat la casa fratelui ei, unde a fost arestată de către organele noastre. Şi susnumita a fost împreună cu mama ei să cumpere acele 30 litre de porumb de la Abrud – Alba pentru bandă, fapt semnalat de noi la timp, şi care porumb şi în prezent se găseşte la susnumita acasă şi de a cărui soartă rugăm să binevoiţi a dispune.

9. Boncea Petru, agricultor, membru de partid, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, care se face vinovat pentru faptul că în ziua de 5 martie 1949, pe la orele 12, a prins împreună cu numitul Adam Nicodim, locuitor din Bistra, pe banditul Câmpeanu Traian, evadat de la cabană în timpul acţiunii, şi pe care pe urmă l-au lăsat în schimbul unui inel de aur, anexat la prezentul raport, primit de la susnumitul bandit.

10. Adam Nicodim, agricultor, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, în prezent fără partid, în trecut fost membru activ în P.N.Ţ. Maniu, care se face vinovat pentru aceeaşi faptă arătată la numitul Boncea Petru şi totodată susnumitul a fost semnalat dvs. de către noi că suntem informaţi despre el că ar avea legături cu numitul Ihuţ Traian din acea bandă.

Alăturat anexăm una notă* despre anumite articole care urmau să fie cumpărate din comerţ pentru acea bandă, găsită în portmoneu la numitul Balea Gheorghe, tatăl banditei Pop Alexandra.

Alăturat anexăm şi un raport informativ* al tov. plutonier major Nicoară Mihai, de la acest Birou de Securitate, care conţine anumite chestiuni ce le-a aflat susnumitul de la banditul Câmpeanu Traian.

Totodată, anexăm alăturat şi un inventar despre obiectele găsite în cabana organizaţiei de mai sus după terminarea acţiunii.

---

[216] Sabin Ioanette (n. 1899, Câmpeni) nu a avut practic nici o legătură cu organizaţia lui Dabija, deşi membrii grupului aveau intenţia de a intra în contact cu el şi a-l atrage de partea lor. De altfel, trebuie specificat faptul că el fusese arestat încă din data de 23 februarie 1949, pentru simpla bănuială că el ar fi persoana cu care Traian Ihuţ dorea să se întâlnească. Chiar şi maiorul Kovács Mihai, şeful S.J.S.P. Turda, s-a arătat nemulţumit de această practică, la 10 martie 1949 el precizând următoarele: „Noi nu putem aresta o persoană numai pe motivul că noi credem. Veţi cerceta dacă are legături sau nu şi-l veţi pune în libertate" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 228). În consecinţă, Sabin Ioantte a fost eliberat din arest după aproximativ două luni de anchetă. A fost aresat însă iarăşi la 18 iunie 1950 de către Securitatea din Turda. La 30 august 1950 a fost internat în C.M. pe 18 luni (în baza Ordinului 100), la propunerea S.J.S.P. Turda, sub următoarea motivaţie: „În 1949 a compătimit pe bandiţii prinşi şi distruşi la Muntele Mare, jud. Turda. A spart geamurile secretarului P.M.R. Câmpeni. În 1950 s-a manifestat pentru imperialişti, că el îi va susţine" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 126, f. 70). A fost ucis în Colonia de Muncă Bicaz în noaptea de 16/17 octombrie 1951 (*** *Noi nu am avut tinereţe. Cronica rezistenţei anticomuniste. 1945-1989*, ediţia a II-a, A.F.D.P.R. Filiala Alba, Editura „Altip", Alba Iulia, 2005, p. 171).

Raportăm că în conformitate cu ordinul verbal primit de la dvs., în cursul zilei de 5 martie 1949 am ridicat toate obiectele şi bunurile găsite la casa părinţilor şi a numitului Ihuţ Traian, locuind în aceeaşi clădire, care bunuri au fost date internatului şcolii elementare din comuna Câmpeni – Turda, vitele au fost date cooperativei din comuna Câmpeni, jud. Turda, oile, în colaborare cu Partidul, au fost date anumitor proletari agricoli, iar casa a fost desfigurată, distrugându-i-se uşile şi geamurile. Totodată, din alimente s-a pregătit hrană caldă pentru ostaşii Batalionului de Securitate care sunt aici.

În ziua de 7 martie 1949 ne-am deplasat la locul unde a avut loc acţiunea şi am fotografiat terenul, urmând ca fotografiile să le înaintăm dvs. după terminarea lor.

Investigaţiile noastre continuă pentru găsirea elementelor care au reuşit să evadeze în timpul acţiunii, raportând la timp orice constatare în legătură cu aceştia.

Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

Anexă

Biroul Securităţii Poporului Câmpeni – Turda

Inventar
despre obiectele găsite în urma acţiunii la cabana organizaţiei

1 şapirograf
5 arme Z.B.
2 pistoale mitralieră
1 armă prefăcută
1 binoclu
4 pistoale de buzunar
1 aparat radio-recepţie
1 maşină de scris cu cutie
1 lunetă
100 buc. plicuri albastre
2 pile electrice
8 buc. bateri
5 capse pentru trotil
1 lanternă cu oglindă în faţă
37 buc. cartuşe armă rusă
70 buc. cartuşe arme Z.B.
1 încărcător pistol mitralieră
2 ştampile
200 buc. cartuşe pistol mitralieră
2 buc. trotil
Circa 200 buc. manifeste reacţionare
1 bucată colimator brand
Îmbrăcăminte diferită în mare cantitate.

Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 303-308.

33

1949 martie 8. Notă a D.G.S.P. cuprinzând raportul D.R.S.P. Sibiu referitor la acţiunile duse pentru prinderea lui Nicolae Dabija şi a fraţilor Macavei după atacul de la Muntele Mare

8 martie 1949

Notă

Direcţia Regională de Securitate Sibiu raportează că pentru prinderea bandelor numitului Macavei şi Dabija s-au întreprins următoarele:

În seara de 5 februarie [*martie* – n.n.] a.c., s-au primit informaţii că Macavei Traian şi maiorul Dabija, conducătorii bandelor de pe Muntele Mare, jud. Turda, au luat masa la un locuitor pe drumul dintre Abrud-Brad şi având indicaţii că îşi continuă drumul spre Arad a fost trimisă o echipă compusă din 6 oameni de Securitate şi Miliţie, urmând ca la Abrud să ia comanda acestei echipe sublocotenentul de Securitate Oneţ, care cunoştea regiunea respectivă.

De asemenea, s-au luat măsuri ca toate punctele de trecere dintre jud. Alba şi Hunedoara să fie controlate de organele de Securitate.

În ziua de 6 martie, controlându-se, s-a constatat că organele de Securitate sunt în obiectiv.

Până în prezent se raportează că nu au rezultate pozitive.

Se ştie că banda lui Popa Ştefan se găseşte în Muntele Capra şi urmează a se stabili locul precis unde se află banda, pentru a se putea trece la operaţiuni.

Unul din informatori susţine că în satul Popeşti, la locuitorul Bolfea, banditul Traian Macavei a chemat la întâlnire pentru ziua de 6 martie pe Popa Ştefan sau delegaţi de ai lui, pentru a se stabili fuziunea bandei Popa Ştefan, compusă din 11 bandiţi, cu banda lui Dabija şi Macavei. S-au luat măsuri pentru supravegherea casei şi păzirea punctelor obligatorii de trecere ale bandiţilor.

La această întâlnire urmează să ia parte şi un grup de circa 20 de tineri noi recrutaţi pentru bandă şi care de acolo urmează să fie duşi în munţi.

De banda lui Şuşman [*Leon* – n.n.], care se găseşte în Muntele Muncel, se ocupă în mod informativ.

Trupele puse la dispoziţia Direcţiei de Securitate sunt cazate în Sibiu.

În ziua de 7 martie 1949, D.R.S. Sibiu mai raportează următoarele:

Echipa de sub conducerea sublocotenentului de Securitate Oneţ, plecată pentru urmărirea bandiţilor Dabija şi Macavei, s-a întors fără rezultat, în seara zilei de 6 martie a.c. În

sectorul respectiv se continuă informaţiile. Se menţine barajul drumurilor, controlul trenurilor, autobuzelor şi călătorilor.

Pentru urmărirea bandei Popa Ştefan, au identificat locul precis unde se găseşte această bandă, prin doi informatori care au fost la adăpostul lor. Ea se găseşte adăpostită într-o şură, la aproximativ 1 km de Vârful Piatra Caprei, la locul numit Muncelul. Banda se compune din 5 indivizi neidentificaţi, care stau la un loc, apoi alţi indivizi care stau pe la diferite gazde, totalizându-se după informaţii aproximativ 20.

În ziua de 6 martie a.c. fiind hotărâtă recrutarea de bandiţi în vederea întâlnirii dintre banditul Popa Ştefan şi Macavei Traian, din casa numitului Bolfea Silvestru, cătunul Popeşti, ca centru de colectare, sunt semnalate următoarele case: casa Bolfea Silvestru, Popa Petre şi Vandor Sabin, din cătunul Popeşti.

Obiectivele de mai sus urmează a fi atacate cu 200 oameni de Securitate, împărţiţi pe grupe, fiecare grup având călăuză şi instrucţiuni de felul cum să procedeze, iar celelalte obiective vor fi atacate de câte o grupă, la fel compuse din călăuze din partea locului.

În vederea începerii acţiunii, s-au chemat trupele de la Sibiu la orele 21^{15}, socotind că vor ajunge în aceeaşi seară, până la orele 23^{30}, la Alba, unde urma să se primească schiţele şi instrucţiunile până la ora 1, când trebuiau să plece cu maşinile înspre obiective, pentru ca la ora 6, în ziua de 7 martie, să înceapă atacul. Trupele au sosit la ora 3^{40} la Alba şi, după ce s-au distribuit muniţii şi hrană, de-abia la orele 6 s-au putut trimite din Alba. Această defecţiune comandantul trupelor o atribuie maşinilor, care nu pot merge cu viteză mare, precum şi şoferilor, care nu sunt instruiţi.

În ziua de 8 martie 1949, D.R.S. Sibiu mai raportează următoarele:

Acţiunea ce urma să aibă loc în ziua de 7 martie a.c. asupra Vârfului Caprei a fost amânată din cauza zăpezii şi a viscolului foarte puternic care era pe munte. Batalionul de Securitate Sibiu, neputându-şi atinge obiectivele, a fost nevoit a se întoarce din drum.

În dimineaţa zilei de 8 martie 1949, echipele destinate au pornit din nou înspre aceleaşi obiective. Din cauză că nu s-a putut acţiona în cursul zilei de 7 martie, în parte acţiunea a fost compromisă.

La faţa locului se găseşte locotenent-colonel de Securitate Gheorghe Crăciun, din ziua de 7 martie 1949, orele 11.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 331-333.

1949 martie 8. Adresă a D.R.S.P. Cluj către S.J.S.P. Turda cuprinzând instrucţiunile date pentru anchetarea celor arestaţi pe Muntele Mare

Direcţia Regională a Securităţii Poporului Cluj
[*Nr.*] 5/7.358
8 martie 1949

Către
Serviciul de Securitate a Poporului Turda

Referitor la operaţiunile efectuate în regiunea Câmpeni, vă rugăm a ne raporta prin curieri, până astăzi, 8 martie 1949, orele 19, rezultatul primelor cercetări efectuate asupra celor arestaţi, arătându-se detaliat activitatea şi legăturile ce le-au avut fiecare.

Totodată, veţi lua măsuri ca ancheta asupra celor reţinuţi să fie adâncită pentru a se stabili următoarele chestiuni: cum s-a ajuns la stabilirea legăturilor membrilor acestei bande şi prin cine s-au făcut aceste legături.

Cum s-a ajuns la legăturile de colaborare între legionarii şi P.N.Ţ.-iştii din această bandă.

Cu cine din foştii conducători P.N.Ţ.-işti sau legionari au avut legături în acest scop şi cine a iniţiat, organizat şi constituit această bandă şi ce scopuri urmăreau.

Unde mai sunt asemenea bande organizate.

Dacă au avut legături cu acestea şi de unde au procurat armamentul, muniţia, multiplicatorul şi toate celelalte materiale interzise găsite asupra lor, precum şi scopul în care urmau să fie întrebuinţate.

Cum îşi procurau alimente.

Rezultatul anchetei, în modul indicat mai sus, va fi raportat încă în cursul zilei de astăzi, fiindu-ne cerut de către Direcţiunea Generală[217], urmând a primi ordine de urmare.

Colonel de Securitate
Patriciu Mihai

Locotenent de Securitate
Stănescu Aurel

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 65.

[217] Toate aceste indicaţii au fost date D.R.S.P. Cluj de către colonelul Mişu Dulgheru, şeful Direcţiei a V-a Anchete, prin telegrama nr. 266 din 7 martie 1949 (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 66).

1949 martie 9. Proces-verbal de constatare întocmit de Crăciun Gheorghe privind desfăşurarea luptei din Valea Tibrului, soldată cu uciderea lui Ştefan Popa, Cornel Pascu şi Nicolae Moldovan şi cu arestarea lui Alexandru Maxim şi Ioan Scridon

Proces-verbal de constatare

Dresat azi, 9 martie 1949.

Noi, Gheorghe Crăciun, locotenent-colonel de Securitate din Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu, prin prezentul proces-verbal constatăm:

Că pe teritoriul judeţului Alba ne-a fost semnalată desfăşurarea activităţii bandei fraţilor Macavei, maiorul deblocat Dabija, Popa Ştefan, Pascu Cornel, Maxim Alexandru şi Scridon Ioan şi alţii, care prin apariţia în diferite părţi ale judeţului Alba terorizau şi jefuiau populaţia paşnică, ameninţând şi ducând propagandă contra regimului democratic de la noi din ţară.

În acelaşi timp, bandiţii au trecut la regruparea şi organizarea elementelor reacţionare şi duşmănoase regimului, foste maniste şi legionare, în scopul de a produce panică prin atacuri date asupra autorităţilor şi elementelor politice, precum şi atacuri la diferite instituţii şi săvârşirea actelor de sabotaj la calea ferată şi diferite alte industrii.

O parte dintre bandiţii sus amintiţi îşi aveau stabilit locul la muntele Dealul [*Muntele* – n.n.] Mare pe teritoriul judeţului Turda şi o altă parte pe muntele Piatra Caprii pe raza judeţului Alba, aprovizionarea şi-o făceau prin oameni de legătură care erau recrutaţi din comunele din împrejurimi. Bandiţii aveau în perspectivă atacul Băncii Republicii din Alba Iulia, cu scopul de a-şi procura mijloace materiale pentru desfăşurarea acţiunilor de teroare şi sabotaj, mai aveau în plan atacarea şi a altor instituţii.

Aveau în plan, de asemenea, să provoace acte de teroare, pregătind chiar la podul Mureşului, în seara de 8 februarie, atacul asupra secretarului organizaţiei de bază din comuna Mihalţ, Uscă Nicolae, planul a fost făcut în casa numitului Mărgineanu Petru din comuna Obreja, la care au luat parte Maxim Alexandru, Ioan Bedeleanu, Haţeganu Simion, Mărgineanu Petru, Haţeganu Gheorghe. Uscă urma să fie atacat în acest loc, ucis şi apoi aruncat în Mureş.

Acte de jaf şi crime săvârşite de bandiţii sus amintiţi pe raza judeţului Alba sunt următoarele:

La data de 10 octombrie 1948 au ucis pe plutonierii majori Cioban şi Ştefan.

La data de 22 decembrie 1948 au atacat Percepţia de Circumscripţie din Teiuş – Alba, împuşcând perceptorul şi furând suma de lei 325.000.

La data de 1 februarie 1949, au atacat şi împuşcat pe subofiţerii de Securitate Moldovan Ioan şi Staicu Ioan.

Bandiţii, pentru săvârşirea celor de mai sus, şi-au procurat armament, muniţii, grenade, exploziv şi capse pirotehnice.

În urma determinării locului unde bandiţii stau pe teritoriul judeţului Alba, în ziua de 6 martie 1949 am organizat acţiunea pentru prinderea lor, înconjurând masivul Piatra Caprii, unde au fost găsiţi: Popa Ştefan, Pascu Cornel, Moldovan Nicolae, Sandu Maxim şi Scridon

Ioan, care la apariţia organelor noastre de Securitate au tras cu arme de foc simple şi automate, aruncând grenade şi încercând să fugă, cu această ocazie au fost împuşcaţi mortal Popa Ştefan, Pascu Cornel şi Moldovan Nicolae, fiind capturaţi vii numiţii Maxim Sandu şi Scridon Ioan.

Făcând cercetări asupra celor doi capturaţi din bandă, am constatat că organizaţia cuprinde elemente din comunele: Şard, Ighiu, Tibru, Cricău, Şeuşa, Mesentea, Galda de Jos, Benic, Galda de Sus, Întregalde, împreună cu cătunele respective, Mogoş, împreună cu cătunele respective, Oiejdea, Teiuş, Mihalţ, Obreja, Băgău, Stremţ, Aiud, Cacova, Măgina, Leorinţ, Meşcreac, Ciumbrud, Lopadea Nouă, Ciunga, din cercetările efectuate rezultă că banda are legături cu elemente de la centru din Bucureşti.

Locotenent-colonel de Securitate
Crăciun Gheorghe

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 11, f. 269-270.

36

1949 martie 9. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Cluj de Alexandra Pop referitoare la întreaga sa activitate

Declaraţie

Subsemnata Alexandra Pop, născută în 4 februarie 1927, în comuna Bistra, jud. Turda, fiica lui Teofil şi a Mariei, de profesie casnică, nu posed avere, în trecut n-am fost înscrisă în nici un partid politic şi nici în prezent nu sunt încadrată în vreunul. Necăsătorită, judecată şi condamnată nu am fost, domiciliată în comuna Bistra, jud. Turda, declar următoarele.

Şcoala primară am urmat-o în comuna natală, Bistra, liceul primele 4 clase le-am făcut între anii 1937-1941 la Turda. În anul 1941-1942 am fost la Blaj, în clasa a V-a [*la*] Şcoala Normală. Nefiind spirit încadrabil Blajului, anul următor, 1942-1943, l-am urmat la Lugoj în clasa a VI-a, n-am terminat din cauza febrei tifoide. M-am înscris în toamna anului 1945 la Liceul Comercial de Băieţi din Turda, unde am făcut [*în*] particular în sesiuni extraordinare clasele a V-a şi a VI-a, până în primăvara anului 1946. După aceea, din cauza unui început de T.B.C., n-am mai putut continua.

În toamna anului 1946, fiind alegerile, deşi nu eram înscrisă în nici un fel de organizaţie P.N.Ţ. Maniu am simpatizat totuşi cu ei, neavând drept de vot deoarece n-aveam vârsta împlinită, pentru aceasta. Am arătat totuşi oamenilor care este semnul partidului spre a fi votat şi în special femeilor, fără ca aceasta să-mi fi fost o directivă politică. Deoarece nu mă interesa nici nu am mai încercat vreo încadrare în vreo ordine politică.

În luna februarie 1949, prin 12 sau 13, era o duminică seara, a venit la locuinţa părinţilor mei (a mea) femeia Bucea Rafila – casnică –, domiciliată în comuna Bistra, jud. Turda, şi mi-a spus că nepotul ei, fugarul Ihuţ Traian – de profesie agricultor, domiciliat şi el în aceeaşi comună, mă aşteaptă la ea acasă, fără să-mi mai dea şi alte amănunte. Am refuzat şi nu am mers. După aceasta, miercurea din săptămâna ce era în curs, bunicul meu Andreşel

Ioan[218], care păzea vitele la locul numit Hălci, pe dealul muntelui comunei Bistra, venind acasă, mi-a comunicat că a fost vizitat de către fugarul Ihuţ Traian şi de alţii doi, bine îmbrăcaţi şi foarte înarmaţi, că l-au rugat să-mi comunice că ar vrea să discute ceva cu mine şi să le fac cunoscut eventual când a-ş fi dispusă. Le-am şi comunicat în ziua următoare, prin Ihuţ Petru, un bătrân, tatăl fugarului Ihuţ Traian, indicându-le data zilei şi locul. Mi-au răspuns, tot prin Ihuţ Petru, că acceptă data zilei la fel şi locul şi după primirea bileţelului lor în aceeaşi zi, am plecat la Hălci, proprietatea noastră, în ziua de 15 februarie, unde am întâlnit pe Dabija – maior –, Alexandru Macavei şi Traian Ihuţ. Întâlnirea a avut loc în prezenţa tatălui meu vitreg, Balea Gheorghe, şi nu pot preciza cât a durat. La început s-au discutat banalităţi, apoi maiorul Dabija mi-a dat următoarele însărcinări: 1) Să-i specific unde este în Câmpeni localul Siguranţei, 2) Ce efectiv are, 3) Principalii ei conducători, la ce distanţă şi unde locuiesc în Câmpeni. Să-i informez pe fugari dacă se ştie în sat de prezenţa lor, dacă vine armata în sat, dacă raziile Siguranţei sunt normale sau s-au înteţit şi obişnuit de ce vehicule de transport uzează. Tot dacă m-aş putea interesa dacă la Blaj – unde ei auziseră că ar exista o organizaţie ilegală de preoţi catolici –, e un fapt adevărat sau numai zvonuri. Pe tatăl meu vitreg l-am rugat să se intereseze dacă doi arestaţi din Lupşa, „Cutea”, au fost sau nu puşi în libertate de Siguranţa din Câmpeni[219] şi să le cumpere zahăr, ceai, tutun, sticlă pentru geamuri, în care scop i-au dat 3.000 lei. Tot tatălui meu vitreg i-am cerut să cumpere un viţel, vreo 20 kg slănină şi ceva brânză. Toate aceste lucruri urmau să fie duse la Hălci, iar de acolo le duceau fugarii la cabanele lor, deoarece nu era permis accesul străinilor acolo. La revenirea mea acasă am găsit pe logodnicul meu Romi Gorea, din com. Râciu, jud. Mureş, student [*în*] anul IV la Academia Comercială din Braşov. A fost foarte mirat văzându-mă şi s-a mirat şi mai mult după cele povestite, evident mi-a atras atenţia, dar datorită încăpăţânării mele în a nu ceda sfaturilor lui de a nu intra în legătură cu acei oameni l-am convins să-mi cumpere de la Braşov 5 kg de zahăr, dându-i 1.000 de lei, dar nici până astăzi nu ştiu dacă l-a cumpărat sau nu, şi cum el avea permis pe C.F.R. să se oprească pe la Blaj să se intereseze de profesorul Ioan Aron – preot – dacă e acolo la Blaj, pentru a se putea lua cu el legătura şi stabili întrucât e dreaptă afirmaţia [*existenţei*] unei organizaţii de preoţi. A fost sau nu la Blaj nu ştiu, doar atât că mi-a comunicat că prof. Ioan Aron nu se găseşte la Blaj. Din punctele care mi le-au dat să le duc la îndeplinire am putut satisface două: am ştiut că localul Siguranţei din Câmpeni se află în aceeaşi clădire cu Banca Doina şi am aflat de asemenea că un agent Nicoară (sau nu cunosc funcţia lui adevărată) locuieşte foarte departe de sediu, iar locotenentul care este şeful Siguranţei locuieşte chiar lângă Siguranţă. De asemenea, au fost urcate acolo sus o parte din alimente: viţelul, ceaiul, 1 pachet cafea „Unica” de 60 lei, 3 kg zahăr, circa 20 bucăţi plăcinte cu marmeladă (prăjitură), 25 bucăţi cutii ţigări, sticlă pentru geamuri şi o sobă mică, obişnuită. La a doua întâlnire, prin 18 februarie, pe care am avut-o tot acolo sus la Hălci, eu le-am adus 40-50 bucăţi sulfamide, cca 100-150 g vată şi 20 g apă

---

[218] Ioan Andreşel a fost asasinat de Securitatea din Turda în ziua de 16 august 1950. Alături de el, în aceeaşi operaţiune au fost ucişi Iosif Trifa şi Traian Pom, ambii din com. Bistra (pentru detalii privind aceste execuţii a se vedea Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securităţii în documente. 1949-1989*, Editura Polirom, Iaşi, 2002, p. 212-228). Soţia sa, Sofia Andreşel, a fost strămutată în com. Schei, regiunea Galaţi, în perioada 2 iunie 1952-19 ianuarie 1956 (*** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 219).

[219] Ioan Boia şi Petru Căbulea.

oxigenată. Toate acestea le-am cerut de la dr. Viorica Salagea Gâscă, căreia i-am şi explicat pentru ce, şi pentru că doream să fiu mai elegantă am împrumutat pantalonii ei de schi, care erau mai frumoşi, şi bocancii ei. Mărturisesc că tot ei i-am spus – dat fiind că-mi era prietenă – tot ce mi-au spus la prima întâlnire, noutăţile de radio pe care mi le comunicaseră. Această a doua întâlnire a avut loc în prezenţa bunicului meu şi de data aceasta au venit: Scridon Ioan, Clamba Iosif şi Traian Ihuţ. Le-am dat informaţiile specificate mai sus ca obţinute, după cum şi medicamentele, cu destulă strângere de inimă. Scridon a observat că mi-e frică şi mi-a spus: „Suntem nu mai puţin de 5.000 de oameni, toţi înarmaţi şi toţi hotărâţi, nici nu e nevoie de aceste medicamente, deoarece avem să ne sosească cel puţin 20 de medici, care toţi vor veni cu trusele puse la punct". Apoi ne-au spus, împreună cu bunicul meu, că prin jurul lui 1 martie, dacă zăpada va fi curăţită, vor începe mari acţiuni, dar mă vor preveni când, ca să plec din timp şi să nu întâmpin greutăţi. Deoarece ne temeam, i-am rugat pe fugari, care urmau să mă întâlnească din nou peste două zile, adică sâmbătă seara, să nu ne mai întâlnim acolo la noi, ci în altă parte, ei mi-au spus să plec seara pe la ora 8 şi mă vor aştepta aproape de sat şi apoi se va vedea cum şi în ce împrejurări vom putea discuta.

Reîntorcându-mă acasă, în dimineaţa zilei următoare le-am povestit părinţilor mei tot ce mi-au spus şi de asemenea doctoriţei Gâscă. În ziua următoare, vineri dimineaţa, a venit soţia preotului Bucea din sat şi i-a spus mamei, chemând-o deoparte, că sunt urmărită. Pentru ca să obţin mai amănunţit informaţii de la preoteasă despre acea urmărire, cum locuia vizavi de noi şi eram şi prieteni, m-am dus imediat după comunicarea mamei. Mi-a spus că nu-mi poate spune persoana sigur, dar că sunt urmărită şi m-a întrebat despre fugari cum arată şi să-i dau amănunte. I-am spus tot ce ştiam din urma acelor întâlniri, deşi mărturisesc că mi-a fost atrasă atenţia de la început să n-o fac. În după masa aceleiaşi zile a venit şi soţul ei, preotul Nicolae Bucea, care m-a întrebat ce însărcinări mi-au dat şi pe care i le-am adus la cunoştinţă. Natural, mi-a spus că şi el a primit cam la fel şi-mi poate spune să le comunic lor că depozitul de armament de la Batalionul din Câmpeni este înconjurat de 2 cercuri de sârmă ghimpată, la distanţă de 5 m unul de altul, iar la gheretă se găseşte şi câine. I-am spus ce noutăţi mi-au comunicat şi că se grăbesc să înceapă acţiunea de teroare a regiunii, care depinde de zăpadă, însă e fixat prin jurul a 1 martie. A spus că are şi el vreo 30 de bărbaţi gata, n-a vorbit încă nimic cu ei precis, dar la momentul oportun vor da ajutorul cuvenit. Tot el a spus că de primăvară şi aşa nu mai e de stat pe acasă şi pleacă în sus, i-am spus că dacă ar primi femei aş merge şi eu. La urmă mi-a spus că el a luat contact cu fugarii atunci când au venit în sat şi că ştie că s-a mai luat contact şi cu Niţu Cătălina – licenţiat în drept –, locuitor tot în Bistra. Mai avea ceva informaţii de dat, dar nu le avea la el şi mi-a spus că mi le va da în ziua următoare, adică sâmbătă, pe la orele 4 după masa, oră pe care de altfel i-am indicat-o eu.

Cum în acea zi de sâmbătă 21 februarie atât preotul Bucea, cât şi soţia lui mi-au spus că ştiu din sursă sigură că sunt urmărită şi cel mai bun lucru e să încetez orice activitate de acest gen, deoarece în felul acesta îmi periclitez nu numai viaţa mea ci şi a părinţilor mei, am renunţat şi în urma hotărârii luate de întreaga familie să rupem orice relaţii cu fugarii şi să plec la Braşov la Romi Gorea. Tatăl meu vitreg, care trebuia să-l înlocuiască pe bunicul meu la Hălci la vite, urma să le spună fugarilor care veneau să mă întâlnească că sunt urmărită şi să nu mai aibă nici un fel de legături cu mine. Fugarii care au venit de data aceasta au fost: Macavei Traian, Clamba Iosif, zis Iliuţă, şi Ihuţ Traian, l-au convins pe tata că din moment ce sunt urmărită unica soluţie e să merg acolo la ei, mai au încă o femeie, aşa că n-o să-mi fie

greu, şi l-au trimis în sat după mine, ei rămânând acolo să aştepte. M-a trezit din somn şi am mers, ducând cu mine o pătură, un cearşaf, prosop, săpun şi maşina de tocat carne care o ceruseră ei, o farfurie şi o lingură cu furculiţă. În noaptea acelei zile, adică sâmbătă spre duminică, am mers toată noaptea şi am ajuns abia pe la orele 6 dimineaţa. Acolo am făcut cunoştinţă cu persoanele din organizaţie, care nu le aşteptam şi care spre decepţia mea erau abia trei: soţii Maier din Teiuş şi Pascu Cornel, de la Benic (sau Întregalde, nu ştiu precis), pe ceilalţi, maiorul Dabija, Macavei Alexandru, Scridon Ioan, îi cunoşteam din prima întâlnire.

Prima zi m-am odihnit, mai bine zis am dormit. Erau acolo două cabane, una mai mare, alta mai mică, cea mai mare fusese terminată abia când m-au întâlnit pe mine prima dată, deoarece erau geamurile ce le cumpărasem noi la cabana aceea nouă, după cum şi soba. Tot în ziua aceea, după ce s-a înserat, au plecat la Roşia Montană: Macavei Alexandru şi cu Clamba Iosif, zis Iliuţă, pentru ca să se întâlnească sau să se intereseze de agentul lor de legătură, Petru Cosma, dacă a venit din misiunea unde plecase. A doua zi am fost considerată încă tot musafir, pentru simplul motiv că nu făceam nimic la fel ca toţi ceilalţi. În dimineaţa zilei de 24 februarie sau întors cei doi, Macavei şi Clamba, de la Roşia, fără nici un rezultat. Cam pe la ora 2 din acea zi a apărut şi Petru Cosma cu o servietă grea în mână. Am fost prezentă în cabană când a scos maşina de scris – o marcă franceză pe care n-o mai reţin –, una lunetă şi un tub cilindric de metal alb căruia îi spuneau percutor. Din spicuiri am auzit că acest Petru Cosma trebuia să aducă şi nişte scrisori de la un cumnat de-al lui Dabija şi era foarte supărat că nu le adusese, nu cunosc cum şi în ce fel a motivat Cosma faptul că nu a adus nimic. L-am auzit spunând că percutoarele sunt toate de aceeaşi formă, dar nu sunt încă gata şi n-a mai putut aştepta după ele. Costul lor a fost 40.000 lei, maşina a costat 10.000 lei, iar luneta nu ştiu. Tot cu Cosma Petru a venit de la Bucureşti Onea Titus, care rămăsese la o distanţă apreciabilă în pădure deoarece venise tot pe jos de la Podul-Mureş şi-l dureau picioarele. În seara zilei de 24 februarie au plecat Macavei Traian, Maier Iosif, Scridon Ioan şi Pascu Cornel, în grup, spre valea Mureşului, pentru ca să aducă oameni şi să ia contact cu organizatorii de acolo, pe care îi lăsaseră ei. Împreună cu ei au plecat înspre casă Petru Cosma şi Clamba Iosif, care urmau să-l aducă pe Onea Titus.

Petru Cosma a venit înarmat cu arma lui Macavei Alexandru, cu care acesta din urmă săvârşise crimele de la Bucium-Montari. În ea se găseau 4 cartuşe şi îi era şi ţeava şi lemnul tăiat. De plecat a plecat neînarmat Petru Cosma sau poate avea revolver, asta nu ştiu. Ştiu numai că Dabija i-a dat între 2-4 scrisori, nu pot preciza exact, cu destinaţia Bucureşti-Arad. Tot acest Cosma trebuia să se ducă, în săptămâna următoare cel mai târziu, la Bucureşti şi Arad şi urma ca sâmbătă 5 martie Macavei Alexandru împreună cu Onea Titus să aducă ceea ce ar fi adus Cosma, care nu mai venea de data aceasta până sus în munte, ci aştepta acasă la el.

Joi 25 februarie, după plecarea grupului, a început activitatea mea. Dabija încă la Bucureşti fiind, deci în vară, a compus textul unei „Proclamaţii" cu caracter antidemocratic, pe care l-a difuzat în plicuri prin poştă. Acum voia să-i dea o formă mai perfectă, menţionez a formei, nu a conţinutului, şi dorea ca semnele punctuaţiei să fie puse la locul lor. Pentru aceasta se descompuneau fragmente pe hârtie, erau gata vreo şapte file, la dictare am scris pe patru, tot cu creionul, a urmat apoi să dictez iar maiorul Dabija bătea la maşină (ar fi trebui să fi fost invers, însă nu ştiam bate la maşină). După aceasta, până în ziua de 1 (unu) martie, zilnic, am dictat după copii înainte de masă maiorului Dabija, iar după masă lui Alexandru Macavei – care bătea foarte repede şi mult mai bine ca şi Dabija. La 1 martie, Dabija, care

întocmise un jurământ pe care urma să-l depunem cu toţii îndată ce am fi fost mai mulţi, l-a bătut singur la maşină, după cum a bătut şi un aşa zis Statut al Corpului de Haiduci, care urma ca pe viitor să fie fiinţă reală, după ce s-ar fi adunat suficienţi oameni, în jurul la 2-5.000. Organizarea lor s-ar fi făcut în grupe mici şi sediul central ar fi fost în muntele Biharia. Grupele – după auzite – trebuiau să acţioneze după indicaţii în diferite oraşe ale ţării şi apoi să dispară, în tot cazul să hărţuiască populaţia.

Deoarece nu toţi aveau arme, trebuiau să şi le procure, atacând la început Depozitul de armament din Câmpeni şi Abrud – asta după ce vor fi fost cel puţin 2-300 oameni –, iar banii necesari prin lovituri la agenţiile de bănci de prin reşedinţele de plasă. Deocamdată, cât grupul era în embrion, pe cât posibil trebuia înconjurat locul, pentru ca să nu fie descoperit. În răstimpul zilelor dintre 25 [*februarie*]-1 martie, restul membrilor rămaşi la cabană, adică: Dabija, Macavei Alexandru, Onea Titus, Ihuţ Traian, Ihuţ Avram, Clamba Iosif şi noi femeile, Elena Maier, care era bucătăreasa grupului, şi eu, eram foarte atenţi la toate zvonurile care circulau şi pe care obişnuit le aduceau Ihuţ Avram şi Ihuţ Traian, pentru că ei plecau după alimente – uneori însoţiţi de Clamba Iosif sau Macavei Alexandru. În sera zilei de 1 martie, au plecat la sălaşul tatălui meu de la Hălci Macavei Alexandru, Clamba Iosif, Ihuţ Traian, au adus brânza promisă, 1.200 ţigări, nişte lenjerie pentru mine. Macavei Alexandru vroia să-l însoţească pe tatăl meu pentru a stabili prin el legătura cu Nicolae (sau Vasile, nu ştiu exact numele) Condoş, din Cărpiniş, jud. Alba, pentru ca la rândul lui acest Condoş să înlesnească prin cunoştinţele lui luarea legăturii cu toată regiunea aceea, Abrud-Zlatna-Brad. Mărturisesc că acestea sunt spicuiri şi adevăratul caracter nu-l cunosc.

În ziua de 2 martie dimineaţa, pe la 8-9, s-au întors ambele grupuri.

Grupul de pe Valea Mureşului format din Mihălţan Traian, Câmpeanu Traian, Cigmăianu Ioan, Deceanu Petru, Breazu Iuliu, Moldovan Simion, Raţiu Augustin, Opriţa Gheorghe, Vandor Victor, maior Oniga, colonel Bocan, femeia Buţuţui Viorica şi Mitrofan Lucian. Parte din ei au fost înarmaţi, parte nu. În ziua acea am făcut santinelă, într-un rând ½ de oră dimineaţa, după sosirea primului grup, cu arma memorabilă a lui Macavei Alexandru, însă fără cartuşe, deoarece neştiind trage cu arma să nu se întâmple s-o descarc într-un mod nenorocit. După masă, i-am ţinut companie lui Clamba Iosif vreun sfert de oră, deoarece n-aveam unde sta în cabană, fiindcă se odihneau cei nou veniţi. În răstimpul cât grupul a fost plecat am adormit cu Elena Maier într-un pat, care mi-a povestit că a fugit de acasă cu soţul ei din cauză că Nuţu[220] a împuşcat în Teiuş-Aiud nişte oameni şi ei ([*soţii*] Maier), care erau în legătură directă cu el (Nuţu), au fost primii vizaţi să plece. Nu mi-a dat amănunte pentru că spunea că nu cunoaşte împrejurările în care s-a săvârşit crima, deoarece ei au plecat în dimineaţa următoare accidentului, dar că e foarte nerăbdătoare să se reîntoarcă grupul, în care erau aşteptaţi printre alţii şi Dina[221] şi Nuţu (Dina este concubina lui – din auzite de la soţia lui Maier), şi să-i dea amănuntele respective.

---

[220] Ştefan Popa.

[221] Alexandrina Teglaru s-a născut la 18 ian. 1924 în Topliţa, fiica lui Laurenţiu şi Alexandrina. În timp ce era studentă la Cluj, a fost numită şefă a Cetăţuilor de Fete din cadrul Centrului Universitar Cluj. Concomitent cu această funcţie am fost însărcinată cu organizarea femeilor legionare din întreg Ardealul. Urmărită de Securitate, a reuşit să scape de arestările din mai 1948 şi s-a alăturat grupurilor de rezistenţă conduse de Ştefan Popa şi Leon Şuşman. După plecarea lui Leon Şuşman în Apuseni, a

În noaptea de 2/3 [*martie*] am dormit împreună cu Macavei Traian. Dimineaţa zilei de 3 martie am petrecut-o aşteptându-ne rândul la spălat (apa era departe). Puţin înainte de masă, Dabija mi-a dat ordin să iau cu mine câteva coli de hârtie şi să-l urmez în cabana mică, unde se aflau colonelul Bocan Iancu şi Mihălţan Traian. I-am luat interogatoriu, după cum dicta Dabija, lui Mihălţan cu scopul de a demasca activitatea lui Oniga, care era crezut ca un agent al poliţiei. Din declaraţia făcută de către Mihălţan ieşea clar acel lucru, deoarece Mihălţan fiind cap de organizaţie fusese în strânsă legătură cu Nuţu, după cum chiar el afirmase. După Mihălţan a urmat Maier, căruia la fel i s-a luat declaraţie aproape identică cu a lui Mihălţan. În tot cazul, ambii erau şefi de organizaţie, ambii se cunoşteau foarte bine cu Nuţu şi cu Puiu[222] şi tot ambii îl acuzau pe Oniga ca fiind trădător.

A urmat declaraţia lui Oniga, care a încercat să se apere. A fost percheziţionat fără să i se găsească nimic suspect. În după masa acelei zile, spre seară, a fost ţinută o conferinţă pentru cazul acela special şi au luat parte la ea Dabija, fraţii Macavei, Scridon, Pascu, Onea, Mihălţan şi Maier. Restul persoanelor am fost în cabana mare. După consfătuire au revenit cu toţii şi Dabija, după un discurs introductiv (improvizat) în care ne-a exaltat spiritul, ne-a citit jurământul ce urma să-l depunem chiar atunci, dar din cauză că acesta a stârnit de-a dreptul consternare în rândurile noastre ni s-a dat timp de gândire până în ziua următoare, cam pe la orele 11.

Tot în ziua de 3 [*martie*], eu am întocmit 3 tabele: primul cuprinzând numele persoanelor, locul naşterii, anul, profesia, starea civilă şi materială, precum şi de ce este urmărit. Evident totul era justificat prin acte, acei care nu le posedau, trebuia ca o altă persoană din organizaţie să garanteze exactitatea celor afirmate; al doilea tabel cuprindea numai numele persoanelor bărbaţi şi avea scopul să evidenţieze exact armamentul şi muniţia, care a fost verificată pe teren, în prezenţa tuturor bărbaţilor, de către Macavei Alexandru. În timpul acestei verificări, eu am întocmit al treilea tabel, în care am trecut de asemenea numai numele bărbaţilor, deoarece servea la a şti cine e santinelă – care din ziua de 2 martie dimineaţa se schimba din 3 în 3 ore, indiferent de zi şi noapte. În urma celor raportate de grupul care fusese dimineaţa, în ziua de 3 martie a început întocmirea în creion a unui aşa zis jurnal de informaţii (zvonurile care circulau prin sat despre grup) şi ceea ce făcea în general grupul. Această descriere s-a făcut pentru ziua de 1-2 şi 3 [*martie*], în aceeaşi zi, de către mine personal, la cele dictate de Dabija.

În ziua de 3 martie, pe la orele 18 seara, au plecat un grup de trei persoane, Traian Ihuţ, Clamba Iosif şi Nicolae Salagea, zis Mişu, să aducă alimente de la Ihuţ Traian şi totodată să-l întâlnească pe Costică Vodă, locuitor în com. Bistra şi fugar, şi să-l aducă sus în grup, fiind socotit drept unul dintre cei mai valoroşi membri.

Tot în jos au plecat următoarele persoane: Pascu Cornel, Vandor Victor, Raţiu Augustin, Opriţa Gheorghe, Onea Titus, Deceanu Petru şi Cigmăianu Ioan, aceştia ca să aducă paie şi cartofi de la o şură a noastră din munte – Runculeu –, foarte aproape de Groşi, la o distanţă de 1½ [*km*] maximum. De altfel, mi s-a cerut consimţământul meu deoarece acolo nu era nimeni şi era încuiat. Desigur am aprobat, deoarece şi eu dormeam pe scândura goală. Au adus paie pentru toate paturile şi circa un dubludecalitru de cartofi, deoarece de toţi

---

rămas în cadrul grupului condus de Cornel Deac, fiind arestată la descoperirea acestei organizaţii (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 31, vol. 1, f. 158-159).

[222] Cornel Pop.

erau numai 2½-3 acolo. Cam pe la orele 11 ne-am culcat cu toţii, afară de santinelă, care a fost Breazu Iuliu, cu puşca aceea tăiată, care nu ştiu precis cui i s-a distribuit, lui Breazu sau lui Mihălţan sau Mitrofan, deoarece la distribuirea armelor eu am fost foarte supărată că nu mi-au lăsat-o mie, însă nu era chip, nici nu ştiam s-o mânuiesc şi pe urmă erau mulţi bărbaţi care n-aveau arme şi aşa 2 dintre bărbaţi, în afară de maiorul Oniga şi colonelul Bocan, au rămas neînarmaţi, Breazu şi Moldovan. Fiindcă n-am adormit repede am auzit când s-a schimbat santinela, luându-i locul lui Breazu Mitrofan Lucian.

În zorii zilei de 4 martie, buimăciţi de somn, auzim focuri de armă, alarmă peste tot, bărbaţii ne călcau în picioare, nu-mi găseam bocancii, nu pot preciza cine a ieşit înainte pe uşa cabanei, deoarece era semiîntuneric şi apoi, ca toţi de altfel, eram cuprinsă de panică. Cam toate primele focuri trase de cei din grup au fost la uşa cabanei, apoi s-au răzleţit, toată lumea ţipa, nu se ştia ce e, cam după ½ oră au rămas maiorul Dabija dinaintea cabanei şi Maier Iosif, încă mai îmi căutam după un bocanc pierdut, când a intrat maiorul Dabija şi a aprins fitilul la 2-3-4, nu pot preciza, bucăţi de trotil, pe care îl arunca apoi chiar din uşa cabanei. În momentul acela a intrat Deceanu rănit la picior – el dormise în cealaltă cabană – şi căutam cu ce să-l pansez. Aproape simultan maiorul Oniga a descărcat în soţia lui Maier revolverul lui Deceanu, cu care intrase acesta din urmă în mână. Menţionez, înăuntru în cabană neînarmaţi eram următorii: maior Oniga, Breazu Iuliu, Moldovan Simion, Elena Maier şi eu (Alexandra Pop). Toţi aceştia n-am părăsit cabana de la deschiderea focului până la predare.

Moartea soţiei lui Maier a provocat revolta lui Maier, care a voit să-l împuşte pe Oniga, a intervenit maiorul Dabija, care mai era încă la uşă, dar [*pe*] care l-am văzut dispărând aproape imediat. I-am rugat pe Breazu şi pe Moldovan s-o ridice pe pat pe Elena Maier să văd unde-i rănită, [*dar*] era prea târziu, deoarece era în agonie. Clipele apoi s-au succedat fără să-mi mai dau seama, m-am întors lângă Deceanu să-l termin de pansat, am auzit „Ura! Ura!” şi un glonţ trecând pe lângă capul meu s-a înfipt în capul lui Deceanu. De afară se auzeau strigăte de „Predaţi-vă”. Noi cei dinăuntru eram înnebuniţi. Maier, singurul care ne mai apăra, îşi terminase toate gloanţele, ne cerea nouă, îmi amintesc precis că eu i-am strâns de pe jos nişte cartuşe de revolver, le-a aruncat împreună cu arma şi cu acelaşi pistol cu care a tras Oniga în soţia lui s-a sinucis, după ce ne ordonase să ne predăm cu toţii. Am ieşit cu frică fiecare, înghiontindu-ne care să iasă mai înainte, soldaţii ne strigau să ieşim numaidecât că vor arunca grenade înăuntru peste noi. Chiar în uşa cabanei era un mort din grupul nostru, Mitrofan Lucian.

Scopul organizaţiei Frontul Apărării Naţionale, după cele cunoscute din manifeste şi spuse de Dabija şi Macavei, era înlăturarea regimului actual prin forţă şi violenţă.

Oamenii s-ar fi recrutat tot prin ajutorul acestor manifeste, în cazul că nu ar fi fost constituiţi deja în organizaţii.

Armele s-ar fi obţinut în urma luptelor şi dezarmării câtorva unităţi armate, în frunte cu Batalionul din Câmpeni.

Alimentele s-ar fi procurat de la populaţie şi depozitele ce ar fi fost cuprinse.

Cartierul probabil: Muntele Biharia.

Data acţiunilor ce trebuia începută era în funcţie de acumularea oamenilor în organizaţie, eventual începutul lui iunie.

Cei care au înfiinţat organizaţia, după cele ce mi s-au spus, au fost: Dabija, fraţii Macavei, Sandu Maxim (nu-i ştiu adevăratul nume), Scridon Ioan şi Pascu Cornel. Tot ei au

afirmat că în Bistra au venit cam pe la 27 decembrie 1948 şi că prin locuitorul Cătălina Alexandru, de la Aroneşti, au făcut legătura cu fugarul Ihuţ Traian, care la rândul lui a făcut celelalte legături cu Bistra: Ihuţ Avram, preot Bucea Nicolae, Alexandra Pop şi Niţu Cătălina.

Tot de la Dabija şi Macavei ştiu că ei au organizat înainte Valea Mureşului, desemnându-şi şi membrii la care se vor face etapele pentru a veni sus în munte. Nu cunosc numele decât a trei organizatori: Sandu Maxim, Mihălţan Traian şi Maier Iosif, dar au fost 20 [*de*] persoane. Menţionez, Sandu Maxim a colectat cereale şi diferite alimente de la populaţia de acolo, pe care apoi a întrebuinţat-o în scopuri personale, dar toate acestea eu le ştiu numai din auzite, Mihălţan fiind unul dintre membri care ar putea face lumină în această situaţie. Unul dintre etapişti şi ultimul, despre care am auzit foarte des vorbindu-se, este „Moş Silvestru"[223], de la Mogoş, cei care au venit cu grupul din ziua de 2 martie trebuie să-l cunoască şi să ştie amănunţit cum îl cheamă şi celălalt nume.

Organizaţia cu care trebuia luată legătura acum când au mers să aducă grupul a fost a lui Nuţu şi Puiu, nu cunosc pricina pentru care nu s-a luat legătură.

Tot despre o organizaţie subversivă a vorbit Onea Titus când a venit de la Bucureşti, îi spunea el lui Dabija că a întâlnit acolo un bătrân condamnat pentru o crimă, de loc din Secătura, jud. Turda, care i-ar fi spus că pe la Secătura există un grup de cca 30 bărbaţi înarmaţi.

Tot în grup se vorbea despre o organizaţie bănăţeană pe la Caransebeş, fără a se specifica nimic exact, urmând ca aceasta să fie descoperită de către Macavei Alexandru, când se ducea înspre Brad pe data de 10-15 martie.

Persoanele în măsură să dea indicaţii precise: Dabija, Macavei Traian, Petru Cosma, ca şi agent, nu cunosc în ce măsură ar putea fi şi Onea Titus informator.

Cu Valea Mureşului: Mihălţan Traian, Vandor Victor, Scridon Ioan, Sandu Maxim şi Pascu Cornel şi probabil nepotul soţiei lui Maier, Câmpeanu Traian.

Femeia Buţuţui Viorica, din Mogoş, jud. Alba, a afirmat că în Mogoş, într-un loc numit Capra, atunci când au venit ei, stăteau la o şură sau sălaş trei oameni înarmaţi, unul dintre ei având chiar o puşcă mitralieră (sau pistol mitralieră), bine asortat ca armament. Ei erau de mai mult timp acolo şi au rămas acolo şi după acea dată (de 2 martie a.c., când au venit cei de la Alba)[224].

Tot pe Scridon l-am auzit întâmplător vorbind că o persoană – fără să-i specifice numele – i-ar putea furniza ceva armament de la Oradea. În legătură cu aceasta, informaţii precise le poate da Scridon Ioan, Pascu Cornel, Macavei Traian şi Dabija.

Aparatele din cabană: radio, proprietatea lui Macavei Traian, baterii, aduse 20 bucăţi chiar acum când a venit cu grupul de la Alba, la 2 martie a.c.

Şapirograful l-am găsit acolo.

Maşina de scris a fost adusă de Petru Cosma de la Bucureşti, împreună cu luneta.

Binoclul mare a fost adus de Oniga Emil.

După depunerea jurământului, care urma să se facă în ziua de 4 martie a.c., se citea Statutul şi apoi se formau grupele – în cazul numărului de persoane existente – se intenţiona formarea a 3 grupe, cărora li s-ar fi numit comandantul şi funcţiile respective. Mie

---

[223] Silvestru Bolfea.

[224] Este vorba de grupul de rezistenţă condus de Ştefan Popa şi format din foşti legionari.

urma să mi se dea – aşa spuneau cel puţin – aceea de secretară, pentru ca să nu fie un bărbat luptător luat la astfel de însărcinări.

Din cauză că şapirograful nu avea matriţă, manifestele fiind bătute la maşină, era foarte dificil să se ajungă la numărul proiectat de cca 5.000 bucăţi. Erau abia 60-70 bucăţi în ziua de 3 martie. Dacă se ajungea la acel număr se recrutau persoane care urmau să le împartă la aceeaşi dată în fiecare oraş mai important al ţării. Mi s-a spus că voi fi trimisă şi eu – după depunerea jurământului, natural – într-o astfel de misiune.

În timpul cât am stat eu acolo au avut loc 3 consfătuiri particulare între comandanţi: prima între Dabija, fraţii Macavei şi Petru Cosma; a doua Dabija, fraţii Macavei, înainte de plecarea acestora pe valea Mureşului; a treia: Dabija, fraţii Macavei, Scridon, Pascu Cornel, Onea Titus, Maier şi Mihălţan.

Cluj, 9 martie 1949. Pop Alexandra

comuna Bistra, jud. Turda.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 21, f. 475-484.

37

1949 martie 10. Sinteză înaintată lui Gheorghe Gheorghiu-Dej cuprinzând rezultatul primelor cercetări efectuate asupra organizaţiei lui Dabija

Strict secret

Tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej

Sinteză[225]

Asupra primelor cercetări efectuate cu privire la banda teroristă din jurul localităţii Câmpeni – Munţii Apuseni, bandă condusă de Macavei Traian şi Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.].

10 martie 1949

Sinteză

asupra primelor cercetări cu privire la banda teroristă din jurul localităţii Câmpeni – Munţii Apuseni, bandă condusă de Macavei Traian şi Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.]

În urma operaţiilor efectuate în ziua de 4 martie 1949 de către organele Direcţiei Regionale de Securitate Cluj asupra bandei teroriste condusă de către Macavei Traian şi Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.], bandă ce activa în jurul localităţii Câmpeni – Munţii Apuseni, au fost reţinute 13 persoane, din a căror primă cercetare s-au stabilit cele ce urmează:

---

[225] La 26 mai 1958 materialul a fost predat de Direcţia Treburilor a C.C. al P.M.R. către Ministerul Afacerilor Interne (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 91, f. 220).

1. **Onea Titus**, student anul V medicină Cluj, originar din comuna Roşia Montană, jud. Alba, fugar legionar, în ziua de 4 martie 1949, când s-a trecut la operaţiuni, a avut asupra sa o armă Z.B. cu 50 cartuşe, cu care armă a acţionat până la epuizarea gloanţelor.

În declaraţiile sale recunoaşte că s-a încadrat în această organizaţie în vara anului 1948, după ce a fugit din Cluj, fiind urmărit pentru activitate legionară. A luat cunoştinţă de această organizaţie prin legionarul Pop Cornel şi pentru ca să nu fie prins de organele Securităţii a luat legătura cu fraţii Macavei. A mai avut legătură cu numitul Cosma Petru, din comuna Bucium-Montari, care a fost curierul organizaţiei. A avut cunoştinţă, de asemenea, de un oarecare Sabin, care ştia de nişte lăzi de grenade şi o puşcă mitralieră.

În organizaţie a depus activitate, fiind folosit ca medic.

2. **Mihălţan Traian**, mecanic, originar din Teiuş, jud. Alba, în ziua de 4 martie 1949, când s-a trecut la operaţiuni, a avut asupra sa o puşcă Z.B. şi 50 cartuşe, cu care a acţionat până la epuizarea muniţiei.

Arată în declaraţiile sale că a avut cunoştinţă de această organizaţie, fiind însărcinat de către Pascu Cornel de a organiza Valea Mureşului. A fost trimis de către acesta la un anume Moldovan, fost plutonier major, cu care urma să ia legătura prin Popa Ionuţ, cantor în comuna Teiuş, dar care n-a vrut să-i facă legătura.

Pascu Cornel i-a dat lui Mihălţan parola „Vulturul Negru”, prin care să-l recunoască pe Moldovan, dar acesta a refuzat şi de astă dată şi atunci Pascu Cornel i-a încredinţat lui Mihălţan plasa Teiuş, unde a organizat 6 persoane, cu care a plecat la Pascu Petre în comuna Benic, jud. Alba, şi de aici, cu o călăuză, a cărui nume nu-l cunoaşte, a plecat la Bolfea Silvestru, în comuna Întregalde, cătunul Popeşti, unde era centrul de întâlnire pentru cei care mergeau în munţi. Susţine că a mai avut legătură cu studentul Crişan Ion, din comuna Galda de Jos, asupra căruia s-a găsit armament, ce trebuia să fie transportat la munte, care armament nu cunoaşte în ce împrejurări a fost procurat de acel student.

A mai avut legătură cu Puşcaş Ştefan, din comuna Stremţ, jud. Alba, care a fost călăuză a organizaţiei. Mai susţine că la numitul Deceanu Petre, din comuna Mihalţ, jud. Alba, se găsesc 5.000 cartuşe de pistol automat, care urmau să fie transportate de tatăl lui Deceanu Petre[226] (mort în timpul operaţiilor), în comuna Întregalde, jud. Alba, în pădure.

Mihălţan Traian a colectat cereale pentru organizaţie de la diverşi cetăţeni. A mai avut legătură cu sergentul Popa Ioan, din Teiuş, în prezent militar activ la Regimentul Roşiori din Oradea Mare, care urma a aduce în organizaţie 200 soldaţi înarmaţi, fapt despre care ştie şi Câmpeanu Traian, din Teiuş, jud. Alba.

3. **Câmpeanu Traian**, de profesie morar, din comuna Teiuş, jud. Alba, în ziua de 4 martie 1949, când s-a trecut la operaţiuni, a avut asupra sa un pistol automat, cu care a acţionat până la epuizarea muniţiei.

A avut misiunea de a măcina cereale pentru organizaţie, care erau colectate de Cerghidean Virgil, din comuna Mihalţ, jud. Alba. A avut cunoştinţă despre această organizaţie încă din anul 1948, prin Maier Iosif (decedat în acţiune). A fost introdus în această organizaţie de Mihălţan Traian.

Arată că maşina de scris a fost cumpărată din banii care au fost furaţi de la Percepţia din Teiuş. Aceasta în urma afirmaţiei ce i-a făcut-o Scridon Ioan (dispărut).

---

[226] Este vorba de Florian Deceanu, din com. Mihalţ.

4. Breazu Iuliu, din comuna Teiuş, jud. Alba, în ziua de 4 martie 1949, când s-a trecut la operaţiuni, a tras cu pistolul până la epuizarea cartuşelor.

A fost recrutat în organizaţie de către Câmpeanu Traian şi la plecarea din comună avea asupra lui un pistol cu tobă cu 14 cartuşe şi o armă Z.B., care i-a fost dată de către Rusu Octavian, din comuna Teiuş.

5. Opriţa Gheorghe, agricultor, din comuna Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara, în ziua de 3 martie 1949 a intrat de santinelă în schimbul de la 12 la 3 noaptea şi în timpul operaţiunilor a tras cu arma până la epuizarea cartuşelor. A fost recrutat şi adus în organizaţie de către studentul Oargă Ioan, din comuna Şeuşa, jud. Alba. A fost adus de mai multe călăuze, la care nu le ştie numele, până la Bolfea Silvestru, din comuna Întregalde.

6. Raţiu Augustin, agricultor, in comuna Sărmăşel, jud. Cluj, în ziua de 3 martie 1949 a fost santinelă, iar în ziua de 4 martie 1949, în timpul operaţiunilor, a tras cu arma Z.B. având 50 de cartuşe şi, drept dovadă că a luat parte activă la luptă, este rănit. Are cunoştinţă despre această organizaţie de la numitul Morariu Alexandru şi a fost adus în munţi de către Deceanu Petru şi predat fraţilor Pascu Petre şi Gheorghe Pascu, din comuna Benic, care l-au trimis la Bolfea Silvestru, cu consemnul 131.

7. Moldovan Simion, fără profesie, din Blaj, în timpul operaţiunilor a dat ajutor celor răniţi din cabană, ducând şi muniţie celor care se aflau pe poziţie, spre a duce lupta mai departe.

A intrat în această organizaţie fiind introdus de către Câmpeanu Traian şi pentru că nu era suficient cunoscut urma ca după verificare să fie înarmat.

8. Vandor Victor, agricultor, din comuna Întregalde, jud. Alba, în timpul operaţiilor a servit cu muniţii pe cei ce au deschis foc şi a fost rănit. A fost introdus în organizaţie de către Macavei Traian, urmând să fie înarmat după verificare.

9. Buţuţui Viorica, casnică, din comuna Întregalde, jud. Alba, a fost capturată în timpul operaţiunilor, fiind găsită în cabana fugarilor. În prezent se află la Serviciul Judeţean de Securitate Alba, pentru cercetări.

10. Ihuţ Avram, agricultor, din comuna Bistra, jud. Turda, a fost recrutat şi introdus în organizaţie de către Ihuţ Traian. A luat parte la construirea unei cabane, precum şi la transportarea alimentelor. A fost informatorul organizaţiei despre ceea ce se întâmpla în comunele de la poalele muntelui.

11. Ihuţ Petru, agricultor, din comuna Bistra, jud. Turda, a avut cunoştinţă despre organizaţie din anul 1948, având pe fiul său, Ihuţ Traian, membru în organizaţie. A avut misiunea de a găzdui pe toţi fugarii din această organizaţie, fiind şi curier.

12. Ihuţ Ana, casnică, din comuna Bistra, jud. Turda, avea cunoştinţă despre organizaţie de la fiul ei, Ihuţ Traian. A procurat alimente şi a informat organizaţia despre evenimentele din comună.

13. Pop Alexandra, fără profesie, din comuna Bistra, jud. Turda, în timpul operaţiunilor a îndeplinit funcţia de infirmieră şi a încurajat pe bandiţi să lupte până la ultimul cartuş. A fost introdusă în organizaţie de către Ihuţ Traian şi i-a fost încredinţată misiunea de secretară a organizaţiei. A avut misiunea de a se interesa unde este Biroul de Securitate în Câmpeni, cât efectiv are şi personalul, la ce distanţă de Birou, misiune ce a îndeplinit-o, ducând toate datele.

Toţi cei de mai sus arată în declaraţiile lor că scopul organizaţiei subversive „Frontul Apărării Naţionale, Corpul [*de*] Haiduci”, era răsturnarea actualului regim, prin atacarea

organelor Securităţii Poporului, dezarmarea diferitelor unităţi militare şi înarmarea grupului de haiduci, asasinarea tuturor secretarilor P.M.R., spre a produce panică în rândurile populaţiei şi a începe o revoluţie internă spre instaurarea unui guvern naţionalist. Legăturile membrilor acestei bande au fost făcute de către Macavei Traian şi Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.], care au hotărât să organizeze această bandă în Munţii Apuseni. Legăturile între membri se făceau prin Ihuţ Traian, cu cei din comuna Bistra, jud. Turda, prin Maier Iosif, Mihălţan Traian, Pascu Cornel şi Scridon Ioan, cu cei de pe Valea Mureşului.

Legăturile pe care le-a avut această organizaţie cu foştii conducători P.N.Ţ.-işti şi legionari sunt:

Popa Ştefan, zis Nuţu, legionar; Pop Cornel, zis Puiu, legionar; iar legăturile la Bucureşti, Arad şi Timişoara se făceau prin individul Cosma Petru, din comuna Bucium-Montari, jud. Alba.

Armamentul existent s-a procurat prin Macavei Traian, care a adus cinci arme, pe care acesta şi le-a reţinut de când era ofiţer activ şi tot el a procurat trotilul, Scridon Ioan a adus două pistole ruseşti, iar restul armamentului a fost adus de fiecare persoană în parte.

Multiplicatorul, care avea lipsă matriţele, a fost adus de către Cosma Petru din Bucureşti, împreună cu maşina de scris, pe care le-a cumpărat de la un magazin de consignaţie cu suma de 10.000 lei.

Maşina de scris a fost întrebuinţată pentru editarea Statutului şi a manifestelor, care după ce erau multiplicate urma ca prin diferite persoane din organizaţie să fie răspândite în centrele industriale, într-o zi pe întreaga ţară.

Procurarea alimentelor s-a făcut prin colectarea de cereale de la diverşi cetăţeni din valea Mureşului, care donau din proprietatea lor, fiind oameni cu avere, iar legătura cu aceştia a făcut-o Ihuţ Traian.

Capitalul de care a dispus banda provenea din spargerea efectuată la Percepţia din Teiuş de către Macavei Traian şi alţi membri ai bandei, de unde au furat suma de 320.000 lei.

În afară de armamentul, muniţia, multiplicatorul şi maşina de scris, s-a mai ridicat cu ocazia operaţiilor şi Statutul organizaţiei, manifestul organizaţiei, precum şi jurământul de credinţă, pe care fiecare membru era obligat a-l depune.

Concluzii:

Din rezultatele primelor cercetări reiese că în regiunea Munţilor Apuseni din jurul localităţilor Câmpeni, din raza Direcţiei Regionale de Securitate Cluj, elemente legionare în strânsă colaborare cu elemente maniste, precum şi cu alte elemente duşmănoase regimului democratic (ofiţeri deblocaţi, elemente comprimate sau epurate, chiaburi), au constituit o bandă înarmată, având un caracter specific terorist, scopul ei fiind de a trece la acte de violenţă destinate să răstoarne prin forţă actualul guvern democratic.

În vederea realizării acestui scop, membrii bandei au trecut la recrutarea de elemente duşmănoase, aparţinând localităţilor din regiunea în care bandiţii activau. În vederea atingerii aceluiaşi scop, a fost redactată o proclamaţie manifest, a cărei difuzare a fost împiedicată prin operaţiunile efectuate la 4 martie 1949 de către Direcţia Regională de Securitate Cluj. Caracterul acestei proclamaţii-manifest este antidemocratic, antisovietic şi antiguvernamental, având şi trăsături de propagandă monarhistă şi instigându-se populaţia la comiterea de acte de teroare şi sabotaj.

Statutul organizaţiei, precum şi formula de jurământ a membrilor ei, au un pronunţat caracter militar şi legionar, atât prin cuprinsul lor, cât şi prin stilul în care sunt redactate.

Conducătorii bandei au fost numiţi Macavei Traian şi Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.], actualmente dispăruţi, nerezultând însă din cercetări dacă aceştia sunt totodată şi iniţiatorii acestei bande sau dacă au trecut la organizarea ei în urma unor instrucţiuni primite de la legături superioare nedescifrate încă. De asemenea, nu s-a stabilit încă din cercetări dacă însăşi textul statutului şi al proclamaţiei-manifest este opera conducătorilor bandei sau dacă acest text a fost trimis de la aceleaşi legături superioare rămase nedescoperite.

Rezultă, de asemenea din primele cercetări, şi existenţa unor alte bande teroriste similare din aceeaşi regiune şi din cele învecinate (jud. Cluj, jud. Turda, jud. Alba) din raza atât a D.R.S.-ului Cluj, cât şi a D.R.S. Sibiu, bande cu care organizaţia teroristă condusă de Macavei Traian şi Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.] avea legături strânse.

Totodată, rezultă că, pentru găzduirea şi aprovizionarea membrilor ei, banda dispunea în acea regiune de o reţea de elemente în majoritate chiabureşti, elemente care nu au fost încă descoperite.

Anexe: 1. Statutul organizaţiei[227].
2. Proclamaţia cu data de 1 martie a organizaţiei[228].
3. Formula de jurământ a organizaţiei[229].

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 16, f. 22-27.

38

1949 [*martie*]. Notă a D.G.S.P. privind desfăşurarea luptei de la Mesentea, în cursul căreia au fost ucişi Traian Gligor şi Traian Mârza

Notă

Direcţia Regională de Securitate Sibiu, cu raportul nr. 5/9.481 din 10 martie a.c., raportează:

În legătură cu operaţiile din com. Galda de Jos, asupra Muntelui Caprei, în legătură cu banda Popa Ştefan, din declaraţiile numitului Sandu Maxim s-a stabilit că într-o casă conspirativă situată în comunele Galda de Jos şi Mesentea, jud. Alba, ar putea fi găsită legionara Dina Teglaru.

Organele de Securitate Sibiu şi Alba s-au deplasat, în număr de 7, la locul specificat. Trimiţându-se o femeie înainte (pentru a camufla acţiunea) s-a stabilit că uşa era încuiată. Trecându-se la forţarea uşii, organele Securităţii au fost primite cu focuri de pistol automat, din interiorul casei, unde se aflau doi bandiţi. Retrăgându-se pe poziţii prielnice, organele Securităţii au deschis foc împotriva bandiţilor. Continuându-se focul de ambele părţi, cu mici întreruperi, s-a trimis după ajutoare la Alba Iulia, de unde au venit 25 de persoane din partea Miliţiei. Continuându-se focul de ambele părţi, iar bandiţii fiind baricadaţi şi neputându-se distruge cuibul bandiţilor, s-a cerut, prin Direcţia Regională de Securitate Sibiu, două mitraliere şi două branduri. La cererea aceasta, comandantul garnizoanei, locotenent-

[227] Vezi Documentul nr. 13.
[228] Vezi Documentul nr. 15.
[229] Vezi Documentul nr. 19.

colonelul Cara, a consimţit cu foarte multă greutate, trimiţând un tun anticar cu o întârziere de 7 ore faţă de ora cerută. A fost constituită o grupă de puşcaşi mitraliori şi grenadieri, aruncându-se circa 30 grenade, precum şi multe grenade incendiare, obiectivul fiind atacat neîntrerupt până la orele 17, cu 4 puşti mitraliere, plus pistoalele automate şi tot felul de armament avut asupra organelor Securităţii.

La ora 17, încetându-se focul din partea lor, au fost luaţi doi localnici legionari şi trimişi în adăpostul bandiţilor spre a aduce veşti dacă bandiţii vor să se predea, precum şi câţi bandiţi sunt.

Ieşind din casă peste puţin timp, cei doi aveau cu ei două pistoale automate, unul de tip sovietic, unul german, cu două încărcătoare, precum şi două pistoale de buzunar cal. 9 m/m.

S-a găsit în interior, depozitat, următoarele: 80 feldere de grâu (1.200 kg), [*o*] cantitate mare de porumb, carne, untură şi mai multe haine, de diferite feluri, cu care bandiţii se îmbrăcau după caz.

În interiorul casei au fost găsiţi doi bandiţi, unul mort, iar celălalt a murit peste puţin timp.

Fiind transportat la faţa locului, banditul Sandu Maxim, din banda lui Popa Ştefan, acesta a recunoscut că cei doi sunt din aceeaşi bandă, unul numit Gligor Traian, legionar, din Cacova, iar celălalt numit Mârza, din Galtiu, jud. Alba.

Cercetările sunt în continuare pentru a se afla şi prinde gazda celor doi, precum şi pe curiera Dina Teglaru, care nu a fost găsită.

Organele Miliţiei au dat ajutor suficient în această operaţiune, de asemenea, formaţia militară a avut o comportare bună.

Direcţia Reg. Sec. Sibiu remarcă atitudinea lipsită de interes totală a numitului locotenent-colonel Cara, care poate fi apreciată ca sabotaj, netrimiţând la timp armamentul cerut şi chiar invocând că nu are cele ce au fost cerute.

De asemenea, Dir. Reg. Sibiu remarcă atitudinea căpitanului Breazu, din serviciul E.C.P., ajutor al [*locotenent*]-colonelului Cara, şi care, trecând peste ordinul tov. ministru Bodnăraş, a refuzat, de asemenea, să trimită două pistoale automate, de care a fost nevoie în acţiunea anterioară acesteia, adică aceea de la Teiuş împotriva bandei lui Popa Ştefan.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 4, f. 307.

39

1949 martie 12. Referat întocmit de Direcţia a V-a privind arestarea lui Nicolae Niţescu şi documentele găsite asupra acestuia („Informaţiuni de ordin intern” şi numele codificat al judeţelor)

Strict secret
Nr. 0.529/15 martie 1949

12 martie 1949

Referat

În urma cercetărilor efectuate asupra membrilor bandei teroriste care activa în regiunea Munţii Apuseni – împrejurimile localităţii Câmpeni, sub conducerea numiţilor Dabija Nicolae şi Macavei Traian, actualmente dispăruţi (Macavei, descoperit şi ucis în luptă[230]), s-a stabilit că numitul Nicolae Niţescu, maior guard de artilerie deblocat, din Bucureşti, Parcul Vatra Luminoasă, str. D. Marinescu, nr. 13, era om de legătură al acestei organizaţii teroriste în Bucureşti şi a procurat pentru acesta material explozibil şi tuburi amortizante, având şi legături cu alţi 2 ofiţeri deblocaţi din Capitală.

În urma acestor date, în ziua de 12 martie 1949, s-a trecut la reţinerea discretă a numitului Niţescu Nicolae asupra căruia s-au găsit în buzunarul mic de ceas de la pantalon atât un cod care cuprinde indicative conspirative pentru numele judeţelor din ţară, cât şi instrucţiuni cu privire la activitatea cu caracter informativ şi organizatoric, corpuri delicte pe care le alăturăm în copie la prezentul referat.

Fiind cercetat numitul Niţescu Nicolae, au rezultat până în prezent următoarele:

În cursul lunii iunie 1948, a venit în Bucureşti cumnatul său Dabija Nicolae, din Aradul Nou, str. Horia, nr. 13, şi i-a lăsat o hârtie şi un anumit cod cu rugămintea ca să-i comunice acele date atunci când i le va cere.

În luna noiembrie, Nicolae Dabija a venit din nou în Bucureşti şi i-a reamintit numitului Niţescu Nicolae despre hârtiile care i le dase în luna iunie 1948, acesta confirmând că le păstrează.

Susţine că Dabija Nicolae a stat circa 50-60 zile în Bucureşti însă în acest timp el era plecat la şantierul Colibaşi – Muscel.

De asemenea, mai susţine că în jurul datei de 24 ianuarie 1949 a venit la domiciliul său un cetăţean, anume Cosma, care i-a comunicat că vine de la Dabija şi că acesta este refugiat undeva în pădure cu mai multe persoane.

Cosma i-a comunicat că a fost trimis la Bucureşti pentru a procura anumite lucruri lui Dabija şi l-a rugat pe el să facă acest lucru. A primit de la Cosma suma de 20.000 lei, din care a cumpărat circa 500 coli hârtie, una pereche bocanci, un stilou, plicuri, una pilă fierăstrău, 4 coli şmirghel, un ghem de sfoară, ace de cusut şi alte obiecte casnice. Toate acestea au costat 13.600 lei, iar restul de bani i-a întrebuinţat pentru uz personal.

---

[230] Informaţie eronată, în acel moment Securitatea nu stabilise identitatea exactă a cadavrelor descoperite după lupta de la Muntele Mare din 4 martie 1949.

A doua zi după sosirea lui Cosma la Bucureşti susţine că a venit la domiciliul său 2 indivizi, unul cu numele de Macavei, iar al doilea student la medicină, căruia nu-i ştie numele[231], aceştia întrebându-l despre situaţia lui Dabija şi dacă pot să se ducă şi ei la locul unde se află acesta.

Din cele aflate de la Cosma, susţine că Nicolae Dabija se află într-o pădure cu încă 7-8 persoane refugiate şi bănuieşte că s-ar găsi undeva în apropierea minelor de aur, deoarece Cosma i-a afirmat că este miner în acele mine. Ştie, de asemenea, tot din afirmaţiile lui Cosma, că sunt bine aprovizionaţi cu alimente şi că populaţia din împrejurimi le procură cu uşurinţă, deoarece o parte din cei refugiaţi sunt din acea regiune şi sunt bine cunoscuţi.

În legătură cu numitul Macavei care a venit la domiciliul său la data arătată mai sus, susţine că acesta este ardelean şi că locuieşte în Bucureşti în direcţia Gării de Nord.

Două anexe[232].

[*Anexa 1*]

Informaţiuni de ordin intern[233]

A. De ordin politic

1. Situaţia politică internă normală.
2. Situaţia politică internă foarte încordată.
3. S-au produs tulburări în regiunile …..
4. S-au produs tulburări în rândurile muncitorilor C.F.R. din …..
5. S-au propus tulburări în rândurile muncitorilor din întreprinderile particulare.
6. S-au produs tulburări în rândul populaţiei civile de la sate din ….
7. Acte de contrarevoluţie s-au produs în …..
8. S-au făcut arestări masive în rândul ofiţerilor şi subofiţerilor activi.
9. S-au făcut arestări masive de ofiţeri şi subofiţeri de rezervă.

11. S-au făcut arestări în rândul magistraţilor în …..
12. S-au făcut arestări în rândul personalului de poliţie din …..
13. S-au făcut arestări în rândul personalului de jandarmi din ….
14. S-au făcut arestări în rândul aparatului administrativ din …..
15. S-au făcut arestări în rândul populaţiei civile de la sate şi oraşe din …..
16. S-au făcut arestări masive în rândul muncitorilor din …..
17. Arestaţii politici sunt deportaţi peste graniţă.
18. Arestaţii politici au dispărut fără urmă.
19. Arestaţii politici din ….. au fost trimişi la …..

21. S-au produs dezertări masive de la unităţile din …..

---

[231] Titus Onea.

[232] Anexele cuprind documentele primite de Nicolae Niţescu de la maiorul Nicolae Dabija, cu ajutorul cărora trebuia să transmită, codificat, informaţii (*Anexa 1* – codul prin care trebuiau transmise informaţii, *Anexa 2* – numele codat al judeţelor).

[233] După cum se poate observa, numerele multiplu de 10 nu au fost folosite de maiorul Dabija, probabil pentru a nu se crea confuzii în timpul folosirii codului.

B. De ordin militar

22. S-au concentrat trupe române în zona …..
23. S-au concentrat trupe ruseşti în zona …..
24. S-au concentrat forţe poliţieneşti şi de jandarmi în zona …..
25. Forţele din zona ….. s-au retras.
26. S-au ocupat şi s-au pus în stare de apărare depozitele de la …..
27. S-au pus gărzi în gări şi la trenuri.
28. S-au ocupat şi pus în stare de apărare nodurile de comunicaţie din zona …..
29. S-au ocupat şi pus în stare de apărare trecerile munţilor în …..
31. S-a organizat apărare antiaeriană în zona …..
32. Se organizează poziţii defensive în zona …..
33. S-au lansat ordine de chemare masive pentru ofiţeri şi subofiţeri [*de*] rezervă.
34. Idem pentru trupă.
35. Se aprovizionează unităţile operative cu muniţii în zona …..
36. Toate unităţile din ….. sunt în stare de alarmă.
37. Starea de spirit a unităţilor din ….. bună.
38. Starea de spirit a unităţilor din ….. foarte slabă.
39. S-au produs acte de sabotaj la unităţile din …..

C. De ordin contrarevoluţionar

41. S-au produs atentate contra oamenilor politici din …..
42. S-au produs atentate contra aparatului poliţienesc din …..
43. S-au produs atentate contra ofiţerilor din E.C.P.
44. S-au produs atentate de C.F.R. la …..
45. S-a aruncat podul în aer de la …
46. S-a aruncat depozitul de muniţii în aer de la …..
47. S-a incendiat gara …..
48. S-au incendiat depozitele de combustibil de la …..
49. S-a atacat depozitul de muniţii de la …..
51. S-au furat muniţii şi armament de la …..

D. De ordin moral

52. Acţiunea de la ….. a avut un mare efect moral.
53. Acţiunea de la ….. nu a avut efect moral.
54. Acţiunea de la ….. nu a avut nici un efect material şi moral.

E. De siguranţă

55. S-a descoperit cine sunt autorii de la …..
56. Nu s-a descoperit cine sunt autorii de la …..
57. Sunteţi urmăriţi.
58. S-au trimis în urmărirea voastră forţe superioare.
59. Rezultatul urmăririi a fost nul.
61. Aţi fost denunţaţi de o persoană necunoscută.
62. Este un trădător printre voi.
63. A fost descoperit ultimul transport.

64. A fost interceptată corespondenţa.
65. Se opreşte orice transport.
66. Încetează orice corespondenţă.
67. Aşteptaţi noi dispoziţii.
68. S-au făcut razii mari la …..
69. Se fac controale serioase în trenuri şi gări.
71. Nu se poate călătorii fără autorizaţii.
72. Se fac cercetări serioase la …..
73. S-a descoperit organizaţia noastră de la …..

F. Organizare (lucru)

74. Recrutaţi voluntari.
75. Nu se poate recruta voluntari.
76. Am un lot de voluntari gata de plecare.
77. Trimiteţi lotul de voluntari.
78. Lotul de voluntari a plecat din ….. la data de …..
79. Se poate călătorii fără pericol.
81. Se poate relua lucrul.
82. Nu am informaţii de la …..
83. Luaţi legătura cu …..
84. Nu pot lua legătura cu …..
85. A sosit ultimul transport. Totul în regulă.
86. Nu luaţi legătura cu ….., suspect.
87. Am nevoie de bani.
88. Nu mai am mijloace şi posibilităţi.
89. Am nevoie de echipament.
91. Am nevoie de armament.
92. Am nevoie de muniţii.
93. Am nevoie de alimente.
94. Am nevoie de medicamente.
95. Activaţi mai intens.
96. Nu mai activaţi în zona …..
97. Verificaţi ce s-a întâmplat la …..
98. Totul se desfăşoară normal la …..
99. Schimbaţi codul, a fost descoperit.

[A*nexa 2*]

1. Alba – Adela
2. Arad – Alexandru
3. Argeş – Anton
4. Bacău – Bazil
5. Baia – Bianca
6. Bihor – Banu
7. Botoşani – Bogdan
8. Brăila – Beatrice

30. Muscel – Mihai
31. Năsăud – Nanciu
32. Neamţ – Niculai
33. Odorhei – Ofelia
34. Olt – Onofrei
35. Prahova – Petrica
36. Putna – Petru
37. Rădăuţi – Raul

9. Braşov – Bănică
10. Buzău – Baciu
11. Câmpulung (Buc.) – Costel
12. Caraş – Constantin
13. Ciuc – Costache
14. Cluj – Cezar
15. Constanţa – Catinca
16. Covurlui – Cristea
17. Dâmboviţa – Dumitra
18. Dolj – Dumitru
19. Dorohoi – Dragoş
20. Făgăraş – Florea
21. Fălciu – Florian
22. Gorj – Gheorghe
23. Hunedoara – Helen
24. Ilfov – Ion
25. Ialomiţa – Ioana
26. Iaşi – Iosif
27. Maramureş – Marin
28. Mehedinţi – Marian
29. Mureş – Maricel
38. Roman – Radu
39. Râmnicu Sărat – Raneti
40. Romanaţi – Romeo
41. Sălaj – Ştefan
42. Severin – Stoian
43. Satu Mare – Stelian
44. Sibiu – Stan
45. Someş – Stancu
46. Suceava – Stăncuţa
47. Târnava Mare – Tatiana
48. Târnava Mică – Tincuţa
49. Timiş – Traian
50. Trei Scaune – Tudor
51. Tecuci – Tache
52. Teleorman – Tănase
53. Turda – Tanţa
54. Tulcea – Titel
55. Tutova – Tudoriţa
56. Vaslui – Vasile
57. Vlaşca – Valerica
58. Vâlcea – Victoria

București – Buzdugan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 16, f. 39-45.

40

1949 martie 12. Declaraţie autobiografică dată în anchetă
la S.J.S.P. Turda de Ioan Scridon

Azi, la data de 12 martie 1949.
Dată în faţa noastră pentru neschimbare.
Sublocotenent Herţa Vasile

Declaraţie

Subsemnatul Scridon Ioan, de ani 27, născut la data de 22 februarie 1922, în com. Măhăceni, jud. Turda, fiul lui Dumitru şi Rafila (+), de profesie agricultor, fost sergent major de jandarmi, de religie ortodox, căsătorit, cu 2 copii, avere n-are, carte ştie, având la bază 7 clase primare, serviciul militar satisfăcut, ctg. 1942, cu gradul sergent major voluntar, Regimentul Şcoala de subofiţeri, condamnat nu am fost, cu ultimul domiciliu în com. Benic, jud. Alba, declar următoarele:

Sunt născut din părinţi de profesie agricultori, avere au avut 3 jugăre de loc. Mai am 5 fraţi: Borsan Maria, de ani 46, căsătorită, cu un copil, avere n-are, în trecut n-a făcut politică, în prezent nu ştiu ce politică face, cu domiciliul în Hunedoara, str. Oraşul Nou, nr. 1,

cumnatul meu, Borsan Alexandru, de ani 46, de profesie mecanic, avere n-are, în trecut a fost legionar, în prezent nu ştiu ce politică face, cu domiciliul în Hunedoara, str. Oraşul Nou, nr. 1; Ghirghişan Vasile, de ani 46, de profesie agricultor, în trecut n-a făcut politică, în prezent apolitic, căsătorit, cu 2 copii, cumnata mea, Domnica, de ani 40, de profesie casnică, avere are 5 jugăre de loc, în trecut n-a făcut politică, în prezent apolitică, cu domiciliul în com. Măhăceni, jud. Turda; Moga Susana, de ani 44, de profesie casnică, în trecut n-a făcut politică, în prezent apolitică, căsătorită, cu 5 copii, cumnatul meu, Moga Nicodim, de ani 44, de profesie agricultor, în trecut n-a făcut politică, în prezent [*membru*] P.M.R., provenit din P.C.R., cu domiciliul în com. Ciugudu de Sus, jud. Alba; Matei Ana, de ani 38, în trecut n-a făcut politică, în prezent apolitică, căsătorită cu Matei Alexandru, dispărut pe frontul contra U.R.S.S., sora mea este cu domiciliul în Bucureşti, de profesie croitoreasă, str. Dr. Dobrogescu, nr. 9; Herman Valeria, de ani 30, în trecut n-a făcut politică, în prezent nu ştiu ce politică face, căsătorită, cu 4 copii, cumnatul meu, Gh. Herman, de ani 36, de profesie agricultor, în trecut n-a făcut politică, în prezent membru în Frontul Plugarilor, cu ultimul domiciliu în com. Măhăceni, jud. Turda.

Şcoala primară am făcut-o în com. Măhăceni, jud. Turda, în trecut n-am făcut nici un fel de politică, în prezent [*sunt*] fost membru P.C.R.

În anul 1948, luna septembrie, am stat de vorbă cu Pascu Cornel, fost [*membru*] P.N.Ţ. şi şeful organizaţiei subversive din jud. Alba. Îmi amintesc că fugarul Pascu Cornel mi-a spus că organizaţia a luat fiinţă la Bucureşti, unde are legătură cu ambasada anglo-americană, de unde, la fel, sunt finanţaţi, această organizaţie avea [*drept*] scop răsturnarea regimului, instaurarea unui guvern naţionalist şi să strecoare panică în populaţie prin masacre şi asasinări. Recunosc că am acceptat să intru în această organizaţie şi să lucrez subversiv. Îmi amintesc că tot în aceeaşi lună, pe la data de 20, s-a ţinut o şedinţă cu toţi membrii din organizaţie din com. Benic, jud. Alba, la această şedinţă au participat 17 persoane, în frunte cu Sandu Maxim, care era delegatul centrului de la Bucureşti. Din acele 17 persoane, îmi amintesc că erau Pascu Cornel, care era şeful organizaţiei jud. Alba, Pascu Petre, şeful organizaţiei din com. Benic, Preja Ştefan, membru, Preja Dominic, membru, Preja Nicolae, Preja Alexandru, Laslo Aron, Dărămuş Vasile, Frâncu Vasile, Pascu Ionuţ, de restul nu-mi aduc aminte. Această şedinţă a avut scopul lămuririi şi întăririi organizaţiei sau mai bine spus că această organizaţie are scopul ca în momentul când americanii vor lansa paraşutişti noi să apărăm pe aceşti paraşutişti până la locul destinat: fabrici, administraţii etc. Eu am rămas membru mai departe în comună. În data de 12 octombrie 1948 ştiu că a venit un delegat de la Bucureşti, cu numele de Radu Ionescu, pentru a controla organizaţiile pe teren, să vadă cum funcţionează, când a făcut o adunare în locul numit Fântânele, în com. Benic. La această întâlnire au luat parte toţi membrii din organizaţie, afară de mine. Ştiu că la această şedinţă s-a discutat că să avem toată încrederea în anglo-americani căci în luna octombrie 1948 va începe acţiunea în contra U.R.S.S.-ului şi atunci [*se*] va face invazie şi în România. De asemenea, se mai punea problema ca toţi membrii să cotizeze cu două feldere de cereale, care cereale s-au dat conform instrucţiunilor, am dat şi eu. La fel s-a dat câte una sută lei lunar cotizaţie, de fiecare membru, care cotizaţie am dat şi eu. La 12 noiembrie 1948 s-a ţinut iarăşi o şedinţă de către Radu Ionescu, delegat din partea Bucureştiului, la care şedinţă au participat toţi şefii de organizaţie din comunele din apropiere. Această şedinţă s-a ţinut în com. Oiejdea, jud. Alba, în casa şefului de organizaţie, Fleşeriu Vasile. Şedinţa a avut de scop întărirea organizaţiei şi delegatul Radu Ionescu a spus că el va merge la Bucureşti şi

în perioada aceasta vor veni americanii şi toată lumea să fie gata pentru a da ajutor şi tot atunci a luat pe delegatul Sandu Maxim, care se afla la şedinţă, şi l-a dus la Cugir, la Fabrica de armament, pentru a face cunoştinţă cu organizaţia din fabrica Cugir, de unde avea să procure armament. Ştiu că în luna noiembrie 1948 Sandu Maxim a spus că a adus 200 de arme Z.B. şi 4.000 de cartuşe şi care arme şi muniţii sunt îngropate în Galda de Jos, într-o vie, de către Picoş Florian, şeful organizaţiei din acea comună. Tot în luna noiembrie 1948, delegatul Sandu Maxim a spus în casa lui Pascu Gh. că a fost la Cugir şi a mai obţinut 20 de pistoale Mauser şi 25 de cartuşe de fiecare pistol, care arme şi cartuşe urmau să se împartă la şefii de organizaţie pe comune. Tot atunci a spus că a mai adus mai multe puşti mitraliere şi câteva lăzi de muniţie. Recunosc că la data de 28 noiembrie 1948 eu am dispărut de la domiciliu, fiind membru activ al organizaţiei şi am luat parte la organizarea şi recrutarea de membri, din încredinţarea şefului organizaţiei din Alba, Pascu Cornel. Mai mult, am organizat în Geoagiu, jud. Alba, pe numiţii Albu Iacob şi Beldean Ilarie, dându-le sarcini să fie gata când vor primi ordin din partea şefilor pentru a ocupa primăriile şi instituţiile şi de a arunca în aer toate nodurile centrale de comunicaţie şi întreprinderile, centrale telefonice etc., pentru a împiedica armata R.P.R.-ului atunci când vor fi lansaţi paraşutiştii, avioane şi alte armate în ţară. Mai aveau scopul de a izola Ardealul de celelalte provincii prin ocuparea trecătorilor Carpaţilor, să [*le*] blocheze prin aruncare în aer, ca armata din Ardeal să rămână izolată de celelalte provincii până va fi distrusă şi trupele străine să poată ocupa punctele strategice. S-au mai făcut hărţi, planuri, de către legionarul Hălălae Petru, din com. Cetea, jud. Alba, şi de către preotul Suciu Vasile [*Nicolae* – n.n.], din Ciunga, jud. Alba, toate aceste planuri au fost înaintate la centrul din Bucureşti. În ziua de 22 decembrie 1948, stând de vorbă cu Pascu Petre, şeful organizaţiei din com. Benic, jud. Alba, mi-a spus că a sosit la el generalul Mociulschi cu încă 2 ofiţeri superiori, care au plecat în munţi la Muntele Mare, pentru a forma Comandamentul.

Această venire în munţi a avut scopul de a aduna pe toţi fugarii politici din munţi şi de a le da instrucţiuni. În ziua de 23 decembrie 1948, am trecut prin com. Cicău, jud. Alba, m-am abătut la locuitorul Călin Ioan, curierul organizaţiei, care făcea legătura între Aiud şi fugarul Şuşman Leon, interesându-mă de organizaţie, cum funcţionează, cum recrutează elemente. L-am întrebat cine este şeful organizaţiei locale, mi-a spus că este Popa Gheorghe, din com. Cicău, jud. Alba, mi-a mai spus că are legătură cu fugarul legionar Şuşman Leon. Întrebându-l cum aş putea face întâlnire cu acest Şuşman, el a spus că numai Popa Gheorghe ştie unde se află. Eu am luat legătura cu Popa Gheorghe, care mi-a spus că Şuşman se află în com. Rătişăl[234], jud. Alba. Eu i-am spus lui Popa Gheorghe că pe data de 28 decembrie 1948 mă reîntorc şi să-mi facă legătura cu el. La data fixată eu m-am întors la Cicău la numitul Popa Gheorghe, pentru a mă întâlni cu Şuşman, el n-a venit, dar eu am lăsat vorbă că plec în Muntele Mare, unde se grupează toţi fugarii şi i-am spus să vină şi el împreună cu oamenii şi i-am dat punctul de îndrumare în com. Benic la Laslo Aron sau Pascu Petre. Recunosc că de sărbătorile Crăciunului am fost în com. Măhăceni, jud. Turda, la părinţi. Cât am stat în comună am stat de vorbă cu Părduţ Simion, la care i-am spus că sunt fugar şi că fac parte dintr-o organizaţie subversivă. Mai mult am stat la fratele meu Vasile, unde au venit mai mulţi cetăţeni, cu care am stat de vorbă şi le-am spus şi le-am arătat

---

[234] Localitate neidentificată.

situaţia actualului regim şi că până în primăvară nu durează să nu se înceapă o mişcare internă şi sunt legături cu străinătatea.

Mai menţionez că eu am căutat să mă interesez dacă este vreo organizaţie în comună şi am vrut să organizez, numai [*că*] nu m-a lăsat fratele meu. Din com. Măhăceni am plecat în com. Benic, jud. Alba, unde am stat până la 9 ianuarie 1949, unde am avut legătură cu Bolfea Silvestru, şeful organizaţiei din com. Întregalde, care mi-a spus că la el a fost generalul Mociulschi şi a stat 9 zile, care pe ziua de 20 ianuarie urma să se întoarcă o patrulă la locuinţa lui Bolfea să mai ridice persoanele care vreau să meargă la munte. Recunosc că eu din 9-20, până când a venit patrula de la munte, care era formată din Sandu Macavei, Pascu Cornel şi Clamba Iosif, zis Iliuţă, tot timpul acela am stat la Bolfea Silvestru. Am plecat la Vandor Sabin, în com. Întregalde, cătunul Ghioncani, de unde Macavei Alexandru a cerut aparatul lui de radio pe care-l avea în păstrare la el şi interesându-se dacă mai are armament şi dacă s-a interesat de cei din Feneş[235], jud. Alba, despre care Vandor Sabin avea cunoştinţă. Tot Macavei Alexandru s-a interesat de fratele lui Vandor Sabin, de Vandor Victor, dacă a sosit de la Timişoara, de unde trebuia să aducă 2 încărcătoare de pistol mitralieră şi o maşină de încărcat, pe care Macavei Traian i le-a dat în primire la Arad lui Vandor Victor. Toate aceste lucruri le primise Macavei Traian de la maiorul Opreanu Ioan, maior deblocat, din Arad, şi un număr de 16 baterii de radio, pe care trebuia să le transporte la Luncani – Întregalde şi să le păstreze până va veni cineva după ele. Numitul Vandor Sabin i-a răspuns că nu a sosit, atunci Macavei Alexandru i-a spus că dacă va veni să-l păstreze până se vor întoarce din nou din munte. La numitul Vandor Sabin am stat timp de 2 zile, după care am luat radioul şi am plecat în com. Mogoş, jud. Alba, unde am făcut un nou popas de o zi, la locuinţa lui Crişan Vasile, care ne-a hrănit şi dormit. În acest interval, a venit Sularea Victor, din com. Mogoş, cătunul Sulăreşti, care a adus 14 cartuşe 9 lung. Numitul Macavei Alexandru l-a întrebat pe Sularea Victor dacă a făcut rost de cartuşe Z.B., el a spus că sunt, dar în schimbul altor cartuşe, de 6,35, la care Macavei a lăsat să ceară de la Vandor Sabin un număr de 10 cartuşe, pentru a putea scoate cele 100 sau 200 cartuşe Z.B. Numitul Macavei Alexandru i-a spus lui Sularea Victor şi lui Crişan Vasile să ţină legătura cu Ponorul, adică cu Bârluţ Aurel, care e şeful organizaţiei, care ar putea dispune în sectorul lui de mai mult armament. Tot în com. Mogoş, jud. Alba, mai era ca şef de organizaţie învăţătorul Bogdan, din satul Cojocani, care cotiza şi care cotizaţie era vărsată la preotul Suciu Vasile [*Nicolae* – n.n.]. Seara, pe la orele 7, în aceeaşi zi, am plecat de la locuitorul Crişan Vasile, din com. Mogoş, cu direcţia Muntele Mare, trecând prin comunele Vinţa Geamănă şi Lupşa. Ajungând la Muntele Mare, la locul unde era organizaţia, am găsit, afară de cei care au plecat, pe Dabija Nicolae, Macavei Traian, Ihuţ Avram. În momentul sosirii mele acolo, cei de mai sus, Dabija Nicolae, în calitate de comandant militar, fraţii Macavei Traian şi Alexandru, ca şefi organizatori, Ihuţ Traian şi Ihuţ Avram, cu aprovizionarea. Dabija Nicolae, în sectorul militar, ştiu că avea legătură cu maiorul Opreanu şi plutonierul major Iancu Lazăr, ambii din Arad, şi maiorul Niţescu, din Bucureşti. De la maiorul Niţescu din Bucureşti s-au primit toate rechizitele, de la maiorul Opreanu s-au primit 2 încărcătoare şi maşina de încărcat şi codul de hartă *România în automobil*, împreună cu plutonier major Iancu Lazăr. Tot cei de mai sus urmau să facă aprovizionarea în mare şi încadrarea de noi elemente. De la Arad, prin curierul

[235] Este vorba de grupul de rezistenţă condus de Ştefan Popa, aflat pe Muntele Capra, în apropierea comunei Feneş.

special Cosma Petru, din com. Bucium Montari, urma ca să se aducă matriţe pentru maşina de multiplicat şi uniforma de partizani, care urma să fie terminată, despre această uniformă ştia maiorul Opreanu.

Această uniformă, după câte ştiu, era şapcă vizeră maro, bluză maro, sistem sport, şi pantaloni de cizmă kaki.

Recunosc că la o convorbire a maiorului Dabija cu cei din bandă ne spunea că a luat legătura cu generalul Angelescu[236] pentru a-i face legătură cu ambasadele anglo-americane, în vederea sprijinirii în timpul organizării Frontului Apărării Naţionale, Corpul de Haiduci, din Munţii Apuseni şi în tot timpul unei acţiuni din partea Corpului de Haiduci.

Din raportul făcut de către maiorul Dabija, Corpului de Haiduci, în legătură cu conversaţiile avute cu generalul Angelescu, din Bucureşti, acesta acceptând propunerea maiorului Dabija să ia legătura cu ambasadele anglo-americane în vederea sprijinirii din punct de vedere moral şi material a Corpului de Haiduci din Munţii Apuseni, spunându-i ca să se întoarcă după câteva zile, când îi va da rezultatul obţinut din partea ambasadelor anglo-americanilor. Mai recunosc că generalul Dabija, la conversaţiile pe care le-a avut ulterior cu generalul Angelescu, care i-a spus că a stat de vorbă cu reprezentanţii ambasadelor, spunându-i generalului Angelescu că ambasadele momentan nu dispun pentru finanţarea acestui Corp, ci numai în momentul unei acţiuni pornite dintr-un punct al ţării, la care generalul Angelescu s-a angajat ca el să rămână comandant direct al acestui Corp, în Bucureşti. Reîntorcându-se maiorul Dabija de la Bucureşti a luat iniţiativă proprie pentru organizarea Corpului de Haiduci şi formarea comandamentului în munţi, care avea ca scop încadrarea tuturor elementelor duşmănoase actualului regim, ca foşti ofiţeri deblocaţi şi toţi acei care erau urmăriţi de Securitate, cu care la un moment dat să atace batalioanele cele mai apropiate pentru a le dezarma, cât şi depozitele de armament din Câmpeni, care era cel mai aproape. Din batalioanele care urmau să fie dezarmate şi atacate erau: Abrud, Câmpeni şi Beiuş, iar după înarmarea totală a haiducilor urma să se atace Serviciile de Securitate, pe care le considerau cele mai importante, organizaţiile de bază de partid, cât şi organizaţiile judeţene. Mai precizez că în ce priveşte lovitura dată Batalionului de la Abrud, urma să se facă prin Macavei Alexandru, care a fost sublocotenent la acest batalion. La Câmpeni urma să se facă legătura după indicaţiile date de Alexandra Pop, preotul Bucea Nicolae, ambii din comuna Bistra, jud. Turda, şi prin Salagea Nicolae, zis Mişu, din Câmpeni, care era membru activ al acestei organizaţii. În ce priveşte Batalionul de la Beiuş, urma ca prin fugarul Vodă Costică, care urma să facă legătura cu organizaţia din muntele Scărişoarei, acestea fiind la propunerea Alexandrei Pop, iar cu acest grup, care era condus de colonelul Crişan, din regiunea Beiuşului, care cunoştea situaţia Batalionului din Beiuş, şi împreună să procedeze la dezarmarea lui. Recunosc că în ce priveşte discuţiile avute în Comandamentul de Haiduci se punea problema alimentării şi îmbrăcămintei noilor sosiţi şi a celor care urma ca în scurtă vreme să sosească la munte. În ce priveşte finanţarea, urma să se facă lovituri de bănci, ca: Banca Mică din Brad, Ighiu şi Banca Naţională din Cluj.

Recunosc că în acest scop Comandamentul Corpului de Haiduci a proiectat prima lovitură la Banca Mică Brad, unde au trimis pe Cosma Petru, care era curier special şi informator, în legătură cu situaţia care se găseşte acolo, ce pază şi ce armată există în Brad, care era aşteptat în tot momentul să vină să aducă lămuriri despre situaţia de la Brad. Mai

[236] În realitate este vorba de generalul Dumitru Petrescu.

recunosc că dintre cei care formau comandamentul, cu aprovizionarea cu alimente era însărcinat Ihuţ Traian şi Ihuţ Avram, din comuna Bistra, jud. Turda, din care comună procurau alimente prin diferite persoane, ca: Anuţa, fostă servitoare la Macavei Alexandru, şi în special Balea Gheorghe, care a aprovizionat cu un viţel, 20 kg slănină, 40 kg brânză, ţigări, tutun, zahăr. Mai recunosc că în ce priveşte aprovizionarea, în repetate rânduri am plecat la locuinţa lui Ihuţ Traian, din com. Bistra, jud. Turda, pentru a ridica pâinea care se cocea de către soţia lui şi mama lui. Tot din com. Bistra, de la numitul Balea Gheorghe, eu personal, însoţit de Clamba Iosif, am adus viţelul şi 2 pâini, care au fost date de Ihuţ Traian. Mai recunosc că în ce priveşte armamentul era procurat prin fraţii Macavei, care aveau legătură cu Crişan Vasile din Mogoş, care urma să-i procure armament, Dan Pamfil, din Mogoş, care urma să procure armament de pe Valea Arieşului şi care lucrează pe la Atelierele C.F.R. din Cluj, care era urmărit de 4 ani de zile de către Securitate, Sularea Victor, din Mogoş, care urma să procure nişte lăzi de muniţie şi grenade împreună cu Crişan Vasile, ambii din Mogoş, jud. Alba, Vandor Sabin şi Mihai Florinc, din com. Întregalde, care până în prezent au dat un număr de 7-8 arme acestui grup şi ceva muniţie, Mărgineanu Petru, din com. Obreja, jud. Alba, urma să trimită un număr de pistoale automate, mai mult poate specifica Mihai Florinc de unde şi cine i-a promis mai mult armament şi muniţie, fiindcă dânsul se pregătea să plece cu 2 căruţe după el.

Recunosc că numita Alexandra Pop, care a avut legături strânse cu noi şi care era informatoare, căreia i s-a dat misiunea de a constata numărul de ostaşi din batalion, ce efectiv are Securitatea din Câmpeni, unde locuiesc aceştia, unde se află depozitul de muniţie şi ce pază are, cât şi locuinţa comandantului din Câmpeni, despre care a întocmit o schiţă, arătând toate punctele cerute şi [*a fost*] trimisă prin Ihuţ Traian. Numita Alexandra Pop, după ce a mers sus, din partea Comandamentului de Haiduci i s-a dat funcţia de secretară, ajutată de maiorul Dabija, care împreună cu cei din comandament lucra la întocmirea manifestelor, în special la acestea Sanda lucra împreună cu Dabija, care urmau să fie repartizate prin membrii Corpului de Haiduci din toată ţara. Imediat după răspândirea acestor manifeste, Corpul de Haiduci din Munţii Apuseni urmau să înceapă acţiunile teroriste.

Numitul Onea Titus, care în Corpul de Haiduci din Munţii Apuseni a fost adus de către delegatul Cosma Petru, din Bucureşti, şi care îndeplinea misiunea [*de*] colaborator în comandamentul Corpului de Haiduci şi care mai îndeplinea şi misiunea de santinelă în jurul cabanei, a mai avut misiunea de doctor al Corpului de Haiduci. Atâta ştiu, că numitului, când a venit în cabană, i s-a dat una armă Z.B. şi 50 de cartuşe. Numitul a mai făcut parte şi din Comitetul Corpului de Haiduci. Numitul a mai luat parte la toate întrunirile comandamentului, plus la verificarea membrilor noi aduşi. În ziua de 3 martie 1949, recunosc că s-a făcut repartizarea armamentului pe oameni. Recunosc că numita Alexandra Pop a primit un pistol calibru 7,65, împreună cu 6-7 bucăţi cartuşe, cu care în ziua de 4 martie 1949, în timpul acţiunii, stătea la uşa cabanei, de unde supraveghea acţiunea şi îndruma pe cei de afară să ţină focul.

Recunosc că numitul Raţiu Augustin, care a fost adus la cabană în ziua de 2 martie 1949, a primit o armă Z.B. şi 50 de cartuşe. Numitul, în ziua de 4 martie 1949, în timpul acţiunii, a ieşit afară din cabană şi a luat parte activă la acţiune.

Mai recunosc că numitul Opriţa Gheorghe, în ziua de 3 martie 1949, a primit un pistol mitralieră Daimller şi 10 cartuşe. În ziua de 4 martie 1949, în timpul acţiunii, nu ştiu ce activitate a depus, doar atâta ştiu că era încontinuu alături de Cigmăianu Ioan.

Mai recunosc că numitul Vandor Victor a avut strânse legături cu fraţii Macavei, în ziua de 4 martie 1949 numitul nu ştiu ce acţiune a depus, fiindcă eu am fost primul care a evadat.

Mai recunosc că numitul Breazu Iuliu, căruia nu i s-a repartizat armă, având proprietatea lui una armă şi un pistol, activitatea numitului atâta ştiu că a făcut de santinelă, dar activitatea din 4 martie 1949 nu o cunosc din motivul că eu am fugit.

Recunosc că numitul Moldovan Simion, ştiu că a venit, dar cu ce armament nu ştiu, în cadrul organizaţiei a fost santinelă, iar în ziua de 4 martie 1949 nu ştiu ce activitate a depus deoarece eu am fugit.

Mai recunosc că numitul Mihălţan Traian a primit una armă Z.B. şi 50 de cartuşe, în ziua de 4 martie 1949, în timpul acţiunii, ştiu că era la cabana nr. 1.

Recunosc că numita Buţuţui Viorica, care a fost adusă prin ziua de 2 martie, care ştiu că era şi informatoarea Corpului de Haiduci, ce le transmitea prin Pascu Cornel, şi care recunosc că prin fraţii Macavei i s-au încredinţat fotografiile numiţilor Macavei şi a soţiilor lor şi a lui Pascu Cornel, pentru a fi lipite pe buletine în alb spre a le sigila la Întregalde şi a fi predate în alb fraţilor Macavei, pentru a fi completate de ei. În cadrul Corpului de Haiduci din munte a fost încredinţată cu bucătăria şi spălatul rufelor.

Mai recunosc că între cei care erau în Comandamentul Corpului de Haiduci se găsea următorul armament:

Maiorul Dabija, care avea o armă de vânătoare care funcţiona cu cartuşe Z.B., cât şi circa 40 kg trotil şi o cutie cu circa 150-200 capse şi aproximativ 1 metru şi jumătate fitil.

Mai recunosc că numitul Macavei Alexandru avea o armă automată rusă, un încărcător cu 12 cartuşe şi un pistol de buzunar Parabellum cu 2 încărcătoare.

Mai recunosc că numitul Macavei Traian avea un pistol mitralieră Daimller, cu 280 cartuşe şi 2 încărcătoare şi o grenadă.

Mai recunosc că numitul Ihuţ Traian a avut o carabină Malnicher şi 180 cartuşe şi un pistol 7,65 Browning cu 40 de cartuşe. Mai recunosc că numitul Ihuţ Avram avea o armă Z.B. cu 50 de cartuşe, recunosc că numitul Salagea Nicolae, zis Mişu, care avea tot o armă Z.B. cu 50 de cartuşe.

Mai recunosc că numitul Clamba Iosif avea tot o armă Z.B. şi 50 de cartuşe.

Recunosc că numitul Pascu Cornel (+) avea tot o armă Z.B. şi 50 de cartuşe şi un pistol 7,65 Fromal cu 10 cartuşe.

Numitul Deceanu Petru (+) avea un pistol Steyer şi 30 de cartuşe 9 scurt.

Mai recunosc că numitul Cigmăianu (+) a avut o carabină Robert cu 50 de cartuşe şi un pistol Steyer [*cu*] 40 de cartuşe 9 scurt.

Mai recunosc că numitul Maier Iosif (+) a avut o carabină Malnicher cu 5 cartuşe, iar soţia lui Maier nu avea armament şi era bucătăreasa Corpului de Haiduci.

Recunosc că în seara zilei de 23 februarie 1949, fiind încredinţat din partea Corpului de Haiduci pentru a mă deplasa în com. Întregalde, împreună cu Macavei Traian, Pascu Cornel şi Maier Iosif, unde aveam ca misiune de a transporta un număr de oameni ce se găseau în Întregalde şi care erau recrutaţi de Pascu Petre, Bolfea Silvestru şi Mihălţan Traian, în care ştiu că am primit misiunea din partea maiorului Dabija de a lua legătura cu Popa Ştefan, zis Nuţu, cu preoţii de la Blaj, prin Pascu Petre, care cunoştea situaţia lor, la Teiuş să facă legătura cu Popa Ioan, sergent din Reg.[*imentul*] 9 Cavalerie Oradea, prin Câmpeanu Traian şi Mihălţan Traian, prin care sergentul Popa urma să furnizeze o cantitate

mare de arme şi muniţii pentru Corpul de Haiduci şi care urma să aducă şi un număr de 200 de ostaşi înarmaţi. Am mai avut misiunea ca în Valea Mureşului să ridicăm armamentul existent şi de a da instrucţiuni pentru procurarea pe mai departe de armament.

Recunosc că în ziua de 28 februarie 1949, ora 22 seara, îndeplinindu-ne misiunea, am plecat, ridicând împreună cu noi un număr de 13 persoane, dintre care au fost: Mihălţan Traian, Câmpeanu Traian, Breazu Iuliu, Moldovan Simion, Deceanu Petru, Mitrofan Lucian, Raţiu Augustin, Cigmăianu Ioan, Opriţa Gheorghe, Oniga Emil, Bocan Iancu, Vandor Victor, Buţuţui Viorica, care au fost depuşi de către noi în Muntele Mare, unde am ajuns în ziua de 2 martie 1949, ora 8 dimineaţa.

Recunosc că în ziua de 4 martie 1949, în timpul acţiunii, după ce am reuşit să fug împreună cu Pascu Cornel, am plecat înspre Mogoş, iar de acolo plecând în com. Întregalde, unde am fost semnalaţi de băiatul lui Cristea Ioan, din com. Întregalde, că în urma noastră sunt jandarmii, de aici am reuşit a ne strecura peste munte până în Valea Tibrului, în apropiere de com. Tibru, jud. Alba, unde în ziua de 8, ora 14, am fost surprinşi de jandarmi, unde eram împreună cu Popa Ştefan, Sandu Maxim, Moldovan Alexandru [*Nicolae* – n.n.], Pascu Cornel, unde la somaţia jandarmilor de a ne preda numiţii Popa Ştefan, zis Nuţu, Pascu Cornel, Moldovan Alexandru [*Nicolae* – n.n.], Sandu Maxim, au deschis foc asupra jandarmilor, eu ieşind afară am aruncat pistolul şi m-am predat, de unde am fost ridicat.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nefiind silit de nimeni.

Scridon Ioan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 15, f. 13-18.

41

1949 martie 14. Raport al Direcţiei Securităţii Capitalei privind uciderea lui Nicolae Macavei

Direcţiunea Securităţii Capitalei

14 martie 1949

Raport

În ziua de 13 martie 1949, orele 10 a.m., o echipă compusă dintr-un ofiţer şi doi subofiţeri civili, de la Direcţia [*a*] IV[-*a*] din Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului, s-au deplasat în strada Cornăţel (prin Şoseaua Olteniţei) pentru a aresta pe numitul Şandor[237].

---

[237] Nicolae Macavei. Prin telegrama nr. 5/7.358 din 11 martie 1949, colonelul de Securitate Patriciu Mihai, şeful D.R.S.P. Cluj, îl anunţa pe colonelul Mişu Dulgheru că „numitul Macavei Nicolae, fugar, fost comisar, care se ascunde în Bucureşti, str. Cornăţel, fost Fundătura Olteniţei, nr. 6, este de statură înalt, gras, şaten, privirea cruntă, poartă asupra sa pistol şi are legături directe cu maiorul deblocat Niţescu, împreună procurând materialele necesare pentru organizaţie” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 323).

Sosite în curtea imobilului de la adresa de mai sus, organele Securităţii au somat pe susnumitul, la care acesta a scos pistolul şi a tras primul foc.

Faţă de această situaţie, organele Securităţii au deschis focuri de armă asupra susnumitului Şandor, care a fost rănit mortal. Totodată a fost împuşcată şi o fetiţă a acestuia de 6 ani care se aflǎ în casă.

Fetiţa a fost transportată la Spitalul Văcăreşti.

În toiul luptei a mai fost împuşcat în picior numitul Pruteanu Vasile, care se găsea printre vecini.

Cetăţenii alarmaţi de aceste împuşcături au venit în grabă pentru a afla ce se petrece, iar echipa Securităţii a înlăturat lumea din jur cu pistoalele în mână, rămânând până la orele 13[30], când au plecat.

Menţionăm că în tot timpul acesta în faţa casei staţiona o maşină jeep.

Populaţia din cartier, formată în majoritate din muncitori, muncitoare şi gospodine, comentează astfel cele întâmplate:

Unii spun că victima a luat copilul în braţe pentru a impresiona pe cei care veniseră să-l aresteze.

Cetăţenii din împrejurimi afirmau că „dacă cel împuşcat a fost un bandit, care era vina copilului?”.

Femeile – după înfăţişare muncitoare – discutau că „astăzi este timpul să nu mai spui nimic, că dacă vorbeşti ceva vin agenţii ziua şi te împuşcă în casă”.

În general cetăţenii arătau rezerve faţă de străinii de cartier şi se abţineau să comenteze.

Victima nu avea legături cu nimeni, trăia retras şi era cam suspect cetăţenilor din cartier prin felul lui de a trăi.

La un moment dat, unul din poliţişti ar fi telefonat de la restaurantul din colţul fundăturii Cornăţel cerând să li se trimită muniţii. Această convorbire telefonică ar fi fost auzită de către cei din restaurant, care apoi a fost retransmisă cetăţenilor din cartier, fapt care a constituit încă un prilej de comentarii nefavorabile la adresa poliţiei.

[*Rezoluţie*:]
S. 1[238].
17 martie 1949.
În dosarul Macavei Nicolae.
S. Antoniu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 282-283.

[238] Serviciul I din cadrul Direcţiei a V-a.

42

1949 martie 14. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. privind arestările efectuate şi armamentul confiscat în urma operaţiunilor efectuate împotriva organizaţiilor de rezistenţă din jud. Alba

Direcţia Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 58.589 din 14 martie 1949

Către
Direcţia Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

Urmare raportului nostru nr. 5/8.589 din 9 martie a.c., raportăm că, trecând la arestarea celor rezultaţi de pe urma distrugerii bandei Popa Ştefan şi interogând mai multe persoane care fac parte din această organizaţie, s-a stabilit că respectiva organizaţie este de nuanţă naţional-ţărănistă, cu caracter terorist şi de sabotaj, fiind dirijată de la Bucureşti.

Din această organizaţie fac parte în special elemente naţional-ţărăniste, mai ales din mediul rural, având ramificaţii în diferite părţi ale ţării.

După informaţiile date de către Sandu Maxim, rezultă că au primit instrucţiuni de la Bucureşti ca în comunele în care naţional-ţărăniştii au fost împuterniciţi să formeze grupuri maniste, iar unde sunt legionarii grupuri legionare, iar unde sunt liberalii grupuri liberale. Din cele constatate până în prezent rezultă colaborarea în special între naţional-ţărănişti şi legionari. Astfel, banditul Popa Ştefan era legionar, condamnat pentru activitate depusă în slujba acestei organizaţii, iar banditul Pascu Cornel era ţărănist. Banda Macavei era compusă în special din elemente naţional-ţărăniste, urmând să se unească cu banda lui Popa Ştefan, care era compusă din legionari şi naţional-ţărănişti.

La unii din bandiţii arestaţi s-au găsit la gât rozare (mărgele cu cruciuliţe), precum şi chipul Maicii Domnului, identice cu cele purtate de preoţii greco-catolici şi romano-catolici. Din aceasta rezultă că bandele sunt în legătură cu elemente ale Bisericii Catolice. Pe această pistă noi căutăm completarea informaţiilor pentru a stabili legăturile lor cu biserica.

Din operaţiunile efectuate până în prezent au fost arestaţi un număr de 14 bandiţi şi identificaţi ca făcând parte din organizaţie, dar nearestaţi până în prezent, un număr de 35 bandiţi.

Ca armament s-au găsit:
4 buc. pistoale automate (două ruseşti cu roată şi două germane)
4 buc. arme Z.B.
6 buc. pistoale de buzunar (4 cal. 9 mm şi 2 cal. 7,6 mm)
1 buc. pistol de rachetă
399 buc. cartuşe de pistol
186 buc. cartuşe de armă Z.B.
24 buc. grenade Kissel
5,300 kg trotil
100 buc. capse pirotehnice
40 cm fitil Bikfort

Tot acest material a fost găsit asupra sau la domiciliile banditşilor arestaţi până la această dată.

Din declaraţiile celor arestaţi până în prezent rezultă următoarele:

1. **Pascu Petre**, de ani 44, de profesie agricultor, domiciliat în com. Benic, jud. Alba, în trecut a fost membru în P.N.Ţ. Maniu, iar în prezent înscris în P.M.R. Declară că a fost recrutat în organizaţia subversivă P.N.Ţ. Maniu de către fratele său Pascu Cornel încă din vara anului 1948. Recunoaşte că în vara anului 1948 au fost convocaţi un număr de 17 locuitori din com. Benic, jud. Alba, pe un loc în afara comunei, numit „Valea Cetei", unde, ducându-se, a găsit acolo pe fratele său Pascu Cornel, pe Sandu Maxim şi încă o persoană, cu numele de Scridon. Aceştia trei le-au spus pentru ce au fost chemaţi, cerându-le să se organizeze într-o organizaţie subversivă manistă, să cotizeze bani, să colecteze cereale pentru cei din munţi şi să ţină şedinţă. Susnumitul susţine că toţi cei convocaţi la acea adunare au acceptat propunerea făcută, au dat cotizaţii în bani şi au strâns cereale, pe care le-au dus la numitul Preja Ştefan, din com. Benic, de unde apoi le-au transportat la munte.

Recunoaşte că este şeful organizaţiei subversive din com. Benic şi declară că din organizaţia lui făceau parte următorii. Laslo Aron, Dărămuş Vasile, Preja Nicolae, Preja Dominic, Preja Alexandru, Pascu Ionuţ, Pascu Gheorghe, Frâncu Vasilică, Preja Ştefan, Bulbucan Simion, Duca Anghel, Moraru Ion şi Man Ştefan, toţi din com. Benic, jud. Alba.

2. **Picoş Florian**, de ani 50, de profesie agricultor, domiciliat în com. Galda de Jos, jud. Alba, fost membru P.N.Ţ. Maniu, fost primar antonescian, în prezent neîncadrat. Recunoaşte că a fost şeful organizaţiei subversive maniste din com. Galda de Jos.

În vara anului 1948 declară că a cunoscut pe un tânăr anume Sandu (Maxim), şi un anume Radu (Ionescu), ambii tineri, al doilea din Bucureşti, care i-au arătat necesitatea înfiinţării unei organizaţii subversive care să răstoarne actualul regim. Aceştia doi au dat instrucţiuni asupra felului cum să recruteze membri pentru organizaţia subversivă manistă. Recunoaşte că a recrutat membri pentru organizaţie, că a ţinut şedinţă, în care au hotărât că, atunci când se va da semnalul, ei să arunce podurile în aer, să distrugă căile ferate, să ocupe instituţiile din comună, contribuind astfel la lovitura de stat. Declară că din organizaţia subversivă din Galda de Jos făceau parte următorii: Dalea Emil, Olteanu Emil, Gliga Traian, Udrea Iuliu, Şonea Iulian şi Crişan Vasile.

3. **Olteanu Emil**, de ani 27, de profesie agricultor, domiciliat în com. Galda de Jos, membru P.M.R., în trecut neîncadrat. Recunoaşte că a fost recrutat în organizaţia subversivă manistă de către Picoş Florian. A luat parte la şedinţe şi a plătit cotizaţii. Recunoaşte că a luat parte la o acţiune în care urma să fie asasinat un membru P.M.R. din com. Mihalţ, pe când acesta se întorcea de la Teiuş, însă acţiunea nu a reuşit pentru faptul că victima s-a întors pe alt drum acasă. Recunoaşte că a transportat banditşilor din munţi alimente. De asemenea, recunoaşte că a avut ascunse la el acasă un număr de 7 grenade, trotil şi capse.

4. **Dalea Ion** [*Emil* – n.n.], de ani 32, de profesie agricultor, domiciliat în com. Galda de Jos, neîncadrat. Recunoaşte că a făcut parte din organizaţia subversivă manistă din com. Galda de Jos, susţinând cu bani şi alimente banditşii din munţi. Şi-a procurat armament, găsindu-se la domiciliul său cu ocazia percheziţiei una armă Z.B. în stare de funcţionare, mai multe cartuşe şi una grenadă. A participat la şedinţe şi a căutat să recruteze membri pentru o organizaţie. A participat împreună cu Olteanu Emil la acţiunea de asasinare a unui membru P.M.R. din com. Mihalţ, acţiune ce nu le-a reuşit. Declară că are cunoştinţă de existenţa mai multor arme şi muniţii la unii locuitori din com. Galda de Jos.

5. **Şonea Iulian**, de ani 30, de profesie agricultor, domiciliat în com. Galda de Jos, jud. Alba. Recunoaşte că în luna ianuarie 1949 a fost recrutat în organizaţia subversivă manistă din com. Galda de Jos de către numitul Dalea Emil. A participat la şedinţe şi şi-a procurat armament, găsindu-i-se la domiciliu una armă Z.B. şi 50 cartuşe. Cunoştea scopul acestei organizaţii subversive, adică acela de a răsturna actualul regim.

6. **Bolfea Silvestru**, de ani 50, de profesie agricultor, domiciliat în com. Întregalde, cătunul Modoleşti, jud. Alba, în trecut fost membru P.N.L. Brătianu, în prezent membru P.M.R. Recunoaşte că în toamna anului 1948 au venit la el acasă fraţii Macavei, un maior din Timişoara şi Pascu Cornel, care i-au spus că ei sunt organizaţi într-o organizaţie subversivă manistă şi este necesar ca şi în comuna Întregalde să se formeze o organizaţie subversivă manistă în vederea răsturnării actualului regim. I-au mai spus că ei se vor duce la Muntele Mare, unde vor sta ascunşi. Recunoaşte că a primit de la susnumiţii însărcinarea de a forma organizaţia subversivă în comuna sa, în care scop a recrutat trei membri, şi anume pe Marian Victor, Onea Florian şi Ilie Simion, cărora spunându-le scopul organizaţiei au acceptat să facă parte din ea. La numitul Bolfea Silvestru se strângeau indivizii noi recrutaţi pentru bandă, care urmau să plece în munţi.

7. **Bedeleanu Ioan**, de ani 30, de profesie pantofar, domiciliat în com. Mihalţ, jud. Alba, recunoaşte că a fost recrutat în organizaţia subversivă manistă de către Haţeganu Simion, din aceeaşi comună, încă din luna august 1948. A luat parte la şedinţe, a avut legătură cu bandiţii din munţi şi a procurat armament şi muniţii. Recunoaşte că la o şedinţă ţinută în com. Obreja, jud. Alba, la locuinţa numitului Mărgineanu Petru, a cunoscut pe un individ anume Sandu[239] care l-a întrebat care dintre locuitori sunt mai periculoşi. I-a răspuns că cei mai periculoşi sunt Breazu şi Usca, ambii membri în P.M.R. Pentru aceştia doi au pregătit un plan după care urmau să fie chemaţi la Teiuş, de unde în mod foarte discret să fie răpiţi şi duşi în munte, unde după ce vor obţine secrete de la ei asupra P.M.R. să fie împuşcaţi. Declară că a posedat un pistol mitralieră sistem rusesc şi mai multe cartuşe.

8. **Turcu Ion**, de ani 48, de profesie pensionar, fost şef de tren C.F.R., domiciliat în com. Teiuş, jud. Alba, în trecut fost simpatizant P.N.Ţ. Maniu, în prezent membru în Frontul Plugarilor. Declară că a fost recrutat în mişcarea subversivă manistă de către numitul Mihălţan Traian, din com. Teiuş. Recunoaşte că a cotizat şi a dat alimente pentru bandiţii din munţi. A recrutat un număr de doi membri pe care apoi i-a trimis în munţi. A căutat să recruteze membri în această organizaţie din rândul personalului C.F.R. din Teiuş.

În afară de aceştia, se mai află arestaţi următorii:

9. **Giurgiu Silvia**, de profesie casnică, din com. Mesentea, jud. Alba.

10. **Pleşa Iosif**, frânar C.F.R.

11. **Comşa I.**, student, domiciliat în com. Crăciunel – Alba.

12. **Surduc Ludovic**, de profesie tăbăcar, [*din*] com. Mihalţ – Alba.

13. **Sandu Maxim**, despre care am raportat în raportul anterior.

14. **Scridon Ioan**, fost subofiţer de jandarmi, despre care de asemenea am raportat anterior.

Cercetările sunt în continuare şi de urmare vom raporta noile constatări făcute în legătură cu organizaţia subversivă manistă.

---

[239] Alexandru Maxim.

Locotenent-colonel
Gh. Crăciun

Sublocotenent
Gore M.

[*Rezoluţie*:]
17 martie 1949.
Adresă D.R.S. Sibiu:
- Ce legături a avut Sandu Maxim cu însoţitorul lui Radu Ionescu, pe nume Nelu[240]*.*
- Ce instrucţiuni de organizare şi activitate a dat acest Nelu.
- Precizarea legăturilor de colaborare a bandei Popa Ştefan cu banda Dabija.
- Provenienţa armamentului.
- Acţiuni plănuite.
S. Antoniu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 4, f. 297-299.

43

1949 martie 14. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni
către S.J.S.P. Turda referitor la activitatea informativă
depusă pentru prinderea lui Nicolae Salagea

Biroul Securităţii Poporului Câmpeni
[*Nr*.] 1/644
14 martie 1949

Către
Serviciul Securităţii Poporului a Jud. Turda

Avem onoarea a vă raporta că azi data de mai sus s-a prezentat la acest Birou de Securitate, numitul Costişel Nicolae, din comuna Certege, jud. Turda, informatorul recrutat pentru urmărirea banditului Salagea Nicolae, zis, din comuna Câmpeni, cătunul Dealu Capsei, jud. Turda, susnumitul informându-ne următoarele:

În noaptea zilei de 12 martie 1949, pe la orele 3 din noapte, a fost la el acasă numitul Salagea Nicolae, cu care el a avut legături din trecut, împreună cu numitul Ihuţ Traian, ambii având la ei câte o puşcă Z.B. şi trei bucăţi pâine de casă de circa 4 kg bucata.

La susnumitul în casă au stat cu lampa stinsă pe întuneric şi au consumat 1 kg de ţuică împreună, nevoind să bea mai mult, spunând că vreau să iasă din comună până este noapte.

Numitul Salagea Nicolae a lăsat la informatorul nostru un ceas de buzunar pentru a-l da la reparaţie unei persoane din comuna Certege, jud. Turda, spunând informatorului nostru că la finele acestei săptămâni, într-o noapte, va veni după el. Totodată, l-a rugat pe informatorul nostru să-i procure circa 2 kg ţuică şi ceva şuncă pentru mâncat. Totodată, l-a

[240] Ionel Robu.

mai rugat să-i procure vreo 10 bucăţi cartuşe Z.B., deoarece nu are şi totodată nu are de unde îşi procura el singur.

Informatorul nostru la ambii le-a dat ceva slănină de au mâncat pe loc şi întrebându-i unde stau şi dacă mai au pe cineva cu ei, ei au spus că au legături şi cu alte persoane şi stau cu toţii în Muntele Zboru, de lângă Muntele Mare, însă le este foarte frig deoarece ziua nu pot face foc fiindcă se observă fumul. Referitor la acţiunea din 4 martie 1949 contra lor nu au amintit absolut nimic.

Informatorul nostru, pentru a nu fi suspect, nu a căutat să aprofundeze problema, deci nu a întrebat cu cine sunt, câţi sunt şi unde îşi au adăpostul, însă pentru faptul că aveau 3 pâini la ei dă de bănuit că mai au legături cu cineva.

Am instruit informatorul nostru ce are de făcut când vor veni din nou după ceas şi totodată i-am dat o cantitate din acea ţuică preparată pentru ei, care conform înţelegerii dintre noi şi informator va da rezultate pozitive sigure.

Totodată, am trimis un număr de pădurari să facă investigaţii pe la Muntele Zboru, în vederea sondării terenului dacă mai sunt sau nu şi alte persoane cu ei.

Raportăm că din investigaţiile şi informaţiile primite până în prezent de la informatorul nostru din regiunea unde îşi are locuinţa numitul Ihuţ Traian rezultă că susnumitul de la data de 4 martie 1949 şi până în prezent nu a mai fost deloc pe acasă şi totodată nu au fost observate nici alte persoane pe acolo.

Acţiunea condusă de către plutonierul major şef Rigo Ioan împreună cu un număr de 14 miliţieni, din noaptea zilei de 11 martie 1949 şi până în dimineaţa zilei de 13 martie 1949, a fost negativă.

Orice constatări în legătură cu cele mai sus menţionate le vom raporta la timp, urmărind îndeaproape problema.

Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

[*Rezoluţie*:]
15 martie 1949.
[Biroul] *1. Veţi răspunde* [că] *ar fi bine să mai fie încă o persoană în apropiere care să anunţe Securitatea imediat la apariţia lor. Omul ar fi bine să aibă 2 perechi cătuşe sau funie, după ce au adormit să-i lege bine şi imediat să vină să ne anunţe. Miliţienii să fie gata să se deplaseze rapid după ei. Simultan ne veţi anunţa şi pe noi, căci rezultatul depinde de rapiditatea prinderii, anchetei şi deplasarea pe teren după ceilalţi.*
Mihai Kovács

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 25, f. 151.

44

1949 martie 15. Notă întocmită de căpitanul Constantin Popescu, anchetator în cadrul Direcţiei a V-a prin care se cere arestarea lui Mihai Angheluţă, Ioan Carra şi Titus Ceauşu

Notă

Din declaraţia dată în ziua de 15 martie 1949 de către reţinutul Niţescu Nicolae, maior deblocat, cercetat asupra legăturilor sale cu banda teroristă din Munţii Apuseni condusă de Dabija Nicolae şi Macavei Traian, rezultă că au cunoscut existenţa acestei bande teroriste, având legături cu ea, următoarele persoane:

1) Angheluţă Mihai, licenţiat în drept, domiciliat în Bucureşti, str. Olari, nr. 43, ap. 7, sau la părinţii săi din Bucureşti, str. colonel Papazoglu, nr. 41 sau 43, cu serviciul la magazinul „Winter" din Bucureşti, str. Lipscani.

Numitul Angheluţă Mihai avea misiunea de a face legături între persoane din Capitală şi banda teroristă a lui Dabija Nicolae şi a adăpostit în apartamentul său din str. Olari, nr. 43, pe numitul Cosma, curierul bandei teroriste.

2) Carra, fost ofiţer de aviaţie, având de asemenea serviciul la magazinul „Winter" din Bucureşti, str. Lipscani, cunoştea de asemenea existenţa bandei teroriste, de la numitul Angheluţă Mihai.

3) Ceauşu Titus, fost ofiţer de aviaţie, domiciliat în Bucureşti, Calea Călăraşi, nr. 132 (telefon 4.31.25), care de asemenea cunoştea existenţa bandei teroriste de la Angheluţă Mihai.

Cei trei mai sus indicaţi sunt arătaţi de către numitul Niţescu Nicolae, în declaraţia sa din 15 martie 1949, că împreună cu dânsul au luat parte la două întâlniri conspirative în ultimele 10-12 zile, la locuinţa numitului Angheluţă Mihai din str. Olari, nr. 43, cu care prilej s-a discutat atât situaţia politică, cât şi situaţia bandei teroriste din Munţii Apuseni.

În interesul cercetărilor, este necesară imediata reţinere a celor trei persoane mai sus arătate.

Căpitan de Securitate
Popescu Constantin

[*Rezoluţie*:]
15 martie 1949.
Vor fi arestaţi foarte discret.
[indescifrabil]

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 303.

1949 martie 16. Ordin al Direcţiei a V-a către D.R.S.P Cluj cuprinzând instrucţiunile date pentru anchetarea persoanelor arestate din grupul Dabija

Direcţia Generală a Securităţii Poporului
Nr. 51/30.572
10 martie 1949

[*Către*]
Direcţia Regională de Securitate Cluj

La raportul dvs. nr. 5/7.358 din 8 martie a.c., referitor la banda lui Macavei Traian şi Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.], luaţi măsuri ca ancheta asupra celor reţinuţi să fie adâncită asupra următoarelor chestiuni:

- De la cine, după ştiinţa lor, au primit numiţii Macavei Traian şi Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.] instrucţiuni pentru întemeierea, organizarea şi înarmarea acestei bande teroriste.
- Cui, unde şi prin cine raportau Macavei Traian şi Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.] activitatea teroristă a bandei.
- De la cine şi prin cine s-a primit statutul, proclamaţia şi formula de jurământ a organizaţiei.
- Din ordinul cui şi de către cine a fost executat atacul asupra Percepţiei din Teiuş.
- Ce acţiuni teroriste erau plănuite pentru viitor.
- Cine avea misiunea de a recruta noi membri pentru bandă şi care erau mijloacele întrebuinţate pentru recrutarea de membri.
- Ce altă activitate a desfăşurat această bandă în tot timpul existenţei ei, în afară de cele semnalate prin ultimul raport.
- Ce legături avea această bandă teroristă cu alte bande similare din acea regiune sau din alte regiuni mai apropiate sau mai îndepărtate, de ce natură erau acele legături şi prin cine se făceau ele (arătându-se numele curierilor).

Rezultatul cercetărilor în legătură cu instrucţiunile de mai sus va fi raportat de urgenţă acestei Direcţii Generale.

Colonel de Securitate
M. Dulgheru

Căpitan de Securitate
S. Antoniu

[*Rezoluţii*:]
15 martie 1949.
S. 5[241]*: Coanexare şi veţi îndruma Serviciul Turda pentru strictă conformare*[242].

---

241 Secţia a V-a Anchete din cadrul D.R.S.P. Cluj.

242 La 16 martie 1949, D.R.S.P. Cluj a trimis S.J.S.P. Turda adresa nr. 5/8.298 prin care transmitea măsurile de anchetă trimise de Direcţia a V-a şi cerea îndeplinirea întocmai a acestora (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 80).

Mihai Patriciu

15 martie 1949.
Tov. Taloş va da ordin la Turda şi informări pentru strictă conformare.
Aurel Stănescu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 81.

46

1949 martie 17. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Turda de Traian Câmpeanu referitoare la întreaga activitate desfăşurată de el în grupul Dabija

Azi, la data de 17 martie 1949. Dată
în faţa noastră pentru neschimbare.
Sublocotenent Herţa Vasile

Declaraţie

Subsemnatul Câmpeanu Traian, de ani 25, născut la data de 20 mai 1923, în com. Aiud, fiul lui Aurel şi Ana, de profesie morar, carte ştiu, având la bază 7 clase primare, necăsătorit, de religie ortodox, avere nu posed, condamnat nu am fost, serviciul militar satisfăcut, ctg. 1945, cu gradul de caporal, Regimentul 23 Infanterie Alba Iulia, cu ultimul domiciliu în com. Teiuş, str. Traian, nr. 64, declar următoarele:

Sunt născut din părinţi de profesie morari, tatăl Aurel, de ani 56, în trecut n-a făcut politică, în prezent apolitic, iar mama Ana, de ani 48, de profesie casnică, în trecut n-a făcut politică, în prezent apolitică. Mai am patru fraţi: Cornelia, măritată Iosif, de ani 22, în trecut n-a făcut politică, în prezent membră U.F.D.R., căsătorită, cu un copil, cumnatul meu, Romulus Iosif, de profesie mecanic C.F.R., în trecut n-a făcut politică, în prezent membru P.M.R., cu domiciliul în com. Teiuş; Anuţa, măritată Crişan, de ani 20, de profesie casnică, în trecut n-a făcut politică, în prezent apolitică, căsătorită, cu un copil, cumnatul meu, Crişan Alexandru, de ani 27, de profesie impiegat de mişcare, în trecut n-a făcut politică, în prezent membru al P.M.R., cu domiciliul în com. Teiuş, jud. Alba. Ceilalţi doi fraţi sunt minori.

Şcoala primară am făcut-o în com. Teiuş, în trecut n-am făcut politică, în prezent apolitic. Am luat parte la campania dinspre Apus până în Cehoslovacia.

Recunosc că am intrat în organizaţia subversivă, la propunerea lui Mihălţan Traian, în luna ianuarie 1949, la jumătate. Mihălţan Traian mi-a spus că această organizaţie este în munţi şi spunea că şefii acestei organizaţii sunt Popa Ştefan, zis Nuţu, şi cu Pascu Cornel. Mi-a dat misiunea de a organiza elemente care sunt urmărite de Securitate sau alte cauze penale. Mi-a mai spus ca eu să spun celor pe care îi voi recruta că această organizaţie are de scop răsturnarea actualului regim prin revoluţie.

Mi-a mai spus că fiecare membru trebuie să cotizeze cu grâu şi cu bani. Recunosc că eu am stat de vorbă cu Cerghidean Virgil, din com. Mihalţ, jud. Alba, căruia i-am spus că există o organizaţie subversivă arătându-i scopul de a răsturna guvernul şi de a instaura un guvern naţionalist, totodată i-am spus că pentru ca organizaţia să se poată menţine trebuie

să se dea 100 de lei lunar şi 2 feldere de grâu, după aceea i-am făcut legătura cu Mihălţan Traian, care era şeful organizaţiei din Teiuş. Recunosc că la moara tatălui meu s-au măcinat 4 feldere de cereale pentru organizaţie, mai ştiu că toate cerealele erau adunate la Mihălţan Traian, cerealele erau adunate la Mihălţan Traian, cerealele erau duse la Pascu Petre, din com. Benic, de unde erau ridicate de fugari şi duse în munte.

Recunosc că am avut încontinuu legături cu Mihălţan Traian, care îmi spunea că sunt urmărit de Securitate şi că ar fi bine să fugim în munte. Recunosc că în data de 26 februarie 1949 am avut înţelegere şi cu Breazu Iuliu, cu care am stat şi înainte de vorbă despre organizaţie, tot la această dată m-am întâlnit şi cu Moldovan Simion, din com. Blaj, care era urmărit de Securitate şi era refugiat în Teiuş.

În seara zilei de 26 februarie 1949 am avut un punct de întâlnire pe un deal, unde ne-am întâlnit cu Mihălţan, Deceanu Petru, Breazu şi cu Moldovan. Menţionez că din cei plecaţi au avut armă Breazu Iuliu, care avea una armă şi 8 cartuşe şi un revolver cu 14 cartuşe, Deceanu Petru a avut un revolver cu 150 de cartuşe, iar ceilalţi am fost fără armă. Recunosc că până în com. Stremţ, jud. Alba, am fost conduşi de Mihălţan Traian până la locuitorul Puşcaş Ştefan, pe la ora 10 seara. De la Puşcaş, am plecat împreună cu Puşcaş până la Cetea. În comună a intrat Puşcaş şi cu un băiat, mai târziu au venit 3 ţărani, unul din ei ne-a condus până la Bolfea Silvestru.

În dimineaţa zilei de 27 februarie 1949 am ajuns la Bolfea Silvestru, din com. Întregalde, jud. Alba, unde ni s-a spus că Macavei Traian şi Maier se găsesc în com. Popeşti şi ne aşteaptă.

În seara zilei de 28 februarie 1949 am plecat spre comuna Popeşti, unde ne-am întâlnit cu Macavei Traian, Maier Iosif, Scridon Ioan şi cu toţii am plecat la Mogoş. O parte din noi au dormit într-un grajd, iar o altă parte în casa lui Victor din Sulăreşti – Mogoş, unde ştiu că a venit un cetăţean şi a adus ceva mâncare. Eu eram în casă, unde erau Macavei Traian, Oniga, Scridon, Maier şi 2 cetăţeni, auzeam că se discuta despre o ladă de grenade şi de o puşcă mitralieră, spuneau că această ladă cu grenade şi puşca mitralieră se găseau în com. Tecşeşti, mai precis de această ladă de grenade, precum şi de mitralieră ştia Victor din Mogoş – Sulăreşti. În aceeaşi seară am plecat spre munte, unde în com. Lupşa ne-am întâlnit cu un om. Acel om a strigat la noi „Opriţi!”, atunci s-au năpustit asupra lui Pascu şi cu Macavei şi i-au rupt o parte din haină bătându-l şi ştiu că s-a mai năpustit asupra lui şi Opriţa Gheorghe, care l-a lovit cu un băţ în cap. În ziua de 2 martie 1949 am ajuns la cabană, unde era de santinelă studentul Onea Titus. Am intrat cu toţii în cabana mare, unde am făcut cunoştinţă cu toţi cei aflaţi acolo: Alexandra Pop, maiorul Dabija, soţii Maier, Onea Titus, Iliuţă etc. Maiorul ne-a vorbit de scopul organizaţiei, care trebuia să-şi mărească efectivul. Se mai discuta ca toţi cei ce vor veni să intre în organizaţie trebuie să aibă asupra lor arme şi muniţii. În ziua de 3 martie 1949 s-au repartizat armele, atâta ştiu că mi s-a repartizat şi mie un pistol german, care nu mi l-au dat fiindcă eram bolnav. Doar atâta ştiu că în baraca mea s-a mai ţinut o şedinţă cu tot grupul. Mai ştiu că în seara zilei de 3 martie 1949 au plecat după alimente Ihuţ Traian, Clamba Iosif, am văzut că le-a dat 3.000 de lei să cumpere 5 feldere de grâu. În dimineaţa zilei de 4 martie 1949 trebuia să se depună jurământul, acel jurământ avea scopul ca fiecare dintre haiduci trebuia să-şi îndeplinească misiunea fără murmur şi şovăire, s-a mai spus că după jurământ se intenţiona să se atace mai multe unităţi de miliţie şi [*unităţi ale*] armatei pentru a fi dezarmate şi a întări organizaţia cu armament. Recunosc că au mai spus că trebuie să atace maşina care transporta aurul de la Brad. Recunosc că din discuţii

am auzit că Percepţia de la Teiuş a fost atacată de către fraţii Macavei, Pascu, Iliuţă, Clamba Iosif, ştiu că din banii aceia pe care i-au luat de la percepţie ştiu că i-a întrebuinţat pentru organizaţie.

Recunosc că armamentul l-au adus o parte din cei veniţi în munte.

Recunosc că în ziua de 4 [*martie 1949*], în timpul cât a fost atacul, eu eram în cabana mare, împreună cu Dabija şi cu Macavei Traian, Maier şi soţia, Breazu, Moldovan S. şi Onea Titus, Alexandra Pop. Ştiu că au ieşit afară la luptă fraţii Macavei, Scridon, Raţiu Augustin, aceştia au tras cu arma contra soldaţilor, iar din cabană trăgea Dabija şi Maier. Mai ştiu că Dabija a aruncat trotil în soldaţi. Recunosc că eu în timpul atacului am tras cu una armă Z.B. care am luat-o de la santinelă, care era rănit, şi am tras cu el până am terminat 40 de cartuşe şi după aceea am fugit spre com. Bistra, unde am intrat la un om cu 10 copii, care acesta m-a dat afară din casă deoarece el este om sărac. Ştiu că în noaptea de 4 martie 1949 am dormit la o casă la care le-am spus că am venit de la Câmpeni. Ştiu că am trecut prin mai multe comune şi întâlnindu-mă cu doi cu căruţa i-am rugat să mă lase să mă duc cu ei cu căruţa să cumpăr ceva ţigări, aceştia m-au condus la o crâşmă la marginea şoselei şi spunându-le cine sunt m-au predat şefului de post.

Recunosc că intenţionam să merg să mă întâlnesc cu Popa Ştefan, zis Nuţu, care era pe Muntele Capra, în jud. Alba, unde ştiam că mai este o bandă şi să lupt cu ei mai departe.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau, susţin şi o semnez propriu, nefiind îndemnat de nimeni.

Câmpeanu Traian

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 65-66.

47

1949 martie 17. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj privind anchetarea lui Gheorghe Mai şi a elevilor Ovidiu Purcariu, Ioan Purcariu şi Ioan Turcu, arestaţi în timp ce încercau să ajungă la organizaţia din Muntele Mare

Serviciul Securităţii Poporului Judeţul Turda
[*Nr*.] 1/2.645
17 martie 1949

Către
Direcţia Regională a Securităţii Poporului Cluj

Avem onoare a vă raporta că în seara zilei de 15 martie 1949, orele 21, în comuna Bistra, jud. Turda, au debarcat de pe trenul personal ce merge de la Turda la Abrud un număr de patru indivizi străini de localitate, dintre care unul a fost prins imediat de către un cetăţean căruia i-a cerut sălaş pentru noapte, iar restul de trei mergând înspre comuna Muşca, jud. Turda, şi trecând Arieşul s-au îndreptat înspre cătunul Vârşii Mici, comuna Bistra, intenţionând după cum se prezintă situaţia terenului să treacă în comuna Roşia Montană, jud.

Alba, şi care indivizi mergând pe la orele 22^{30} la informatorul nostru Creţ Simion din acel cătun şi bătându-i la geam i-au cerut să le dea sălaş pentru noapte.

Informatorul nostru i-a îndreptat la un sălaş ce-l avea în câmp pentru vară, la circa 300 m de la locuinţă sa şi i-a urmărit ce fac.

La orele 4 dimineaţa din ziua de 16 martie 1949, s-a dus la ei să vadă ce fac, a găsit pe unul dintre ei de santinelă în uşa sălaşului, iar pe doi i-a găsit dormind în sălaş. Intrând în vorbă cu ei, aceştia i-au cerut să-i conducă la Muntele Mare, promiţându-i în schimb bani.

Informatorul nostru i-a invitat atunci la el acasă pentru a se încălzi, neavând foc peste noapte în sălaşul unde au dormit şi totodată în acelaşi timp informatorul nostru a trimis un om de legătură la Biroul Câmpeni.

Timpul fiind înaintat şi fiindu-i frică să nu plece, a ieşit din casă, a adunat un număr de patru persoane înarmate cu securi şi prinzându-i în casă i-a legat şi i-a dus până la Postul de Miliţie Bistra, de unde Biroul Câmpeni i-a preluat imediat.

Aceşti indivizi, printre discuţiile avute cu informatorul nostru, s-au declarat drept partizani, spunând că nu mai pot suferi actualul regim, spunând că ei sunt elevi de liceu şi până la Paşti situaţia trebuie să se schimbe ori mai bine mor cu toţii. Totodată, au declarat că ei în ziua de 14 martie 1949 au fost la recrutare şi de acolo nu s-au mai reîntors la şcoală şi au venit să se ducă să se încadreze la partizani.

Indivizii au întrebat pe informatorul nostru că dacă el cunoaşte pe unul Ihuţ Traian, din comuna Bistra, jud. Turda, spunând că ei nu-l cunosc însă au legături cu el. Totodată, i-au spus informatorului nostru că în munţi ei sunt în număr de 70.000 şi în această primăvară vor face revoluţie în Munţii Apuseni, întrebând totodată şi de numitul Cătălina Alexandru dacă-l cunoaşte sau nu informatorul nostru.

Indivizii în cauză sunt:

1. Mai Gheorghe – sas – din comuna Ungureni, jud. Alba, care a fost prins încă în noaptea de 15 martie 1949.

2. Purcariu Ovidiu, elev, clasa a XI-a, Liceul „M. Viteazul” din Alba Iulia, originar din comuna Vingard, jud. Alba, care cu următorii doi mai jos notaţi au fost aduşi de către informatorul nostru Creţ Simion.

3. Purcariu Ioan, văr cu Purcariu Ovidiu, elev, clasa a XI-a, Liceul „M. Viteazul” din Alba Iulia, originar din comuna Vingard, jud. Alba.

4. Turcu Ioan, elev, clasa a XI-a, la Liceul „Mihai Viteazul” din Alba Iulia, originar din comuna Vingard, jud. Alba.

Asupra susnumiţilor s-au găsit o carte turistică cu hărţi din toată România pe regiuni şi totodată, după declaraţiile lor, ei s-au ghidat cu ajutorul acestor hărţi. S-au mai găsit scrisori prin care arată că ei pleacă şi alte obiecte.

Procedând la interogarea celor în cauză, ne declară după cum urmează:

1. Numitul Mai Gheorghe, de profesie tricoter, originar din comuna Ungureni, jud. Alba, – sas – declară că în ziua de 13 martie 1949, la orele 17, s-a întâlnit în Alba Iulia cu numitul Oargă Nicolae [*Ioan* – n.n.], student, pe care-l cunoaşte dinainte, originar fiind din comuna Şeuşa, jud. Alba, şi care acesta întrebându-l dacă are sau nu serviciu, el răspunzându-i că nu are, i-a propus să se încadreze într-o tabără de partizani despre care i-a spus că sunt stabiliţi în Muntele Mare, din comuna Bistra, jud. Turda, şi totodată i-a spus că mai sunt încă trei elemente de la Liceul „Mihai Viteazul” din Alba Iulia care pleacă cu el,

fixând ziua de plecare [*pe*] data de 14 martie 1949, orele 2 dimineaţa, urmând să se întâlnească cu toţii în gara C.F.R. Alba Iulia.

La ora susmenţionată, în gara C.F.R. Alba Iulia s-a întâlnit cu Oargă Nicolae [*Ioan* – n.n.] şi încă trei elevi din comuna Vingard, jud. Alba, pe care nu i-a cunoscut până atunci, şi eu neavând bani de tren mi-au plătit ei biletul şi am venit până în gara Turda, de unde am urcat pe mocăniţă şi am venit până în gara Bistra, unde înainte de oprirea trenului am sărit jos din tren singur, iar pe ceilalţi trei şi pe numitul Oargă Nicolae [*Ioan* – n.n.] nu i-a văzut când au sărit din tren, urmând după spusele lui Oargă Nicolae [*Ioan* – n.n.], care a spus că are doi cunoscuţi în comuna Bistra – Turda care îi vor conduce la partizani, urma cu toţii să ne întâlnim la podul de la Muşca care trece peste Arieş.

Eu după ce am sărit din tren m-am dus la acel pod şi negăsind pe nici unul acolo, aşteptând un timp de circa 15 minute, m-am dus la o casă unde am văzut lampa arzând şi pe urmă bătând la geam am intrat înăuntru pentru a-mi da sălaş de noapte. Cetăţeanul acela unde am intrat mi-a cerut actele şi pe urmă m-a dus la Postul de Miliţie Bistra.

Oargă Nicolae [*Ioan* – n.n.] mi-a spus că aici sunt vreo 200 partizani şi că în primăvara aceasta se schimbă regimul şi va fi bine de noi. Numele celor doi cunoscuţi ai lui din comuna Bistra – Turda nu mi le-a spus şi totodată am auzit vorbind că el vrea să se întâlnească cu un colonel deblocat din armată, al cărui nume şi locul unde se află nu mi l-a spus, însă despre care a spus că ştie despre partizanii din munţi.

2. Numitul Purcariu Ioan, elev în clasa a XI-a la Liceul „Mihai Viteazul” din Alba Iulia, originar din comuna Vingard, jud. Alba, declară că a cunoscut pe numitul Oargă Ioan, care a fost elev la Liceul Comercial din Alba Iulia, jud. Alba, şi care a terminat liceul, negăsind serviciu, cu susnumitul în repetate rânduri s-au înţeles în locuinţa elevului Moldovan Simion, din clasa a IX-a de la Liceul Comercial din Alba Iulia, jud. Alba, unde mai asista şi colegul de cameră al susnumitului elev, care şi în prezent ambii sunt la şcoală, şi unde au mai fost numiţii cu Purcariu Ovidiu şi Turcu Ioan, care au venit cu mine ca să plecăm în Muntele Mare, din apropierea comunei Bistra, şi să ne încadrăm ca partizani, deoarece acolo mai există o bandă de partizani, lucru pe care ni l-a spus numitul Oargă Ioan şi care a spus că el are legături cu aceştia, fără a ne spune persoana în cauză, şi totodată el ne-a spus că a mai fost prin comuna Galda şi Balomir, de unde a aflat de această organizaţie.

Totodată, n-a spus că cu el în comuna Galda şi Balomir a mai fost şi susnumitul Moldovan Simion, însă acesta de data aceasta a refuzat să vină cu noi. Întrebându-l ce efectiv are acea organizaţie a spus că nici el nu ştie ce efectiv are, însă crede că sunt câteva mii. Totodată, ne-a spus că în curând se va face revoluţie şi se va răsturna guvernul actual. Ne-a spus că a auzit şi el că această organizaţie ar fi condusă de un general zis Mociulschi.

În seara zilei de 14 martie 1949 am hotărât plecarea pentru ziua de 15 martie 1949 la orele 2 dimineaţa, când ne-am întâlnit cu toţii, şi anume: subsemnatul, Oargă Ioan, Purcariu Ovidiu, văr de-al meu, Turcu Ioan şi Mai Gheorghe, venind cu trenul până la Turda, iar de acolo cu trenul mic până în comuna Bistra, jud. Turda.

Pe tren înspre comuna Bistra, jud. Turda, nu ştiu de la cine, numitul Oargă Ioan a auzit că persoana pe care o cunoştea el în Bistra, cu numele Ihuţ Traian, ar fi arestat.

Atunci numitul Oargă Ioan ne-a spus că atunci când ajungem în apropiere de gara C.F.R. Bistra – Turda să sărim din tren jos, să mergem cu toţii într-o pădure din apropierea comunei Bistra – Turda, unde să stăm peste noapte şi în dimineaţa de 16 martie 1949 el va

merge în comună, se va interesa de acea persoană (Ihuţ Traian) şi vor vedea ce o să facă pe urmă.

Înainte de a auzi că numitul Ihuţ Traian este arestat, Oargă Ioan ne-a spus că după ce vom sări din tren cu toţii ne vom întâlni lângă un pod în apropierea comunei Muşca – Turda ce trece peste Arieş.

Mai declară cu numitul Oargă Ioan i-a spus că sunt vreo 74.000 partizani în Munţii Apuseni. Pe numitul Mai Gheorghe eu împreună cu ceilalţi doi colegi ai mei cu care am venit nu l-am cunoscut decât în gara Alba Iulia.

În seara zilei de 15 martie 1949, orele 21, ajungând în comuna Bistra, jud. Turda, cu trenul, înainte de oprirea în staţie am sărit jos eu împreună cu Purcariu Ovidiu şi Turcu Ioan, am trecut Arieşul peste o punte din apropierea comunei Bistra, jud. Turda, şi am urcat un deal, ne-am adăpostit la un sălaş şi pe urmă mergând la un cetăţean pentru a ne încălzi am fost prinşi, arestaţi şi duşi la Postul de Miliţie Bistra.

Despre numitul Mai Gheorghe nu am nici o cunoştinţă când a sărit din tren şi încotro a apucat-o.

Numitul Oargă Ioan, în apropierea staţiei C.F.R. Bistra – Turda, ne-a spus la toţi să sărim noi prima dată din tren şi pe urmă va sări şi el, însă ulterior nu l-am mai văzut, totodată nu am nici o cunoştinţă unde este în prezent sau încotro a apucat.

Totodată, declar că nu am nici un fel de cunoştinţă cu cine are susnumitul legături în această regiune.

Despre această organizaţie şi despre plecarea noastră din această organizaţie ştiu numiţii: Moldovan Simion, colegul lui de cameră, Ceuca Achim, şi Măgureanu …* [*Dumitru* – n.n.], toţi trei elevi la Liceul Comercial din Alba Iulia, care în prezent se găsesc la susnumitul liceu, nevenind cu noi nu ştiu din ce motive.

3. Numitul Purcariu Ovidiu, interogat în cauză, declară aceleaşi lucruri ca şi numitul Purcariu Ioan.

4. Numitul Turcu Ioan, interogat în cauză, declară aceleaşi lucruri ca cei doi de mai sus.

În consecinţă, vinovaţi principali în această cauză sunt numiţii: Purcariu Ioan, arestat, care a avut legături cu numitul Oargă Ioan, nearestat până în prezent, şi numitul Mai Gheorghe.

Rugăm binevoiţi a dispune de urgenţă arestarea susnumiţilor: Moldovan Simion, elev clasa a IX-a, Liceul Comercial din Alba Iulia, cu domiciliul în str. Oituz, nr. 5, Măgureanu …* [*Dumitru* – n.n.], elev clasa a XI-a, Liceul Comercial Alba Iulia, Nicoară Titus, elev, clasa a XI-a, Liceul „Mihai Viteazul” Alba Iulia, Ceuca Achim (Nichifor), elev la Liceul Comercial, cu domiciliul în str. Oituz, nr. 5.

Aceşti patru elevi sunt organizaţi în bandă subversivă teroristă şi care urmează să plece şi aceştia cât de curând, însă nu am putut până în prezent preciza motivele ce i-au determinat de nu au plecat o dată cu indivizii arestaţi de mai sus.

Rezultatul cercetărilor în legătură cu aceşti indivizi o să le raportăm detaliat cu un raport ulterior.

Căpitan de Securitate — Sublocotenent de Securitate

---

* Lipsă în text.

[*Rezoluţie*:]
17 martie 1949.
S. 5[243]*: Se va raporta la Dir.*[ecţia] *Gen.*[erală]*, de asemenea veţi cere arestarea indivizilor mai jos notaţi şi subliniaţi la fila 3*[244]*.*
Mihai Patriciu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 85-87.

48

[*1949 martie*]. Raport adresat lui Gheorghe Gheorghiu-Dej cuprinzând un document descoperit asupra lui Nicolae Macavei în care acesta arată că ar fi avut ocazia de a- l asasina pe liderul P.M.R., împreună cu Ana Pauker

Strict secret

Tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej[245]

Document găsit asupra lui Macavei Nicolae, unul din conducătorii bandei din Munţii Apuseni (banda Dabija-Macavei).

După încercuirea bandei în munţi, Dabija şi Macavei s-au refugiat în Bucureşti.

În urma descoperirii casei în care se adăposteşte Macavei, a urmat o luptă în urma căreia Macavei a fost ucis.

În seara zilei de 16 octombrie 1948, orele 23, am avut ocazia unică să ucid pe Ana Pauker şi Gheorghiu Dej, în Gara de Nord, în timp ce aceşti doi indivizi scârboşi îşi luau rămas bun de la fii lor ce plecau cu trenul la Moscova pentru studii, împreună cu alţi 94 studenţi.

În acel timp, plecasem la gară pentru a merge acasă, în Bucium – Alba, şi astfel luasem cu mine două pistoale cal. 7,65, încărcate cu câte 9 cartuşe, şi două grenade de mână, pentru a mă apăra împotriva poliţiei şi jandarmilor, deoarece sunt urmărit politic.

Pătrunsesem printre vizitatori şi călători până am ajuns lângă Ana şi gândeam ce uşor îmi este să-i suprim, dar am renunţat pentru simplul motiv că doream ca să trăiască, să ajungă clipa când vor trebui să se refugieze iar de unde au venit pentru a face atât rău muncitorilor pe care i-au minţit şi-i mint cu neruşinare!

---

243 Secţia a V-a Anchete din cadrul D.R.S.P. Cluj.

244 La 19 martie 1949, prin adresa nr. 5/8.630, D.R.S.P Cluj a cerut D.R.S.P Sibiu să-i aresteze pe Simion Moldovan, Dumitru Măgureanu, Titus Nicoară, Achim Ceuca şi Ioan Oargă, precizând şi datele de identificare ale acestora (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 84).

245 La 26 mai 1958 materialul a fost predat de Direcţia Treburilor a C.C. al P.M.R. către Ministerul Afacerilor Interne (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 91, f. 220).

Cred că-mi va ajuta D-zeu să văd prăbuşirea comunismului şi să nu regret că nu i-am ucis pe cei doi de mai sus, în caz că poliţia ar reuşi să mă răpună înainte de prăbuşirea comunismului, a cărui zile sunt numărate şi le văd cum se apropie cu paşi repezi[246].

Nicolae Macavei

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 16, f. 21-22.

49

1949 martie 21. Raport al S.J.S.P. Târnava Mică referitor la implicarea lui Simion Ordeanu în organizaţia „Fii Cerului"

Serviciul Judeţean de Securitate Târnava Mică
Nr. 5/1.595 din 21 martie 1949

Către
Direcţiunea Regională a Securităţii Sibiu

La ordinul dvs. telegrafic nr. 5/9.805 din 13 martie 1949 şi urmare la raportul nostru nr. 1/1.595 din 25 februarie 1949 şi 1/1.595 din 2 martie 1949, cu privire la numitul Ordeanu Simion şi Breazu Nicolae [*Ioan* – n.n.], ambii din com. Mihalţ, jud. Alba, reţinuţi la acest Serviciu Judeţean de Securitate, implicaţi în organizaţia subversivă cu caracter manist „Fii Cerului", descoperită anterior în comuna mai sus amintită.

Avem onoare a raporta următoarele:

Continuând cercetările asupra numitului Ordeanu Simion, născut la data de 10 februarie 1927 în comuna Mihalţ, jud. Alba, fiul lui Ioan, agricultor, cu 5 jugăre pământ, şi Virginia, casnică, studii are 4 clase liceul industrial, în judecată sau condamnat nu a fost, serviciul militar nesatisfăcut, necăsătorit, înainte de 1948 nu a făcut politică, după acest an a fost încadrat în organizaţia mai sus amintită, în continuarea cercetărilor efectuate asupra susnumitului nu s-a putut stabili că acesta să facă parte din vreo organizaţie subversivă sau să aibă legături cu vreo organizaţie subversivă din raza noastră de activitate.

---

[246] Cazul a fost amintit de Gheorghiu-Dej peste ani, la Plenara C.C. al P.M.R. din 30 noiembrie-5 decembrie 1961, într-o discuţie cu Alexandru Drăghici referitoare la „bandele" organizate de legionari după pactul încheiat de aceştia cu Ana Pauker şi Teohari Georgescu. Momentul a fost prezentat însă distorsionat, Nicolae Macavei fiind prezentat ca legionar, deşi era apolitic, iar faptul că Ana Pauker era ţinta principală a fost desigur omis: „Tov. Alex. Drăghici: (…) Bandele acestea împrăştiate în munţi, tovarăşi, mult sânge s-a vărsat din partea unor ostaşi ai organelor noastre pentru a le decima. Au existat astfel de bande în Banat, au existat în munţii Făgăraşului. Tov. Gh. Gheorghiu-Dej: Dar au existat şi în Bucureşti, erau în Bucureşti. Aminteşte-ţi de jurnalul unuia dintre conducătorii legionari, era la şase paşi în spatele meu cu grenadele şi-i cerea, se ruga la Dumnezeu să-l ierte că n-a folosit prilejul acesta să mă răpună (…) ăsta era rezultatul pactului cu legionarii" (A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar nr. 54/1961, vol. 2, f. 209).

Din declaraţiile date rezultă că în cursul lunii februarie 1949, stând de vorbă cu un văr al lui, şi anume Aldea Ioan, domiciliat în comuna Mihalţ, care i-a declarat că trebuie să primească de la cineva o traistă cu trotil, cu care va prinde peşte în Mureş sau Târnavă.

În continuare, mai declară că stând de vorbă în 13 februarie 1949 cu numitul Sabău Simion, din comuna Mihalţ, membru în organizaţia subversivă „Fii Cerului", acesta i-a declarat că cu ocazia deplasării lui la vânătoare, împreună cu Drâmbărean Cornel, s-a dus prin comunele Totoi şi Dumitra, unde după ce au poposit la un prieten a lor, care le-a dat de mâncare şi băut. La plecarea lor de la acest prieten l-a invitat şi pe acesta să meargă cu ei împreună la vânătoare, răspunzându-le prietenul că nu ştie ce fel de armă să ia, întrucât Sabău a declarat că a văzut la acest prieten fel de fel de arme.

Insistând pentru a stabili dacă Ordeanu Simion are legătură cu bandele teroriste din munte sau cu alte organizaţii cu caracter subversiv.

Nu am putut stabili până în prezent [*ca*] acesta să aibă legături în sensul de mai sus arătat.

Din declaraţia numitului Breazu Ioan, elev [*în*] clasa a XI-a [*la*] Liceul Mixt din Blaj, domiciliat în str. Aron Pumnul, nr. 2, născut la data de 15 martie 1930, în comuna Mihalţ, jud. Alba, fiul lui Petru, agricultor, cu 10 jugăre pământ, şi Carolina, casnică, serviciul militar nesatisfăcut, necăsătorit, în judecată sau condamnat nu a fost, înainte de anul 1944 nu a făcut politică, după acest an până în anul 1949 a fost înrolat în organizaţia Tineretului Sătesc.

Din declaraţiile susnumitului [*rezultă*] că a avut cunoştinţă de numitul Ordeanu Simion că face parte din organizaţia subversivă „Fii Cerului", precum şi de existenţa unei organizaţii subversive din comuna Mihalţ.

Mai rezultă că a avut cunoştinţă de asasinarea membrului de partid Uscă Nicolae, care pe acesta urma ca pe ziua de 16 februarie 1949 să-l asasineze banda lui Bedeleanu Gheorghe [*Ioan* – n.n.] din comuna Mihalţ.

Menţionăm că numitul Ordeanu avea ca sarcină de a asasina ajutorul de primar din comuna Mihalţ, şi anume Mihălţan Vianu, fapt ce recunoaşte şi prin declaraţiile date.

Această sarcină era primită de la Bedeleanu şi …[*].

Faţă de cele de mai sus vă rugăm să binevoiţi a aprecia dacă nu este cazul ca susnumiţii să fie înaintaţi Serviciului Judeţean de Securitate Alba Iulia pentru continuarea cercetărilor, cunoscând că la acest Serviciu de Securitate nu s-a putut stabili ca susnumiţii să facă parte din vreo organizaţie cu caracter subversiv.

Rugăm să binevoiţi a dispune.

Căpitan de Securitate
I. Triponescu

Plutonier major de Securitate
Cisteianu Gheorghe

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 6, f. 239-240.

[*] Nume indescifrabil.

50

1949 martie 22. Referat cuprinzând rezultatul verificărilor efectuate de D.G.S.P. în arhive pentru a afla date despre Traian Macavei

Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Secretariat
Nr. 3.958/3.903
22 martie 1949

Referat
asupra următoarelor persoane verificate în arhivele D.S.C., S.S.I. şi A.S.

1. Macavei Traian
La D.S.C. – necunoscut.
La S.S.I. Din dos. 3.092/946 este cunoscut un anume Macavei, fără date de stare civilă, director şcolar din Cluj, semnalat membru P.N.Ţ.
Din dos. 3.025/940 este cunoscut un anume Macavei, fără alte date, inspector şef al Învăţământului Şcolar în ţinutul Nistru, semnalat că a fost confirmat de către Administraţia Sovietică în postul de mai sus.
Din dos. 3.089/945 este cunoscut un anume Macavei, fără date de stare civilă, avocat legionar, semnalat ca unul ce a lucrat împreună cu dr. Emil Ghilezan, fost director al Băncii Ardelene.
La A.S. Din dos. 67.765 ind./942 este cunoscut Macavei A. Traian, născut în anul 1910, în com. Bucium Montari, jud. Alba, fiul lui + Alexandru şi Tereza, de profesie specialist în aparate de măsurat de precizie pentru radio, cu serviciul militar satisfăcut în Marina Regală Română, ctg. 1932, cu gradul de sergent major, domiciliat în comuna Bucium Montari, jud. Alba, semnalat că a fost înscris în Mişcarea Legionară şi a activat ca şef de cuib în comuna de mai sus, unde ar fi încercat să participe la rebeliunea legionară.
În anul 1935 a fost angajat la Malaxa în specialitatea pe care o are, iar pentru completarea cunoştinţelor în domeniul acelei specialităţi a fost trimis 6 luni la Milano, 2 luni la Viena, 2 luni la Frankfurt am Main şi 2 luni la Berlin.
În anul 1937 a demisionat de la Malaxa, deschizându-şi în comuna sa natală o întreprindere de cherestea.
În anul 1938 a fost angajat la postul de radioemisiune Bod, demisionând însă şi de acolo.
În iulie 1941 a fost concentrat la Marină, unde a executat anumite lucrări de specialitate, iar în noiembrie acelaşi an a fost avansat la gradul de sergent major pentru fapte de arme, ca apoi în luna iunie 1942, conform ord. M.St.M. nr. 82.183 şi nr. 88.100/942 să fie vărsat la Regimentul 94 Infanterie, ca suspect legionar.
Din dos. 19.785 jr. 51.175/944 este semnalat sergentul Macavei Traian că i s-a încredinţat comanda plutonului din comuna Roşia Montană, din lipsă de ofiţeri.
Numitul este semnalat ca înfocat legionar şi că a luat parte la rebeliune.
Sunt informaţii că Macavei Traian ar avea dosar pentru activitatea sa legionară atât la Secţia de Jandarmi Abrud-Sat, cât şi la Legiunea de Jandarmi Alba.

Din dos. 4.253 sp. 1940 este cunoscut un anume Macavei Traian, fără date de stare civilă, fost subinginer la postul de radioemisiune Bod şi expert tehnic în prelucrarea aurului.

Numitul are trei fraţi, care au fost comprimaţi din serviciile lor şi trăiesc cu toţii la casa părintească din comuna Bucium Montari.

Toţi aceşti trei fraţi au lucrat la restaurantul unuia dintre ei, anume Alexandru Macavei, unde au format o bandă care se ocupă cu contrabanda de aur.

Au fost arestaţi de mai multe ori de către comisarul Cristu Victor, din Serviciul Siguranţei Abrud, în prezent comprimat, care în schimbul aurului ce-l primea îi punea în libertate.

În ziua de 7 iulie 1948 s-a deplasat o echipă de poliţişti şi jandarmi pentru arestarea fraţilor Macavei, însă a fost primită cu focuri de armă de vânătoare, fiind răniţi cu această ocazie mai mulţi poliţişti, după care fraţii Macavei au dispărut în munţi.

În ziua de 10 octombrie 1948, organele jandarmereşti fiind informate că numitul Macavei Alexandru a coborât din munţi la locuinţa fratelui său Macavei Traian şi voind să-l aresteze, numitul Macavei Alexandru a făcut uz de pistolul său, omorând cu această ocazie doi plutonieri majori de jandarmi.

Locotenent de Securitate
V. Popescu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 284-285.

51

1949 martie 23. Declaraţie dată de informatorul Diniş Aron la Biroul Securităţii Poporului Câmpeni referitoare la contribuţia sa la prinderea lui Nicolae Dabija

23 martie 1949. Dată în faţa noastră.
Locotenent Coldea Gheorghe

Declaraţie

Subsemnatul Diniş Aron, de ani 61, născut la data de 5 noiembrie 1888, în comuna Bistra, jud. Turda, fiul lui Gheorghe (+), agricultor, şi Rafila (+), casnică, de religie ortodoxă, de profesie agricultor, carte ştiu, având la bază 2 clase primare, avere posed, căsătorit, fără copii, serviciul militar satisfăcut, ctg. 1909, cu gradul de soldat, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, interogat în cauză, declar următoarele:

Eu fiind încredinţat de către domnul locotenent Coldea Gheorghe, de la Biroul Securităţii Poporului Câmpeni – Turda, pentru a culege informaţii în legătură cu fugarii politici care sunt semnalaţi în regiunea comunei Bistra, jud. Turda, primind această misiune încă din luna ianuarie 1949[247] şi care misiune mi-am luat obligaţia de a o rezolva în bune condiţii când

---

[247] Aflat în atenţia Securităţii deoarece a fost legionar, iar la alegerile din 1946 a făcut o intensă propagandă în favoarea P.N.Ţ. şi contra P.C.R., la care se adăuga şi faptul că era de religie greco-catolică şi a refuzat să treacă la ortodoxie, îndemnând populaţia să-i urmeze exemplul, Aron Diniş a

se va ivi vreun caz de acest gen şi, totodată, având instrucţiuni ca în cazul [*că*] vreun fugar politic îmi va cere sălaş sau de mâncare să îl primesc şi să-i dau cele cerute de el şi pe urmă să caut să concentrez forţe civile şi să-l acaparez şi, totodată, să anunţ Biroul Securităţii Poporului Câmpeni – Turda, alt mijloc de a-l anunţa imediat când se ivesc astfel de cazuri neavând, deoarece stau la o distanţă de cca 17 km de comuna Câmpeni – Turda.

În seara zilei de 21 martie 1949, pe la orele 21, a venit la mine la uşă un individ necunoscut, eu fiind culcat, şi m-a rugat să îl las în casă că este om bun. Eu am deschis uşa şi l-am lăsat în casă, întrebându-l cine este, mi-a spus că este maiorul Dabija, dacă am auzit eu de acest nume, însă nu mi-a spus că este fugar şi urmărit. Eu ştiind că în această bandă a fost unul din com. Bistra, jud. Turda, cu numele de Ihuţ Traian, am întrebat dacă îl cunoaşte sau nu pe acesta şi atunci, spunându-i că eu nu sunt comunist ci reacţionar înfocat, mi-a spus că şi el este din banda lui Ihuţ Traian, fără a-mi mai spune alte amănunte în legătură cu această bandă subversivă. Mi-a cerut ceva de-ale mâncării şi atunci i-am dat două pahare de lapte şi niţică şuncă. Pe urmă i-am dat una pereche de ciorapi, spunându-mi că este ud la picioare, deoarece vine din versantul opus Arieşului, dinspre com. Muşca, jud. Turda, şi neputând trece podul (puntea) peste Arieş care este în dreptul casei mele, fiind demontată peste noapte, conform ordinelor primite de la Biroul Securităţii Poporului Câmpeni – Turda. L-am rugat ca să se culce în casă, ştiind deja că cine este, auzind că şeful acelei organizaţii subversive, anume maiorul Dabija, a dispărut în urma atacului din ziua de 4 martie 1949. El mi-a spus că nu se culcă în casă, ci dacă îl pot lăsa undeva afară, prin vreun pod de şură sau grajd. Eu atunci i-am spus că se poate şi acest lucru, însă îi va fi frig şi atunci l-am dus în podul grajdului şi i-am dat un ţol pentru a se acoperi peste noapte.

Când eu am venit de la grajd, după ce l-am aranjat cu dormitul, el mi-a spus că dacă fac vreun pas din casă voi fi imediat împuşcat.

Pe la orele 4 dimineaţa, în ziua de 22 martie 1949, m-am dus tiptil până la cătunul Gârde, comuna Bistra, jud. Turda, unde am sculat pe numiţii Râştei Gheorghe, delegat

---

fost recrutat ca informator prin şantaj de către locotenentul Gheorghe Coldea, şeful Biroului local al Securităţii Poporului Câmpeni. Fiind o rudă mai îndepărtată cu Traian Ihuţ (urmărit de Securitate din septembrie 1948), la rugăminţile mamei acestuia, la 27 noiembrie 1948 a încercat să-i mituiască pe locotenentul Gheorghe Coldea şi pe plutonierul major Mihai Nicoară, de la acelaşi biroul de Securitate. În schimbul sumei de 20.000 de lei şi a unei cantităţi de alimente, cei doi trebuiau să înceteze urmărirea lui Traian Ihuţ. Fiind acuzat de încercare de mituire a unor funcţionari publici şi ameninţat cu trimiterea în judecată, Aron Diniş a promis că până la 1 ianuarie 1949 va dezvălui locul unde se ascunde Traian Ihuţ, pentru a putea fi arestat. Cu toate acestea, Aron Diniş, „în loc de a-şi respecta angajamentul, a îndemnat pe susnumitul [*Traian Ihuţ* – n.n.] să nu se prezinte la acest Birou de Securitate". Din acest motiv, la 11 ianuarie 1949 a fost iarăşi arestat, „sub pretextul că a avut anumite ieşiri ostile faţă de actualul regim în stare de ebrietate, fără a şti nimeni cauza arestării lui", după cum se menţionează într-un referat întocmit de plutonierul major Mihai Nicoară. La 20 ianuarie 1949, locotenentul Coldea a întocmit actele pentru trimiterea în judecată a lui Aron Diniş, care „se face vinovat de mituire a unor funcţionari publici şi totodată această mituire efectuându-se în scopul ascunderii unei persoane care este urmărită de către Securitatea Poporului pentru activitate antidemocratică". Probabil în schimbul renunţării la această acuzaţie, Diniş a acceptat să devină cu adevărat informator, având un rol esenţial în prinderea maiorului Dabija. În toate declaraţiile ulterioare date de Diniş, inclusiv cele folosite ca probe la proces, el nu a mai menţionat faptul că era informator al Securităţii. Pentru amănunte a se consulta A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 422-429.

sătesc, Râştei Avram, Râştei Aron şi Goia Alexandru, aceştia fiind cu casele lor aproape de a mea, şi le-am spus cazul, conform ordinelor primite anterior în calitatea mea de informator, neputând anunţa cazul Biroului Securităţii Poporului Câmpeni – Turda, fiind departe, [*la*] 17 km distanţă, şi dacă mergeam eu să anunţ pierdeam prada cu siguranţă. Cei de mai sus s-au sculat, au venit şi au înconjurat şura, numitul Goia Alexandru s-a dus până la podul de peste Arieş din dreptul comunei Muşca – Turda şi a adus de acolo cu el un miliţian care era de serviciu, pentru a avea cel puţin un om cu armă în caz de atac din partea banditului. Am spus miliţianului să îl someze şi să tragă un foc de armă prin scândură, dar aiurea, pentru a vedea el ce va face în acest caz. Miliţianul a tras un foc de armă şi pe urmă a mai tras unul şi totuşi cel în cauză nu a răspuns cu foc de armă, cu toate că el seara când a venit la mine avea asupra lui una armă tip german, însă nu ştiu dacă avea sau nu cartuşe asupra lui, deoarece nu a tras nici un foc de armă. Miliţianului i-a fost frică să urce în podul grajdului să vadă ce este cu banditul şi atunci s-au urcat trei din cei arătaţi mai sus, l-au aruncat jos din pod, l-au legat bine şi dus la Postul de Miliţie Bistra, jud. Turda, de unde nu mai ştiu ce s-a făcut cu el, eu raportând cazul şi Biroului Securităţii Poporului Câmpeni – Turda.

Atât declar, susţin şi semnez propriu, fără a fi silit de către nimeni.

Diniş Aron

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 12, f. 263.

52

1949 martie 23. Declaraţie dată de plutonierul major de Securitate Mihai Nicoară privind măsurile luate la aflarea prinderii lui Nicolae Dabija

Dată în faţa noastră azi 23 martie 1949.
Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

Declaraţie

Subsemnatul Nicoară Gh. Mihai, plutonier major din Biroul Securităţii Poporului Câmpeni, jud. Turda, prin prezenta declar următoarele:

În seara zilei de 21 martie 1949, dl. locotenent Coldea Gheorghe, şeful Biroului Securităţii Poporului de mai sus, împreună cu dl. plutonier major şef Rigo Ioan, din acelaşi Birou de Securitate, au fost chemaţi telefonic la Turda pentru ziua de 22 martie 1949, unde au şi plecat în dimineaţa zilei de 22 martie 1949, la orele 5^{30} dimineaţa, cu autobuzul R.A.T.A.

Cu ocazia celor de mai sus, am primit ordin verbal din partea d-lui locotenent Coldea de a gira acest Birou până la înapoierea dumnealui.

În dimineaţa zilei de 22 martie 1949, la orele 6 dimineaţa, am fost anunţat prin telefonul C.F.R., printr-o persoană pusă de informatorul nostru, anume Diniş Aron, din locul numit puntea peste Arieş dintre comunele Muşca şi Bistra, jud. Turda, că numitul maior Dabija, conducătorul organizaţiei subversive din com. Bistra, este în podul grajdului său, adică al informatorului nostru Diniş Aron.

Faţă de cele de mai sus am luat următoarele măsuri:

1) Ca acest informator, anume Diniş Aron, să mobilizeze, după putinţă, persoane civile (vecini şi alţii), pentru ca cel semnalat să nu poată fugi şi să fie ţinut pe loc până la sosirea altor forţe.

2) Am dat ordin telefonic posturilor de miliţie din com. Lupşa şi Bistra, situate din părţi opuse cu locul unde se găsea cel în cauză şi fiind mai apropiate, de a se deplasa imediat cu întreg personalul disponibil la faţa locului, cu aceea de a-l înconjura să nu poată fugi până la apariţia altor forţe.

3) Am anunţat şi cerut ordine telefonice d-lui căpitan de Securitate Kovács Mihai, şeful Serviciului Securităţii Poporului Turda, care mi-a ordonat telefonic deplasarea de la acest Birou cu tot personalul disponibil pentru a-l menţine pe loc pe cel în cauză, anunţându-ne în acelaşi timp că va veni personal la faţa locului pentru a întreprinde acţiunea.

4) În urma ordinului de mai sus, am obţinut imediat camionul Sanatoriului T.B.C. din Câmpeni – Turda, cu care, împreună cu organele Circumscripţiei de Miliţie Câmpeni, ne-am îndreptat spre locul în cauză. Ajunşi în com. Bistra, am fost acostaţi de şeful postului de miliţie, anume plutonierul de miliţie Jitaru, care ne-a raportat că maiorul Dabija se găseşte la postul său, fiind prins de către informatorul Diniş Aron împreună cu încă două persoane civile şi ajutorul dat de către un miliţian de la Circumscripţia de Miliţie Baia de Arieş care făcea paza la podul de peste Arieş din com. Muşca.

Faţă de cele de mai sus, am ordonat întoarcerea maşinii spre Câmpeni, preluând pe numitul maior Dabija, pentru a-l transporta la Biroul Securităţii Poporului Câmpeni, deoarece în com. Bistra se adunase populaţia civilă într-un număr destul de mare (cca. 80-100 persoane) şi care populaţie era foarte alarmată şi agitată, căutând chiar să-l omoare pe loc pe maiorul Dabija. Văzând acestea, în mod foarte brusc, numitul maior a fost urcat printre mulţime în camion, fiind legat cu mâinile la spate, a fost transportat sub sigură pază la Biroul Securităţii Poporului Câmpeni, unde a stat legat până la sosirea d-lui căpitan Kovács Mihai, şeful Serviciului Securităţii Poporului Turda, dându-i-se tot ce a avut nevoie: ţigări, apă şi de ale mâncării.

După sosirea d-lui căpitan, susnumitul maior a fost luat şi transportat cu maşina la Turda, sub directa supraveghere a d-lui căpitan Kovács Mihai.

Menţionez că am ajuns cu susnumitul maior Dabija la acest Birou la orele 9 dimineaţa, iar la orele 9^{30} a sosit dl. căpitan Kovács Mihai, care imediat a plecat cu cel în cauză la Serviciul Securităţii Poporului Turda.

Acestea declar, susţin şi semnez propriu.

Plutonier major de Securitate
Nicoară Mihai

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 12, f. 267-269.

53

1949 martie 23. Proces-verbal întocmit de plutonierul major de Securitate Copilu Gavrilă referitor la obiectele găsite asupra lui Nicolae Dabija la percheziţie

Proces-verbal

Azi la 23 martie 1949.

Noi, plutonier major Copilu Gavrilă, din Serviciul Securităţii Poporului Turda, am reţinut pentru cercetări pe numitul Dabija Nicolae, maior deblocat, şeful organizaţiei teroriste din Muntele Mare.

La percheziţia corporală, s-au găsit următoarele lucruri:

1. Una porthartă cu o hartă
2. Un plic cu actele lui
3. Cinci plicuri cu manifeste
4. *România în automobil*
5. Două bucăţi carnete notiţe
6. Un tabel cu informaţii de ordin intern politice şi militare
7. Una armă tip german, cu 14 cartuşe Z.B.
8. Una grenadă ofensivă
9. Una cruciuliţă de aur şi una tabacheră cu ţigări
10. 8 lei şi un fluier
11. Una curea de pantaloni şi una pereche şireturi
12. Două bucăţi batiste
13. Una maşină bărbierit cu una lamă
14. Un creion şi 3 cutii de chibrituri
15. Una cârpă albă
16. Un cod.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Percheziţionat	Plutonier major	Asistent
Maior rezervă	Copilu Gavrilă	Pasor Ioan
Dabija N.		

Pentru conformitate
Sergent major
Doina Vulturar

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 13, f. 52.

1949 martie 23. Declaraţie dată de Nicolae Dabija în anchetă la S.J.S.P. Turda privind întreaga activitate desfăşurată

Declaraţie[248]

Subsemnatul maior în rezervă Dabija Nicolae, fiul lui Dumitru, de profesie tâmplar, şi al Ioanei, de profesie casnică, de ani 42, domiciliat în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

În primăvara anului 1948, nu-mi amintesc ziua, am cunoscut în locuinţa maiorului [*în*] rezervă Oprean Ioan, din Arad, str. Episcopiei, nr. 1, pe Traian Macavei, care mi-a spus că în Munţii Apuseni au început să se organizeze grupuri de rezistenţă. Neputând să-mi dea relaţii precise, nu am luat nici o hotărâre, recomandându-i totuşi să se intereseze mai îndeaproape de această chestiune.

Din primăvara anului arătat nu mai m-am întâlnit decât în luna octombrie 1948, de data aceasta cu fraţii Macavei Traian şi Sandu, care în mod insistent m-au rugat să merg cu ei în munţi, că populaţia clocoteşte de revoltă, aducându-mi la cunoştinţă că au strâns alimente şi muniţii pentru sute de oameni.

De data aceasta, crezând că declaraţiile lor sunt sincere, le-am răspuns că merg cu ei, dar mai întâi vreau să mă duc la Bucureşti, să mă interesez care este şi situaţia internaţională şi dacă acţiunea noastră nu este prea timpurie. La Bucureşti nu am găsit pe nimeni care să-mi dea relaţii, decât pe domnul general pensionar Petrescu Dumitru.

Cu domnul general Petrescu am vorbit următoarele lucruri: despre situaţia externă şi dacă sunt şanse să înceapă un război.

Domnia sa mi-a răspuns că situaţia externă este imprecisă şi că nu sunt şanse să înceapă un război imediat.

I-am comunicat că eu sunt hotărât să organizez o rezistenţă în munţi şi dacă d-sa este dispus să-mi dea vreau sprijin moral sau material.

Domnul general, din discuţiile care au durat aproape 10-18 minute, mi-a spus şi mai mult am dedus că nu vrea să întreprindă nici o acţiune contra guvernului şi mi-a spus să nu care cumva să încerc să fac ceva că nu va avea sorţi de izbândă.

Chiar în seara când am avut această convorbire cu domnul general am şi plecat la Arad, unde când am ajuns am aflat că în timpul cât am fost plecat la Bucureşti Sandu Macavei a împuşcat trei jandarmi.

Pus în faţa acestui fapt, am abandonat orice acţiuni cu fraţii Macavei şi mi-am văzut de ocupaţiile mele. Am început să lucrez cu căruţa la căratul pământului la aeroportul ce se construieşte în oraşul Arad. Lucrul la aeroport a durat până la mijlocul lunii noiembrie 1948, când s-au sistat lucrările. Căutând între timp să intru să lucrez la vreo instituţie de stat sau particulară mi s-a refuzat orice acces, sub motivul că nu sunt înscris în nici un partid de masă.

---

[248] Declaraţia a fost dată la 23 martie 1949 în faţa sublocotenentului Vasile Herţa, anchetator în cadrul S.J.S.P. Turda.

Pe la începutul lunii decembrie 1948, fraţii Macavei au venit din nou la mine şi mi-au spus că populaţia din Munţii Apuseni e gata din moment în moment să pornească revoluţia şi acum momentul cel mai prielnic să fim şi noi acolo.

Dat fiind situaţia materială în care mă găseam la acea dată şi cum nu-mi surâdea nici o şansă de a-mi câştiga existenţa, m-am hotărât să merg cu ei şi am fixat ziua de 15 decembrie 1948 pentru plecare.

În seara zilei de 15 decembrie 1948, m-am suit în tren, iar la 2 noaptea am ajuns în gara Coşlariu, de unde pe jos am mers până [*la*] Întregalde, la un sălaş al lui Silvestru din comuna Popeşti. La această şură am găsit pe Cornel Pascu, Sandu Maxim şi un anume Iosif.

A doua zi, făcând o cercetare la faţa locului, am constatat că nu sunt sute de oameni cu arma gata de luptă. La această dată, echipa aceasta de 6 oameni nu avea decât un pistol automat german al lui Pascu Cornel, două pistoale Parabellum ale fraţilor Macavei, una armă Z.B. a lui Iosif şi una puşcă rusă tăiată a lui Silvestru. La indignarea mea când am văzut ce armament am găsit, la spusele mele că cu una carabină cu care am venit şi câteva arme nu se poate face nimic, fraţii Macavei şi Sandu Maxim mi-au răspuns că în câteva zile vor face rost de armament şi muniţii. În cele 6-7 zile cât am stat [*la*] Întregalde s-au strâns un pistol automat german, un pistol automat rus, una puşcă maghiară şi una puşcă Z.B. Puşca maghiară şi cele două pistoale automate am aflat că sunt de la pădurarul Vandor Sabin, iar celelalte arme nu-mi amintesc numele persoanelor, deoarece au fost strânse de fraţii Macavei, Pascu Cornel şi Sandu Maxim, care cunoşteau regiunile şi erau localnici.

La două-trei zile [*de*] la sosirea [*la*] Întregalde, am avut o consfătuire cu toţi cei arătaţi mai sus asupra scopului organizaţiei noastre, [*pe*] care îl vom trece într-un statut mai târziu.

Organizaţia noastră şi-a format ca scop acţiuni teroriste, atentate de C.F.R., suprimări de persoane ce deţin funcţii mari în P.M.R., acţiuni armate contra organelor de Siguranţă etc., fără a face precizări, rămânând ca hotărârile definitive să fie luate după ce vom avea vreo organizaţie temeinică şi vom reprezenta o forţă armată serioasă.

Întrucât unii dintre cei care posedau arme şi muniţii nu voiau să le dea fără plată, aşa mi-au spus fraţii Macavei, Pascu Cornel şi Sandu Maxim, şi cum nu dispuneam de fonduri materiale, s-a pus problema cum ne procurăm fonduri.

Fraţii Macavei, Pascu Cornel şi Sandu Maxim au propus să luăm banii Percepţiei de la Benic, dar cum au găsit [*că*] la Percepţia din Benic nu vor fi bani îndeajuns, ne-am hotărât să atacăm Percepţia din Teiuş. În acest scop, am trimis în ziua de 20 decembrie 1948 la Teiuş pe Pascu Cornel şi Silvestru ca să facă o recunoaştere topografică asupra percepţiei. Mi s-a adus la cunoştinţă, în urma recunoaşterii, că percepţia nu este păzită, că are un personal de 3-4 oameni şi că miercuri, fiind zi de vărsare a percepţiilor din plasa Teiuş, ar fi ziua cea mai potrivită pentru a fi atacată.

În acest scop, am hotărât ca miercuri seara să atacăm percepţia, cuvântul de ordine dat de mine fiind: se vor lua banii fără crimă.

Marţi noaptea spre miercuri ne-am deplasat din Întregalde în viile din apropierea Teiuşului, unde am stat miercuri toată ziua, într-o cabană dintr-o vie. La căderea serii am intrat în Teiuş, făcând o recunoaştere în prealabil.

După recunoaştere am hotărât: Traian Macavei şi cu Sandu Maxim vor intra în camera din dreapta, spre a mobiliza personalul de acolo, Sandu Macavei, Pascu Cornel şi cu

mine vom merge la casă, iar Iosif va păzi la poartă. În urma dispoziţiilor date, s-a trecut la acţiune.

În camera din dreapta s-a găsit un funcţionar care nu a opus nici o rezistenţă, iar în camerele ce duceau spre casa de bani am dat într-o cameră de o domnişoară care a început să strige, căreia Sandu Macavei a încercat să-i pună mâna la gură, însă după câteva clipe s-a smucit din mâinile lui şi a fugit. Eu m-am îndreptat spre camera unde era casa de bani, însă perceptorul, îngrozit, a dat peste mine, l-am somat printr-un foc de pistol, pe care mi l-a împrumutat pentru această operaţie Traian Macavei, să ridice mâinile sus, însă fiind prea intimidat a fugit şi s-a luat la luptă cu Pascu Cornel. Pascu Cornel l-a lovit cu pistolul în cap, însă demoralizat că pistolul nu-i ia foc a ieşit din cameră şi m-a lăsat cu perceptorul, care s-a luat şi cu mine la luptă. Tot timpul cât a durat această operaţie cu perceptorul, între mine, Pascu Cornel şi perceptorul, Sandu Macavei a intrat la casă şi a luat banii ce i-a găsit acolo, iar un alt funcţionar al percepţiei, ce se găsea lângă casă, nu a opus nici o rezistenţă.

În timp ce eu mă luptam cu perceptorul, Sandu Macavei a ieşit din casierie şi văzând că perceptorul se luptă cu mine a tras un foc de pistol în perceptor, rănindu-l la faţă, după care a plecat. Sandu Macavei spunându-mi că a luat toţi banii, am plecat cu toţii pe drumul comunei Stremţ înspre Benic, peste dealuri.

Ajunşi la şura lui Silvestru, s-au numărat banii şi s-au găsit 310.000 lei. Din aceşti bani s-a dat fiecăruia o primă de 5.000 lei, iar lui Silvestru 15.000 lei.

Am mai stat la şura lui Silvestru două zile după operaţia de la Teiuş, după care ne-am deplasat spre Muntele Mare, unde spuneau fraţii Macavei că au mari legături.

Am scăpat să pun că în timpul cât am stat la şura lui Silvestru, Pascu Cornel a chemat pe aşa pretinşii şefi de organizaţii, recrutaţi de el şi de Sandu Maxim, pentru a lua contact cu noi. Au venit 6-7 persoane, pe care i-am însemnat într-un carnet, împreună şi cu cei care nu au putut veni.

Şefilor de organizaţii le-am dat instrucţiuni să strângă armament, să recruteze oameni şi să culeagă informaţii. Toate instrucţiunile ce le-am dat au fost într-un birou pe care l-am lăsat în cabană în ziua când s-a întâmplat acţiunea.

În ziua de 24/25 decembrie 1948 am început deplasarea înspre Muntele Mare. În dimineaţa zilei de 25 decembrie 1948 am ajuns în comuna Mogoş şi am tras cu toţii la Crişan Vasile.

În ziua întâi de Crăciun, Crişan Vasile a adunat mai mulţi oameni din sat, din care nu reţin decât numele lui Victor Ţocu, care au spus că ne vor da tot concursul material în cazul că vom întreprinde o acţiune contra guvernului. Oamenilor acestora le-am dat aceleaşi instrucţiuni ca şi celor din Întregalde.

În noaptea de 25/26 decembrie ne-am deplasat la [*Bucium*] Montari, la Petru Cosma, zis „a Răguşitului”, unde am stat două zile.

Lui Petru Cosma i s-au dat bani ca să facă cumpărături de la Arad, stofă pentru haine, bocanci şi alte lucruri de toaletă şi să se intereseze dacă se pot confecţiona percutoare pentru trotil. Modelul percutorului a fost dat de mine şi care nu este altul decât o copie a punctului de mină rus, experimentat şi întrebuinţat pe front.

Comanda acestui percutor s-a făcut în urma promisiunii unui văr al fraţilor Macavei că ar avea vreo 40 kg trotil.

Pentru a verifica dacă acest trotil există, am cerut să ni se aducă câteva bucăţi de probă şi mi s-au adus vreo 4 kg, pe care l-am luat cu noi când am plecat. De la Montari am

plecat la un anume Ghiuri[249], din Cărpiniş, unde am stat o noapte, iar a doua noapte ne-am mutat la un alt locuitor, al cărui nume nu-l ştiu. La locuitorul Ghiuri, fraţii Macavei s-au întâlnit cu Ion[250], ginerele lui Căbulea, din Lupşa, care şi-a luat angajamentul să ne ducă la o şură a lor după Muntele Măgura şi să ne aprovizioneze. La şura aceasta a venit şi cumnatul lui Ion, un anume Petru[251], care l-a ajutat la adusul alimentelor. Între timp, Petru Cosma a adus la Cărpiniş, la Ghiuri, restul de trotil, unde se găseşte şi în prezent.

La şura lui Ion al lui Căbulea, găsind că locul e neprielnic, am spus fraţilor Macavei să caute pe cineva care să ne ducă spre Muntele Mare. După circa două zile, Sandu Macavei a venit cu Ihuţ Traian, din Bistra.

Eu, Macavei Traian şi Traian Ihuţ am pornit a doua zi la recunoaştere şi am găsit că cel mai nimerit loc pentru construirea unei cabane ar fi la Groşi.

După două zile ne-a mutat la Groşi, într-o şură de vară şi am început lucrul pentru executarea unei cabane. În timpul acesta, aprovizionarea aceasta ne-o făcea tot Ion al lui Căbulea. Într-o zi, Sandu Macavei şi Pascu Cornel, fiind trimişi după alimente, au fost văzuţi de un locuitor din Bistra la şura lui Căbulea. La câteva zile după aceea, Traian Ihuţ ne-a adus vestea că Ioan şi Petre a lui Căbulea au fost arestaţi. Ioan şi Petre a lui Căbulea nu au ştiut de noul nostru loc, deoarece nu le-am spus în ce parte ne-am deplasat. De la arestarea lui Ioan şi Petre aprovizionarea ne-a făcut-o Traian Ihuţ, iar după ce a fost adus, la vreo câteva săptămâni, şi Avram Ihuţ aprovizionarea ne-au făcut-o tot timpul împreună. Nu am cunoştinţă de la ce persoane s-au procurat alimente, deoarece nu am fost niciodată în sat după alimente.

La câteva zile după venirea lui Avram Ihuţ, Traian Ihuţ, Sandu Macavei şi cu mine am mers în satul Bistra pentru a lua legătura cu cineva din sat. Am fost duşi la mătuşa lui Traian Ihuţ[252], care [*a fost*] trimisă după Sanda, preotul din sat[253] şi Nuţu a lui Cătălina. Dintre toţi a venit numai preotul, cu care am stat de vorbă. I-am propus dacă vrea să colaboreze cu noi. Preotul a acceptat în principiu, dându-i o notă de ce m-ar interesa. Nota s-a referit la informaţii din punct de vedere militar şi a organelor de Securitate. Ce trupe au venit noi în sectorul Bistrei, dacă s-au întărit jandarmii şi Miliţia, cum activează organele de Securitate şi care sunt persoanele cele mai active de la Câmpeni şi alte localităţi de care poate avea cunoştinţă. Dacă are legătură cu organele greco-catolice şi dacă pot să ne subvenţioneze cu ceva. După despărţire, de la această dată cu preotul nu m-am mai întâlnit şi nici nu mi-a trimis vreo informaţie.

La o săptămână după întâlnirea cu preotul, Sanda a transmis o scrisoare prin Ihuţ Traian că vrea să se întâlnească cu noi şi într-o duminică seara ne-am dus eu, Sandu Macavei, Traian Ihuţ, la şura lui bunicul său, unde am găsit pe Sanda şi tatăl său. Le-am făcut propunerea dacă vor să lucreze cu noi şi au acceptat. Chiar în seara aceea le-am dat nişte bani pentru a ne cumpăra nişte alimente. Tot în seara aceea i-am spus Sandei să ne procure informaţii de natura celor propuse preotului şi dacă poate să ne dea informaţii mai

---

249 Gheorghe Bara.
250 Ioan Boia.
251 Petru Căbulea.
252 Rafila Bucea, soră cu Petru Ihuţ, tatăl lui Traian.
253 Preotul greco-catolic Nicolae Bucea.

precise cine sunt cei mai severi oameni de la Securitate, unde stau şi dacă se poate o schiţă topografică a locuinţelor.

La câteva zile, Sanda ne-a trimis două schiţe cu topografia locuinţelor d-lui plutonier major Nicoară şi a d-lui şef din Câmpeni. O dată cu trimiterea schiţelor şi informaţiilor că în Câmpeni ar fi vreo 60 de miliţieni care vor fi împărţiţi pe la comune, Sanda şi-a exprimat dorinţa că ar veni şi ea la cabană, eu am admis şi a doua oară Traian Macavei şi Traian Ihuţ au adus-o.

Între timp au fost aduşi şi soţii Maier de la Teiuş de către Traian Macavei, ca unii [*ce*] ziceau că ei au fost descoperiţi de Siguranţă că au activat împreună cu Nuţu Popa[254] din Valea Gălzilor. La 26 februarie 1949, Macavei Traian, Pascu Cornel şi Scridon, care a fost adus de Pascu Cornel pe la mijlocul lunii ianuarie 1949, au plecat [*la*] Întregalde şi au adus un lot de 13 persoane, între care se găsea şi maiorul Oniga. Întrucât am auzit de acţiunea lui Nuţu Popa de la Teiuş şi comportarea maiorului Oniga în acea acţiune, am şi avut convingerea că maiorul Oniga este suspect. Luat la cercetări chiar în ziua când a fost adus, la 2 martie 1949, am constatat în mod ferm că Oniga este informatorul Securităţii. Cazul lui vrut să-l supun unui juriu pentru a hotărî, însă Traian Macavei s-a opus, deoarece a fost convins de către maiorul Oniga că este nevinovat. Din cauza acestui motiv, cât şi prin faptul că fraţii Macavei făceau greşeli mari în recrutarea voluntarilor, au adus oameni neinstruiţi şi bătrâni şi fără armament şi muniţii, contrar dispoziţiilor date de mine, a doua zi, 3 martie a.c., am făcut o şedinţă cu Traian Macavei, Sandu Macavei, Pascu Cornel, Scridon, Traian Ihuţ şi Onea Titus, în care le-am adus la cunoştinţă că eu abdic de la comandă, căci în felul cum s-a lucrat până în prezent activitatea noastră este compromisă. Am fost însă insistent rugat de către cei arătaţi mai sus să rămân la comandă şi pe mai departe.

A doua zi, vineri 4 martie 1949, am fost atacaţi în zorii zilei de către organele de Securitate. Atacul a fost dat prin surprindere şi prima cabană a căzut din primul moment, iar până să ne îmbrăcăm a fost încercuită şi a doua cabană. Ne-am făcut drum prin azvârlirea a trei bucăţi de trotil, din care numai două au luat foc, şi prin focuri de arme şi pistol.

Văzând că forţele adverse sunt mai puternice şi că pierderile noastre au fost mari, personalul din prima cabană capturat şi câţiva morţi din a doua cabană, am refuzat să mai continui lupta şi am fugit, mai ales că nu am mai ştiut nimic de fraţii Macavei.

Am fugit în Valea Mare şi m-am ridicat circa 50-60 m pe versantul advers. Am stat în pădure până la căderea serii, după care am venit pe Valea Mare în jos, iar la întretăierea cu Valea Plotoresei m-am întâlnit cu nişte locuitori, care mi-au spus următoarele:

În ziua de 3 martie 1949, a fost prins Avram Ihuţ, care a divulgat toată organizaţia noastră, iar în dimineaţa de 4 martie, Traian Ihuţ, un anume Mişu, care a fost adus numai de două zile de către Traian Ihuţ, şi Iosif, care fuseseră trimişi după alimente, au avut lupte cu organele Securităţii la ei acasă şi că Traian Ihuţ ar fi mort.

Fiind obosit şi degerat la picioare, la prima şură care am întâlnit-o pe Valea Plotoresei am intrat, dând peste doi locuitori, pe care i-am rugat să mă găzduiască peste noapte, lucru pe care l-au şi făcut. Din discuţiile lui Traian Macavei şi Traian Ihuţ, am ştiut că

[254] Ştefan Popa.

pe Valea Plotoresei este un locuitor Iosif[255], care cândva l-a găzduit pe Costică Vodă. De la locuitorii la care am dormit în noaptea de 4/5 martie am aflat unde stă acest Iosif şi am ajuns pe la orele 12 la el acasă, unde nu am găsit decât pe soţia sa. I-am spus că îl caut pe Iosif pentru a vorbi ceva cu el şi, văzându-mă îngheţat şi cu picioarele degerate, mi-a dat un lapte şi am făcut o baie rece la picioare.

Către seară a venit Iosif, care la început a refuzat să-mi dea vreo informaţie despre Traian Ihuţ, însă după aceea mi-a spus că Traian Ihuţ, Mişu şi Iosif sunt sănătoşi şi au venit cu o noapte în urmă la dânsul la şura de vară. A doua zi am fost dus la şura de vară de către Iosif şi am găsit acolo pe cei trei arătaţi. Am stat toată ziua de 6 martie la această şură, iar pe la 10 seara a venit Iosif la noi şi ne-a spus să plecăm, deoarece s-a dus vestea pe Valea Plotoresei că am fi acolo.

În acea noapte am şi plecat la o altă şură din apropiere de poiana din Valea Mare. La această şură am stat luni şi marţi, când am fost descoperiţi de nişte băieţi.

De la această şură am plecat chiar în noaptea aceea în sectorul lui Mişu, în apropiere de Câmpeni, unde spunea el că are legături. În noaptea aceea am ajuns la nişte şuri nelocuite, unde am stat de asemenea două nopţi. Mişu umblând după stabilirea de legături, ne-a dus la un locuitor care nu ştiu cum îl cheamă şi am dormit de asemenea două zile.

Aprovizionarea în această săptămână ne făcut-o Traian Ihuţ şi Mişu. La acest locuitor am aflat de la Ihuţ Traian că un anume Patriciu Palade din Câmpeni ar putea să ne dea ceva informaţii de ceva organizaţii de pe Valea Arieşului, în care scop i-am trimis o scrisoare, însă locuitorul nu mi-a adus nici o informaţie, ci doar răspunsul că este de acord şi că va veni a doua zi la mine să vorbească , însă nu a venit. La plecare, i-am mai lăsat o scrisoare să o ducă la Patriciu Palade, însă nu ştiu ce a făcut cu ea. Cred că nu a mai dus-o, căci i-a fost frică să nu se afle, aşa mi-a făcut impresia când am plecat.

Duminică seara am plecat din nou spre şura lui Iosif, unde am stat o zi, hotărându-ne să mergem cu toţii înspre Mogoş şi Întregalde, pentru a lua legătura cu oamenii de acolo.

Luni seara am plecat cu toţi patru înspre Mogoş, [*dar*] din cauza ploii din seara aceea ne-am oprit o noapte într-o şură de deasupra Muşcăi, iar marţi noaptea am mers înspre Mogoş, unde în zorii zilei am ajuns la şura lui Crişan Vasile.

Pe la ora 9 au venit copiii lui şi ne-au spus că tatăl lor este arestat şi că jandarmii au stat până ieri de pază la ei acasă. La căderea serii am luat legătura cu Victor Ţocu, care ne-a spus ce s-a întâmplat la Mogoş şi Întregalde.

La auzul acestora, în noaptea aceea ne-am despărţit, din cauza imposibilităţii de aprovizionare şi lipsei de bani, fraţii Macavei fiind fugiţi cu toţi banii. Victor Ţocu m-a dus la o casă şi am dormit în grajd la o femeie din Mogoş. Ihuţ Traian şi cu Mişu au plecat înspre Bistra, iar Iosif înspre Ponor, de unde este de origine. La despărţire ne-am înţeles ca după topirea zăpezii să ne regrupăm şi să mergem pe Arieş în sus, să vedem ce organizaţii sunt pe acolo.

A doua zi am fost dus de Victor Ţocu la o casă din Mogoş, [*cătunul*] Mămăligani, unde m-a lăsat pe mine să dorm, el spunându-mi că se duce să-şi vadă soţia. A doua zi

[255] Este vorba de Iosif Balea, născut la 17 martie 1893, agricultor, domiciliat în com. Bistra. Acesta a fost arestat imediat după de Nicolae Dabija a dat prezenta declaraţie, fiind anchetat la 30 martie 1949 de locotenentul Gheorghe Coldea (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 391).

Victor Ţocu nu a mai venit şi femeia mi-a pus în vedere să plec, lucru ce l-am şi făcut în acea seară, îndreptându-mă înspre Montari, la Petru Cosma, ca să dau de urma fraţilor Macavei. Am ajuns la casa lui Petru Cosma vineri noaptea, pe la orele 2, unde soţia lui mi-a spus că Traian Macavei şi Sandu Macavei au fost pe la ei în noaptea de 6 martie 1949, iar Petru a plecat înspre ei în ziua de 8 martie a.c.

În noaptea ceea am plecat înspre Mogoş, însă din cauza oboselii şi lipsei de alimentaţie m-am oprit să mă odihnesc o zi într-o şură de deasupra Montarilor. În prima şură părându-mi că a-şi fi putut fi descoperit, deoarece era prea aproape de drum, înspre ziua m-am deplasat la o şură mai sus pe munte, prin pădure. Pe la orele 9 am ajuns la această şură, unde am găsit o parte dintr-o scrisoare trimisă de un anume Iancu din Arad, un fost subaltern al meu, aruncată pe jos, ce a fost folosită la necesităţi. Intrând în cabană, am găsit încă jar nestins în vatră, iar după urmele de zăpadă am constatat că fraţii Macavei au fost peste noapte în această cabană şi în zorii zilei au plecat spre Montari. Nu am putut să-i urmăresc, deoarece a fost ziuă, însă în noaptea următoare m-am dus din nou acasă la Cosma şi am vorbit cu nevasta lui dacă fraţii Macavei nu au fost pe la ea. Dânsa mi-a spus că nu şi nu a voit să iasă din casă să stea cu mine de vorbă. Totuşi, i-am spus că dacă Macaveii vin în noaptea aceea pe la ea să le spună că eu mă găsesc în cabana în care au dormit în noaptea precedentă, dar fiind ora 4 dinspre ziuă, acest lucru l-am dedus după mersul lunii, şi din cauza viscolului din acea noapte, nu m-am mai reîntors prin satul Montari la cabană, ci am căutat să ocolesc satul.

Fiind noapte, obosit şi oarecum dezorientat, am rătăcit drumul şi pe la adăpatul vitelor am ajuns la o şură, unde am găsit o femei bătrână de vreo 70 ani, care m-a găzduit. În seara aceea a venit stăpâna ei din Roşia şi i-am spus că sunt un jandarm care merg spre Lupşa pentru a lua trenul spre Turda şi că fiind ud şi îngheţat am rugat-o să mă lase o noapte să dorm la şură, rugând-o să-mi cumpere un pachet de ţigări. Femeia, în urma convorbirii ce a avut-o cu soţul ei, a dedus că nu sunt jandarm, mi-a adus ţigările, a doua zi însă mi-a pus în vedere să plec imediat de la şura ei ca să nu o bag în bucluc. Mi-a arătat drumul înspre Muşca şi la rugămintea mea de a-mi da o adresă unde să poposesc la Muşca mi-a dat-o pe a lui Ciru Ion. Ducându-mă la el acasă, după câteva cuvinte mi-am dat seama că am căzut într-o cursă şi am plecat imediat din casa acestui om, îndreptându-mă înspre pădurea din spatele Muşcei, unde am găsit o cabană în vârful muntelui şi am stat toată ziua şi m-am odihnit. La căderea serii am plecat spre podul de sârmă de la Muşca, pe la orele 12 noaptea l-am trecut şi am intrat în prima casă de lângă pod, unde mi-a spus Ihuţ Traian că ar sta o rudă a sa. Moşul nu a vrut să mă recunoască, totuşi, la rugăminţile mele de a duce o scrisoare la Patriciu Palade a acceptat.

În scrisoare îl rugam pe Patriciu Palade să-mi comunice ce legături are pe Arieş în sus şi să-mi dea ceva bani şi alimente.

Am mai rugat pe moş să mă culce în şură la el până a doua zi seara, ca să pot lua răspunsul şi a acceptat. A doua zi dimineaţa, moşul, după ce a dat de mâncare la vaci, a spus să mă culc mai departe, că el se duce la Câmpeni, dar după o aproximativ oră am fost trezit din somn de o sumedenie de voci şi de două focuri de arme. Mi-am dat seama că orice rezistenţă este de prisos, deoarece în grajd fiind prins eram ca într-o cuşcă, n-am mai încercat nici cel mai mic gest de apărare şi m-am predat. Părerea mea a fost că moşul m-a trădat. Am fost [*dus*] imediat la Siguranţa din Câmpeni şi după aceea la Turda.

Din suma ce am luat-o [*de*] la Teiuş ne-am propus să facem următoarele lucruri:

- Să procurăm echipament pentru cei care nu au, în care scop au fost cumpărate 4 perechi de bocanci.

- A fost trimis Petru Cosma la Bucureşti să cumpere una maşină de scris şi una de multiplicat şi să confecţioneze 100 percutoare pentru mină şi de asemenea material pentru confecţionarea manifestelor. Maşina de scris a fost cumpărată de Niculiţă [*Nicolae* – n.n.] Macavei, iar maşina de multiplicat ne-a fost dată de un văr al meu, Mişu Angheluţă. Percutoarele, ştampila şi maşina de scris au fost achiziţionate de cumnatul meu, maior în rezervă Niţescu Nicolae. Sumele ce s-au cheltuit cu procurarea materialelor şi alimentelor s-au ridicat la circa 200.000 lei, o socoteală amănunţită nu am putut avea, gestiunea banilor fiind ţinută de Traian Macavei, care până în prezent nu a făcut nici o justificare.

După convorbirea cu Traian Macavei de la începutul primăverii, prin luna iunie am fost la Bucureşti şi am căutat să aflu noutăţi cu privire la organizaţiile de partizani ce s-ar fi aflat în munţi, răspândite din zvon public, dar pe toţi care i-am întrebat nu mi-au putut da precizări, toate având caracter de legende. Unii spuneau că generalul Dragalina ar avea ceva în Banat, alţii spuneau că generalul Manoliu se organizează în Munţii Neamţ, un avocat legionar, al cărui nume nu-l reţin, mi-a spus că legionarii sunt sub comanda lui Petraşcu şi vor trece imediat la acţiune, însă mi-am dat seama că nu sunt altceva decât vorbe de stradă, deoarece erau spuse pe stradă de indivizi cu care întâmplător făceam cunoştinţă.

Având deja înnăscut în mine germenul unei încercări de rezistenţă serioasă, în urma psihozei ce s-a creat din cauza răspândirii acestor zvonuri şi a arestării fratelui meu, mi-am propus, în luna iulie, să formulez o proclamaţie pentru a agita spiritele. După ce am formulat-o în spiritul celei de faţă, am trimis-o prin poştă la diferite persoane a căror adrese erau luate din cartea de telefoane şi în special celor care erau trecuţi în ziare ca comprimaţi din serviciu.

Aşadar proclamaţia de faţă nu este altceva decât o reeditare a celei anterioare şi nu a avut un scop politic, ci mai mult un caracter de agitaţie, prielnică pentru crearea unor grupe de rezistenţă combative de răsturnare a regimului.

Din prima proclamaţie nu am putut trimite prin poştă decât vreo 30 exemplare, din cauză că mijloacele nu-mi permiteau să fac astfel de cheltuieli. Nu am cerut concursul material nimănui, pentru a păstra secretul.

După ce am sosit în munţi, am voit ca această proclamaţie să fie tipărită în mai multe mii de exemplare, care vor fi răspândite în cât mai multe oraşe din ţară. Nu s-a putut realiza acest plan din cauză că nu ne-am putut [*procura*] tot materialul necesar: matriţe pentru maşina multiplicatoare şi hârtie. Am hotărât atunci să lucrez numai cu maşina de scris, însă lucrurile mergând încet nu am putut face multe exemplare, decât cele găsite în urma acţiunii, din care nu s-a putut răspândi nici unul.

Pentru a da un caracter militar organizaţiei noastre, am conceput proiectul de regulament ce s-a găsit în scripte, care în principiu a fost aprobat de toţi cei prezenţi la acea dată, care trebuia mai târziu să fie dezvoltat, iar pentru a da un caracter de coeziune şi stabilitate am formulat formula jurământului, ce trebuia depus tocmai în ziua acţiunii de la Groşi.

Nu am avut legătură cu nici o organizaţie politică din ţară sau străinătate şi în organizaţia noastră putea intra orice cetăţean român, indiferent de naţionalitate sau credinţa lui politică, cu obligaţia de a nu face nici un fel de propagandă politică, fiecare având dreptul

ca după răsturnarea regimului să facă politica pe care o va crede de cuviinţă şi după mersul vremii.

Organizaţia noastră a avut un caracter combativ, naţionalist, antişovin şi în încheierea proclamaţiei m-am referit numai la o parte dintre comunişti şi evrei, care după părerea mea nu au apărat interesele clasei muncitoare şi a întregului Popor Român.

Cred în reuşita viitoare a organizării omenirii pe baze socialiste, însă pe cale evolutivă, în cadrul naţiunilor, până la dispariţia diferenţelor de cultură şi civilizaţie, ce va dăinui încă multă vreme între naţiuni şi rase. O nivelare de cultură şi civilizaţie între popoare este în detrimentul omenirii, deoarece numărul celor înapoiaţi este înzecit faţă de a celor înaintaţi.

Organizaţia noastră a avut un caracter contrarevoluţionar, care trebuia să-şi înceapă acţiunea în cazul unui conflict armat între Marile Puteri, care nu se înţeleg şi când speram că vom primi ajutoare dacă vom reprezenta o forţă bine organizată.

Simpatiile tuturor erau către Occident şi în special către anglo-americani.

Mai declar următoarele:

Cât am stat în Bucureşti, în vara anului 1948, am căutat să iau legătura cu legionarii prin Mişu Angheluţă, care mi-a prezentat un avocat, al cărui nume nu-l reţin, dar nu am putut obţine nici un rezultat pozitiv, fiind în derută în urma arestării lui Petraşcu.

Cu alte organizaţii nu am avut nici o legătură.

Finanţarea organizaţiei noastre s-a făcut iniţial de către fraţii Macavei, iar ulterior prin fondurile obţinute din lovitura de la Teiuş şi contribuţii benevole, în care scop am confecţionat 10 chitanţiere ce trebuiau date la şefii de organizaţie.

Am căutat să iau legătura şi cu maiorul Boberco de la Cluj, căruia i-am trimis prin Sandu Maxim o scrisoare, însă nu a mai ajuns la destinaţie din cauză că Sandu Maxim nu s-a mai dus la Cluj, ci [*la*] Întregalde. Maiorul Baberco avea cunoştinţă de planurile mele şi contam pe colaborarea lui.

Am mai încercat să iau legătura cu Ambasada Americană, pin Consulatul turc din Bucureşti, făcând o scrisoare în limba franceză împreună cu Mişu Angheluţă, pe care am dus-o personal, la care nu mi s-a dat nici un răspuns.

În luna octombrie 1948, când m-am hotărât cu fraţii Macavei să trecem la înfiinţarea organizaţiei noastre, am plecat la Bucureşti să aranjez legături cu anglo-americanii, prin domnul general Petrescu Dumitru, care ştiam că are legătură cu ei. Din convorbirea ce-am avut-o cu dl. general am dedus că domnia sa îmi va face această legătură după ce voi deveni o forţă combativă, fapt ce m-a încurajat să trec la fapte.

Dispoziţii nu am primit de la nimeni până în prezent, însă urma ulterior să le primesc prin Mişu Angheluţă.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu.

23 martie 1949.

Maior în rezervă
Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 153-166.

55

1949 martie 23. Raport al D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. cuprinzând rezultatul cercetărilor şi arestărilor efectuate până în acel moment

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj
[*Nr.*] 5/9.206
23 martie 1949

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

În legătură cu organizaţia subversivă teroristă „Frontul Apărării Naţionale, Corpul de Haiduci", descoperită în Munţii Apuseni, din cercetările făcute până în prezent, s-au constatat următoarele:

În luna februarie 1948, Macavei Traian (dispărut), prin cumnatul său, maiorul Opreanu Ioan, din Arad, a luat legătura cu maiorul Dabija Nicolae, căruia i-a spus că moţii din Munţii Apuseni sunt foarte agitaţi contra guvernului democrat şi sunt gata pentru acţiuni de răsturnare a regimului.

Maiorul Dabija Nicolae, în urma arestării fratelui său, maiorul Dabija Mircea, în luna iunie 1948 a mers la Bucureşti spre a interveni pentru el, dar nereuşind să afle decât că este arestat la Jilava s-a întâlnit la Bucureşti cu numitul Angheluţă Mişu, funcţionar la magazinul „Winter", din strada Lipscani, care locuieşte în str. Lt. colonel Papazoglu, nr. 41, căruia i-a spus că are legături cu fraţii Macavei Traian şi Sandu, ambii din regiunea Munţilor Apuseni, împreună cu care intenţiona a organiza un grup de rezistenţă în munţi. Împreună cu Angheluţă Mişu, maiorul Dabija Nicolae a redactat o scrisoare în limba franceză, pe care a dus-o la Consulatul turc şi a predat-o consulului personal, spre a o înmâna ataşatului american. Prin această scrisoare, făceau cunoscut ataşatului american că sunt organizaţi în munţi şi cerea ajutor material, armament şi muniţii, stabilind ca în termen de 7 zile să primească rezultatul telefonic de la consulul turc, prin consemn, dacă paşaportul este gata însemna că primeşte ajutor şi că poate lua legătura, iar dacă primea răspunsul că paşaportul nu este gata însemna că răspunsul este negativ. Astfel, au vorbit telefonic cu consulul turc, care a comunicat că americanii nu primesc.

Aceste lucruri, precum şi intenţia de a organiza o rezistenţă în Munţii Apuseni, maiorul Dabija le-a făcut cunoscute şi lui maiorul Niţescu, din Bucureşti, la care şi stătea.

După acesta, maiorul Dabija, văzând că nu a reuşit să ia legătura direct cu americanii, împreună cu maiorul Niţescu, a mers acasă la generalul Petrescu Dumitru, din Bucureşti, fost ataşat militar la Washington, căruia i-a spus despre intenţiile sale de a organiza o rezistenţă în munţi şi a cerut să-i facă legătura cu legaţia americană, acesta iniţial spunând că încă nu este potrivit pentru asemenea lucruri.

Tot la Bucureşti, maiorul Dabija, împreună cu Angheluţă Mişu, a redactat un manifest prin care chema la luptă pe bunii români, care manifest a fost multiplicat la maşină şi trimis prin poştă la adresele mai multor ofiţeri şi funcţionari comprimaţi.

În luna septembrie 1948, maiorul Dabija a plecat din Bucureşti la Arad şi aici, tot prin maiorul Opreanu Ioan, a luat din nou legătura cu Macavei Traian şi apoi cu fratele acestuia, Macavei Alexandru, care au spus că au organizat în judeţul Alba mai mulţi cetăţeni înarmaţi, au colectat cereale şi bani şi sunt gata să meargă în munţi. Maiorul Dabija, împreună cu fraţii Macavei, a stabilit că înainte de a pleca în munţi el să meargă la Bucureşti şi să caute să ia legătura cu legaţia americană, în care scop, prin maiorul Opreanu Ioan, a primit de la Macavei Traian 3.000 lei pentru drum. Ajuns la Bucureşti, maiorul Dabija a mers din nou la generalul Petrescu Dumitru, căruia i-a spus că va pleca în munţi, unde are oameni organizaţi, cerând să-i facă legătura cu legaţia americană, însă nici de data aceasta nu i-a dat un rezultat precis. Tot în acest timp, a luat legătura cu maiorul Niţescu, căruia i-a spus că va pleca în munţi şi atunci când va veni un om al său să-i dea concursul ce i-l va cere.

Întorcându-se la Arad, maiorul Dabija a aflat de la maiorul Opreanu Ioan că Macavei Alexandru, fiind în comuna Roşia [*Montană* – n.n.], jud. Alba, a avut o luptă cu jandarmii şi a împuşcat trei jandarmi, iar Macavei Traian este urmărit de Securitate pentru activitate legionară. După câtva timp, se întâlneşte cu Macavei Traian şi Macavei Alexandru şi stabilesc ca pe ziua de 15 decembrie 1948 să plece în munţi. La această întâlnire a fost şi plutonierul deblocat Iancu Lazăr, din comuna Chişineu-Criş, jud. Arad, care şi el urma să meargă în munţi. Pentru a procura îmbrăcăminte şi cele necesare pentru plecare, Macavei Alexandru i-a dat maiorului Dabija douăzeci mii lei, din care acesta a cumpărat bocanci, raniţă şi altele.

Între timp, maiorul Dabija a făcut un focos prototip pentru mină, care însă iniţial nu a funcţionat, fiind greşite dimensiunile, şi pe care a vrut să-l dea plutonierului Iancu Lazăr spre a-l face, dar pentru că fraţii Macavei au spus că prezintă urgenţă întrucât au depozitat 40 kg dinamită, maiorul Dabija a luat focosul cu el spre a-l trimite la Bucureşti pentru a confecţiona mai multe.

În ziua de 15 decembrie 1948, conform întâlnirii stabilite, Macavei Alexandru şi Macavei Traian au venit la maiorul Dabija acasă şi împreună au plecat cu trenul la Coşlariu şi de acolo în comuna Întregalde, jud. Alba, la Bolfea Silvestru. Maiorul Dabija a cerut ca să stea de vorbă cu şefii de organizaţii şi a ţinut o şedinţă împreună cu fraţii Macavei, Pascu Cornel, Sandu Maxim şi Clamba Iosif, care au raportat că membrii organizaţiei au colectat cereale şi bani. Maiorul Dabija a plecat de acasă înarmat cu o armă Z.B. şi 14 cartuşe (care s-a găsit asupra lui în momentul reţinerii).

La această întâlnire, maiorul Dabija a cerut să se aducă armele spre verificare şi şefii de organizaţie mai sus menţionaţi au adus un pistol automat german, două pistoale Parabellum, una armă Z.B. şi o puşcă rusească. El exprimându-şi nemulţumirea căci numai cu atât armament nu pot acţiona, fraţii Macavei şi-au luat obligaţia că vor procura arme şi după câteva zile au adus încă un pistol automat german şi unul automat rusesc şi 3 arme Z.B. de la Vandor Sabin. Au hotărât atunci în consfătuirea pe care au ţinut-o că misiunea organizaţiei este de a întreprinde acţiuni teroriste, de a arunca liniile C.F.R. în aer, de a ataca organele de Securitate, conducătorii P.M.R. şi Batalioanele de Securitate, de unde apoi să ia armele şi muniţia.

Punându-se problema fondului, au hotărât să atace Percepţia din Teiuş şi în seara de 20 decembrie 1948, Macavei Alexandru, Macavei Traian, maiorul Dabija, Sandu Maxim, Pascu Cornel şi Clamba Iosif au trecut la acţiune, atacând percepţia, furând 310.000 lei şi rănind grav pe perceptor. După aceasta, din ordinul lui Dabija, Pascu Cornel a adus pe şefii

de organizaţii: Pascu Petre, din comuna Benic, jud. Alba, Laslo Aron, din com. Benic, Vandor Sabin, din com. Întregalde, Mihai Florinc, din com. Întregalde, Micu Petru, din com. Întregalde [*Galda de Sus* – n.n.], Man Candin, din cătunul Poiana, jud. Alba, Roşu Ioan, din com. Tibru, jud. Alba, cărora maiorul Dabija le-a dat ordin să procure armament.

După aceasta, maiorul Dabija, Macavei Alexandru, Macavei Traian, Pascu Cornel, Sandu Maxim şi Clamba Iosif au plecat în com. Mogoş, unde au luat legătura cu Crişan Vasile şi alţi oameni din comună, cărora maiorul Dabija le-a dat instrucţiuni de a se organiza şi a-şi procura arme pentru a veni în munţi. Apoi au plecat în com. Bucium Montari, la Cosma Petru, pe care fraţii Macavei l-au propus a face misiunile de curierat la Bucureşti-Arad. Maiorul Dabija a dat lui Cosma Petru 10.000 lei spre a procura materiale de la Bucureşti, totodată dându-i şi focosul prototip pentru mine spre a-l da maiorului Niţescu să confecţioneze 100 buc.

Cosma Petru a plecat la Bucureşti şi a luat legătură cu maiorul Niţescu, căruia i-a dat focosul prototip şi lista de cumpărături, urmând ca după două săptămâni să meargă să le ridice. La Bucureşti, Cosma Petru a mai luat legătură cu Macavei Niculae şi Onea Titus, cărora le-a propus să vină în munţi.

Cosma Petru, întorcându-se de la Bucureşti, urma să ia legătura cu banda în comuna Cărpiniş, la numitul Ghiuri, unde a dus 40 kg de dinamită şi negăsindu-i acolo a îngropat-o în pământ şi apoi prin Căbulea Petru, din comuna Lupşa, i-a găsit pe maiorul Dabija şi banda la Muntele Măgura, când i-a raportat cele ce a făcut la Bucureşti. După aceasta, maiorul Dabija a dat misiune lui Cosma Petru să meargă la Arad, unde să ia legătura cu maiorul Oprean Ioan şi plutonierul Iancu Lazăr, care urma a confecţiona uniforme pentru partizani, de unde apoi a mers la Bucureşti şi a luat legătura cu maiorul Niţescu, de la care a adus rechizite, maşina de scris, ştampila organizaţiei şi o pereche bocanci, urmând ca în al doilea drum să aducă şi focoasele prototip, despre care Niţescu a spus că nu au fost gata întrucât şeful din atelierul din fabrică ar fi fost observat. Toate aceste lucruri, cu o scrisoare din partea maiorului Niţescu, le-a dus la maiorul Dabija în Muntele Mare, de unde apoi a plecat în comuna sa, Bucium Montari, unde Macavei Traian i-a adus încă 50.000 lei pentru a achita focoasele de mină şi Cosma a plecat la Bucureşti, de unde a dus maşina de multiplicat, focoasele nefiind încă gata, a venit la Muntele Mare aducând şi pe studentul Onea Titus.

Maiorul Dabija împreună cu banda sa, stabilindu-se în locul numit Groşi din Muntele Mare, a căutat a face legături cu comunele mai apropiate şi astfel a luat legătura cu Ihuţ Traian, Ihuţ Petru, preotul Bucea Nicolae, Pop Alexandra, Buţuţui Viorica, Bucea Rafila, toţi din comuna Bistra, jud. Turda, care le-au furnizat informaţii despre Batalionul de Securitate din Câmpeni, depozitul de muniţie, Biroul de Securitate din Câmpeni şi în acelaşi timp aprovizionându-i cu alimente.

În timpul cât au stat în Muntele Mare, maiorul Dabija, împreună cu Macavei Alexandru şi Pop Alexandra, au editat statutul organizaţiei şi proclamaţia, pe care apoi le-au multiplicat, totodată compunând formula de jurământ ce urma a fi depus de membrii organizaţiei.

După ce au construit cabanele, s-a pus problema de a aduce noi membri în organizaţie şi astfel au fost delegaţi să meargă în comuna Întregalde Macavei Traian, Macavei Alexandru, Pascu Cornel şi Clamba Iosif spre a aduce noi membri. Macavei Alexandru s-a întors în munte împreună cu Scridon Ioan, Maier Iosif şi Maier Elena, iar în

ziua de 2 martie 1949 a fost adus al doilea lot de noi membri, compus din Vandor Victor, Mihălţan Traian, Deceanu Petru, Breazu Iuliu, Câmpeanu Traian, Moldovan Simion, Raţiu Augustin, Opriţa Gheorghe, Cigmăianu Ioan, Buţuţui Viorica, Bocan Iancu şi Mitrofan Lucian, pe care când au ajuns în munte i-au înarmat.

Maiorul Dabija intenţiona a unifica toate grupurile existente în Munţii Apuseni sub comanda sa, în care scop urma a trimite curier pentru identificarea lor, dar pentru că s-a trecut la operaţiuni nu s-au putut face aceste legături.

Dintre cei implicaţi în organizaţie, până în prezent au fost reţinuţi următorii:

1. Dabija Nicolae, născut la 18 aprilie 1907, în Galaţi, fiul lui Dumitru şi al Ioanei, de profesie agricultor, maior deblocat, căsătorit, fără copii, ca avere are 9 jugăre de pământ, având liceul militar şi şcoala militară, în trecut nu a fost membru în nici un partid politic, iar în prezent neîncadrat în nici o organizaţie politică democrată, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, luând parte în războiul din răsărit.

2. Scridon Ioan, născut la 27 februarie 1922, în comuna Măhăceni, jud. Turda, fiul lui Dumitru şi Rafila, de profesie agricultor, fără avere, căsătorit, având doi copii, carte ştie, serviciul militar satisfăcut în Regimentul Centru 1 Timişoara în gradul de sergent major, a intrat ca voluntar în anul 1942, a fost în campania din răsărit şi apus, necondamnat, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

3. Moldovan Simion, născut la 15 septembrie 1929, în comuna Teiuş, jud. Alba, fiul lui Simion şi al Anetei, de profesie student, anul II, Academia Comercială, necăsătorit, avere nu are, serviciul militar nesatisfăcut, condamnat nu a fost, cu ultimul domiciliu în Blaj, str. Clujului, nr. 100.

4. Raţiu Augustin, născut la data de 6 ianuarie 1923, în comuna Sărmăşel, jud. Cluj, fiul lui Emil şi Domnica, de profesie agricultor, avere nu are, necăsătorit, carte ştie, serviciul militar satisfăcut, cu gradul de sergent, la Regimentul 7 Artilerie Ploieşti, ctg. 1945, a fost în campania din apus, necondamnat, cu ultimul domiciliu în comuna Sărmăşel, jud. Cluj. În trecut nu a făcut politică, acum [*este membru în*] Frontul Plugarilor.

5. Câmpeanu Traian, născut la data de 20 mai 1923, în comuna Aiud, jud. Alba, fiul lui Aurel şi Ana, de profesie morar, fără avere, necăsătorit, serviciul militar satisfăcut, la [*Batalionul*] 23 Infanterie Alba Iulia, având gradul de caporal, carte ştie, necondamnat, în trecut nu a făcut nici o politică, la fel nici în prezent nu este încadrat în nici o organizaţie politică democrată, cu ultimul domiciliu în comuna Teiuş, jud. Alba.

6. Breazu Iuliu, născut la data de 29 iunie 1928, în comuna Teiuş, jud. Alba, fiul lui Laurean şi Carolina, de profesie elev, având 5 clase secundare, necăsătorit, serviciul militar nesatisfăcut, necondamnat, în trecut nu a fost membru în nici o organizaţie, iar în prezent este membru al organizaţiei Frontul Plugarilor, cu ultimul domiciliu în Teiuş, jud. Alba.

7. Mihălţan Traian, născut la data de 13 iulie 1914, în comuna Stremţ, jud. Alba, fiul lui Simion şi Ana, de profesie mecanic, fără avere, căsătorit, având 1 copil, carte ştie, serviciul militar satisfăcut, având gradul de soldat, la Regimentul 10 Vânători Munte în Sighet, ctg. 1936, în trecut a fost P.N.Ţ.-ist, după 1944 a fost membru în P.M.R., actualmente exclus, cu ultimul domiciliu în comuna Teiuş, jud. Alba.

8. Opriţa Gheorghe, născut la 27 februarie 1927, în comuna Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara, fiul lui Gheorghe şi Dorina, de profesie agricultor, carte ştie, avere nu are, necăsătorit, serviciul militar nesatisfăcut, necondamnat, în trecut nu a făcut nici o politică, iar

în prezent membru al organizaţiei Frontul Plugarilor, domiciliat în comuna Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara.

9. Vandor Victor, născut la data de 29 august 1910, în comuna Întregalde, jud. Alba, fiul lui Izidor şi Paraschiva, de profesie agricultor, are 6 jugăre de loc, căsătorit, fără copii, carte ştie, având 4 clase secundare, serviciul militar satisfăcut la Regimentul 3 Grăniceri, gradul fruntaş, necondamnat, a luat parte la campania din răsărit, în trecut nu a făcut nici o politică, în prezent este membru al organizaţiei Frontul Plugarilor, cu ultimul domiciliu în comuna Întregalde, jud. Alba.

10. Onea Titus, născut la data de 10 ianuarie 125, în comuna Roşia Montană, jud. Alba, fiul lui Gherasim şi Eugenia, de profesie student la medicină, ultimul an, fără avere, necăsătorit, serviciul militar satisfăcut la secţia de pregătire militară de pe lângă Facultatea de Medicină din Cluj, ctg. 1947, necondamnat, în trecut a fost membru al Frăţiilor de Cruce şi al Gărzii de Fier, în prezent nu este încadrat în nici o organizaţie politică democrată, cu ultimul domiciliu în Cluj, jud. Cluj.

11. Buţuţui Viorica, născut la data de 15 aprilie 1919, în comuna Întregalde, jud. Alba, fiica lui Iosif şi Victoria, de profesie casnică, fără avere, necăsătorită, carte ştie, necondamnată, nici în trecut nici în prezent nu face nici o politică, domiciliată în Întregalde, jud. Alba.

12. Pop Alexandra, născută la data de 4 februarie 1927, în comuna Bistra, jud. Turda, fiica lui Teofil şi Maria, fără profesie, carte ştie, având 6 clase secundare, necăsătorită, fără avere, necondamnată, în trecut nu a făcut nici o politică, după 1944 a fost simpatizantă P.N.Ţ.-istă, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

13. Ihuţ Avram, născut la data de 12 martie 1919, în comuna Bistra, jud. Turda, fiul lui Ioan şi Sofia, de profesie agricultor, avere nu are, carte ştie, căsătorit, fără copii, serviciul militar satisfăcut la [*Regimentul*] 8 Grăniceri Iaşi, condamnat a fost (…) pe timp de 3 luni, însă a dezertat, nu a făcut nici un fel de politică nici în prezent şi nici în trecut, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

14. Ihuţ Petru, născut la data de 22 februarie 1884, în comuna Bistra, jud. Turda, fiul lui Petru şi al Mariei, de profesie agricultor, are 8 jugăre de loc, căsătorit, având 3 copii, carte nu ştie, serviciul militar satisfăcut la Regimentul 5 Infanterie Braşov, ctg. 1905, necondamnat, în trecut nu a fost membru în nici o organizaţie politică, iar în prezent la fel nu s-a încadrat în nici o organizaţie politică democrată, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

15. Ihuţ Ana, născută la data de 2 ianuarie 1890, în comuna Bistra, jud. Turda, fiica lui Dinu Vornic şi Rafila, de profesie casnică, avere are 3 jugăre de pământ, căsătorită, având 3 copii, carte nu ştie, necondamnată, în trecut nu a fost membră în nici o organizaţie subversivă, în prezent nu este încadrată în nici o organizaţie democrată, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

16. Bucea Nicolae, născut la data de 25 noiembrie 1910, în comuna Bistra, jud. Turda, fiul lui Niculaie şi al Mariei, de profesie preot ortodox[256], căsătorit, fără copii, fără avere, serviciul militar nesatisfăcut, necondamnat, în trecut nu a făcut nici o politică, iar în

---

[256] Preotul greco-catolic Nicolae Bucea trecuse la ortodoxie abia în ianuarie 1949, după ce timp de câteva luni a încercat să se împotrivească „unificării” religioase. Predicile sale în care cerea păstrarea vechii credinţe au avut un efect deosebit asupra credincioşilor greco-catolici din Bistra, care au refuzat în masă să adere la Biserica Ortodoxă Română (a se vedea şi Documentul nr. 2).

prezent nu s-a încadrat în nici o organizaţie politică democrată, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

17. Bucea Constanţa, născută la data de 17 ianuarie 1906, în comuna Bistra, jud. Turda, fiica lui Simion şi Carolina, de profesie casnică, are 6 jugăre de pământ, căsătorită, fără copii, carte ştie, având 4 clase secundare, necondamnată, în trecut nu a făcut nici o politică, iar în prezent este membră în U.F.D.R., cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

18. Balea Gheorghe, născut la data de 15 august 1902, în comuna Bistra, jud. Turda, fiul lui Petru şi Sofia, de profesie agricultor, având 8 jugăre de loc, căsătorit, având 5 copii, carte ştie, serviciul militar satisfăcut la [*Regimentul*] 3 Jandarmi Bucureşti, [*cu*] gradul de sergent, necondamnat, politică nu a făcut nici în prezent şi nici în trecut, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

19. Balea Maria, născută la data de 6 noiembrie 1904, în comuna Bistra, jud. Turda, fiica lui Ioan şi Sofia, de profesie casnică, având 8 jugăre de pământ, carte ştie, căsătorită, având 6 copii, necondamnată, politică nu a făcut nici în trecut şi nici în prezent, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

20. Bucea Rafila, născută la data de 5 februarie 1888, în comuna Bistra, judeţul Turda, fiica lui Petru şi a Mariei, de profesie casnică, fără avere, văduvă, cu 5 copii, carte nu ştie, necondamnată, politică nu a făcut nici în trecut şi nu face nici în prezent, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

21. Cătălina Alexandru, născut la data de 14 noiembrie 1897, în comuna Bistra, jud. Turda, fiul lui Iosif şi Zamfira, de profesie agricultor, având 2 hectare de pământ, căsătorit, fără copii, carte ştie, serviciul militar satisfăcut la [*Regimentul*] 32 Obuzieri Cluj, necondamnat, politică nu a făcut în trecut şi nu face nici în prezent, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Alba.

22. Purcariu Ovidiu, născut la data de 28 octombrie 1929, în comuna Vingard, jud. Alba, fiul lui Niculaie şi al Anei, de profesie elev, necăsătorit, fără avere, serviciul militar nesatisfăcut, necondamnat, în trecut nu a făcut nici o politică, iar în prezent face parte din U.A.E.R., cu ultimul domiciliu în comuna Alba Iulia, jud. Alba, str. Oituz, nr. 1.

23. Turcu Ioan, născut la data de 18 septembrie 1929, în comuna Vingard, jud. Alba, fiul lui Ilie şi Sinefta, de profesie elev, clasa a XI-a, necăsătorit, avere nu are, serviciul militar nesatisfăcut, necondamnat, în trecut nu a făcut nici o politică, în prezent membru U.T.M. şi U.A.E.R., cu ultimul domiciliu în comuna Alba Iulia, jud. Alba, str. Plevnei, nr. 35.

24. Purcariu Ioan, născut la data de 15 decembrie 1929, în comuna Vingard, jud. Alba, fiul lui Ioan şi Saveta, de profesie elev, clasa a XI-a, necăsătorit, fără avere, serviciul militar nesatisfăcut, necondamnat, în trecut nu a făcut nici o politică, în prezent membru U.A.E.R., cu ultimul domiciliu în Alba Iulia, str. Oituz, nr. 36.

25. Mai Gheorghe, născut la data de 10 octombrie 1925, în comuna Ungureni, jud. Sibiu, fiul lui Adami Ioan şi Mai Maria, de profesie tricoter de ciorapi, necăsătorit, carte ştie, fără avere, serviciul militar satisfăcut la armata germană, Wehrmacht, fost prizonier în U.R.S.S., în trecut a făcut parte din Corpul Etnic German, în prezent nu este încadrat în nici o organizaţie politică democrată, cu ultimul domiciliu în comuna Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara.

Totodată, înaintăm în copie declaraţia maiorului Dabija Nicolae*.
Cercetările sunt în curs, urmând a vă raporta rezultatele obţinute.

Colonel de Securitate
Patriciu Mihai

Locotenent de Securitate
Stănescu Aurel

[*Rezoluţie*:]
25 martie 1949.
- V*a fi dus imediat în anchetă.*
- Se va insista asupra legăturilor sale în sus.
- Va da declaraţii în legătură cu generalul Petrescu, M. Angheluţă.
- Cu ce scop a întocmit materialul-chestionar pentru procurarea de informaţii?
- Cui a furnizat sau trebuia să furnizeze materialul?
Mişu Dulgheru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 309-314.

56

1949 martie 24. Raport al D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. referitor la arestarea maiorului Nicolae Dabija

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj
[*Nr*.] 1/9.392
24 martie 1949

Confidenţial personal

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Tov. general Nicolschi

Bucureşti

Raportăm felul cum s-a procedat la arestarea maiorului Dabija Nicolae, din com. Bistra, jud. Turda, implicat în organizaţia subversivă „Frontul Apărării Naţionale", fiind şeful acestei organizaţii. În dimineaţa zilei de 22 martie 1949, orele 4, a fost prins maiorul Dabija în urma acţiunii dirijate de către şeful Serviciului Securităţii Truda, căpitan Kovács Mihai, şi locotenentul Coldea Gheorghe, de la Biroul Securităţii Câmpeni, prin informatorul Diniş Aron, din com. Bistra, jud. Turda.

Informatorul, împreună cu numiţii Râştei Gheorghe, delegat sătesc, Râştei Avram, Râştei Aron şi Goia Alexandru, neputând anunţa Biroul de Securitate Câmpeni, care era la 17 km depărtare, au chemat din com. Muşca – Turda, de la podul peste Arieş, pe miliţianul care făcea acolo de pază, ca în caz de atac din partea lui Dabija să poată face faţă. Diniş Aron, având dispoziţii de a prinde pe maiorul Dabija şi acesta, în seara zilei de 21 martie 1949, venind la uşa casei lui, a cerut ca să fie ascuns de acesta, l-a culcat în podul grajdului şi în

---
* Documentul nu există în dosar.

dimineaţa zilei de 22 martie a.c., orele 4, cu cei de mai sus, l-au prins şi l-au predat la Postul de Miliţie Bistra.

Vă înaintăm alăturat un număr de 5 declaraţii din care reiese felul cum s-a desfăşurat acţiunea prinderii susnumitului maior*.

Informatorul nostru a adus pe miliţian pentru a avea cu ei un om cu armă, în caz de încercare de evadare din partea maiorului, dar la această acţiune, maiorul fiind luat prin surprindere de către informatorul nostru şi alţi cetăţeni civili care au luat parte la acţiune, miliţianul nu a contribuit cu nimic la prinderea maiorului.

Colonel de Securitate
Patriciu Mihai

Locotenent de Securitate
Gh. Breiner

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 13, f. 71.

57

1949 martie 25. Declaraţie dată în anchetă de maiorul Nicolae Dabija referitoare la legăturile sale cu generalul Dumitru Petrescu

Declaraţie

Subsemnatul maior [*în*] rezervă Dabija Nicolae, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

Am cunoscut pe dl. general Petrescu Dumitru în luna mai 1943 la Comandamentul Armatei [*a*] III-a, în oraşul Simferopol, cu ocazia reîntoarcerii mele pe front din concediu. A doua întâlnire am avut-o în anul 1944, tot prin luna mai, în oraşul Galaţi, când Comandamentul Armatei [*a*] III-a se găsea în acest oraş, după retragerea din Crimeea, iar eu mă găseam în concediu medical.

A treia întâlnire a avut loc prin lunile mai-iunie 1948 în oraşul Bucureşti, la locuinţa d-sale, str. Argentina, nr. 41, când i-am făcut o vizită într-o dimineaţă, pe la orele 10.

Scopul vizitei a fost de a-l revedea după 4 ani de întrerupere şi a lua cunoştinţă de situaţia internă şi externă din punct de vedere politic, ştiind că d-sa a fost cândva subsecretar de stat şi ataşat militar la Washington.

Vizita a durat cam 15-20 minute, în care timp mi s-au adus la cunoştinţă arestările din Bucureşti care s-au făcut în ultimul timp în rândul ofiţerilor deblocaţi, reamintindu-mi-se cazul generalului Niculescu de la Palat şi alţii. Asupra situaţiei externe, mi-a spus că nu este încă clară şi nu sunt indicii sigure că în cursul acelui an ar putea avea loc declanşarea unui conflict între ruşi şi anglo-americani. Mi s-au făcut recomandări să am răbdare şi să mai aştept [*să văd*] cum se desfăşoară evenimentele. Nu i-am pomenit nimic de intenţiile mele la această vizită.

---

* Nu se publică din considerente de spaţiu. Este vorba de declaraţiile date la Biroul local al Securităţii Poporului Câmpeni de cele cinci persoane care l-au prins pe Dabija. Pentru consultarea acestora a se vedea A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 13, f. 172-177.

La despărţire, i-am lăsat adresa mea, la cumnatul meu Petre Zevonian, din str. Gheorghe Dimitrov, nr. 40, şi când va avea nevoie de mine să mă găsească.

A patra întrevedere a avut loc în luna octombrie 1948, când m-am hotărât în mod definitiv să trec la organizarea unei forţe de rezistenţă în munţi. Am fost însoţit de cumnatul meu, maior [*în*] rezervă Niţescu Nicolae, care a rămas afară, aşteptându-mă.

Această întrevedere a avut loc seara, tot la domiciliul d-sale şi a durat tot 15-20 minute.

De data aceasta i-am adus la cunoştinţă intenţiile mele de a trece la organizarea unei rezistenţe în munţi, rugându-l să-mi facă legătura cu americanii, pentru a primi sprijinul material de care voi avea nevoie.

D-sa a fost contra începerii unei acţiuni, fiind însă pentru un început de organizare, iar în ce priveşte legătura cu americanii, a refuzat să mi-o facă în numele meu, lăsând a înţelege că dacă mă voi subordona d-sale atunci o va face, lucru ce l-am acceptat, raportându-i următoarele: D-le general, sunt oricând gata cu oamenii mei la ordinele d-voastre, domnia sa răspunzându-mi: Aşa da! Ne-am despărţit, urându-ne noroc, după care am plecat, iar a doua zi am părăsit Bucureştiul, cu destinaţia Arad.

Pentru comunicări şi legături am lăsat pe cumnatul meu, maior Niţescu Nicolae, care nu a acţionat nimic, deoarece de la 15 decembrie 1948 şi până în prezent am găsit de cuviinţă că nu e cazul, fiind în faza iniţială de organizare, urmând ca la sfârşitul lunii martie să raportez situaţia d-lui general.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o susţin, o semnez, propriu şi nesilit.

25 martie 1949

Maior în rezervă
Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 260-261.

58

1949 martie 25. Notă întocmită de căpitanul Constantin Popescu referitoare la cercetările efectuate pentru descoperirea atelierelor unde a fost comandată executarea percutoarelor

25 martie 1949

Notă

Din declaraţia dată în ziua de 17 martie 1949 de către numitul Niţescu Nicolae, rezultă că în urma unei scrisori primite de la Dabija Nicolae, în care îl ruga să-i confecţioneze nişte grenade şi nişte dispozitive de alarmă, fiindu-i necesare în munţi, numitul Niţescu Nicolae a confecţionat aceste materiale la două ateliere, unul din Şos. Mihai Bravu şi altul din str. Avrig, însă nu ştie cum se numesc patronii, rămânând anonim pentru aceştia.

Piesele nu au reuşit şi o parte se găsesc la atelierul din str. Avrig, iar o parte din ele le-a dat numitului Angheluţă Mihai.

Cercetând pe numitul Angheluţă Mihai, acesta ne arată, în declaraţia sa dată pe ziua de 25 martie 1949, că într-adevăr Niţescu Nicolae i-a dat nişte piese într-o servietă, spunându-i că este chemat de Securitate şi că aceste piese i-au fost cerute de Dabija Nicolae, care era în munţi.

Angheluţă Mihai pretinde că a ţinut piesele până când a auzit că Niţescu Nicolae a fost arestat, la care dată a luat piesele şi le-a aruncat într-un canal de scurgere de pe str. Nerva Traian.

Întrucât Niţescu Nicolae nu ne poate preciza atelierele unde au fost confecţionate acele piese şi nici Angheluţă Mihai unde le-a aruncat, propunem, pentru desăvârşirea anchetei, ca numiţii Niţescu Nicolae şi Angheluţă Mihai, sub sigură pază, să însoţească organele noastre pentru identificarea locului unde au fost confecţionate şi aruncate aceste piese.

Căpitan de Securitate
Popescu Constantin

[*Rezoluţii*:]
25 martie 1949.
De acord cu propunerile prezentei note.
S. Antoniu

25 martie 1949.
Împreună cu ofiţerul anchetator, cu bază dublă şi încătuşaţi, se va merge cu fiecare în parte.
[indescifrabil]

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 293.

59

1949 martie 28. Notă a Direcţiei a V-a prin care se cerea arestarea generalului Dumitru Petrescu

28 martie 1949

Notă

Din declaraţiile numitului Dabija Nicolae, din 26 martie 1949, rezultă următoarele:

A luat legătura cu generalul de rezervă Dumitru Petrescu, căruia i-a comunicat intenţia sa de a grupa elemente fugare politice în Munţii Apuseni.

A cerut acestuia să-i facă legătură cu anglo-americanii în numele său, însă a refuzat, spunând că face aceasta numai în cazul când el, maiorul Dabija, şi cu toţi oamenii lui se va declara subordonat generalului Petrescu Dumitru, fapt care l-a aprobat.

La sfârşitul lunii martie 1949 urma să ia din nou legătură cu generalul Petrescu Dumitru şi să-i raporteze situaţia bandei din munţi.

Generalul Petrescu Dumitru locuieşte în Bucureşti, strada Argentina, nr. 41, telefon 1.04.96.

În interesul cercetărilor, propunem identificarea şi arestarea susnumitului.

Locotenent de Securitate
Gheorghe Alexandrescu

[*Rezoluţii*:]
28 martie 1949.
De acord cu propunerile notei de faţă.
Samuel Antoniu

28 martie 1949.
S. 1[257] *continuă cercetările şi semnalează D. 1*[258] *pentru a fi urmărit informativ*[259]*.*
Mişu Dulgheru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 259.

60

1949 martie 30. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda cuprinzând procesul-verbal al cercetărilor efectuate asupra persoanelor care au ajutat grupul condus de Dabija

Biroul Securităţii Poporului Câmpeni
[*Nr*.] 1/743
30 martie 1949

Către
Serviciul Securităţii Poporului a Judeţului Turda

Avem onoarea a vă înainta alăturat dosarul cu actele încheiate contra indivizilor: Boia Ioan, Căbulea Petru, Bara Gheorghe, Urs Teodor, Râştei Aron, Balea Iosif, Popa Alexandru şi Căbulea Ioan, precum şi indivizii în cauză, care se fac vinovaţi pentru faptul de tăinuire, adăpostire, complicitate şi aprovizionare a elementelor descoperite în organizaţia subversivă capturată la data de 4 martie 1949.

Raportăm că numitul Boia Ioan declară că Macavei Alexandru i-a spus, la data de 28 decembrie 1948, că o să-l trimită într-o zi la Bara Gheorghe după nişte astralită, fără a-i menţiona cantitatea, însă nu l-a mai trimis, nu se ştie din ce motiv. Individul Bara Gheorghe declară că Macavei Alexandru, când a plecat de la el împreună cu ceilalţi cinci indivizi, i-a

[257] Serviciul I din cadrul Direcţiei a V-a.
[258] Direcţia I.
[259] Încercarea de arestare a lui Dumitru Petrescu a eşuat deoarece nu a fost găsit la domiciliu, el emigrând clandestin în octombrie 1948 şi aflându-se la această dată la Paris.

spus că o să vină o persoană, fără a-i menţiona numele, şi care o să aducă ceva material pentru ei, fără a spune ce anume, însă el declară că nu a mai venit nimeni cu nimic.

Pe individul Căbulea Ioan, tatăl individului Căbulea Petru şi socrul individului Boia Ioan, propunem a se pune în libertate, deoarece nu se găseşte nici un fel de acuzaţie că ar fi avut cunoştinţă că acei indivizi se aflau în sălaşul său din comuna Bistra – Măguri – Turda.

Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

Proces-verbal

Astăzi, 30 martie 1949.

Noi, Coldea Gheorghe, locotenent de Securitate din Biroul Securităţii Poporului Câmpeni – Turda,

Având în vedere rezultatul anchetei asupra elementelor găsite încadrate în organizaţia subversivă descoperită în ziua de 4 martie 1949, în comuna Bistra, regiunea Dealul Muntelui, jud. Turda, şi constatându-se că mai sunt implicate o serie de persoane care i-au aprovizionat şi găzduit pe acei indivizi,

În baza celor de mai sus, procedând la anchetarea cazului, am chemat în faţa noastră la acest Birou de Securitate pe numiţii Boia Ioan, Căbulea Petru, Bara Gheorghe, Urs Teodor, Râştei Aron, Balea Iosif, Popa Alexandru şi Căbulea Ioan, care interogaţi în cauză ne declară după cum urmează:

Individul Boia Ioan, de profesie agricultor, domiciliat în comuna Lupşa, jud. Turda, interogat în cauză, ne dă o declaraţie aparte, semnată propriu şi vizată de noi pentru neschimbare, anexată la prezentul proces-verbal*, din care rezultă că susnumitul recunoaşte că în ziua de 26 decembrie 1948, mergând la numitul Bara Gheorghe, din comuna Sohodol, cătunul Vârşi, jud. Turda, a întâlnit acolo un număr de 6 indivizi înarmaţi, dintre care a recunoscut pe fraţii Macavei, Traian şi Alexandru, pe care îi cunoştea dinainte, şi a convenit cu ei să-i conducă până la un sălaş al socrului său din comuna Bistra, jud. Turda, unde i-a şi condus în seara zilei de 27 decembrie 1948 şi ulterior i-a aprovizionat cu alimentele necesare şi anumite obiecte, pe care le-a cumpărat din comerţ, primind bani de la ei şi cu toate că ştia că cine sunt fraţii Macavei, auzind de crima săvârşită de ei în comuna Bucium Montari – Alba, nu i-a denunţat locului în drept.

Individul Căbulea Petru, de profesie agricultor, domiciliat în comuna Lupşa, jud. Turda, interogat în cauză, ne dă o declaraţie aparte, semnată propriu şi vizată de noi pentru neschimbare, anexată la prezentul proces-verbal*, din care rezultă că el, îndemnat de cumnatul său Boia Ioan, s-a dus de trei ori la sălaşul lor şi a dus de mâncare banditţilor şi totodată a adus din comuna Bucium Montari la sălaş pe individul Cosma Petru. Cu toate că ştia situaţia lor, nu a divulgat acest lucru organelor în drept.

Individul Bara Gheorghe, de profesie agricultor, domiciliat în comuna Muşca, jud. Turda, interogat în cauză, ne dă o declaraţie aparte, semnată propriu şi vizată de noi pentru neschimbare, anexată la prezentul proces-verbal*, din care rezultă că susnumitul, în ziua de

* Din considerente de spaţiu, declaraţiile tuturor persoanelor anchetate nu au fost publicate. Acestea pot fi consultate la A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 402-421.

27 decembrie 1948, a găzduit la el în casă un număr de 6 indivizi înarmaţi, dintre care a recunoscut pe fraţii Macavei, pe care îi cunoştea dinainte, le-a dat de mâncare şi de băut şi totodată i-a plasat peste noapte la numitul Râştei Aron şi a trimis după numitul Urs Teodor, din ordinul acelor indivizi. A primit propunerea că dacă va veni cineva cu ceva materiale, fără a recunoaşte în declaraţie despre ce materiale a fost vorba, să le primească şi să le păstreze la el, însă el declară că nu i-a adus nimeni nici un fel de materiale şi totodată declară că el nu are cunoştinţă de nici un fel de trotil lăsat la el de fraţii Macavei. Cu toate că recunoaşte că a ştiut situaţia fraţilor Macavei, totuşi nu a reclamat cazul de mai sus organelor în drept.

Individul Urs Teodor, de profesie agricultor, domiciliat în comuna Cărpiniş, jud. Alba, interogat în cauză, ne dă o declaraţie aparte, semnată propriu şi vizată de noi pentru neschimbare, anexată la prezentul proces-verbal*, din care rezultă că venind după el o fetiţă a lui Bara Gheorghe şi chemându-l la acesta s-a dus acolo, unde a întâlnit 6 indivizi înarmaţi, dintre care a recunoscut pe fraţii Macavei, Traian şi Alexandru, pe care îi cunoştea dinainte şi care ştia ce fapte au făcut şi totuşi din neglijenţă nu i-a denunţat organelor în drept că i-a văzut la Bara Gheorghe în casă. Nu recunoaşte că Bara Gheorghe i-a spus să-l cheme pe Boia Ioan la el, însă declară că văzându-l pe acesta inopinat i-a spus să treacă pe la Bara Gheorghe, fără a menţiona că de ce anume.

Individul Râştei Aron, de profesie agricultor, domiciliat în comuna Bistra, cătunul Vârşii Mari, jud. Turda, interogat în cauză, ne dă o declaraţie aparte, semnată prin punerea degetului şi vizată de noi pentru neschimbare, anexată la prezentul proces-verbal*, din care rezultă că la data de 27 decembrie 1948 numitul Bara Gheorghe l-a adus la el pe criminalul Macavei Alexandru, pe care el l-a recunoscut, cunoscându-l dinainte, şi care cerându-i sălaş peste noapte el a acceptat propunerea şi acesta la rândul lui a mai adus încă cinci indivizi, dintre care nu cunoştea nici pe unul, şi care au dormit la el în acea noapte şi au stat până în cealaltă zi seara, când a venit după ei numitul Boia Ioan şi s-au dus cu acesta, fără a şti unde. El şi-a dat seama că sunt fugari şi totuşi nu a reclamat cazul de mai sus organelor în drept.

Individul Balea Iosif, de profesie agricultor, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, interogat în cauză, ne dă o declaraţie aparte, semnată prin punerea degetului şi vizată de noi pentru neschimbare, anexată la prezentul proces-verbal*, din care rezultă că în cursul lunii martie a.c., data nu o ştie precis, a găzduit la sălaşul său din apropierea casei pe fugarii Ihuţ Traian, care mai era încă cu doi pe care nu i-a cunoscut, şi a găzduit o noapte pe maiorul Dabija şi totodată în toamna anului 1948 a găzduit câteva zile pe fugarul Vodă Constantin. Cu toate că cunoştea situaţia lor, declară că din neglijenţă nu a adus la cunoştinţa organelor în drept cazul de mai sus.

Individul Popa Alexandru, de profesie agricultor, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, interogat în cauză, ne dă o declaraţie aparte, semnată prin punerea degetului şi vizată de noi pentru neschimbare, anexată la prezentul proces-verbal*, din care rezultă că în cursul lunii martie 1949, data nu şi-o aminteşte precis, într-o seară, a venit la el la sălaş fugarul Ihuţ Traian, despre care el ştia că este evadat din acea bandă în urma acţiunii din ziua de 4 martie 1949, şi când a ieşit afară cu acesta a mai văzut încă un număr de trei indivizi înarmaţi, care erau tot cu Ihuţ Traian, şi a nu a adus la cunoştinţă organelor în drept cele de mai sus. Nu recunoaşte faptul că el i-a condus pe aceştia în diferite sălaşe pentru adăpostire peste noapte, precum reiese din declaraţia maiorului Dabija Mircea [*Nicolae* – n.n.].

Individidul Căbulea Ioan, de profesie agricultor, domiciliat în comuna Lupşa, jud. Turda, interogat în cauză, ne dă o declaraţie aparte, semnată propriu şi vizată de noi pentru neschimbare, anexată la prezentul proces-verbal*, din care rezultă că el nu are nici o cunoştinţă despre faptul că fiul său, Căbulea Petru, şi ginere său, Boia Ioan, au condus şi alimentat pe acei bandiţi de la sălaşul său şi totodată declară că nu i-a văzut pe aceştia şi nu a avut nici o cunoştinţă că ar fi la sălaşul său adăpostiţi.

Concluzii

Individul Boia Ioan, domiciliat în comuna Lupşa, jud. Turda, se face vinovat pentru faptul de tăinuire şi aprovizionare cu alimentele necesare a acelor elemente din organizaţia subversivă descoperită.

Individul Căbulea Petru, domiciliat în comuna Lupşa, jud. Turda, se face vinovat pentru faptul de tăinuire pentru faptul de tăinuire, complicitate şi aprovizionare cu alimente a acelor elemente din organizaţia subversivă descoperită.

Individul Bara Gheorghe, domiciliat în comuna Muşca, jud. Turda, se face vinovat pentru faptul de tăinuire şi găzduire de elemente care fac parte din organizaţie subversivă.

Individul Urs Teodor, domiciliat în comuna Cărpiniş, jud. Alba, se face vinovat pentru faptul de tăinuire şi complicitate cu elemente din organizaţie subversivă.

Individul Râştei Aron, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, se face vinovat pentru faptul de tăinuire şi găzduire a unor elemente din organizaţie subversivă.

Individul Balea Iosif, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, se face vinovat pentru faptul de tăinuire şi găzduire a unor elemente din organizaţie subversivă.

Individul Popa Alexandru, domiciliat în comuna Bistra, jud. Turda, se face vinovat pentru faptul de tăinuire şi complicitate cu elemente din organizaţie subversivă.

Individul Căbulea Ioan, domiciliat în comuna Lupşa, jud. Turda, propunem a fi pus în libertate, neavând fapte acuzatoare în această cauză.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale, care împreună cu întreg dosarul se înaintează Serviciului Securităţii Poporului a Judeţului Turda, precum şi indivizii în cauză, pentru a dispune.

Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

[*Rezoluţie*:]
31 martie 1949.
[Biroul] *1*[260]*. Dosare personale.*
[Biroul] *4*[261]*. Veţi ancheta pe fiecare în parte şi-l veţi depune la penitenciar. Prima dată o veţi ancheta pe doctoriţa*[262] *care nu figurează în acest dosar.*
Kovács Mihai

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 389-392.

---

[260] Biroul 1 Operativ din cadrul S.J.S.P. Turda.
[261] Biroul 4 Anchete din cadrul S.J.S.P. Turda.
[262] Este vorba de doctoriţa Viorica Gâscă.

1949 martie 31. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P Cluj referitor la arestările efectuate din rândul membrilor grupului de rezistenţă şi a sprijinitorilor acestora

Serviciul Securităţii Poporului Jud. Turda
[*Nr.*] 4/2.234
31 martie 1949

Către
Direcţia Regională a Securităţii Poporului Cluj

La ordinul dvs. telefonic avem onoarea a vă raporta o situaţie nominală despre toţi deţinuţii şi complicii din organizaţia Frontul Apărării Naţionale, Corpul de Haiduci, organizaţie teroristă, precum şi situaţia celor morţi.

După încetarea atacului din ziua de 4 martie 1949 au fost arestaţi următorii indivizi:

1. Onea Titus
2. Alexandra Pop
3. Ihuţ Avram
4. Vandor Victor
5. Opriţa Gheorghe
6. Buţuţui Viorica
7. Moldovan Simion
8. Raţiu Augustin
9. Breazu Iuliu
10. Mihălţan Traian.

Iar în ziua de 11 martie 1949 şi 6 martie 1949 şi 23 martie 1949 am reuşit să-i arestăm pe cei fugiţi de la cabană în timpul acţiunii care avut loc în ziua de 4 martie 1949.

1. Scridon Ioan
2. Câmpeanu Traian
3. Dabija Nicolae.

Iar în ziua de 17 martie 1949 au fost arestaţi încă patru indivizi care au fost aduşi de către Oargă Ioan pentru a da ajutor organizaţiei, aceştia au fost arestaţi în com. Bistra, jud. Turda.

1. Purcariu Ovidiu
2. Turcu Ioan
3. Purcariu Ioan
4. Mai Gheorghe.

Complicii care au aprovizionat şi au informat organizaţia au fost următorii:

1. Ihuţ Petru
2. Ihuţ Ana
3. Balea Gheorghe
4. Balea Maria
5. Bucea Nicolae
6. Bucea Constanţa
7. Bucea Rafila
8. Cătălina Alexandru.

Iar complicii care au aprovizionat, au informat şi au fost călăuze, care au fost arestaţi în ziua de 31 martie 1949.

1. Boia Ioan
2. Căbulea Petru
3. Bara Gheorghe
4. Urs Teodor.

În total, arestaţi din această organizaţie sunt 29, care se află la acest Serviciu de Securitate.

Totodată, vă raportăm situaţia numerică [*a*] celor morţi în timpul acţiunii din ziua de 4 martie 1949.

1. Mitrofan Lucian
2. Maier Iosif
4. Deceanu Petru
5. Cigmăianu Ioan

3. Maier Elena 6. Macavei Alexandru

Referitor la Macavei Alexandru, care nu s-a putut identifica precis din cauză că era desfigurat, reiese că acea mână ar fi fost a lui[263].

Căpitan de Securitate
Kovács Mihai

Sublocotenent de Securitate
Herţa Vasile

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 301.

62

1949 martie 31. Raport al D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. privind arestările efectuate în rândul membrilor organizaţiei Dabija

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj
Nr. 5/10.261
31 martie 1949

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Tov. colonel Dulgheru

Bucureşti

La ordinul dvs. telefonic din 31 martie 1949 şi urmare raportului nostru nr. 5/9.206 din 23 martie 1949, raportăm situaţia nominală despre reţinuţii în cadrul organizaţiei „Frontul Apărării Naţionale Corpul de Haiduci", descoperită în Muntele Mare, şi situaţia armamentului şi muniţiilor capturate, după cum urmează:

În operaţiunea făcută în ziua de 4 martie 1949 în Muntele Mare, la cabanele unde era comandamentul organizaţiei subversive, au fost arestaţi următorii:

1. Onea Titus, student în medicină.
2. Pop Alexandra, fără profesie.
3. Ihuţ Avram, agricultor.
4. Vandor Victor, agricultor.
5. Opriţa Gheorghe, agricultor.
6. Buţuţui Viorica, casnică.
7. Moldovan Simion, student.
8. Raţiu Augustin, agricultor.
9. Breazu Iuliu, elev.
10. Mihălţan Traian, mecanic.

Toţi cei de mai sus au fost reţinuţi de organele noastre după încetarea luptei, activitatea fiecăruia, precum şi datele personale, au fost raportate de noi cu nr. 5/9.206 din 23 martie 1949.

---

263 Este vorba de o eroare de identificare, Alexandru Macavei reuşind să scape în urma luptei de la Muntele Mare.

Complici şi care au aprovizionat şi au informat organizaţia au fost reţinuţi următorii:

1. Ihuţ Petru, agricultor.
2. Ihuţ Ana, casnică.
3. Balea Gheorghe, agricultor.
4. Balea Maria, casnică.
5. Bucea Nicolae, preot.
6. Bucea Constanţa, casnică.
7. Bucea Rafila, casnică.
8. Cătălina Alexandru, agricultor.

Activitatea lor, precum şi datele personale, au fost raportate de noi cu nr. 5/9.206 din 23 martie 1949.

În continuarea acţiunilor pentru depistarea elementelor implicate în organizaţie, au fost reţinuţi în ziua de 6 martie 1949, Câmpeanu Traian, morar, în ziua de 11 martie 1949, Scridon Ioan, plutonier de jandarmi deblocat, şi, în ziua de 22 martie 1949, maiorul Dabija Nicolae, şeful organizaţiei subversive, a căror activitate şi datele personale au fost raportate cu nr. 5/9.206 din 23 martie 1949.

În ziua de 17 martie 1949, au fost arestaţi: Purcariu Ovidiu, Turcu Ioan şi Purcariu Ioan, toţi elevi, şi Mai Gheorghe, tricoter, care au fost aduşi de către Oargă Ioan pentru a fi introduşi în organizaţie, a căror activitate, precum şi datele personale, au fost raportate de noi prin rapoartele nr. 5/8.630 din 19 martie 1949 şi 5/9.206 din 23 martie 1949.

În ziua de 30 martie 1949, au fost arestaţi numiţii:

1. Boia Ioan, născut la 10 martie 1911, în comuna Cărpiniş, jud. Alba, fiul lui Constantin şi Rafila, de profesie agricultor, carte ştie, căsătorit, fără copii, fără avere, serviciul militar satisfăcut, domiciliat în comuna Lupşa, jud. Turda.

2. Căbulea Petru, născut la 24 decembrie 1921, în comuna Lupşa, jud. Turda, fiul lui Ioan şi Valeria, de profesie agricultor, carte ştie, fără avere, căsătorit, cu un copil, serviciul militar satisfăcut, neîncadrat în nici un partid politic, cu domiciliul în comuna Lupşa.

3. Bara Gheorghe, născut la 15 aprilie 1900, în comuna Sohodol, jud. Turda, fiul lui Iacob şi Maria, de profesie agricultor, carte ştie, avere are 5 jugăre de pământ, serviciul militar satisfăcut, neîncadrat în nici un partid politic, cu domiciliul în comuna Muşca, jud. Turda.

4. Urs Teodor, născut la 15 martie 1898, în comuna Cărpiniş, jud. Alba, de profesie agricultor, carte ştie, avere are 2 case şi 5 jugăre de pământ, căsătorit, cu 3 copii, neîncadrat în nici un partid politic, cu domiciliul în comuna Cărpiniş, jud. Alba.

Cei de mai sus au fost reţinuţi întrucât din cercetările făcute s-a constatat că au găzduit şi au alimentat pe elementele din organizaţia subversivă, urmând a fi cercetaţi şi rezultatul îl vom raporta.

În ceea ce priveşte armamentul şi muniţia capturate, raportăm următoarele:

În urma operaţiunii întreprinse în munţi în ziua de 4 martie 1949 s-au găsit 6 arme, 2 pistoale automate, 4 pistoale de buzunar, toate în stare de funcţionare, şi 140 buc. cartuşe pentru pistol automat rusesc, 53 cartuşe Z.B. şi 32 cartuşe ungureşti, care au aparţinut numiţilor:

Onea Titus, una armă Z.B.

Raţiu Augustin, una armă Z.B.

Cigmăianu Ioan (decedat), una carabină maghiară.

Maier Iosif (decedat), una carabină Manlicher.
Breazu Iuliu, una armă Z.B. şi un pistol 7,65.
Mitrofan Lucian (decedat), una armă Z.B.
Câmpeanu Traian, un pistol mitralieră Daimller.
Opriţa Gheorghe, un pistol mitralieră Daimller.
Deceanu Petru (decedat), 2 pistoale de buzunar, unul Steyer 9 lung şi unul 9 scurt.
Macavei Alexandru (decedat), [*un*] pistol de buzunar 9 lung Parabellum.

Menţionăm că fiecare din cei arătaţi mai sus au avut asupra lor şi câte 50 de cartuşe, pe care în timpul acţiunii le-au tras până la epuizare, după care s-au predat.

Totodată, raportăm că în acţiunea întreprinsă în munţi, dintre membri organizaţiei, în timpul atacului, au murit următorii:

Mitrofan Lucian, care era de santinelă.
Maier Iosif, mecanic, mort în cabană.
Maier Elena, casnică, moartă în cabană.
Deceanu Petru, student, mort în cabană.
Cigmăianu Ioan, găsit mort în faţa cabanei.

Macavei Alexandru, despre care se bănuieşte că ar fi mort[264], neputând fi identificat precis, întrucât în ziua următoare cadavrul lui nu s-a găsit, ci s-a găsit numai o mână, pentru că a fost viscol mare; de asemenea, încă un individ, care n-a putut fi identificat şi nici cadavrul n-a fost găsit.

Colonel de Securitate Patriciu Mihai	Locotenent de Securitate Stănescu Aurel

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 307-308

63

[*1949 martie*]. Tabel întocmit de căpitanul Mihai Kovács, şeful S.J.S.P. Turda, privind armamentul şi materialele descoperite în cabana de la Muntele Mare

Tabel

Despre armamentul, muniţia şi materialul corp delict aparţinând bandei teroriste Dabija Nicolae-Macavei Traian.

1. Una armă Winchester, în perfectă stare de funcţiune, fără serie, cu 13 cartuşe, care s-a găsit asupra lui Dabija Nicolae.
2. Una grenadă Kissel şi un porthart, găsite asupra maior Dabija Nicolae.
3. Una armă rusească, cu patul şi ţeava scurtate, seria 146889F, găsită în cabană după acţiune, cu care a acţionat Macavei Alexandru.
4. Una armă Z.B., seria 48450B, în bună stare de funcţiune, cu care a acţionat Onea Titus.

---

[264] În fapt, Alexandru Macavei a reuşit să scape din încercuirea organelor de Securitate de la Muntele Mare.

5. Una armă Z.B., seria VZ24, în bună stare de funcţiune, cu care a acţionat Raţiu Augustin.

6. Una armă maghiară, seria 31080, în bună stare de funcţiune, cu care a acţionat Vandor Victor.

7. Una armă Malnicher, seria C1015, în bună stare de funcţiune, cu care a acţionat Maier Iosif (decedat în luptă).

8. Una armă cu pat montat, în bună stare de funcţiune, cu seria 301M, cu care a acţionat Breazu Iuliu.

9. Un pistol mitralieră Daimller, seria 2810L, cu care a acţionat Câmpeanu Traian.

10. Un pistol mitralieră Daimller, seria 1991, în bună stare de funcţiune, cu care a acţionat Opriţa Gheorghe.

11. Un pistol Browning, seria 209721, calibru 9 mm, scurt, în stare de funcţiune, cu care a acţionat Cigmăianu Ioan (decedat în luptă).

12. Un pistol Parabellum, seria 2547, calibru 9 mm, cu care a acţionat Macavei Alexandru (decedat în luptă).

13. Un pistol Steyer, seria 5937, calibru 9 mm lung, cu care a acţionat Deceanu Petru (decedat în luptă).

14. Un pistol Steyer cu tobă, calibru 8 mm, cu care a acţionat Breazu Iuliu.

- S-au mai găsit, după acţiune, 140 cartuşe de pistol mitralieră rusesc, 53 cartuşe Z.B., 32 cartuşe de armă maghiară.

În cabană, după acţiune, s-au găsit:

Una lunetă lungă.

Un vizor, una ştampilă cu inscripţia „Frontul Apărării Naţionale”.

Un aparat de radio A.E.G. cu două acumulatoare, care a fost adus de către Macavei Alexandru.

Una maşină de scris, marca Monarch Pioneer, un multiplicator şi 45 manifeste ale organizaţiei.

S-au găsit 1.620 lei aparţinând organizaţiei.

Se certifică de noi exactitatea prezentului tabel.

Căpitan de Securitate
Kovács Mihai

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 262.

64

1949 aprilie 6. Extras din procesul-verbal de anchetă întocmit de D.R.S.P. Oradea referitor la grupul organizat de sergentul Ioan Popa în cadrul Regimentului 9 Cavalerie Oradea

Proces-verbal

Azi, 6 aprilie 1949, la Direcţiunea Regională a Securităţii Oradea;

Noi, Retezar Ioan, căpitan, din Direcţiunea Regională de Securitate Oradea;

Având în vedere telegrama D.R.S.P. Cluj nr. 5/7358 din 10 martie 1949, prin care ne semnalează că în Regimentul 9 Cavalerie Oradea un sergent a avut strânsă legătură cu o organizaţie subversivă din judeţele Alba şi Turda;

Având în vedere delegaţia verbală a d-lui Director Regional[265];

În baza celor de mai sus, cu ocazia investigaţiilor făcute de noi, am identificat că sergentul în cauză este numitul Popa Ioan, sergent bibliotecar din Regimentul susamintit.

Am dispus de arestarea[266] şi cercetarea susnumitului pentru a stabili legăturile şi activitatea subversivă a susnumitului, cu care ocazie am constatat următoarele:

Susnumitul Popa Ioan, de origine mic burgheză, care în trecut totdeauna a trăit fără gânduri, numai în urma realizărilor clasei muncitoare, a simţit greutăţile vieţii, pentru care motiv a devenit un duşman al actualului regim. Cu ocazia concediului de Crăciun 1948/1949, în ziua de 2 ianuarie 1949, în Teiuş, prin numitul Câmpeanu Traian, membru în organizaţia subversivă [*din*] judeţul Alba, ia contact cu numitul Mihălţan Traian, cârciumar din Teiuş, tot membru în organizaţia subversivă [*din*] judeţul Alba, în locuinţa susnumitului cârciumar.

Aci susnumitul Popa este pus la curent de către Mihălţan şi Câmpean de existenţa organizaţiei subversive, cu scopul de a răsturna actualul regim printr-o insurecţie armată, cu ajutorul primit din străinătate. A mai fost adus la cunoştinţa lui Popa că numele organizaţiei este „Vulturul Negru”, care denumire serveşte şi drept parolă între membrii organizaţiei. Au solicitat de la susnumitul Popa Ioan strângerea armamentului şi organizarea unui cuib în rândurile Regimentului. Numitul Popa Ioan a fost de acord cu toate cele expuse şi s-a angajat la toate misiunile primite.

În ziua de 4 ianuarie 1949, Popa Ioan se reîntoarce la Regiment şi începe organizarea cuibului, conform instrucţiunilor primite.

În jurul zilei de 18-20 ianuarie 1949 este vizitat în Regiment de către numitul Câmpeanu Traian, din partea organizaţiei „Vulturul negru”, care îi aduce o scrisoare din partea şefului organizaţiei, zis Nuţu, care de fapt este Popa Ştefan, student, urmărit din Cluj, şeful organizaţiei legionare subversive din judeţul Alba. În scrisoare, Nuţu îl asigura pe Popa de tot sprijinul organizaţiei şi-i cerea activitate pentru organizaţie, asigurându-l că în caz de pericol să fugă la ei în munţi.

Cu această ocazie, Câmpeanu Traian cere de la Popa anumite informaţii referitor la efectivul şi numele comandanţilor. Popa i-a dat aceasta. Popa primeşte instrucţiuni pentru o activitate mai intensă în ceea ce priveşte procurarea armamentului şi organizarea oamenilor de a fugi în munţi, fiind absolut necesare organizaţiei în vederea revoluţiei.

Susnumitul Popa Ioan, începând de la data reîntoarcerii lui din concediul de Crăciun şi până în momentul arestării, a dus o vie activitate de organizare în rândurile Regimentului.

S-a folosit de următoarea metodă: După un timp de oarecare observare a vizat persoana pe care a vrut să o organizeze. Mai târziu a provocat-o la discuţii politice, prelucrând cu persoana respectivă situaţia de azi, instigând contra actualului regim, elogiind imperialismul apusean. Din comentariile făcute de persoana vizată pentru încadrare s-a

---

[265] Este vorba de locotenent-colonelul Czeller Ludovic, şeful D.R.S.P. Oradea, funcţie deţinută în perioada 30 august 1948-1950. Până la înfiinţarea Securităţii, Czeller Ludovic a ocupat postul de şef al Chesturii de Poliţie a Municipiului Oradea.

[266] Sergentul Ioan Popa a fost arestat la 12 martie 1949, iar pe baza declaraţiilor date de el în anchetă au fost arestaţi şi ceilalţi militari.

convins că este bun sau nu, bun pentru a fi încadrat. Când s-a convins că este a trecut la încadrarea lui în organizaţie, destăinuind că: „Există organizaţia Vulturul Negru, a fugarilor politici, cu scopul de a răsturna actualul regim. Organizaţia este condusă de generalul Mociulschi, sunt foarte mulţi, bine înarmaţi cu muniţii, că au scopul de a face revoluţie şi răsturnarea actualului regim şi când va veni timpul, adică când va veni ordin de la organizaţia din munte, toţi din Regiment vor pleca în munţi”.

Astfel, de la data când a primit misiunea de a organiza în Regiment şi până în momentul arestării, a reuşit să organizeze pe următorii:

În jurul zilei de 20 ianuarie [*1949*], încadrează pe soldatul Boescu Ilisie, şoferul Regimentului, cu care fixează ca, în cazul când va fi momentul fugii, să fugă cu camionul Regimentului. Boescu a fost de acord de a face acest lucru.

Tot în ianuarie, încadrează pe caporalul Cucui Octavian, la propunerea căruia încadrează pe sergentul Ioniga Ioan şi tot atunci încadrează pe fruntaşul Câmpeanu Traian, iar la propunerea acestuia pe caporalul Brândaş Iosif şi Maxim Gheorghe. Caporalul Maxim a mai primit misiunea că la momentul oportun, când va veni ordinul de a pleca în munţi, el va deschide magazia de armătură, de unde vor lua cât mai mult armament.

Cu susnumiţii, Popa ţinea şedinţe de obicei în sala de mese, cu care ocazie ţinea discursuri înflăcărate contra actualului regim, vorbind mereu despre revoluţie şi noul război mondial.

Popa a mai încadrat în organizaţie pe sergentul Teodorescu Nicolae şi pe caporalul Comşulea Alexandru, care au fost de acord, însă până în momentul arestării nu i-a pus în legătură cu ceilalţi. Caporalul Comşulea a tatonat pe numiţii sergenţi Bodea şi Hărdăuţi, însă aceştia l-au refuzat.

Popa a mai vrut să încadreze pe plutonierul Buium Ioan, sergentul Gorgan Nicolae şi caporalul Zimbru Ioan, cărora le-a expus existenţa organizaţiei şi scopurile organizaţiei. Dintre aceştia, ultimii doi l-au refuzat categoric. Plutonierul Buium nu i-a dat nici un răspuns. Toţi ştiau de existenţa unei organizaţii subversive în rândurile regimentului, însă nu au raportat acest lucru.

În ziua de 7 februarie 1949, în remiza bateriei de artilerie, Popa Ioan face şedinţă, la care participă: sergentul Ioniga Ioan, caporalul Maxim Gheorghe, caporalul Cucui Octavian, caporalul Brândaş Iosif şi fruntaşul Câmpeanu Traian. Cu ocazia acestei şedinţe, a expus din nou situaţia şi scopurile organizaţiei, cerând de la ei o foarte mare conspirativitate, punându-le totodată în vedere că în caz de trădare cel în cauză va fi împuşcat. La sfârşitul şedinţei, susnumiţii au depus următorul jurământ, formulat de Popa Ioan: „Jur credinţă comandantului nostru, generalul Mociulschi, că vom lupta pentru dreptatea lui. Aşa să-mi ajute dumnezeu. Moarte trădătorilor”.

Paralel cu cele de mai sus, sergentul Popa ţinea contact cu legăturile sale superioare în cadrul organizaţiei. Astfel, în cursul lunii ianuarie a.c., fiind într-o delegaţie în Cluj, s-a dus până la Teiuş, unde raportează lui Mihălţan Traian rezultatele obţinute de el din punct de vedere organizatoric. Mihălţan îi cere să facă un raport în scris, care urma să fie dus în munţi, la Comandamentul organizaţiei.

Popa face un raport în scris exagerat, pentru a fi mai bine văzut de comandanţii organizaţiei. În scris a comunicat următoarele: are 200 oameni, de care dispune şi care sunt gata de acţiune în orice moment, că vor putea pleca cu tot echipamentul, că pot să aducă cu

ei atâta armament cât se poate duce cu o maşină[267]. Totodată, a cerut un om de legătură care cunoaşte terenul, pentru a ţine contact cu organizaţia şi care pentru faptul că cunoaşte terenul va putea uşura fuga, fixând ca consemn de recunoaştere numărul 5257 +. Acest consemn a fost găsit scris pe căptuşeala bonetei sergentului Popa Ioan.

Pe la sfârşitul lunii februarie, Popa pleacă în concediu. În Teiuş ia contact din nou cu Mihălţan, la care interesându-se de data începerii acţiunii primeşte răspuns că se va începe la 15 martie sau la 1 aprilie. Planul general a fost că prima dată vor fi prinşi şefii politici, primarii localităţilor, poşta, telegraful, căile de comunicaţie şi sediile organizaţiilor democratice. Cele de mai sus ar fi semnalul pentru începerea acţiunii.

Venind înapoi din concediu, Popa comunică cele de mai sus membrilor organizaţiei.

Planul lui Popa Ioan, pentru organizaţia lui din Regiment, a fost următorul:

Pe caporalul Maxim l-a încredinţat cu facerea unei hărţi a judeţului Bihor şi că în momentul plecării va deschide magazia de armament.

Prima dată au plănuit că plecarea se va face cu caii Regimentului, mai târziu însă au hotărât că vor pleca cu maşina Regimentului, având încadrat în organizaţie pentru acest scop pe şoferul soldatul Boescu Ilisie.

L-a însărcinat pe caporalul Comşulea cu întocmirea unui plan de a fugi din regiment, în legătură cu o aplicaţie de noapte. Planul, până în momentul arestării, nu a fost făcut de caporalul susamintit.

Deci planul organizaţiei a fost ca, în momentul când ar fi fost anunţaţi de către un curier al organizaţiei, cu maşina pregătită de soldatul Boescu şi cu armamentul pus la dispoziţie de caporalul Maxim, conform planului ce ar fi trebuit să fie făcut de caporalul Comşulea, ar fi fugit din Regiment la bandele de fugari din munţi, pentru a lupta contra actualului regim.

(...)

Având în vedere că susnumiţii au comis faptele înşirate mai sus ca militari, urmează ca articolele în care au fost încadraţi să fie combinate cu articolele respective din Codul Justiţiei Militare.

Drept care am încheiat prezentul proces-verbal, spre cele legale.

Căpitan de Securitate
Retezar Ioan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 530, vol. 1, f. 3-14.

65

1949 aprilie 16. Referat întocmit de Direcţia a V-a referitor la arestarea persoanelor din Bucureşti care au sprijinit organizaţia lui Dabija şi primele declaraţii ale acestora

16 aprilie 1949

[267] Conform unei declaraţii a lui Ioan Scridon, Dabija nu a oferit informaţii exacte sergentului Ioan Popa, deoarece credea că acesta venea în munţi doar pentru a-i captura şi preda Securităţii (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 530, vol. 1, f. 7)

Referat

În urma cercetărilor efectuate de către D.R.S.P. Cluj asupra membrilor bandei teroriste care activa în regiunea Munţilor Apuseni, [*în*] împrejurimile localităţii Câmpeni, sub conducerea numiţilor Dabija Nicolae şi Macavei Traian, s-a stabilit că numitul Nicolae Niţescu, maior guard de artilerie deblocat, din Bucureşti, Parcul Vatra Luminoasă, str. D. Marinescu, nr. 13, era omul de legătură al acestei organizaţii teroriste în Bucureşti şi a procurat pentru aceasta material explozibil şi tuburi amortizante, având şi legătură cu alţi doi ofiţeri deblocaţi din Capitală.

În urma acestor date, semnalate nouă de către D.R.S. Cluj, prin raportul telegrafic nr. 5/7.358 din 9 martie 1949, în ziua de 12 martie 1949 s-a trecut la reţinerea discretă a numitului Niţescu Nicolae, asupra căruia s-au găsit în buzunarul mic de ceas de la pantalon atât un cod care cuprinde indicative conspirative pentru numele judeţelor din ţară, cât şi instrucţiuni cu privire la activitatea cu caracter informativ şi organizatoric, corpuri delicte pe care le alăturăm în copie la prezentul referat.

Fiind cercetat numitul Niţescu Nicolae, atât asupra celor semnalate nouă de către D.R.S. Cluj, cât şi cu privire la corpurile delicte arătate mai sus, au rezultat următoarele:

În cursul lunii iunie 1948, a venit la Bucureşti cumnatul său Nicolae Dabija, din Aradul Nou, str. Horia, [*nr*.] 13, şi i-a lăsat două hârtii şi un anumit cod, cu rugămintea ca să-i comunice acele date atunci când i le va cere.

În luna noiembrie, Nicolae Dabija a venit din nou în Bucureşti şi i-a amintit numitului Niţescu Nicolae despre hârtiile pe care i le dăduse în luna iunie, acesta confirmând că le păstrează.

De asemenea, susţine că în jurul datei de 24 ianuarie 1949 a venit la domiciliul său un curier, anume Cosma, care i-a comunicat că vine de la Dabija şi că acesta este refugiat în Munţii Apuseni.

Curierul Cosma i-a comunicat că a fost trimis la Bucureşti pentru a procura anumite lucruri lui Dabija şi l-a rugat pe el să facă acest lucru. A primit de la Cosma suma de 20.000 lei, din care a cumpărat circa 500 coli de hârtie, una pereche bocanci, un stilou, plicuri, una pilă de fierăstrău, 5 coli şmirghel, un ghem de sfoară, ace de cusut şi alte obiecte casnice. Toate acestea au costat 13.600 lei, iar restul de bani i-a întrebuinţat pentru uz personal. A doua zi după sosirea lui Cosma la Bucureşti susţine că au venit la domiciliul său doi indivizi, unul cu numele de Macavei, iar al doilea student la medicină, căruia nu-i ştie numele[268], aceştia întrebându-l despre situaţia lui Dabija şi dacă pot să se ducă şi ei la locul unde se află acesta.

Din cele aflate de la Cosma, susţine că Nicolae Dabija se află în Munţii Apuseni cu încă 7-8 persoane refugiate. Ştie, de asemenea tot din afirmaţiile lui Cosma, că sunt bine aprovizionaţi cu alimente şi că populaţia din împrejurimi le procură cu uşurinţă, deoarece o parte din cei refugiaţi sunt din acea regiune şi sunt bine cunoscuţi.

Continuând cercetările cu Niţescu Nicolae, în declaraţia sa dată în ziua de 15 martie a.c. ne arată că în legătură cu organizaţia din munţi sub conducerea lui Dabija mai are cunoştinţă următoarele persoane:

---

[268] Titus Onea.

1. **Angheluţă Mihai**, licenţiat în drept, cu domiciliul în Bucureşti, str. Locotenent-colonel Papazoglu, nr. 41, şi str. Olari, nr. 43, ap. 7, cu serviciul la magazinul „Winter" din str. Lipscani. Acesta avea misiunea de a face legătura între persoane politice din Bucureşti şi banda Dabija, găzduind pentru o noapte pe curierul Cosma, care făcea [*legătura*] între munţi şi Bucureşti.

2. Carra Ioan, fost ofiţer de aviaţie, Bucureşti, Calea Victoriei, nr. 31, cu serviciul la magazinul „Winter" din str. Lipscani, are cunoştinţă de organizaţia din munţi prin Angheluţă, însă nu cunoaşte pe Dabija şi nici pe curierul Cosma.

3. **Ceauşu Titus**, fost ofiţer de aviaţie, cu domiciliul în Bucureşti, Calea Călăraşi, nr. 132, şi acesta are cunoştinţă de organizaţia din munţi prin Angheluţă Mihai.

Numitul Niţescu Nicolae, împreună cu cei trei arestaţi, a avut două întâlniri în Bucureşti, str. Olari, nr. 43, unde s-a discutat situaţia politică şi situaţia organizaţiei din munţi, de care aveau cunoştinţă Niţescu Nicolae şi Angheluţă Mihai. În aceste discuţii s-a hotărât să nu se facă vreo acţiune momentan, lăsând ca evenimentele să hotărască, totodată s-a luat hotărârea să se recruteze elemente ce trebuie să meargă în munţi.

Pentru continuarea arestărilor, s-a trecut la arestarea discretă a numiţilor Angheluţă Mihai, Ceauşu Titus şi Carra Ioan, care în declaraţiile lor ne arată:

Angheluţă Mihai, funcţionar-contabil la firma „Winter", născut la Galaţi, în anul 1920, luna octombrie, ziua 4, fiul lui Dumitru şi Elena, cu domiciliul în Bucureşti, str. Locotenent-colonel Papazoglu, nr. 41, ne arată, în declaraţia sa dată în ziua de 19 martie 1949, că este văr prin alianţă cu Dabija Nicolae şi că acesta, într-o vizită pe care i-a făcut-o, i-a spus că vrea să ia legătura cu nişte camarazi ai săi care sunt fugiţi în munţi. Prin decembrie 1948 a venit numitul Cosma din partea lui Dabija, care era refugiat în munţi, aducând o scrisoare pentru el şi Niţescu în care erau rugaţi să le procure mai multe materiale. Cu această ocazie l-a găzduit pe curierul Cosma în garsoniera din str. Olari, nr. 43. Mai declară că în această garsonieră s-au întâlnit numiţii Niţescu N., Carra Ioan şi Ceauşu Titus, unde au discutat despre banda din munţi condusă de Dabija Nicolae. Angheluţă Mihai ne arată că a redactat împreună cu Dabija Nicolae nişte scrisori pentru Consulatul Turc, în care solicita intervenţie pe lângă americani. Au dat aceste scrisori, urmând ca rezultatul să-l primească el, iar la rândul lui să i-l transmită lui Dabija Nicolae, susţine că rezultatul a fost nefavorabil.

Angheluţă Mihai ne declară că a primit pentru păstrare de la Niţescu Nicolae nişte piese care făceau parte din dispozitivele de alarmă care erau comandate de Dabija Nicolae prin Niţescu Nicolae, pe care le-a confecţionat la două ateliere mecanice, fără ca meşterii acestor ateliere să ştie despre ce este vorba.

Carra Ioan, casier la magazinul „Winter", născut în anul 1909, în comuna Leova, jud. Cahul, cu domiciliul în Bucureşti, Calea Victoriei, nr. 31, ne arată, în declaraţia sa din ziua de 22 martie 1949, că a avut două întâlniri cu Angheluţă Mihai, Ceauşu Titus şi Niţescu Nicolae, unde Niţescu le-a spus despre existenţa bandei din munţi şi că poate să refugieze în munţi ofiţerii deblocaţi. Arată că el nu a fost de acord cu această propunere.

Ceauşu Titus, locotenent-colonel în rezervă de aviaţie, declară, în ziua de 16-18 martie 1949, că a luat parte la întâlnirile avute cu cei arătaţi mai sus în str. Olari, nr. 43. Arată că ştia de existenţa bandei teroriste din munţi şi a primit ca sarcină să recruteze oameni pentru a merge în munţi, însă nu a recrutat.

În timpul cercetărilor, ne-a sosit sub stare de arest şi numitul Dabija Nicolae, care ne arată, în declaraţia sa din ziua de 25 martie 1949, că într-adevăr a avut legături cu Capitala

prin curierul Cosma cu numiţii Niţescu Nicolae şi Angheluţă Mihai. Prin Angheluţă Mihai trebuia să se facă legătura cu Ambasada Turcă şi Americană.

Concluzii:

Numiţii Niţescu Nicolae, Angheluţă Mihai, Carra Ioan şi Ceauşu Titus aveau legătură prin curierul Cosma în banda teroristă din Munţii Apuseni condusă de Dabija Nicolae şi Macavei Traian.

Propuneri:

Pentru continuarea şi desăvârşirea anchetei propunem ca numiţii: Angheluţă Mihai, Niţescu Nicolae, Carra Ioan şi Ceauşu Titus, împreună cu declaraţiile şi corpurile delicte să fie înaintaţi D.R.S. Cluj, unde sunt reţinuţi şi restul de membri din banda de sub conducerea lui Dabija Nicolae şi Macavei Traian, care au activat în Munţii Apuseni.

Căpitan de Securitate
Popescu Constantin

[*Rezoluţii*:]
16 aprilie 1949.
De acord cu concluziile şi propunerile cuprinse în referatul de faţă.
Căpitan de Securitate
S. Antoniu

16 aprilie 1949.
Vor fi trimişi la Cluj.
Urmăriţi cercetările.
Mişu Dulgheru

18 aprilie 1949.
Adresă [către] *D.*[irecţia] *a IV-a pentru a da delegaţi care să ridice de la Jilava pe Niţescu Nic., Angheluţă Mihai, Ceauşu Titus şi Carra Ioan să-i ducă la Cluj.*
Adresă [către D.R.S.P.] *Cluj la care se vor alătura declaraţiile lor şi corpurile delicte (piesele metalice).*
S. Antoniu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 345-348.

66

1949 aprilie 16. Proces-verbal de cercetare întocmit de S.J.S.P. Târnava Mică referitor la anchetarea lui Simion Ordeanu

Proces-verbal

16 aprilie 1949

Noi, Corlea Ioan, sublocotenent în Serviciul Judeţean de Securitate Târnava Mică.

Având în vedere ordinul în rezoluţie al d-lui căpitan Triponescu Iuliu din Serviciul Judeţean de Securitate Târnava Mică pus pe ordinul Direcţiunii Regionale a Securităţii Sibiu nr. 5/13.439 din 14 aprilie 1949, prin care ne ordonă înaintarea la Serviciul Judeţean de Securitate Alba a numiţilor Ordeanu Simion şi Breazu Ioan, ambii originali din comuna Mihalţ, judeţul Alba, învinuiţi pentru activitate subversivă „manisto-legionară".

Bazaţi pe cele de mai sus, s-a procedat la interogarea susnumiţilor, care ne dă aparte fiecare câte o declaraţie vizată de noi spre neschimbare, face parte integrantă din prezentul, din care în rezumat reiese:

Învinuitul Ordeanu Simion, de profesiune elev la Şcoala industrială, clasa a V-a, în Blaj, original [*sic!*] din comuna Mihalţ, jud. Alba, în etate de 22 ani, fiul lui Ioan şi Virginia, agricultori.

Recunoaşte că împreună cu Bedeleanu Ioan a activat în organizaţia subversivă manistă „Fii Cerului", existentă în comuna Mihalţ, iar membri care fac parte în organizaţie sunt: Haţeganu Gheorghe, Deceanu Dănilă („Bătrânu"), Haţeganu Simion („[*a*] lui Aurel"), Sabău Simion („[*a*] lui Toma"), Barna Iulius („[*a*] lui Mălai"), Mărgineanu Petru, din comuna Obreja, jud. Alba.

Recunoaşte că Bedeleanu i-a dat un pistol mitralieră împreună cu 200 cartuşe calibru 9 mm lung, precum şi 5 calupuri de trotil şi un pistol cu butie, ce l-a dat la Sabău Viorel, frate cu Sabău Simion.

Declară că organizaţia avea drept scop răsturnarea regimului de democraţie populară şi totodată asasinarea elementelor care ar căuta descoperirea organizaţiei, astfel că în ziua de 16 februarie 1949 trebuia asasinat Uscă Nicolae, membru de partid din Mihalţ, care a avut intenţia de a-i demasca, precum şi pe ajutorul de primar Mihălţan Vian, din acea comună.

Mai rezultă din declaraţii că următorii membri şi simpatizanţi ai organizaţiei posedă armament: Barna Iulius („[*a*] lui Mălai"), Sabău Simion („[*a*] lui Toma"), Drâmbărean Cornel („[*a*] lui Florean"), Barna Ioan, fraţi, doi în acelaşi nume, care ambii posedă armament, Haţeganu Simion.

Din declaraţia învinuitului Breazu Ioan, elev [*în*] clasa a XI-a [*la*] Liceul Mixt Blaj, în etate de 19 ani, original din comuna Mihalţ, jud. Alba, fiul lui Petru şi Carolina, agricultori.

Recunoaşte că a avut cunoştinţă de organizaţie, precum şi că Ordeanu i-a vorbit despre asasinarea numitului Uscă Nicolae, membru de partid din Mihalţ.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Sublocotenent de Securitate
Corlea Ioan

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 6, f. 246.

67

1949 aprilie 20. Ordin al D.G.S.P. adresat D.R.S.P. Oradea prin care se cere trimiterea în judecată a lotului Ioan Popa, cu instrucţiuni de refacere a procesului-verbal de anchetă

Direcţia Generală a Securităţii Poporului
[*Nr*.] 513/44.313
20 aprilie 1949.

Direcţiunea Regională de Securitate Oradea

În referire la adresa dvs. nr. 5/9.785 din 12 aprilie 1949, prin care ne înaintaţi dosarul de anchetă încheiat în cauza organizaţiei subversive „Vulturul Negru" de la Regimentul 9 Cavalerie Oradea, vă rugăm să trimiteţi în judecată pe numiţii: Popa Ioan, Puiu [*Cucui* – n.n.] Octavian, Câmpeanu Traian, Maxim Gheorghe, Brândaş Iosif, Ioniga Ioan, Buium Ioan [*Ilisie* – n.n.] şi Gorgan Nicolae.

Înainte de a-i trimite în justiţie însă vă rugăm să refaceţi procesul-verbal[269] în sensul următor:

În loc de paragraful: „având în vedere telegrama D.R.S.P. Cluj nr. 5/7.358…" şi apoi „având în vedere delegaţia verbală a d-lui Director Regional" etc., scrieţi „fiind informaţi că în Regimentul 9 Cavalerie Oradea există organizaţie teroristă, am trecut la cercetări, chemând în faţa noastră pe numiţii: …

Din cercetarea lor a reieşit cele ce urmează: …".

Vă atragem atenţia că în general din cuprinsul procesului-verbal nu trebuie să reiasă felul în care am căpătat informaţiile, nici felul în care am dus cercetarea, adică nu trebuie să reiasă că am arestat întâi un vinovat care ne-a divulgat pe un altul şi care la rândul lui ne-a divulgat pe un al treilea.

Un proces-verbal care arată sursa informaţiilor, care arată numărul unei telegrame prin care suntem informaţi şi deci arată indicativele pe care le întrebuinţăm, care arată cum a mers cercetarea, în sensul cine a fost cel care a divulgat pe un altul, constituie o deconspirare inutilă a muncii noastre.

Vă rugăm, de asemenea, să înlocuiţi termenul „fugari politici", cu termenul „membrii a unor bande teroriste", deoarece nu este vorba de nişte cetăţeni cu idei politice pe care nu le pot susţine în libertate, ci de nişte infractori la legile ţării, urmăriţi pentru acele infracţiuni, între care unele chiar de drept comun, şi care se dedau la acte de teroare.

A întrebuinţa termenul „fugari politici" înseamnă a le crea un piedestal de martiri.

Procesul-verbal, de asemenea, nu trebuie să cuprindă încadrarea în drept a faptelor incriminate.

Într-adevăr, procesul-verbal de încheiere de cercetări, după cum îi arată şi numele, are un rol bine determinat de lege, şi anume acela de a arăta faptele materiale constatate prin cercetări.

[269] Vezi Documentul nr. 64.

Încadrarea în textul de lege trebuie să fie cuprinsă în referatul introductiv făcut de Parchetul Militar.

Colonel de Securitate — M. Dulgheru

Căpitan de Securitate — S. Antoniu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 530, vol. 1, f. 145-146.

68

1949 aprilie 20. Proces-verbal de predare-primire prin care Biroul Securităţii Poporului Câmpeni înainta organizaţiei U.F.D.R. din plasa Câmpeni obiectele confiscate abuziv de la părinţii lui Traian Ihuţ

Proces-verbal

Astăzi, 20 aprilie 1949.

Noi, Coldea Gheorghe, locotenent de Securitate din Biroul Securităţii Poporului Câmpeni – Turda, şi Boncea Maria, secretara Organizaţiei U.F.D.R. pe plasa Câmpeni – Turda, am procedat primul la predarea şi secundul la primirea obiectelor menţionate mai jos, confiscate de la individul Ihuţ Petru[270], din comuna Bistra, jud. Turda:

1 pereche ghete damă
2 perechi bocanci
1 pieptar damă
20 buc. cămăşi damă
11 buc. cămăşi bărbăteşti
4 perechi indispensabili
26 buc. prosoape
7 buc. şervete
5 buc. feţe pernă
20 metri liniari pânză de casă
3 buc. feţe masă
8 buc. poale femeieşti
3 buc. cearceafuri
9 buc. veste bărbăteşti
4 buc. vestoane bărbăteşti
2 buc. bluze pânză bărbăteşti
3 buc. pantaloni bărbăteşti
2 buc. basmale femeieşti
1 buc. fustă femeiască
2 buc. gheme lână colorată
6 metri pânză de lână colorată

[270] Asupra „legalităţii” şi modului în care a decurs „confiscarea” de către Securitate a acestor bunuri aparţinând lui Petru şi Ana Ihuţ, părinţii lui Traian Ihuţ, a se vedea Documentul nr. 32.

1 buc. căciulă de miel
1 buc. jerseu lână
2 buc. site
4 perechi ciorapi lână
5 buc. traiste
6 buc. desagi lână
1 buc. joagăr
3 buc. oale diferite
8 buc. căni diferite
3 buc. cratiţe diferite
10 buc. farfurii diferite
10 kg untură
10 kg slănină
5 kg carne de porc
3 buc. pături
1 buc. bundă
9 buc. saci diferiţi
1/2 litră sâmburi bostan
2 litri sămânţă cânepă
2 litre făină porumb
2 buc. canapele din lemne de brad
26 gheme cânepă
58 fuioare cânepă
1 buc. saltea

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal de predare şi primire spre cele legale.

Am predat
Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

Am primit
Secretara U.F.D.R.
Boncea Maria

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 25, f. 272.

1949 aprilie 29. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Turda de Gheorghe Opriţa referitoare la activitatea sa anticomunistă anterioară intrării în organizaţia condusă de Dabija

Azi, la data de 29 aprilie 1949. Dată
în faţa noastră pentru neschimbare.
Sublocotenent Herţa Vasile

Declaraţie

Subsemnatul Opriţa Gheorghe, de ani 22, născut la data de 27 februarie 1927, în com. Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara, fiul lui Gheorghe şi Dorina, de profesiune agricultor, avere n-are, carte ştie, având la bază 7 clase primare, necăsătorit, de regie ortodoxă, serviciul militar nesatisfăcut, condamnat nu am fost, cu ultimul domiciliu în com. Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara, declar următoarele:

În luna iunie 1948, după terminarea cursurilor şcolare, vărul meu Anghel Avram, care este student la belle-arte din Bucureşti şi care în prezent este arestat[271], mi-a spus că la Bucureşti studenţii sunt organizaţi în organizaţie subversivă legionară, tot atunci mi-a spus ca să fac şi eu parte din organizaţie şi să organizez în comună. În 20 iulie 1948, tot vărul meu Anghel Avram, care venise cu suma de 600.000 de lei, pe care i-a primit de la organizaţia din Bucureşti, din care în ziua arătată mi-a dat mie suma de 16.000 lei pentru a cumpăra cereale, cu care am plecat la Alba Iulia, unde am cumpărat 60 ferdele porumb, care au costat 10.200 [*lei*] şi pe care cereale le-am depozitat la Anghel Avram acasă, în com. Balomir, jud. Hunedoara. În ziua următoare, 21 iulie, mi-a mai dat suma de 8.000 de lei pentru a mai cumpăra cereale de la Vinţu de Jos, de unde am cumpărat câte 41 ferdele, care tot la Anghel Avram au fost depozitate. Tot în luna iulie, în ziua de 25, împreună cu Anghel Avram şi Chimiş Ioan, care făcea parte din organizaţie, am plecat la Alba Iulia, unde s-a cumpărat un porc de 230 kg şi care a costat 30.000 lei, care a fost transportat tot în com. Balomir şi tăiat de Chimiş Ioan şi [*pe*] care l-a pregătit Anghel Avram împreună cu mama sa.

Tot pentru organizaţie, s-a mai cumpărat un porc de 120 kg cu 12.000 lei, pe care l-a cumpărat de la fostul notar Balomiri Aviron, din com. Balomir, jud. Hunedoara, pe care la fel l-au conservat în butoaie. Numitul Anghel Avram ştiu că avea legătură cu Fleşeriu Adrian, din com. Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara, şi cu Pătruţ Remus, din aceeaşi comună. În com. Şibot, jud. Hunedoara, avea legătură cu Trifu Ioan, student, care avea şi serviciu pe la Orăştie, iar în com. Acmariu, jud. Alba, avea legătură cu feciorul preotului din această

---

[271] Avram Anghel (Avrămuţ), născut la 24 iunie 1924 în satul Balomiru de Câmp, com. Şibot, jud. Alba, student în anul V la Facultatea de Bellearte din Bucureşti, a fost arestat la 12 august 1948. Condamnat de Tribunalul Militar Sibiu la 15 ani închisoare, a fost deţinut la Jilava (1950-1951), Piteşti (iun.-aug. 1951), Gherla (din aug. 1951), Canal, Baia Sprie, Aiud. A fost eliberat din Colonia Salcia la 8 august 1963. A decedat la 2 iunie 1979 (*** *Noi nu am avut tinereţe…* p. 219). La Penitenciarul Gherla a fost supus reeducării, fiind maltratat de grupul condus de Ţurcanu (Traian Popescu, *Experimentul Piteşti*, în *Experimentul Piteşti*, vol. I, Fundaţia Culturală Memoria Filiala Argeş, Piteşti, 2003, p. 85-87).

comună, anume Tibi, absolvent a 8 clase normale, din Deva. În com. Vinerea, jud. Hunedoara, mai avea legătură cu Bura, muncitor la fabrică în Cugir.

Mai ştiu că Anghel Avram avea legătură cu [*un*] inginer de la Bucureşti, la care nu-i ştiu numele, de la care primea instrucţiuni şi bani şi care a fost de două ori prin com. Balomir. Pe la sfârşitul lunii iulie 1948, eu, Anghel Avram şi Fleşeriu Adrian am plecat în com. Vinerea, unde ne-am întâlnit cu numitul Bura, care era muncitor la fabrică la Cugir, de unde s-au ridicat 5 bombe şi 10 mine, care au fost ridicate de la Depozitul de Muniţie din Vinerea şi transportate cu căruţa mea în com. Balomir şi depozitate la văduva Badiu Stela, unde se mai găseau şi 4 arme, care au fost depozitate de Anghel Avram. Pe la 1 august 1948 ştiu că a venit în comună inginerul de la Bucureşti şi care împreună cu Anghel Avram a cumpărat o cantitate mare de pânză de pe la diferiţi cetăţeni din comună, dar pe care nu-i ştiu şi la fel nu ştiu ce urma să facă cu acea pânză. Tot în seara zilei de 1 august 1948 a venit feciorul preotului din com. Acmariu, anume Tiberiu, pe care împreună cu Anghel Avram şi inginerul de la Bucureşti i-am dus la o petrecere în com. Blandiana, jud. Alba, unde au stat circa 3 ore. După acest timp ne-am reîntors, numitul Anghel Avram am auzit spunându-i inginerului şi lui Tiberiu că s-a întâlnit cu un sublocotenent sau locotenent din com. Vinţu de Jos, jud. Alba, unde făcea serviciul la un depozit de muniţie din acea comună, al cărui nume nu-l ştiu, doar atât am auzit că acesta le-a promis muniţie şi grenade, care urma ca s-o transporte cu barca pe Mureş de la Vinţu de Jos în com. Balomir. Acestea urma să le ridice în momentul când acel ofiţer îi va anunţa. Inginerul a stat în comună 2 zile, după care a plecat la Bucureşti, în care interval a plătit lui Bogdan Achim suma de 1.000 lei pentru ca să scoată trotilul din bombe, care a fost scos şi ridicat de către inginerul de la Bucureşti şi duse la Bucureşti, împreună cu cele 10 mine, care au fost ridicate tot de la depozitul de muniţie din com. Vinerea, jud. Hunedoara. A doua zi după plecarea inginerului la Bucureşti, numitul Anghel Avram, Fleşeriu Adrian şi Pătruţ Remus au fost arestaţi de către Securitatea Deva, tot atunci s-au mai arestat şi învăţătorul Anghel Virgil, Adam Domiţian, Adam Petru, Bogdan Achim, Chimiş Ioan, pe ultimii până atunci nu i-am ştiut încă în organizaţie.

După ce au fost arestaţi toţi cei de mai sus, eu am stat mai mult ascuns prin câmp. Într-una din zile, întâlnindu-mă cu văduva Badiu Stela, spunându-mi armele care au fost depuse de către Anghel Avram la ea şi că ar trebui transportate de acolo, eu mergând la numita Badiu Stela, de la care am ridicat un pistol mitralieră automat şi un încărcător plin de cartuşe şi un pistol mic de buzunar, pe care le-am dus acasă. În ziua următoare, aflând că au venit organele Securităţii să ridice armele, eu atunci am fugit cu acestea pe câmp, unde am stat circa 2 săptămâni ascuns, după care timp am venit acasă şi am aflat că tatăl meu era arestat şi că nu-i va da drumul până nu se va preda armamentul pe care l-am ridicat de la văduva Badiu Stela. Atunci am predat armele, după care am plecat şi a stat mai mult timp ascuns. După această dată eu am stat mai mult ferit, iar în luna noiembrie 1948 a venit la mine Cigmăianu, muncitor, din com. Şibot, jud. Hunedoara, care era urmărit pentru evadare de la închisoare[272] pentru atitudine legionară (în prezent decedat la Muntele Mare din 4 martie 1949), care aflase că sunt fugit, propunându-mi să plecăm împreună. De data aceasta eu nu am plecat cu el nicăieri. În ziua de 10 ianuarie 1949 a venit din nou la mine Cigmăianu Ioan, cu care de data aceasta am plecat în com. Vaideei, jud. Hunedoara, unde am stat timp

[272] Ioan Cigmăianu evadase din sediul Biroului local de Securitate Cugir, unde se afla arestat, probabil pentru activitatea legionară desfăşurată în trecut.

de 10 zile la Borcan Gheorghe, care spunea că este rudenie de-a lui Cigmăianu. După 10 zile, cât am stat la Vaideei, m-am reîntors din nou acasă, unde am stat mai mult tot ascuns, până în ziua de 22 februarie 1949, când a venit din nou la mine, spunându-mi că are pe cineva la Alba Iulia care ne va poate duce la munte, unde vom fi apăraţi. La acea dată am şi plecat cu el la Alba Iulia, la Cristian Mihai, muncitor la C.F.R., care ne-a făcut legătură cu studentul Oargă Ioan şi încă cu un elev de la liceu[273], cu care am plecat în com. Galda de Jos, la unul Olteanu[274], care era şef de organizaţie în acea comună şi care ne-a îndreptat în com. Benic la unul Dominic[275], care ne-a dus mai departe la Laslo Aron, tot din com. Benic, care la rândul lui ne-a trimis la Bolfea Silvestru în com. Întregalde, de unde studentul Oargă Ioan s-a întors acasă. La Bolfea Silvestru am fost predaţi lui Pascu Cornel, Macavei Traian, Scridon Ioan şi Maier Iosif, cu care am plecat în Muntele Mare la cabană.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau, susţin şi o semnez propriu, nefiind silit de nimeni.

Opriţa Gheorghe

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 810, f. 184-185.

70

1949 mai 5. Procesul-verbal al şedinţei M.A.I. referitoare la pregătirea „procesului bandelor teroriste din munţi”[276]

Proces-verbal

Astăzi, 5 mai 1949, la Bucureşti.

Întrunindu-se colectivul format din: tov. ministru Bunaciu Avram, tov. ministru adjunct Jianu Marin, tov. general-locotenent Pintilie Gheorghe, tov. general-maior Nicolschi Alexandru şi tov. colonel Dulgheru Mişu, pentru a lua în discuţie şi a stabili planul de lucru şi atribuirea sarcinilor concrete ce revin fiecăruia în vederea pregătirii procesului bandelor teroriste din munţi, s-a hotărât următoarele:

1. Studierea dosarelor şi întocmirea unui referat pentru fiecare individ în parte:
- revine tov. colonel Dulgheru Mişu, care le va supune întregului colectiv.
2. Ancheta propriu-zisă.
- revine tov. colonel Dulgheru Mişu, cu echipa de anchetatori.
3. Stabilirea indivizilor care vor merge în proces:

---

[273] Simion Moldovan.
[274] Emil Olteanu.
[275] Dominic Preja.
[276] Documentul a mai fost publicat şi în Florica Dobre (coord.), Florian Banu, Camelia Duică, Silviu B. Moldovan, Elis Neagoe-Pleşa, Liviu Ţăranu (eds.), *„Bande, bandiţi şi eroi”. Grupurile de rezistenţă şi Securitatea (1948-1968). Documente*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2003, p. 56-57. Am considerat însă a fi utilă editarea lui în acest volum, deoarece printre cei vizaţi în acest proces se aflau şi unii membrii ai organizaţiei conduse de maiorul Nicolae Dabija.

- discutarea cu ei revine colectivului, iar responsabilitatea o are tov. ministru Bunaciu Avram.

4. Fixarea martorilor acuzării:

- discutarea cu martorii revine tov. ministru adjunct Jianu Marin şi tov. colonel Dulgheru Mişu.

5. Regimul ce urmează a li se aplica:

- Informatori în celule.
- Hrană.
- Pază.
- Problema informatorilor revine tov. ministru adjunct Jianu Marin, restul cade în sarcina tov. colonel Dulgheru Mişu.

6. Întocmirea referatului introductiv:

- revine tov. ministru Bunaciu Avram.

7. Pregătirea apărării şi a completului de judecată:

- revine tov. ministru Bunaciu Avram

8. Fixarea localului de judecată:

- revine tov. ministru adjunct Jianu Marin.

9. Studierea dosarelor existente la Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului va începe în ziua de 6 mai 1949, urmând să se continue cu celelalte de îndată ce vor sosi din provincie.

Drept care am încheiat prezentul proces-verbal.

A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 76, f. 124-125.

71

1949 [*mai*]. Chestionar cuprinzând întrebările ce urmau să-i fie adresate lui Nicolae Dabija de anchetatorii Direcţiei a V-a

Dabija Nicolae

Chestionar

1. Care au fost principalele motive care v-au determinat să desfăşuraţi activitate teroristă şi informativă?

2. Ce motive de ordin personal v-au stârnit ura împotriva actualului regim democratic din ţară?

3. Ce influenţă au exercitat anumite puteri străine imperialiste asupra desfăşurării activităţii dvs. subversive, teroriste şi informative?

4. Prin ce mijloace s-a exercitat această influenţă a unor puteri străine asupra dvs.?

5. Pe sprijinul căror puteri străine v-aţi bizuit în desfăşurarea activităţii dvs. subversive, teroriste şi informative?

6. Ce aţi făcut pentru a lua legătura cu anumite misiuni ale unor puteri străine în vederea obţinerii acestui sprijin?

7. Ce scrisori aţi adresat unor anumite misiuni străine, în ce limbă erau ele redactate şi care era conţinutul lor?

8. Din ce trebuia să fie constituit ajutorul şi sprijinul solicitat acestor misiuni străine pentru desfăşurarea activităţii dvs. subversive, teroriste şi informative?

9. Ce aţi înţeles să oferiţi acestor puteri străine în schimbul ajutorului pe care contaţi că-l veţi primi?

10. Ce alte acţiuni aţi plănuit pentru viitor în vederea intrării în legătură cu aceste misiuni străine?

11. Ce instrucţiuni cu caracter de activitate informativă i-aţi dat lui Niţescu şi în ce scop?

12. Când şi în ce împrejurări aţi redactat aceste instrucţiuni?

13. În ce scop aţi urmărit să culegeţi informaţii de ordin politic, militar şi economic?

14. Ce corespondenţă conspirativă cu Niţescu Nicolae aţi purtat în baza acestor instrucţiuni?

15. Ce indicative cu caracter conspirativ aţi transmis lui Niţescu Nicolae şi care era scopul lor?

16. Ce informaţii v-a transmis Niţescu Nicolae pe baza instrucţiunilor primite?

17. Căror alte persoane aţi dat instrucţiuni asemănătoare?

18. Ce instrucţiuni aţi dat membrilor organizaţiei teroriste pe care aţi condus-o cu privire la culegerea de informaţii cu caracter militar, politic şi economic?

19. Ce scopuri aţi urmărit prin constituirea bandei pe care aţi condus-o?

20. Ce plan imediat de acţiune avea banda în vederea atingerii scopurilor sale?

21. Cine a alcătuit planul de acţiune şi cine urma să conducă executarea lui?

22. Prin ce mijloace urma să realizaţi atingerea scopurilor propuse?

23. În eventualitatea izbucnirii unui nou conflict, ce plan de acţiune avea banda condusă de dvs.?

24. În ce mod şi prin ce mijloace trebuia să se aducă la îndeplinirea şi executarea acestui plan?

25. Cine trebuia să conducă executarea acestui plan de acţiune?

26. Când s-a desfăşurat atacul asupra Percepţiei Fiscale din Teiuş?

27. Cine a propus executarea acestui atac?

28. Cum s-a desfăşurat atacul şi cine a participat la executarea lui?

29. Făcea parte acest atac dintr-un plan general de acţiune al bandei pe care aţi condus-o?

30. Ce victime aţi provocat în rândurile personalului percepţiei?

31. Ce sumă de bani ai reuşit să jefuiţi?

32. Ce destinaţie avea suma jefuită şi ce întrebuinţare i-aţi dat?

33. Ce alte atacuri plănuise să execute banda dvs. şi din a cui iniţiativă?

34. Ce scopuri urmărea executarea acestor atacuri teroriste?

35. Aţi mai cunoscut şi alte persoane din alte organizaţii subversive?

36. Cine este autorul manifestului intitulat „Proclamaţia", pe care urma să-l răspândească banda condusă de dvs.?

37. Prin ce mijloace aţi multiplicat acest manifest şi în câte exemplare a fost multiplicat?

38. Ce scopuri aţi urmărit prin redactarea, multiplicarea şi răspândirea acestui manifest?

39. Ce caracter avea acest manifest prin conţinutul său?

40. În ce loc şi de către cine s-a efectuat multiplicarea manifestului?

41. Cum v-aţi procurat mijloacele necesare acestei multiplicări şi în ce mod urma să fie răspândit manifestul?

42. La ce dată urma să se realizeze răspândirea manifestelor şi cine fixase data răspândirii lor?

43. În ce regiuni şi în care localităţi urmau să fie răspândite manifestele?

44. Ce motive de ordin obiectiv au împiedicat răspândirea manifestelor şi în câte exemplare au fost ele multiplicate în vederea răspândirii lor?

45. Era plănuită multiplicarea şi răspândirea altor manifeste în afară de cel intitulat „Proclamaţia" şi ce acţiune urma să aibă acesta?

46. Cine este autorul aşa zisului „Statut" al bandei pe care aţi condus-o?

47. Ce motive v-au determinat să redactaţi acest „Statut"?

48. Ce scopuri aţi urmărit prin alcătuirea acestui „Statut"?

49. Cine este autorul formulei de „jurământ" destinată membrilor bandei condusă de dvs.?

50. Ce motive v-au determinat să redactaţi această formulă?

51. Ce scopuri aţi urmărit prin redactarea acestei formule de jurământ?

52. Când urmau să depună jurământul membrii bandei condusă de dvs.?

53. Ce motive obiective au împiedicat depunerea jurământului de către membrii bandei pe care aţi condus-o?

54. Cum aţi acţionat în Muntele Mare când aţi fost împresuraţi de trupe?

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 379-382.

72

1949 mai 5. Autobiografie dată de Nicolae Dabija în anchetă la Direcţia a V-a

Declaraţie

Autobiografie

Subsemnatul Dabija Nicolae, maior în rezervă, născut la 18 aprilie 1907, în oraşul Galaţi, jud. Covurlui, din părinţi Dumitru şi Ioana, ambii decedaţi, tatăl de profesie tâmplar, iar mama casnică, de naţionalitate şi cetăţenie română, de religie ortodoxă, căsătorit în anul 1933 cu Florica, născută Angheluţă, neavând copii, având ca studii 5 clase de liceu teoretic şi absolvent al cursului de completare de la Liceul Militar din Iaşi, fost ofiţer de carieră, cu ultimul grad maior în Cercul Teritorial Arad, trecut în cadrul disponibil la cerere în vara anului 1946, posedând ca avere imobiliară 5 hectare de pământ arabil în Aradul Nou, ca lot „Mihai Viteazul", întrucât sunt decorat cu acest ordin, soţia mea posedând ca avere imobiliară o casă în oraşul Brăila, str. Ştefan cel Mare, trimis în judecată sau condamnat nu am fost

niciodată până în prezent, având ultimul domiciliu în oraşul Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar cele ce urmează:

M-am născut la 18 aprilie 1907 în oraşul Galaţi, având ca părinţi pe Dumitru şi Ioana, ambii decedaţi, tatăl de profesie tâmplar, iar mama casnică. La vârsta de 9 ani am rămas orfan de tată şi ca urmare întreaga mea copilărie şi adolescenţă a fost lipsită de sprijinul material necesar. Am urmat cursul primar la Şcoala primară de băieţi nr. 6 din Galaţi până în anul 1918, după care am intrat să urmez studiile liceale la Liceul „Vasile Alecsandri" din Galaţi. În anul 1922 am fost nevoit să întrerup cursurile la Liceul „Vasile Alecsandri" din cauza lipsurilor materiale în care se găsea familia mea la acea dată şi să intru funcţionar la un birou. Clasele [a] 4-a şi [a] 5-a de liceu le-am dat în particular. În anul 1926 am intrat voluntar în armată la Regimentul 13 Infanterie Iaşi, unde am fost îndemnat de şefii mei ierarhici să mă duc să-mi completez studiile la Liceul Militar din Iaşi şi să intru în şcoala militară pentru a mă face ofiţer.

În anul 1926/1927 am urmat cursurile complementare de la Liceul Militar Iaşi, având gradul de sergent, iar în toamna anului 1927, în urma concursului pe care l-am dat, am intrat la şcoala pregătitoare de ofiţeri.

Am urmat cursurile şcolii pregătitoare de ofiţeri din anul 1927 până în anul 1929, când am absolvit-o, fiind clasificat al 41-lea din 186 de candidaţi.

Cariera de ofiţer am făcut-o prin mai multe garnizoane şi unităţi din ţară. În gradele de sublocotenent şi locotenent am făcut serviciul în garnizoanele Galaţi, Brăila, Soroca şi Chişinău. De la 1 iulie 1929 şi până la 1 octombrie 1933 la Regimentul 11 Infanterie Galaţi, de la 1 octombrie 1933 şi până la 10 mai 1934 la Regimentul 38 Infanterie Brăila, de la 10 mai 1934 şi până la 1 octombrie 1936 în Regimentul 39 Infanterie Soroca, iar de la 1 octombrie 1936 până la 1 septembrie 1939 la Liceul Militar Chişinău.

În gradul de căpitan am făcut serviciul în Regimentul 4 Grăniceri Deva de la 1 septembrie 1939 până la 15 octombrie 1941, când am plecat pe front. De la această dată am luat parte la campania din răsărit contra Uniunii Sovietice, luând parte la luptele din Peninsula Kerci, 1942, Caucaz, primăvara anului 1943, Cuban, în vara anului 1943, şi Pericop, din toamna anului 1943 până la 12 aprilie 1944, când am fost evacuat, fiind rănit.

Tot stagiul pe front, în gradul de căpitan şi maior, l-am făcut cu Regimentul 38 Infanterie.

În decursul acestei campanii am fost rănit de două ori. Tot timpul am fost numai comandant de unitate de luptă, iar faptele deosebite de eroism pe care le-am săvârşit au fost citate în trei rânduri pe întreaga armată şi o dată pe naţiune.

Am fost decorat cu Ordinul „Steaua României" în gradul de cavaler, ofiţer şi comandor.

Cu Ordinul „Mihai Viteazul" clasa a III-a[277], cu „Crucea de Fier", clasele a II-a, I şi „Crucea Germană în Aur".

---

277 *Raportul special pentru propunerea de decorare cu Ordinul „Mihai Viteazul" clasa a III-a a căpitanului Dabija Nicolae din Regimentul 38 Infanterie*, cu nr. 137.306, întocmit de comandantul Diviziei 10 Infanterie, generalul Sava Caracaş, la 9 febr. 1943, avea următorul conţinut: „Căpitanul Dabija Nicolae, comandantul Companiei 5 din Regimentul 38 Infanterie, a dovedit, pe timpul debarcării inamice din noaptea de 3/4 febr. 1943 şi următoarele 4 zile de luptă, un exemplu înălţător de vitejie, destoinicie şi devotament în luptă. În îndeplinirea misiunii de a apăra coasta mării cu compania sa în

Am fost înaintat la gradul de maior în mod excepţional, înaintea promoţiei mele.

La 23 august 1944 mă găseam la Regimentul 38 Infanterie, luând parte la operaţiunile de regrupare ale forţelor române din jurul Bucureştiului. La data de 1 septembrie 1944 am fost internat în spital din cauza rănii care mi se deschisese, unde îmbolnăvindu-mă de două ori de erizipel la Spitalul Militar din Târgovişte am fost nevoit să stau internat până la 1 decembrie 1944.

De la 1 decembrie 1944 şi până la 20 iulie 1946, când am trecut în cadrul disponibil, am făcut serviciul în Regimentul 4 Grăniceri şi 10 Grăniceri, neluând parte la campania din vest, ca unul ce aveam aproape 3 ani neîntrerupţi de stagiu pe front.

După retragerea mea din cadrele active ale armatei m-am stabilit în Aradul Nou, unde m-am ocupat cu cultivarea celor 5 hectare de pământ arabil cu care am fost împroprietărit ca fiind decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul".

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau, o susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Bucureşti, 5 mai 1949. Maior în rezervă
Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 13, f. 46-47.

---

sectorul Iushnaia Ozereika, căpitanul Dabija, rezistând dârz 3 zile şi 4 nopţi, încercuit de un inamic mult superior ca număr şi care a atacat însoţit de numeroase care de luptă, a reuşit să neutralizeze şi să reţină asupra punctului de sprijin ce comanda focul şi forţele inamice şi astfel să uşureze înaintarea rezervelor. În timpul atacului, căpitanul Dabija, după 4 zile de încercuire, ia comanda tuturor trupelor şi atacând concentric inamicul reuşeşte a-l nimici complet. Este de remarcat că acest înalt spirit de îndeplinire a misiunii până la capăt l-a împrumutat şi subalternilor, întrucât peste unul din punctele sale de sprijin inamicul a trecut, distrugându-l în întregime, fără ca un singur om să dea înapoi, iar cele două puncte de sprijin comandate de 2 subalterni au rezistat eroic, sub directul său impuls, timp de 4 zile, trecând apoi la atac cu un elan indescriptibil şi nimicind pe inamic până la unul. În acţiunea sa, căpitanul Dabija a transformat debarcarea celei mai bune brigăzi sovietice, dotată cu care de luptă americane, într-un eşec total, producându-i: peste 800 sovietici morţi, răniţi sau prizonieri; 31 care de luptă distruse; 1 şlep cu benzină distrus; 1 şlep cu autoturisme nimicit şi peste 40 de ambarcaţiuni intacte, de provenienţă engleză, capturate. Prin rezistenţa sa eroică şi reacţiunea violentă, căpitanul Dabija a asigurat menţinerea întregului front al Caucazului de Sud şi în special a Novorossiskului, care în cazul când importanta acţiune a inamicului ar fi reuşit, primejduia întregul plan de acţiune al Înaltului Comandament, care se sprijină pe garantarea litoralului până la sacrificiu. Pentru aceste motive şi pentru o recompensare binemeritată a înaltelor fapte de arme săvârşite de căpitanul Dabija Nicolae, îl propun la decorarea cu Ordinul «Mihai Viteazul» clasa a III-a" (Arhivele Militare Române, fond Decoraţii Est, dosar nr. 338, f. 16-17, document primit prin amabilitatea d-nei Florica Dobre, căreia îi mulţumim şi pe această cale).

1949 mai 5. Declaraţie dată în anchetă la Direcţia a V-a de Nicolae Dabija privind întreaga sa activitate anticomunistă

Dată în faţa noastră azi, 5 mai 1949[278].
Căpitan **Cosma Alexandru**

Declaraţie

Subsemnatul Dabija Nicolae, maior în rezervă, născut la 18 aprilie 1907, în oraşul Galaţi, judeţul Covurlui, din părinţii Dumitru şi Ioana, ambii decedaţi, de naţionalitate şi cetăţenie română, de religie ortodoxă, căsătorit în anul 1933, cu Florica, născută Angheluţă, neavând copii, având ca studii 5 clase de liceu teoretic şi absolvent al cursului de completare de la Liceul Militar din Iaşi, fost ofiţer de carieră, cu ultimul grad maior, la Cercul Teritorial Arad, trecut în cadrul disponibil la cerere în vara anului 1946, fiind trecut în rezervă la 9 iulie 1947, posedând ca avere imobiliară 5 ha de pământ arabil în Aradul Nou, ca lot „Mihai Viteazul", soţia mea posedând ca avere imobiliară o casă în oraşul Brăila, str. Ştefan cel Mare, trimis în judecată sau condamnat nu am fost niciodată până în prezent, având ultimul domiciliu în Aradul Nou str. Ana Ipătescu nr. 25, declar următoarele:

În primăvara anului 1948, am luat hotărârea de a trece la acţiuni de forţă împotriva actualului regim din ţară, luând în acest scop decizia de a alcătui şi conduce o organizaţie înarmată în vederea realizării acestui scop. Această hotărâre am luat-o de comun acord cu fraţii Macavei Traian şi Macavei Alexandru, pe primul dintre ei cunoscându-l în primăvara anului 1948 la Arad, în casa camaradului şi prietenului meu maior în rezervă Oprean Ioan, din str. Episcopiei nr. 1, iar pe Alexandru Macavei cunoscându-l în aceeaşi casă câteva luni mai târziu, în octombrie 1948, după ce activitatea mea începuse.

Hotărârea de mai sus am luat-o determinat de faptul că nu eram de acord, după cum nici acum nu sunt, cu transformările şi reformele sociale aplicate de actualul regim, nefiind de asemenea de acord cu transformările şi reformele aplicate în armată, ceea ce mă determinase ca după apariţia legii cadrului disponibil, din vara anului 1946, să părăsesc cadrele active ale armatei, înaintând şi cerere în acest sens.

Prevedeam, de asemenea, dezlănţuirea apropiată a unui război între anglo-americani şi Uniunea Sovietică şi înţelegeam să lupt din nou împotriva Uniunii Sovietice, aşa cum am făcut şi în trecut.

La luarea acestei hotărâri au avut o mare influenţă şi emisiunile radiofonice ale posturilor de radio Londra, „Vocea Americii" şi Ankara, în care vedeam îndemnuri clare de a trece la acţiuni violente pentru răsturnarea actualului regim din ţară. Tocmai din această cauză eram convins că voi putea căpăta oricând sprijin şi ajutor american în acţiunile pe care începusem a le plănui.

Hotărâsem împreună cu Traian Macavei să întemeiez, în regiunea Munţilor Apuseni, o organizaţie mare înarmată, sub conducerea mea, ai căror membrii trebuiau să fie recrutaţi de către Traian Macavei din rândurile elementelor duşmănoase faţă de actualul regim, ca:

---

278 Autentificarea declaraţiei a fost făcută ulterior, la D.R.S.P. Sibiu.

ofiţeri deblocaţi, funcţionari comprimaţi, chiaburi etc., indiferent de convingerea lor politică, putând fi manişti, legionari sau liberali.

Scopul urmărit de mine prin înfiinţarea unei asemenea organizaţii înarmate era acela de a trece la acţiuni imediate îndreptate împotriva fruntaşilor politici democraţi şi autorităţilor din localităţile situate în regiunea Munţilor Apuseni, prin atacarea şi asasinarea fruntaşilor locali ai Partidului Muncitoresc Român, ca şi prin atacarea şi incendierea sediilor autorităţilor locale, precum şi a sediilor Partidului Muncitoresc Român. Totodată urmăream să provoc atentate de cale ferată în acea regiune, aruncări de poduri în aer, incendieri de fabrici şi alte acte de sabotaj asemănătoare, pentru a semăna panică în rândurile populaţiei locale şi pentru a pregăti o stare de spirit prielnică declanşării unei insurecţii armate, pentru răsturnarea actualului regim. Acesta era un scop imediat, care trebuia atins independent de eventualitatea izbucnirii unui nou război.

Pentru aceste eventualităţi urmăream să execut acţiuni de mai mare amploare prin ocuparea căilor de comunicaţie din defileurile Mureşului, Someşului, Oltului, Prahovei şi chiar în regiunea Vatra Dornei, spre a dezarticula traficul de pe aceste căi de comunicaţie. În caz de război, plănuiam de asemenea să execut cu membrii organizaţiei mele atacuri de hărţuială împotriva unităţilor militare ale Armatelor Sovietice şi Române, precum şi atacarea şi jefuirea de depozite militare de armament, muniţii, echipament, alimente, medicamente etc.

A rămas stabilit ca Macavei Traian să înceapă să recruteze membri pentru organizaţie, iar eu am plecat la Bucureşti pentru a lua legătura cu persoane îndreptăţite de la Misiunea Americană, spre a cere sprijin bănesc şi ajutor în materiale de luptă.

Încă din vara anului 1948, cam prin luna iunie, am început să activez subversiv în colaborare cu Mihai Angheluţă, căutând să iau legături cu Misiunea Americană din România. În acest scop, am redactat împreună cu Mihai Angheluţă două scrisori în limba franceză prin care în prima scrisoare rugam pe consulul turc, cu care am avut legătura, să dea a doua scrisoare Ambasadei Americane. În această din urmă scrisoare rugam pe Ambasada Americană din Bucureşti să-mi dea ajutor material în fonduri băneşti şi materiale de luptă pentru organizaţia mea.

Tot în acest scop, am încercat să iau legătura cu Misiunea Americană prin domnul general [*în*] rezervă Petrescu Dumitru, din Bucureşti, str. Argentina nr. 41, ca unul ce a fost ataşat militar la Washington, şi-l bănuiam că are legături cu anglo-americanii.

În toamna anului 1948, după ce am avut o consfătuire cu fraţii Macavei Sandu şi Traian, în casa maiorului Oprean Ioan, din Arad, m-am hotărât să trec la organizarea organizaţiei mele înarmate. În acest scop, m-am deplasat, cam pe la mijlocul lunii decembrie 1948, din Arad în judeţul Alba Iulia [*Alba* – n.n.], regiunea Întregalde. În seara zilei de 16 decembrie 1948, împreună cu fraţii Macavei Traian şi Sandu Macavei, am poposit la sălaşul lui Bolfea Silvestru, din comuna Întregalde. După câteva zile am dat fiinţă organizaţiei mele subversive, care la acea dată se compunea din următorii membri: maior rez. Dabija Nicolae, şef şi comandant, Sandu Macavei şi Traian Macavei, consilieri, Pascu Cornel, din comuna Benic, Sandu Maxim, Bolfea Silvestru şi Iosif[279], din comuna Mogoş, ca membri.

Armamentul şi muniţiile organizaţiei mele a fost strâns de la locuitorii nemulţumiţi cu actualul regim, aceştia fiind chiaburii din comunele din regiunea Munţilor Apuseni.

---

[279] Iosif Clamba.

Recrutarea de noi membri pentru organizaţie mea se făcea în urma unei propagande duşmănoase regimului, fiind preferaţi ca membri cei din pătura nemulţumiţilor, adică chiaburi, funcţionari deblocaţi, militari din rezervă şi deblocaţi.

În numele organizaţiei mele, am redactat o proclamaţie prin care urmăream să fac agitaţie în rândul populaţiei pretabile de o insurecţie armată contra actualului regim. Această proclamaţie a fost multiplicată în mai multe exemplare.

Pentru a da un caracter de rigiditate militară în ceea ce priveşte normele organizatorice, este redactat pentru organizaţia mea subversivă un aşa-zis statut, iar paralel cu acest statut am redactat şi formula unui jurământ pe care ceream să-l depună toţi membrii organizaţiei.

Fondurile băneşti necesare organizaţiei mele urmau să se procure prin jefuirea instituţiilor bancare din regiunea Munţilor Apuseni, în care scop s-a şi dat un atac asupra Percepţiei din comuna Teiuş, la data de 22 decembrie 1948, şi ulterior, după ce luam legătura cu anglo-americanii, de la aceştia.

- De la Percepţia din Teiuş s-a jefuit suma de lei 310.000, luând parte la acest atac: Sandu Macavei, Traian Macavei, Sandu Maxim, Pascu Cornel, Iosif din Mogoş şi Bolfea Silvestru. Această sumă a fost întrebuinţată la procurarea de armament, echipament şi materiale de propagandă pentru organizaţia noastră.

Acţiunile pregătite de organizaţia mea erau de ordin terorist şi trebuiau să se execute prin atentate de cale ferată, atacuri contra membrilor Partidului Muncitoresc Român, contra organelor Securităţii etc. şi urmau să înceapă la ordinele şi dispoziţiile mele.

La ajungerea mea în regiunea Munţilor Apuseni, fiind informat de fraţii Macavei, Pascu Cornel şi Sandu Maxim că în această regiune mai sunt fugari şi bande organizate, am căutat să iau legătura cu ele. În acest scop, prin luna februarie 1949, Traian Macavei a luat legătura cu Popa Ştefan, din regiunea Benic-Cricău, şi urma să mă întâlnesc cu el la 6 martie 1949, însă acest lucru nu s-a mai putut executa din cauza intervenţiei trupelor de Securitate la 4 martie 1949.

- Am mai intenţionat ca după topirea zăpezii să luăm legătura şi cu organizaţiile subversive din Banat şi Munţii Neamţului.

- În dimineaţa zilei de 4 martie 1949, pe la orele 6 dimineaţa, când mă găseam pe Muntele Mare, am fost surprinşi de către trupele de Securitate.

Fiind luaţi prin surprindere şi dezechipaţi, prima cabană, în care se găseau 6 membri din organizaţia noastră, a căzut din primul moment în mâinile Securităţii. În a doua cabană, în care mă găseam eu împreună cu 16 membri din organizaţie, văzând că este înconjurată de trupele de Securitate, am încercat să ne deschidem drum prin aruncarea de trotil şi foc de armă. După câteva minute ne-am despresurat, însă trupele Securităţii fiind mai numeroase şi mai puternic înarmate ne-au copleşit, forţându-ne să abandonăm lupta. Acest lucru a mai fost determinat şi prin prinderea a 6 membri din organizaţia noastră. La această acţiune am luat parte, dirijând toată acţiunea organizaţiei mele şi luptând contra trupelor de Securitate cu arma şi aruncări de trotil.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Bucureşti, 5 mai 1949.

Maior rezervă
Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 19-21.

74

1949 mai 7. Adresă a D.R.S.P Timişoara către D.R.S.P Cluj referitoare la maiorul Ioan Opreanu şi legăturile acestuia cu Nicolae Dabija

Direcţia Regională a Securităţii Poporului Timişoara
Nr. 11/6.277

Către
Direcţia Regională a Securităţii Poporului Cluj
Spre ştiinţa D.G.S.P.

La telegrama dvs. nr. 5/7.358 din 10 martie 1949, avem onoarea a vă comunica următoarele:

Numitul Opreanu Ioan, domiciliat în Arad, str. Episcopiei, nr. 1, a fost reţinut la Serviciul de Securitate Arad şi cercetat asupra legăturilor pe care le-a avut cu maiorul Dabija, şeful unei organizaţii subversive descoperite în Muntele Mare, jud. Turda.

Din cele declarate de susnumitul rezultă că pe Dabija Nicolae l-a cunoscut în şcoala militară, fiindu-i coleg de pluton, iar mai târziu au fost ambii deblocaţi, fiind legaţi oarecum atât prin faptul că se cunoşteau încă din şcoala militară, cât şi prin situaţia lor creată în urma măsurilor de deblocare [*a*] unor ofiţeri din armată.

Pe plutonierul Iancu l-a cunoscut în anul 1948, luna mai, prin intermediul lui Dabija Nicolae.

Prin luna iunie 1948, maiorul Dabija Nicolae a făcut un chef în comuna Ghioroc, jud. Arad, unde s-a certat cu nişte învăţători, cu care a avut vii discuţii politice, după care a plecat la Bucureşti, unde s-a refugiat pentru un timp de cca 2 luni, după care s-a reîntors la Arad, unde şi-a vândut lucrurile spunând că va pleca din nou la Bucureşti, întrucât este decorat cu „Mihai Viteazul” şi „Crucea de Fier” şi se teme să nu fie arestat pentru faptele comise pe teritoriul Uniunii Sovietice în timpul războiului.

Maiorul Dabija Nicolae a propus maiorului Opreanu Ioan să treacă împreună peste frontieră, însă acesta din urmă nu a fost de acord.

Pe la sfârşitul lunii noiembrie 1948, Opreanu Ioan a fost chemat de Dabija Nicolae la el acasă în Aradul Nou, unde i-a spus că a vândut caii, căruţa şi lucrurile pe care le avea şi că pleacă dispărând dintre oameni, fără a-i spune unde se duce.

I-a cerut lui Opreanu Ioan să aibă grijă de soţia lui şi s-o ajute să vândă lucrurile ce i-au mai rămas.

După plecarea lui Dabija, maiorul Opreanu Ioan a fost vizitat de către plutonierul Iancu, cu domiciliul în comuna Chişineu Criş, jud. Arad, care i-a cerut să-i comunice ceva veşti despre Dabija, însă până la această dată nu aflase nimic despre el.

Pe la începutul lunii ianuarie 1949, înainte de Bobotează, s-a prezentat la maiorul Opreanu Ioan din Arad un curier din partea lui Dabija, anume Petre[280], care i-a spus că a adus o scrisoare pentru el şi una pentru plutonierul Iancu.

Imediat după sosirea curierului la Opreanu acasă a sosit şi plutonierul Iancu. În scrisoarea trimisă lui Opreanu maiorul Dabija îi cerea să cumpere cca 10 m de stofă kaki, pe care să o vopsească şi să o ţină la el, trimiţându-i şi o sumă de cca 80-100 mii lei.

Opreanu Ioan, după ce a citit scrisoarea, l-a întrebat pe curier unde se află Dabija Nicolae, însă acesta a spus că nu poate să spună, astfel că Opreanu Ioan neştiind unde se află nu a primit banii, spunându-i să nu mai vină pe la el şi să-i spună şi lui Dabija să-l lase în pace. De la acea dată maiorul Opreanu Ioan nu a primit nici o veste de la Dabija Nicolae.

În scrisoarea adresată lui Iancu, maiorul Dabija îl ruga să-i procure articole de scris, maşină de scris, hârtie, indigo etc. şi să-l însoţească pe curier.

Plutonierul Iancu a fost la Opreanu Ioan prin 15 martie 1949, spunându-i că a fost solicitat din partea cuiva să intre într-o organizaţie de partizani şi să activeze, cerându-i sfatul asupra acestui lucru, Opreanu sfătuindu-l să nu se amestece şi să nu creadă în astfel de oameni, întrucât aceştia nu sunt decât escroci care caută să-l stoarcă de bani, plutonierul Iancu, şi el deblocat, având o stare materială bună, o casă şi ceva avere în comuna Chişineu Criş, jud. Arad.

Am luat măsuri ca plutonierul Iancu să fie reţinut de către Biroul de Securitate Chişineu Criş şi înaintat Serviciului de Securitate Arad pentru a fi cercetat, însă până în prezent acesta nu a apărut în comună, fiind plecat de cca 2 săptămâni la Cluj pentru a-şi face o operaţie.

Din cercetările întreprinse de noi am stabilit că maiorul de rezervă Opreanu Ioan, care lucra în fabrica I.T.A. ca muncitor la secţia aspritorie din luna iunie 1948, a mai luat cunoştinţă de existenţa organizaţiei de partizani şi de la numitul Povicescu Felix, portar, cu domiciliul în Arad, str. Episcop Gr. Comşa, nr. 1, mergând într-o zi la acesta pentru a-i plăti apa şi salariul la portar.

La Povicescu se afla Ungureanu Teodor, şeful organizaţiei de partizani din judeţul Arad, care a fost prezentat de Povicescu lui Opreanu şi care a început să spună cum stau lucrurile cu organizaţia de partizani de sub conducerea generalului Dragalina.

La cele spuse de Ungureanu Teodor, maiorul Opreanu şi-a exprimat neîncrederea în reuşita organizaţiei de partizani de a răsturna guvernul, arătând că acest lucru este foarte greu de făcut, mai ales când este vorba de lupta împotriva unei armate organizate.

Ungureanu a căutat să-l convingă că organizaţia are strânse legături cu jandarmii şi ofiţerii din armată şi când va începe răscoala aceştia se vor alătura acţiunii lor, la care Opreanu a răspuns prin cuvintele: „Să vă ajute Dumnezeu", menţionând că el nu se amestecă întrucât este suspectat de pe urma cumnaţilor săi, care la fel sunt fugiţi şi au fost cercetaţi în repetate rânduri pentru faptul că au bătut nişte subofiţeri.

După această discuţie, Ungureanu rămânând numai cu Povicescu Felix, i-a dat acestuia sarcina de a-l verifica pe Opreanu, întrucât la nevoie ar putea să le fie de folos.

După cca 3 zile, Povicescu Felix l-a vizitat pe Opreanu acasă, vorbindu-i despre acţiunile partizanilor din regiunea Oraviţa, unde aceştia au eliberat din închisoare deţinuţi politici şi că au atacat un tren şi ceva depozite cu muniţii, la care Opreanu s-a exprimat că nu

[280] Petru Cosma.

se va putea câştiga lupta partizanilor, deoarece aceştia nu luptă pentru libertate, ci caută să jefuiască oamenii de bunurile lor, pierzându-şi simpatia şi sprijinul maselor.

Maiorul Opreanu a luat cunoştinţă din timp de existenţa organizaţiei de partizani, fiind solicitat de către maiorul Dabija şi plutonierul Iancu de a se încadra şi lupta în cadrul organizaţiei şi de către Ungureanu Teodor şi Povicescu Felix, care de asemenea i-a propus a se încadra în rândurile partizanilor, însă acesta a refuzat de a se amesteca în ambele cazuri, fără însă a denunţa pe cei în cauză.

Opreanu urmează a fi cercetat şi în cadrul organizaţiei de partizani, încadrându-se ca tăinuitor, urmând a se încheia acte întregului lot.

Se anexează câte un exemplar din fişa personală*.

Locotenent-colonel de Securitate
Ambruş Coloman

Maior de Securitate
Moiş Aurel

[*Rezoluţie*:]
8 mai 1949.
Tov. Beiner va studia şi va raporta tov. colonel spre a se lua măsuri pentru reţinerea plutonierului Iancu.
Aurel Stănescu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 153-155.

75

1949 mai 7. Autobiografie dată în anchetă la Direcţia a V-a de Titus Onea

Dată în faţa noastră azi 7 mai 1949.
Vizată spre neschimbare[281].
Căpitan Cosma Alexandru

Declaraţie

Subsemnatul Onea Titus, de profesie student, anul VI medicină umană Cluj, născut în anul 1925, luna ianuarie, [*ziua*] 10, în comuna Roşia Montană, jud. Alba, necăsătorit, de naţionalitate şi cetăţenie română, de religie greco-catolică, fiul lui Gherasim, pensionar public, şi al Eugeniei, născută Macavei, casnică. Am un frate Remus, de ani 23, student anul IV medicină Cluj, şi o soră Ofelia, de ani 22, studentă anul III farmacie Cluj. Serviciul militar l-am satisfăcut în cadrul facultăţii, având gradul de caporal, fără avere imobiliară, cu ultimul domiciliu în Cluj, str. Anatole France 11.

Declar următoarele:

Am făcut 4 clase primare la Roşia Montană, jud. Alba, iar părinţii mei având posibilităţi m-au trimis la Cluj la Liceul „Gh. Bariţiu”, unde am făcut cl. I şi [*a*] II-a. M-am mutat

* Nu se publică din considerente de spaţiu.
281 Declaraţia a fost autentificată ulterior, la D.R.S.P. Sibiu.

apoi la Blaj, unde am făcut clasele III-VII, iar clasa a VIII-a la Bucureşti, la Liceul „Mihai Viteazul”. Bacalaureatul l-am luat la Orăştie. În timpul cât am fost la liceul din Blaj, şi anume în anul 1940, am făcut parte din Frăţia de Cruce condusă de Pop Cornel.

În anul 1943 m-am înscris la Facultatea de Medicină din Cluj-Sibiu, făcând trei ani la Sibiu, iar doi la Cluj. În anul 1947, fiind solicitat de colegul Golea Ioan, am contribuit şi eu cu ceva făină şi rufărie pentru ajutarea legionarilor închişi la Aiud. În iunie 1948, văzând că se fac arestări în rândul studenţilor şi dat fiind faptul că am contribuit şi eu la ajutarea legionarilor, am căutat să mă ascund, stând până la 20 iulie 1948 la Bucium-Montari, la bunica mea, iar din 20 iulie 1948 până la 20 august 1948 la mama mea, la Baia Mare, iar din 20 august până la 24 octombrie 1948 la mătuşa mea, la Satchinez, de unde am plecat la Bucureşti, unde am stat la Gruber Alexandru, până la 24 februarie 1949, când, împreună cu Cosma Petru, am plecat la Muntele Mare, jud. Turda.

Am luat legătură cu organizaţia condusă de maiorul Dabija prin Cosma Petru, care m-a căutat la Bucureşti şi mi-a propus să-l însoţesc la Muntele Mare. Prima lui propunere am refuzat-o, iar când Cosma Petru a revenit la Bucureşti şi mi-a repetat propunerea am acceptat-o, la data de 24 februarie 1949 plecând împreună cu el. Am fost determinat să plec de faptul că eram urmărit şi Cosma Petru mi-a spus că locul unde se găsea organizaţia era o ascunzătoare sigură. La Muntele Mare am ajuns în ziua de 26 februarie 1949, găsind acolo pe maiorul deblocat Dabija Nicolae, Macavei Traian şi alţii. Am fost primit ca şi toţi ceilalţi în organizaţia condusă de maiorul Dabija. La Muntele Mare am făcut de 5-6 ori santinelă la marginea pădurii, pentru paza organizaţiei.

Am asistat la şedinţa în care maiorul Dabija a vorbit despre scopurile organizaţiei sale, spunând în esenţă că acestea sunt recrutarea a cât mai mulţi oameni, lupta împotriva regimului şi [*în*] final răsturnarea prin forţă a regimului actual.

În ziua de 3 martie 1949 s-a făcut distribuirea armamentului şi cu această ocazie am primit o armă Z.B. şi 50 cartuşe.

Conducătorul organizaţiei înarmate de la Muntele Mare, jud. Turda, era maiorul deblocat Dabija Nicolae, iar ajutor al său îl avea pe Macavei Traian.

Maiorul Dabija a conceput un manifest pe care l-a multiplicat cu ajutorul unei maşini de scris aduse de Cosma Petru. La multiplicarea acestui manifest a fost ajutat de către d-ra Pop Alexandra, care-i dicta.

Pentru viitor se intenţiona în primul rând recrutarea de membri, iar după ce s-ar fi ajuns la un număr suficient să se dea atacuri la depozite de muniţii şi armament pentru aprovizionarea organizaţiei cu astfel de materiale, precum şi, la momentul ce s-ar fi socotit oportun, diverse acte de sabotaj.

Scopul final al organizaţiei era răsturnarea actualului regim prin forţă.

Organizaţia şi-a procurat fonduri prin atacul dat asupra Percepţiei din Teiuş.

Prin acţiunea de la 4 martie 1949, dusă de forţele Securităţii, organizaţia condusă de maiorul Dabija Nicolae a fost lichidată.

În decursul acţiunii eu am făcut uz de armă, trăgând în direcţia în care fugeam 4 cartuşe şi apoi am aruncat arma şi restul de cartuşe.

Cu ocazia acţiunii de la 4 martie 1949 au fost împuşcaţi mortal doi ostaşi şi un sergent major din trupele de securitate.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu şi nesilit de nimeni.

București, 7 mai 1949. Titus Onea

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 122-123.

76

1949 mai 8. Referat întocmit de căpitanul S. Antoniu privind rezultatul cercetărilor efectuate asupra maiorului Nicolae Dabija şi modalităţile de continuare a anchetei

8 mai 1949

Referat

Dabija D. Nicolae, maior deblocat, născut la Galaţi, la 18 aprilie 1907, din părinţi Dumitru, tâmplar, şi Ioana, casnică, ambii decedaţi, căsătorit şi fără copii, a luat parte la Campania din Est din 1941-1944, fiind decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul" şi cu „Crucea germană de aur" şi fiind citat de 3 ori pe întreaga armată şi o dată pe naţiune.

La data de 22 martie 1949 a fost arestat în comuna Bistra, jud. Turda, fiind prins printr-o operaţiune de capturare în podul unui grajd unde se ascunsese. La arestarea sa a fost găsit înarmat cu armă automată şi grenade, dar fiind împresurat n-a putut face uz de ele.

Din cercetările efectuate până în prezent asupra sa, rezultă cele ce urmează:

Dabija Nicolae a cunoscut la Arad, în primăvara anului 1948, pe fraţii Macavei Traian şi Macavei Alexandru, cu care a discutat despre existenţa unor grupuri teroriste în Munţii Apuseni. A luat, împreună cu cei doi fraţi Macavei, hotărârea de a organiza un grup similar, după ce în prealabil urmau să se intereseze dacă într-adevăr în Munţii Apuseni s-au format astfel de grupuri.

Venind la Bucureşti, la începutul verii anului 1948 (mai-iunie), Dabija Nicolae recrutează pe linia acestei activităţi subversive pe Niţescu Nicolae, cumnatul său, de asemenea maior deblocat (arestat) şi pe o altă rudă a sa prin alianţă, Angheluţă Mihai (arestat), fost secretar de legaţie la Ministerul Afacerilor Străine, comprimat.

A încercat în acea epocă să ia legătura cu personalităţi de la Misiunea Americană din Capitală.

În acest scop, l-a vizitat pe generalul în rezervă Petrescu Dumitru (dispărut), fost ataşat militar la Washington, care l-a sfătuit să aştepte pentru moment desfăşurarea evenimentelor internaţionale.

În acelaşi scop, a obţinut o întrevedere cu un consul de la Consulatul Turciei din Bucureşti, Calea Dorobanţilor, [*nr.*] 72, al cărui nume nu-l cunoaşte, întrevedere obţinută sub pretextul solicitării unei vize de intrare în Turcia.

În cursul acestei întrevederi, Dabija Nicolae a înmânat consulului turc 2 scrisori redactate în limba franceză, scrisori la a căror redactare a participat şi Angheluţă Mihai.

Prima scrisoare era adresată Misiunii Americane, conţinutul ei arătând că în ţară a luat fiinţă o organizaţie subversivă cu scopul de a răsturna prin acţiuni violente actualul regim democratic, solicitând sprijin american în materiale de luptă (arme, muniţii, echipament, medicamente) şi fonduri.

A doua scrisoare era adresată însuşi consulului turc şi-l solicita pe acesta să predea prima scrisoare Misiunii Americane. Consulul turc a oprit cele două scrisori, rezervându-şi câteva zile pentru răspuns şi spunând că va discuta în acest sens cu ministrul plenipotenţiar al Turciei din Bucureşti. Răspunsul urma să fie dat telefonic, printr-o formulă convenţională: „actele de viză sunt gata”. Peste câteva zile, Angheluţă Mihai a dat un telefon consulului turc şi a primit un răspuns negativ: „actele de viză nu sunt gata”.

Tot în vara anului 1948, în timp ce se afla în Capitală, Dabija Nicolae a redactat şi a bătut la maşină, în 30 de exemplare, un manifest cu conţinut violent antidemocratic, antisovietic şi monarhist. Aceste exemplare le-a trimis prin poştă la diferiţi ofiţeri deblocaţi şi funcţionari comprimaţi, ale căror adrese le-a luat din cartea de telefon.

În acelaşi timp, Dabija Nicolae a căutat să intre în Mişcarea Legionară prin intermediul lui Angheluţă Mihai, care i-a prezentat un avocat legionar al cărui nume nu şi-l aminteşte. Acest contact n-a avut însă rezultate deoarece respectivul avocat i-a comunicat că în urma arestării lui Nicolae Petraşcu legionarii sunt în derută.

Plecând din nou la Arad în octombrie 1948, Dabija Nicolae s-a întâlnit iar cu fraţii Macavei, hotărând împreună cu aceştia plecarea în Munţii Apuseni şi alcătuirea acolo a unui grup terorist. Înainte însă de a pleca în munţi, Dabija vine din nou în Capitală, unde îl vizitează încă o dată pe generalul în rezervă Petrescu Dumitru. În cursul acestei vizite, generalul Petrescu Dumitru i-a promis că va lua contact cu persoane de la Misiunea Americană în vederea obţinerii unui sprijin american pentru organizaţie, însă i-a pus lui Dabija condiţia ca atât el, cât şi oamenii săi, să i se subordoneze, ceea ce Dabija Nicolae a acceptat. De atunci n-a mai avut nici o legătură cu generalul Petrescu Dumitru.

Cu prilejul aceleiaşi călătorii în Capitală, Dabija a predat cumnatului său, maiorul deblocat Niţescu Nicolae, un formular cuprinzând instrucţiuni asupra culegerii de informaţii politice, militare şi economice în diferite regiuni ale ţării, precum şi un tabel al tuturor judeţelor din ţară, cuprinzând indicative conspirative ale acestora (ambele aceste documente au fost găsite atât asupra lui Dabija, cât şi asupra lui Nicolae Niţescu, la arestarea sa).

La 15 decembrie 1948, Dabija Nicolae, împreună cu fraţii Macavei, au luat calea munţilor, construindu-şi două cabane întărite pe Muntele Mare, în regiunea Munţilor Apuseni, în apropiere de localitatea Câmpeni. Astfel, banda teroristă condusă de Dabija Nicolae, iniţiată şi organizată de către acesta şi fraţii Macavei, a ajuns să aibă un efectiv de 24 membri. Ea avea ca scop răsturnarea prin violenţă a regimului democratic din ţara noastră, iar în vederea atingerii acestui scop erau plănuite atentate de cale ferată simultane în defileurile Mureşului, Someşului, Oltului, Prahovei şi Vatra Dornei, asasinate asupra fruntaşilor PMR din regiunea unde activa banda, atacarea organelor de Securitate, precum şi a autorităţilor publice locale.

Pentru eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi Uniunea Sovietică, banda îşi propusese să ocupe defileurile Mureşului şi Someşului, spre a paraliza orice comunicaţie prin ele.

Procurarea de fonduri urma să se facă prin atacarea instituţiilor bancare şi fiscale.

În ziua de 22 decembrie 1948, Dabija Nicolae, împreună cu fraţii Macavei şi alţi trei membri ai bandei, au atacat înarmaţi Percepţia Fiscală din Teiuş, jefuind-o de suma de 310.000 lei şi rănind grav cu acest prilej pe perceptorul care le-a opus rezistenţă.

Cu ajutorul unui curier trimis în Capitală, banda şi-a procurat o maşină de scris, precum şi hârtie, cumpărate la Bucureşti de maiorul deblocat Niţescu Nicolae. Cu ajutorul

acestor materiale, Dabija a redactat în cabanele de pe Muntele Mare o aşa numită „Proclamaţie” în numele bandei sale, pe care o intitulase pompos „Frontul Apărării Naţionale – Corpul de Haiduci”. Această „Proclamaţie” a fost scrisă la maşină în cca 500 exemplare care însă n-au putut fi răspândite, deoarece au intervenit operaţiunile de capturare a bandei. Aceste manifeste, cu un violent conţinut antidemocratic, antisovietic şi monarhist, au fost găsite în cabane cu prilejul operaţiilor.

De asemenea, Dabija redactase un „Statut” al organizaţiei, care avea un pronunţat caracter militar, atât prin rigiditatea disciplinei impuse membrilor, cât şi prin sistemul de organizare a bandei. Totodată, el redactase şi un formular de jurământ pentru membrii bandei sale.

Tot în Capitală s-au comandat, prin maiorul deblocat Niţescu Nicolae, una sută percutoare pentru mine detonante, care însă n-au fost expediate de către acesta la Muntele Mare (50 dintre acestea au fost găsite la atelierul unde fuseseră comandate).

În ziua de 4 martie 1949, membrii bandei urmau să depună în mod solemn jurământul în faţa lui Dabija, dar în dimineaţa aceleiaşi zile cele două cabane au fost atacate de trupele de Securitate. Cu prilejul luptelor ce s-au dat, au fost ucişi 7 bandiţi, fiind de asemenea victime şi în rândul trupelor Securităţii (un subofiţer şi doi soldaţi morţi, precum şi patru soldaţi răniţi). Dabija Nicolae a reuşit să părăsească locul luptei, după ce a tras în tot timpul acestor lupte în trupele de Securitate, continuând apoi să rătăcească prin munţi până în ziua de 22 martie 1949, când a fost arestat.

Banda lui Dabija a fost lichidată, 7 bandiţi fiind ucişi, 16 arestaţi şi unul urmărit.

A fost capturat următorul armament aparţinând bandei:

1. 6 arme război
2. 3 pistoale mitraliere
3. 4 pistoale calibru 9 [*m/m*] lung, cu 157 cartuşe
4. 1 pistol automat rusesc, cu 71 cartuşe
5. Una armă Z.B., cu 35 gloanţe
6. Un pistol rachetă
7. 5 grenade
8. 238 cartuşe
9. Trotil şi fitil

În declaraţiile sale, Dabija Nicolae indică pe fraţii Macavei Traian şi Macavei Alexandru ca principali inspiratori şi iniţiatori ai bandei teroriste pe care el însuşi a condus-o.

Pe de altă parte, Dabija Nicolae încearcă să prezinte activitatea sa teroristă ca având un caracter „naţional-patriotic”, colorând în această nuanţă toate acţiunile sale criminale.

Este necesară înlăturarea acestor tendinţe manifestate de Dabija Nicolae în declaraţiile sale.

De asemenea, este necesar ca Dabija Nicolae să arate limpede că motivul principal care l-a determinat să treacă la activitatea sa teroristă şi criminală este ura sa înverşunată împotriva regimului democratic al ţării.

Căpitan de Securitate
S. Antoniu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 13, f. 66-70.

77

1949 mai 8. Declaraţie dată în anchetă la Bucureşti de Alexandru Maxim privind întreaga sa activitate din anii 1948-1949

Dată în faţa noastră azi 8 mai 1949
şi vizată de noi spre neschimbare[282].
Căpitan Cosma Alexandru

Declaraţie

Subsemnatul Maxim Alexandru, născut în comuna Ulmeni-Pământeni, jud. Ilfov, la data de 22 martie 1926, fiul lui Constantin, de profesie grădinar la ferma Ciorani – Prahova, şi al Alexandrinei, casnică. Mai am încă 2 fraţi, şi anume: Virgil, de ani 27, care a fost condamnat în anul 1942 la 25 ani muncă silnică pentru activitate subversivă legionară şi se găseşte depus la Penitenciarul Târgşorul Nou, Ioan de 25 ani, de profesie agricultor la ferma Ciorani, jud. Prahova.

Posed două clase liceu comercial, cu situaţia militară nesatisfăcută din cauză că nu m-am prezentat la încorporarea contingentului meu, necăsătorit, fără profesie, fără avere imobiliară, în judecată am fost trimis şi am fost condamnat în lipsă la 2 luni închisoare pentru pescuitul cu material exploziv, cu ultimul domiciliu stabil în comuna Sălciile, jud. Prahova, declar următoarele:

Până la vârsta de 11 ani am urmat şcoala primară din comuna Ciorani – Prahova şi două clase la liceul comercial la Mizil, din jud. Buzău. Între anii 1940 şi 1948 am lucrat în diferite localităţi, ca com. Drăgăneşti – Prahova, Ploieşti, Aiud, comuna Galda de Jos, jud. Alba.

Pe data de 1 mai 1948 am cunoscut pe studentul Nicu Marin, care mi-a spus că face parte dintr-o organizaţie subversivă manistă şi mi-a fixat [*o întâlnire*] pe data de 1 mai 1948 la Bucureşti, strada Fabrica de Pâine, nr. 43, pentru a discuta intrarea mea în această organizaţie. Prezentându-mă [*la*] data fixată la Nicu Marin la Bucureşti mi-a făcut legătură cu studentul Radu Ionescu de pe strada Viitorului nr. 44, care mi-a spus că ei au o organizaţie subversivă manistă în Bucureşti şi că au legătură cu anglo-americanii şi că ei caută să întindă această organizaţie şi în alte părţi ale ţării.

Scopul apropiat al acestei organizaţii subversive este de a pregăti oameni, de a-i înarma pentru ca la momentul oportun să intervină la schimbarea regimului actual prin violenţă.

Totodată, mi-a dat şi sarcini ca la înapoierea mea în comuna mea să încep a organiza un grup de 10 sau 15 oameni, urmând ca în ziua de 4 iunie să mă întâlnesc iarăşi cu el pentru a-i raporta rezultatul. În ziua de 4 iunie m-am întâlnit iarăşi la Bucureşti cu Radu Ionescu, i-am raportat de activitatea mea şi prin el am făcut cunoştinţă cu un tânăr despre care am aflat mai târziu că îl cheamă Robu Ioan, din partea acestora am primit însărcinarea

---

[282] Declaraţia a fost vizată ulterior, la D.R.S.P. Sibiu.

de a mă deplasa la Cluj pentru a preda două scrisori studentului Pompiliu Şelmereanu, din strada Victor Babeş, nr. 14.

Semnul de recunoaştere la redarea scrisorilor era arătarea unei monede vechi de metal de 100 lei cu capul lui Mihai. Am predat cele două scrisori şi m-am întors la Bucureşti, raportând executarea ordinelor lui Radu Ionescu şi de acolo m-am întors înapoi în comuna mea.

În 17 iunie 1948 am plecat din comuna mea din cauză că mi-a fost demascată activitatea mea subversivă şi am venit în Ardeal şi stabilindu-mă în jud. Alba, în comuna Galda de Jos, unde am făcut cunoştinţă cu Suciu Nicolae, preot greco-catolic, căruia i-am spus de existenţa organizaţiei şi care a plecat la Bucureşti şi a luat legătura cu Radu Ionescu şi Robu Ioan.

Începând din luna august 1948 şi până în 8 martie 1949, data arestării mele, am depus o activitate mai pronunţată, luând legătură în acest sens şi cu membrii organizaţiei subversive legionare, ca Popa Ştefan, zis Bratu, precum şi cu elemente provenite din [*rândurile*] armatei antonesciene, ca maiorul Dabija şi Scridon Ioan, fost plutonier major.

Împreună cu cei menţionaţi mai sus, oarecum şi cu alţii, am trecut la recrutarea membrilor din rândurile maniştilor, legionarilor, a elementelor epurate din rândurile armatei, precum şi din rândurile chiaburilor satelor, dând celor recrutaţi ordin de procurare de armament şi muniţie, eu personal dispuneam de un pistol Parabellum. Pentru procurarea de fonduri pentru întreţinerea noastră şi intensificarea propagandei contra regimului, am plănuit jefuirea unui brigadier din comuna Întregalde care manipula salariile muncitorilor pădurari, jefuirea Percepţiei din Benic şi jefuirea Percepţiei din Teiuş.

Primele două planuri au fost abandonate din diferite motive, iar în seara zilei de 23 decembrie 1948, subsemnatul, împreună cu Dabija Nicolae, Pascu Cornel şi fraţii Macavei, am atacat Percepţia fiscală din Teiuş, unde s-a făcut uz de armă, rănind grav pe perceptor şi jefuind suma de 310.000 lei, care sumă a fost folosită pentru scopul organizaţiei subversive.

În luna februarie 1949, pentru a uşura munca organizaţiei subversive din comuna Mihalţ, jud. Alba, am pregătit răpirea sau asasinarea lui Uscă Nicolae, element democrat din acea comună, însă această acţiune nu ne-a reuşit din motive că cel în cauză nu a trecut [*pe*] la locul aşteptat.

Menţionez că scopul apropiat al organizaţiei subversive din care făceam şi eu parte era de a recruta aderenţi din rândurile maniştilor şi legionarilor, a elementelor îndepărtate din armată din rândurile chiaburilor, înarmarea acestora şi pregătirea acestora ca într-un eventual conflict armat între Republica Populară Română şi anglo-americani să treacă la acte de sabotaj, ca: ocuparea instituţiilor de stat, arestarea membrilor organizaţiilor democrate şi tăierea firelor de telefoane.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Bucureşti, 8 mai 1949. Maxim Alexandru

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 1, f. 15-17.

1949 mai 8. Referat întocmit de Direcţia a V-a privind rezultatul cercetărilor efectuate asupra lui Ioan Scridon

8 mai 1949

Referat

Scridon Ioan, născut la 18 februarie 1922, în comuna Măhăceni, jud. Turda, fiul lui Dumitru şi Rafila, plugari, posesori a 3 jugăre de pământ, fost plutonier de jandarmi, deblocat la 1 martie 1948. Se ocupă cu plugăria de la această dată, muncind la socrul său, în comuna Benic, jud. Alba, unde este căsătorit, are un copil şi unde domiciliază în prezent. Nu posedă nici un fel de avere personală, judecat şi condamnat nu a mai fost, fost membru P.M.R.

A fost arestat împreună cu Sandu Maxim şi alţii în urma operaţiei efectuate de organele Securităţii, de la Muntele Capra, care s-a soldat cu împuşcarea altor membri ai bandei, ca: Pascu Cornel, Popa Ştefan şi Moldovan Nicolae.

Activitatea desfăşurată:

A făcut parte din organizaţia subversivă naţional-ţărănistă, din septembrie 1948 până în momentul arestării, fiind recrutat de studentul Pascu Cornel (împuşcat).

A plătit cotizaţii în bani şi în natură, participând la şedinţele organizatorice.

Împreună cu Pascu Cornel, căruia i-a fost ajutor, a organizat mai multe comune în jud. Alba, strângând cotizaţii de la membri şi instigând populaţia.

A recrutat membri noi şi a făcut legătura între alte organizaţii subversive, în calitate de „controlor al organizaţiilor din sate”, titlu pe care şi l-a dat singur.

A condus în mai multe rânduri diferite persoane urmărite de Securitate, în munte.

A mijlocit transportarea, furnizarea alimentelor şi materialelor necesare bandei din munţi.

A participat efectiv la două lupte (Muntele Mare şi Capra), împotriva organelor Securităţii.

Scăpând din prima luptă (Muntele Mare), a încercat să reorganizeze membrii nearestaţi şi să ia legătura cu Şuşman Leon, pentru a intra în banda acestuia.

Ce recunoaşte:

Recunoaşte toate cele menţionate mai sus, mai puţin participarea lui efectivă la luptele împotriva organelor Securităţii.

Aprecieri asupra anchetei dusă până în prezent:

Dosarul e incomplet, întrucât nu are decât o declaraţie, cu multe confuzii, inexactităţi şi necompletă, ca fapte.

De asemenea, sunt expresii care nu pot apărea în dosar.

Ancheta nu este terminată, susnumitul nerecunoscând participarea lui efectivă la lupte.

Locotenent de Securitate
Mateescu Emil

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 810, f. 8-9.

79

1949 mai 8. Referat întocmit de locotenentul Cristian T. Petrache din Direcţia a V-a cuprinzând activitatea lui Silvestru Bolfea şi propunerea de a fi folosit ca martor în proces

8 mai 1949

Referat

Din cercetarea dosarului numitului Bolfea Silvestru, reţinut la 7 martie 1949, rezultă următoarele:

Născut în anul 1899, luna septembrie, ziua 15, în comuna Întregalde, jud. Alba, fiul lui Ion şi Sanfloarea, recăsătorit cu Varvara, născută Haţeganu, de ani 37, fără copii, de profesiune agricultor, cu ultimul domiciliu în comuna Întregalde, cătunul Modoleşti, jud. Alba, are 4 clase primare, a satisfăcut serviciul militar la Cercul de Recrutare Alba, cont. 1921, cu gradul de soldat, are 12 jugăre de pământ şi case de locuit.

În trecut n-a făcut politică, în 1945 s-a înscris în P.C.R., iar în 1948 a fost exclus. Judecat, condamnat n-a mai fost.

Din declaraţiile sale date la D.R.S. Sibiu reiese că: în luna noiembrie 1948 au venit la el acasă fraţii Macavei cu un maior din Timişoara şi Pascu Cornel, pe care îl cunoştea mai demult, au dormit la el trei nopţi, în care timp i-au spus că ei se duc la Muntele Mare, că fac parte dintr-o organizaţie subversivă de-a lui Maniu şi că au de gând să grupeze în jurul lor un număr de 1.000 persoane, cu care apoi din munte să coboare la 1 aprilie 1949 prin comune, să pună mâna pe instituţiile publice, să împuşte pe comunişti şi să răstoarne actualul regim. Lui personal i-a spus să organizeze în comuna Întregalde oameni pentru această organizaţie şi să aştepte în comună ordinele lor din munte; iar când cei din munte vor da semnalul să pornească şi ei la atac. Cei care veniseră la el aveau arme automate şi i-au cerut şi lui să-şi procure arme.

În declaraţii recunoaşte că după plecarea celor ce venise la el, stabilindu-se ca el să se ocupe de organizarea din comuna Întregalde, s-a întâlnit cu Ilie Simion, Marian Victor şi Onea Florian, cărora le-a spus tot ce ştia el despre organizaţia subversivă, iar aceştia au fost de acord.

Prin luna decembrie 1948 a plecat cu numitul Pascu Cornel în comuna Teiuş pentru a studia topografia percepţiei din această comună, pentru ca mai târziu s-o atace şi s-o jefuiască.

După verificare s-au întors la el acasă, unde au găsit pe fraţii Macavei, Sandu Maxim, maiorul Dabija şi un soldat dezertor[283], originar din comuna Ponor, jud. Alba.

A doua noapte toţi cei amintiţi mai sus au făcut spargerea la percepţia din comuna Teiuş, omorând pe perceptor şi luând din casierie suma de 310.000 lei. După furt s-au întors din nou tot la el acasă, i-au dat lui 15.000 lei ca să nu spună nimic şi pentru a cumpăra

[283] Este vorba de Iosif Clamba, care era însă originar din com. Mogoş.

alimente cu care să-i ospăteze când vor mai veni pe la el. Restul de bani i-a luat Macavei Traian, care a plecat la Muntele Mare împreună cu ceilalţi membrii ai bandei.

La 1 februarie 1949 au venit la el din munte din nou: Macavei Alexandru, Pascu Cornel, maiorul din Timişoara şi dezertorul, întrebându-l ce a realizat în privinţa recrutărilor de membrii în organizaţie. El i-a încunoştinţat despre ce realizase. Mai recunoaşte că considerându-se conducător al organizaţiei din comuna Întregalde a convocat al el acasă de trei ori pe numiţii Ilie Simion, Marian Victor şi Onea Florian, punându-i în curent cu scopul organizaţiei şi arătându-le de fiecare dată misiunea lor, spunându-le că la 1 aprilie 1949 anglo-americanii vor începe războiul iar ei vor trebui să atace: Serviciul Judeţean de Securitate Alba, Judeţeana P.M.R., instalaţiile P.T.T. şi Poşta, precum şi gările de importanţă din judeţ (gara Teiuş, Coşlariu, Alba Iulia), să arunce în aer toate podurile de pe şosele şi de pe C.F.R., să atace Batalionul din Câmpeni pentru a procura arme şi muniţii.

A făcut propagandă printre oameni că fraţii Macavei şi Pascu Cornel vor chema la munte sus pe şefii de organizaţii din comune, pentru a-i instrui, urmând apoi ca ei să coboare şi la rândul lor să-i instruiască pe cei în subordine. Declară că oamenii din subordinele sale au refuzat să primească.

În ziua de 28 februarie 1949 au venit la el noaptea, la orele 24, Pascu Cornel, Macavei Traian, Spiridon [*Scridon* – n.n.] şi Maier, cu încă 13 inşi, întrebându-l despre persoanele care pleacă în munte. El a răspuns că s-a hotărât doar o femeie, Buţuţui Viorica, care trăia în concubinaj cu Pascu Cornel.

Are cunoştinţe de toate cele făcute de bandiţii din munte, arătând că pentru a nu-i divulga bandiţii îi promisese că atunci când vor reuşi să schimbe regimul îl vor pune primar în comună.

Lipsuri: Stând de vorbă cu susnumitul în scopul caracterizării, îmi spune că posedă 15 jugăre de pământ şi un jugăr şi jumătate pădure, că are o casă cu o cameră mare şi o bucătărie de vară, unde locuieşte el, soţia, două surori şi un cumnat, toţi laolaltă, are doi boi, o vacă şi 16 oi, dar că cele 12 jugăre de pământ, precum şi pădurea sunt proprietatea nu numai a lui, ci şi a celor două surori. Cu casa este situat la cca 5 km afară din comună, în pădure, că Pascu Cornel a venit la el şi i-a spus că vrea să se întâlnească din când în când în casa lui cu femeia Buţuţui Victoria [*Viorica* – n.n.] pentru că aici nu i-ar fi văzut nimeni, iar mai târziu Pascu Cornel i-a adus şi bandiţii.

Din P.C.R. bănuieşte numai că a fost exclus, pentru că i-a spus secretarului de celulă că el e departe de locul unde se ţin şedinţele şi că nu mai poate activa.

Ne mai spune că atunci când a fost cu Pascu Cornel pentru a studia topografia Percepţiei din Teiuş el a mers în târg pentru că avea treabă, s-a dus numai Pascu Cornel, care îi spusese că o să facă planul că schimbă o mie de lei. N-a luat parte la atacul asupra percepţiei. A ştiut însă totul despre pregătirea atacului şi felul cum s-a produs din spusele lui Pascu Cornel şi a celorlalţi. Susţine în plus că perceptorul nu e mort şi că l-a întâlnit după atac.

La el acasă susţine că a ţinut o singură şedinţă cu Ilie Simion, Marian Victor şi Onea Florian, n-a mers niciodată în bandă, recunoaşte că a fost gazda bandelor.

Faţă de cele constatate credem că ar putea fi folosit mai bine ca martor. Nu poate fi considerat chiabur.

Locotenent de Securitate

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 20, f. 7-9.

80

1949 mai 8. Referat întocmit de Direcţia a V-a privind rezultatul cercetărilor efectuate asupra lui Titus Onea

8 mai 1949

Referat

Onea Titus, student anul VI la Facultatea de Medicină Umană Cluj, născut în anul 1925, luna ianuarie, ziua 10, în comuna Roşia Montană, jud. Alba, fiul lui Gherasim, fost subinginer la minele de aur din localitate, în prezent pensionar, şi al Eugeniei, casnică. Ca avere mobilă şi imobilă, posedă o clădire în Cluj, str. Anatolie France, nr. 11, o clădire în comuna Roşia Montană şi 4 ha pământ.

Tatăl său în trecut n-a făcut politică, în prezent membru P.M.R. Mama sa [*este*] fără apartenenţă politică. Susnumitul a satisfăcut serviciul militar în cadrul Facultăţii de Medicină Umană, domiciliat în str. Anatolie France, nr. 11, Cluj.

Onea Titus a intrat în Mişcarea Legionară în anul 1940, făcând parte din frăţia de cruce de la Liceul de băieţi din Vlaşca[284]. În anul 1942, a fost judecat pentru activitate subversivă legionară şi, din lipsă de dovezi, a fost achitat.

La 4 martie 1949 a fost capturat de către organele Securităţii de pe Muntele Mare, jud. Alba, după mai multe schimburi de focuri între membrii bandei şi organele Securităţii.

I se pune în sarcină că a tras în trupele Securităţii în momentul operaţiunilor de pe Muntele Mare.

Din cercetarea sa rezultă că, fiind urmărit de organele de Securitate Cluj pentru activitate subversivă, dusă în cadrul Facultăţii de Medicină Umană din Cluj, în luna iunie 1940 [*1948* – n.n.], susnumitul a părăsit Clujul, simţindu-se urmărit pentru activitate legionară, şi datorită acestui fapt s-a retras în comuna natală, Roşia Montană.

În această comună a luat contact cu unchii săi, Macavei Traian, legionar, şi Macavei Alexandru. Pe când se afla la domiciliul lui Macavei Traian, au fost surprinşi în casa acestuia de către organele Securităţii. Cu această ocazie, Macavei Traian a tras cu arma de vânătoare, rănind 4 persoane, după care au reuşit să fugă în diferite direcţii, el fugind în Bucureşti, la un văr al unchiului său, pe str. Olteniţei, nr. 11.

În ziua de 20 ianuarie 1949 s-a întâlnit în Bucureşti cu Cosma Petru, originar din comuna sa natală, care i-a spus că face parte dintr-o bandă teroristă ce se află ascunsă în Muntele Mare, jud. Alba, condusă de maiorul deblocat Dabija Nicolae, în acelaşi timp făcându-i propunerea să se încadreze şi el în această bandă. Cosma Petru venise la Bucureşti cu misiunea de a cumpăra diferite obiecte de îmbrăcăminte necesare bandei şi pentru confecţionarea a 100 percutoare.

---

[284] Este vorba de o eroare, Titus Onea fiind membru al F.D.C. din cadrul Liceului de Băieţi „Sf. Vasile” din Blaj.

În jurul datei de 26 februarie, Onea Titus, însoţit de Coma Petru, au sosit în Muntele Mare, unde se găsea sediul bandei. Acolo a găsit de faţă pe următorii: maiorul Dabija Nicolae, Macavei Traian, Macavei Alexandru, Pascu Cornel, Scridon Ioan, familia Maier, compusă din el şi soţia, Ihuţ Traian, Ihuţ Avram, Clamba Iosif şi d-ra Pop Alexandra.

În ziua de 3 martie s-a făcut repartiţia armamentului disponibil:

Maiorul Dabija, armă cu 60 cartuşe

Macavei Traian, pistol mitralieră german cu 3 încărcătoare

Macavei Alexandru, armă automată rusă, restul bandei având arme şi câte 50 cartuşe de persoană. De la această dată, susnumitul a devenit membru al bandei teroriste.

În bandă n-a deţinut un rol important. El a tras 50 cartuşe cu arma Z.B. în trupele Securităţii, în momentul operaţiunilor.

Nu rezultă din cercetări ce activitate de viitor avea plănuită banda, precum nici ce misiune a deţinut în cadrul bandei teroriste condusă de maiorul Dabija.

De asemenea, este necesar să arate ce instrucţiuni i s-au dat pentru acţiunile ce urmau în viitor.

Sublocotenent de Securitate
Staicu Tudor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 921, vol. 9, f. 140-141.

81

1949 mai 8. Referat întocmit de Direcţia a V-a referitor la rezultatul cercetărilor privindu-l pe Ionel Robu

8 mai 1949

Referat

Ion Robu este născut la Timişoara la 22 martie 1922, tatăl este mort, mama sa a fost bucătăreasă, este student în anul IV al Facultăţii de Ştiinţe Juridico-Administrative, fost funcţionar la I.N.C.O.P. Înscris ca membru T.U.N.Ţ. în ianuarie 1946. În martie 1947 este ales secretar general al Centrului Universitar Bucureşti T.U.N.Ţ.

La 5 mai 1947 este arestat şi reţinut la Craiova până la 31 decembrie 1947.

A fost arestat la 13 februarie 1949, ca unul ce căuta persoane ce intenţionau să părăsească ţara, punându-le în legătură cu numitul Hanusek Victor (arestat), care urma să le înlesnească mai departe trecerea clandestină peste frontieră.

I se pun în sarcină următoarele fapte:

A trecut la reorganizarea ilegală a T.U.N.Ţ. în Bucureşti, a încercat să-l organizeze la Cluj, a pornit la reorganizarea tineretului naţional ţărănesc în Sectorul II Negru la Olteniţa, la Buzău.

A cerut directive printr-o scrisoare trimisă lui Niculescu-Buzeşti.

A căutat legături superioare şi a obţinut asemenea legături prin avocatul Heul Emanoil (arestat). Aceste legături erau făcute de Bărbuş Ion (arestat), Staicu Gheorghe (arestat).

Împreună cu Radu Ionescu (arestat), hotărăşte trimiterea lui Alexandru Maxim (arestat) la Cluj pentru a lua legătura cu Pompiliu Şelmereanu (arestat), în scop de a organiza T.U.N.Ţ. Cluj şi apoi de a organiza nuclee T.U.N.Ţ. în judeţul Hunedoara.

În august 1948 află de la Radu Ionescu că Alexandru Maxim a găsit în judeţul Alba pe preotul greco-catolic Suciu Nicolae (arestat) în comuna Întregalde, care ar avea o organizaţie subversivă şi caută legătură la Bucureşti.

Robu a dat instrucţiuni lui Radu Ionescu să cheme la Bucureşti pe Alexandru Maxim şi preotul Suciu.

La întrevederea care a avut loc în casa lui Radu Ionescu în septembrie 1948, de faţă cu Radu Ionescu, Alexandru Maxim şi Dan Cruceanu, a dat dispoziţii de organizare pe linie de P.N.Ţ. în judeţul Alba.

Organizarea trebuia făcută pe comune, cu un număr restrâns de oameni, fost P.N.Ţ. În mod excepţional se vor primi şi foşti liberali.

Nu se vor întreprinde nici un fel de acţiuni, ca: manifeste, inscripţii, atacuri, pentru a nu trezi vigilenţa autorităţilor.

Organizaţia din judeţul Alba va fi subordonată în mod strict conducerii de la Bucureşti.

În octombrie 1948, aflând de la Sandu Maxim că Suciu, care fusese numit şeful judeţului Alba, ţinea legătura cu legionarii şi anunţase o fuziune P.N.Ţ.-legionară, Robu pleacă la faţa locului pentru a ridica de la conducere pe Suciu şi a dezminţi cele spuse de acesta.

Ţine 5 şedinţe în diferite comune din judeţul Alba, unde precizează caracterul P.N.Ţ.-ist al organizaţiei, dezminte orice legătură cu legionarii, dă dispoziţii pentru colectare de cereale şi armament, care vor fi întrebuinţate în momentul trecerii la acţiune. Acest moment trebuie să coincidă cu declanşarea războiului dintre marile puteri.

Află de Sandu Maxim că acesta intenţionează ca împreună cu fraţii Macavei să treacă la atacuri banditeşti pentru a-şi procura fonduri.

Poziţia lui Robu în anchetă.

Robu are o inteligenţă destul de vie, ordonată, hotărât să-şi asume răspunderea pentru faptele sale.

Recunoaşte tot ce i se pune în sarcină. Accentuează pe următoarele puncte:

Este anti-legionar, acţiunea sa avea ca scop între altele să-şi creeze o platformă împotriva grupului Bărbuş, care era filo-legionar.

Tot pe această linie a scos de la conducere pe Suciu.

Prezintă toată activitatea lui [*ca*] o activitate pur politică, fără legătură vrută sau ştiută de el cu bandele.

A cerut lui Alexandru Maxim să nu întreprindă nici un atac banditesc.

Afirmaţiile sale sunt coroborate cu ale celor reţinuţi în cauză.

Căpitan de Securitate
Răzvan Sergiu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 273-275.

82

1949 mai 8. Referat întocmit Direcţia a V-a asupra întregii activităţi a lui Alexandru Maxim

8 mai 1949

Referat

Maxim Alexandru, fără profesie, născut la data de 22 martie 1926, în comuna Ciorani – Prahova, fiul lui Constantin, horticultor la Ferma Camerei Agricole din comuna Ciorani, şi al Alexandrinei, casnică, necăsătorit, absolvent a 2 clase secundare, cu serviciul militar nesatisfăcut, fără avere, în trecut nu a făcut politică, în prezent înscris în Frontul Plugarilor, fost condamnat la 2 luni închisoare pentru delictul de pescuit fără autorizaţie legală cu explozivi, pedeapsă ce nu a executat-o.

Susnumitul, în luna mai 1948, se întâlneşte cu colegul său Nicu Marin (arestat), student la Academia Comercială din Bucureşti, care-i confiază că face parte dintr-o organizaţie subversivă de nuanţă naţional-ţărănistă şi la 21 mai 1948 îl pune în legătură cu Radu Ionescu (arestat), student şi el la Academia Comercială, la locuinţa căruia toţi trei au discutat despre organizaţia subversivă, stabilind a doua întâlnire la data de 4 iunie 1948, când Maxim urma să primească o misiune.

La data fixată, Maxim Alexandru se prezintă la Radu Ionescu, care împreună cu Robu Ioan (arestat) îl trimite la Cluj cu două scrisori către studentul Pompiliu Şelmereanu (arestat). După ce înmânează scrisorile lui Pompiliu Şelmereanu, trece în comuna Galda de Jos, unde în anul 1947 fusese angajat ca servitor la notarul pensionar Hulea Aurel şi cu care ocazie cunoscuse mai multă lume din comună, printre care şi pe Trif Milinton şi Picoş Florian, ambii arestaţi, Trif Milinton îl însărcinează să-i procure nişte dinamită pentru Horia Lupu de la Bucium-Montari.

De la Galda de Jos se înapoiază la Bucureşti şi îi raportează lui Radu Ionescu modul cum şi-a executat misiunea.

Înapoindu-se de la Bucureşti în satul său natal şi auzind că este urmărit pentru a-şi ispăşi pedeapsa de două luni închisoare la care fusese condamnat, fuge de acasă, adăpostindu-se în comunele Piua-Pietrii – Ialomiţa şi Hârşova – Constanţa, din acesta din urmă procurându-şi şi dinamita solicitată de Trif Milinton.

De aici se deplasează din nou la Galda de Jos, la Trif Milinton, ducându-i şi dinamita pe care i-a cerut-o. Cu această ocazie, Trif Milinton i-a vorbit despre Macavei, spunându-i că acesta în momentul când s-au prezentat autorităţile pentru a-i lua în primire mina sa a tras cu arma, după care a fugit, părăsindu-şi domiciliul.

În casă la Trif Milinton [*îl*] cunoaşte pe preotul Suciu[285], din comuna Întregalde, căruia îi vorbeşte despre legăturile lui cu Radu Ionescu la Bucureşti. După discuţia avută, preotul Suciu îl ia la el acasă, solicitându-i să-l pună şi pe el în legătură cu Radu Ionescu, lucru pe care îl face şi după care preotul Suciu trece la constituirea de organizaţii subversive în comunele: Întregalde, prin Mihai Florinc, în cătunul Ghioncani, din aceeaşi comună, prin

[285] Preotul greco-catolic Nicolae Suciu.

Vandor Sabin, în comuna Benic, prin Pascu Cornel, şi în comuna Ciunga, prin preotul Virgil Nicoară.

La sfârşitul lunii septembrie 1948, se deplasează din comuna Întregalde în comuna Galda de Jos, unde ia legătura cu Picoş Florian, căruia îi vorbeşte de asemenea despre legăturile sale de la Bucureşti.

După discuţia avută cu Picoş Florian, pleacă la Bucureşti, de unde se înapoiază împreună cu Radu Ionescu şi Robu Ioan în comuna Benic, la Pascu Cornel, la care are loc o şedinţă cu toţi şefii organizaţiilor săteşti, în cadrul căreia aceştia îi prezintă lui Radu Ionescu un raport cu numele elementelor recrutate din comune şi armamentul de care dispun.

De aici îl duce pe Radu Ionescu în comuna Întregalde, unde-l pune în legătură cu Mihai Florinc şi Vandor Sabin, cărora li se dau instrucţiuni organizatorice.

La plecarea lui Radu Ionescu la Bucureşti, în gara Teiuş, îi aduce lui Robu Ioan suma de 1.300 lei ca bani de drum, sumă ce o primeşte de la Benig Ioan şi Pascu Petre, Radu Ionescu fixându-i data când se va înapoia din nou în judeţul Alba, cerându-i ca la data fixată să îl aştepte în gara Teiuş. La data fixată, Radu Ionescu se înapoiază de la Bucureşti şi de la gară îl conduce la Fleşeriu Victor, din comuna Oiejdea – Alba, la care are loc o şedinţă în cadrul căreia Radu Ionescu le face cunoscut că flota anglo-americană se găseşte masată în [*Marea*] Mediterană, să fie curajoşi, că momentul oportun se apropie. La această şedinţă au luat parte următorii: Mărgineanu Petru, Fleşeriu Victor şi Haţeganu Simion, din comuna Mihalţ, Picoş Florian, din Galda de Jos, Sabin Crişan, din Cetea, şi un fin al lui Mărgineanu.

Prin preotul Suciu, în luna august 1948, în casa lui Vandor Sabin, din comuna Ghioncani, cunoaşte pe Macavei Traian, care-i propune să rămână alături de el, până când vor reuşi împreună să formeze un grup de 10 oameni, cu care să atace sediile partidului comunist şi să dea anumite lovituri, pentru a-şi putea reface pierderile suferite în urma naţionalizării minei sale.

Cu Macavei se mai întâlneşte încă o dată în casa lui Vandor Sabin, cu care ocazie acesta îi dă un pistol, stabilind ca a treia întâlnire să aibă loc la 13 noiembrie 1948, tot în casa lui Vandor Sabin. La data fixată, Macavei nu se înapoiază şi vine de-abia în luna decembrie, cu care ocazie, în casa lui Bolfea Silvestru, îl prezintă pe maiorul Dabija Nicolae, stabilind împreună să dea lovitura la Percepţia din Teiuş pentru a-şi procura fonduri. În dimineaţa zilei următoare pleacă împreună cu Macavei Traian, Macavei Alexandru, Nicolae Dabija, Pascu Cornel şi un dezertor ce fusese recrutat în Mogoş [*şi*] efectuează atacul [*asupra*] percepţiei, în cadrul căruia este împuşcat perceptorul. După ce au furat banii, s-au îndreptat cu toţii spre Stremţ – Alba, apoi pe Muntele Mare şi de acolo, conduşi de locuitorul Ion din Lupşa[286], s-au oprit la o colibă a acestuia în Dealul Muntelui, la Negura. De acolo, în luna martie 1949 se înapoiază în judeţul Alba, unde în comuna Mesentea intră în legătură cu grupul legionar al lui Popa Ştefan, compus din: Mârza[287], din Galtiu, Traian[288], din Cacova, Căliman Cornel şi Rus Ilarie, cu care împreună se deplasează la coliba lui Popa Ştefan, intenţionând să-i facă acestuia legătura cu grupul de sub conducerea lui Dabija Nicolae. Nu reuşeşte să facă această legătură întrucât pe Valea Tibrului sunt atacaţi de trupele de Securitate, fac uz cu toţii

---

[286] Ioan Boia.

[287] Traian Mârza.

[288] Traian Gligor.

de arme, iar Popa Ştefan, Pascu Cornel şi Moldovan Nicolae sunt împuşcaţi mortal, el şi cu Scridon Ioan scapă cu viaţa şi sunt prinşi.

Din cuprinsul dosarului rezultă că Maxim Alexandru se prezintă sub un triplu aspect, şi anume:

Ca om de legătură şi organizator al lui Radu Ionescu pe linia P.N.Ţ., ca membru în organizaţia de sub conducerea lui Dabija Nicolae, cu grupul căruia dă lovitura de la Percepţia de la Teiuş, şi ca membru al grupului legionar de sub conducerea lui Popa Ştefan, căruia intenţiona să-i facă legătură cu grupul Dabija.

Nu s-a stabilit dacă acţiunea dusă de el a fost pornită din proprie iniţiativă sau avea dispoziţii în acest sens.

Nu rezultă că ar fi tras în trupele de Securitate.

Declaraţia este lipsită de precizări asupra activităţii sale, fiind redată sub formă narativă, ca ceva întâmplător.

Sublocotenent de Securitate
Manu Aurel

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 203, f. 68-71.

83

1949 mai 9. Autobiografie dată în anchetă la Direcţia a V-a de Ioan Scridon

Dată în faţa noastră azi, 9 mai 1949,
şi vizată spre neschimbare[289].
Sublocotenent **Şandru Ioan**

Declaraţie

Subsemnatul Scridon Ioan, de profesie fost plutonier de jandarmi, actualmente agricultor, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, judeţul Alba, născut în anul 1922, luna februarie, ziua 22, căsătorit, cu 2 copii, fiul lui Dumitru şi Rafila, mai am patru surori căsătorite şi un frate, tot căsătorit, în comuna natală (Măhăceni, jud. Turda), prin prezenta declar următoarele:

Şcoala primară am făcut-o în comuna Măhăceni, judeţul Turda, 7 clase, după care la vârsta de 18 ani am plecat în Bucureşti, unde am lucrat în mai multe locuri până în anul 1942, când am fost admis la Şcoala nr. 1 de Jandarmi Timişoara, ca voluntar.

În această şcoală am stat până la 1 iulie 1942, când am trecut pentru anul II în Şcoala de Subofiţeri din Drăgăşani, unde la data de 1 iulie 1943 am absolvit această şcoală şi am fost repartizat cu serviciul la Postul de Jandarmi din Benic, jud. Alba. După 7 luni am fost mutat la Postul [*de*] Jandarmi Petreşti, tot în jud. Alba, iar la data de 8 aprilie 1944 am fost încadrat în Compania 57 Poliţie din Sibiu, de unde am plecat pe front în Moldova.

---

289 Declaraţia a fost autentificată ulterior, la Sibiu, având ştampila D.R.S.P. Sibiu.

Am luptat atât pe frontul de Răsărit cât şi pe frontul din Apus până la 9 mai 1945. La data de 23 august 1945 am fost repartizat de Legiunea de Jandarmi Turda să fac serviciul la Postul de Jandarmi Câmpeni.

La data de 13 martie 1946 am fost mutat la de la Postul de Jandarmi Câmpeni în comuna Sohodol, unde am făcut serviciul până la 1 martie 1948, când am plecat din armată.

În decursul acestui timp am simpatizat Partidul Naţional Ţărănesc condus de Iuliu Maniu. La data de 1 septembrie 1948, m-am întâlnit cu Pascu Cornel, din comuna Benic, care mi-a propus să intru în organizaţia teroristă formată din naţional-ţărănişti. Eu fiind nemulţumit de actualul regim, împotriva căruia nutream o ură, neîmpăcându-mă cu reformele din ultimul timp, am acceptat propunerea ce mi s-a făcut. Cu ajutorul lui Pascu Cornel, am intrat în organizaţia subversivă care avea ca scop să acţioneze împotriva armatelor sovietice şi a aliaţilor săi. Fiind primit în organizaţie, am luat parte la şedinţa din 18-20 septembrie 1948, la care a vorbit Pascu Cornel şi Maxim Alexandru despre felul cum a luat naştere organizaţia, care are centrul la Bucureşti, de cine este sprijinită ea şi care este scopul organizaţiei. La data de 14 octombrie 1948, eu, împreună cu Pascu Cornel, care era numit de la centru ca şef al organizaţiei pe jud. Alba, am plecat în comuna Cetea pentru sistarea zvonului lansat prin comună de existenţa organizaţiei noastre. Pe drum, Pascu Cornel mi-a spus că are să ceară de la centru să fiu numit ajutorul lui, fapt care m-a determinat să umblăm mai mult împreună.

La data de 15 noiembrie 1948, am plecat împreună cu Pascu Cornel pe la capii organizaţiei din com. Galda de Jos, Oiejdea, Galtiu, Coşlariu şi gara Coşlariu, cărora le-am dat instrucţiuni. De aici am plecat în comunele Întregalde şi Mogoş, unde am luat contact cu Marian Simion şi alţi membri ai organizaţiei.

La data de 12 decembrie 1948, m-am întâlnit cu Pascu Petre, fratele lui Pascu Cornel, care mi-a adus la cunoştinţă că au fost însărcinaţi şi trimişi de la centru de la Bucureşti un general şi doi colonei, care au fost în comuna Benic şi care aveau sarcina de a forma conducerea organizaţiei noastre în Muntele Mare. La 21 decembrie 1948 m-am întâlnit din nou cu Pascu Petre, care mi-a adus la cunoştinţă că conducerea organizaţiei se găseşte acasă la Bolfea Silvestru, în comuna Întregalde, şi urmează să plece în munte împreună cu alte persoane care trebuie să sosească.

În ziua de 22 decembrie 1948, m-am întâlnit cu conducătorul organizaţiei din comuna Beldiu, jud. Alba, al cărui nume nici azi nu-l cunosc şi care m-a ajutat cu nişte bani ca să merg în comuna Măhăceni, jud. Turda, la părinţi.

La data de 1 ianuarie 1949 mă aflam la domiciliu în comuna Benic, unde a venit la mine numitul Bolfea Silvestru, din comuna Întregalde, cu care am organizat plecarea mea în munte şi care mi-a spus că conducerea a plecat de la el de acasă pe data de 22 decembrie 1948 şi lucrează în Muntele Mare.

În ziua de 5 ianuarie 1949, am plecat în comuna Teiuş, unde m-am întâlnit cu conducătorul organizaţiei din Beldiu, căruia i-am spus că plec în munte şi tot în aceeaşi zi am fost informat de un om din comună că sunt urmărit de jandarmi. În ziua de 7 ianuarie 1949, Pascu Petre mi-a arătat o scrisoare de la fratele său Pascu Cornel, trimisă din munte, care a fost adusă de Maxim Alexandru şi în care îmi scria ca să plec şi eu la munte. La data de 9 ianuarie 1949, am fugit de acasă la Bolfea Silvestru în comuna Întregalde, jud. Alba, unde am stat ascuns până la data de 21 ianuarie 1949, aşteptând să vină patrula din munte, care a şi

venit şi cu care în seara zilei de 22 ianuarie 1949 am plecat în Muntele Mare, la cabana conducătorilor organizaţiei.

În munte am fost primit în conducere şi maiorul Dabija Nicolae, care era conducătorul organizaţiei, mi-a dat sarcina de a verifica armamentul organizaţiei şi m-a numit ca comandant de grupă. În munte, organizaţia avea următorul armament: 40 kg trotil, 100 capse pentru trotil, 4 pistoale mitralieră, 7 arme Z.B., 3 carabine Malnicher, 2 arme ruseşti, din care una automată, o grenadă Maniţiu, 6 pistoale de buzunar automate diferite şi un număr de cca 1.000 cartuşe pentru aceste arme.

În munte am primit mai multe sarcini de la maiorul Dabija Nicolae, şi anume: de două ori am fost trimis cu Macavei Traian în comuna Mogoş şi Întregalde, unde am luat contact cu principalii membri din organizaţie, şi am mai fost de câteva ori sub munte, la casa lui Ihuţ Traian, după alimente.

În conducerea organizaţiei subversive din munte eram următorii:

Conducător suprem maior Dabija Nicolae, organizator Macavei Traian şi ajutor Macavei Alexandru, fratele său, conducător pe jud. Alba era Pascu Cornel, afară de aceştia mai eram eu, Scridon Ioan, Ihuţ Traian, Ihuţ Avram şi Clamba Iosif, care ne ocupam cu aprovizionarea conducerii şi alte misiuni ce ni se dădeau.

Până la data de 10 februarie 1949 numărul celor din munte a rămas acelaşi, iar de la această dată şi până la 2 martie 1949 numărul celor fugiţi în munte a crescut la 24 persoane. În munte s-au pus la cale, de conducerea organizaţiei şi mai mult de maiorul Dabija Nicolae şi fraţii Macavei, diferite planuri şi anume ca membrii organizaţiei să arunce gări şi poduri în aer, să atace serviciile de Securitate şi batalioanele de vânători, pe care să-i dezarmeze [*ca*] să poată trece cu mai multă uşurinţă la ocuparea instituţiilor de stat, şi alte acţiuni de acest fel.

În dimineaţa zilei de 4 martie 1949, pe la orele 6-6^{30} dimineaţa, am fost surprinşi de armată în cabana noastră din Muntele Mare, asupra căreia o parte din membrii organizaţiei au deschis foc. Văzând apropierea pericolului de a fi prins, am luat pistolul mitralieră la mine şi am fugit din cabană pe partea de jos a muntelui, de unde nu se trăgeau focuri de armă asupra cabanei. Din fugă, am tras şi eu 2 rafale de pistol înspre trupe, unde am văzut că trag şi ceilalţi. Continuând fuga, m-am îndepărtat de cabana organizaţiei din munte împreună cu Pascu Cornel şi nu ne-am oprit în comuna Bistra, de unde am plecat mai departe în comuna Mogoş, unde am stat o zi şi o noapte şi ne-am odihnit. Din comuna Mogoş am plecat în comuna Întregalde, unde ne-am întâlnit cu Popa Ştefan, Alexandru Maxim şi Moldovan Nicolae, care au fost aduşi de Vandor Sabin şi care făceau parte din organizaţia subversivă compusă din foşti legionari care erau în cabana din muntele Piatra Caprei.

Eram în ziua de 7 martie 1949, când pe la ora 12, am aflat că a venit în comună o unitate militară care urmărea membrii organizaţiei noastre, fapt care ne-a determinat să fugim în Muntele Capra, împreună cu Popa Ştefan şi oamenii lui.

Am stat puţin în Muntele Capra şi de acolo am plecat spre comuna Tibru.

În ziua de 8 martie 1949, când toţi ne aflam într-o cabană din Valea Tibrului, unde ne-am oprit ca să ne odihnim, după masă pe la orele 15, am fost anunţaţi de un copil că a sosit armata să ne prindă şi am ieşit cu toţii afară din cabană, în urma căreia eu am fost arestat împreună cu Maxim Alexandru.

Aceasta îmi este declaraţia mea pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nefiind silit de nimeni.

Bucureşti, la 9 mai 1949. Scridon Ioan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 68-70.

84

1949 mai 10. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija privind desfăşurarea atacului asupra Percepţiei din Teiuş şi modul cum au fost folosiţi banii luaţi

Dată în faţa noastră astăzi, 10 mai 1949,
şi vizată de noi spre neschimbare.
Căpitan de Securitate
S. Antoniu

Declaraţie

Subsemnatul Dabija Nicolae, maior [*în*] rezervă, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

În vederea procurării de fonduri pentru executarea acţiunilor plănuite de organizaţia mea şi pentru echiparea membrilor organizaţiei mele în vederea executării acestor acţiuni, am hotărât ca un grup restrâns de cinci membri înarmaţi ai organizaţiei, sub comanda mea, să execute un atac asupra Percepţiei Fiscale din Teiuş, spre a o jefui.

Planul acestei acţiuni a fost făcut de mine, fiind imediat aprobat atât de fraţii Traian şi Alexandru Macavei, cât şi de ceilalţi membri ai organizaţiei.

Atacarea acestei percepţii a avut loc în seara zilei de miercuri 22 decembrie 1948.

De altfel, această acţiune făcea parte din planul general de acţiuni plănuite de mine pentru procurarea de fonduri, prin atacarea şi jefuirea diferitelor instituţii bancare şi fiscale din localităţile situate în apropierea Muntelui Mare.

Pentru a asigura o deplină reuşită a atacării Percepţiei din Teiuş, cu două zile înainte, şi anume în ziua de luni 20 decembrie 1948, am trimis la Teiuş pe Pascu Cornel şi Silvestru Bolfea, ambii membrii ai organizaţiei mele, pentru a recunoaşte terenul, pentru a vedea ce efectiv de personal păzeşte percepţia şi pentru a afla dacă în acel moment se aflau sume de bani mai importante în casa percepţiei.

Pascu Cornel era învăţător din comuna Benic, jud. Alba, iar Silvestru Bolfea era agricultor în comuna Întregalde, cătunul Popeşti, din acelaşi judeţ. Ei au plecat la Teiuş în ziua de luni 20 decembrie 1948 şi în aceeaşi seară s-au întors la sălaşul lui Bolfea Silvestru, unde mă adăposteam în acel moment. Ei mi-au raportat că în casa percepţiei se află o sumă importantă de bani, ce proveneau din recentele încasări de impozite, şi că percepţia nu este păzită de un personal numeros, ci de 4-5 funcţionari neînarmaţi.

Chiar în ziua atacului, adică miercuri 22 decembrie 1948, l-am trimis din nou pe Bolfea Silvestru la Teiuş, spre a face o nouă recunoaştere şi spre a vedea dacă nu a intervenit vreo schimbare a situaţiei. Pe la amiază, Bolfea s-a înapoiat din Teiuş şi mi-a

raportat că situaţia este neschimbată, percepţia nefiind serios păzită şi având în casă o sumă mai importantă de bani, provenită din încasarea recentă a impozitelor.

În consecinţă, la căderea serii am intrat în Teiuş, împreună cu Macavei Traian, Macavei Alexandru, Alexandru Maxim, Pascu Cornel şi Iosif din Mogoş, conducerea atacului fiind exclusiv a mea. După o scurtă recunoaştere în împrejurimile percepţiei, am hotărât următoarele: Macavei Traian şi Alexandru Maxim trebuiau să intre în camera din dreapta a percepţiei, pentru a imobiliza personalul de serviciu, sub ameninţarea armelor; Iosif din Mogoş trebuia să stea de pază înarmat la poarta percepţiei, pentru a ne da de ştire în cazul ivirii unui eventual pericol; Macavei Alexandru, Pascu Cornel şi eu trebuia să intrăm în camerele din stânga, ca să golim casa de bani a percepţiei. Le-am atras atenţia că acţiunea trebuia executată cât mai repede, ceea ce s-a şi făcut.

Alexandru Maxim şi Macavei Traian au intrat în camera din dreapta a percepţiei, unde au găsit un singur funcţionar, pe care l-au imobilizat sub ameninţarea armelor. Iosif din Mogoş a rămas înarmat de pază la poarta percepţiei, urmând a ne da alarma în caz de pericol.

Macavei Alexandru, Pascu Cornel şi cu mine am intrat în încăperile din stânga şi într-una din camerele care duceau spre camera în care se afla casa de bani am dat peste o funcţionară, care a început să ţipe. Alexandru Macavei a încercat să-i astupe gura cu palma însă nu a reuşit şi femeia, smucindu-se din mâinile lui, a fugit în curtea din spatele percepţiei. Acţiunea trebuia deci terminată cu şi mai mare repeziciune, deoarece exista pericolul ca femeia să alarmeze vecinătatea. Eu m-am îndreptat repede spre camera în care se afla casa de bani şi unde am dat peste perceptor şi alţi doi funcţionari. Pentru a-i intimida, am tras un foc de pistol deasupra capetelor lor, somându-i să ridice mâinile. Înspăimântat peste măsură, perceptorul a încercat să fugă şi s-a lovit de Pascu Cornel, cu care a început să se lupte. Atunci Pascu Cornel l-a lovit cu pistolul în cap. Apoi Pascu Cornel a tras cu pistolul în perceptor, dar pistolul nu a funcţionat şi, speriat, Pascu Cornel a ieşit din cameră. Perceptorul, revenindu-şi în fire în urma loviturii pe care i-o dăduse Pascu Cornel, a sărit la mine, încercând să-mi apuce pistolul. În acel moment, Alexandru Macavei, care între timp golise casa de bani, a intrat în cameră şi văzându-mă luptând cu perceptorul i-a tras acestuia un foc de pistol în faţă, lovindu-l în gură. Perceptorul şi-a pus imediat mâinile la faţă, fugind spre curtea din spatele percepţiei.

Alexandru Macavei spunându-ne că a luat toţi banii, am fugit cu toţii pe drumul comunei Stremţ, peste dealuri, înspre Benic. Ajunşi la şura lui Silvestru Bolfea din Întregalde, am numărat banii jefuiţi şi am găsit 310.000 lei.

Din această sumă, fiecare dintre noi a primit câte 5.000 lei sub formă de primă, iar Silvestru Bolfea a primit suma de 15.000 lei. Restul banilor au fost luaţi de Macavei Traian, care administra fondurile organizaţiei.

Din aceşti bani s-au cumpărat ulterior provizii alimentare pentru organizaţie; de asemenea s-a cumpărat o parte din echipamentul necesar membrilor organizaţiei, şi anume: vreo 7-8 perechi bocanci, un cearceaf şi [*o*] faţă [*de*] pernă, precum şi două-trei arme ruse şi Z.B., ca şi două pistoale cu muniţiile respective. Tot din această sumă de bani s-a cumpărat în Capitală o maşină de scris, 500 coli [*de*] hârtie, 1.000 plicuri, plombagină, [*o*] ştampilă şi panglică pentru maşina de scris. Cu ajutorul acestor materiale, s-a multiplicat la cabana de pe Muntele Mare un prim manifest al organizaţiei.

Tot din aceeaşi sumă de bani s-au comandat la Bucureşti 100 (una sută) de percutoare pentru minele ce urmau să fie confecţionate cu ajutorul trotilului pe care-l aveam. Aceste percutoare însă nu le-am primit până în momentul lichidării organizaţiei de către trupele Securităţii. Cumpărăturile din Capitală, precum şi comanda de percutoare au fost făcute de către cumnatul meu din Bucureşti, maior [*în*] rezervă Niţescu Nicolae, căruia i-am trimis în acest scop, prin curierul Petru Cosma, circa 40.000 lei, în două rânduri, în lunile ianuarie şi februarie 1949.

Menţionez că planul atacării Percepţiei Fiscale din Teiuş a fost cunoscut şi aprobat în întregime de toţi cei care au luat parte la executarea atacului.

Numai Alexandru Maxim nu a fost mulţumit cu cei 5.000 lei primiţi şi susţinea să i se dea o sumă mai importantă.

Un alt atac plănuit de mine pentru procurarea de armament necesar organizaţiei, trebuia să fie îndreptat împotriva depozitului de arme şi muniţii al Batalionului de Vânători de Munte din Câmpeni. În acest scop, urmau să se facă chiar recunoaşteri prealabile ale terenului, dar aparatul trupelor de Securitate a împiedecat îndeplinirea acestei acţiuni.

În general, scopul imediat urmărit de mine şi de organizaţia mea prin executarea acestor atacuri cu caracter terorist, era acela de a semăna panică în rândurile populaţiei localnice, precum şi în rândurile autorităţilor locale. Aceasta pe de o parte. Pe de altă parte urmăream să creez o stare de spirit prielnică unei insurecţii armate împotriva actualului regim din ţară.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Bucureşti, 10 mai 1949. Maior rez. Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 50-51.

85

1949 mai 10. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija referitoare la scopurile şi planurile de viitor ale organizaţiei sale

Dată în faţa noastră astăzi, 10 mai 1949,
şi vizată de noi spre neschimbare.
Căpitan de Securitate
S. Antoniu

Declaraţie

Subsemnatul Dabija Nicolae, maior [*în*] rezervă, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

Prin constituirea organizaţiei subversive înarmate pe care am alcătuit-o şi condus-o în regiunea Munţilor Apuseni, pe Muntele Mare, în împrejurimile localităţii Câmpeni, am urmărit să organizez în Munţii Apuseni o forţă armată pentru a lupta împotriva actualului regim din România şi pentru a-l răsturna cu ajutorul acestei forţe, în colaborare cu alte

organizaţii înarmate din acea regiune şi din alte regiuni, despre care se zvonea că există, cu care urmăream să iau legătură tocmai în vederea atingerii acestui scop.

Pentru atingerea scopurilor propuse, am alcătuit imediat un plan de acţiune ce trebuia adus la îndeplinire de îndată. Planul nu l-am aşternut pe hârtie şi el am rămas definitiv stabilit în urma discuţiilor ce le-am avut în acest sens cu fraţii Traian Macavei şi Alexandru Macavei.

Potrivit acestui plan imediat de acţiune, organizaţia urma să multiplice şi să răspândească manifeste prin care populaţia era incitată împotriva actualului regim din ţară, fiind îndemnată la acte de sabotaj şi de teroare împotriva autorităţilor locale şi a fruntaşilor politici democraţi localnici.

Pe de altă parte, conform aceluiaşi plan de acţiune imediată, membrii înarmaţi ai organizaţiei teroriste pe care am condus-o trebuiau să răpească şi să asasineze diferiţi fruntaşi politici ai Partidului Muncitoresc Român, din diferite localităţi situate în regiunea Munţilor Apuseni. De asemenea, urmau să se execute asasinate împotriva reprezentanţilor autorităţilor din acele localităţi, ca: primari, şefi ai serviciilor de Securitate, şefi ai posturilor de Miliţie şi alţii.

Totodată, trebuiau executate atentate de cale ferată, pe cât se poate simultan, în defileurile Mureşului şi Someşului, iar ulterior, când numărul membrilor organizaţiei ar fi crescut, asemenea atentate de cale ferată urmau să fie executate şi în defileurile Oltului, Prahovei şi chiar în regiunea Vatra-Dornei, spre a se dezarticula comunicaţiile feroviare în toate aceste regiuni.

Toate aceste acţiuni plănuite de mine au fost în amănunt discutate cu fraţii Macavei, ei fiind în totul de acord cu executarea lor, scopul urmărit fiind acela de a produce panică în rândurile populaţiei şi de a stârni, totodată, o psihoză generală de răzvrătire împotriva actualului regim din ţară.

Pentru procurarea fondurilor necesare acestor acţiuni, am plănuit atacarea şi jefuirea diferitelor instituţii bancare şi fiscale din localităţile mai apropiate.

Un astfel de atac a şi fost executat, sub conducerea mea, de către cinci membri înarmaţi ai organizaţiei mele, asupra Percepţiei Fiscale din Teiuş, cu care prilej am reuşit să jefuim suma de 310.000 lei.

Acţiunile mai sus arătate urmau să fie executate de către grupuri mici, înarmate, ale organizaţiei mele, compuse din maxim 5-6 persoane.

Pentru trecerea la acţiuni de amploare mai mare, hotărâsem să aştept ca numărul membrilor organizaţiei mele să atingă un efectiv de circa 100 oameni, iar pe de altă parte am hotărât să cer sprijinul Misiunii Americane din România, ceea ce de altfel mai încercasem de două ori, pe două căi diferite, încă din vara şi toamna anului 1948. Înţelegeam să cer Misiunii Americane din Capitală atât ajutor în fonduri băneşti, cât şi sprijin material în armament, muniţii, echipament, medicamente etc.

Întregul plan de acţiune mai sus arătat a fost inspirat şi alcătuit de mine, fiind aprobat în totalitatea sa de către fraţii Macavei, iar conducerea executării acestui plan trebuia să o am eu în mod exclusiv.

Executarea tuturor acestor acţiuni trebuia să înceapă imediat, indiferent de faptul dacă un nou război ar fi izbucnit sau nu. Executarea acestor acţiuni a fost împiedicată prin operaţiunile executate în ziua de 4 martie 1949 de către trupele de securitate, cu care prilej organizaţia condusă de mine a fost lichidată.

Pentru eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi Uniunea Sovietică, alcătuisem, de asemenea, un plan de acţiune, potrivit căruia membrii înarmaţi ai organizaţiei mele trebuiau să ocupe defileurile Mureşului şi Someşului, paralizând orice comunicaţie în aceste defileuri, şi executând atacuri de hărţuire împotriva unităţilor militare ale Armatei Sovietice şi Armatei Române. Trebuiau, de asemenea, atacate diferite depozite de armament, muniţii sau echipament, pentru a ne procura astfel noi cantităţi de materiale de luptă. Totodată, trebuiau atacate şi ocupate instituţiile şi localurile autorităţilor din diferite localităţi situate în aceste defileuri şi în regiunile învecinate.

Pentru executarea acestui plan de amploare mai mare aveam convingerea că voi mări efectivul organizaţiei mele, prin recrutarea în rândurile ei de noi membri, aleşi din sânul celor nemulţumiţi, ca ofiţeri deblocaţi, funcţionari comprimaţi, chiaburi şi alţii, indiferent de credinţa lor politică, cu condiţia numai de a fi duşmani ai actualului regim din ţară. De asemenea, pentru executarea acestui plan mai mare de acţiune, ce trebuia înfăptuit în timpul desfăşurării ostilităţilor dintre anglo-americani şi Uniunea Sovietică, eram ferm convins că voi obţine tot sprijinul necesar din partea anglo-americanilor, atât în fonduri, cât şi în materiale de luptă, prin paraşutarea la nevoie a acestor materiale.

Şi executarea planului nostru de acţiuni pentru caz de război urma, de asemenea, să fie condusă exclusiv de mine, având ca ajutori imediaţi pe fraţii Macavei.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Bucureşti, 10 mai 1949. Maior rez. Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 35-36.

86

1949 mai 10. Declaraţie dată în anchetă de Ionel Robu referitoare la activitatea sa de reorganizare a P.N.Ţ. în judeţul Alba

Declaraţie

Subsemnatul Robu C. Ionel, născut la Timişoara, în anul 1922, luna martie, ziua 22, fiul lui Constantin şi Elena, de profesie student, anul IV, Facultatea de Ştiinţe Juridice din Bucureşti, serviciul militar amânat pentru studii şi apoi pus la dispoziţia Marelui Stat Major, nejudecat şi nici condamnat, de origine română, religie ortodoxă, fost secretar general al T.U.N.Ţ. din Centrul Universitar Bucureşti, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Splaiul Unirii, nr. 191, declar următoarele:

În luna februarie 1948, împreună cu Vasile Bourceanu, Alexandru Drăgulescu şi Sava Stăjerel, am hotărât să reluăm legături cu fostele elemente din cadrul T.U.N.Ţ. Bucureşti şi cu care să menţinem un permanent contact informativ şi schimb de vederi. Aceasta a fost până în luna aprilie 1948, când am întâlnit pe avocatul Emanoil Heul, trimis de către Ioan Bărbuş, şi care mi-a făcut cunoscut să păşesc la regruparea elementelor tinere din cadrul fostului P.N.Ţ. şi pe care să le folosesc apoi în acţiunea de extindere în judeţe a Partidului Naţional Ţărănesc în ilegalitate.

În luna iunie 1948 am întâlnit şi pe dr. Gheorghe Staicu, care de asemenea m-a informat de acţiunea de reconstituire în ilegalitate a fostului P.N.Ţ. şi m-a făcut să păşesc la regruparea elementelor foste P.N.Ţ., împărtăşindu-mi totodată că scopul acestei regrupări este de a contribui prin orice mijloace la înlăturarea regimului de democraţie populară din ţara noastră. Pentru aceasta urma să facem uz de forţă şi în consecinţă să căutăm să procurăm materialul necesar.

În ceea ce mă priveşte, motivele care m-au determinat să particip la această acţiune sunt determinate de o serie de împrejurări, şi anume: mediul burghez în care am trăit şi care mi-a imprimat modul său de gândire, educaţia pe care am primit-o în anii de şcolaritate, precum şi asigurările pe care mi le-au făcut Emanoil Heul şi Gheorghe Staicu că va izbucni un nou război, regimul burghez va continua să existe şi că socialismul este un curent politico-social care trebuie distrus. De aici a plecat ura mea contra socialismului şi construirii sale în ţara noastră, precum şi dorinţa mea de a contribui la distrugerea lui.

Prin activitatea subversivă de reconstituire în ilegalitate a fostului P.N.Ţ. se urmărea pe de o parte regruparea fostului P.N.Ţ., iar pe de altă parte întrebuinţarea lor într-o acţiune de forţă care să ducă la preluarea puterii în stat şi înlăturarea regimului de democraţie populară.

Acţiunea subversivă de regrupare a fostelor elemente P.N.Ţ. din judeţul Alba a început în luna septembrie 1948, când Alexandru Maxim mi-a prezentat pe preotul greco-catolic Nicolae Suciu, căruia, după ce a primit să ia parte la regruparea elementelor foste P.N.Ţ. din Alba, i-am dat următoarele dispoziţii şi instrucţiuni:

Să caute să constituie în fiecare comună, ca o primă bază, nuclee din foşti membri P.N.Ţ., în număr de circa 5-6 oameni.

Să caute să detecteze local armamentul şi muniţiile ce eventual s-ar găsi rămase după urma războiului.

Să nu păşească la nici o manifestare sau acţiune care ar putea să deconspire organizaţia, precum: lansarea de manifeste, inscripţii, lozinci, atacuri etc.

Că nici o acţiune, de orice fel, nu poate fi întreprinsă până nu primeşte aprobare sau dispoziţii de la Bucureşti prin mine.

Legătura cu organizaţia din judeţul Alba am menţinut-o astfel prin Sandu Maxim, care a venit la Bucureşti în octombrie 1948, în decembrie 1948 şi ianuarie 1949, prin mine şi Radu Ionescu, când împreună am fost pe la sfârşitul lunii octombrie 1948 în judeţul Alba şi am luat contact cu fruntaşi ai organizaţiei, şi prin Radu Ionescu singur, când a fost pentru a doua oară în judeţ, pe la mijlocul lunii noiembrie 1948, şi a luat contact cu alţi fruntaşi ai organizaţiei.

În afară de acţiunea din jud. Alba, prin membri din cadrul T.U.N.Ţ. am extins acţiunea şi am constituit nuclee P.N.Ţ. şi în judeţul Prahova, regiunea oraşului Olteniţa, regiunea oraşului Călăraşi, regiunea com. Apeceanca – Buzău şi jud. Hunedoara.

Colaboratori mai apropiaţi erau în special foşti membri ai T.U.N.Ţ. şi menţionez pe: Vasile Bourceanu, Radu Ionescu, apoi pe Alexandru Maxim, preotul greco-catolic Nicolae Suciu, care stabilea o legătură cu elementele legionare, şi alţii. Cu elementele legionare era posibilă o acţiune comună împotriva regimului.

În luna ianuarie 1949, când Alexandru Maxim a venit pentru ultima oară la Bucureşti, mi-a făcut cunoscut că el s-a alăturat unui grup condus de maiorul c.d. Dabija şi au atacat

Percepţia din Teiuş, jefuind-o de circa 300.000 lei. Aceasta au făcut-o pentru ca Dabija să-şi poată procura cele necesare organizaţiei sale.

Ca legături superioare în cadrul acţiunii de regrupare a fostelor elemente P.N.Ţ. am avut pe aceea cu avocatul Emanoil Heul, care mi-a vorbit în numele lui Ioan Bărbuş şi al unui Comitet pe ţară, precum şi pe aceea cu dr. Gheorghe Staicu, care făcea parte, împreună cu Cezar Simionescu şi alţii, din Comisiei interimară pe ţară de reconstituire în ilegalitate a P.N.Ţ. şi care se găsea sub preşedinţia lui dr. Aurel Dobrescu.

Despre activitatea desfăşurată în jud. Alba după directivele date de mine am informat pe la jumătatea lunii septembrie 1948 pe Ioan Bărbuş, iar pe la sfârşitul lunii septembrie începutul lui octombrie 1948 pe dr. Gheorghe Staicu.

Mai menţionez că în luna iunie 1948, printr-un cetăţean american care mi-a fost prezentat de Radu Ionescu şi care se repatria, am trimis o scrisoare lui Grigore Niculescu-Buzeşti şi prin care făceam cunoscut că s-a pornit la o acţiune de regrupare a fostelor elemente P.N.Ţ. pe întreaga ţară şi să-mi facă cunoscut modul în care se activa.

În ceea ce priveşte problema înarmării, instrucţiunile pe care le-am dat constau în aflarea la faţa locului, atât la membrii organizaţiei, cât şi la alţii, a materialului rămas de pe urma războiului şi a-l avea oricând la îndemână.

Ca acţiuni de viitor, organizaţia avea plănuită preluarea puterii în stat, când ar fi urmat atacarea sediilor autorităţilor, tăierea firelor telefonice şi telegrafice, tăierea mijloacelor de comunicaţie şi atacarea depozitelor de armament pentru procurarea de material necesar acţiunii. Aceste acţiuni urmau să aibă loc în cazul izbucnirii unui război sau când aş fi primit dispoziţii speciale de la Gheorghe Staicu sau Emanoil Heul.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

10 mai 1949. Robu C. Ionel

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 1, f. 12-14.

87

1949 mai 11. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija referitoare la formularul codat conceput de el pentru culegerea de informaţii

Dată în faţa noastră astăzi, 11 mai 1949,
şi vizată de noi spre neschimbare
Căpitan de Securitate
S. Antoniu

Declaraţie

Subsemnatul maior în rezervă Dabija Nicolae, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

Prin luna octombrie 1948, după ce luasem din nou contact cu fraţii Alexandru şi Traian Macavei, hotărând în mod definitiv să plecăm în munţi pentru a organiza un grup

înarmat sub comanda mea, aflându-mă la Arad, în casa camaradului meu de promoţie, maior în rezervă Oprean Ioan, domiciliat în Arad, str. Episcopiei, nr. 1, am redactat şi bătut la maşina de scris a acestui prieten un formular cuprinzând instrucţiuni cu privire la culegerea de informaţii, mai ales militare şi politice.

Acest formular l-am bătut la maşină în trei exemplare, fiind intitulat „Informaţiuni de ordin intern", iar instrucţiunile cuprinse în el erau numerotate de la 1 la 99, fiecare instrucţiune constituind în acelaşi timp o informaţie cu caracter fie militar, fie politic, iar numărul respectiv de ordine constituind un cifru indicativ cu ajutorul căruia trebuia transmisă informaţia respectivă. Întrucât era vorba să caut a culege informaţii din toate regiunile ţării, am bătut la maşină, de asemenea în trei exemplare, un tabel cuprinzând 57 judeţe ale ţării, plus oraşul Bucureşti, tabel în care numele fiecărui judeţ avea în dreptul său un indicativ conspirativ format dintr-un nume propriu al cărui iniţială era aceeaşi cu a judeţului respectiv.

Astfel: Argeş era Anton, Covurlui era Cristea, Putna era Petru, Teleorman era Tănase etc.

În ce priveşte instrucţiunile de ordin informativ, ele se prezentau cam în felul următor:

22. S-au concentrat trupe române în zona …

23. S-au concentrat trupe ruseşti în zona …

29. S-au ocupat şi pus în stare de apărare trecerile munţilor din …

31. S-a organizat apărare antiaeriană în zona …

Deci, dacă cel ce a cules informaţia cu privire la organizarea de apărare antiaeriană în regiunea jud. Putna, îmi transmitea această informaţie, el trebuia să utilizeze următorul indicativ cifrat:

31. Petru.

O altă informaţie, cu privire la concentrarea de trupe române în regiune jud. Argeş, urma să fie transmisă cifrat astfel:

22. Anton.

După cum deci se poate vedea, formularul de instrucţiuni cu privire la culegerea de informaţii de ordin militar şi politic constituia în acelaşi timp un cod cifrat de transmitere a informaţiilor culese, după cum, de asemenea, constituia un cod cifrat tabelul de indicative pe judeţe, ambele coduri urmând a fi utilizate neapărat împreună, deoarece trebuia să rezulte cu precizie în care anume regiune a ţării s-a produs faptul ce forma obiectul informaţiei transmise.

Prin redactarea acestor două coduri cifrate pentru culegerea de informaţii de ordin militar şi politic, precum şi prin însăşi culegerea unor asemenea informaţii, eu urmăream două obiective:

a) Doream ca atât pentru mine, cât şi pentru organizaţia înarmată pe care urma să o comand, să posed cât mai multe informaţii militare şi politice din diferitele regiuni ale ţării, pentru ca în funcţie de aceste informaţii să pot alătura diferitele planuri de acţiune ale organizaţiei.

b) Întrucât căutam să iau legătura cu persoane calificate de la Misiunea Americană din Capitală, pentru a cere sprijin şi ajutor american în fonduri şi materiale de luptă pentru organizaţia mea, înţelegeam să am la îndemână posibilitatea de a culege informaţii politice şi militare spre a le transmite Misiunii Americane, ca ele să poată fi folosite de către aceasta în eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi Uniunea Sovietică. De altfel,

eram convins că aceste informaţii mi le-ar fi cerut Misiunea Americană în schimbul ajutorului şi sprijinului ce mi l-ar fi dat.

Din cele trei exemplare ale instrucţiunilor informative şi ale tabelului de indicative pe judeţe, eu am oprit două exemplare de fiecare pentru a le utiliza personal, iar al treilea exemplar din fiecare l-am dat cumnatului meu, maior în rezervă Niţescu Nicolae, din Bucureşti, cu prilejul vizitei pe care am făcut-o în Capitală pe la mijlocul lunii octombrie 1948.

Cu maiorul Niţescu Nicolae vorbisem încă din vara anului 1948 despre organizaţia pe care urma să o alcătuiesc şi s-o conduc, astfel încât atunci când i-am dat exemplarul formularului de instrucţiuni informative, precum şi exemplarul tabelului cu indicativele judeţelor, i-am dat toate lămuririle cu privire la modul în care să culeagă diferite informaţii militare sau politice şi cum să se folosească de limbaj cifrat spre a mi le transmite.

Pe baza acestui cod cifrat, i-am trimis maiorului Niţescu Nicolae o scrisoare, pe la finele lunii decembrie 1948, scrisoare pe care i-am dat-o lui Alexandru Maxim să o ducă la poştă, faptul acesta întâmplându-se în comuna Întregalde, jud. Alba.

Prin această scrisoare, i-am transmis cu cifru numerele 74 şi 81, care reprezentau îndemnul de a trece la recrutare de membri pentru organizaţia mea, precum şi de a relua lucrul, adică activitatea, deoarece când plecasem în toamnă din Bucureşti eu îi spusesem maiorului Nicolae Niţescu că-i voi comunica cifrat momentul în care organizaţia mea a luat fiinţă, urmând ca el să înceapă a activa la rândul său, recrutând elemente pentru această organizaţie. La această scrisoare, maiorul Nicolae Niţescu mi-a răspuns, ulterior, numai în ceea ce priveşte faptul că a comandat 50 percutoare pentru minele ce urma să le confecţionăm, precum şi că va căuta să cumpere matriţe în vederea multiplicării manifestelor organizaţiei, plata acestora urmând să fie făcută din suma de circa 40.000 lei pe care i-am trimis-o prin Petru Cosma şi care provenea din jefuirea Percepţiei din Teiuş. Cu privire însă la recrutarea de noi membri pentru organizaţie, maiorul Niţescu Nicolae nu mi-a comunicat nimic.

Altor persoane în afară de maiorul Nicolae Niţescu nu le-am dat instrucţiuni pentru culegerea de informaţii politice şi militare, însă asemenea instrucţiuni urma să le dau tuturor membrilor organizaţiei conduse de mine, fapt însă ce nu l-am putut realiza întrucât la 4 martie 1949 au intervenit operaţiunile trupelor de Securitate, care au dus la lichidarea organizaţiei mele.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Bucureşti 11 mai 1949. Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 30-31.

1949 mai 11. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija privind redactarea manifestelor şi modul cum intenţiona să le răspândească

Dată în faţa noastră astăzi, 11 mai 1949,
şi vizată de noi spre neschimbare.
Căpitan de Securitate
S. Antoniu

Declaraţie

Subsemnatul Dabija Nicolae, maior în rezervă, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

Pe la începutul lunii februarie 1949, cam cu o lună înainte de ziua de 4 martie 1949, când organizaţia condusă de mine a fost lichidată prin operaţiunile trupelor de Securitate, am redactat în ciornă un manifest în numele organizaţiei mele, manifest intitulat „Proclamaţie" şi semnat „Frontul Apărării Naţionale".

După vreo două săptămâni, a fost adusă din Bucureşti, de către Petru Cosma şi Onea Titus, o maşină de scris, cumpărată din suma jefuită de la Percepţia din Teiuş.

Cu ajutorul acestei maşini de scris, atât eu cât şi Macavei Alexandru am multiplicat circa 50 exemplare de pe acest manifest, al cărui conţinut mi l-a dictat Alexandra Pop, de pe ciorna redactată de mine.

Prin conţinutul său, acest manifest avea un pronunţat caracter antisovietic, antidemocratic şi monarhist.

Prin redactarea şi multiplicarea acestui manifest, de pe care la început trebuiau răspândite 500 exemplare, am urmărit incitarea populaţiei împotriva regimului actual din ţară, pentru a crea în sânul populaţiei o stare de nemulţumire şi agitaţie, prielnică pregătirii unei insurecţii armate împotriva actualului guvern.

Cu vreo două-trei săptămâni înainte de a fi adusă din Bucureşti maşina de scris, Petru Cosma, singur, îmi adusese din Capitală o maşină de multiplicat „Gestetner", însă fără matriţe, achiziţionată de asemenea din banii jefuiţi de la Percepţia din Teiuş. Neavând matriţe, nu am putut multiplica un număr mai mare de manifeste şi am fost deci silit să bat la maşină numai 50 exemplare de pe manifest. Aveam intenţia să complectez un număr de 500 exemplare, deoarece aveam la dispoziţie 500 coli [*de*] hârtie aduse din Capitală de Cosma Petru, o dată cu maşina de multiplicat.

După ce aş fi complectat cele 500 exemplare ale manifestului, ele urmau să fie răspândite de membrii organizaţiei mele în localităţile din regiunea Munţilor Apuseni. Ulterior, intenţionam să-mi procur matriţele necesare pentru multiplicarea unui număr de câteva mii de exemplare.

În acest scop, cu circa o săptămână înainte de 4 martie 1949, când au intervenit operaţiunile trupelor de Securitate, Traian Macavei l-a trimis pe Petru Cosma la Timişoara, spre a lua contact cu un cumnat al lui Macavei Traian, notar la Timişoara, al cărui nume nu-l cunosc, spre a achiziţiona prin acesta matriţele necesare. Nu ştiu dacă Petru Cosma a luat

legătura cu acest notar din Timişoara, deoarece nu s-a mai înapoiat de acolo şi de la plecarea sa nu l-am mai văzut.

Nu fixasem o anumită zi pentru răspândirea manifestelor, deoarece nu puteam şti când vor fi gata toate cele 500 de exemplare ce urmau să fie bătute la maşină.

Intenţionam ca după răspândirea primei serii de manifeste să redactez un al doilea manifest, pentru a întreţine o permanentă propagandă în scris a organizaţiei mele şi pentru a provoca în sânul populaţiei o stare de agitaţie continuă împotriva actualului regim din ţară.

Răspândirea acestor manifeste nu s-a putut produce din motive independente de voinţa mea, deoarece această acţiune a fost împiedecată de intervenţia operaţiilor trupelor de Securitate din dimineaţa zilei de 4 martie 1949, cu care prilej a fost lichidată organizaţia condusă de mine.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Bucureşti, 11 mai 1949. Maior rez. Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 39.

89

1949 mai 11. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija privind scopul pentru care a redactat „Statutul” organizaţiei

Dată în faţa noastră astăzi, 11 mai 1949,
şi vizată de noi spre neschimbare.
Căpitan de Securitate
S. Antoniu

Declaraţie

Subsemnatul Dabija Nicolae, maior în rezervă, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

Pe la sfârşitul lunii februarie 1949, cam cu o săptămână înainte de ziua de 4 martie 1949, când au intervenit operaţiunile trupelor de Securitate contra organizaţiei conduse de mine, eu am alcătuit un „Statut” al organizaţiei, în care erau trecute principiile organizatorice, condiţiile de intrare în organizaţiei, regulile de disciplină ce trebuiau respectate de membrii organizaţiei, drepturile şi datoriile membrilor organizaţie, precum şi sancţiunile se urmau să se aplice celor ce ar fi călcat regulile de disciplină.

Ca autor al acestui „Statut”, i-am imprimat un caracter de rigiditate militară, atât în ceea ce priveşte normele organizatorice, cât şi în ceea ce priveşte disciplina membrilor organizaţiei.

Prin alcătuirea acestui „Statut” am urmărit să imprim oamenilor de sub comanda mea o supunere disciplinată faţă de dispoziţiile mele, spre a-i împiedica de a activa fiecare după capul lui.

Am fost determinat să iau această măsură tocmai pentru că prea puţini din membrii organizaţiei mele erau obişnuiţi cu disciplină militară şi aveau credinţe politice deosebite, unii fiind manişti, alţii legionari, astfel încât dacă n-aş fi luat această măsură ar fi existat pericolul unor acţiuni dezordonate şi dezorganizate.

Totodată, paralel cu alcătuirea acestui „Statut”, am redactat formula unui jurământ, pe care ceream să-l depună toţi cei ce intraseră în organizaţia condusă de mine.

Prin redactarea acestei formule de jurământ, am reuşit ca oamenii de sub comanda mea să se simtă mai legaţi de organizaţie şi să execute cu devotament şi cu hotărâre acţiunile ordonate.

Atât „Statutul” cât şi formula de jurământ redactată de mine, au fost bătute la maşină în câte două exemplare de mine însumi, cu ajutorul maşinii de scris aduse de la Bucureşti de Petru Cosma şi Onea Titus, fiind cumpărată în Capitală de către Macavei Nicolae sau de către cumnatul meu Niţescu Nicolae, nu ştiu precis. Maşina de scris a fost cumpărată din banii jefuiţi de la Percepţia din Teiuş.

Oamenii de sub comanda mea urmau să depună jurământul chiar în ziua de 4 martie 1949, însă în aceeaşi dimineaţă au intervenit operaţiunile trupelor de Securitate, operaţiuni de pe urma cărora organizaţia condusă de mine a fost lichidată, iar eu am fugit prin munţi, fiind împresurat şi arestat în ziua de 22 martie 1949.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Bucureşti, 11 mai 1949. Maior rez. Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 42.

90

1949 mai 11. Declaraţie dată în anchetă la Direcţia a V-a de Alexandru Maxim referitoare la participarea sa la atacul asupra Percepţiei din Teiuş

11 mai 1949. Dată în faţa noastră.
Sublocotenent de Securitate
Manu Aurel

Declaraţie

Subsemnatul Maxim Alexandru, de 23 ani, născut în anul 1926, 22 martie, în comuna Ciorani, jud. Prahova, fiul lui Constantin şi al Alexandrinei, declar următoarele:

La începutul lunii august 1948 eram la preotul Suciu Nicolae, în comuna Întregalde, dânsul a fost în cătunul Ghioncani – Alba, unde a făcut o slujbă religioasă. După masă, când s-a înapoiat, a venit împreună cu Victor Vandor, din cătunul Ghioncani, şi mi-a spus că s-a întâlnit acolo cu Macavei Traian, care i-a spus că acesta ar vrea să aibă în jurul lui un număr de 10 oameni cu care să dea diferite lovituri, că i-a vorbit şi despre mine şi că de aceea a venit aici Vandor Victor, ca acesta să mă conducă la locul unde urma să mă întâlnesc cu Macavei şi că i-a spus lui Macavei că eu fac parte dintr-o organizaţie naţional-ţărănistă. La

cele arătate de preotul Suciu, eu am acceptat ca să mă deplasez, însoţit de Vandor Victor, la Vandor Victor acasă, unde să iau legătura cu Macavei Traian, lucru pe care l-am şi făcut.

La această primă întâlnire, Macavei Traian mi-a spus că el vrea să adune un număr de 10 oameni cu care să atace anumite sedii ale P.M.R. şi anumite instituţii pentru a-şi câştiga fonduri şi a-şi reface cele pierdute cu ocazia naţionalizării minei sale. Eu nu am fost atunci de acord cu cele propuse de el şi m-am întors înapoi în com. Întregalde, la preotul Suciu.

În luna octombrie, pe la sfârşit, aflându-mă la Vandor Victor, m-am întâlnit din nou cu Macavei Traian, de data aceasta fiind şi cu fratele său Alexandru. Cu această ocazie, mi-a dat un pistol şi mi-a spus că a doua zi să mergem împreună la Bucium Montari să-şi ridice doi porci şi vaca. Seara am plecat de acolo la Galda de Jos, iar a doua zi nu m-am întors, numai peste trei zile, când i-am găsit din nou la Vandor Victor, cu care fusese împreună la Bucium Montari şi s-au întors cu un aparat de radio pe care l-a lăsat la Vandor Sabin, cu scopul de a asculta mai multe posturi străine. Tot atunci, am stabilit împreună ca să ne întâlnim după 15 zile, adică pe data de 15 noiembrie 1948. La plecare, Macavei mi-a spus că dacă mai ştiu pe cineva fugit să-l îndrept la Vandor Sabin.

Eu nu am întâlnit pe nimeni, însă Pascu Cornel a găsit un dezertor de la Mogoş[290] pe care l-a dus la coliba lui Bolfea Silvestru, unde stătea fugit şi el.

Macavei nu s-a întors la data fixată şi s-a întors la data de 18-19 decembrie. Când i-am întâlnit la coliba lui Bolfea Silvestru, unde am fost chemat de Pascu Cornel. Cu această ocazie am făcut cunoştinţă cu maiorul Dabija.

În ziua următoare, maiorul Dabija mi-a dat o schiţă cu forma unui percutor de mină, după care mi-a spus să caut să găsesc un strungar ca să-mi facă 3 sau 4 bucăţi cu care să facă o probă, ca după aceea să trimită la Arad, unde să facă mai multe bucăţi, cu care să mineze în jurul colibei unde ne vom stabili pe Muntele Mare. Tot atunci, mi-a dat două plicuri pentru Bucureşti pe care să le pun la poştă. Adresa nu o mai reţin, dar reţin ceea ce maiorul mi-a citit în una din scrisori în care maiorul spunea: cred că sunt mai câştigat cu 84 de puncte decât cu 71[291].

Întorcându-mă din Galda de Jos, la coliba unde ei se aflau, i-am spus maiorului că nu am găsit unde să fac percutoare. Tot atunci s-a discutat ca să se dea lovitura şi să se fure banii de la Percepţia din Teiuş. Astfel, în ziua următoare, a fost trimis Pascu Cormel şi Bolfea Silvestru la Teiuş şi urma ca, aşa cum hotărâsem cu toţii, aceştia să aducă planul percepţiei şi să se intereseze dacă au bani în casă. Planul a fost adus de aceştia şi atunci am hotărât cu toţii ca miercuri seara să mergem cu toţii să luăm banii de la percepţie.

Marţi noaptea, pe la orele 2 sau 3, am plecat cu toţii până aproape de Teiuş, la o colibă pe hotarul comunei Benic, unde am stat de dimineaţa până seara la ora 5. La ora 5 am plecat şi am ajuns la ora 6 în Teiuş la percepţie. Acolo ajungând, 5 din noi am plecat într-o grădină, iar Alexandru Macavei s-a dus şi a schimbat 500 lei ca să vadă dacă casieriţa este acolo sau este plecată. A schimbat banii şi a venit şi ne-a spus să mergem. Maiorul Dabija, Macavei Alexandru şi Pascu Cornel au intrat la casierie, iar eu şi cu Macavei Traian am intrat la Control şi Verificări şi dezertorul Iosif a rămas afară la intrare pe scări.

---

290 Iosif Clamba.

291 Este vorba de o mică eroare, în realitate Nicolae Dabija i-a transmis maiorului Niţescu numerele 74 şi 81 (vezi Documentul nr. 87).

Eu aveam misiunea ca după ce îi somăm, Traian Macavei să-i ţină sub ameninţarea pistolului şi eu să-i leg cu mâinile la spate. Intrând înainte la Control şi Verificări eu şi Traian Macavei, acolo nu era decât un singur domn, căruia i-am spus să ridice mâinile sus, văzând că e numai unul, nu l-am mai legat, şi auzind împuşcături în cealaltă cameră, eu m-am întors pe coridor la uşa de la ieşire afară, ca să nu intre sau să iasă cineva. Atunci am văzut pe casieriţă şi pe perceptor împuşcat ieşind din camera din stânga şi fugind pe coridor în fund. Imediat după aceasta, au venit Pascu Cornel, Alexandru Macavei şi maiorul Dabija, spunând: hai să mergem. Am mai auzit pe maiorul Dabija întrebându-l pe Alexandru Macavei dacă a luat tot, iar acesta spunându-i că a luat tot.

Am ieşit cu toţii şi am plecat la coliba lui Bolfea Silvestru, la Întregalde. După ce maiorul şi Macavei ne-au căutat pe toţi ca nu cumva să avem ceva bani la noi, ne-a dat câte 5.000 lei fiecăruia, spunând că restul e pentru fonduri, căci ei vreau să facă o organizaţie cu grade şi cu salarii. Eu le-am spus atunci că credeam că banii or să se împartă şi atunci i-am rugat să-mi dea 10.000 lei, ca să-mi pot lua haine.

Atunci maiorul Dabija [*a spus*] că va trimite la Arad unde se găseşte stofă şi o să ne cumpere ca să ne facă uniforme la toţi. La trei zile după lovitura dată la percepţie, adică vineri, ne-am deplasat la Muntele Mare, de unde eu mi-am cerut de la maiorul Dabija o învoire de 3-4 zile pentru a pleca la Cluj să mă tratez de o boală venerică. Mi s-a acordat această învoire din partea maiorului, ca să mă înapoiez la data fixată, dându-mi şi suma de 3.000 lei ca să-mi cumpăr bocanci. Eu nu m-am mai înapoiat la banda lui Macavei, însă am trimis maiorului Dabija, conducătorul acestei bande, o scrisoare printr-un băiat din Alba Iulia, recomandat de Emil Olteanu din comuna Galda de Jos, în care îi scriam maiorului Dabija să-i spună lui Traian Macavei să nu mă mai facă hoţ şi să nu mai spună că dacă mă prinde mă împuşcă că nu am mai venit acolo, căci eu i-aş fi putut trimite mai mulţi oameni dacă el nu spunea aşa.

La 7 martie 1949, când urma să se întâlnească, la Ghioncani, la Vandor Sabin, banda lui Dabija şi banda lui Popa Ştefan, din care făceam şi eu parte, dimineaţa a venit numai Scridon şi Pascu Cornel, care au făcut parte din banda lui Dabija, şi ne-au spus că au fost atacaţi pe Muntele Mare şi că s-au rătăcit de ceilalţi.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi o semnez nesilit de nimeni.

Bucureşti, 11 mai 1949. Maxim Alexandru

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 1, f. 35-37.

91

1949 mai 11. Declaraţie dată în anchetă de Titus Onea referitoare la desfăşurarea atacului de la Muntele Mare

11 mai 1949. Dată în faţa noastră[292].
Sublocotenent **Staicu Ioan**

Declaraţie

Subsemnatul Onea Titus, de profesie student, anul VI, medicină umană, născut în anul 1925, luna ianuarie, [*ziua*] 10, în comuna Roşia Montană, jud. Alba, fiul lui Gherasim, funcţionar public, şi al Eugeniei, casnică, cu serviciul militar satisfăcut în cadrul Facultăţii de Medicină, cu ultimul domiciliu legal în Cluj, str. Anatole France, [*nr.*] 11. În trecut, începând din iunie 1948, am fost urmărit pentru activitate legionară dusă în cadrul Facultăţii de Medicină din Cluj, iar în prezent fac parte ca membru în banda teroristă condusă de maiorul deblocat Dabija Nicolae.

Declar următoarele:

În dimineaţa zilei de 4 martie 1949 a avut loc acţiunea care a dus la capturarea bandei teroriste conduse de maiorul Dabija Nicolae. Înainte cu vreo 4 zile, mie personal îmi indicase Macavei Alexandru direcţia în care să mă retrag în caz de atac. Asupra unui plan precis de acţiune a bandei, nu ştiu dacă s-a făcut în timpul cât am stat acolo.

În ziua de 4 martie 1949 am fost deşteptat din somn de un foc de armă şi imediat după aceea a intrat în cabană Mitrofan, care făcea de santinelă înarmat şi care avea misiunea ca în caz că aude ceva să dea alarma. La strigătul lui: „Alarmă!”, s-a sculat maiorul Dabija, care a spus să luăm armele şi să ieşim şi să tragem în trupele Securităţii.

În timpul în care eu mă îmbrăcam, au ieşit din cabană următorii: Macavei Alexandru, Macavei Traian, Cigmăianu, Deceanu Petru, Scridon Ioan. Tot în acest timp, maiorul Dabija a aruncat două grenade în trupele Securităţii.

Mai târziu, după explozia în faţa cabanei a unei grenade, am ieşit şi eu cu arma şi muniţia respectivă şi după ce am fugit vreo 10 metri m-am trântit la pământ, în acel moment explodând o a doua grenadă. Am început apoi să fug în direcţia indicată înainte de Macavei Alexandru şi, în timp ce fugeam, am tras cu arma în această direcţie mai multe cartuşe. După ce făcusem vreo 250-300 metri, am fost prins şi scos în afara încercuirii formate de armată în jurul celor două cabane, cu aproximativ 40-50 minute înainte de sfârşitul acţiunii armatei. În ce priveşte ceilalţi membri ai bandei, au făcut şi ei uz de armă împotriva trupelor Securităţii.

În urma atacului dat de banda condusă de maiorul Dabija, având ca ajutor de comandant pe Macavei Traian, au fost împuşcaţi mortal doi ostaşi şi un plutonier din trupele Securităţii.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu şi nesilit de nimeni.

Bucureşti, 11 mai 1949. Titus Onea

---

[292] Declaraţia a fost autentificată ulterior, la D.R.S.P. Sibiu.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 130.

92

1949 mai 11. Autobiografie dată în anchetă la Direcţia a V-a de Silvestru Bolfea

Dată în faţa noastră azi, 11 mai 1949.
Vizată spre neschimbare[293].
Sublocotenent **Şandru Ioan**

Declaraţie

Subsemnatul Bolfea Silvestru, născut în anul 1899, [*luna*] februarie, ziua 15, în comuna Întregalde, judeţul Alba, din părinţii Ioan şi Sanflora, agricultori, decedaţi amândoi. Sunt de naţionalitate român, de religie ortodox, de profesie plugar, am patru clase primare. Serviciul militar l-am făcut la Cercul de recrutare Alba, contingentul 1921, sunt căsătorit cu Varvara Haţiegan, de ani 36, avere am 4 jugăre de pământ. Dat în judecată n-am fost. Cu ultimul domiciliu în comuna Întregalde, cătunul Modoleşti, Alba, declar următoarele:

În anul 1909 am intrat în şcoala primară din comuna Întregalde şi am urmat 4 clase până în anul 1913, după aceasta am lucrat la pământ cu părinţii până în anul 1919.

La 1 martie 1919 am intrat ca voluntar în armată [*la*] Regimentul 18 Vânători. În luna aprilie 1919 am plecat pe front în Ungaria şi am luptat până în 1920 în contra bolşevicilor. Din 1920, luna ianuarie, până în octombrie 1920, am lucrat la pământ în comuna Întregalde. În octombrie 1920 am intrat din nou în armată, la Cercul de recrutare Alba. În 1922, toamna, m-am eliberat cu gradul de soldat.

După eliberare m-am întors în comuna Întregalde, ocupându-mă de agricultură. În 1925 am luat în căsătorie pe Nestor Veturia, decedată [*în*] 1940. Începând din 1939, până în 1943, am fost concentrat în fiecare an câte o lună sau două la armată. Pe front nu am fost. Am simpatizat Partidul Naţional Ţărănesc Maniu începând din 1930, altă politică nu am făcut.

Începând din anul 1947 venea pe la mine Pascu Cornel, cu care aveam legături de prietenie. În anul 1948, luna noiembrie, veneau pe la mine ca să se ascundă, că erau urmăriţi, banda lui Macavei şi a lui Pascu Cornel, pe care am găzduit-o de mai multe ori. De fiecare dată când veneau le dădeam alimente. În acest timp se ţineau şedinţe la care spuneau că trebuie să ne organizăm în organizaţie subversivă pentru a dărâma prin forţă armată regimul de democraţie populară din ţara noastră. M-au sfătuit şi pe mine ca să intru în organizaţia lor şi, totodată, să recrutez şi alţi oameni pentru organizaţie. Eu am primit şi am plecat să organizez oameni, am găsit pe Ilie Simion, Marian Victor şi Onea Florian. I-am ales pe aceştia trei pentru că ştiam că sunt duşmani [*ai*] regimului. I-am dus la mine acasă şi le-am spus că [*la*] Muntele Mare sunt organizaţi mai mulţi oameni şi când aceştia vor da semnalul noi să fim gata să le dăm ajutorul nostru, ca prin forţă armată să omorâm conducătorii democraţi, să aruncăm podurile în aer, să ocupăm gările şi percepţiile şi să schimbăm regimul. Pentru aceasta trebuia să ne procurăm imediat arme, ei au spus că sunt gata să facă acest lucru.

[293] Autentificarea declaraţiei s-a efectuat ulterior, la D.R.S.P. Sibiu.

În luna decembrie 1948 au venit la mine fraţii Macavei, Pascu Cornel şi încă trei persoane, pe care nu-i cunosc, împreună cu mine s-au hotărât să atace Banca din Ighiu sau Percepţia din Teiuş, ca să le jefuiască de bani, iar aceşti bani să fie întrebuinţaţi pentru cumpărarea de armament şi muniţii, cu care să fie înzestrată organizaţia subversivă. S-a căzut de acord să fie atacată Percepţia din Teiuş. În această acţiune, eu şi cu Pascu Cornel am fost trimişi ca să facem recunoaştere la percepţie, ca să vedem cum este păzită şi cum s-ar putea jefui. Noi doi am plecat imediat, iar ceilalţi au rămas la mine acasă, aşteptându-ne pe noi să venim cu răspunsul. După ce am văzut cum este păzită, ne-am întors şi le-am spus cum este. În noaptea aceea au plecat fraţii Macavei şi încă patru ca să jefuiască percepţia. A doua noapte s-au întors cu banii furaţi la mine. Din suma furată, care era de 310.000 lei, după cum spuneau ei, Macavei Traian mi-a dat şi mie 15.000 lei, cu care bani să-mi cumpăr, dacă găsesc, armă şi muniţie, iar cu ceilalţi bani au plecat în munţi. La 1 februarie 1949 au venit la mine acasă Sandu Macavei şi încă 2, înarmaţi, şi mi-au spus că au să vină la mine mai mulţi oameni şi eu să-i conduc în comuna Mogoş, la Crişan Vasile, căci de acolo ei îi vor duce în munţi. La 15 februarie a venit la mine Mihălţan Traian şi încă 2 persoane, pe care eu i-am condus noaptea la Cristea Vasile, din Mogoş, i-am lăsat acolo pe cei 2, iar Mihălţan s-a întors cu mine. În 28 februarie a venit din nou Mihălţan, cu 4 persoane, pe care i-am condus în Valea Tiocului, unde am fost aşteptat de Macavei. Cu el erau 7 persoane. După aceasta au plecat cu toţii în munţi, [*iar*] eu m-am întors acasă.

Am intrat în organizaţia subversivă teroristă, care avea ca scop imediat să răstoarne prin forţă armată teroristă, pentru că nu eram de acord cu acţiunile întreprinse de regimul democratic din ţara noastră.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez nesilit de nimeni.

Bucureşti, 11 mai 1949. Bolfea Silvestru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 176-178.

93

1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija privind încercările sale de a intra în contact cu Misiunea Americană de la Bucureşti în vederea obţinerii de ajutoare pentru organizaţia sa

Dată în faţa noastră astăzi, 12 mai 1949,
şi vizată de noi spre neschimbare
Căpitan de Securitate
S. Antoniu

Declaraţie

Subsemnatul maior [*în*] rezervă Dabija Nicolae, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

În desfăşurarea întregii mele activităţi subversive şi teroriste, precum şi pentru reuşita deplină a tuturor acţiunilor de forţă pe care plănuisem a le executa în viitor împotriva

actualului regim din ţară, eu aveam convingerea adâncă că voi fi sprijinit şi ajutat de către anglo-saxoni, în special de către americani, atât prin fonduri, cât şi prin materiale de luptă (arme, muniţii, echipamente, medicamente, aparate de transmisiuni etc.).

Această convingere a mea era determinată mai ales de faptul că toate acţiunile mele erau în deplină concordanţă cu scopurile politice ale anglo-americanilor, care, după cum vedeam eu din emisiunile radiofonice ale posturilor anglo-americane, nu urmăreau altceva decât subminarea şi dărâmarea actualului regim din ţara noastră, ceea ce corespundea pe deplin şi cu ţelurile urmărite de mine.

Determinat de aceste consideraţii, încă din vara anului 1948 am căutat să intru în legătură cu persoane calificate de la Misiunea Americană din Capitală, spre a cere sprijinul şi ajutorul arătat mai sus.

Întrucât sora unui cumnat al meu, Petre Zevonian, şi anume Maria Vasuian, care este infirmieră de profesie, făcea un tratament de injecţii soţiei unui consul turc de la Consulatul turc din Bucureşti, Calea Dorobanţi, nr. 72, am căutat ca prin intermediul acestei femei să intru în legătură cu acest consul, care să mă recomande la rândul său la Misiunea Americană din Capitală.

În consecinţă, întâlnind pe Maria Vasuian în casa cumnatului meu Petre Zevonian, din str. Gh. Dimitrov, nr. 42, am rugat-o să-mi mijlocească o vizită la consulul turc, pe a cărui soţie ea o trata, întrucât aş dori să-i solicit o viză de intrare în Turcia. Acestea se întâmplau prin luna iunie 1948.

După vreo două zile, Maria Vasuian mi-a comunicat că a vorbit cu consulul turc, al cărui nume nu-l reţin, şi că acesta mi-a fixat o întrevedere pentru marţea următoare, la orele 11 dimineaţa.

În vederea acestei vizite, am redactat împreună cu Angheluţă Mihai, văr al meu prin alianţă şi membru al organizaţiei mele, două scrisori în limba franceză. Angheluţă Mihai cunoştea binişor limba franceză, deoarece fusese secretar de legaţie în Ministerul nostru de Externe.

Prima din aceste scrisori era adresată Misiunii Americane şi prin ea arătam că am înfiinţat o organizaţie puternică, ce are de scop să treacă la exercitarea unei acţiuni de forţă pentru răsturnarea actualului regim din ţară şi solicitam sprijin şi ajutor american în fonduri băneşti, precum şi în materiale de luptă, necesare executării acestor acţiuni. Ceream, totodată, să mi se fixeze modalităţile prin care să intrăm în legătură cu o persoană calificată de la Misiunea Americană, indicându-mi-se locul, ziua şi ora respectivă.

Cea de a doua scrisoare era adresată însuşi consulului turc şi prin ea ceream să transmită prima scrisoare la Misiunea Americană.

În marţea fixată, la orele 11 dimineaţa, m-am dus singur la Consulatul turc din Calea Dorobanţi, nr. 72, unde am fost primit de consulul turc în biroul său, situat în fundul curţii, pe dreapta, la parter.

Era un om în vârstă de 35-36 ani, de statură mijlocie, bine legat, brun, cu părul peste cap, cu ochii negri şi îmbrăcat elegant, cu haine de vară de culoare crem deschis.

Am conversat cu el în limba franceză şi i-am arătat adevăratul scop al vizitei mele, punându-i ambele scrisori deschise. El le-a citit pe amândouă şi mi-a promis că le va preda superiorului său ierarhic, adică ministrului plenipotenţiar al Turciei din Capitală, ca acesta, la rândul său, să predea Misiunii Americane scrisoarea mea.

Totodată, am stabilit cu el ca după câteva zile să-i dau un telefon într-un limbaj convenţional, spunându-i că telefonul va fi dat sub numele de Artur Damian, care întreabă „dacă paşaportul este gata”. În caz afirmativ, înseamnă că ministrul plenipotenţiar al Turciei este de acord să predea scrisoarea mea la Misiunea Americană. În caz contrar, răspunsul urma să fie dat sub forma „paşaportul nu este gata”.

Vizita mea la Consulatul turc a durat aproximativ 20-30 minute.

După 2-3 zile, Mihai Angheluţă a dat un telefon consulului turc, spunându-i că la telefon este Artur Damian şi întrebând dacă paşaportul său este gata. Consulul turc a răspuns că paşaportul nu este gata, ceea ce însemna că ministrul plenipotenţiar al Turciei a refuzat să predea scrisoarea mea la Misiunea Americană.

Ulterior, prin luna octombrie 1948, cu prilejul vizitei mele în Capitală, am încercat pe altă cale să intru în legătură cu Misiunea Americană.

În acest scop, am făcut o vizită generalului în rezervă Petrescu Dumitru, din Bucureşti, str. Argentina, nr. 41, despre care ştiam că fusese pe timpuri ataşat militar al României la Washington şi despre care eram convins că are relaţii la Misiunea Americană din Capitală. De altfel, îl mai vizitasem pe generalul Petrescu la începutul verii anului 1948, după ce luasem primul contact cu fraţii Macavei şi după ce hotărâsem împreună cu aceştia să întemeiez organizaţia condusă de mine. Cu prilejul acelei prime vizite, generalul Petrescu, căruia i-am comunicat intenţiile mele, m-a sfătuit să mai aştept desfăşurarea evenimentelor internaţionale, spunându-mi totodată că nu este încă momentul prielnic pentru trecere la acţiune şi că fuseseră arestaţi unii ofiţeri superiori învinuiţi de activitate subversivă, pomenindu-mi în acest sens şi numele generalului Constantin Nicolescu, de la fostul palat regal.

Cu prilejul celei de-a doua vizite, din octombrie 1948, am cerut d-lui general Petrescu să-mi facă cu cineva legătura la Misiunea Americană, spre a obţine sprijin şi ajutor pentru acţiunile plănuite de mine împotriva regimului actual. Domnul general Petrescu a acceptat în principiu acest lucru, cu condiţia însă ca atât eu cât şi oamenii de sub comanda mea să ne considerăm subordonaţi domniei sale, ceea ce eu am primit.

Urma ca la o nouă vizită a mea în Capitală să raportez domnului general Petrescu cele realizate de mine şi de organizaţia de sub conducerea mea, dar această nouă vizită la Bucureşti, pe care o proiectasem pentru luna martie 1949, nu a mai avut loc, deoarece la 4 martie 1949 organizaţia mea a fost lichidată de către trupele de Securitate.

De atunci nu l-am mai văzut pe domnul general Petrescu.

Alte încercări de a lua legătura cu Misiunea Americană din Capitală, prin alte persoane decât cele arătate mai sus, nu am făcut. Menţionez că în schimbul ajutorului şi sprijinului, pe care eram convins că-l voi primi din partea americanilor, eram hotărât să transmit acestora informaţii de ordin militar sau politic, în care scop întocmisem instrucţiuni şi cod cifrat pentru culegerea unor asemenea informaţii.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Bucureşti 12 mai 1949. Maior rez. Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 25-26.

1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Nicolae Dabija referitoare la motivele care l-au determinat să treacă la rezistenţă anticomunistă armată

Dată în faţa noastră astăzi, 12 mai 1949,
şi vizată de noi spre neschimbare.
Căpitan de Securitate
S. Antoniu

Declaraţie

Subsemnatul maior [*în*] rezervă Dabija Nicolae, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

Motivele care m-au determinat să trec la desfăşurarea întregii mele activităţi subversive cu caracter terorist şi informativ, destinată a răsturna actualul regim din ţară, sunt următoarele:

a) Nu am fost şi nu sunt de acord cu transformările sociale şi cu reformele sociale pe care actualul regim le pune în aplicare, deoarece aceste transformări şi reforme sociale se inspiră din cele realizate de către Uniunea Sovietică, faţă de care am avut întotdeauna un sentiment de aversiune şi adversitate şi împotriva căreia am luptat în campania 1941-1944, fiind chiar decorat cu Crucea Germană de Aur şi fiind citat pe întreaga naţiune de fostul mareşal Antonescu. Aceste transformări şi reforme sociale pe care le pune în practică actualul regim din ţara noastră m-au făcut să nutresc şi să păstrez o duşmănie neîmpăcată faţă de acest regim.

b) Pe de altă parte, nu am fost de acord cu transformările şi reformele pe care începuse să le aplice regimul actual în organizarea armatei, astfel încât după apariţia legii cadrului disponibil din vara anului 1946 am înţeles să părăsesc cadrele disponibile ale armatei, făcând şi cererea respectivă în acest sens. Şi aceste reforme şi transformări ale armatei au determinat în mine o creştere a aversiunii şi chiar a duşmăniei mele faţă de actualul regim, luând astfel hotărârea de a face tot ce-mi va sta în putere spre a contribui la dărâmarea acestui regim şi la redobândirea vechii mele situaţii într-o armată organizată după concepţiile mele, aşa cum a fost ea în trecut.

c) În afară însă de motivele mai sus arătate, eu constatam că pe zi ce trece neînţelegerile dintre anglo-americani şi Uniunea Sovietică cresc în intensitate şi eram convins că ele vor determina izbucnirea unui nou război mondial, în care înţelegeam să lupt din nou din toate puterile mele împotriva Uniunii Sovietice şi a aliaţilor lor. Ascultam foarte des posturile de radio Londra şi „Vocea Americii”, precum şi Ankara, astfel încât emisiunile radiofonice ale acestor posturi au exercitat o influenţă considerabilă asupra mea, constituind pentru mine un îndemn permanent de a trece la acţiuni de forţă spre a răsturna actualul regim din ţara noastră. Emisiunile radiofonice ale acestor posturi mi-au imprimat convingerea că voi putea căpăta oricând ajutorul şi sprijinul anglo-americanilor pentru susţinerea acţiunilor pe care le plănuisem împotriva actualului regim din ţară. Aceasta cu atât mai mult cu cât din aceste emisiuni îmi dădeam seama că acţiunile plănuite de mine sunt în concordanţă deplină cu interesele politice şi militare al anglo-americanilor.

Cele mai sus arătate au constituit principalele motive care m-au determinat să iniţiez şi să conduc organizaţia mea în care mi-am desfăşurat întreaga activitate subversivă cu caracter terorist şi informativ.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau, o susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Bucureşti, 12 mai 1949. Maior rez. Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 45.

95

1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Ioan Scridon privind armamentul deţinut de fiecare persoană din organizaţie în timpul luptei de la Muntele Mare

12 mai 1949. Dată în faţa noastră[294].
Sublocotenent Mitrici Teodor

Declaraţie

Subsemnatul Scridon D. Ioan, de profesie fost plutonier de jandarmi, domiciliat în comuna [*Benic*], judeţul Alba, declar următoarele:

În ceea ce priveşte împărţirea armamentului, mie mi s-a dat un pistol mitralieră rus, la data de 26 februarie, de către Macavei Traian, cu un număr de 212 cartuşe şi un încărcător, lui Pascu Cornel nu i s-a dat, fiindcă avea o armă Z.B. şi una sută cartuşe, la fel, Clamba Iosif a primit [*o*] armă Z.B. şi 100 cartuşe, Sandu Macavei avea armă automată rusă şi una sută cartuşe. Ihuţ Traian avea armă Manlicher şi 200 cartuşe, Ihuţ Avram avea armă Z.B. şi 100 cartuşe, Dabija Nicolae avea armă Z.B. şi 50 cartuşe, iar Macavei Traian avea pistol mitralieră şi 320 cartuşe calibru 9 lung. Menţionez că Macavei Traian şi Macavei Alexandru mai aveau şi pistoale Parabellum, care funcţionau cu acele cartuşe 9 lung.

S-au mai dat arme lui Maier Iosif, la data de 11 februarie, şi 50 cartuşe, armă Z.B. dată când a fost adus în munte.

S-au mai împărţit arme, la data de 3 martie 1949, următorilor oameni, ce au fost aduşi la data de 2 martie 1949, după cum urmează:

Mihălţan Traian armă Z.B. şi 50 cartuşe, Onea Titus armă Z.B. şi 50 cartuşe, Raţiu Augustin armă Z.B. şi 50 cartuşe, Cigmăianu Ioan armă Manlicher şi 50 cartuşe, numitul avea şi pistol Steyer şi 40 cartuşe, Salagea Nicolae armă Z.B. şi 50 cartuşe, Mitrofan Lucian armă rusă şi 50 cartuşe, Breazu Iuliu armă Z.B. şi fără cartuşe, Opriţa Gheorghe pistol mitralieră Daimller, fără cartuşe, Câmpeanu Traian pistol mitralieră Daimller, fără cartuşe, Deceanu Petru n-a primit, că nu a mai fost armament şi avea pistol Steyer şi 50 cartuşe, Vandor Victor nu a primit şi nici Simion Moldovan, fiindcă nu au mai fost arme, iar domnişoara Sanda Pop a primit pistol Browning calibru 6,35 şi 6 cartuşe.

---

[294] Declaraţia a fost autentificată ulterior, la D.R.S.P. Sibiu.

Menţionez că la restul, care nu au primit arme şi nici cartuşe, li s-a spus de către Macavei Traian că vor primi ulterior, că el va merge în misiune şi va aduce arme, căci mai are la Bucium-Montari ascunse un număr de 10 arme şi circa 4.000 cartuşe.

Menţionez că tot acest armament şi muniţie a fost împărţit de Macavei Traian şi Macavei Alexandru, fiindcă tot armamentul a fost procurat de ei.

Acest armament a fost împărţit cu scopul de a fi întrebuinţat în luptă, şi anume de maiorul Dabija Nicolae şi cu fraţii Macavei, [*care*] au făcut un plan de acţiune care se limita la atacarea Securităţilor, atacarea şi dezarmarea batalioanelor de vânători din apropiere, precum şi dezarmarea lor, la fel a Miliţiei de la sate şi, în caz că nu mai au bani să se poată aproviziona şi îmbrăca pe cei din bandă, să atace diferite bănci de stat, ca [*banca din*] Brad, banca din Cluj şi altele.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez.

Azi, 12 mai 1949. Ioan Scridon

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 86.

96

1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Ioan Scridon referitoare la desfăşurarea atacului de la Muntele Mare

Dată în faţa noastră azi, 12 mai 1949,
vizată spre neschimbare[295].
Sublocotenent **Şandru Ioan**

Declaraţie

Subsemnatul Scridon Ioan, de profesie fost plutonier de jandarmi, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, judeţul Alba, declar următoarele:

În ziua de 4 martie 1949 mă aflam în Muntele Mare, judeţul Turda, la piciorul acestuia, numit Groşi, aici locuiam în două cabane făcute de noi. În cabana întâi locuiau următorii:

Pascu Cornel, Deceanu Petru, Mihălţan Traian, Ihuţ Traian, Mitrofan Lucian, Clamba Iosif şi Salagea Nicolae şi Buţuţui Viorica, concubina lui Pascu Cornel; în cabana a doua mă aflam eu, maiorul Dabija Nicolae, Macavei Traian, Macavei Alexandru, d-ra Sanda Pop, maior Oniga Emil, Onea Titus, Vandor Victor, Cigmăianu Ioan, Opriţa Gheorghe, Maier Gavril [*Iosif* – n.n.], cu soţia Maier Elena, Câmpeanu Traian, Breazu Iuliu şi Moldovan Simion.

Armamentul se afla la fiecare care a primit. În jur de orele 6-6[30] am auzit o împuşcătură, după care eu, fiind trezit, am ieşit afară, unde m-am întâlnit cu Pascu Cornel, care venea de la cealaltă cabană şi m-a întrebat că ce este, la care i-am răspuns că nu ştiu, după care am intrat în cabană să mă îmbrac, unde i-am găsit şi pe ceilalţi îmbrăcaţi şi m-au întrebat că ce este, la care eu le-am răspuns că suntem înconjuraţi de armată.

---

[295] Declaraţia a fost autentificată ulterior, la D.R.S.P. Sibiu.

Atunci Macavei Traian şi Raţiu Augustin şi-au luat armele, primul pistolul mitralieră, iar al doilea puşca Z.B. Îndată după ieşirea lor afară, s-au auzit împuşcături mai dese de pistol mitralieră şi arme. Atunci am ieşit şi eu afară cu pistolul mitralieră şi i-am văzut pe Macavei Traian stând în faţa cabanei în partea dreaptă în genunchi şi trăgea cu pistolul mitralieră, iar Pascu Cornel şi Raţiu Augustin în faţa cabanei mai jos, tot în genunchi lângă câte un copac, de unde trăgeau şi ei cu armele Z.B. Eu m-am dus lângă Pascu Cornel şi care m-a întrebat ce facem, eu i-am spus că fugim. Între timp am tras şi eu de două ori câte o rafală cu pistolul mitralieră din poziţia în picioare în direcţia spre pădure, în ce direcţie trăgeau şi ei. Văzând foc intens asupra noastră de pistoale mitralieră şi arme, mă şi miră faptul că nu am fost rănit sau chiar că nu am căzut şi ca să nu fiu prins m-am hotărât să fug. În timpul acesta ceilalţi continuau să tragă.

Hotărându-mă să fug, am fugit pe partea de jos a muntelui. Am fugit în această direcţie ştiind că în această direcţie nu era foc de arme şi am bănuit că aici poate nu este armată, precum nici nu a fost. În urma mea, la 4-5 paşi, a fugit şi Pascu Cornel. Am fugit 4-5 km, unde am stat într-o cabană până seara, după care ne-am dus la soacra lui Ihuţ Traian, la circa 7-8 km de munte.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez.

12 mai 1949. Ioan Scridon

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 79.

97

1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Ioan Scridon privind lupta de la Valea Tibrului şi prinderea lui de către Securitate

12 mai 1949. Dată în faţa noastră[296].
Sublocotenent **Mitrici Teodor**

Declaraţie

Subsemnatul Scridon D. Ioan, de profesie fost plutonier de jandarmi, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, judeţul Alba, declar următoarele:

În ziua de 8 martie [*1949* – n.n.] mă aflam într-o cabană din Valea Tibrului cu următorii fugari: eu, Pascu Cornel, Popa Ştefan, Sandu Maxim şi Moldovan Nicolae.

Armamentul aflat asupra noastră era după cum urmează: eu aveam [*un*] pistol mitralieră rus, cu care am fugit din Muntele Mare, şi 72 cartuşe în încărcător la pistol; Pascu Cornel o armă Z.B. şi 65 cartuşe, tot cu care a fugit din Muntele Mare; Popa Ştefan avea două pistoale şi anume unul Beretta şi unul Steyer, muniţie nu ştiu, că nu l-am întrebat, el mai avea şi 3 grenade defensive; Sandu Maxim avea [*un*] pistol Parabellum, muniţie nu ştiu, iar Moldovan Nicolae avea un pistol Steyer, la fel muniţie nu ştiu ce a avut.

---

[296] Declaraţia a fost autentificată ulterior, la D.R.S.P. Sibiu.

Aici am stat până la orele 14-15, când am fost înştiinţaţi de un băiat de circa 14-15 ani că vin jandarmii. Atunci noi ne-am sculat, fiindcă eram culcaţi, şi am ieşit afară, după care am văzut doi ostaşi. Atunci eu am strigat ne predăm, iar Popa Ştefan a strigat nu se predă nimeni, după care eu am fugit de lângă dânsul circa 15-20 m, ştiindu-l hotărât şi să nu fiu împuşcat de el, după care m-am predat fără să fi tras un foc. Trăgând am văzut pe Popa Ştefan şi Sandu Maxim.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu.

12 mai 1949. Ioan Scridon

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 81.

98

1949 mai 12. Declaraţie dată în anchetă de Titus Onea referitoare la activitatea sa în cadrul grupului

Declaraţie

Subsemnatul Onea Titus, student anul VI medicină umană, născut în anul 1925, luna ianuarie, [*ziua*] 10, în comuna Roşia Montană, jud. Alba, fiul lui Gherasim, pensionar public, şi al Eugeniei, casnică, cu serviciul militar satisfăcut în cadrul facultăţii de medicină, în trecut nu am suferit nici o condamnare, nu posed nici un fel de avere mobilă sau imobilă, domiciliat în str. Anatole France, [nr.] 11 Cluj.

Declar următoarele:

În trecut, începând din iunie 1948, am fost urmărit de Securitatea din Cluj pentru activitate legionară dusă în cadrul Facultăţii de Medicină, iar în prezent fac parte ca membru în banda teroristă condusă de maiorul deblocat Dabija Nicolae.

În ziua de 20 ianuarie 1949, m-am întâlnit în Bucureşti, pe Blv. 6 Martie, cu vărul meu Oprişa Ovidiu, care mi-a spus că a fost pe la el un om pe care el nu-l cunoaşte şi l-a întrebat dacă nu ştie unde locuiesc eu şi că acel om se numea Cosma Petru şi i-a lăsat vărului meu, pentru eventualitatea că mă întâlneşte, adresa maiorului Niţescu în Bucureşti, Parcul Vatra Luminoasă, str. B., nr. 13, unde eu să-l caut pe Cosma. L-am găsit pe Cosma Petru la maiorul Niţescu acasă. Cosma Petru mi-a spus că [a] venit la Bucureşti fiind trimis de maiorul Dabija, care constituise o bandă, împreună cu fraţii Macavei, pe Muntele Mare, jud. Turda, pentru a face anumite cumpărături necesare bandei, lista acestor cumpărături predând-o maiorului Niţescu, împreună cu suma de aproximativ 40.000 lei.

Cosma Petru, care venise la Bucureşti în calitate de delegat al lui Dabija, mi-a propus şi mie să merg la Muntele Mare. I-am spus că nu merg momentan şi că mă voi gândi şi-i voi da răspunsul când va reveni dânsul la Bucureşti.

În ziua de 20 februarie 1949 Cosma Petru a revenit la Bucureşti pentru a ridica şi restul de lucruri comandate de maiorul Dabija prin intermediul maiorului Niţescu. Lucrurile comandate urmau să servească scopurilor bandei de la Muntele Mare, jud. Turda.

Aproximativ la data de 24 februarie 1949, i-am spus şi eu lui Cosma Petru că accept să devin membru al bandei şi să merg cu el la Muntele Mare. Am fost determinat la această

acceptare datorită faptului că Cosma Petru mi-a spus că banda este bine ascunsă şi că locul unde se găsea era pentru mine o ascunzătoare mult mai sigură decât la Bucureşti.

Am ajuns la Muntele Mare la data de 26 februarie 1949. Am găsit acolo pe următorii: maior Dabija, Macavei Traian, Macavei Alexandru şi alţii. Şef al bandei era maiorul Dabija, iar ajutor al său era Macavei Traian.

În ceea ce priveşte armamentul care se găsea acolo, ştiu doar faptul că arma semiautomată rusă ce o avea Macavei Alexandru a procurat-o prin intermediul lui Ihuţ Traian de la cineva din comuna Bistra, jud. Turda, în schimbul unui pistol de buzunar şi a unei sume de bani. Restul armelor nu ştiu de unde s-au procurat, iar în privinţa felului de aprovizionare cu armament pentru viitor ştiu că maiorul Dabija i-a spus lui Macavei Traian ca, pe cât îi este posibil, să aducă oameni înarmaţi, urmând ca după ce s-ar fi adunat un număr mai mare de oameni să se încerce procurarea de arme de la autorităţi şi armată prin forţă. În prezenţa mea, maiorul Dabija a vorbit cu Macavei Alexandru despre posibilitatea de reuşită a unui atac asupra depozitului de muniţie al Batalionului de la Abrud, jud. Alba, Macavei Alexandru arătând că acest depozit, fiind construit din beton, nu poate fi spart, existând pericolul de a fi aruncat în aer. S-a vorbit apoi de depozitul de muniţie din Câmpeni, jud. Turda. S-a mai vorbit şi de depozitul de dinamită de la minele de aur de la Roşia Montană, jud. Alba. Acest depozit se găsea în mină şi deci nu se putea scoate decât cu mare greutate.

Acest plan urma să se pună în aplicare când banda ar fi avut un număr mai mare de oameni.

În privinţa scopurilor de viitor ale bandei, Dabija a declarat în faţa tuturor că toate acţiunile bandei vor fi îndreptate împotriva regimului actual şi că va fi primit ca membru oricine este dispus să lupte împotriva acestui regim politic.

Se conta pe izbucnirea unui război între U.R.S.S. şi S.U.A. şi în această eventualitate banda ar fi dus o acţiune de sabotaj în dosul frontului, acţiune constând în distrugerea de căi de comunicaţii, poduri, depozite de muniţii şi orice acte în stare de a împiedica acţiunea armatelor româno-sovietice.

Până atunci urma ca banda să-şi adune oameni şi arme şi, pe cât posibil, să adune în jurul său cât mai mulţi oameni, pentru ca la momentul oportun să poată ocupa întreaga regiune a Munţilor Apuseni. În privinţa acţiunilor minore de teroare, a fost vorba ca susţinătorii mai entuziaşti ai regimului actual, câte unul din fiecare sat din jur, să fie ameninţat cu distrugerea avutului sau chiar moartea, dacă aflând ceva despre legăturile bandei în sat le divulga. Exemple de acte de terorism ale membrilor bandei cunosc faptul că Macavei Alexandru a împuşcat mortal doi plutonieri, iar alţi membri din bandă au bătut pe şeful sindicatului agricol din comuna Lupşa, jud. Turda, pe acesta bătându-l pentru că a strigat „Săriţi! Bandiţii!”.

În privinţa armamentului, ştiu că la sosirea mea la Muntele Mare cei de acolo, în afară de femei, erau toţi înarmaţi, şi anume:

Maior Dabija – o armă şi 60 cartuşe.

Macavei Traian – un pistol automat german şi un pistol de buzunar.

Macavei Alexandru – o armă semiautomată rusă şi un pistol de buzunar.

Scridon Ioan – un pistol automat rus şi muniţia respectivă.

Subsemnatul o armă Z.B. cu 50 cartuşe, iar ceilalţi membri ai bandei aveau arme cu repetiţie, muniţia respectivă şi unii şi pistoale de buzunar.

În ziua de 3 martie 1949, Macavei Alexandru a făcut verificarea întregului armament şi muniţii ce se găsea acolo, dând celor ce nu aveau cele două sau trei arme ce se găseau la cabană, împărţind la fel cartuşele, aşa ca fiecare om cu armă să aibă în jurul numărului de 50 cartuşe. Scopul urmărit prin aceasta era ca în momentul unui atac să aibă cât mai mulţi oameni înarmaţi pentru a ataca autorităţile.

În ceea ce priveşte modul de recrutare a membrilor nu cunosc prea bine cum se făcea, dar ştiu că erau câţiva oameni de legătură în comunele: Întregalde, Galda de Sus, Galda de Jos, Benic, Teiuş, toate în jud. Alba, iar Pascu Cornel era cel prin intermediul căruia banda păstra legătura cu aceşti oameni. Urma să fie primiţi ca membri de preferinţă legionari, P.N.Ţ.-işti Maniu şi ofiţeri deblocaţi.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu şi nesilit de nimeni.

Bucureşti, 12 mai 1949. Titus Onea

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 124-126.

99

1949 mai 13. Raport al unui informator de celulă referitor la starea de spirit a lui Alexandru Maxim în timpul anchetei de la Bucureşti

Raport nr. 6
asupra deţinutului de la celula nr. 2

13 mai 1949

În seara zilei de 12 mai a.c., venind de la anchetă, era foarte abătut şi mi-a spus că tov. anchetator nu-l mai crede nici atunci când spune adevărul, deoarece la început a vrut să mintă, l-a prins şi de atunci nu-l mai crede.

Spune că ar fi vrut să cadă la un anchetator mai bun, căci cei de la Alba, deşi l-au bătut[297], totuşi au mai pus în declaraţie şi ce au vrut ei.

Tov. anchetator a vorbit la telefon în nenumărate rânduri în faţa lui, dar nu a înţeles nimic despre ce este vorba, căci răspunde foarte scurt, cu cuvintele: da, nu, se face, mai târziu, vin etc.

Când pleacă tov. anchetator, rămâne cu soldatul, a încercat o dată să-i vorbească, dar nu i-a răspuns.

Despre tov. anchetator spune că este sever şi prea mult îl descoase.

Se plânge că-i trece în declaraţii şi unele lucruri pe care nu le-a făcut[298].

---

[297] Alexandru Maxim s-a plâns deseori faţă de informatorul din celulă referitor la brutalitatea anchetei de la Alba Iulia: „Moralul lui este ridicat, adică spune că este tratat bine, mâncare bună, dormit, nu l-a bătut nimeni şi că este diferenţă ca de la cer la pământ faţă de Securitatea din Alba” (notă informativă din 9 mai 1949). La 13 mai 1949, când i s-a cerut să-şi pregătească bagajul pentru plecare, „i-a spus că nu este sigur unde-l va trimite, în nici un caz să nu-l trimită la Alba” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 301, 305).

Mi-a spus că el a procurat armament lui Pascu şi Silvestru[299].

De asemenea, mi-a spus despre un schit de călugăriţe, la număr 100, iar stareţa lor spunea că la una din călugăriţe i s-a arătat Maica Domnului şi i-a spus să comunici că Armata Albă a inimii curate să lupte contra armatei răului, că deşi mică la număr ea va învinge.

Cu acestea avea legătură Mărgineanu[300], care era din aceeaşi comună (Obreheni [*Obreja* – n.n.]) şi care avea legături cu popa de la schit[301].

Mă întreabă dacă atacul care l-au dat la Percepţia din Teiuş la 20 XII 1948 se pedepseşte cu legea „pedeapsa cu moartea" apărută în ianuarie 1949[302].

Tot aseară, era foarte hotărât, spunând că el nu se dă înapoi de la ceea ce a făcut, că nu se roagă să fie iertat sau să plângă, chiar dacă va primi moartea[303].

A luat exemplu de la comunişti, care au stat zeci de ani în închisori şi au luptat pentru o idee şi până la urmă au învins.

Aşa şi el.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 304.

100

1949 mai 16. Autobiografie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Augustin Raţiu

Dată în faţa noastră azi, 16 mai 1949.
Vizată de noi pentru neschimbare.
Sublocotenent de Securitate
Pastti Pompiliu

Declaraţie

Subsemnatul Raţiu Augustin, de profesie plugar, necăsătorit, cu domiciliul în com. Sărmăşel, jud. Cluj, născut în com. Sărmăşel, jud. Cluj, în anul 1923, luna ianuarie, ziua 6, din părinţii Raţiu Emil şi Domnica, născută Şugar, de profesie agricultori, cu serviciul militar satisfăcut la Regimentul 7 Artilerie Auto, în Ploieşti, cu gradul de sergent, ctg. 1945, de naţionalitate română, origine română, condamnat nu am fost niciodată.

Declar următoarele:

---

298 Notă informativă din 12 mai 1949: „Aseară spunea că a scris în declaraţie şi unele care nu le-a făcut, numai ca tov. sublocotenent anchetator să fie mulţumit" (*Ibidem*, f. 302).

299 Alexandru Maxim a primit o armă Z.B. cu 89 cartuşe de la Vasile Crişan, pe care le-a dat lui Cornel Pascu, şi o armă Z.B. cu 5 cartuşe de la Florian Picoş, pe care le-a dat lui Silvestru Bolfea (*Ibidem*, f. 53).

300 Petru Mărgineanu.

301 Preotul Aurel Leluţiu.

302 Legea nr. 19/1949.

303 Se pare că, în urma numeroaselor anchete, desfăşurate fără oprire, Sandu Maxim ajunsese la capătul forţelor. La 9 mai 1949 informatorul preciza: „De foarte multe ori se exprimă singur astfel: «Doar de s-ar termina odată; împuşte-mă dacă vor, numai să scap»" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 301).

După ce am terminat 7 clase primare am rămas în comună, unde am ajutat părinţii la munca câmpului, lucrând împreună cele cincisprezece jugăre ce le aveam.

Fraţi am numai unu, Raţiu Emil, care este mai mic ca mine cu un an, cu Facultatea de Drept terminată.

Până în anul 1944 am lucrat cu părinţi la câmp. Nu am făcut parte din nici o organizaţie sau partid politic.

În anul 1944, luna mai, am fost încorporat la Regimentul 7 Artilerie Auto din Ploieşti, de unde am plecat pe front în apus. În septembrie 1945 am fost mutat la Braşov, la Regimentul 4 Artilerie Auto, iar de acolo, prin luna iulie 1946, am fost mutat la Regimentul 3 Artilerie Auto, la Cluj, de unde m-am şi eliberat în luna decembrie 1946.

Prin luna mai 1948, în urma propunerilor făcute de către vărul meu, am intrat în organizaţia condusă de Dabija.

Nu eram de acord cu măsurile luate de actualul regim pentru a nu pierde poziţia socială şi economică, atât a părinţilor mei, cât şi a mea.

Determinat de aceste motive, am luat o hotărâre fermă de a lupta înarmat contra regimului democrat, bazându-mă pe ajutorul anglo-americanilor, despre care ni se spunea că vor veni.

La prima şedinţă la care am luat parte ni s-a spus că noi trebuie să ne înarmăm bine, ca la momentul oportun să dăm lovitura, înarmaţi, regimului democrat.

Ni s-a mai spus ca să contribuim cu bani pentru a ne procura armamentul de care aveam nevoie. Apoi mi s-a dat misiunea de a recruta doi membri pentru organizaţie, pe care i-am recrutat, conform ordinelor primite.

Prin luna februarie 1949 am fugit de acasă la fratele meu, în Cluj, pentru ca acesta, prin cunoscuţii lui, să mă plaseze în munţi, în organizaţie, unde se găsea şeful ei, Dabija.

Cu ajutorul băiatului lui Mărgineanu Petru am plecat în comuna Obreja, jud. Alba, la Mărgineanu Petru, unde am stat ascuns timp de o săptămână. Apoi am plecat împreună cu Mărgineanu Petru în com. Benic, jud. Alba, la Pascu Petre.

Acolo am primit cincizeci de cartuşe de la Mărgineanu Petru, pentru a le duce la munte organizaţiei, iar de la Pascu Petre un bileţel pe care era scris numărul 131.

Cu acest bileţel am plecat, trecând şi pe la Pascu George [*Gheorghe* – n.n.], care mi-a arătat unde locuieşte Bolfea Silvestru, care trebuia să mă trimită în munte.

Ajungând la Bolfea Silvestru, am găsit pe Macavei Traian, Scridon Ioan şi alţii, care mi-au fost prezentaţi de către Bolfea Silvestru.

Seara, când am plecat de acolo împreună cu ceilalţi, mi s-a dat o armă, pe care am dus-o până sus în munte. Cele cincizeci de cartuşe pe care le-am primit de la Mărgineanu Petru le-am predat lui Macavei Traian la Bolfea Silvestru în casă.

În dimineaţa zilei de 2 martie 1949 am ajuns în Muntele Mare, unde am fost întâmpinaţi de către Dabija, şeful organizaţiei, Onea Titus, Pop Alexandra şi alţii.

A doua zi ni s-a citit un manifest contra regimului, care urma să fie multiplicat pentru a fi împărţit ţăranilor. După aceea mi s-a dat o armă şi cincizeci de cartuşe.

Şedinţele ce [*se*] ţineau în cadrul organizaţiei se ţineau de către Dabija, care [*le*] conducea.

Se hotărâse ca să atace la Câmpeni un depozit pentru a procura armament, şi apoi penitenciarul de la Aiud, ca să elibereze deţinuţii şi să-i înarmeze.

În dimineaţa zilei de 4 martie 1949, când trebuia să depunem jurământul, pe la orele şase dimineaţa, s-a strigat „alarmă”.

Am pus mâna pe armă şi pe cele cincizeci de cartuşe şi, din ordinul lui Dabija, am început să trag în armatele Securităţii, care ne împresurase cabana. După epuizarea cartuşelor, nemaiavând cu ce trage, m-am predat.

Aceasta îmi este declaraţia ce o dau, semnez şi susţin propriu, fără să fiu silit de nimeni.

16 mai 1949. Raţiu Augustin

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 152-153.

101

1949 mai 16. Raport al căpitanului Samuel Antoniu către D.G.S.P. referitor la măsurile luate pentru desfăşurarea anchetei şi procesului grupului Dabija

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu

Către,
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti
Pentru tovarăşul colonel M. Dulgheru

În urma dispoziţiilor primite din partea tov. colonel M. Dulgheru, de a mă deplasa la D.R.S. Sibiu, însoţit de tov. locotenent Anghel Mircea, pentru a conduce, îndruma şi participa la cercetarea unui lot de 12 reţinuţi destinaţi a forma obiectul unui proces public la Tribunalul Militar Sibiu, precum şi pentru a sprijini şi ajuta pregătirea desfăşurării în bune condiţii a acestui proces, am onoarea a raporta următoarele:

1. Sosit la Sibiu, împreună cu tov. locotenent Anghel Mircea, în după amiaza zilei de 14 mai a.c., am luat imediat contact cu tov. locotenent V. Nistor, şeful Secţiei a V-a[304] din D.R.S. Sibiu, întrucât tov. director regional locotenent-colonel Gh. Crăciun se afla în Capitală, urmând a se întoarce a doua zi.

Am vizitat de îndată arestul regionalei în care se aflau depuşi cei reţinuţi şi am constatat că acest arest nu numai că este cu totul impropriu şi nu corespunde în nici un caz unei bune pregătiri pentru proces a celor arestaţi, dar el constituie un adevărat atentat la sănătatea acestora.

Fiind alcătuit din hrube umede, întunecoase, fără lumină electrică în interiorul celulelor, fără ferestre, fără nici o aerisire, cu pământ pe jos, fără ca acesta să fie măcar acoperit cu scânduri, fără nici un fel de mobilier în celule, reţinuţii trebuind să doarmă pe câte o scândură sau pe paie aşternute pe jos, cu un miros pătrunzător de aer stătut şi mucegăit, arestul regionalei în aceste condiţii este cu totul inutilizabil. Se impunea deci schimbarea grabnică a condiţiilor de cazare a celor arestaţi, cu care luând imediat contact am putut

[304] Secţia Anchete.

constata că erau demoralizaţi de condiţiile de aici, reuşind întrucâtva a le ridica moralul şi explicându-le că este vorba de încă cel mult o singură noapte.

A doua zi dimineaţa, în urma înapoierii din Capitală a tov. locotenent-colonel Gheorghe Crăciun, am stabilit de comun acord cu domnia sa să vizitez Penitenciarul Sibiu, spre a vedea dacă reţinuţii nu ar putea fi cazaţi acolo în mai bune condiţii.

Cu prilejul vizitării penitenciarului local, am constatat că atât la etajul I, cât şi la etajul II al acestui penitenciar, reţinuţii ar putea fi cazaţi în condiţii ireproşabile, izolarea lor putându-se face perfect în celule bine aerisite şi luminate, mobilierul celulelor fiind absolut nou, celulele fiind de asemenea dotate cu saltele, cearceafuri, perne şi paturi, de asemenea absolut noi. Pe de altă parte, penitenciarul local se află la o foarte mică distanţă de Direcţiunea Regională, astfel încât transportul arestaţilor pentru cercetări nu prezintă mari dificultăţi.

În urma acordului tov. director regional locotenent-colonel Gh. Crăciun, am stabilit cu tov. Popa, directorul penitenciarului local, ca în aceeaşi după amiază de 15 mai a.c. reţinuţii ce se aflau în opt celule de la etajul I, precum şi în patru celule de la etajul II, să fie mutaţi într-o sală a penitenciarului, destinată pentru şcoala de analfabeţi. Această operaţiune a fost efectuată, astfel încât un număr de 173 condamnaţi, ale căror pedepse au fost executate sau au fost pronunţate cu suspendare, au fost mutaţi în acea sală, iar reţinuţii de la Direcţia Regională de Securitate au fost transferaţi la penitenciar şi cazaţi în condiţii foarte bune.

Întrucât cei 173 condamnaţi ce au fost mutaţi din acele celule se află la dispoziţia Direcţiunii Generale a Securităţii Poporului, situaţia lor nefiind până în prezent clarificată, vă rugăm să binevoiţi a interveni la Direcţiunea Generală a Penitenciarelor pentru transferarea lor la Penitenciarul Dumbrăveni până la clarificarea situaţiei lor, întrucât cazarea lor într-o sală mare comună prezintă greutăţi serioase, fiind vorba de 10-15 zile, timp prea îndelungat pentru a se putea menţine o astfel de cazare. Totodată, vă rugăm să binevoiţi a face demersurile necesare pe lângă Direcţiunea Generală a Penitenciarelor spre a trimite la Sibiu trenul-dubă, cu o capacitate de 120 locuri, spre a se putea face transferarea respectivă de la Penitenciarul Sibiu la cel din Dumbrăveni.

Tot la penitenciarul local s-a asigurat şi cazarea în bune condiţii a martorilor, aceştia fiind izolaţi unii de alţii, în sensul că stau în celule cu alte persoane decât cele ce apar în această problemă.

Începând de astăzi, 16 mai a.c., atât cei destinaţi să alcătuiască lotul de acuzaţi, cât şi martorii respectivi, primesc un bun regim alimentar, ţigări, precum şi îngrijire medicală.

2. Cu concursul şi sprijinul tov. director regional locotenent-colonel Gheorghe Crăciun şi după indicaţiile domniei sale, s-a alcătuit o echipă de 12 tovarăşi ofiţeri anchetatori, dintre care 5 tovarăşi de la D.R.S. Sibiu, 3 tovarăşi de la Serviciul Judeţean de Securitate Sighişoara, 2 tovarăşi de la Serviciul Judeţean de Securitate Hunedoara (Deva), 1 tovarăş de la Serviciul Judeţean de Securitate Alba şi 1 tovarăş de la Serviciul Judeţean de Securitate Târnava Mică (Blaj).

Aceşti tovarăşi au ajuns la Sibiu în cursul serii de duminică, 15 mai a.c., astfel încât în cursul dimineţii de astăzi, 16 mai a.c., am ţinut, sub conducerea tov. director regional locotenent-colonel Gheorghe Crăciun, între orele 8^{30}-12^{30}, o şedinţă de punere în temă, îndrumare şi instructaj, atât cu întreaga echipă de ofiţeri anchetatori, cât şi cu tov. sublocotenent Gore Mihai din Secţia a V-a a Direcţiunii Regionale de Securitate, ca responsabil al secretariatului cercetării, secretariat care cuprinde de asemenea 2 tovarăşi

subofiţeri din Direcţiunea Regională de Securitate, ca ajutori ai secretarului, precum şi patru tovarăşe dactilografe.

În cursul acestei şedinţe, am dat îndrumări şi instrucţiuni precise atât asupra atitudinii pe care tovarăşii anchetatori trebuie să o aibă faţă de cei cercetaţi, cât şi asupra modului în care trebuie luate declaraţiile respective, precum şi asupra celor ce trebuie să cuprindă aceste declaraţii. Am dat, de asemenea, îndrumările şi instrucţiunile necesare asupra felului în care trebuie să funcţioneze secretariatul anchetei.

În cursul aceleiaşi şedinţe s-a făcut, de asemenea, repartiţia pe anchetatori, atât a celor ce trebuie să intre în lot ca acuzaţi, cât şi a celor ce trebuie să figureze în proces ca martori.

O dificultate constă în faptul că nu s-au putut afecta pentru cercetări decât opt camere, precum şi o sală în care va fi instalat secretariatul cercetărilor. Tot în cursul şedinţei de anchetă, ţinându-se seama de faptul că o bună parte din cei reţinuţi au fost cercetaţi în cea mai mare măsură la Bucureşti, astfel încât aici urmează a li se lua numai unele declaraţii în completare şi a se menţine cu ei un contact mai strâns în vederea justei lor prezentări ca acuzaţi în boxă.

3. În ce priveşte munca informativă în celule, am întâmpinat o dificultate în sensul că, din lipsă de informatori mai pricepuţi, aceasta nu s-a putut asigura decât parţial, adică numai pentru un număr de 5 reţinuţi din lot (Dabija Nicolae, Robu Ioan, Maxim Alexandru, Raţiu Augustin şi Căliman Cornel, ultimii doi făcând parte din grupul de patru reţinuţi adăugaţi la cei opt iniţiali pentru a alcătui lotul de 12 acuzaţi).

4. Lotul celor 12 acuzaţi are acum următoarea componenţă:

Dabija Nicolae
Maxim Alexandru
Robu Ioan
Onea Titus
Scridon Ioan
Mărgineanu Petru
Bolfea Silvestru
Suciu Nicolae
Mihălţan Traian
Căliman Cornel
Raţiu Augustin
Dalea Emil

Ultimii patru se prezintă în bune condiţii fizice şi situaţia lor este următoarea:

a) Mihălţan Traian, în vârstă de 35 ani, actualmente de profesie mecanic, căsătorit şi soţia sa a fost proprietar al unei cârciumi, el însuşi fiind fiu de agricultori înstăriţi.

A fost recrutat în organizaţia subversivă manistă din judeţul Alba în luna decembrie 1948 de către Pascu Cornel şi Bolfea Silvestru. De altfel, el însuşi este fost manist înfocat şi odată pătruns în organizaţie a devenit şeful unui grup subversiv alcătuit de el la Teiuş – Alba, intrând totodată şi în banda teroristă a lui Dabija Nicolae, recrutând elemente pentru această bandă, îndemnându-le la înarmare şi procurându-le armament. A condus la Muntele Mare un grup terorist înarmat, iar la 4 martie 1949, cu ocazia operaţiunilor de lichidare a bandei Dabija, a tras în Trupele de Securitate până la epuizarea muniţiei (50 cartuşe), fiind rănit la picior. Recunoaşte toate aceste fapte.

b) Căliman Cornel, în vârstă de 33 ani, de profesie pantofar, fost legionar, având funcţia de comandant legionar de garnizoană.

A fost membru al bandei teroriste conduse de Popa Ştefan, fiind înarmat chiar de către acesta cu un pistol mitralieră sovietic cu muniţia respectivă. A aprovizionat banda lui Popa Ştefan cu alimente aduse de la propria sa locuinţă. Fiind însărcinat de către Popa Ştefan, a luat legătură atât cu Macavei Traian, cât şi cu Alexandru Maxim, în vederea fuzionării bandei Popa Ştefan cu banda condusă de Dabija Nicolae. Asupra sa s-a găsit pistolul mitralieră sovietic, cu muniţia respectivă. Recunoaşte toate aceste fapte.

c) Raţiu Augustin, în vârstă de 26 ani, de profesie agricultor, de origine socială chiaburească, neîncadrat politiceşte.

În vara anului 1948 a intrat în organizaţia subversivă legionară din comuna Sărmăşel – Cluj şi simţindu-se urmărit a dispărut din comuna sa, iar prin intermediul studentului Eugen Mărgineanu a luat legătura cu tatăl acestuia, chiaburul Petru Mărgineanu, care l-a recrutat în organizaţia subversivă din jud. Alba, predându-l apoi lui Pascu Petre spre a fi dus de către acesta la banda lui Dabija Nicolae de la Muntele Mare. A căpătat de la Mărgineanu Petru 150 cartuşe de pistol automat spre a le duce la Muntele Mare, iar de la Pascu Petre a primit un bilet cuprinzând cifrul conspirativ (numărul 131), cu ajutorul căruia s-a dus la Bolfea Silvestru, unde întâlnindu-se cu Macavei Traian, Pascu Cornel şi Scridon Ioan a plecat împreună cu aceştia la Muntele Mare. Acolo a fost înarmat cu o armă Z.B. cu 50 cartuşe. A luat parte la alcătuirea planului bandei lui Dabija Nicolae de a ataca închisoarea din Aiud pentru a elibera pe deţinuţi, precum şi de a ataca Batalionul de Vânători de la Câmpeni, pentru procurarea de armament şi muniţii. La 4 martie 1949, cu prilejul lichidării bandei lui Dabija de către Trupele de Securitate, a tras în acestea până la epuizarea muniţiei (50 cartuşe), fiind el însuşi rănit la picior. Recunoaşte toate aceste fapte.

d) Dalea Emil, în vârstă de 32 ani, de profesie agricultor, de origine socială chiabur, în trecut neîncadrat politiceşte.

În decembrie 1948 a intrat în organizaţia subversivă manistă din Galda de Jos, jud. Alba. Organizaţia avea de scop asasinarea fruntaşilor politici democraţi din regiune.

A plănuit, împreună cu Maxim Alexandru, Bedeleanu Ion şi Mărgineanu Eugen, asasinarea secretarului organizaţiei P.M.R. din comuna Mihalţ – Alba, aşteptându-l într-o seară în acest scop pe acesta lângă podul de peste Mureş de lângă comuna Mihalţ – Alba, unde el personal trebuia să-l înjunghie cu cuţitul şi să-l arunce în Mureş. Crima nu a putut fi înfăptuită deoarece secretarul organizaţiei P.M.R. din comuna Mihalţ nu a putut fi atras în cursă. În vederea activităţii sale teroriste, s-a înarmat cu o armă Z.B cu 50 cartuşe, un pistol cu butoi cu 13 cartuşe şi o grenadă defensivă, armele fiind găsite în locuinţa sa, iar grenada în buzunarul său.

Recunoaşte toate aceste fapte.

5. În ceea ce priveşte martorii, aceştia sunt în număr total de 27, dintre care 21 arestaţi, iar 6 liberi. Au fost eliminaţi de pe lista iniţială de martori următorii: Bourceanu Vasile, Vandor Sabin, Voicu Vasile, Preja Alexandru, Preja Dominic, Dărămuş Vasile, Vandor Valeria şi Nicolae Marin, ca fiind inutili faţă de numărul suficient de martori. Printre martorii liberi ce urmează a fi audiaţi sunt cei doi ţărani care au contribuit la capturarea lui Dabija Nicolae (Diniş Aron şi Râştei Avram), Ciortea, perceptorul din Teiuş, precum şi funcţionara de la Percepţia din Teiuş, urmând a se puncta 2 ţărani săraci mai isteţi, unul din regiunea Alba şi

altul din regiunea Turda, pentru a demasca terorizarea populaţiei paşnice de către aceste bande.

Voi raporta la timp felul cum se desfăşoară cercetările şi de pregătirea organizată a procesului.

Căpitan de Securitate
S. Antoniu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 163-168.

102

1949 mai 16. Raport al S.J.S.P. Turda către D.G.S.P. referitor la modul de folosire a informatorilor pentru descoperirea organizaţiei şi arestarea lui Dabija şi nemulţumirile acestora faţă de recompensele primite

Serviciul Securităţii Poporului Judeţul Turda
[Intrat la D.G.S.P. cu nr. 056.739 din 16 mai 1949]

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

Avem onoare a vă raporta felul cum a fost descoperită şi prinsă organizaţia teroristă din Muntele Mare, jud. Turda.

Această organizaţie a luat fiinţă încă din 1 august 1948 şi a funcţionat până la data de 4 martie 1949, dată când a fost prinsă.

În această perioadă de timp ni s-a semnalat că în Muntele Mare ar exista ceva organizaţie, însă neavând ceva concret, deoarece nici informatorii noştri nu puteau să pătrundă în sânul lor, pentru a ne informa numărul lor, precum şi locul precis unde sunt adăpostiţi, am trecut la o acţiune informativă intensă pentru a putea găsi un informator, care introdus în rândurile lor şi care aceştia să aibă încredere în el, am putut reuşi ca în luna ianuarie 1949 să recrutăm un informator, anume Râştei Augustin[305], zis Grăsunel, din comuna Bistra, cătunul Vârşi, jud. Turda, care este frate vitreg cu numitul Ihuţ Avram şi Ihuţ Traian, ambii fugari politici.

Acesta şi-a luat angajamentul faţă de acest Serviciu de Securitate şi, instruit în acest sens, a depus o muncă în vederea identificării bandei teroriste din Muntele Mare.

Întrucât acesta era considerat de către fratele său vitreg, anume Ihuţ Avram, ca om de încredere al lui, s-a ataşat de acea bandă şi a început să ne furnizeze material despre organizaţia teroristă.

---

305 Conform unei mărturii, se pare că Râştei Augustin era urmărit de autorităţi pentru anumite motive, dar nu de ordin politic (I. Gligor, *op.cit.*, p. 117). Foarte probabil că în acel context el a fost şantajat de Securitate şi constrâns să devină informator.

La data de 1 martie 1949, susnumitul informator ne-a informat că fratele său vitreg, anume Ihuţ Avram, nu mai vrea ca să rămână în organizaţie, ci ar dori să se predea organelor Securităţii şi să demaşte pe restul din organizaţie şi, în urma acestei informaţii primite de la informatorul nostru, am reuşit ca să putem aresta pe Ihuţ Avram.

La data de 1 martie 1949, organizaţia teroristă din Muntele Mare era compusă numai din şapte persoane, însă în perioada de timp de la august şi până la 1 martie şeful organizaţiei teroriste, Dabija Nicolae, prin fraţii Macavei, au recrutat elemente de-ale lor şi astfel că în 2 martie au sosit în Muntele Mare încă un număr de 17 indivizi.

Având la bază pe informatorul nostru, care cunoştea terenul şi locul unde sunt adăpostiţi, şi având arestat şi pe fugarul Ihuţ Avram, am adus la cunoştinţa D.R.S.P. Cluj, în urma cărui fapt, în ziua de 4 martie 1949 a început acţiunea, cu care ocazie au fost arestaţi un număr de 10 indivizi, şi anume: Onea Titus, student, Raţiu Augustin, din comuna Sărmăşel, jud. Cluj, Vandor Victor, din comuna Întregalde – Alba, Moldovan Simion, din Blaj – Târnava Mică, Mihălţan Traian, din Teiuş – Alba, Opriţa Gheorghe, din Balomiru de Câmp – Hunedoara, Alexandra Pop, din Bistra, jud. Turda, Buţuţui Viorica, din comuna Întregalde – Alba, Ihuţ Avram, din Bistra – Turda, şi Breazu Iuliu, din comuna Teiuş – Alba.

Morţi: Mitrofan Lucian, Maier Iosif, Maier Elena, Deceanu Petru şi Macavei Alexandru[306].

Dispăruţi: Dabija Nicolae, Macavei Traian, Scridon Ioan, Pascu Cornel, Ihuţ Traian, Iliuţă Ioan[307], Salagea Nicolae, zis Mişu, Vodă Costică[308], Câmpeanu Ioan [*Traian* – n.n.].

Dispăruţi propriu zis în acţiunea desfăşurată în Muntele Mare au fost numai Dabija Nicolae, Macavei Traian, Scridon Ioan şi Pascu Cornel, iar restul erau trimişi după alimente în ziua de 3 martie 1949 seara, urmând ca aceştia să se prezinte în Muntele Mare în ziua de 4 martie 1949 dimineaţa, orele 6, însă observând cum se desfăşoară acţiunea nu s-au mai prezentat la sediul lor.

Tov. şef al Serviciului Securităţii Poporului Turda[309] a instruit în acest sens pe anumiţi membri de partid din comuna Bistra, jud. Turda, ca orice persoană străină de comună să fie arestată cu ajutorul altor cetăţeni din comună, instruire ce a fost dată cu scopul ca cei care au reuşit să scape din acţiune să fie prinşi.

Cu această ocazie, a fost instruit numitul Diniş Aron, din comuna Bistra, jud. Turda, şi pe numitul Râştei Avram a lui Pinti, ştiind că Dabija Nicolae trage pe la Diniş Aron, şi în urma acestui fapt, în ziua de 21 martie 1949, acest Diniş Aron, în colaborare cu Râştei Avram, a putut să aresteze pe maiorul Dabija Nicolae.

Acest fugar Dabija în acea zi a tras la Diniş Aron pentru adăpostire, unde s-a urcat în podul grajdului, iar informatorul nostru fiind lămurit de felul cum trebuie să acţioneze şi importanţa arestării maiorului Dabija şi pericolul ce-l prezintă pentru poporul muncitor, acesta imediat a mobilizat un număr de 5 cetăţeni din comuna Bistra, iar pentru ca să aibă o mai bună siguranţă pentru a putea aresta pe fugarul Dabija a chemat imediat pe miliţianul Cămărăşan Gligor, de la Postul de Miliţie Ocoliş, ce făcea pază la podul de peste Arieş din

---

306 În fapt, Ioan Cigmăianu.

307 Iosif Clamba.

308 În realitate, Constantin Vodă nu a făcut parte din organizaţia condusă de maiorul Dabija şi nu a fost niciodată prezent pe Muntele Mare.

309 Căpitanul Kovács Mihai.

comuna Muşca, jud. Turda, după care aceştia au trecut la arestarea susnumitului fugar şi [*l-au*] predat organelor Securităţii noastre.

În raza noastră de acţiune în Munţii Apuseni, rămăşiţe de-ale fugarilor mai avem pe Ihuţ Traian, Salagea Nicolae, zis Mişu, şi Vodă Costică, care până în prezent nu au putut fi prinşi.

Acţiunea noastră informativă pentru descoperirea lor continuă, iar speranţa noastră de a-i putea aresta avem pe numitul informator Râştei Augustin[310].

Pentru munca depusă şi ajutorul dat în vederea prinderii acestei bande teroriste, numitul Diniş Aron şi Râştei Avram, precum şi ceilalţi colaboratori ai săi, au primit recompensă în bani din partea Securităţii[311], în afară de Râştei Augustin, care a fost factorul principal în identificarea şi arestarea acestor terorişti şi, totodată, acest informator se simte oarecum nemulţumit, ştiind că prin el s-a desfăşurat acţiunea din 4 martie 1949, în urma punerii în mână a fugarului Ihuţ Avram.

Concluzii:

Miezul principal în legătură cu identificarea şi arestarea bandei teroriste al cărei comandant era Dabija Nicolae a fost Râştei Augustin, iar după acţiunea din 4 martie 1949, acţiune în care Dabija Nicolae a putut să fugă şi care a fost arestat după acţiune, în ziua de 21 martie 1949, se datorează numitului Diniş Aron, din comuna Bistra, jud. Turda, şi Râştei Avram, din comuna Bistra, jud. Turda.

Căpitan de Securitate
Kovács Mihai

Locotenent de Securitate
Popa Vasile

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 293-294.

---

310 Râştei Augustin a fost implicat ulterior şi în acţiunile informative duse de Securitate pentru descoperirea lui Traian Ihuţ şi Nicolae Salagea, care l-au ameninţat şi maltratat drept pedeapsă pentru că a ajutat la prinderea lui Dabija. Într-un raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj, din 15 august 1950, referitor la acţiunile duse pentru arestarea lui Traian Ihuţ şi Nicolae („Mişu") Salagea, se preciza: „aceşti doi bandiţi au fost văzuţi de către Râştei Aron [*Augustin* – n.n.], care stă cu toată familia lui la Prislop, acesta fiind încă cu doi cetăţeni din comuna Bistra, şi **care a adus rezultatul cu banda Dabija** [subl. n.]. Numitul Ihuţ Traian a spus numitului Râştei ca să spună la rândul său celor doi cetăţeni din comuna Bistra că el, adică Râştei, a fost prins de către Ihuţ Traian şi Mişu şi va fi împuşcat pe motivul că a divulgat banda lui Dabija. Susnumitul Ihuţ Traian nu a putut dovedi acest fapt numitului Râştei, nici acesta nu a recunoscut, iar după ce numitul Mişu i-a dat vreo două paturi de armă susnumitului, banditul Ihuţ Traian s-a împăcat cu Râştei, spunându-i că sunt veri şi să nu mai umble după ei. Numitul Râştei a fost instruit din partea noastră, însă până în prezent nu a dat nici un material pozitiv. (…) din declaraţiile informatorului nostru, anume Râştei, reiese că Ihuţ Traian i-a spus că ei sunt 12 inşi în bandă" (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 118).

311 Se pare că cei implicaţi în prinderea maiorului Nicolae Dabija ar fi primit suma de 10.000 lei ca recompensă din partea Securităţii (I. Gligor, *op.cit.*, p. 120).

1949 mai 17. Autobiografie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Traian Mihălţan

Dată în faţa noastră azi, data de 17 mai 1949,
şi semnată de noi pentru neschimbare.
Locotenent de Securitate
Ticiu Ladislau

Declaraţie

Subsemnatul Mihălţan Traian, născut în anul 1914, ziua 13 iunie, din părinţii Mihălţan Simion şi Ana, născută Barna, de profesie casnică, mecanic auto, de naţionalitate şi cetăţenie română, de religie ortodoxă, cu 2 clase primare, cu serviciul militar satisfăcut cu gradul de soldat la unitatea Batalionul 10 Vânători de Munte Sighet, divorţat şi recăsătorit cu Boca Ana, de profesie casnică, fost comerciantă, am un copil propriu cu prima soţie, îl cheamă Traian, de 10 ani, elev la şcoala primară, şi 2 copii, Breaz Iacob şi Breaz Elena, elevi la şcoala primară, fiind a soţiei de-a doua, avere imobiliară nu am, nu am mai fost trimis în judecată şi condamnat până în prezent.

Declar următoarele: De la vârsta de 7 ani am fost la şcoala primară, iar la 15 ani am fost dat la meserie, învăţând [*meseria*] de lăcătuş mecanic în comuna Mihalţ, jud. Alba, unde am stat 4 ani, când am plecat la Constanţa, la vârsta de 19 ani, deoarece în împrejurimi nu se găsea de lucru.

Am lucrat la Serviciul salubrităţii al municipiului Constanţa, când am fost nevoit să plec la Bucureşti din cauza schimbării regimului ţărănist cu cel liberal, iar eu am avut o recomandare de la secretarul Dejanu, care era secretarul general al judeţului Constanţa, naţional-ţărănist. La Bucureşti am stat un an până în 1936, când m-am încorporat la Batalionul 10 Vânători de Munte Sighet.

După eliberare, în 1938, m-am angajat la Uzina Cugir, unde am lucrat până în 1946, când din cauza politicii mele antidemocratice am fost comprimat.

Politică de partid nu am făcut până în 1945, când m-am înscris în Partidul Naţional Ţărănesc Maniu. Mai am 4 fraţi, Ion, Mărioara, Valer şi Alexandru, dintre care Ion a fost legionar, iar ceilalţi nu ştiu ce politică au făcut, fiind plecaţi de mult de acasă.

La data de 8 decembrie 1948, am intrat în organizaţia teroristă condusă de Dabija Nicolae. Cel cu care am luat legătura a fost Pascu Cornel, tot pe data de 8 decembrie, când am şi intrat.

Am intrat în această organizaţie subversivă teroristă din cauza că uram regimul actual şi toate reformele lui şi pentru faptul că făcusem politică naţional-ţărănistă, care era cu totul contrară regimului democrat din ţară şi împotriva regimului sovietic.

Ştirile ce le ascultam la radioul ce era instalat sus în munte la organizaţie şi erau transmise de la posturile „Glasul [*Vocea* – n.n.] Americii” şi altele m-au îndârjit şi mai mult ca să desfăşor activitate împotriva regimului actual. Organizaţia teroristă din care făceam parte avea ca scop imediat de a trece la atacarea şi dezarmarea unităţilor militare din Câmpeni şi Abrud, pentru a-şi însuşi arme necesare membrilor în vederea altor acţiuni mai mari

îndreptate împotriva regimului. Tot ca scop imediat avea atacarea Securităţii din împrejurimi, pentru a putea acţiona mai în linişte.

Scopul principal al organizaţiei teroriste condusă de Dabija Nicolae era de a lovi cu putere, înarmaţi, pentru subminarea şi răsturnarea regimului.

Sarcinile mele în organizaţie erau de a recruta şi organiza alţi membri, de a aduna alimente, a strânge cotizaţiile de la membri şi a procura armament şi muniţie organizaţiei.

Am recrutat şi organizat un număr de 8 persoane, printre care Câmpeanu Traian, Popa Ionuţ, Turcu Ioan şi alţii.

Organizaţia dispunea cu ocazia tragerii în trupe de următorul armament şi muniţie: 15 arme militare, dintre care 3 automate, 1.200 cartuşe pentru armă Z.B. şi 62 cartuşe pentru pistol automat.

Am încasat diferite sume de bani provenite din cotizaţii, cu care să procur pentru organizaţie armament, în care scop am luat legătura cu unul Popa Ioan, de la Oradea, care promisese că îmi va procura armament, trimiţând în acest scop pe Câmpeanu Traian, care şi primise scrisoare de la Popa Ioan ca să meargă la el, după cum ne-am înţeles înainte. Câmpeanu Traian nu a adus de la Oradea armament, nefiindu-i dat de Popa Ioan.

Auzind de la Popa Iacob, membru în organizaţie, că la Blaj sunt preoţi care dispun fiecare de câte o armă şi muniţie, precum şi bani, astfel că i-am spus lui Popa Iacob să ia legătura cu acei preoţi şi să le spună să trimită delegatul lor la mine acasă în Teiuş, pentru a discuta asupra organizaţiei şi armamentului, dar delegatul lor nu a venit.

Am adunat la mine acasă, pentru organizaţie, 15 feldere de grâu de la diferiţi membri, printre care Haţegan Ioan şi David Virgil, şi le-am expediat la organizaţie prin Pascu Petre, care le-a dus cu carul.

Sarcini mai precise ce urma să primesc împreună cu ceilalţi membri, urmau după depunerea jurământului pe data de 4 martie 1949 în faţa conducătorului organizaţiei, Dabija Nicolae.

Eu am condus sus la Muntele Mare, la organizaţie, un grup de 5 persoane pe care le-am recrutat şi organizat, prezentându-le şefului organizaţiei pe data de 2 martie 1949, printre care au fost Câmpeanu Traian, Deceanu Petru, Breazu Iuliu şi alţii.

După ce am ajuns sus în munte cu grupul organizat şi condus de mine, ni s-a servit câte un ceai, după care eu am fost chemat de Dabija Nicolae în cabană, unde era şi Pop Sanda, [*şi*] mi s-a luat un interogatoriu despre maiorul Oniga.

Organizaţia noastră trebuia să treacă la acţiune împotriva regimului actual cu puterile ei, urmând ca americanii şi englezii să ne caute pentru a ne sprijini. Aceasta mi-a spus-o Macavei Traian. În zorii zilei de 4 martie 1949, pe la orele 6 dimineaţa, am fost anunţaţi de către santinela organizaţiei, Mitrofan, că suntem descoperiţi de trupe.

Eu am ieşit din cabană, am luat arma şi cele 50 cartuşe care mi-au fost repartizate, m-am aşezat pe poziţie, am încărcat arma, am pus-o la ochire şi am început a trage în trupe.

După ce am tras 5 cartuşe, am observat că arma nu mai funcţionează şi a trebuit să o pun la o parte, nemaiputându-mă folosi de ea, şi să mă predau trupelor la somare.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Sibiu, 17 mai 1949 Mihălţan Traian

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 100-101.

104

1949 mai 18. Declaraţie dată în anchetă de Emil Dalea asupra planului de a-l asasina pe secretarul organizaţiei P.M.R. din com. Mihalţ

Dată în faţa noastră azi 18 mai 1949,
vizată de noi spre neschimbare.
Sublocotenent de Securitate
Nistorescu Florian

Declaraţie

Subsemnatul Dalea Emil, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Jos, jud. Alba, declar următoarele:

Eu personal am avut ca armament un pistol cu buton, 13 cartuşe de pistol, o carabină Z.B. germană cu 50 cartuşe, pe care după intrarea mea în organizaţia subversivă la păstram pentru scopurile organizaţiei.

De asemenea, am luat de la Şonea Iulian o grenadă pentru a o da lui Picoş s-o trimită organizaţiei de la Muntele Mare.

Am luat parte la o acţiune teroristă a organizaţiei subversive în scopul de a asasina pe secretarul organizaţiei P.M.R. din comuna Mihalţ, jud. Alba. La această acţiune am instrucţiuni şi directive de la Sandu[312].

Prin luna decembrie, Sandu, împreună cu Olteanu Emil, au venit la mine acasă şi mi-a spus că în seara aceleiaşi zile să merg împreună cu Olteanu Emil în apropiere de staţia Coşlariu, unde-l vom găsi pe el şi toţi 3 să-l atacăm pe secretarul organizaţiei P.M.R. din comuna Mihalţ şi să-l omorâm.

În seara zilei, la locul întâlnirii, Sandu m-a întrebat dacă am ceva armament la mine. Eu i-am arătat un cuţit pe care îl luam la mine special pentru acţiunea din acea seară.

Sandu mi-a zis că eu voi da cu cuţitul în secretarul P.M.R. din comuna Mihalţ, jud. Alba, pentru a-l omorî, iar el şi cu Olteanu Emil îl vor ţine de mâini şi îi vor astupa gura ca să nu ţipe. Sandu avea în seara aceea un pistol la el, pe care mi l-a arătat mie şi lui Olteanu, acolo Sandu mi-a spus că dacă ne reuşeşte această acţiune ne va scăpa şi pe noi de secretarul P.M.R. din comună.

Această acţiune plănuită nu a avut loc, deoarece secretarul P.M.R. din comuna Mihalţ nu a trecut pe la locul unde-l aşteptam să-l atacăm. Eu şi Olteanu Emil am plănuit să atacăm delegatul monopolului, care duce monopol de la cooperativa din Teiuş la cooperativele din jur, atunci când acesta aducea bani spre Teiuş. Atacul trebuia să se dea între comunele Geoagiu şi Stremţ, cu scopul de a-i lua banii pe care să-i dăm lui Sandu pentru organizaţia subversivă. Această acţiune nu a avut loc însă.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

---

312 Alexandru Maxim.

Sibiu 18 mai 1949. Dalea Emil

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 1, f. 74.

105

1949 mai 18. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Mihai Angheluţă privind legăturile pe care le-a avut cu Nicolae Dabija

Dată în faţa noastră astăzi 18 mai 1949
şi vizată de noi spre neschimbare.
Locotenent de Securitate
[*indescifrabil*]

Declaraţie

Subsemnatul Mihai Angheluţă, născut la Galaţi, judeţul Covurlui, la 20 octombrie 1920, fiul lui Dumitru şi al Elenei, ambii părinţi trăiesc, n-au nici unul avere personală, mama fiind casnică, iar tatăl meu era, până la data arestării mele, asociat şi funcţionar la o firmă comercială, de naţionalitate şi cetăţenie română, religia creştină ortodoxă, licenţiat în drept, ocupaţia funcţionar, serviciul militar nesatisfăcut, fiind scutit pentru cauză de boală, necăsătorit, trimis în judecată sau condamnat nu am mai fost, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, str. Lt.-col. Papazoglu, nr. 41, declar următoarele:

Pe Dabija Nicolae îl cunosc fiindu-mi rudă prin alianţă, deoarece este însurat cu o vară primară a mea.

Prima oară am vorbit cu Dabija cam pe la sfârşitul lunii iunie sau începutul lui iulie 1948.

Dabija a venit la Bucureşti, unde ne-am întâlnit şi, printre alte discuţii, mi-a spus că este hotărât să înceapă o activitate subversivă contra actualului regim. În acest scop, Dabija intenţiona să ia legătura cu una din legaţiile străine la Bucureşti. El a întreprins în acest sens următoarea acţiune: mi-a comunicat conţinutul unei scrisori adresată ministrului Statelor Unite la Bucureşti, pe care mi-a cerut s-o traduc în limba franceză, lucru pe care l-am făcut. Apoi Dabija a dus această scrisoare la Consulatul turc din Bucureşti, unde a pătruns sub pretextul că fiind armean se interesează de posibilităţile de a pleca în Turcia. Apoi mi-a povestit cum s-a desfăşurat întrevederea cu consulul turc şi faptul că rămăsese stabilit să primească răspuns după două zile prin telefon. Atunci, deoarece eu cunoşteam limba franceză, m-a rugat să telefonez conform înţelegerii stabilite, lucru pe care l-am făcut şi când mi s-a comunicat că nu este nici un răspuns de primit la scrisoarea înaintată.

Dabija a plecat cam la începutul lunii august, reîntorcându-se în luna octombrie, cu care prilej a stat în Bucureşti numai 2-3 zile. La această a doua venire a lui Dabija m-a rugat să-i dau o maşină de multiplicat, pe care el ştia că eu pot să i-o procur. Eu am procurat maşina, pe care i-am dat-o lui Niţescu, care a transmis-o prin Cosma.

Cosma a venit în Bucureşti cam pe la sfârşitul lui decembrie, aducând două bilete, unul pentru Niţescu şi altul pentru mine.

De la Cosma am aflat că Dabija se găseşte în Munţii Apuseni, unde are o cabană şi unde sunt vreo opt persoane.

Cu această ocazie şi în urma biletului lui Dabija, eu am dus la Niţescu maşina de multiplicat, pentru a fi trimisă lui Dabija prin Cosma.

Ştiu că şi în luna februarie, pe la începutul ei, Cosma a venit în Bucureşti, fără ca eu să-l fi văzut.

După plecarea lui Cosma, cam la începutul lui martie, Niţescu a adus la mine nişte percutoare, pe care m-a rugat să le ţin până când el va putea să le reia. Ele erau în număr de circa 45-50 de piese. Piesele acestea erau destinate a fi trimise lui Dabija.

În aceeaşi vreme, eu am predat lui Niţescu 4 hărţi, indicând regiunile Clujului, Alba Iulia, Oltului şi Dunării. Acestea mi-au fost înapoiate de Niţescu şi eu le-am distrus prin ardere.

Aceasta este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Mihai Angheluţă

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 257-258.

106

1949 mai 19. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Traian Mihălţan referitoare la motivele care l-au determinat să intre în organizaţia condusă de Dabija

Dată în faţa noastră astăzi 19 mai 1949.
Locotenent de Securitate
Ticiu Ladislau

Declaraţie

Subsemnatul Mihălţan Traian, cu ultimul domiciliu în comuna Teiuş, judeţul Alba, str. Barbu Lăutaru, nr. 9, declar următoarele:

Am intrat în organizaţia subversivă teroristă condusă de Dabija Nicolae pentru următorul motiv: În anul 1945, fiind înscris în P.N.Ţ. Maniu, care partid ştiam că era împotriva regimului democrat de la noi din ţară, precum şi împotriva Uniunii Sovietice, având legătură cu Anglia şi cu America, am căutat să duc o activitate pe linia acestui partid împotriva regimului prin orice mijloace, activând în acest partid pe faţă până când din cauza unor neplăceri avute din cauza manifestării mele pe tren în drum spre Bucureşti, în 1946, când am adus ofense la adresa guvernului şi regimului de atunci, pentru a mă camufla şi a nu fi urmărit în urma manifestărilor mele contra regimului, m-am înscris în Partidul Comunist Român, unde am activat până în anul 1947, luna aprilie, când am fost exclus, probabil din cauza politicii din trecut.

Văzându-mă în situaţia că am fost demascat ca naţional-ţărănist şi că în Partidul Comunist nu mai puteam sta camuflat, fiind exclus, ura mea împotriva regimului democrat a crescut şi mai mult şi eram hotărât să lupt şi mai dârz împotriva acestui regim.

Astfel, auzind despre existenţa organizaţiei subversive teroriste din Muntele Mare, jud. Turda, condusă de generalul Mociulschi, dar în realitate era condusă de fostul maior Dabija Nicolae, m-am hotărât să iau legătura şi să intru în această organizaţie, lucru ce am făcut la data de 8 decembrie 1948.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Sibiu, 19 mai 1949 Traian Mihălţan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 109.

107

1949 mai 20. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Nicolae Niţescu privind întreaga sa activitate pentru ajutorarea organizaţiei lui Dabija

Dată în faţa noastră, astăzi 20 mai 1949
şi vizată de noi spre neschimbare.
Sublocotenent de Securitate
Moldovan Ioan

Declaraţie

Subsemnatul Niţescu Nicolae, maior în rezervă, născut în anul 1908, luna ianuarie, ziua 30, fiul lui Marin (+) şi Maria, în comuna Cândeşti, jud. Dâmboviţa, de naţionalitate şi cetăţenie română, religie ortodoxă, absolvent al şcolii de artificieri, Şcolii de ofiţeri guarzi de artilerie şi Şcolii de aplicaţie ofiţeri de artilerie, căsătorit cu Elena, născută Angheluţă, având un copil de sex masculin, în vârstă de nouă ani, pe nume Cătălin, având o casă primită în dotă, situată în Galaţi, str. Buna Vestire, nr. 26, trimis în judecată şi condamnat nu am fost.

Ultimul domiciliu în Bucureşti, Parcul Vatra Luminoasă, str. D. Marinescu, nr. 13, declar următoarele:

În toamna anului 1948, în luna octombrie sau noiembrie, a venit la mine maiorul Dabija Nicolae şi mi-a dat un cod cifrat, conţinând o serie de întrebări cu caracter militar, politic şi subversiv şi o altă hârtie cu numele judeţelor, la care corespundea un nume de bărbat sau femeie.

După acest cod trebuia să-i răspund atunci când el mi-ar fi cerut şi în măsura în care aş fi cunoscut chestiunea la care se referea.

În legătură cu scopul ce-l urmărea prin acest cod nu mi-a dat lămuriri, fiindcă se grăbea şi urma să mi le comunice ulterior în scris.

De la acea dată nu mi-a mai comunicat nimic în legătură cu scopul organizaţiei subversive condusă de el.

În consecinţă, nici subsemnatul nu i-am comunicat nimic în legătură cu codul cifrat ce mi-a lăsat la data amintită mai sus.

Prin luna ianuarie 1949 a venit la mine în Bucureşti Cosma, cu o scrisoare din partea lui Dabija, prin care îmi cerea să-i procur o serie de materiale – arătate mai jos – pentru care mi-a adus suma de 40.000 (patruzeci de mii) lei.

Din aceşti bani am procurat următoarele materiale: hârtie, plicuri, plombagină, cerneală, un stilou, precum şi alte rechizite de birou.

De asemenea, am procurat baterii pentru lanternă, una pereche bocanci, articole de toaletă, praf D.T.T. etc.

Toate aceste materiale au fost împachetate şi împreună cu o maşină de reprodus-multiplicat, pe care o adusese Angheluţă Mihai mai înainte, şi au fost predate lui Cosma.

Prin scrisoarea amintită mai sus, Dabija Nicolae îmi mai cerea procurarea unei maşini de scris, 100 (una sută) avertizoare, 10 (zece) grenade pentru armă, una ştampilă şi 10 (zece) boniere a 100 file. Acestea urmau să fie predate lui Cosma la prima venire la Bucureşti.

Din toate aceste materiale, am comandat la două ateliere din Bucureşti 50 (cincizeci) de avertizoare, în piese separate. Pentru acestea am primit o schiţă şi un model de la Dabija.

La încercarea ce am făcut de a le asambla, piesele comandate la unul din ateliere nu au corespuns şi nu le-am mai ridicat, afară de o singură bucată, pe care i-am trimis-o lui Dabija, pentru a vedea că nu corespund. Partea pirotehnică a acestor avertizoare urma să fie completată de Dabija.

Cele 10 grenade nu am încercat să le fac; de asemenea cele 10 boniere.

Ştampila am confecţionat-o personal şi am dat-o prin Cosma, împreună cu modelul de avertizor amintit mai sus.

Tot prin scrisoarea amintită mai sus, Dabija îmi cerea procurarea unei maşini de scris, dar Cosma a spus că nu e nevoie, că are el undeva una.

La a doua venire a lui Cosma în Bucureşti, acesta a venit însoţit de nepotul lui Macavei, care m-a întrebat dacă mai am bani pentru maşina de scris, că a văzut una la un magazin. I-am răspuns că nu am şi mi-a spus că va cere bani lui Macavei să o cumpere.

În scopul formării organizaţiei subversive, ştiu că Dabija a mai avut legături în Bucureşti cu Angheluţă Mihai. Alte persoane nu mai cunosc.

Toate materialele arătate mai sus au fost procurate lui Dabija pentru organizaţia teroristă pe care o avea.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu.

20 mai 1949 Nicolae Niţescu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 280-282.

1949 mai 30. Raport al Biroului Securităţii Poporului Câmpeni către S.J.S.P. Turda referitor la arestarea lui Constantin Vodă

Biroul Securităţii Poporului Câmpeni
30 mai 1949

Către
Serviciul Securităţii Poporului a judeţului Turda

Obiect:
Arestarea fugarului politic Vodă Constantin din com. Bistra – Turda.

Avem onoare a vă înainta, odată cu prezentul raport, pe individul Vodă Constantin, zis Costică, din comuna Bistra, jud. Turda, care de la data de 20 decembrie 1947 a stat fugar politic în regiunea comunei Bistra, fiind urmărit de către Securitatea Poporului pentru insulte aduse Guvernului, instigarea populaţiei contra actualului regim şi pentru faptul că în trecut a fost naţionalist notoriu, fiind membru în P.N.Ţ. Maniu şi delegat la urna de vot de la Secţia de votare Bistra – Turda în anul 1946.

Susnumitul, după alegerile guvernamentale din anul 1946, instigând populaţia contra actualului regim, a fost deferit Tribunalului Militar Cluj, fiind achitat la data de 14 mai 1947, iar la data de 17 iunie 1947 a fost internat ca suspect în lagărul de internaţi politici Gherla, de unde a fost eliberat la data de 11 septembrie 1947. După eliberarea sa din lagăr, în luna decembrie 1947, în stare de ebrietate, insultând Guvernul actual, defăimând regimul şi instigând populaţia contra actualului regim, de frica arestării, a dispărut de la domiciliu şi a stat fugar în regiunea comunei Bistra, în diferite locuri, până la data de 29 mai 1949, când a fost arestat.

Susnumitul declară că tot timpul cât a stat fugar nu a părăsit regiunea comunei Bistra, în iarna anului 1947 a stat pe la diferite sălaşe de vară părăsite din apropierea casei lui, fiind aprovizionat cu alimentele necesare de către soţia sa, iar în vara anului 1948 a lucrat la plantat de puieţi în Valea Ierii şi pe urmă şi-a făcut scânduri şi material lemnos în Muntele Mare, autorizaţia de la Ocolul Silvic Câmpeni pentru acest material obţinând-o prin soţia lui.

În iarna anului 1948, prin luna decembrie, data nu o ştie precis, a fost chemat de cca 3 ori de către fugarul politic Ihuţ Traian şi Salagea Nicolae, zis Mişu, să se încadreze şi el în acea bandă subversivă descoperită în comuna Bistra – Turda, el refuzând categoric acest lucru, spunându-le că este mai bine să stea singur în caz că va fi prins, decât să fie prins în bandă. Din luna februarie 1948 [*1949* – n.n.], fugind şi soţia lui de acasă la el, s-au stabilit în apropiere de comuna Bistra – Turda, pe munte, într-un loc de case izolate, noaptea stând tot timpul într-o groapă făcută în pământ sub o stâncă, iar ziua stând în podul casei la numitul Bustan Ioan, în care a avut încredere, fără a fi rudenie cu el, şi care nu l-a divulgat. Despre el mai ştia că este acolo şi numitul Donea Ioan, zis Mâţu, domiciliat în acelaşi grup de case, membru în organizaţia Frontul Plugarilor şi corespondent la ziarul Frontul Plugarilor şi care la fel nu l-a divulgat.

Susnumitul declară că din luna decembrie 1948 şi până în prezent el nu s-a îndepărtat din acest loc şi de la acea dată nu s-a întâlnit cu Ihuţ Traian şi Salagea Nicolae şi nu are cunoştinţă de alţi fugari politici, decât din auzite, fără a vedea el pe nici unul.

După acţiunea din ziua de 4 martie 1949, el, pentru a nu fi eventual prins cu arma asupra lui, arma şi-a îngropat-o în pământ lângă acea groapă unde dormea el. Arma se înaintează odată cu susnumitul. Alt armament nu s-a găsit asupra lui.

Susnumitul posedă dosar de suspect la acest Birou de Securitate, însă material concret şi material de importanţă deosebită nu are asupra lui, ca acuzare.

Susnumitul este un element tânăr, în vârstă de 40 ani, inteligent, şi ar putea fi folosit cu succes ca informator în descoperirea organizaţiilor subversive existente în Munţii Apuseni, fiind un element care prin faptul că de 2 ani de zile stă fugar prin munţi şi-a câştigat un renume în această direcţie, fiind denumit de către populaţie „Regele Munţilor”.

Susnumitul, după instructaj şi cercetare, trebuie făcut evadat şi fixat punctele şi zilele de întâlnire cu organele noastre, cărora să le dea materialul cules în direcţia fugarilor politici[313].

Arestarea susnumitului la data de 29 mai 1949 s-a petrecut în felul următor:

La data de 14 mai 1949, din iniţiativa şi instructajul primit de la noi, şeful Postului de Miliţie din comuna Bistra – Turda, cu întreg efectivul său, a fost trimis pe teren pentru investigaţii şi culegeri de material în problema fugarilor politici, reîntorcându-se la domiciliu la data de 29 mai 1949, ora 4 dimineaţa, fără nici un material concret sau informativ.

În noaptea de 28/29 mai 1949, în comuna Bistra s-a furat nişte lână şi fiind învinuit numitul Donea Ioan, zis Mâţu, care locuia în acel grup de case unde stătea Vodă Constantin ascuns în podul casei numitului Bustan Ioan. Când şeful Postului de Miliţie din comuna Bistra – Turda, împreună cu 3 miliţieni, mergea înspre acea casă, găsindu-se la o distanţă de cca 100 m de casa unde stătea Vodă Constantin, în pod fiind şi soţia lui cu el acolo, nevasta nelegitimă a individului Bustan Ioan, proprietarul casei, şi soţia nelegitimă a numitului Donea Ioan, zis Mâţu, l-au anunţat imediat pe Vodă Constantin, care imediat a sărit din pod împreună cu nevasta şi au fugit înspre pădure. În acel moment, miliţianul Duţă Iorgu, de la Postul de Miliţie Bistra, crezând că acesta este autorul furtului de lână, a început să strige să stea pe loc şi în acel moment numitul Donea Ioan spunându-i că cel care fuge este Vodă Constantin, a tras 4 focuri de armă după el în fugă, în acel moment, Vodă Constantin oprindu-se pe loc, numitul Donea Ioan a fugit la el, l-a prins şi sosind miliţianul Duţă l-a ţinut la pământ până ce a venit şeful postului cu restul de 2 miliţieni, care erau în spate la cca 100 metri, soţia lui Vodă Constantin dispărând prin pădure, nemaifiind urmărită de către şeful Postului de Miliţie Bistra, nefiind prinsă până în prezent[314].

După ce Vodă Constantin a fost prins, miliţienii împreună cu şeful de post l-au lovit cu armele şi cu picioarele, lăsându-l imobilizat la pământ, până ce a început să vomiteze sânge şi l-au adus la Postul de Miliţie Bistra, de unde l-am preluat noi.

---

313 Acţiunea a eşuat însă, motiv pentru care Constantin Vodă a fost dus la Muntele Băişorii, unde activa organizaţia Diamandi, şi executat de Securitatea din Turda în noaptea de 6/7 august 1949, sub pretextul că ar fi făcut şi el parte din acest grup.

314 Soţia lui Constantin Vodă, Rafila, a fost arestată la 9 iunie 1949 de Biroul de Securitate Câmpeni (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5434, vol. 2, f. 20).

Imediat după prinderea lui, şeful de post, împreună cu miliţienii, au făcut vâlvă în întreg satul că susnumitul a fost prins şi arestat.

Raportul telefonic dat de către comandantul Circ. Miliţie Câmpeni, plutonier major Iordache, către căpitanul Jugureanu Constantin, fiind ascultat la telefon de către subsemnatul, am auzit că acesta i-a raportat că susnumitul a fost prins în cadrul investigaţiilor efectuate de către Postul de Miliţie Bistra în timpul de la 14 mai 1949 până la 29 mai 1949, caz raportat mai sus, că el a fost prins de către Miliţie mergând la loc sigur acolo, neamintindu-se de cazul cu furtul de lână şi nu s-a amintit nimic referitor la reuşita evadării soţiei lui. În raportul telefonic, susnumitul plutonier major acordă tot meritul prinderii susnumitului plutonierului de Miliţie Jitaru Vasile, de la Postul de Miliţie Bistra – Turda, în fond acesta neavând nici un merit, ci mai mult merit are miliţianul Duţă Iorgu de la acel post.

Modul prinderii numitului Vodă Constantin l-am aflat din declaraţia miliţienilor prezenţi la faţa locului.

Locotenent de Securitate
Coldea Gheorghe

[*Rezoluţie*:]
30 mai 1949.
Slt. Popa[315]*. Cercetaţi legăturile lui Vodă cu fugarii politici şi bandele teroriste din munţi şi raportaţi în cursul zilei de azi, cu curier special, la D.R.S.P. Cluj.*
Mihai Patriciu

A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5434, vol. 1, f. 71-72.

109

1949 mai 30. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. prin care se cere aprobarea pentru reţinerea ca ostatică a Eugeniei Bumbaş, soră cu fraţii Macavei, până la arestarea acestora

Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu
Nr. 5/9.617 din 30 mai 1949

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

Obiect:
Priveşte pe numita Bumbaş Eugenia, sora bandiţilor Macavei, reţinută la această Dir.[*ecţiune*] Reg.[*ională*] de Securitate ca având legături cu fraţii săi susamintiţi.

Avem onoare a vă raporta că la această Direcţiune Regională de Securitate ne-a fost trimisă sub stare de arest, la cererea noastră, numita Bumbaş Eugenia[316], născută

[315] Este vorba de slt. Popa Vasile, şeful Biroului I Informaţii din cadrul S.J.S.P. Turda.

Macavei, la data de 15 decembrie 1903, în com. Bucium Montari, jud. Alba, fiica lui Alexandru şi Terezia, căsătorită, având patru copii, de profesie casnică, cu domiciliul în Baia Mare, str. Dealul Crucii.

Din informaţiile pe care le-am deţinut susnumita a luat legătura, în luna august 1948, cu fraţii săi, bandiţii Traian şi Alexandru Macavei, şi a luat în primire copilul lui Traian Macavei, în vârstă de 7 ani, pe care şi în prezent îl îngrijeşte la domiciliul său din Baia Mare.

Întrucât susnumita avea cunoştinţă de activitatea fraţilor, precum şi de faptul că aceştia sunt urmăriţi, rugăm binevoiţi a aproba reţinerea acesteia ca ostatică până când se va reuşi arestarea celor doi de mai sus amintiţi.

Locotenent-colonel de Securitate
Gh. Crăciun

Locotenent de Securitate
Nistor Victor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 363.

110

1949 mai 30. Raport al Direcţiei Securităţii Capitalei cuprinzând date privindu-l pe generalul Dumitru Petrescu

Direcţiunea Securităţii Capitalei
Nr. 42/16.330
30 mai 1949

[*Către*]
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului

La ordinul dvs. nr. 116/50.021, din 12 mai a.c., avem onoare a raporta următoarele:

Petrescu Dumitru este născut la 29 octombrie 1890, în Buzău, general de rezervă, căsătorit cu Constanţa, are un copil adoptiv şi a domiciliat în Bucureşti, str. Argentina, nr. 1.

Susnumitul a fost secretar de stat la Ministerul Apărării Naţionale sub regimul lui Rădescu.

A locuit în str. Argentina, nr. 1, din anul 1938 până în anul 1948, luna noiembrie, când a părăsit Bucureştiul, fără a lăsa adresa.

---

[316] Eugenia Bumbaş a fost arestată la Baia Mare la 6 februarie 1949, după o supraveghere de câteva zile. La 1 februarie 1949 un ofiţer al S.J.S.P. Alba, care îi cunoştea personal pe fraţii Macavei, a fost trimis la Baia Mare, bănuind că fraţii Macavei se ascund la sora lor. În colaborare cu organele locale de Securitate, el a supravegheat atât locuinţa acesteia, cât pe cea a soţului ei, din com. Natig, jud. Sălaj, de unde era originar, dar fraţii Macavei se aflau în Munţii Apuseni. În urma acestei operaţiuni, la 13 februarie 1949 D.R.S.P. Sibiu, prin locotenent-colonelul Gheorghe Crăciun şi locotenentul Victor Nistor, au raportat D.G.S.P. faptul că „a fost ridicată pentru cercetări numita Bumbaş, sora fraţilor Macavei, şi urmează să ne fie trimisă de către Biroul Local de Securitate Baia Mare" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 358). Propunerea D.R.S.P. Sibiu a fost aprobată de organele centrale de Securitate, Eugenia Bumbaş fiind eliberată abia în anul 1950, fără a fi fost judecată.

Proprietara imobilului, anume Zoe Diaconescu, ne informează că după arestarea numitului general Diaconescu Nicolae, în iunie 1948, generalul Petrescu Dumitru a spus că se va retrage cu familia sa la Orăştie, la socrul său, care este preotul oraşului.

De la plecarea sa din Bucureşti şi până în prezent nu mai ştie nimic de situaţia susnumitului şi nu i-a luat fişa de ieşire nr. 3, întrucât a plecat luându-şi fişa nr. 2.

La A.S. din D.S.C.[317] susnumitul este cunoscut dintr-un dosar din care rezultă că a mai fost căutat şi negăsindu-l în Capitală a fost dat în urmărire prin Birourile de Securitate ale D.S.C.-ului.

Locotenent-colonel de Securitate — Maior de Securitate
T. Sepeanu — D. Macsim

[*Rezoluţie*:]
9 iunie 1949.
Adresă către D.R.S. Sibiu pentru identificarea lui Petrescu Dumitru la Orăştie, după care va fi arestat şi transferat la Bucureşti sub pază sigură.
S. Antoniu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 246.

111

1949 iunie 5. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la starea generală a persoanelor arestate în lotul Dabija, la desfăşurarea anchetei şi pregătirea procesului

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 5/8.589 din 5 iunie 1949

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Tov. colonel Dulgheru
Bucureşti

Raportăm că în continuarea anchetei făcută de noi în legătură cu cei reţinuţi din lotul Dabija, în afară de luarea contactului zilnic între anchetaţi şi anchetatori, am organizat reţeaua informativă din penitenciar spre a cunoaşte poziţia pe care cei reţinuţi o vor lua în proces, precum şi eventuale alte amănunte în legătură cu activitatea lor subversivă.

În general toţi cei implicaţi în cauză, inculpaţi şi martori, au în faţa anchetatorilor o atitudine care indică că în proces vor adopta o atitudine favorabilă nouă, inculpaţii recunoscându-şi capetele de acuzare, iar martorii susţinând declaraţiile aşa cum ele au fost date la primele cercetări.

Luând pe fiecare în parte dintre acuzaţi, situaţia se prezintă astfel:

---

[317] Direcţia Securităţii Capitalei.

1. Dabija Nicolae.

Ca stare generală a sănătăţii se prezintă în bune condiţii, fiind extrem de mulţumit de tratamentul ce i se aplică.

Pretenţii faţă de regimul alimentar nu a ridicat, singura obiecţie pe care a făcut-o era în legătură cu ţigările, care îi erau insuficiente. Am luat imediat măsuri ca raţia zilnică să-i fie majorată, astfel că şi această nemulţumire a fost înlăturată.

În faţa anchetatorului, Dabija Nicolae mereu repetă că se simte dezarmat faţă de noi prin tratamentul ce i se aplică, aceasta este după părerea noastră un şiretlic al său pentru a capta pe anchetator, de la care ar dori să afle anumite relaţii atât în legătură cu procesul – loc şi timp –, cât şi cu situaţia politică internă, dar mai ales cu situaţia internaţională, elemente de care-şi leagă poziţia sa în proces.

Într-adevăr, informatorul nostru ne raportează că în discuţiile pe care le-a purtat în penitenciar Dabija s-a exprimat că atitudinea lui în proces va fi în funcţie de evenimentele internaţionale.

Astfel, dacă Conferinţa miniştrilor de externe de la Paris va merge bine, în sensul că vor ajunge la un acord, el va lăsa ca procesul să se desfăşoare aşa cum doreşte Securitatea, defalcându-se cauza în două, pentru a nu apărea în faţa instanţei şi a opiniei publice mase de ţărani, ceea ce ar dăuna regimului. În acest caz, el ar lua o poziţie autocritică, făcând mărturisiri complete, lăudând regimul şi pe U.R.S.S., deoarece este convins că o înţelegere între miniştrii de externe ar îngloba între condiţiile de înţelegere şi clauza eliberării din închisori a deţinuţilor politici, prin acordare de largă amnistie.

În cazul când Conferinţa miniştrilor de externe de la Paris nu s-ar termina printr-un acord, în primul rând va lua o atitudine de negare în ceea ce priveşte declaraţiile date la primele cercetări, arătând instanţei de judecată că în momentul când declaraţiile respective i-au fost luate el se găsea într-o totală stare de amnezie, ca o urmare firească a faptului că timp de 18 zile, înainte de a fi prins, a umblat prin munţi fără mâncare, iar declaraţiile ulterioare le-a dat cum a voit Securitatea, de teamă să nu fie bătut.

Va căuta apoi să arate Tribunalului Militar că acţiunea sa a fost inspirată de către fraţii Macavei, care l-au chemat să acţioneze, fiind trimişi de către cei vreo 300 ţărani săraci nemulţumiţi cu actualul regim şi cu măsurile ce le ia şi pe care ţărănimea le consideră nedrepte.

Va căuta, de asemenea, ca elementele chiabureşti să le treacă sub tăcere, neimplicând nici un moşier în această cauză.

Faţă de această situaţie, am dat instrucţiuni şi directive anchetatorului ca în cursul luării de contact cu Dabija să nu-i divulge absolut nimic din situaţia politică, ci din contră să-l facă a înţelege că la Paris Consfătuirea miniştrilor de externe decurge sub semnul unei dorinţe vii de înţelegere din partea tuturor miniştrilor de externe.

În ceea ce priveşte comportarea sa în penitenciar, nu avem nimic de semnalat, tot timpul fiind foarte calm, câteodată arătând chiar optimism.

2. Robu Ioan.

Este cel mai pretenţios dintre toţi reţinuţii, în fiecare având ceva de obiectat, fie în legătură cu alimentaţia, fie în legătură cu comportarea personalului de la penitenciar.

Astfel, s-a plâns anchetatorului că într-o dimineaţă administratorul penitenciarului a intrat în celulă şi nu l-a salutat, fapt ce l-a revoltat enorm. Am luat măsuri de remediere a acestor lipsuri.

Servindu-i-se ţigări „Mărăşeşti”, a refuzat să le primească, spunând că tuşeşte, şi a cerut să i se dea „Carpaţi”. Imediat am luat măsuri pentru a i se îndeplini pretenţia.

Starea generală a sănătăţii îi este bună, în ultimele zile însă, făcând baie, a răcit uşor, iar la cererea sa i-am procurat medicamente, astfel că şi aceasta a fost pe loc remediată.

În ziua de 3 iunie a.c., Robu Ioan a refuzat la masa de prânz să primească mămăligă cu brânză, care i s-a servit drept felul doi, iar seara, la ora 19, a refuzat complet masa, spunând că nu este obişnuit cu astfel de mâncare (pilaf de arpacaş şi mămăligă cu brânză) şi că organismul nu-i permite să mănânce nimic.

Anchetatorul, luând cunoştinţă despre refuzul său, l-a adus la anchetă şi l-a servit cu o masă improvizată.

Vorbeşte foarte elogios despre tov. colonel Dulgheru şi îşi exprimă mereu dorinţa de a-l revedea, de asemenea şi despre tov. căpitan Antoniu, care i-a câştigat toată încrederea.

În privinţa procesului, informaţiile ce le deţinem ne arată că el va recunoaşte cele declarate la primele cercetări, dar totodată că mai are multe de declarat în legătură cu Staicu, Dobrescu şi Bărbuş.

Atitudinea sa în faţa instanţei de judecată s-ar prezenta astfel:

Dacă pedeapsa ar fi în funcţii de declaraţiile pe care dă înaintea procesului, ar şti cum să facă aceste declaraţii la Securitate, pentru a grăbi chestiunea.

În cazul când însă procurorul va cerea pedeapsa după declaraţiile pe care le face în timpul procesului nu ar avea nici un rost să declare ceea ce gândeşte el.

Cu alte depoziţii mai importante, în ceea ce priveşte procesul central de la Bucureşti, vrea să mai aştepte până va vedea ce pedeapsă i se va aplica aici în Sibiu.

Dacă pedeapsa lui va oscila între 8-10 ani, atunci va spune tot ceea ce ştie despre Staicu, Dobrescu şi ceilalţi din conducerea centrală, însă dacă i se vor da 15-20 ani atunci nu ar avea nici un rost, deoarece în acest caz îşi va păstra demnitatea.

Pe această linie de comportare a sa, informatorul ne mai încunoştinţează că, preocupat fiind şi de posibilitatea condamnării sale la moarte, Robu a spus că în acest caz el ar fi primul „student ţărănist” din ţară care a primit această pedeapsă şi numele său ar rămâne neşters în rândurile P.N.Ţ.

Totuşi, sub presiunea gândului la mama şi logodnica sa, ar fi dispus să dea amănunte în legătură cu activitatea lui Staicu, Dobrescu şi ceilalţi din conducerea centrală, dacă un personaj central din D.G.S.P. i-ar garanta în scris că pedeapsa nu-i va fi mai mare de 7 ani, garanţie scrisă care ar urma să fie predată mamei sale.

Ca atitudine generală de comportare în celulă, Robu înjură mereu pe fostul general Mociulschi, pe care îl taxează drept om fără cuvânt, înjură U.R.S.S. şi P.M.R. şi fredonează continuu imnul american şi englez. Speră în izbucnirea unui război între U.R.S.S. şi anglo-americani, fapt ce l-ar scoate din puşcărie.

Atât Robu, cât şi Dabija au fost chemaţi la cabinet, unde li s-a arătat atitudinea pe care trebuie să o aibă la proces.

3. Sandu Maxim.

Ca stare generală a sănătăţii se prezintă bine, fiind mulţumit de tratamentul ce i se aplică şi de alimentaţia pe care o primeşte.

În faţa anchetatorului, atitudinea sa este corectă, nefiind semne că ar intenţiona să revină asupra declaraţiilor date la primele cercetări.

Informatorul însă ne încunoştinţează că în faţa Tribunalului Militar Sandu Maxim vrea să arate că el s-a bazat pe ţărănimea săracă şi nu pe chiaburi, aşa cum – zice el – vor cei de la Securitate.

În privinţa declaraţiei sinteză (autobiografie) pe care a dat-o la Sibiu, dar pe care a semnat-o ca fiind dată la Bucureşti, are de gând să o declare nevalabilă.

În legătură cu pedeapsa pe care o va primi, s-a exprimat că ar fi posibil să-l condamne la moarte, dar mai sigur se aşteaptă la muncă silnică pe viaţă sau, în cel mai fericit caz, la 25 ani închisoare.

Crede în această ultimă posibilitate, bazat pe faptul că el consideră ca cea mai gravă faptă a sa atacul Percepţiei de la Teiuş şi intenţia de a ucide un secretar politic P.M.R.

Are de gând [*ca*] în faţa completului de judecată să adopte o atitudine autocritică şi să arate că înainte de a intra în legătură cu Robu Ioan şi Radu Ionescu nu a făcut nici un fel de politică, ba din contră, a lucrat pe linie de partid.

Mai afirmă că dacă i se va pune întrebarea „Ce l-a determinat să intre în această organizaţie?” va răspunde că mizeria şi foamea, deoarece actualul regim nu i-a dat posibilitatea de trai.

Este convins că nu va face prea multă închisoare deoarece va izbucni un război între U.R.S.S. şi anglo-americani şi atunci va fi salvat prin victoria sigură a acestora din urmă ori regimul – care are nevoie de braţe de muncă –, după 2-3 ani de închisoare, îl va trimite la o şcoală de reeducare, după care va scăpa.

Am mai aflat, tot prin informator, că este autorul unui omor săvârşit de el asupra unui ostaş sovietic în gara Urziceni, în timpul repatrierii basarabenilor.

În ceea ce priveşte comportarea sa în penitenciar nu avem nimic de obiectat, el fiind calm şi supus regulamentului închisorii.

4. Scridon Ioan.

Starea generală a sănătăţii îi este bună.

Obiectând că ar avea ceva la plămâni, l-am supus unei vizite medicale, care a constatat că nu este nimic serios, fiind o indispoziţie trecătoare.

În faţa anchetatorului are o comportare bună, poziţia sa în proces fiindu-ne favorabilă, prin faptul că îşi va susţine declaraţiile date la primele cercetări.

Informatorul ne încunoştinţează că vorbeşte elogios pe seama tov. ministru Teohari Georgescu, cu care, spune el, a stat de vorbă.

Este mulţumit cu tratamentul ce i se aplică de către organele anchetatoare, precum şi de regimul alimentar.

Este îngrijorat de soarta soţiei şi a celor doi copii ai săi.

În ultimul timp a căzut în extaz religios şi în discuţiile avute cu anchetatorul şi-a mărturisit credinţa, arătată lui în vise, în care crede, că în curând un război este inevitabil între U.R.S.S. şi anglo-americani, în urma căruia Uniunea Sovietică va fi distrusă şi generalisimul Stalin va cădea.

Comportarea sa în penitenciar este corectă.

5. Raţiu Augustin.

Rănit la picior cu ocazia acţiunii care a avut loc la Muntele Mare a fost tratat, astfel că în prezent este pe punctul de a fi total vindecat. Astfel, starea sănătăţii îi este bună, fiind mulţumit cu regimul ce i se aplică.

Faţă de anchetator are o comportare corectă şi lasă impresia că în faţa instanţei de judecată îşi va menţine declaraţiile date la primele cercetări.

Totuşi, informatorul nostru ne face cunoscut că într-o conversaţie avută cu Raţiu în primele zile ale anchetei acesta a afirmat că cele declarate la Securitatea din Turda nu corespund adevărului şi au fost date sub presiunea bătăii.

La Sibiu şi-a menţinut întru totul declaraţiile date la Turda de frică să nu fie din nou bătut şi s-a interesat de la informator dacă poate în faţa instanţei să revină asupra celor declarate.

În posesia acestei informaţii, am dirijat anchetatorul în aşa fel ca să-i câştige încrederea şi să-i arate că numai o poziţie sinceră şi justă poate ca să ducă la un verdict mai uşor pentru el.

Rezultatul a fost că în ziua de 3 iunie a.c., în discuţia avută cu informatorul, Raţiu şi-a fixat poziţia în a recunoaşte faptele ce i se impută, inclusiv faptul că a tras asupra Trupelor de Securitate.

Este obsedat de ideea că i se va aplica pedeapsa capitală şi pare a fi foarte mulţumit dacă ar fi condamnat chiar la închisoare pe viaţă.

Această speranţă a lui este strâns legată de convingerea pe care o are că un război între U.R.S.S. şi anglo-americani este inevitabil, în urma căruia, prin faptul că sovietele vor fi învinse, el va scăpa.

6. Căliman Cornel.

Se prezintă în bune condiţii fizice, fiind complet refăcut.

Este mulţumit atât cu regimul de la penitenciar, cât şi cu tratamentul la anchetă.

În faţa anchetatorului recunoaşte faptele ce i se impută şi pare că îşi va menţine declaraţiile date la primele cercetări şi în faţa instanţei.

Informatorul ne informează că în discuţii, comentând tratamentul bun ce i se aplică, şi-a exprimat părerea în sensul că acest tratament dovedeşte intenţia regimului de a-l reabilita.

Este un legionar convins, nu are încredere în englezi şi americani, pe care îi taxează drept pungaşi. De asemenea, urăşte pe liberali şi ţărănişti.

Discutând în continuare cu informatorul nostru, Căliman Cornel şi-a exprimat mulţumirea că nu a luat parte la nici o activitate a grupului terorist şi este convins că aceasta îi va folosi mult în proces.

Fiind vorba de proces, şi-a exprimat poziţia pe care o va avea, precizând că va încerca să „o scalde", dar a afirmat că dacă îl enervează o spune pe şleau.

În discuţia avută în ziua de 4 iunie a.c. cu informatorul nostru şi-a exprimat părerea că contactul zilnic cu anchetatorul nu este altceva decât o şcoală care precede reabilitarea. Tot atunci a spus că în instanţă va recunoaşte tot ce a greşit şi îşi va cere pedeapsa, ca apoi mergând acasă să devină alt om.

7. Onea Titus.

Starea fizică îi este bună, iar contactul zilnic cu anchetatorul i-a ridicat moralul. De asemenea, introducerea în celulă a informatorului nostru i-a creat o stare de spirit liniştită, toată ziua făcând planuri de viitor şi discutând diverse probleme.

În faţa anchetatorului are o comportare corectă şi nu avem nici un indiciu că nu şi-ar recunoaşte şi susţine în faţa instanţei declaraţiile date la primele cercetări.

Tot faţă de informator, este deschis şi îşi arată ura faţă de U.R.S.S. şi faţă de regim.

Îl interesează conjunctura politică internaţională, punând mari speranţe într-o schimbare a politicii externe.

8. **Dalea Emil**.

Ca stare generală a sănătăţii se prezintă bine, fiind mulţumit de tratamentul ce i se aplică, neridicând nici o pretenţie faţă de regimul alimentar.

Faţă de anchetator are o comportare bună şi suntem de părere că în faţa Tribunalului Militar îşi va menţine întru-totul declaraţiile date la primele cercetări.

Informatorului nostru i-a declarat că se miră de bunul tratament ce i se aplică, atât la penitenciar, cât şi la Securitate, şi că îşi va menţine declaraţiile date, fiind convins că nu va primi pedeapsă mai mare de un an închisoare, dar şi aceasta probabil cu suspendare, după care întorcându-se acasă îşi va schimba cu totul felul de viaţă, neîncrezându-se în viitor în nimeni.

9. **Mărgineanu Petru**.

Plângându-se anchetatorului că suferă de inimă, a fost supus unui tratament medical, în urma căruia astăzi, din punct de vedere al sănătăţii, se prezintă în condiţii bune.

Faţă de anchetator are purtare corectă şi i-a declarat că-şi va susţine întru-totul declaraţiile date la Securitate.

Este mulţumit de tratamentul care i se aplică la penitenciar, cât şi la Securitate.

În discuţiile avute însă cu informatorul nostru caută ca să-şi justifice atitudinea cu aceea că a luat parte la acţiunea grupului subversiv datorită faptului că a fost persecutat de către oamenii regimului, ca unul ce a îndeplinit timp de 14 ani funcţia de primar liberal în comuna Obreja, jud. Alba.

S-a mai exprimat că dacă ar avea posibilitatea să fie încă o dată liber el ar fi acela care ar demasca pe foarte mulţi dintre foştii legionari infiltraţi în P.M.R.

10. **Mihălţan Traian**.

La sosirea sa în Sibiu prezenta un început de cangrenă la piciorul drept, care în urma unui tratament a fost vindecată, astfel că în prezent starea sănătăţii îi este bună.

Comportarea sa faţă de anchetator este bună, deşi la început a arătat multe rezerve şi bănuieli, dar printr-o muncă asiduă acestea au fost înlăturate, astfel că avem indicii din care deducem că declaraţiile date la primele cercetări şi le va susţine în faţa instanţei de judecată.

Este mulţumit cu tratamentul de la Securitate şi cu regimul de la penitenciar.

11. **Bolfea Silvestru**.

Ca stare generală a sănătăţii se prezintă bine, fiind mulţumit cu regimul alimentar şi cu tratamentul de la Securitate.

Faţă de anchetator are comportare bună, acesta câştigându-i încrederea.

Nu avem nici un indiciu care ne-ar arăta că în faţa instanţei de judecată nu şi-ar menţine declaraţiile date la primele cercetări.

În vederea procesului, am luat măsuri ca fiecăruia dintre deţinuţi să i se aducă haine şi lenjerie bună.

În fiecare săptămână toţi sunt vizitaţi de medicul penitenciarului, iar aceia care se plâng că sunt suferinzi sunt vizitaţi imediat.

În fiecare sâmbătă, reţinuţii, acuzaţii şi martorii fac baie.

Pentru securitatea reţinuţilor, am instituit un post de al nostru, pe timp de noapte, în incinta închisorii, care a fost instruit despre misiunea ce trebuie să o îndeplinească.

Am luat măsuri pentru găsirea clădirii corespunzătoare dezbaterii procesului şi am mai aflat, în afară de sala prefecturii şi cazarma Şcolii de Ofiţeri de Infanterie, săli şi camere corespunzătoare la Liceul Teoretic de Fete, la Şcoala Pedagogică de Băieţi şi la internatul Liceului „Gheorghe Lazăr”.

Am rezolvat, în parte, chestiunea avocaţilor.

Nu suntem în măsura de a da relaţii, mai ales bune, despre magistraţii din localitate.

Din discuţiile pe care le-am purtat cu magistraţii, precum şi din practica lor profesională, nu rezultă că ar fi elemente care să poată face faţă sarcinilor.

Locotenent-colonel de Securitate
Gh. Crăciun

Locotenent de Securitate
Nistor Victor

[*Rezoluţie*:]
6 iunie 1949.
Biroul Juridic.
La dosarul lotului de la Sibiu.
Mişu Dulgheru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 320-327.

112

1949 iunie 10. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la urmărirea informativă a lui Dabija în timpul anchetei

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
10 iunie 1949
[*Nr.*] 5/8.589

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Tov. colonel Dulgheru

Bucureşti

Urmare la raportul nostru nr. 5/8.589 din 5 iunie 1949, raportăm următoarele:

Intensificând acţiunea informativă în jurul lui Dabija Nicolae, am aflat că acesta are intenţia de a adapta o atitudine care să micşoreze vigilenţa noastră, spre a apărea ca un element ce a fost indus în eroare de către alte persoane, dar că în prezent este convertit.

Această atitudine ne-a fost semnalată de informatorul nostru după luările de contact între Dabija şi anchetator şi în special după audierea sa la cabinet, unde, spune dânsul, a debitat o mulţime de minciuni pentru a lăsa o bună impresie şi a spus informatorului că va continua cu acest fel de comportare pentru a părea că este un visător care s-a lăsat indus în eroare de ştirile radiofonice străine, că este victima fraţilor Macavei, care l-au antrenat într-o acţiune pe care acum o regretă sincer.

Tratamentul care i se aplică la Securitate este interpretat de către Dabija drept o încercare a noastră de a-l convinge ca în schimbul libertăţii el să dea pe mâna Securităţii pe fraţii Macavei.

Comentând cu informatorul nostru această perspectivă, s-a exprimat că atâta ar dori numai să mai fie liber o dată, că atunci ar arăta el regimului „comunism" şi „fraţii Macavei".

Şi-a exprimat, tot în faţa informatorului, bucuria că la cercetări nu a fost întrebat cui a trimis „Proclamaţia", căci în acest caz ar fi fost nevoit să divulge o mulţime de ofiţeri, colonei şi căpitani.

A mai spus că dacă vede o înrăutăţire a situaţiei sale va profita de transportarea sa – pentru anchetă – de la penitenciar la Securitate şi va încerca să evadeze.

Pentru a se păstra cea mai strictă conspirativitate şi discreţie, am dat directive şi instrucţiuni anchetatorului ca prin întrebări ocolite să caute a lămuri chestiunile semnalate de informatorul nostru.

Am luat măsuri ca escortarea lui Dabija la penitenciar să se facă de 3 subofiţeri, de asemenea am luat toate măsurile de a nu putea sub nici o formă să ajungă la vreun corp tare, cu care să-şi uşureze tentativa de evadare.

Locotenent-colonel de Securitate — Locotenent de Securitate
Gh. Crăciun — Nistor Victor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 328-329.

113

1949 iunie 13. Referat întocmit de Direcţia a V-a privind rezultatul cercetărilor efectuate asupra organizaţiei Dabija

D.G.S.P. — 13 iunie 1949
513[318]

Referat
asupra bandei Dabija-Macavei

Cu raportul nr. 4/5.821 din 13 februarie 1949, Direcţia Regională de Securitate Sibiu semnalează, ca urmare [a] ordinului Direcţiei Generale nr. 53/59.728/1948, raport motivat de raportul aceleiaşi direcţii regionale nr. 5/11.492 din 7 noiembrie 1948, existenţa unei bande a fraţilor Macavei.

La 3 martie 1949, cu telegrama nr. 244, Direcţia Regională de Securitate Cluj raportează că în noaptea de 1 spre 2 martie Colda Teodor, casierul Sindicatului Agricol din comuna Câmpeni, jud. Turda, a fost atacat şi jefuit pe teritoriul comunei Lupşa de o bandă înarmată.

În urma investigaţiilor făcute imediat, a fost arestat în noaptea de 2-3 martie 1949 numitul Ihuţ Avram, care făcea parte din banda ce atacase pe Colda Teodor.

[318] Direcţia a V-a Anchete, Serviciul I, Biroul 3.

Din declaraţiile lui Ihuţ Avram au apărut mai multe fapte:

1. Că numitul urma să se înapoieze pe Muntele Mare, unde îşi avea sediul banda, până în seara de 3 martie şi că deci neprezentarea lui la termen ar fi trezit bănuielile bandei, îndemnând-o să-şi părăsească ascunzişul.

2. Că banda era mai numeroasă decât cea care atacase pe Colda.

3. Că în noaptea de 3 spre 4 martie urmau să mai sosească pe Muntele Mare noi aderenţi ai bandei, efectivul acesteia crescând la cca 40 de oameni.

Faţă de această situaţie, s-a trecut la operaţii în dimineaţa de 4 martie 1949, când după o luptă de două ore banda a fost lichidată.

Cercetările au fost întreprinse de îndată, Direcţia Generală a Securităţii Poporului dând îndrumări prin adresa nr. 51/27.574 din 4 martie, 51/28.770 din 7 martie, 51/30.572 din 10 martie şi 51/44.300 din 27 aprilie a.c.

I. Din cercetările întreprinse rezultă următoarele:

1. La 1 august 1948 a luat fiinţă în regiunea Muntele Mare o bandă subversivă teroristă condusă de maiorul deblocat Dabija Nicolae, sub denumirea „Frontul Apărării Naţionale”.

2. Scopul bandei era dezlănţuirea războiului civil şi răsturnarea prin violenţă a regimului democrat.

3. Forma organizatorică:

a) o bandă înarmată de intervenţie, condusă direct de Dabija
b) cadre permanente organizate în comunele apropiate
c) informatori
d) curieri
e) călăuze
f) puncte de aprovizionare
g) centre de greutate.

Banda de intervenţie a fost lichidată prin capturaţi, morţi şi dispăruţi.

S-au identificat cadre permanente ale bandei ca şefi de organizaţie:

a) în com. Benic: Pascu Petre şi Laslo Aron
b) în com. Întregalde: Vandor Sabin, Mihai Florinc şi Micu Petru[319]
c) în com. Poiana: Man Candin
d) în com. Tibru: Roşu Ioan
e) în com. Mogoş: Crişan Vasile
f) în com. Galda de Jos: Olteanu şi Crişan Ion.

Au fost identificaţi ca informatori în com. Bistra: Ihuţ Traian, Ihuţ Petre, preotul Bucea Nicolae, Bucea Rafila.

Curier a fost identificat Cosma Petru, din comuna Bucium Montari.

Puncte de aprovizionare la informatori şi Boia Ioan, din Lupşa, Căbulea Petru, Gâscă Victoria [*Viorica* – n.n.].

Călăuze: Bara Gheorghe, Urs Teodor, Oargă Ioan.

Centre de recrutări: Cristian Mihai, în Alba Iulia, Bolfea Silvestru şi şefii de organizaţii.

4. Legături:

---

[319] În realitate, Petru Micu era şeful organizaţiei din satul Galda de Sus.

a) la Bucureşti: Angheluţă Mişu, maior Niţescu, general Petrescu Dumitru, Consulatul Turciei.

b) la Arad: maior Opreanu şi plutonier major Iancu.

c) la Teiuş: ing. Lazăr Iacob şi Popovici; de asemenea, Rusu Octavian.

d) la Galda de Sus: căpitan [*în*] rezervă Lazăr[320].

e) în com. Mogoş: învăţătorul Bogdan Lazăr.

f) la Oradea: sergent Popa Ion, dintr-o unitate de roşiori[321].

g) la Obreja, jud. Alba: Mărgineanu Petru.

h) la Mihalţ: Cerghidean Virgil şi Băltan Ionuţ.

i) la Stroeşti – Alba: Puşcaş Ştefan.

j) cu banda lui Popa Ştefan.

5. Metode de acţiune:

a) recrutare de aderenţi

b) răspândire de manifeste

c) acte teroriste

6. Corpuri delicte:

- un şapirograf
- un aparat radio-recepţie
- o maşină de scris
- un binoclu
- două lunete
- cinci capse dinamită
- trotil
- patru pistoale
- şase arme diferite
- două pistoale-mitralieră
- formulare de jurământ
- manifeste
- o ştampilă

II. Urmează a se stabili:

1. Totalitatea localităţilor şi grupurilor de cadre permanente ale bandei.

2. Compunerea tuturor grupurilor ce erau sub conducerea aşa numiţilor şefi de organizaţie.

3. Întreaga reţea de călăuze, informatori, curieri şi recrutori. Opriţa Gheorghe dă preţioase relaţii asupra unei filiere de recrutare. Trebuie aflat cum s-au constituit aceste reţele, din îndemnul cui şi ce legături mai au.

4. Condiţiile în care s-a produs atacul asupra lui Colda, asupra Percepţiei din Teiuş, asasinarea jandarmilor din comuna Roşia.

5. Ce acte teroriste mai puseseră sau intenţionau să pună la cale, îndeosebi în legătură cu ing. Iacob Lazăr şi Popovici, din Teiuş.

6. Unde se găsesc depozitate cele 40 kg dinamită. La ce trebuiau să servească, de unde au fost procurate.

---

[320] Căpitanul Lazăr Nicodim.

[321] Regimentul 9 Cavalerie Oradea.

Are, de asemenea, de exploatat materialul furnizat de Opriţa Gh. în legătură cu Anghel Avram.

[*Rezoluţie*:]
Tov. colonel Dulgheru
Este redactat într-un stil prea telegrafic. Este greu să faci o apreciere şi analiză obiectivă studiind acest referat.
[indescifrabil]

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 366-369.

114

1949 iunie 13. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj asupra arestării şi anchetării lui Constantin Vodă

Serviciul Securităţii Poporului Jud. Turda
[*Nr*.] 4/6.586
13 iunie 1949

Către
Direcţia Regională a Securităţii Poporului Cluj

Obiect:
Raportează relaţii referitoare la numitul Vodă Costică, din com. Bistra, jud. Turda.
La ordinul dvs. nr. 5/19.747 din 8 iunie 1949 şi urmare la raportul nostru nr. 24 din 29 mai 1949, referitor la Vodă Costică, avem onoarea a vă raporta:
Susnumitul este născut în comuna Bistra, jud. Turda, la data de 1909, luna iunie, ziua 10, fiul lui Teodor şi Maria (decedaţi), căsătorit, cu un copil, avere posedă 3 jugăre pământ, carte ştie, având la bază 3 clase primare, serviciul militar satisfăcut la Batalionul 10 Jandarmi Târgu-Ocna, ctg. 1931, înainte de 1944 numitul nu a fost înscris în nici un partid politic, iar în anul 1946 s-a înscris în partidul P.N.Ţ. Maniu, unde în alegerile parlamentare din 1946 a fost delegat la secţia de votare Bistra – Turda din partea P.N.Ţ., condamnat nu a fost, dar în anul 1947 fost internat în lagărul de la Gherla, unde a stat $3^{1/2}$ luni, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.
Făcând interogatoriul susnumitului, care recunoaşte că în iarna anului 1947 şi-a părăsit domiciliul, unde a stat fugar pe la diferite sălaşe şi peşteri. În tot timpul a fost aprovizionat cu alimentele necesare de către soţia sa, iar în anul 1948 a lucrat la plantaţii de puieţi de brad pe Valea Ierii.
Numitul în tot timpul cât a fost fugar nu a avut legătură cu nici o organizaţie teroristă, nici cu alţi fugari politici, tot timpul cât a fost fugar a stat în jurul comunei lui, neluând contact cu nimeni decât cu soţia sa, care îl alimenta. Susnumitul a părăsit domiciliul din cauza fricii de bătaie, fiind ameninţat de către diferiţi cetăţeni că ar fi urmărit de Securitate.
Susnumitul în ziua arestării lui de către Postul de Miliţie Bistra, jud. Turda, la data de 29 mai 1949, asupra sa s-a găsit una armă tip maghiar şi 4 cartuşe (arma era păstrată în

pământ şi s-a dezgropat în faţa organelor de Miliţie). Această armă a fost cumpărată de la un pădurar din Valea Ierii, la care nu-i ştie numele, arma este defectată şi ruginită, nefuncţionând.

Făcând cercetări amănunţite asupra sa dacă a avut legături cu banda teroristă de pe Muntele Mare, s-a constatat că susnumitul a fost căutat de cei de pe Muntele Mare, dar nu a fost găsit, pentru că acesta nu a vrut să aibă legătură, pentru faptul că aceştia terorizează populaţia şi Vodă Costică nu a avut nimic la activul lui politic.

Numitul este un element în vârstă de 40 ani, inteligent şi ar putea fi de folos Serviciului nostru pentru a ne furniza informaţii şi a descoperi diferite organizaţii subversive ce s-ar găsi în Munţii Apuseni şi de a-l face informatorul acestui Serviciu.

Căpitan de Securitate — Kovács Mihai

Sublocotenent de Securitate — Herţa Vasile

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 161.

115

1949 iunie 30. Notă a căpitanului Popescu Constantin cuprinzând un raport al D.R.S.P. Sibiu referitor la punerea în libertate a persoanelor reţinute ca ostatici pentru prinderea fraţilor Macavei

D.G.S.P.
513[322]

30 iunie 1949

Notă

Direcţia Regională de Securitate Sibiu, cu adresa nr. 5/20.303 din 10 iunie 1949, ne înaintează un tabel nominal cuprinzând un număr de 12 persoane reţinute ca ostateci în scopul ca din cercetările efectuate asupra lor să se poată ajunge la arestarea banditului Macavei.

Cu toate că s-au luat aceste măsuri de reţinere a celor 12 persoane, bandiţii, în frunte cu Macavei, nu vor să se supună, neprezentându-se singuri.

Faţă de cele mai sus arătate, Direcţia Regională de Securitate Sibiu propune punerea în libertate şi supravegherea numiţilor:

1. Ciura Iosif
2. Dumitraş Aurelia
3. Giurcă Nicolae
4. Laslo Aurora
5. Macavei Mariana
6. Macavei Terezia
7. Macavei Victor
8. Macavei Terezia
9. Praţa Veturia
10. Oprea Sabina
11. Tudoruţ Eugenia
12. Visea Elvira

Suntem de acord cu aceste propuneri.

---

[322] Direcţia a V-a Anchete, Serviciul I, Biroul 3.

Căpitan de Securitate
C. Popescu

[*Rezoluţii*:]
30 iunie 1949.
De acord cu propunerile notei de faţă.
Căpitan de Securitate
S. Antoniu

30 iunie 1949.
Vor fi puşi în libertate şi supravegheaţi.
Mişu Dulgheru

Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu
Nr. 5/20.303 din 10 iunie 1949

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

Cu onoare înaintăm alăturat un tabel nominal cuprinzând un număr de 12 persoane reţinute ca ostatici, cu scopul ca prin cercetări să se poată prinde bandiţii Macavei.

Tabelul conţine propunerile noastre privind eliberarea.

Locotenent-colonel de Securitate
Gheorghe Crăciun

Locotenent de Securitate
Nistor Victor

[*Rezoluţie*:]
Tov. căpitan Popescu Constantin va face propuneri pentru punerea în libertate a celor din tabelul alăturat.
Gheorghe Alexandrescu

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu

Tabel-nominal
de persoanele reţinute ca ostateci pentru bandiţii Macavei
din comuna Bucium Montari – Alba

Elemente de identificare	Motivul arestării
Ciura Iosif, agricultor, născut la 25 ianuarie 1924, Roşia Montană – Alba, fiul lui Ioan şi Elena, agricultori, domiciliat în Roşia Montană – Alba.	**Reţinut la 11 octombrie 1948**. Este unchiul soţiei lui Macavei Alexandru. A fost reţinut pentru a fi cercetat în legătură cu activitatea subversivă a bandiţilor Macavei din Bucium Montari, jud. Alba. Din cercetări nu rezultă ca acesta să ştie locul unde se află ascunşi bandiţii.

În trecut, cât şi în prezent, nu a făcut parte din nici un partid politic.
Propunem eliberarea şi supravegherea.

Dumitraş Aurelia, casnică, născută la 12 iulie 1908, Bucium Sat – Alba, fiica lui Dumitru şi Ana, domiciliată în Roşia Montană, jud. Alba.

Reţinută la 11 octombrie 1948. Este vecină cu Macavei Traian şi a fost reţinută pentru a fi cercetată în legătură cu activitatea subversivă a banditţilor Macavei.
Din cercetări nu rezultă ca aceasta să ştie locul unde se află ascunşi bandiţii Macavei.
În trecut, cât şi în prezent, neîncadrată.
Propunem eliberarea şi supravegherea sa.

Giurcă Nicolae, contabil, născut la 22 iulie 1923, Ciamurlia – Tulcea, fiul lui Gheorghe şi Tereza, agricultori, domiciliat în comuna Roşia Montană, jud. Alba.

Reţinut la 11 octombrie 1948. Nu este rudă cu bandiţii şi nici vecin, însă a avut strânse legături de prietenie cu aceştia. A fost reţinut pentru a fi cercetat în legătură cu activitatea subversivă a bandiţilor Macavei.
Din cercetări nu rezultă ca acesta să cunoască activitatea bandiţilor şi nici locul unde s-ar afla ascunşi.
În trecut nu a făcut politică. În prezent membru în P.M.R.
Propunem eliberarea şi supravegherea.

Laslo Aurora, învăţătoare, născută la 28 aprilie 1912, Bucium Montari – Alba, fiica lui Alexandru şi Tereza, chiaburi. Domiciliată în Alba Iulia, str. V. Roaită, nr. 12.

Reţinută la 11 octombrie 1948. Este soră cu bandiţii. Nu a avut nici o legătură cu ei şi nici nu s-a întâlnit cu ei cu un an în urmă de arestare. A fost reţinută pentru a fi cercetată în legătură cu bandiţii.
Din cercetări nu reiese ca aceasta să ştie locul unde se află ascunşi bandiţii.
În trecut nu a făcut parte din nici un partid politic, în prezent membră în U.F.D.R. şi P.M.R.
Propunem eliberarea şi supravegherea.

Macavei Mariana, casnică, născută la 4 decembrie 1912, Galaţi, fiica lui Anton şi Maria, funcţionari, domiciliată în Bucium Montari – Alba.

Reţinută la 29 iulie 1948. Este soţia lui Macavei Traian. A fost arestată înainte de a i se cunoaşte crima şi nu a avut cunoştinţă ca soţul ei să fie contra regimului democrat.
Din cercetări nu rezultă ca aceasta să ştie locul unde se află ascunşi bandiţii.
În trecut, cât şi în prezent, n-a făcut parte din nici un partid politic.
Propunem eliberarea şi supravegherea.

Macavei Terezia, casnică, născută în Bucium Montari – Alba, fiica lui Nicolae şi Veronica, mineri, domiciliată în Bucium Montari – Alba.

Reţinută la 11 octombrie 1948. A fost femei de serviciu la Macavei Traian şi a fost reţinută pentru a fi cercetată în legătură cu bandiţii Macavei.
Din cercetări nu rezultă ca aceasta să ştie ceva despre activitatea banditului Macavei Traian sau să ştie unde se află ascunşi aceştia, deoarece este bolnavă (anormală).
Propunem eliberarea şi supravegherea sa.

Macavei Victor, agricultor, născut la 6 februarie 1898, Bucium Montari, judeţul Alba, fiul lui Ion şi Elena, miner, domiciliat în comuna Bucium Montari, judeţul Alba.

Reţinut la 11 octombrie 1948. Este văr cu bandiţii Macavei şi a fost vecin cu ei. A fost reţinut pentru a fi cercetat în legătură cu activitatea subversivă a bandiţilor.
Din cercetări nu rezultă ca acesta să ştie unde se află ascunşi bandiţii sau despre activitatea desfăşurată de aceştia.
În trecut nu a făcut parte din nici un partid politic, în prezent membru în P.M.R.
Propunem eliberarea şi supravegherea acestuia.

Macavei Terezia, casnică, născută la 2 decembrie 1873, Bucium – Alba, fiica lui Gheorghe şi Maria, agricultori, domiciliată în Bucium Montari, jud. Alba.	**Reţinută la 11 octombrie 1948**. Este mama bandiţilor şi a fost reţinută pentru a fi cercetată în legătură cu activitatea subversivă a bandiţilor Macavei. Din cercetări nu rezultă ca aceasta să ştie locul unde se află ascunşi bandiţii, întrucât este în vârstă înaintată şi inconştientă. Nu ştie despre faptele săvârşite de fiii ei. În trecut, cât şi în prezent, nu a făcut parte din nici un partid politic. Propunem eliberarea şi supravegherea ei.
Praţa Veturia, casnică, născută la 9 octombrie 1931, comuna Bucium Montari – Alba, fiica lui Ion şi Aurelia, mineri. Domiciliată în Bucium Montari – Alba.	**Reţinută la 11 octombrie 1948**. Este vecină cu banditul Macavei Traian şi a fost reţinută pentru a fi cercetat în legătură cu activitatea subversivă a bandiţilor Macavei. Din cercetări nu rezultă ca aceasta să ştie unde se află ascunşi bandiţii şi despre activitatea acestora. Atât în trecut, cât şi în prezent, nu a fost încadrată în nici un partid politic. Propunem eliberarea şi supravegherea ei.
Sabina Oprea, casnică, născută la 7 decembrie 1931, fiica lui Ion şi Reghina, mineri, domiciliată în Bucium Montari, jud. Alba.	**Reţinută la 11 octombrie 1948**. Este soră cu banditul Macavei Alexandru. A fost reţinută pentru a fi cercetată în legătură cu activitatea subversivă a bandiţilor Macavei. Din cercetări nu rezultă ca aceasta să ştie locul unde se află ascunşi bandiţii, întrucât nu a locuit împreună cu Macavei Alexandru. În trecut, cât şi în prezent, neîncadrată. Propunem eliberarea şi supravegherea acesteia.
Tudoruţ Eugenia, casnică, născută la 7 octombrie 1928, în comuna Vulcani – Hunedoara, fiica lui Gheorghe şi Elena, mineri. Domiciliată în comuna Bucium Montari, jud. Alba.	**Reţinută la 11 octombrie 1948**. Nu este rudă cu bandiţii, însă a locuit în casa numitei Praţa Veturia şi fost reţinută pentru a fi cercetată în legătură cu activitatea subversivă a bandiţilor. Din cercetări nu rezultă ca aceasta să fi avut legături cu bandiţii sau să ştie locul unde se află ascunşi. Atât în trecut, cât şi în prezent, neîncadrată. Propunem eliberarea şi supravegherea ei.
Visea Elvira, casnică, născută la 15 octombrie 1929, Bucium Montari, jud. Alba, fiica lui Ion şi Elena, miner, domiciliată în comuna Bucium Montari, jud. Alba.	**Reţinută la 11 octombrie 1948**. Nu este rudă cu bandiţii, însă a avut legături cu familia Macavei. A fost reţinută pentru a fi cercetată în legătură cu activitatea subversivă a bandiţilor. Din cercetări nu rezultă ca aceasta să ştie unde se află ascunşi bandiţii şi nici nu le cunoaşte activitatea. În trecut, cât şi în prezent, nu a fost încadrată în nici un partid politic. Propunem eliberarea şi supravegherea sa.

Se certifică de noi exactitatea prezentului proces-verbal.

Locotenent de Securitate
Nistor V.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 374-376.

116

1949 iulie 1. Notă informativă privind starea de spirit a lui Radu Anton Ionescu în timpul detenţiei la D.R.S.P. Sibiu, cu rezoluţia lui Gheorghe Crăciun pentru influenţarea acestuia cu ajutorul unor promisiuni

1 iulie 1949

Notă informativă
Radu Ionescu

Este convins că va fi martor în procesul său. Uneori are ezitări asupra acestei posibilităţi. Din discuţia avută cu el, a declarat că este hotărât a avea o atitudine docilă, singura care îi va putea ajuta.

Din câte am înţeles, la ultimul cuvânt va face un act de pocăinţă şi de disculpaţie.

În ce priveşte vina, se consideră că a acţionat înainte de 1 ianuarie, deci anterior legii pedepsei cu moartea, şi că organizaţia concepută de el nu a avut caracter subversiv terorist, dar că a deviat din cauza că a intrat pe mâini legionare şi mai ales din cauza maiorului Dabija, care a ordonat lovitura de la Teiuş, când a fost jefuită percepţia.

Cred că asupra acestor împrejurări va insista la proces, fiindcă invocă mereu aceasta. Cu toată inteligenţa sclipitoare care îl caracterizează, este destul de uşor influenţabil. Asupra atitudinii sale ar decide şi împrejurările momentane. Deduc acestea pentru motivul că asupra situaţiei sale reflectează în mod felurit. Va acţiona docil dacă i se va insufla convingerea că rolul său nu va fi ca un rol de prea mare importanţă, adică prin aceasta i s-ar uşura situaţia. Se interesează de cazul de la Alba, cerând tot mai multe amănunte pentru a-şi putea forma o idee generală pe care să o utilizeze în scopul apărării sale.

Se pare că consideră procesul apropiat şi reflectează asupra situaţiei.

Este destul de calm.

[*Rezoluţie*:]
Să i se arate că depinde de el dacă va avea o situaţie mai uşoară sau nu în proces.
Gheorghe Crăciun

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 369.

117

[***1949 iulie***]. Referat întocmit de căpitanul Cosma Alexandru privind rezultatul cercetărilor preliminare asupra lotului Dabija

Referat

Lotul Dabija Nicolae se compune dintr-un număr de 23 bandiţi, care au activat sub diferite forme în grupul terorist, având diferite activităţi, pe care le expun mai jos:

1. **Dabija Nicolae**, maior deblocat, este şeful bandei. A luat parte la jaful şi atacul Percepţiei de la Teiuş, unde a împuşcat pe perceptorul Ciortea Titus.

A condus întreaga activitate a bandei, atât din punct de vedere organizatoric, cât şi operativ.

A condus acţiunea de la Muntele Mare, trăgând în trupele de Securitate, cu care ocazie banda a împuşcat mortal 1 subofiţer de securitate şi doi ostaşi, rănind grav pe alţii şase.

A proiectat şi alte acte teroriste şi de jaf care însă nu au putut fi duse la îndeplinire datorită intervenţiei trupelor de Securitate.

Este un element foarte periculos, viclean şi un duşman neîmpăcat al regimului democrat.

2. **Onea Titus**, student anul VI, medicină. A făcut parte din bandă şi a luat parte la acţiunea de la Muntele Mare, trăgând în trupele de Securitate.

A avut cunoştinţă despre toate planurile teroriste ale bandei.

Este un element foarte periculos şi un duşman neîmpăcat al regimului democrat. Fost legionar.

3. **Raţiu Augustin**, fiu de ţăran chiabur, de profesiune agricultor. A făcut parte din banda lui Dabija, luând parte la acţiunea de la Muntele Mare trăgând din cabana în care se găsea adăpostit, în trupele de Securitate.

A avut cunoştinţă de proiectele teroriste ale bandei.

Este un element periculos. În ultimul timp este stăpânit de un misticism religios dus până la extrem.

4. **Scridon Ioan**, fost plutonier de jandarmi, fără avere.

A fost un sincer simpatizant al P.N.Ţ. Maniu şi a intrat în banda lui Dabija din ură contra regimului democrat.

A luat parte la acţiunea de la Muntele Mare, unde a tras în trupele de Securitate.

Este un element periculos şi datorită aversiunii sale faţă de democraţie, precum şi pentru devotamentul faţă de bandă, a fost ales de Dabija în cercul de conducere, fiind însărcinat cu aprovizionarea bandei.

5. **Mihălţan Traian**, de profesiune mecanic auto, fără avere.

A organizat un grup de cinci persoane pe care le-a condus la banda lui Dabija. A aprovizionat cu alimente banda.

A luat parte la acţiunea de la Muntele Mare şi a tras în trupele de Securitate.

A avut cunoştinţă despre viitoarele acţiuni teroriste pe care le proiectase banda.

Este un element periculos şi duşman al regimului democrat.

6. **Bolfea Silvestru**, ţăran chiabur din com. Întregalde.

A găzduit pe membrii bandei teroriste a lui Dabija. A recrutat membri în bandă, a făcut recunoaşterea terenului la Percepţia din Teiuş şi a informat banda despre modul cum poate fi atacată Percepţia. Din suma jefuită de la Percepţia din Teiuş a primit de la Dabija 15.000 lei, pentru a cumpăra arme.

S-a încadrat în bandă din ura ce o nutreşte contra regimului democratic din ţara noastră. Este un element periculos.

7. **Niţescu Nicolae**, maior în rezervă, proprietarul unei case în Galaţi.

Este cumnat cu Dabija. A primit de la acesta un cod cifrat cu care să poată coresponda în acţiunile lor subversive.

A procurat pe seama bandei lui Dabija, material necesar propagandei şi pentru actele teroriste (maşină de scris, hârtie, ştampile, precum [*şi*] avertizoare, percutoare). Avea în proiect să procure grenade, tot pe seama bandei.

Este un element periculos şi duşman al regimului democrat.

8. **Angheluţă Mihai**, licenţiat în drept, de profesiune funcţionar, fără avere.

A procurat o maşină de scris pentru banda lui Dabija şi a păstrat un număr de 40-45 percutoare destinate bandei. A dat lui Niţescu patru hărţi indicând regiunile: Cluj, Alba, regiunea Dunării şi a Oltului.

A avut cunoştinţă despre caracterul bandei şi a dus o scrisoare către Legaţia Americană din Bucureşti, în care banda cerea sprijin din partea americanilor.

Este un element periculos regimului democratic, cu vădite sentimente naţionaliste.

9. **Pop Alexandra**, absolventă a 6 clase de liceu comercial, fără profesiune, avere nu are.

A făcut parte din banda lui Dabija şi a avut misiunea de a face informaţii asupra Securităţii din Câmpeni, misiune pe care şi-a îndeplinit-o. A procurat medicamente pentru bandă. A dictat personal lui Dabija manifestul redactat de acesta. În timpul luptelor de la Muntele Mare a dat primul ajutor bandiţilor şi a îmbărbătat pe bandiţi în luptă. Făcea instrucţie militară cu membrii bandei.

Avea cunoştinţă de intenţia bandei de a ataca depozitul cu armament al Batalionul 12 V.M.[323] din Câmpeni, în care scop banda obţinuse toate datele.

Fostă legionară, nutreşte sentimente de duşmănie faţă de regimul de democraţie populară de la noi.

10. **Opriţa Gheorghe**, în vârstă de 22 ani, nu are avere.

A făcut parte din banda lui Dabija, fiind un element foarte activ al acestei bande.

A stat în Muntele Mare, cunoscând bine scopurile teroriste ale bandei. A luat parte la acţiunea de la Muntele Mare trăgând zece focuri de pistol automat asupra trupelor de securitate.

Deşi este un ţăran fără pământ nutreşte totuşi sentimente antidemocratice, fiind un fervent naţionalist.

11. **Buţuţui Viorica**, de profesiune casnică (ţărancă), fără avere.

A avut cunoştinţă de existenţa bandelor din munţi, precum şi de planurile bandei. A stat mult timp în Muntele Mare, împreună cu bandiţii, fiind concubina lui Pascu Cornel (mort).

A avut cunoştinţă, de la Pascu Cornel, despre faptul jafului de la Percepţia din Teiuş.

(…)*

12. **Oargă Ioan**, de profesiune brutar, apoi contabil comprimat.

A recrutat elevi pentru Muntele Mare, ţinând contact permanent cu Pascu Cornel.

A cotizat pe seama bandei.

13. **Măgureanu Dumitru**, elev clasa [*a*] 8-a, Liceul Comercial Alba Iulia.

A făcut intensă propagandă printre elevi pentru a se încadra în banda de la Muntele Mare.

A intrat în legătură cu un plutonier major[324] pentru a procura arme. Tatăl a fost militar activ.

---

[323] Vânători de Munte.

* Nu se publică.

14. Bucea Nicolae, preot ortodox[325]. A întreţinut legături cu Dabija şi fraţii Macavei.

A cules informaţii despre Securitate şi depozitul de muniţii din Câmpeni şi le-a transmis bandei prin Alexandra Pop.

A avut intenţia ca după topirea zăpezii să plece în munţi.

15. Bucea Constanţa, preoteasă, soţia preotului Bucea.

A cunoscut activitatea soţului ei şi a avut legături cu Alexandra Pop.

16. Balea Gheorghe, de profesiune agricultor, proprietar a 5 ha pământ arabil, fost membru al P.N.Ţ.

Este tatăl lui Alexandra Pop, a avut cunoştinţă despre activitatea bandei, pe care a aprovizionat-o cu alimente.

17. Bara Gheorghe, agricultor, proprietar a 3 ha de pământ.

A găzduit pe Dabija şi pe fraţii Macavei, cărora le-a înlesnit întâlniri cu restul membrilor bandei. A cunoscut activitatea bandei.

18. Boia Ioan, de profesiune agricultor, proprietar a 2 ha pământ arabil.

În decembrie 1948, a luat legătura cu Dabija şi fraţii Macavei şi a aprovizionat banda cu alimente. A găzduit pe membrii bandei şi le-a dat informaţii. În trecut nu a fost încadrat în nici un partid politic, iar până la arestare a fost membru al Frontul Plugarilor.

19. Căbulea Petru, de profesiune agricultor, proprietar a 3 ha pământ, neîncadrat în nici un partid politic, nici în trecut nici în prezent.

Împreună cu Boia Ioan, a aprovizionat banda lui Dabija cu alimente şi a făcut legătura între această bandă şi curierul ei Cosma Petru. A adăpostit şefii bandei.

20. Cătălina Alexandru, agricultor, proprietar a 5 ha pământ.

A luat legătura cu fraţii Macavei şi cunoştea activitatea bandei teroriste condusă de Dabija.

21. Carra Ioan, agricultor, proprietar a 4 ha pământ.

A avut legături cu Niţescu şi Angheluţă cu care a ţinut şedinţe subversive. A recrutat membri pentru banda lui Dabija.

A fost agentul de legătură între bandă şi Niţescu-Angheluţă[326].

Nu a fost şi nu este încadrat în nici o organizaţie politică.

22. Ihuţ Avram, de profesiune plugar – mijlocaş. Nu a fost încadrat în nici un partid politic.

Fiind condamnat la 3 luni închisoare pentru răspândire de boli venerice, a fugit în Muntele Mare la banda Dabija, unde a ajutat la construirea cabanelor şi era folosit de bandă drept curier pentru a aduce alimente.

23. Moldovan Simion, elev. Părinţii săi posedă ½ ha pământ, tatăl fiind muncitor C.F.R.

Împreună cu Mihălţan a plecat la Muntele Mare unde s-a încadrat în bandă. A făcut de santinelă şi a cunoscut planurile bandei.

---

324 Iosif Ţălnaru.

325 În fapt, Nicolae Bucea fusese preot greco-catolic şi a trecut la ortodoxie abia în ianuarie 1949, în urma presiunilor la care a fost supus de regim.

326 Ioan Carra era locotenent-colonel în rezervă, iar afirmaţia conform căreia era „agent de legătură între bandă şi Niţescu-Angheluţă” nu corespunde realităţii, deoarece el nu avea absolut nici un contact direct cu grupul lui Dabija.

Armamentul şi muniţia aflată asupra bandei cu ocazia acţiunii de la Muntele Mare este cel specificat în inventarul anexă[327].

Căpitan de Securitate
Cosma Alexandru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 14-18.

118

1949 iulie 28. Autobiografie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de către Ioan Oargă

Dată în faţa noastră. Vizată spre
neschimbare. 28 iulie 1949.
Locotenent Ruşeţ Vasile

Declaraţie

Subsemnatul Oargă Ioan, născut în com. Şeuşa, jud. Alba, în anul 1926, [*luna*] martie, [*ziua*] 9, din părinţii Dumitru şi Ana, de profesie agricultor şi casnică, trăiesc şi sunt în viaţă, de naţionalitate română şi de cetăţenie tot română, de religie fost greco-catolic, de profesie student, posed ca studii bacalaureatul comercial cu serviciul militar nesatisfăcut, amânat ca prisos de ctg., necăsătorit, avere nu posed, condamnat nu am mai fost, cu ultimul domiciliu în com. Şeuşa, declar următoarele:

Sunt născut din părinţi ţărani, tatăl meu a fost membru în mişcarea legionară, având funcţia de şef de cuib, a luat parte la rebeliune. Cursul primar l-am făcut în com. Şeuşa, jud. Alba, din anul 1940-1942 am făcut şcoala profesională de ucenici în Alba Iulia, iar în primăvara anului 1942 m-am înscris ca elev particular la Liceul Comercial din Alba Iulia, unde am urmat până în anul 1947, când am terminat şi mi-am luat bacalaureatul. Mai am trei fraţi: Nicolae, de ani 26, de meserie croitor, cu domiciliul în com. Săsciori, jud. Alba, necăsătorit, Petru, de ani 20, de profesie agricultor, necăsătorit, cu domiciliul în com. Şeuşa, jud. Alba, Raveca, de ani 16, de profesie casnică, necăsătorită, cu ultimul domiciliu în com. Şeuşa, jud. Alba.

În luna februarie 1949, m-am întâlnit cu numitul Moldovan Simion, cu care am discutat despre organizaţia teroristă care s-ar afla în munţi, în urma cărui fapt, eu nefiind mulţumit cu traiul vieţii, m-am hotărât să mă duc în munţi să iau contact cu ei pentru a rămâne acolo, fapt [*pe*] care l-am şi făcut în urmă cu vreo 3 săptămâni după convorbirea avută cu Moldovan Simion.

În munţi am plecat cu Cigmăianu Ioan, Opriţa Gh. şi Moldovan Simion, cu intenţia de a lua contact cu organizaţia teroristă, respectiv să luăm contact cu numitul Olteanu Emil, din com. Galda de Jos, jud. Alba, ca acesta să ne pună în legătură cu organizaţia teroristă la care intenţionam să mergem.

[327] Nu există în dosar.

După directivele date de Oltean Emil, am plecat mai departe în com. Benic, la Laslo Aron, care ne-a dat indicaţii unde-l putem găsi pe numitul Bolfea Silvestru, unde avea să vină Pascu Cornel, cu care să stăm de vorbă pentru a intra în organizaţia teroristă.

La Bolfea Silvestru am găsit pe Pascu Cornel, împreună cu un anume colonel Bocan, cu care am discutat despre caracterul organizaţiei teroriste, spunându-mi că ei pedepsesc aspru pe trădători, adică pe aceia care ar încerca să-i atace sau să le împiedice activitatea.

Eu mă hotărâsem să plec înapoi, în acelaşi timp Pascu Cornel mi-a făcut propuneri să mă interesez de armament şi muniţie, iar la 15 martie 1949 să mă duc la Bistra, la Ihuţ Traian, şi acolo îl voi găsi pe el, pentru a-mi da bani să plătesc armele şi muniţiile pe care eu le voi găsi. La plecare, colonelul Bocan mi-a dat 2.000 lei, dintre care 1.000 lei să îi dau la soacra sa, iar 1.000 lei să o am eu de drum, dus şi întors.

Referitor la procurarea armamentului, eu i-am spus lui Moldovan Simion, iar Moldovan Simion i-a spus lui Măgureanu Dumitru şi, prin luna martie 1949, Măgureanu Dumitru a venit la mine cu un plutonier major, al cărui nume mi se pare că e Ţălnar, şi împreună am discutat referitor la procurarea armamentului, însă neavând încredere în el nu am procurat armament.

Bănuiesc că conducătorul organizaţiei teroriste era numitul Dabija, deoarece acesta era în strânsă legătură şi colabora direct cu Macavei.

La data de 15 martie 1949 m-am dus la Bistra ca să mă întâlnesc cu Pascu Cornel, ca să-mi dea bani, aşa cum fuseserăm înţeleşi. La plecare din Alba Iulia, numitul Moldovan Simion mi-a mai dat încă 3 (trei) elevi să-i duc la Pascu Cornel, aceşti elevi sunt următorii: Purcariu Ion, Purcariu Ovidiu şi Turcu Ioan, cu care am plecat împreună cu trenul la Turda, iar de la Turda spre Abrud, în tren, am auzit discutându-se despre atacul organelor de Securitate dat asupra organizaţiei teroriste la care eu trebuia să merg. Reieşind din discuţiile oamenilor că numitul Ihuţ Traian a fost arestat, fapt ce m-a determinat să nu mă mai dau jos în Bistra, deoarece la el trebuia să mă întâlnesc cu Pascu Cornel. Eu am plecat mai departe cu trenul la Abrud, iar cei trei elevi s-au dat jos la Bistra să ia contact cu organizaţia respectivă, cu Pascu Cornel.

La 15 martie 1949, când eu am plecat la Bistra după bani, Măgureanu Dumitru a vrut să meargă el după bani, însă eu nu l-am lăsat, plecând eu.

Prin luna martie 1949, înainte de a pleca la Bistra după bani, am auzit că la Securitatea din Alba Iulia se găsesc arestaţi mai mulţi oameni şi eu m-am exprimat către Măgureanu Dumitru că dacă am fi mai mulţi şi am avea armament şi cele necesare să atacăm Securitatea şi să scăpăm pe cei arestaţi, însă nu le-am făcut, deoarece era imposibil.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Alba Iulia, la 28 iulie 1949 Oargă Ioan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 302-304.

1949 iulie 29. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Nicolae Niţescu referitoare la rolul său în cadrul organizaţiei

Dată în faţa noastră azi 29 iulie 1949, pentru neschimbare.
Locotenent de Securitate
Ticiu Ladislau

Declaraţie

Subsemnatul Niţescu Nicolae, maior în rezervă, născut la 30 ianuarie 1908, în comuna Cândeşti, judeţul Dâmboviţa, din părinţii Marin, de profesie agricultor, decedat, şi Maria, casnică, de naţionalitate şi cetăţenie română, religie ortodoxă, căsătorit cu Elena, născută Angheluţă, cu un copil, cu studii Şcoala de Artificieri din Bucureşti şi Şcoala Pregătitoare de Ofiţeri Guarzi de Artilerie şi Şcoala Specială de Ofiţeri Guarzi de Artilerie, fost ofiţer activ, trecut în cadrul disponibil în august 1946, am ca avere o casă dotată în Galaţi, str. Buna Vestire, [*nr.*] 26, şi o bucată de pământ în suprafaţă de circa un pogon în comuna Dragodăneşti, jud. Dâmboviţa, politică nu am făcut, iar în anul 1947 m-am înscris în Partidul Naţional Popular, unde am activat până în mai 1948, când am fost deplasat cu serviciul în Colibaşi – Muscel, trimis în judecată şi condamnat nu am fost până în prezent, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Parcul Vatra Luminoasă, str. B, nr. 13, declar următoarele:

Cunosc pe maiorul în rezervă Dabija Nicolae din anul 1938, dată când am luat în căsătorie pe sora soţiei lui, cu care el m-a şi cununat. În toamna anului 1948, în luna octombrie, a venit la mine la domiciliu, în Bucureşti, Dabija Nicolae şi găsindu-mă acasă şi profitând de ocazia că eram singur a scos din buzunarul hainei două hârtii, dintre care una conţinea o serie de întrebări cu caracter militar şi politic subversiv, de exemplu: Trupe româneşti concentrate în regiunea…, S-au concentrat trupe ruseşti în zona…, S-au ocupat şi pus în stare de apărare trecerile munţilor din…

Din întrebările cu caracter politic şi subversiv nu-mi amintesc ce conţinea.

Cu această ocazie, Dabija mi-a spus că intenţionează să organizeze o organizaţie politică contrară regimului actual şi că eu să-i procur informaţiile necesare, conform tabelului cu întrebări amintit mai sus, în măsura în care voi putea.

Despre organizaţia lui Dabija am luat legătura şi [*am*] discutat cu doi ofiţeri de rezervă aviatori, anume Ceauşu Titus şi Carra Ioan, la domiciliul lui Angheluţă Mihai din Bucureşti, str. Olari, [*nr.*] 40, unde am fost chemat de Angheluţă pentru a mi-i recomanda. Am discutat cu cei doi ofiţeri, cărora le-am spus că cunosc pe cineva care este fugit în munţi şi are opt oameni, în Ardeal. La aceasta ei au spus că nu este cazul să păstrăm legătura cu ei sau să le dăm vreun ajutor, fiindcă o asemenea acţiune nu ar putea face nimic. Această întâlnire a avut loc la 6 martie 1949.

În momentul în care am primit, prin Cosma, scrisoarea de la Dabija, la data de 20 ianuarie 1949, în care mi se cerea să procur: maşină de scris, una sută avertizoare, zece grenade, boniere, ştampilă, hârtie, plicuri, toc rezervor etc., mi-am dat seama că organizaţia sa este cu caracter subversiv terorist, îndreptat împotriva regimului.

Misiunea mea în această organizaţie era de a procura informaţii, în măsura posibilităţilor, după tabelul cu întrebări amintit mai sus şi de a procura lucrurile cerute prin curierul Cosma, ca avertizoare, grenade, hârtie etc.

Din cele cerute de Dabija şi menţionate mai sus, am procurat următoarele:

Una maşină de multiplicat, adusă de Angheluţă, o ştampilă, hârtie, baterii pentru lanternă, una pereche bocanci, unsoare de bocanci, una pilă semirotundă, aţă, săpun, panglică de maşină, praf D.T.T. Acestea au fost împachetate de subsemnatul şi trimise prin Cosma lui Dabija, are se afla undeva în Munţii Apuseni.

În ceea ce priveşte avertizoarele şi grenadele, am procedat astfel:

Am comandat la două ateliere din Bucureşti, unul pe str. Avrig şi altul pe str. Mihai Bravu, 50 (cincizeci) avertizoare în piese separate. Pentru aceasta am primit o schiţă şi model de la Dabija.

Întrucât aceste percutoare (avertizoare) nefiind executate conform schemei de către atelier, am ridicat o singură bucată şi am trimis-o lui Dabija.

Capsa la aceste avertizoare trebuia să fie procurată de Dabija.

În ceea ce priveşte grenadele, nu le-am confecţionat, dându-mi seama că nu se pot face după schiţa lui Dabija.

Pentru procurarea materialelor arătate mai sus, am primit prin Cosma suma de 40.000 (patruzeci mii) lei de la Dabija, la data de 20 ianuarie 1949.

În afară de Cosma, au mai venit la mine la domiciliu în Bucureşti doi indivizi, unul Macavei şi nepotul său[328], care m-au întrebat ce legături am cu Dabija şi ce ştiu despre el, la care eu le-am răspuns că în afară de ce mi-a spus Cosma nu mai ştiu nimic. Aceştia au fost trimişi de Cosma, curierul lui Dabija.

De amândouă datele când Cosma a venit la mine, în ianuarie şi februarie 1949, l-am întrebat ce este cu Dabija şi cu organizaţia sa şi la care mi-a răspuns că se află în munte, împreună cu alţi şapte sau opt inşi, într-o cabană.

Prin Cosma, am trimis un bileţel către Dabija, prin care i-am comunicat materialele trimise şi cât a costat şi că restul le voi procura şi trimite ulterior.

Ştampila pe care i-am trimis-o lui Dabija, prin Cosma, am confecţionat-o eu din cauciuc după o schiţă dată de Dabija şi cuprindea următoarea inscripţie: „Frontul Apărării Naţionale – Corpul de Haiduci”, iar la mijloc stema ţării, cea veche.

Am primit de la Angheluţă Mihai, pentru a le trimite lui Dabija, 4 hărţi cu regiunile Cluj, Turda şi Valea Oltului, scara 1/100.000 şi 1/200.000, şi pe care, din cauză că le-am primit după plecarea lui Cosma, le-am restituit lui Angheluţă.

În scopul formării organizaţiei subversive, ştiu că Dabija mai avea legături cu Angheluţă Mihai, în afară de mine.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Sibiu, 29 iulie 1949 Nicolae Niţescu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 285-286.

---

[328] Nicolae Macavei şi Titus Onea.

1949 iulie 29. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Alexandru Cătălina referitoare la „ajutorul" pe care l-a dat organizaţiei

Dată în faţa noastră. Vizată de noi
spre neschimbare. 29 iulie 1949.
Locotenent Ruşeţ Vasile

Declaraţie

Subsemnatul Cătălina Alexandru, născut în comuna Bistra, jud. Turda, în anul 1897, luna noiembrie, ziua 17, din părinţii Iosif şi Zamfira, morţi, de profesie agricultori, sunt de naţionalitate român, de cetăţenie român, de religie fost greco-catolic, de profesie agricultor, studii posed 4 clase primare, cu serviciul militar satisfăcut, căsătorit cu Râştei Elena, avere posed 4 jugăre pământ arabil, condamnat nu am mai fost, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda, declar următoarele:

Sunt născut din părinţi agricultori, în prezent ambii decedaţi, mai am 4 fraţi, anume Ioan Cătălina, de 44 ani, de profesie agricultor, în trecut ştiu că îi plăcea mai mult de Brătianu, iar în prezent nu este înscris în nici un partid democrat, are 10 jugăre pământ arabil. Sora Ana Poşogan, de 53 ani, de profesie casnică, are avere 6 jugăre pământ arabil, în trecut nu a fost înscrisă în nici un partid politic, iar în prezent la fel nu este înscrisă în nici un partid democrat, este căsătorită cu Poşogan Alexandru, de profesie agricultor, care nu ştiu să fi făcut vreo politică, iar în prezent nu ştiu dacă este înscris sau nu. Simion Cătălina, de 50 ani, de profesie funcţionar, în trecut nu ştiu să fi făcut vreo politică, iar în prezent la fel nu ştiu dacă este înscris în vreun partid democrat sau nu. Sora Maria Stan, de ani 40, de profesie casnică, posedă avere 3 jugăre pământ arabil, în trecut nu ştiu să fi făcut vreo politică, iar în prezent la fel nu ştiu dacă este înscrisă în vreun partid democrat sau nu, afară de fratele Simion, care locuieşte în Turda, şi Maria, care locuieşte în comuna Cheţani, jud. Turda, restul locuiesc în comuna Bistra, jud. Turda.

Şcoala primară am făcut-o în comuna Bistra, jud. Turda. După terminarea şcolii primare am stat acasă şi m-am ocupat cu gospodăria. În trecut îmi plăcea mai mult de Brătianu, iar în prezent nu sunt înscris nici într-un partid democrat, deoarece nu mi-a plăcut de nici un partid politic actual.

Pe la sfârşitul lunii decembrie 1948, au venit la mine 2 oameni pe care nu i-am cunoscut, prezentându-se că sunt cumpărători de ceară şi m-au întrebat dacă cunosc pe Ihuţ Traian şi pe Vodă Costică, eu le-am spus că îi cunosc, iar apoi ei m-au întrebat dacă ştiu unde locuiesc şi rugându-mă în acelaşi timp să le arăt unde stau Ihuţ Traian şi Vodă Costică, după care eu le-am arătat direcţia pe unde să o ia.

Unul dintre aceştia mi-a arătat un pistol mic, spunându-mi că cu acest pistol a împuşcat pe doi plutonieri majori de miliţie şi că vrea să se organizeze în munţi şi că eu să le dau alimente. Nu le-am dat alimente, că nu am avut, le-am dat însă 1 kg miere de stup, pe care mi l-a plătit cu 200 lei, după care cei doi au plecat să caute pe Ihuţ Traian şi Vodă Costică.

Prin luna iulie 1948, a venit la mine un om necunoscut, împreună cu Mera Agafia, rugându-mă să-i găzduiesc soţia şi copii, fiind bolnavi, nu i-am găzduit deoarece nu aveam loc.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Alba Iulia la 29 iulie 1949 Alexandru Cătălina

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 465-468.

121

1949 iulie 30. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Ioan Boia, privind cumpărăturile pe care le-a făcut pentru organizaţie

Dată în faţa noastră [*la*] 30 iulie 1949
şi vizată de noi pentru neschimbare.
Sublocotenent **Sebeşi Ludovic**

Declaraţie

Subsemnatul Boia Ioan, născut în comuna Cărpiniş, jud. Alba, [*în anul*] 1910, luna martie, ziua 18, din părinţii Constantin şi Rafila, de profesie agricultori, tatăl decedat, mama în viaţă, de naţionalitate şi cetăţenie română, de profesie agricultor, căsătorit cu Căbulea Sava, fără copii, condamnat nu am mai fost, carte nu ştiu, situaţia militară satisfăcută la Regimentul 6 Artilerie Grea la Alba Iulia, ultimul domiciliu în comuna Lupşa, jud. Turda. Declar următoarele:

De la etatea de 7 ani am fost tot la păzit de vite şi la cai, până la etatea de 18 ani, iar de la această dată am lucrat la pământ, atât la al nostru, cât şi la alţii, fiind plătit cu ziua, fiindcă eram un băiat sărac şi nu aveam din ce trăi. La etatea de 22 ani m-am încorporat în armată şi am fost recrutat la Regimentul 6 Artilerie Grea la Alba Iulia, la care unitate am făcut tot timpul de activitate militară şi concentrare, până la data de 1 august 1944, când am fost desconcentrat. Tot cu această unitate am fost şi pe frontul din Răsărit mai mult timp. După desconcentrare am mers iarăşi acasă în comuna Cărpiniş, jud. Alba, la părinţi, unde am stat până în anul 1948, luna martie, când m-am căsătorit şi m-am mutat cu domiciliul la soţia mea, adică la casa ei părintească din comuna Lupşa, jud. Turda, unde am fost până în prezent, ocupându-mă cu agricultura şi ducându-mă la lucru cu ziua la unul şi la altul din comună.

În anul 1948, luna decembrie, nu-mi amintesc precis ziua, eu m-am dus la mama mea acasă în comuna Cărpiniş, jud. Turda, fiind sărbătoare, unde în aceeaşi zi a venit la mine nevasta lui Urs Teodor, care m-a chemat să merg până la ei acasă. Eu m-am dus la Urs Teodor, care m-a întrebat dacă am ceva de lucru, eu i-a spus că nu am, atunci el m-a trimis la Bara Gheorghe din com. Muşca, jud. Turda, spunându-mi că el are ceva de lucru.

Ducându-mă la Bara Gheorghe şi intrând în casă am văzut pe Macavei Alexandru, care la intrare mi-a spus „Noroc, Ioane”, acesta era însoţit de încă 5 indivizi pe care nu-i cunoşteam.

La cerinţa lui Macavei să-i conduc la şura lui socrul meu pe care o avea în apropierea pădurii lângă Muntele Mare, eu le-am spus că da, are socrul meu şură şi eu îi conduc acolo. Ei îmi spuneau că au să stea câteva zile acolo fiindcă sunt la vânătoare. După ce i-am dus la această şură mi-au dat suma de 7 mii lei pentru a le cumpăra diferite lucruri, ca 2 perechi bocanci, 1 felinar, sare de lămâie şi tutun, boia. După aceste lucruri m-am dus să le cumpăr de la Roşia Montană, dar nu am găsit bocanci şi felinar. Ducându-le lucrurile cumpărate m-au trimis din nou la Lupşa să le cumpăr ce nu am găsit la Roşia. Toate cele ce mi-au spus să le cumpăr le-am găsit şi le-am şi cumpărat, afară de bocanci. Din nou am fost trimis la Bistra, jud. Turda, să le cumpăr făină de grâu şi porumb şi să le fac pâine, toate acestea le-am făcut. Din nou am fost trimis la Turda, de unde le-am cumpărat 1 cratiţă, 1 oală, 1 găleată, 5 farfurii şi diferite zarzavaturi şi un kg untdelemn. Toate acestea le-am cumpărat pentru ei.

Din convorbirile pe care le-am avut cu aceşti indivizi am înţeles că conducătorul lor era maiorul Dabija.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi o semnez propriu, nesilit de nimeni.

Alba Iulia la 30 iulie 1949 Ioan Boia

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 356-357.

122

1949 iulie 30. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Simion Moldovan privind motivele intrării în organizaţie şi activitatea desfăşurată

Dată în faţa noastră [*la*] 30 iulie 1949
şi vizată de noi pentru neschimbare.
Plutonier major **Staicu Ioan**

Declaraţie

Subsemnatul Moldovan Simion, născut în comuna Teiuş, judeţul Alba, în anul 1929, luna septembrie, ziua 15, din părinţii Simion şi Aneta, de profesie muncitor şi proprietar a 1 jugăr pământ, tatăl mort, de naţionalitate română, de cetăţenie română, fost de religie greco-catolic, de profesie elev, absolvent a 8 clase liceu şi bacalaureat, serviciul militar nesatisfăcut, avere personală nu posed, cu ultimul domiciliu în Blaj, Calea Clujului, nr. 100, condamnat nu am mai fost, declar următoarele:

De la etatea de 4 ani am trăit în Blaj împreună cu părinţii mei, în Blaj am urmat Liceul comercial de băieţi, terminând liceul în anul 1947. În anul 1947-1948 m-am înscris ca student la Academia Comercială Bucureşti, dar din cauza bolii nu am terminat anul şi m-am înapoiat la Blaj. Mai am trei fraţi, unul Ştefan, impiegat de mişcare în staţia Cistei, Virgil, de profesie militar activ pus în cadrul disponibil, fost arestat pentru activitate subversivă în anul 1948, Viorel, funcţionar la Societatea de Gaz Metan – Şaros. Eu nu am fost încadrat în nici

un partid politic, dar în anul 1946, la Blaj, am activat într-o organizaţie cu caracter naţionalist-religios, împreună cu Daina Dumitru, Raţiu Ilie şi alţii, care sunt arestaţi.

În decembrie 1948, înapoindu-mă de la Petroşani, unde am fost plecat pentru interese particulare, mama mi-a spus că în timpul cât am fost plecat am fost căutat de Securitate, iar eu, ştiind că am luat parte la o şedinţă a organizaţiei menţionate mai sus, nu m-am mai dus la Blaj şi am rămas la Teiuş la mătuşa mea, Popa Elvira. De la Teiuş am plecat la Reghin la o cumnată a mea, Moldovan Firuţa, de unde m-am înapoiat iarăşi la Teiuş la mătuşa mea Popa Elvira. În acest timp, după înapoierea mea, a venit la mătuşa mea Câmpeanu Traian şi Breazu Iuliu din Teiuş, care mi-au spus că şi ei sunt urmăriţi de Securitate şi ar fi bine să plecăm la munte spre a scăpa de urmărirea Securităţii. Eu am fost de acord cu plecarea la munte şi în aceeaşi seară am şi plecat cu ei spre munte, iar cu ei mai era Mihălţan Traian din Teiuş şi alţii. În drum spre munte am poposit la Bolfea Silvestru în comuna Întregalde, de unde am plecat spre banda de la Muntele Mare, conduşi fiind de Scridon Ioan şi alţii care făceau parte din banda de la Muntele Mare. În drum spre Muntele Mare, întâlnindu-ne cu un ţăran care ne-a întrebat că unde mergem, Opriţa Gheorghe, împreună cu alţii doi din banda de la Muntele Mare, s-a aruncat la acel ţăran necunoscut începând a-l bate, cu mare greu ţăranul a reuşit să scape.

Ajungând pe urmă la adăpostul bandei de la Muntele Mare, ne-a întâmpinat maiorul Dabija, conducătorul bandei şi alţi membri. Imediat după sosire ne-am dus să ne odihnim, iar a doua zi maiorul Dabija ne-a citit un manifest făcut de el, prin care ni se cerea să luptăm contra regimului actual care este condus de muncitorime. Tot atunci li s-a repartizat celor sosiţi armament şi muniţie, dar mie nu mi s-a repartizat nici o armă, dar când am fost pus de santinelă pentru a asigura liniştea bandei am făcut cu arma lui Cigmăianu Ioan. În dimineaţa zilei de 4 martie 1949, santinela a dat semnalul prin focul de armă că suntem atacaţi de Securitate, iar imediat după aceasta membrii bandei au început să tragă focuri asupra Securităţii, eu netrăgând deoarece nu aveam armă. După cum am eu cunoştinţă, o parte din armament a fost procurat de maiorul Dabija, conducătorul bandei, şi ceilalţi membri, iar o parte şi-a procurat-o fiecare membru. Alimentele erau aduse din comuna Bistra, dar de la cine anume nu ştiu.

Ştiu din manifestul citit de maiorul Dabija, conducătorul bandei de la Muntele Mare, [*că*] avea de gând să dea diferite lovituri teroriste şi am cunoştinţă de la Scridon Ioan, membru marcant al bandei de la Muntele Mare, că el împreună cu alţii au dat lovitura la Percepţia din Teiuş, unde au împuşcat pe perceptor şi au sustras banii percepţiei. De asemenea, am fost martor ocular când Opriţa Gheorghe împreună cu alţii au bătut pe un ţăran paşnic. Eu datorită faptului că am făcut liceul la Blaj, unde diferiţi preoţi ne sugestiona ideea că regimul de democraţie populară nu e bun, eu m-am ataşat organizaţiei subversive din Blaj cu caracter naţionalist-religios, care fiind descoperită eu am părăsit domiciliul şi m-am refugiat în rândurile bandei de la Muntele Mare.

Aceasta declar, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Alba Iulia, 30 iulie 1949 Simion Moldovan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 328.-329.

1949 august 1. Autobiografie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Alexandra Pop

Dată în faţa noastră azi, 1 august 1949,
şi vizată de noi pentru neschimbare.
Căpitan de Securitate
Cosma Alexandru

Declaraţie

Subsemnata Alexandra Pop, în vârstă de 22 ani, născută în 4 februarie 1927, în com. Bistra, jud. Turda, fiica lui Teofil şi Maria, tatăl meu comerciant, mama casnică, fără profesie, absolventă a 6 clase liceu comercial, condamnată n-am fost niciodată, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda, declar următoarele:

La vârsta de 1 an, părinţii mei au divorţat, legea atribuindu-mă mamei. Atât tatăl, cât şi mama mea s-au recăsătorit, ambii mai au copii din căsătoriile ulterioare. Din partea tatălui meu am 2 fraţi, Mircea, 20 ani, absolvent al liceului comercial, şi Remus, în vârstă de 7 ani.

Din partea mamei [*am*] 5 fraţi: Maria, în vârstă de 19 ani, căsătorită, Sofia, 12 ani, Carolina, 9 ani, Laura, 6 ani, Liviu, 4 ani.

Tatăl meu nu posedă avere materială, iar mama mea are 5 ha pământ şi o casă.

Şcoala primară am urmat-o la Bistra şi primele 4 clase de liceu la Turda. [*În*] clasa [*a*] 5 [*-a*] am trecut la Şc. Normală la Blaj, unde am terminat-o, dar datorită simpatiilor mele pentru legionari n-am mai fost primită în anul următor, pe care l-am făcut la Lugoj. În 1943 m-am îmbolnăvit de tuberculoză şi n-am mai continuat, doar în anul 1945-1946 am reluat studiile, de data aceasta la Liceul Comercial din Turda, unde, tot aşa, n-am terminat decât primele 2 clase din cursul superior.

În 1946 mi-am orientat ideile politice înspre naţional-ţărănişti, cărora le-am făcut propagandă în comuna mea natală, în 1946, fără însă să fiu înscrisă în rândurile lor.

Din 1946 până în 1949, n-am mai făcut deloc politică, deoarece toate preocupările mele erau de ordin şcolar.

La data de 8 februarie 1949, am luat legătura cu organizaţia subversivă a maiorului Dabija Nicolae, prin consăteanul meu Ihuţ Traian, care făcea şi el parte din organizaţie, ca membru mai vechi. La data mai sus arătată am făcut cunoştinţa maiorului Dabija şi a lui Macavei Alexandru, prin Ihuţ, [*iar*] aceştia mi-au comunicat că sunt conducătorii unei organizaţii subversive care-şi are sediul în Muntele Mare. La propunerea maiorului Dabija de a intra în organizaţie eu am acceptat. Cu această ocazie, maiorul Dabija mi-a dat misiunea de a culege informaţii în legătură cu Securitatea din Câmpeni, mişcările neobişnuite pe care le-ar efectua organele Securităţii.

Tot atunci, Dabija mi-a spus că mă va trimite la Bucureşti pentru a distribui manifeste contra regimului şi că va trebui să culeg informaţii precise în legătură cu organizarea preoţilor catolici de la Blaj, materialul cules urmând a-i fi predat personal lui Dabija, el fiind şeful organizaţiei, ajutat de fraţii Macavei.

Din misiunile încredinţate iniţial, am executat următoarele: am cules informaţii despre organele Securităţii, arătând locuinţele locotenentului Coldea şi Nicoară, am predat o

schiţă a oraşului Câmpeni, cu indicarea localului Securităţii, am furnizat informaţii în legătură cu paza depozitului de muniţii de la Câmpeni, informaţii culese de mine de la preotul Bucea Nicolae, din Bistra.

Tot atunci, am primit însărcinarea de a procura alimente, în care scop mi s-au dat bani, circa 15.000 lei, din care bani am cumpărat: slănină, zahăr, tutun, brânză, un viţel.

Ducându-mă la sediul organizaţiei subversive din Muntele Mare şi luând contact cu membrii organizaţiei subversive, am aflat că scopurile imediate ale organizaţiei au fost:

Recrutarea de membri.

Procurarea de alimente, armament, muniţii, percutoare.

Lansarea de manifeste.

Instruirea militară a membrilor.

În programul de viitor se preconiza:

Schimbarea sediului, fuzionarea organizaţiei Dabija cu organizaţia Popa Ştefan, luarea legăturilor cu preoţii greco-catolici de la Blaj, din partea cărora organizaţia ar fi urmat să primească fonduri, procurarea de dinamită de la Roşia Montană, atacarea depozitului de muniţii de la Câmpeni. Iar în cazul arestării unor membri din organizaţie, răpirea organelor de Securitate drept represalii.

În cazul declanşării războiului între anglo-americani şi U.R.S.S., grupul ar fi acţionat, în sensul că ar fi ajutat armata anglo-americană, prin diferite acte de sabotaj.

La Muntele Mare, eu personal am depus următoarea activitate:

Am ajutat la redactarea manifestului, împreună [*cu*] fraţii Macavei şi Dabija, cărora apoi le-am dictat la maşină spre multiplicare.

Am întocmit tabele nominale despre membri şi situaţii-evidenţă a armamentului şi muniţiei.

Am dat indicaţii lui Dabija despre locul unde urma să ne fixăm noul sediu.

Am efectuat post de santinelă, înlocuind pe Macavei Alexandru.

Am luat interogatoriul maiorului Oniga, împreună cu maiorul Dabija, în prezenţa membrilor: Mihălţan, Maier, Macavei Alexandru şi Onea Titus.

În ziua de 4 martie 1949, ziua în care organizaţia a avut lupta cu organele de Securitate, eu mă găseam în Muntele Mare, în cabana aşa-zisă a şefilor.

În timpul luptelor cu Securitatea, eu am dat primul ajutor răniţilor noştri.

În legătură cu activitatea membrilor organizaţiei, ştiu următoarele:

Dabija Nicolae era şeful organizaţiei, în sensul acesta îi revenea sarcina de a fixa directiva politică. În acest scop, a întocmit „Proclamaţia Frontului Apărării Naţionale” – manifestul organizaţiei. De asemenea, maiorul Dabija trimitea membrii în diferite misiuni, ca: aduceri de alimente, procurarea de armament şi informaţii etc. Tot maiorul Dabija făcea instrucţia militară a membrilor. Susţinea moralul din grup prin diferite discursuri. A dat dispoziţii de împărţire a armamentului şi muniţiilor pe oameni. A făcut cunoscut membrilor din organizaţie formula jurământului ce urma să fie depus în ziua de 4 martie şi „Statutul”, un fel de cod prin care se fixau membrilor anumite drepturi şi obligaţii.

Ştiu că avea legătură cu Bucureştiul prin cumnatul său, maiorul Niţescu.

Maiorul Dabija a fost acela care a fixat sarcinile imediate ale organizaţiei şi le-a preconizat pe cele de viitor, în înţelegere cu fraţii Macavei.

Din auzite, am aflat că maiorul Dabija a luat parte la atacul Percepţiei de la Teiuş.

În ziua de 4 martie, Dabija Nicolae a luat parte la lupta împotriva organelor de Securitate, îndemnând şi pe ceilalţi membri din grup la luptă, personal văzându-l aruncând trotil asupra trupelor de Securitate, care au avut cu această ocazie 3 morţi: 1 subofiţer şi 2 soldaţi.

Despre Onea Titus ştiu că a sosit la cabana din Muntele Mare a grupului Dabija Nicolae în ziua de 26 februarie a.c. Misiunea lui Onea Titus era aceea de mijlocitor în fuzionarea grupului Dabija cu cel al lui Popa Ştefan, din regiunea Teiuş, jud. Alba, pentru care fapt urma să plece în cea regiune, întovărăşit de Scridon şi Pascu Cornel. Cunoştea, de la maiorul Dabija, misiunile imediate şi planurile de viitor ale grupului.

Ştiu că a făcut serviciu de santinelă, iar în ziua de 4 martie a fost prezent în Muntele Mare şi avea repartizată asupra lui o armă Z.B. împreună cu 50 cartuşe, dar eu fiind în interiorul cabanei şi dânsul afară nu ştiu dacă a tras.

Pe Scridon Ioan l-am cunoscut în ziua de 16 februarie, când i-am predat un bilet pentru maiorul Dabija care conţinea planul oraşului Câmpeni şi informaţii. L-am cunoscut mai bine după urcarea mea la Muntele Mare, când am aflat că este unul din membrii de încredere ai grupului, făcând parte chiar din conducerea acestui grup subversiv. Ştiu că avea misiunea de a recruta membri, alimente, armament şi muniţii. Ştiu că a procurat organizaţiei 1 pistol automat german şi 2 pistoale automate ruseşti cu roată, împreună cu cartuşele respective, el având asupra sa un pistol automat rus şi unul mic, de buzunar.

Cu ocazia luptelor, l-am văzut pe Scridon trăgând asupra trupelor de Securitate.

Despre Mihălţan Traian ştiu că a luat parte la consfătuirea din 2 martie a.c., când Dabija a citit manifestul şi formula jurământului. Ştiu că i s-a distribuit 1 armă Z.B. şi 50 cartuşe.

Despre Raţiu Augustin ştiu că a venit la Muntele Mare în ziua de 2 martie, iar în ziua de 3 martie i s-a distribuit o armă şi muniţia respectivă, ştiu, de asemenea, că în ziua luptei, luându-şi arma, a ieşit afară din cabană.

Menţionez că am intrat în organizaţia subversivă condusă de Dabija Nicolae datorită pronunţatelor mele sentimente şi convingeri legionare, precum şi faptului că nu eram de acord cu transformările sociale ale actualului regim. Determinant a fost şi faptul că nu mă puteam integra regimului comunist, având simpatii pentru Germania.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o susţin şi semnez nesilită de nimeni.

Sibiu, 1 august 1949 Pop Alexandra

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 224-227.

1949 august 1. Autobiografie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Mihai Angheluţă

Dată în faţa noastră azi 1 august 1949
şi vizată spre neschimbare.
Căpitan Cosma Alexandru

Declaraţie

Subsemnatul Mihai Angheluţă, de profesie diplomat, domiciliat în Bucureşti, str. Lt.-colonel Papazoglu, nr. 41, necăsătorit, născut la 4 octombrie 1920, în Galaţi, din părinţii Dumitru Angheluţă, de profesie funcţionar comercial, şi Elena Saxu, casnică, declar următoarele.

Am terminat şcoala primară la Galaţi în anul 1930, după care am început Liceul „Vasile Alecsandri”, terminându-l în anul 1939. M-am înscris la Facultatea de Drept din Bucureşti, luându-mi licenţa în anul 1943. În acelaşi [*an m-am angajat*] la Ministerul Afacerilor Străine, ca subşef de birou. În 1944, 1 septembrie, am demisionat. Din 1941 şi până la 1 septembrie 1944 am fost membru al grupării „Gândul Nostru”, de sub conducerea profesorului Mihail Ralea. De serviciul militar am fost scutit pe bază medicală, deoarece eram suferind la piciorul stâng de caxolgie tuberculoasă.

Prin fuzionarea Partidului Socialist Ţărănesc, al profesorului M. Ralea, cu Frontul Plugarilor, am fost numit şef al tineretului pe ţară din Frontul Plugarilor.

Datorită acestui fapt am fost numit şi şef de cabinet al d-lui dr. Petru Groza, unde am figurat până la 1 iunie 1945.

La această dată, în fruntea unui număr de tineri, m-am retras din organizaţia de tineret a Frontului Plugarilor, nefiind de acord cu o serie întreagă de idei politice propuse de organizaţie.

De la această dată m-am retras complet din arena politică, ocupând postul de avocat în Contenciosul Soc. Malaxa, diplomat în Ministerul de Externe, de unde la 1 septembrie 1947 am fost comprimat pe motive bugetare, şi, apoi, funcţionar contabil la Magazinul „Winter” din Bucureşti.

Prin luna iunie 1948, am luat contact cu Dabija Nicolae, care mi-a propus să fac parte dintr-o organizaţie subversivă*. Am intrat în organizaţie pe motivul că nu eram de acord cu anumite măsuri luate de guvernul actual.

În aceeaşi lună, Dabija a redactat un manifest la care eu am făcut diferite corecţii de stil. Câteva din aceste manifeste au fost împărţite de mine în diferite cutii poştale din oraş.

Manifestul conţinea o expunere critică a actualului regim, chemând la încadrarea în organizaţie subversivă a persoanelor nemulţumite de actualul regim, cărora le era adresat manifestul.

Tot în acelaşi timp, Dabija m-a rugat să-i traduc în limba franceză o scrisoare adresată ministrului Statelor Unite la Bucureşti, prin care comunica că era formată o organizaţie, solicitând posibilitatea de a stabili legături cu delegaţi ai Misiunii americane.

---

* Corectat peste „de rezistenţă naţională”.

Scrisoarea tradusă de mine a fost dusă de Dabija la Consulatul Turciei din Bucureşti. După două zile, la spusele lui Dabija, am telefonat consulului turc, având ca semn de recunoaştere un nume armenesc dat de Dabija, la care mi s-a răspuns că nu are nimic de răspuns la scrisoarea care i-a fost depusă.

Prin luna octombrie a aceluiaşi an, când a venit Dabija de la Arad mi-a comunicat că a găsit bani şi oameni de care avea nevoie pentru organizaţie. Mi-a spus să fac rost de o maşină de multiplicat, de care avea nevoie şi pe care eu am procurat-o ulterior.

Pe la sfârşitul lunii decembrie, a venit la mine fostul maior Niţescu şi m-a anunţat că a sosit un om din partea lui Dabija şi mi-a adus o scrisoare.

În această scrisoare Dabija îmi cerea să-l ajut pe Niţescu la procurarea unor materiale pe care i le cerea acestuia, să-l informez de situaţia internă şi externă, să recrutez elementele aşa cum hotărâsem şi să-i trimit maşina de multiplicat.

Seara, omul trimis de Dabija, pe nume Cosma, l-am dus să se culce în garsoniera pe care eu o foloseam de la un cunoscut. A doua zi am dus lui Niţescu maşina de multiplicat cerută de Dabija, precum şi răspunsul la scrisoare, prin care îi comunicam lui Dabija că se vor face arestări în rândurile militarilor deblocaţi, se iau măsuri contra celor fugiţi în munţi, iar referitor la recrutarea de membri că mă voi ocupa.

Pe la sfârşitul lunii februarie 1949, Niţescu a adus la mine o servietă în care erau hărţile procurate de mine, cu regiunile Alba Iulia, Cluj, Oltul şi Dunărea la Porţile de Fier, cerute de Dabija, precum şi cca 40 percutoare.

A fost adusă această servietă la mine acasă pentru a o păstra, deoarece Niţescu fiind chemat la Securitate şi nu voia să le păstreze la el, pentru a nu fi găsite la o eventuală percheziţie.

La începutul lunii martie 1949, vrând să restitui percutoarele lui Niţescu, acesta neprimindu-le pentru motivele de mai sus, le-am dus la o prietenă, Maria Iordănescu, ca să le păstreze, fără să-i spun despre ce conţinea pachetul.

După arestarea lui Niţescu hărţile care se găseau la mine le-am ars.

Fiind arestat, nu am mai avut timp să ridic pachetul cu percutoarele de la prietena mea.

Aceasta îmi este declaraţia, pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nefiind silit.

Sibiu, la 1 august 1949. Mihai Angheluţă

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 261-265.

1949 august 1. Autobiografie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Gheorghe Opriţa

Dată în faţa noastră, spre
neschimbare, azi, 1 august 1949.
Sublocotenent de Securitate
Şandru Ioan

Declaraţie

Subsemnatul Opriţa Gheorghe, de profesie agricultor, născut la data de 22 februarie 1927, în comuna Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara, de cetăţenie română, fiul lui Gheorghe, de ani 55, de profesie agricultor, şi al Dorinei, de ani 50, de profesie casnică, avere au 6 jugăre în comună, sunt necăsătorit, serviciul militar nesatisfăcut, carte am 7 clase primare, avere personală nu posed, [*în*] afară de ceea ce au părinţii mei, condamnat nu am mai fost, cu ultimul domiciliu în com. Balomiru de Câmp, declar următoarele:

Am început şcoala primară în anul 1935, în comuna Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara, şi am terminat în anul 1942. Terminând şcoala primară, am urmat doi ani la şcoala de cântăreţi din Sibiu, care am terminat-o în anul 1944, apoi am ocupat postul de cantor al Bisericii ortodoxe din com. Balomiru de Câmp, unde m-am ocupat şi de agricultură, împreună cu părinţii mei, până în anul 1949.

În ziua de 10 ianuarie 1949 a venit la mine Cigmăianu Ioan, din com. Şibot, jud. Hunedoara, pe care îl cunoşteam din anul 1947, spunându-mi că este urmărit de Securitate şi că voi fi arestat şi eu în curând şi mi-a propus să plecăm amândoi să stăm ascunşi la o rudenie de-a lui în comuna Vaidei. Am primit şi am plecat cu el la Borcan Gheorghe, unde am stat ascuns timp de o săptămână, după care eu am venit înapoi acasă. În ziua de 22 februarie 1949 m-am întâlnit din nou cu Cigmăianu Ioan, care mi-a propus să mă duc cu el până la Alba Iulia. La Alba Iulia Cigmăianu Ioan a luat legătura cu numitul Oargă Ioan şi tot atunci aceştia mi-au spus că în munţi există [*o*] organizaţie subversivă.

La propunerea lui Oargă Ioan, am plecat toţi trei la munte. Ajungând în com. Galda de Jos, Oargă Ioan a luat legătura cu Olteanu Emil, care ne-a trimis în com. Benic, la numitul Lascu [*Laslo* – n.n.] Aron, şi de acolo am fost trimişi la numitul Bolfea Silvestru, în com. Întregalde. Acolo am ajuns în ziua de 26 februarie 1949, unde am găsit pe Buţuţui Viorica şi pe Pascu Cornel şi am aflat despre ei că sunt membri din organizaţia subversivă din Muntele Mare.

De la Bolfea Silvestru am plecat în cătunul Popeşti, la părinţii acestuia, unde i-am găsit pe Macavei Traian, Scridon Ioan şi alţii. În timpul de două zile cât am stat acolo, au mai venit Raţiu Augustin şi Vandor Victor, toţi aceştia erau membri ai organizaţiei subversive şi voiau să ajungă la Muntele Mare.

În ziua de 28 februarie 1949 am plecat spre Muntele Mare, conduşi de Scridon Ioan şi Macavei Traian, care erau înarmaţi cu pistoale automate. Pe drum ne-am întâlnit cu Mihălţan Traian şi alţii trei şi formând un grup am plecat mai departe. În dimineaţa zilei de 1 martie 1949 am ajuns în com. Mogoş, unde am stat la un individ până seara, când am plecat din nou la Muntele Mare. În drum, trecând prin com. Lupşa, jud. Turda, am întâlnit un ţăran,

care a fost prins şi bătut de către Pascu Cornel şi Macavei Traian, iar la îndemnul lor am dat şi eu în ţăran.

În ziua de 2 martie am ajuns la Muntele Mare şi am fost întâmpinaţi de studentul Onea Titus, care făcea de santinelă, apoi ajungând la cabană am găsit pe maiorul Dabija, care era şeful organizaţiei subversive. Afară de el, se mai găseau Macavei Traian, Sanda Pop şi alţii. După ce am luat câte un ceai, maiorul Dabija ne-a citit nişte manifeste, care erau întocmite de el, fraţii Macavei şi Scridon Ioan. Aceste manifeste urmau să fie împărţite prin sate şi aveau un caracter de subminare a regimului democrat.

În ziua de 3 martie 1949, maiorul Dabija şi fraţii Macavei au împărţit oamenii pe două grupe, una din grupe era condusă de Pascu Cornel, iar cealaltă de Scridon Ioan. În grupa lui Scridon Ioan eram împărţit şi eu. Tot în ziua aceea, maiorul a citit şi un jurământ care urma să-l impună fiecărui membru care se încadra în organizaţia subversivă. După aceasta, maiorul Dabija, Scridon Ioan şi fraţii Macavei au dat la fiecare membru câte o armă şi 50 cartuşe. Insistând asupra mea Pascu Cornel, am primit şi eu un pistol automat. În noaptea de 3 spre 4 martie am făcut de santinelă. În dimineaţa zilei de 4 martie 1949, la semnalul santinelei Mitrofan Lucian că vin trupele de Securitate, maiorul Dabija a dat ordin să iasă afară cu armele, iar la acel moment Macavei Traian mi-a dat 10 cartuşe pentru pistolul automat. Am ieşit şi eu afară şi am tras cele 10 cartuşe în direcţia trupelor de Securitate, pe urmă m-am predat şi am văzut că a murit un subofiţer şi doi soldaţi din Securitate. Scopul acestei organizaţii era de a recruta cât mai mulţi oameni duşmani ai regimului şi la momentul potrivit să se împartă pe grupe care să ocupe primăriile şi să omoare conducătorii democraţi. Pentru procurarea de arme era proiectat să se atace depozitul de muniţii din Câmpeni.

Motivele care m-au determinat de a mă înrola în această organizaţie subversivă au fost următoarele:

Eram urmărit pentru activitatea mea depusă în organizaţia subversivă legionară în vara anului 1948, cărora le-am ajutat a transporta muniţii, şi nu eram de acord cu unele transformări făcute în ţară.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

1 august 1949 Gheorghe Opriţa

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 199-200.

1949 august 1. Autobiografie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Ioan Carra

Dată în faţa noastră azi, 1 august 1949.
Vizată de noi spre neschimbare.
Locotenent Ruşeţ Vasile

Declaraţie

Subsemnatul Carra Ioan, născut în com. Leova, jud. Cahul, în anul 1909, 26 februarie, din părinţi Ioan şi Elena, de profesie agricultori, ambii decedaţi, de naţionalitate, cetăţenie română.

Sunt de profesie funcţionar, posed ca studii bacalaureatul teoretic şi sunt locotenent-colonel de rezervă, căsătorit cu Virginia Platos, de profesie profesoară, nu am copii.

Avere imobilă nu posed şi nu am fost condamnat. Cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Calea Victoriei, [*nr.*] 31, şi declar următoarele:

Sunt născut din părinţi de profesie agricultori, cu 4 ha pământ arabil. Am doi fraţi, Anton Carra, de ani 46, de profesie şef de serviciu C.F.R., Direcţia Economate, în trecut nu ştiu dacă a făcut politică, în prezent încadrat în P.M.R., este căsătorit cu Alexandra Săndulescu, fostă funcţionară la C.F.R., în prezent pensionară şi încadrată în U.F.D.R., cu domiciliul în Bucureşti, nu cunosc strada.

Niculae Carra, de profesie inginer silvic, cu domiciliul în Bucureşti, str. Intrarea Biserica Albă, nr. 1, atât în trecut, cât şi în prezent nu a făcut nici o politică.

Mai am trei surori:

1. Carra Eufrosina, căsătorită Balantoff, de 53 ani, de profesie profesoară, domiciliată în Bucureşti, str. Linger, nr. 10, în trecut nu a făcut politică, în prezent încadrată în U.F.D.R.

2. Carra Alexandrina, căsătorită Steopol, de 49 ani, de profesie şefa laboratorului de biologie animală, domiciliată în str. Popa Ioana, nr. 8. În trecut nu a făcut politică, în prezent membră în P.M.R.

3. Carra Maria, căsătorită Voitanovici, de 44 ani, de profesie profesoară, cu domiciliul în Deva, str. Coşbuc, nr. 19. În trecut nu a făcut politică, în prezent încadrată în U.F.D.R.

După terminarea liceului, la Ismail, am urmat Şcoala Militară de Aviaţie din Bucureşti, de unde, ieşind sublocotenent, am fost repartizat la Flotila de Luptă Pipera.

Din 1939 şi până la 1941 am făcut parte din Flotila II Vânătoare Turda-Cluj, când am plecat pe front, iar în 1943 am fost chemat la Şcoala Superioară de Război, unde am rămas până în anul 1944, iunie, când am fost repartizat la C.[*orpul*] I Aerian Tecuci.

După 23 august 1944 am fost trimis pe frontul de vest, unde am rămas până la terminarea războiului.

În august 1946 am fost scos în cadrul disponibil cu gradul de maior, fiind avansat la gradul de locotenent-colonel în cursul anului 1947.

În anul 1943 am fost decorat cu „Virtutea Aeronautică” clasa a III-a şi „Coroana României” cu panglică de „Virtutea Militară”, iar în 1945 am fost decorat cu „Virtutea Aeronautică” clasa a II-a şi medalia „Victoria”.

În trecut nu am făcut politică, de asemenea nici în prezent nu sunt încadrat în nici un partid politic.

Pe Angheluţă Mihai l-am cunoscut în toamna anului 1948, prin numirea acestuia ca funcţionar la magazinul unde lucram şi eu. Pe vărul lui Angheluţă Mihai, Niţescu Nicolae, l-am cunoscut în locuinţa lui Angheluţă Mihai, unde am fost chemat de către susnumitul cu scopul de a înlesni intrarea vărului său în magazinul „Winter”.

După discuţii preliminare în legătură cu scopul întrunirii, Angheluţă Mihai ne-a făcut cunoscut că este informat despre eventualele arestări în rândurile funcţionarilor comprimaţi şi a foştilor ofiţeri şi că în munţi exista o organizaţia de fugari, care ar fi un loc de refugiu pentru cei vizaţi. La cele de mai sus, am replicat lui Angheluţă Mihai că această chestiune nu mă interesează.

La cea de-a doua întâlnire, care a avut loc la circa 10 zile după prima, cu acelaşi scop ca şi prima întâlnire, Angheluţă Mihai, după discuţii cu caracter personal, ne-a vorbit despre o eminentă schimbare a politicii interne datorită conjuncturii politicii internaţionale. Ne-a arătat că în eventualitatea unei schimbări intenţionează a face un partid politic, al cărui program urmează să ni-l prezinte şi în cazul când vom fi de acord a adera la el.

La a treia întâlnire, Angheluţă Mihai mi-a vorbit despre securitatea persoanei lui, confirmându-ne că intenţioneze să plece, eventual în munţi, deoarece este convins că în curând va izbucni un război. Totodată, Angheluţă Mihai ne-a arătat că are legături cu mai multe persoane din Ministerul de Externe, de unde el a fost comprimat.

La toate aceste trei întâlniri au fost prezenţi următorii: Angheluţă Mihai, Niţescu Nicolae şi Ceauşu Titus.

La a treia întâlnire, care a durat un sfert de oră, am fost chemat de Angheluţă Mihai pentru a preda lui Ceauşu T. şi Niţescu Nicolae aprobarea de a intra în magazin.

Dacă eventual se întâmplau cele afirmate de Angheluţă Mihai, că prin schimbarea politicii internaţionale Angheluţă Mihai ar fi reuşit să formeze un partid şi în cazul când programul politic ar avea un caracter socialist, poate aş fi aderat la el, dacă, bineînţeles, mi-ar fi convenit.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Alba Iulia, 1 august 1949. Carra Ioan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 438-442.

127

1949 august 1. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj privind desfăşurarea unei acţiuni pentru prinderea fraţilor Macavei

Serviciul Securităţii Poporului Turda
Nr. 10.085
1 august 1949

Către
Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj

Urmare [*a*] raportului nostru nr. 10.084 din 31 iulie 1949 referitor la acţiunea din Muşca, jud. Turda, asupra fraţilor Macavei, raportăm următoarele:

În ziua de 30 iulie 1949 un număr de 9 miliţieni şi un număr de 2 organe de Securitate[329] s-au deplasat în comuna Muşca, jud. Turda, ducând totodată şi pe numita Lazăr[330], care cunoştea locul unde sunt adăpostiţi fraţii Macavei şi care urma să ia legătura cu ei, în care scop să le dea un pachet conţinând ţigări, pâine, ţuică.

Plecarea a fost la orele 5 dimineaţa, iar la o distanţă de circa 2 km femeia a fost lăsată singură ca să meargă până la obiectiv, pentru a vedea dacă sunt acolo şi să le dea pachetul, după vreo 3 ore, adică pe la orele 9 dimineaţa, a sosit cu rezultatul că sunt acolo fraţii Macavei şi că a primit pachetul, desfăcându-l şi a băut din ţuică.

Comandanţii grupelor, sublocotenentul Popa Vasile şi sublocotenentul Sabău Florea, au dispus deplasarea la obiectiv, luând toţi miliţienii în direcţia Geamăna, pentru a se coborî în spatele obiectivului din pădurea de brazi. Ajunşi în pădurea de brazi ce se afla la o distanţă de circa 500 m de obiectiv, s-au format 3 echipe.

Prima echipă, condusă de plutonier de Miliţie Vâtcă şi plutonier de Miliţie şeful Postului de Miliţie Lupşa, care a înaintat spre obiectiv şi s-a adăpostit în partea dreaptă a obiectivului, înspre Muşca, a doua echipă, condusă de sublocotenentul Sabău Florea, a înaintat spre obiectiv adăpostindu-se în partea stângă a obiectivului, spre pădurea de brazi, iar a treia echipă, condusă de sublocotenentul Popa Vasile, a înaintat spre obiectiv ocupând partea deasupra obiectivului.

În timpul când toate grupele înaintau spre obiectiv, obiectivul fiind un grajd, fata proprietarei casei[331] a intrat din curte în grajd, iar când am ajuns la punctele fixate acea fată a

---

329 Cele „două organe de Securitate” erau slt. Popa Vasile şi slt. Sabău Florea, ambii ofiţeri în cadrul S.J.S.P. Turda. Totodată, trebuie precizat faptul că în ziua de 30 iulie 1949 cei doi ofiţeri doar au plecat din Turda spre com. Lupşa, unde au ajuns abia la miezul nopţii. După cum menţiona slt. Popa Vasile într-un raport, la Lupşa „am stat la Postul de Miliţie până în dimineaţă, orele 4, după care am plecat împreună cu femeia Lazăr” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 956, vol. 4, f. 74). Aşadar, întreaga acţiune a avut loc în dimineaţa zilei de 31 iulie 1949.

330 Este vorba de Maria Lazăr, soţia lui Alexandru Lazăr, arestat la 27 iulie 1949 la Câmpia Turzii pentru că a format organizaţia „Liga Ardeleană a Moţilor”. Anchetat dur, acesta a recunoscut legăturile sale cu fraţii Macavei şi faptul că aceştia se ascundeau la mătuşa sa, David Sofia, în com. Muşca.

331 Cea care i-a anunţat pe fraţii Macavei de prezenţa Securităţii a fost Ioana Petruţa, fiica lui David Sofia. Pentru gestul său a fost arestată în aceeaşi zi şi condamnată la 10 luni închisoare corecţională

ieşit din grajd, în care moment Macavei Traian a tras un foc de armă asupra grupei a 2-a, ce era în partea stângă a obiectivului, iar al doilea foc de armă şi restul de focuri din partea banditţilor s-au tras asupra grupei a 3-a, ce era deasupra obiectivului şi totodată banditţii putea trage în acea direcţie, uşa de la grajd fiind în acea parte[332].

Grupa a 3-a fiind cea mai aproape de obiectiv a deschis foc, iar banditţii au ieşit din grajd spre drumul ce duce în Muşca şi în partea grupei 1-a, reuşind să scape fără a deschide foc serios asupra lor.

Grupa 1-a şi o parte din grupa a 2-a, deşi s-au semnalat şi s-a văzut cum banditţii fugeau, nici un miliţian nu au fugit după ei, deşi nu aveau mai mare distanţă de ei, circa 80 m.

Grupa a 3-a, văzând că nu fuge nimeni după ei, un miliţian, anume Popa[333], de la Postul de Miliţie Lupşa, a fugit după el, fără să aducă rezultat, restul nu puteau să fugă fiindcă în direcţia lor se trăgeau cu armele deasupra obiectivului, fără ca banditţii să fie acolo, de către grupa a 2-a[334].

Obiectivul a fost bine înconjurat, grupele a fost bine adăpostite, însă greşeala că nu s-a putut prinde banditţii se datoreşte faptului că grupa 1-a nu a acţionat cum a trebuit şi plus de aceasta miliţienii din grupa 1-a în special nu au fugit după banditţi, ţinând cont că banditţii au fugit dinspre ei şi această grupă era cea mai aproape.

Căpitan de Securitate	Sublocotenent de Securitate
Kovács Mihai	Popa Vasile

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 710, vol. 2, f. 281.

128

[*1949 august*]. Declaraţia miliţianului Popa Cornel referitoare la lupta cu fraţii Macavei în com. Muşca

Declaraţie*

Subsemnatul miliţian Popa Cornel, de la Postul de Miliţie Lupşa, declar următoarele:

---

prin Sentinţa nr. 21 din 25 ian. 1950, emisă de Tribunalul Militar Cluj (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 956, vol. 1, f. 158).

332 Slt. Popa Vasile raporta: „Sublocotenentul de Securitate Sabău şi un civil au oprit pe fata proprietăresei, întrebând-o că cine sunt în grajd şi câţi anume, la care fata a răspuns că nu există, iar în acel moment Macavei Traian a tras un foc de armă înspre civil, care se afla la o distanţă de 10 m, însă nu l-a lovit, iar al doilea foc l-a îndreptat înspre subsemnatul, la care la fel nu m-a lovit. În acel moment, am deschis personal focuri de arme asupra individului, susţinându-mă miliţianul Popa de la Miliţia Lupşa” (*Ibidem*, vol. 4, f. 74).

333 Este vorba de miliţianul Popa Cornel, vezi documentul următor.

334 De altfel, slt. Popa Vasile preciza într-un raport faptul că „întregul efectiv a tras foarte slab, că în loc să tragă în obiectiv trăgeau la vreo 20-30 metri deasupra obiectivului, astfel că eram periclitaţi să fim împuşcaţi” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 956, vol. 4, f. 74).

* Documentul respectă întocmai ortografia originală.

În ziua de 30 spre 31 iulie am fost anunţaţi că fraţii Macavei sunt în pădurea Muştei, la un adăpost de firez. Pe la orele 8^{30} am plecat spre obiectiv. Am fost conduşi [*de*] domni sublocotenenţi prin partea a Hădărăului cătun, unde ajungând în pădure la Muşca circa de 500-600 metri de obiectiv, unde neam aşezat sub un brad stufos şi mi sa arătat obiectivu pe care trebuia săl ţinem cu foc. Prima grupă era condusă de plutonierul Vâtcă, care s-a aşezat în partea dreaptă a obiectivului, grupa 2 era în partea stângă a obiectivului, condusă de d-l sublocotenent Florea, iar eu cu domnul sublocotenent Popa eram în marginea pădurii, pe unde era trecerea lor. Eu mam aşezat lângă un păr deasupra obiectivului [*la*] circa 20 m, iar d-l sublocotenent Popa lângă un măr, tot deasupra obiectivului, circa tot 20 metri. Într-un moment dat au deschis foc fraţii Macavei spre un civil, iar d-l sublocotenent a tras un cartuş, după care ei au observat că este aproape de ei, au îndreptat arma spre d-l sublocotenent şi a tras. Eu am şi deschis foc cu pistolul automat, după care am strigat să deschidă toţi.

Iar după ce au mai atacat, ei au fost siliţi să părăsească adăpostul. După ce a fugit, Traian a sărit peste un gard, era îmbrăcat militar, eu cu d-l sublocotenent am deschis foc asupra lui, iar el s-a fîcut nevîzut. După 1-2 minute a sărit şi Alexandru, care era îmbrăcat civil. Şi după acesta am deschis foc amândoi, după care erau trecuţi pe şosea. Grupa d-lui plutonier Vâtcă nu a deschis foc şi că era într-un câmp bun de tragere. Aceşti indivizi când au trecut gardul erau răniţi din şura unde se odihnea ei, căci s-a văzut sângele pe gard. Iar eu am fugit după ei pe câmp şi d-l sublocotenent Popa a sărit să fugă cu mine, iar dânsul a fost atacat de cartuşele de la ai noştri trăgând tot la picioarele dânsului, după care a fost silit să se adăpostească. Eu am fugit după Traian, iar el după ce ma sărit a tras un cartuş după mine, eu am venit înapoi şi am cerut ajutor şi nu a venit nimeni. Dacă grupa condusă de d-l plutonier Vâtcă deschidea foc spre ei când au fugit pe drum ei erau prinşi pe loc. D-l plutonier major Durnea Petre a strigat trageţi şi înaintaţi că fug şi nici un miliţian nu a fugi după ei.

Atât declar, susţin şi semnez propriu.

Miliţian Popa Cornel

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 956, vol. 4, f. 40.

129

1949 august 3. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj referitor la urmările luptei din com. Muşca cu fraţii Macavei

Serviciul Securităţii Poporului judeţul Turda
[*Nr.*] 1/10.084
3 august 1949

Către
Direcţia Regională a Securităţii Poporului Cluj

Obiect: Referitor la acţiunea din comuna Muşca, jud. Turda, asupra fraţilor Macavei.

Urmare raportului nostru nr. 1/10.084 din 1 august 1949, referitor la acţiunea din comuna Muşca, jud. Turda, asupra criminalilor fraţilor Macavei, raportăm detaliat următoarele:

Macavei Alexandru, în ziua de 31 iulie a.c. fiind scăpat din acţiune cu o rană gravă la cap în partea stângă, rană primită în grajd, a fugit o distanţă de circa 3 km şi 200 m, unde a căutat să se adăpostească la locuitorul Fonoage Ioan (actualmente reţinut la acest Serviciu de Securitate), cu scopul de a se pansa, însă acesta nu a fost găsit acasă de către criminal, a alergat la o altă casă, însă nereuşind să-l găsească acasă a mers pe un părău circa 500 m, iar pentru că în regiunea aceea se aflau organele noastre în căutarea urmăriţilor şi pentru că nu mai putea suporta rana, s-a împuşcat cu arma pe care o avea asupra lui.

Criminalul s-a împuşcat la orele 1[20] în ziua de 31 iulie a.c.

Fugarul Macavei Traian, care la fel a reuşit să fugă din acţiune, însă şi acesta grav rănit, întrucât din declaraţiei proprietarei casei unde au locuit fugarii, anume David Sofia, reiese că în timpul fugii lui înspre sat se ţinea cu ambele mâini aplecat înainte şi abia putea să meargă, văietându-se în acelaşi timp către susnumita femeie.

Macavei Traian a fugit tot în direcţia unde a fugit fratele său Alexandru şi a fost văzut de o femeie până în acel părău unde s-a împuşcat fratele său Alexandru, luând direcţia înspre comuna Geamăna, de unde i s-au pierdut urmele.

În ziua de 31 iulie 1949, când s-a împuşcat Macavei Alexandru pe la orele 13[20], la circa 20 minute s-a auzit o împuşcătură şi deci deducem că susnumiţii s-au întâlnit în timpul fugii lor şi pentru a nu fi prinşi de vii s-au înţeles să se împuşte şi deci acele două împuşcături nu au putut fi decât că s-au împuşcat şi unul şi altul.

Dacă nu se decidea Macavei Traian [*Alexandru* – n.n.] să se sinucidă, în mod sigur fratele său Traian îi lua arma, muniţia, pentru a [*le*] putea da la un alt fugar care se va ataşa lui.

Macavei Traian este surd şi sprijinul îl avea numai în fratele său Alexandru, adevăratul criminal, iar în caz eventual că în prezent este în viaţă, siguranţă pe sine nu mai are, neavând spiritul unui fugar periculos.

În ziua de 1 august 1949, organele noastre, împreună cu şase organe de-ale Miliţiei, s-au deplasat în vederea căutării fugarului Macavei Traian, precum şi identificării cadavrului [*lui*] Macavei Alexandru, în care scop cadavrul lui Macavei Alexandru a fost identificat că într-adevăr el este, identificarea fiind făcută de către persoanele care l-au cunoscut de mic copil şi anume de către femeia David Sofica, ce a lucrat mai mult timp la susnumiţii criminali.

Asupra lui Macavei Alexandru s-au găsit o cărticică de rugăciuni, două fotografii, sentinţa de condamnare la muncă silnică pe viaţă, una armă tip rusesc, un sac merinde tip militar şi 38 cartuşe, un piaptăn de os şi una batistă.

Macavei Alexandru era îmbrăcat în haine ţărăneşti din regiunea Muşca, pantaloni bufanţi de lână de casă gri, veston ţărănesc de lână de culoare gri, în cap una şapcă şi în picioare bocanci.

Fratele său Macavei Traian era îmbrăcat în haine militare kaki de ostaş.

Totodată, raportăm că după terminarea acţiunii, făcându-se percheziţia domiciliară unde au locuit criminalii, în urma lor s-au găsit următoarele:

Una raniţă tip civilă, una cutie de binoclu, un încărcător pentru armă Daimller, una traistă ţărănească, pe care o întrebuinţa ca raniţă, un bidon de apă, una gamelă, un cojoc de piele de oaie, un ştergar, 61 ruble fabricate în anul 1937, una panglică de „Virtute Militară”,

una medalie „Carol I” pentru trecerea Donului şi una medalie „Ferdinand I” din războiul trecut[335].

Echipele noastre pentru căutarea lui Macavei Traian se află şi în prezent la faţa locului şi vor sta mai multe zile.

Orice rezultat pozitiv în acest sens vom raporta la timp.

Căpitan de Securitate
Kovács Mihai

Sublocotenent de Securitate
Popa Vasile

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 956, vol. 3, f. 360-361.

130

1949 august 3. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Nicolae Niţescu referitoare la încercările de confecţionare a avertizoarelor comandate de Nicolae Dabija

Dată în faţa noastră azi, 3 august 1949, pentru neschimbare.
Locotenent de Securitate
Ticiu Ladislau

Declaraţie

Subsemnatul Niţescu Nicolae, de profesie maior în rezervă, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, Parcul Vatra Luminoasă, str. B, nr. 13, declar următoarele:

Prin scrisoarea primită de la Dabija prin Cosma pe la data de 20 ianuarie 1949, mi s-a cerut să confecţionez 100 (una sută) avertizoare, după schiţa şi modelul trimis.

Pentru procurarea lor, m-am adresat la două ateliere – unul pe str. Mihai Bravu şi altul pe strada Avrig. Primul atelier a executat 50 (cincizeci) bucăţi din piesele comandate, adică percutorul avertizorului. Cel de-al doilea atelier nu le-a executat bine şi le-am refuzat

Aceste 50 percutoare urmau să fie trimise lui Dabija în cazul când şi celelalte piese ar fi fost executate, astfel ca avertizorul să fie complet.

Pentru a nu fi găsite la mine acasă de către organele Siguranţei, aceste percutoare, împreună cu cele 4 (patru) hărţi militare privind regiunile Cluj-Turda şi Valea Oltului, care hărţi au fost primite de la Angheluţă, le-am dus la acesta pe la sfârşitul lunii februarie 1949.

Avertizoarele confecţionate după schiţa şi modelul trimis de Dabija puteau fi întrebuinţate în scopul de a semnala apropierea unei persoane în zona unde acestea erau instalate, în modul următor:

Se instalează avertizoarele în jurul unei zone, prin fixarea lor în pari bătuţi în pământ, şi se leagă între ele cu o sârmă subţire, invizibilă.

[335] Foarte probabil decoraţiile îi aparţineau lui Alexandru Macavei, fost ofiţer activ (deblocat în 1946) şi participant la luptele din U.R.S.S.

Când o persoană se apropie de locul împrejmuit şi loveşte sârma cu piciorul, percutorul avertizorului se declanşează şi se produce o detunătură care dă de veste celor interesaţi.

Dabija nu mi-a scris anume pentru ce întrebuinţează aceste avertizoare, dar după modelul şi schiţa trimisă, iar eu cunoscând tehnica funcţionării acestora, am dedus că vor fi întrebuinţate în scopul arătat mai sus.

Lui Dabija i-am trimis, prin Cosma, un percutor şi încă o piesă din cele nereuşite la atelier, iar în ceea ce priveşte cele 49 percutoare duse de mine la Angheluţă nu ştiu dacă au fost expediate la Dabija sau nu.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Sibiu, 3 august 1949 Nicolae Niţescu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 289.

131

1949 august 3. Declaraţie dată în anchetă de Dumitru Fuga referitoare la întreaga sa activitate anticomunistă[336]

Dată în faţa noastră azi, 3 august 1949.
Vizată de noi spre neschimbare.
Locotenent de Securitate
Ruşeţ Vasile

Declaraţie

Subsemnatul Fuga Dumitru, născut în comuna Benic, judeţul Alba, în anul 1925, luna martie, ziua 15, din părinţi Silvestru şi Maria, de profesie tatăl cojocar şi mama casnică, trăiesc şi sunt în viaţă, de naţionalitate română, de cetăţenie română, de religie greco-catolic, nu am trecut la ortodoxism, de profesie învăţător, posed ca studii Şcoala Normală şi 2 ani Academia Teologică din Blaj, cu serviciul militar nesatisfăcut, fiind amânat pentru studii, necăsătorit, avere nu posed, condamnat nu am mai fost, cu ultimul domiciliu în comuna Întregalde, judeţul Alba, declar următoarele:

Sunt născut din părinţi, tata cojocar, mama casnică, tatăl în trecut şi în prezent nu a făcut politică, idem mama. Sora mea, Virginia, de 29 ani, de profesie casnică, căsătorită cu Spiridonescu Nicolae, de profesie mecanic C.F.R., domiciliază în Braşov, în trecut şi în prezent nu a făcut politică, Silvia de ani 27, de profesie funcţionară C.F.R., necăsătorită, în trecut nu a făcut politică, în prezent este în P.M.R., cu domiciliul în Braşov; sora mea Elena, de ani 21, de profesie casnică, căsătorită cu Teleoacă Iordache, de profesie plutonier în aviaţie, cu domiciliul în Buzău, în trecut şi în prezent nu a făcut politică; Maria, de ani 20, de

---

336 Pentru amănunte suplimentare, recomandăm a fi consultată lucrarea memorialistică a lui Dumitru Fuga, intitulată *Povestea vieţii mele – o poveste adevărată*, Editura Eurostampa, Timişoara, 2002

profesie casnică, căsătorită cu Doncea Silviu, de profesie notar, domiciliază în com. Ghirbom, jud. Alba, în trecut şi în prezent nu a făcut politică; Emilia, de ani 17, de profesie funcţionară, necăsătorită, cu domiciliul în comuna Benic, judeţul Alba, în trecut şi în prezent nu a făcut politică.

Şcoala Normală am făcut-o în Blaj, din anul 1936-1944, iar din anul 1946-1948 am făcut [*în*] particular Academia Teologică, în acelaşi timp făcând funcţia de învăţător în comuna Întregalde, judeţul Alba, până în anul 1949.

În intervalul de timp începând din anul 1936 şi până în anul 1944, când am terminat Şcoala Normală din Blaj, nu am fost încadrat în nici un partid politic, totuşi 23 august 1944 m-a găsit un simpatizant al fostelor partide istorice, fapt care m-a făcut să nu văd bine actul de la 23 august 1944, devenind şi mai tare în această direcţie prin faptul că reformele sociale făcute la noi în ţară nu le-am văzut bine.

După 23 august 1944 am avut anumite discuţii referitoare la mersul politicii, atât la noi în ţară, cât şi pe plan internaţional, fiind în contrazicere cu aceia cu care discutam, deoarece eu credeam într-o apropiată schimbare a politicii pe plan internaţional, iar învingători în această schimbare îi vedeam pe anglo-americani, cu atât mai mult convingerea mea se întărea prin faptul că în raport cu schimbarea politicii pe plan internaţional vedeam o schimbare şi la noi în ţară, iar la conducere vedeam pe vechii politicieni, al căror simpatizant eram, fapt ce m-a determinat ca până în prezent să nu mă încadrez în nici o organizaţie democrată.

Pe Pascu Cornel l-am cunoscut din copilărie, am ştiut că în anul 1946 numitul Pascu Cornel s-a ocupat cu organizarea fostului P.N.Ţ. Maniu în localitate, fapt ce m-a determinat să-l simpatizez mai mult pentru acest fapt.

Prin luna iulie 1948, numitul Pascu Cornel mi-a spus că vrea să organizeze o organizaţie subversivă, cerându-mi să intru şi eu în această organizaţie, la care eu am fost de acord, după ce în prealabil mi-a explicat scopul acestei organizaţii, şi care scop era următorul:

În momentul când se producea declanşarea unui război de către anglo-americani contra ţărilor cu democraţie populară, noi, respectiv organizaţia care o formam, să ocupăm autorităţile administrative, ca: primării, telefoane, posturi de miliţie, întreruperea circulaţiei principale, venind astfel în ajutorul anglo-americanilor, iar tot în acelaşi timp să procedăm la arestarea conducătorilor organizaţiilor democrate şi a acelora cu funcţii de răspundere în aparatul de stat. Prin luna august 1948, m-am întâlnit cu numitul Sandu Maxim, care la fel mi-a explicat cele de mai sus – ceva mai mult. Sandu Maxim mi-a mai spus că el are un depozit de muniţii şi armament care-l va scoate la momentul oportun. Discuţii referitoare la formarea acestei organizaţii am mai avut cu Sandu Maxim în locuinţa preotului greco-catolic Suciu Nicolae şi în locuinţa numitului Avrămuţ Dumitru, despre care se credea că ar fi şeful organizaţiei în regiunea noastră.

Căutând să mă interesez mai [*în*] amănunt despre această organizaţie, am întrebat pe Sandu Maxim de unde ştie cele ce mi-a spus mie, la care mi-a răspuns că el are legături cu centrul acestei organizaţii din Bucureşti, unde se găseşte instalat şi un post de radio-emisie, prin care primeşte directive din Anglia şi America, nu mi-a dat însă nume de persoane.

Într-o noapte, Florinc Mihai a adus acasă la el 4 (patru) oameni, dintre care am remarcat pe Sandu Maxim, iar restul prezentându-se reţin numele unuia de Radu, restul nu le

mai reţin numele, care mi s-a spus că merg în comuna Ghioncani şi Mogoş, bănuiesc că erau veniţi cu scopul de a se interesa de organizaţie.

Mai declar că am asistat la o discuţie între preotul Suciu Nicolae şi Sandu Maxim referitor la această organizaţie, auzind pe preotul Suciu spunând către Sandu Maxim că de ce nu vrei să asculţi de mine, căci eu ţi-am spus să nu vii cu nimeni străin pe aici, la care Sandu Maxim a răspuns că eşti legionar şi legionarii trebuie să colaboreze, să fie uniţi cu membrii fostului P.N.Ţ. Maniu, eu deducând din aceasta mai mult că Sandu Maxim ar fi sub ordinele preotului Suciu Nicolae. Mai cunosc pe numiţii Vandor Sabin, Vandor Victor, Florinc Mihai, Nistor Ioan şi Bolfea Silvestru, care făceau parte din această organizaţie; discuţii referitoare la organizaţie nu am avut decât cu Florinc Mihai, care mi-a spus că la Muntele Mare sunt mai mulţi oameni organizaţi şi înarmaţi care aşteaptă declanşarea războiului împotriva ţărilor cu democraţie populară, iar atunci ei împreună cu noi să desfăşurăm activitatea cum am spus mai sus.

Activitatea depusă de mine în cadrul acestei organizaţii a constat în ţinerea de legături cu membrii acestei organizaţii, am luat parte la diferite consfătuiri cu membrii organizaţiei şi fiind de acord cu scopul şi caracterul organizaţiei.

Faptul ce m-a determinat să nu divulg aceste chestiuni chiar de la prima mea întâlnire cu Pascu Cornel a fost că cunoscând scopul organizaţiei, care era răsturnarea actualului regim şi înlocuirea lui cu un alt regim după principiile vechilor partide istorice, a fost că subsemnatul tocmai aşa ceva doream.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Alba Iulia, la 3 august 1949 Fuga Dumitru

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 1, f. 175-178.

132

1949 [*august*]. Fişă întocmită de S.J.S.P. Alba cuprinzând datele de identificare ale lui Dumitru Fuga şi propunerea de trimitere în justiţie

Reţinut la Serviciul Judeţean de Securitate Alba
…[*] 1949

Elemente de identificare

I. Fuga Dumitru

Născut la 15 martie 1925 în comuna Benic, jud. Alba, fiul lui Silvestru şi Maria, tatăl de meserie cojocar şi mama casnică, ambii domiciliaţi în comuna Benic, jud. Alba, nu posedă pământ arabil.

Posedă Şcoala Normală şi doi ani de Academia Teologică din Blaj, domiciliat în comuna Întregalde, jud. Alba, nu posedă avere.

[*] Lipsă în textul original. Dumitru Fuga a fost arestat de S.J.S.P. Alba la 7 martie 1949.

Serviciul militar nesatisfăcut.

Fraţi are pe Virginia, căsătorită [*cu*] Spiridonescu Nicolae, casnică, cu domiciliu în Braşov, str. Cacova, nr. 34, în trecut ca şi în prezent nu a fost încadrată în nici o organizaţie politică.

Silvia, de profesie funcţionară la C.F.R. Braşov, necăsătorită, cu domiciliul în Braşov, nu ştiu dacă face parte din vreun partid politic.

Elena, căsătorită cu Teleoca Iordache, de profesie casnică, cu domiciliul în Buzău, nu ştiu dacă face parte din vreun partid politic.

Maria, căsătorită cu Doncea Silviu, casnică, cu domiciliul în Ghirbom – Alba, în trecut ca şi în prezent nu a făcut politică.

Emilia, necăsătorită, cu domiciliul în Benic – Alba, funcţionară la Primăria Benic – Alba, în trecut ca şi în prezent neîncadrată în nici o organizaţie politică.

II. Antecedente

În trecut nu a fost încadrat în nici o organizaţie politică.

Condamnat nu a mai fost.

III. Rezultatul percheziţiilor

Cu ocazia percheziţiei domiciliare efectuate la locuinţa susnumitului în comuna Întregalde, jud. Alba, nu s-a găsit armament şi muniţii.

IV. Ştiinţe rezultate din declaraţiile sale

Din declaraţia dată la cercetări, susnumitul recunoaşte că a făcut parte din organizaţia subversivă din Întregalde, jud. Alba, care era condusă de Avrămuţ Dumitru.

În luna octombrie 1948 a luat parte la o şedinţă care s-a ţinut la locuinţa numitului Mihai Florinc, din com. Întregalde, la acea şedinţă a luat parte şi Alexandru Maxim, Radu Ionescu şi alţii.

A avut cunoştinţă de bandele din munţi, precum şi că a discutat despre aceasta cu Suciu Nicolae, preot greco-catolic, din com. Întregalde, jud. Alba, precum şi că şeful organizaţiei subversive pe jud. Alba era Suciu Nicolae.

V. Ştiinţe rezultate din declaraţiile altora

-

VI. Confruntări

Nu s-au făcut.

VII. Caracterizări personale

Anchetatul este o fire calmă, energic, inteligent, nu ascunde faptele făcute de susnumitul, sincer.

VIII. Concluzii

În fapt, susnumitul se face vinovat de activitate subversivă dusă în cadrul organizaţiei subversive din comuna Întregalde, jud. Alba.

În drept, aceste fapte sunt calificate ca uneltire contra ordinii sociale şi securităţii statului.

IX. Propuneri

Trimiterea lui în justiţie cu întreg lotul.

Anchetator
Locotenent Ruşeţ Vasile

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 1, f. 170-171.

133

1949 august 4. Autobiografie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Titus Ceauşu

Dată în faţa noastră azi, 4 august 1949.
Vizată de noi spre neschimbare.
Locotenent Ruşeţ Vasile

Declaraţie

Subsemnatul Ceauşu Titus, născut în com. Botoşeşti-Paia, jud. Dolj, în anul 1910, luna octombrie, ziua 23, din părinţi Marin şi Maria, sunt în viaţă, de profesie agricultori, de naţionalitate şi cetăţenie română, de profesie profesor, fost locotenent-colonel, în prezent în rezervă, posed ca studii 8 clase de liceu, serviciul militar satisfăcut în aviaţie ca pilot, căsătorit cu Eugenia Bărbulescu, am un copil cu numele de Ileana, de ani 6 şi jumătate, avere imobiliară nu posed, condamnat nu am mai fost, [*cu*] ultimul domiciliu în Bucureşti, Calea Călăraşi, nr. 132, declar următoarele:

Sunt născut din părinţi ţărani, tatăl meu pe vremuri a fost, cred, simpatizant al Partidului Naţional Liberal, în prezent nu face nici o politică, mai am trei fraţi, şi anume:

- Gheorghe Ceauşu, de ani 50, de profesie ofiţer pensionar, căsătorit, în trecut şi în prezent nu a făcut politică, domiciliază în Bucureşti, Calea Călăraşi, nr. 132,
- Eugenia Ceauşu, căsătorită Dăscălescu, de profesie casnică, în trecut şi în prezent nu a făcut politică, domiciliază în comuna Botoşeşti-Paia, jud. Dolj,
- Eufrosina Ceauşu, căsătorită Popescu, de ani 44, de profesie învăţătoare, domiciliază în comuna Botoşeşti-Paia, jud. Dolj, în trecut nu a făcut politică, iar în prezent membră P.M.R.

Din anul 1921 până în anul 1928, am făcut Liceul Militar la Iaşi, iar din 1929 până în 1931 am făcut Şcoala Pregătitoare de Ofiţeri de Aviaţie din Bucureşti, de unde am ieşit cu gradul de sublocotenent, fiind repartizat la Centrul de Instrucţie al Aeronauticii în Bucureşti, unde am stat până în anul 1936, unde am fost şi avansat la gradul de locotenent.

Din anul 1936 şi până în anul 1940 am fost la Şcoala Pregătitoare de Ofiţeri de Aviaţie din Bucureşti, unde am fost şi avansat la gradul de căpitan.

Din anul 1940 şi până în anul 1942 am fost elev la Şcoala Superioară de Război.

Din luna septembrie 1942 până la 1 aprilie 1943 am fost pe frontul de răsărit, ca şef al Biroului Operaţii al Flotilei 2 Vânătoare.

Pe front am fost decorat cu „Steaua României", clasa [*a*] V [*-a*], cu panglică de virtute militară, şi „Virtutea Aeronautică" crucea de aur cu spade, ambele decoraţii fiind primite de mine pentru merite de serviciu.

Din 1 aprilie 1943 şi până în 20 noiembrie 1946 am fost în Statul Major al Aerului.

Din 1946 şi până în 1 septembrie 1947 am fost la Flotila 1 Vânătoare, când am fost trecut din oficiu în rezervă.

Pe când mă găseam la liceu la Iaşi, datorită faptului că în acea vreme Mişcarea Legionară apărea şi lua proporţii, fiind consideraţi de mine ca o mişcare care reprezintă mai

bine interesele românilor, o simpatizam într-o măsură oarecare, iar mai târziu dictatura antonesciană am simţit-o şi acceptat-o datorită educaţiei mele de militar, de la vârsta de 10 ani, de a executa ordinele în totalitatea lor.

În prezent nu fac politică.

Prin luna februarie 1949, am fost chemat de numitul Carra Ioan la o întâlnire în garsoniera din str. Olari, pentru a mă întâlni cu el şi cu Angheluţă Mihai, despre care el afirmase că va veni pentru a discuta chestiuni comerciale. M-am dus împreună cu Angheluţă Mihai, iar ulterior a venit şi Carra Ioan, unde am discutat situaţia politică internaţională, problemă ridicată de numitul Angheluţă Mihai, şi care mai spunea că ar avea informaţii că în curând se vor face arestări în rândul funcţionarilor comprimaţi şi în special al ofiţerilor deblocaţi şi că în munţi ar fi o organizaţie subversivă, un loc de refugiu pentru cei vizaţi în această direcţie.

Tot în luna februarie sau martie, la începutul anului acesta, am fost chemat din nou la Carra Ioan, în acelaşi loc, pentru a discuta tot chestiuni comerciale.

Ducându-mă la locul indicat, am găsit acolo pe numiţii Angheluţă Mihai şi încă o persoană, care s-a prezentat cu numele de Niţescu Nicolae, ulterior venind şi numitul Carra Ioan, unde s-a pus din nou în discuţie de către Angheluţă Mihai situaţia politică, internă şi externă, vorbind în acelaşi timp despre un război posibil între anglo-americani şi U.R.S.S., din care prevedea că ar ieşi învingători pe anglo-americani, unde ne-a făcut propuneri din nou ca pentru securitatea noastră personală să fugim în munţi la organizaţia subversivă. Tot la această întrunire, numitul Angheluţă Mihai ne-a vorbit că vrea să facă, în caz că situaţia politică internă şi externă se va schimba, o organizaţie politică şi că peste câtva timp ne va prezenta un program politic conceput de el pentru această organizaţie.

În luna martie 1949 am avut din nou întâlnire în acelaşi loc, subsemnatul, Carra, Angheluţă şi Niţescu, unde tot numitul Angheluţă a pus din nou în discuţie crearea organizaţiei politice şi că nu a avut timp pentru întocmirea programului, însă îl va întocmi şi-l va prezenta ulterior.

Nu ni l-a prezentat, deoarece au survenit arestările noastre.

Numitul Angheluţă Mihai, din cele ce ne spunea nouă, intenţiona să organizeze un partid politic, iar la o eventuală schimbare a politicii pe plan internaţional, când ar fi trebuit să se schimbe şi politica la noi în ţară, numitul să fie conducătorul acestui partid. Subsemnatul, dacă politica pe plan internaţional s-ar fi schimbat şi s-ar fi schimbat şi la noi în ţară, iar Angheluţă Mihai ar fi reuşit să creeze un partid politic al cărui program şi scopuri îmi conveneau, cred că aş fi aderat.

Motivele care m-au determinat să nu divulg cele afirmate de Angheluţă Mihai, precum şi întâlnirile noastre, au fost că în primul rând nu vedeam serioasă chestiunea pusă de Angheluţă, iar în al doilea rând, având unele reproşuri faţă de actualul regim, doream o schimbare a politicii pe plan internaţional, care ar fi adus după ea oarecare schimbări a politicii pe plan intern.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez, propriu, nesilit de nimeni.

Alba Iulia 4 august 1949 Ceauşu Titus

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 423-425.

1949 august 5. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Iosif Ţălnaru privind „promisiunile” făcute lui Dumitru Măgureanu şi Ioan Oargă că le va da armament

Dată în faţa noastră azi, 5 august
1949, spre neschimbare.
Sublocotenent **Şandru Ioan**

Declaraţie

Subsemnatul plutonier Ţălnaru Iosif, din Batalionul Pontonieri Râuri, născut la 10 noiembrie 1919, în comuna Gârbova de Jos, judeţul Alba, fiul lui Ilarie, agricultor, decedat, şi al Ravecăi, casnică, serviciul militar ca activ satisfăcut la Batalionul 1 Pionieri Munte din Aiud, cu contingentul 1938, carte ştiu, patru clase primare, de naţionalitate şi cetăţenie română, căsătorit cu Viorica, născută Munteanu, am un copil de cinci ani, avere posed o jumătate de jugăr, condamnat nu am mai fost, cu ultimul domiciliu în Alba Iulia, str. Karl Marx, nr. 13, declar următoarele:

În anul 1926 am început să urmez şcoala primară din comuna Gârbova de Jos, jud. Alba, unde am făcut patru clase, şi apoi am stat la părinţi timp de vreo trei ani. În acest timp a murit tata, iar mama m-a dat ca copil de trupă la Batalionul 1 Pionieri de Munte din Aiud. În toamna anului 1937, am fost încadrat ca voluntar şi am satisfăcut serviciul militar în termen de doi ani. În toamna anului 1939 am intrat în Şcoala de Subofiţeri Activi de Geniu. În toamna anului 1940 am terminat şcoala, fiind avansat sergent major şi repartizat la Regimentul 3 Transmisiuni, unde am făcut serviciu până în toamna anului 1945, când am fost mutat la Cercul Teritorial Someş. În toamna anului 1945, am fost mutat la Batalionul Pontonieri Râuri, unde am stat până în prezent.

În luna ianuarie 1949, mă aflam într-o seară la o cârciumă cu maistrul cizmar Măgureanu Gheorghe, unde am băut vin. În acest timp a venit băiatul acestui maistru, cu numele de Măgureanu Dumitru, şi a băut şi el cu noi împreună. La despărţire, băiatul acestui maistru mi-a spus că o să vină până la mine. A doua zi a venit la mine şi mi-a cerut să-i dau şase grenade. Eu i-am spus că nu am de unde să-i dau şi l-am întrebat că ce face cu ele. El mi-a spus că-i trebuie, că el are legătură cu nişte partizani de la Abrud, unde este generalul Mociulschi. Eu i-am spus să nu umble cu prostii din astea, că sunt numai zvonuri. Văzând că nu i-am dat, nu a mai insistat şi a plecat. A doua zi a venit din nou la mine şi mi-a cerut să-i dau un pistol şi eu i-am spus că nu am de unde să-i dau şi că nu am decât pistolul meu la care am dreptul să-l port. El a stăruit mai mult să-i dau şi ca să mă convingă mi-a spus că are legătură cu un student ce e în legătură directă cu Mociulschi. A doua sau a treia zi, seara, mă aflam într-un restaurant, unde am băut bere, şi în acest timp a venit elevul Măgureanu Dumitru şi am mai băut şi amândoi, după care mi-a spus să ieşim în stradă să-mi facă cunoştinţă cu acel student şi, într-adevăr, în stradă am întâlnit pe acel individ, ce s-a prezentat cu numele de studentul Oargă şi m-a luat dintr-o dată cu cuvintele: „Uite ce este, domnule plutonier, noi avem nevoie de armament de la dumneata”. Eu fiind şi băut şi curios

să aflu, crezând că voi afla mai multe de la el, am început să-i spun că nu-l cred şi el mi-a spus că dacă îmi va aduce dovezi îi dau, eu atunci i-am spus că da.

Atunci fiind grăbit, aşa cum spunea, mi-a spus că îmi va da un camion şi opt oameni, pe care tot trebuie să-i ducă la Abrud, la Mociulschi, şi la despărţire mi-a spus că mă face atent să nu spun cuiva că am stat de vorbă cu el, că voi plăti împreună cu întreaga mea familie şi mi-a spus de un colonel de la Aiud care a plătit tot aşa, dar al cărui nume nu-l mai ţin minte.

Camionul despre care îmi spunea era destinat să transporte armamentul despre care vorbea el la Abrud. În timpul discuţiei mele cu Oargă mi-a dat de înţeles că ei vor veni la conducere, dar nu mai îmi amintesc cuvintele cu care s-a pronunţat el. Aceasta a fost prima şi ultima întâlnire a mea cu acel Oargă până azi şi care nu a durat mai mult de câteva minute, spunându-mi că e grăbit să meargă într-o comună peste Mureş, unde are treabă.

Motivul care m-a determinat să-i promit lui Oargă că-i voi procura armament a fost faptul că am vrut să aflu din cine este compusă organizaţia subversivă şi ce scopuri urmăreşte.

Aceasta îmi este declaraţia ce o dau şi susţin şi semnez nesilit de nimeni.

5 august 1949 Plutonier Ţălnaru Iosif

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 455-456.

135

1949 august 6. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Mihai Angheluţă privind relaţiile sale cu Ioan Carra şi Titus Ceauşu

Dată în faţa noastră azi 6 august 1949
şi vizată spre neschimbare.
Căpitan Cosma Alexandru

Declaraţie

Subsemnatul Mihai Angheluţă, de profesie diplomat, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, str. Lt.-col. Papazoglu, nr. 41, declar următoarele:

Pe Carra Ioan îl cunosc de la Magazinul „Winter" din Bucureşti, unde eram colegi, el în calitate de casier, iar eu ca funcţionar contabil. Pe Ceauşu Titus îl cunosc prin Carra. La începutul lunii martie 1949, vrând să-l prezint pe Niţescu lui Carra, am chemat pe Carra şi pe Ceauşu în garsoniera pe care eu o foloseam în str. Olari. Carra a venit cu Ceauşu, iar eu l-am adus pe Niţescu.

Primul subiect al conversaţiilor a fost referitor la un aranjament cu caracter de afaceri, pentru care Niţescu să obţină prin Carra posibilitatea de a cumpăra din magazin mărfuri, din revânzarea cărora să realizeze un beneficiu. Carra l-a amânat pe Niţescu cu răspunsul pentru o dată ulterioară.

Al doilea subiect al conversaţiilor a fost cu caracter politic, şi anume am discutat despre situaţia politică internă şi externă şi despre zvonurile care circulau în legătură cu

arestarea ofiţerilor deblocaţi din armată. Cum Carra, Ceauşu şi Niţescu erau toţi foşti ofiţeri, eu l-am rugat pe Niţescu să comunice celorlalţi doi că noi avem legături cu o organizaţie din munţi, pentru [*a*] examina dacă refugierea în munţi n-ar fi pentru ei în cazul când s-ar fi luat măsurile de mai sus. Carra şi Ceauşu au respins ideea de a se refugia în munţi şi au respins din capul locului ideea de a participa la vreo acţiune practică şi imediată.

Discutând mai departe, noi toţi am fost de părere că este mai importantă pregătirea unui grup politic, adunat împrejurul unui număr de idei, pe baza cărora noi credeam că s-ar putea forma un nou partid politic, în ipoteza în care situaţia internă s-ar fi schimbat în aşa fel încât să permită existenţa unui asemenea organism.

Pentru redactarea programului de idei am fost însărcinat eu.

După aceasta ne-am despărţit, urmând să ne întâlnim într-o altă dată. A doua întâlnire a avut loc la circa o săptămână, când eu am comunicat că nu am avut timp să redactez programul de idei şi după ce ne-am schimbat din nou veştile pe care le aveam fiecare ne-am despărţit, urmând să ne întâlnim peste o săptămână.

Între timp am fost arestat.

Despre opiniile politice ale lui Carra şi Ceauşu, declar că erau nemulţumiţi pentru că fuseseră scoşi din armată, deşi se considerau elemente militare bune. Apoi ei aveau o părere contrară actualului regim în mai multe privinţe, ca de exemplu suprimarea libertăţilor.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

6 august 1949 Mihai Angheluţă

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 267.

136

1949 august 6. Proces-verbal întocmit de căpitanul Cosma Alexandru privind încheierea cercetărilor asupra lotului Dabija

Proces-verbal

Încheiat astăzi, şase august, anul una mie nouă sute patruzeci şi nouă.

Noi, Cosma Alexandru, căpitan de Securitate, din Direcţia Regională de Securitate Sibiu.

Încheind cercetările privitoare pe numiţii Dabija Nicolae, Scridon Ioan, Mihălţan Traian, Onea Titus, Raţiu Augustin şi ceilalţi mai jos menţionaţi, care au iniţiat şi organizat, colaborat şi participat la constituirea unei bande subversive teroriste, politică şi paramilitară, au coordonat şi condus activitatea subversivă a bandei, au intrat în legătură cu membrii oficiali ai Misiunii Turciei, pentru stabilirea de legături cu membrii autorizaţi ai Ambasadei Americane de a solicita sprijinul acestora în vederea declanşării unei insurecţii armate contra actualei ordini în stat.

Au iniţiat şi întreprins acţiuni teroriste şi atentate împotriva conducătorilor politici ai instituţiilor de stat, precum şi a funcţionarilor acestora. Au iniţiat acte de sabotaj, precum şi

atacuri armate asupra instituţiilor militare pentru însuşirea armamentului necesar înarmării bandei.

Au lansat zvonuri tendenţioase în rândurile populaţiei cu scopul de a forma o stare de spirit agitată, creând astfel o psihoză specială în rândurile populaţiei în legătură cu declanşarea unui nou război între anglo-americani şi U.R.S.S.

Aveau în program a organiza atentate de cale ferată, aruncarea podurilor în aer, distrugerea şoselelor şi alte asemănătoare acte de sabotaj.

În eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi U.R.S.S., au stabilit organizarea unor atacuri de hărţuială în spatele trupelor române şi sovietice, precum şi ocuparea punctelor strategice, urmărind prin aceasta aservirea teritoriului R.P.R. forţelor imperialiste străine, duşmănoase democraţiei şi actualei ordini în stat.

S-au opus înarmaţi şi au tras în autorităţile de stat legale atunci când au fost încercuiţi.

Astăzi data de mai sus încheind cercetările, am stabilit următoarele:

1. **Dabija Nicolae**, maior de rezervă prin demisie, născut în 1907, luna aprilie, ziua 18, cu domiciliul în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25.

A iniţiat şi organizat banda teroristă din foşti legionari, P.N.Ţ.-işti, militari deblocaţi şi elemente chiabure, pentru atacarea instituţiilor publice şi militare, asasinarea conducătorilor politici, acte de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor, nodurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor, lansarea de zvonuri tendenţioase, de a produce panică în rândurile populaţiei, precum şi declanşarea unei insurecţii armate în scopul răsturnării actualului regim.

În vederea celor de mai sus, începând din primăvara anului 1948, a redactat un manifest cu caracter antidemocratic, terorist şi vădit caracter monarhist, care a fost împărţit elementelor duşmănoase regimului din Bucureşti, ajutat de acuzatul Angheluţă Mihai.

A luat legătură cu membri autorizaţi ai Ambasadei Americane prin consulul turc, solicitând ajutorul acestora pentru susţinerea bandei.

A grupat în jurul său un număr din elementele enumerate mai sus, cu care s-a instalat în Muntele Mare, din regiunea Turzii, pentru a-şi putea pune mai uşor planurile în aplicare.

Pentru procurarea de fonduri necesare bandei, a condus un grup înarmat care a atacat şi jefuit Percepţia din Teiuş, de unde au jefuit suma de lei 310.000, din care sumă s-a procurat armament, muniţie, alimente şi materiale necesare bandei.

A redactat un manifest intitulat „Proclamaţia” şi semnat „Frontul Apărării Naţionale”, cu conţinut antisovietic şi antidemocratic, care, multiplicat, urma să fie împărţit în centrele populate ale ţării. De asemenea, a redactat Statutul bandei şi formula de jurământ, pe care membrii bandei urmau să-l depună.

În ziua de 4 martie 1949, când au fost descoperiţi şi împresuraţi de trupe, a condus banda teroristă înarmată, dând ordin de a trage în trupe, trăgând el însuşi cu arma şi aruncând trotil şi grenade asupra acestor trupe, care în urma faptului de mai sus au avut trei morţi şi şase răniţi.

2. **Scridon Ioan**, plutonier de jandarmi, trecut în cadrul disponibil, născut în anul 1922, luna februarie, ziua 22, cu domiciliul în com. Benic, jud. Alba Iulia [*Alba* – n.n.].

A făcut parte din conducerea bandei teroriste condusă de Dabija, a recrutat şi organizat membri.

Împreună cu Popa Ştefan [*Pascu Cornel* – n.n.], a luat contact cu diferite elemente chiabure, dându-le instrucţiuni în sensul organizării şi înarmării.

A procurat armament, a condus elemente recrutate în Muntele Mare, avea sub comanda sa un grup pe care îl instruia în vederea acţiunilor.

A tras în trupe la Muntele Mare.

3. **Mihălţan Traian**, mecanic auto, născut în anul 1914, luna iulie, ziua 14, cu domiciliul în com. Teiuş, jud. Alba.

A recrutat şi condus noi membri în Muntele Mare.

A depozitat cerealele ce erau colectate de membrii bandei.

A colectat bani de la membrii bandei pentru procurarea de alimente şi muniţii. Cunoştea scopurile bandei.

A tras în trupe la Muntele Mare.

4. **Onea Titus**, student anul VI medicină, născut în anul 1925, luna ianuarie, ziua 10, cu domiciliul în Cluj, str. Anatole France, nr. 11.

A participat şi colaborat împreună cu Dabija Nicolae la organizarea şi conducerea bandei teroriste în munţi.

Avea cunoştinţă de planurile teroriste ale bandei ce urmau să fie puse în aplicare.

A avut misiunea de a mijloci fuzionarea grupului terorist Popa Ştefan cu banda acuzatului Dabija Nicolae.

A tras în trupe când au fost împresuraţi la Muntele Mare.

5. **Raţiu Augustin**, agricultor, născut în anul 1923, luna ianuarie, ziua 6, cu domiciliul în com. Sărmăşel, jud. Cluj.

A recrutat membri şi a contribuit cu bani pentru procurarea de armament necesar organizaţiei.

A transportat în Muntele Mare armamentul primit, în casă la acuzatul Bolfea Silvestru, de la individul Macavei Traian.

A tras în trupe la Muntele Mare.

6. **Bolfea Silvestru**, agricultor, născut în anul 1899, luna septembrie, ziua 15, cu domiciliul în com. Întregalde, jud. Alba.

A găzduit la domiciliul său şefii bandei teroriste.

A luat parte la hotărârile unde s-a stabilit atacarea şi jefuirea Percepţiei din Teiuş.

A avut misiunea de a recunoaşte terenul în vederea reuşitei atacului de jefuire, pe care şi-a îndeplinit-o.

Din banii jefuiţi i-au fost încredinţaţi suma de lei 15.000, pentru procurarea de armament.

A recrutat, găzduit şi îndrumat elemente pentru banda din Muntele Mare.

7. **Opriţa Gheorghe**, agricultor, născut în anul 1927, luna februarie, ziua 27, cu domiciliul în Balomiru de Câmp, jud. Hunedoara.

S-a înrolat în banda teroristă condusă de acuzatul Dabija Nicolae în luna februarie 1948 [*1949* – n.n.], unde are următoarea activitate:

Ia cunoştinţă despre planurile teroriste ale bandei, cu care cade de acord, iar în ziua de 4 martie 1949 ia parte la acţiunea din Muntele Mare, trăgând în trupe.

8. **Pop Alexandra**, fără profesie, absolventă a 6 clase liceu comercial, născută în anul 1927, luna februarie, ziua 4, cu domiciliul în com. Bistra, jud. Turda.

A făcut parte din banda teroristă, cunoscând planurile acesteia, a cules informaţii despre Depozitul de muniţii şi Securitatea din Câmpeni, făcând precum şi schiţa oraşului, unde erau fixate ca puncte principale: depozitul de muniţii, Securitatea şi locuinţele organelor de conducere.

A procurat alimente şi îmbrăcăminte, a luat parte la şedinţele organizate ale grupului, unde se hotărau acţiunile imediate.

A contribuit la multiplicarea manifestelor în Muntele Mare.

A dat primul ajutor celor răniţi din bandă cu ocazia acţiunilor de la Muntele Mare.

9. **Angheluţă Mihai**, diplomat, născut în anul 1920, luna octombrie, ziua 4, cu domiciliul în Bucureşti, str. Lt.-col. Papazoglu, nr. 41.

A contribuit la redactarea manifestului cu acuzatul Dabija Nicolae şi împărţit în Bucureşti.

A tradus în limba franceză scrisoarea făcută de acuzatul Dabija Nicolae către Misiunea Turciei, prin care solicita ajutorul acestora pentru ducerea la îndeplinire a acţiunilor sale subversiv teroriste.

A procurat [*o*] maşină de multiplicat, care a fost trimisă în Muntele Mare acuzatului Dabija Nicolae.

A furnizat informaţii politice, care au fost transmise prin curierul bandei, Cosma Petru.

A ascuns material exploziv, procurat de Niţescu Nicolae, ce era destinat bandei. A făcut propagandă în favoarea bandei, luând legătura în acest sens cu acuzaţii Carra Ioan şi Ceauşu Titus, din Bucureşti.

A avut misiunea de a recruta membri pentru organizaţie.

10. **Niţescu Nicolae**, maior trecut în cadrul disponibil, născut în anul 1908, luna ianuarie, ziua 30, cu domiciliul în Bucureşti, str. Parcul Vatra Luminoasă, nr. 13.

În toamna anului 1948, a luat contact cu acuzatul Dabija Nicolae, primind misiunea de a face informaţii militare şi politice, transmiţându-le după un cod secret primit de la acuzatul Dabija Nicolae.

A procurat pentru bandă material exploziv şi diferite materiale necesare organizării bandei teroriste.

11. **Oargă Ioan**, student, născut în anul 1926, luna martie, ziua 9, cu domiciliul în com. Şeuşa, jud. Alba.

A intrat în organizaţie, plecând în munţi împreună cu individul Cigmăianu Ioan şi Opriţa Gheorghe.

În casă la Bolfea Silvestru, a luat contact cu conducătorii bandei teroriste, unde i s-au adus la cunoştinţă scopurile teroriste ale acestei bande.

A primit misiunea de a procura armament. În acest scop a luat legătură cu acuzatul Ţălnaru Iosif şi Măgureanu Dumitru.

A recrutat şi condus membri în Muntele Mare.

12. **Măgureanu Dumitru**, elev, născut în anul 1930, luna martie, ziua 1, cu domiciliul în Alba Iulia, str. Horia, Cloşca şi Crişan, nr. 8.

A intrat în organizaţie la propunerea individului Nicoară Titus.

A avut cunoştinţă despre proiectul de atac al bandei asupra maşinii Uzinelor Cugir, pentru a fi jefuită de banii ce erau destinaţi salariilor muncitorilor.

A luat legătură cu acuzatul Ţălnaru Iosif, de la Batalionul de Pontonieri Râuri din Alba Iulia, de la care a cerut să-i procure armament şi muniţii necesare bandei teroriste.

A avut cunoştinţă de jefuirea Percepţiei din Teiuş, precum şi [*de*] planurile de viitor ale bandei teroriste de a ataca şi suprima conducătorii politici democraţi.

13. **Moldovan Simion**, elev, născut în anul 1929, luna septembrie, ziua 15, cu domiciliul în Blaj, str. Clujului, nr. 100.

A făcut parte din banda teroristă condusă de acuzatul Dabija Nicolae, ataşându-se ei şi plecând în Muntele Mare, condus de către acuzatul Mihălţan Traian.

A avut cunoştinţă despre planurile imediate ale bandei şi de manifestul redactat de acuzatul Dabija Nicolae.

14. **Bucea Nicolae**, preot, fost greco-catolic, născut în anul 1910, luna februarie, ziua 25, cu domiciliul în com. Bistra, jud. Turda.

A luat contact cu şeful bandei, acuzatul Dabija Nicolae, primind misiunea de a furniza informaţii despre paza şi situaţia depozitului de muniţii din Câmpeni. A transmis informaţiile cerute prin acuzata Pop Alexandra.

15. **Boia Ioan**, agricultor, născut în anul 1910, luna martie, ziua 18, cu domiciliul în com. Lupşa, jud. Turda.

A luat legătură cu conducătorii bandei teroriste.

A servit drept călăuză acestora, ascunzându-i într-o şură a sa situată lângă Muntele Mare.

A primit bani de la conducătorii bandei pentru procurarea de alimente şi îmbrăcăminte, misiune pe care şi-a îndeplinit-o.

16. **Buţuţui Viorica**, casnică, născută în anul 1919, luna aprilie, ziua 20, cu domiciliul în com. Întregalde, jud. Alba.

A intrat în banda teroristă în urma propunerilor făcute de Pascu Cornel. A mers în Muntele Mare, unde a îndeplinit diferite sarcini date ei de către conducătorii bandei teroriste.

17. **Căbulea Petru**, agricultor, născut în anul 1921, luna decembrie, ziua 6, cu domiciliul în com. Lupşa, jud. Turda.

A intrat în organizaţie prin intermediul acuzatului Boia Ioan.

A făcut legătură între membrii bandei.

A avut misiunea din partea bandei de a procura alimente şi a le transporta acestora.

18. **Ihuţ Avram**, agricultor, născut în anul 1919, luna martie, ziua 15, cu domiciliul în com. Bistra, jud. Turda.

S-a încadrat în banda teroristă condusă de acuzatul Dabija Nicolae, prin intermediul individului Ihuţ Traian.

A procurat şi transportat alimente în munte la bandă, a avut cunoştinţă de atacarea şi jefuirea Percepţiei din Teiuş, precum şi [*de*] scopurile imediate ale bandei.

A depus muncă la construirea cabanei din Muntele Mare, care a servit [*drept*] adăpost bandei.

A avut asupra sa repartizat din partea bandei o armă şi muniţie.

19. **Balea Gheorghe**, agricultor, născut în anul 1902, cu domiciliul în com. Bistra, jud. Turda.

A procurat alimente, în urma dispoziţiilor primite de la acuzatul Dabija, pe care le-a transportat într-o şură a sa, de unde au fost ridicate şi duse apoi în Muntele Mare, de către membrii bandei.

A contribuit la întreţinerea bandei cu alimente, ce au fost procurate cu bani primiţi de la conducătorii acesteia, contribuind [*el*] însuşi benevol cu alimente.

20. **Carra Ioan**, funcţionar, fost locotenent-colonel aviator, născut în anul 1910, luna februarie, ziua 26, cu domiciliul în Bucureşti, Calea Victoriei, nr. 31.

A luat cunoştinţă, prin acuzatul Angheluţă Mihai, despre existenţa bandei condusă de acuzatul Dabija Nicolae, precum şi [*de*] scopurile acesteia.

A luat parte la consfătuirile ce s-au ţinut la domiciliul acuzatului Angheluţă Mihai, fiind de faţă şi acuzaţii Niţescu Nicolae şi Ceauşu Titus, discutând diferite chestiuni în legătură cu organizaţia din munţi, precum şi constituirea unei noi grupări politice.

21. **Ceauşu Titus**, profesor, fost locotenent-colonel, născut în anul 1910, luna octombrie, ziua 2, cu domiciliul în Bucureşti, Calea Călăraşi, nr, 13.

A avut cunoştinţă despre existenţa bandei de la acuzatul Angheluţă Mihai.

A luat parte la mai multe consfătuiri ce s-au ţinut la domiciliul acuzatului Angheluţă Mihai, din Bucureşti, împreună cu acuzaţii Niţescu Nicolae şi Carra Ioan, unde s-a discutat în legătură cu organizaţia, precum şi constituirea unei noi grupări politice.

22. **Ţălnaru Iosif**, plutonier activ, născut în anul 1919, luna noiembrie, ziua 10, cu domiciliul în Alba Iulia, str. Karl Marx, nr. 11.

A luat contact cu membrii organizaţiei teroriste, cărora le-a promis că le va da armamentul necesar. În acest scop a luat contact cu acuzaţii Măgureanu Dumitru şi Oargă Ioan.

23. **Cătălina Alexandru**, agricultor, născut în anul 1897, luna noiembrie, ziua 17, cu domiciliul în comuna Bistra, jud. Turda.

În luna decembrie 1948, a găzduit în casa lui pe conducătorii bandei, arătându-le acestora locuinţele diferiţilor membri şi vânzându-le alimente.

24. **Bara Gheorghe**, agricultor, născut în anul 1900, luna aprilie, ziua 15, cu domiciliul în comuna Ceauşa, jud. Turda.

A avut cunoştinţă de existenţa bandei, a găzduit şi alimentat un grup din bandă, în frunte cu individul Macavei Traian.

25. **Bucea Constanţa**, casnică, născută în anul 1906, luna februarie, ziua 16, cu domiciliul în comuna Bistra, jud. Turda.

A avut cunoştinţă că soţului ei i s-au cerut informaţii în legătură cu Depozitul de muniţii de la Câmpeni de către conducătorii bandei teroriste.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Căpitan de Securitate
Cosma Alexandru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 2-9.

137

[*1949 august*]. Referat întocmit de căpitanul Cosma Alexandru cuprinzând „elementele de identificare” ale lui Nicolae Dabija şi propunerea de trimitere în justiţie

Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu

Elemente de identificare

I. **Dabija Nicolae**, de profesiune maior în rezervă, născut la data de 18 aprilie 1907, în com. Galaţi, jud. Covurlui, fiul lui Dumitru şi Ioana, decedaţi.

Studii, are 5 clase de liceu teoretic şi [*este*] absolvent al cursului de completare de la Liceul Militar din Iaşi.

Serviciul militar: Ctg. 1929, Şcoala Militară Inf. Sibiu, Reg. 11 Infanterie, Reg. 38 Infanterie, Reg. 39 Infanterie, liceul militar Chişinău, Reg. 10 Grăniceri şi Cercul Teritorial Arad. A luat parte la campania din răsărit, unde a fost decorat cu „Steaua României” în grad de cavaler, „Steaua României” în grad de comandor, „Mihai Viteazul” clasa [*a*] III-a, „Mihai Viteazul” clasa [*a*] III-a cu spade, „Crucea de Fier” clasa I şi clasa [*a*] II-a şi „Crucea României” în aur.

Fraţi: Dumitru, de ani 59, de profesie pensionar, comerciant, domiciliat în Bucureşti, str. Luterani, nr. 134, nu face politică, căsătorit, având un copil.

Dan, de 54 ani, de profesiune căpitan de marină în rezervă, pensionar, nu face politică, cu domiciliul în Constanţa, str. Dorobanţi, [*nr.*] 57, căsătorit, cu doi copii.

Mircea, de ani 36, de profesie maior în rezervă deblocat, nu face politică, domiciliat în Turda, str. Panait Cerna, nr. 26, căsătorit, fără copii, şi Ecaterina, de profesie învăţătoare, de ani 51, văduvă, domiciliată în Galaţi, nu face politică.

Cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25.

II. Antecedente

Nu a făcut politică, fiind ofiţer activ de carieră.

III. Rezultatele percheziţiei

Una armă Winchester, 14 cartuşe, una grenadă Kissel, un port hartă, 200 g trotil, 5 plicuri cu manifeste şi un cod cifrat.

IV. Ştiinţe rezultate din declaraţiile sale

În declaraţie ne arată că în primăvara anului 1948 a luat hotărârea de a trece la acţiuni cu forţa împotriva regimului actual. În acest scop, s-a decis de a forma şi conduce o organizaţia subversivă înarmată.

Motivul care l-a determinat să treacă la asemenea acţiuni era ura îndreptată contra regimului actual şi reformelor lui sociale şi politice, adversitate faţă de Uniunea Sovietică, precum şi ştirile auzite la posturile de radio străine, Londra, „Vocea Americii” şi Ankara, care îl încurajau în acţiunile sale.

Scopul bandei sale era de a trece la atacarea instituţiilor şi asasinarea conducătorilor democraţi, acte de sabotaj, pentru aruncarea în aer a podurilor, căilor ferate, incendii la fabrici, pentru a produce panică în rândul populaţiei, spre a pregăti o stare de spirit prielnică declanşării unei insurecţii armate pentru răsturnarea actualului regim.

În caz de război, plănuia să treacă la atacuri de hărţuire împotriva trupelor române şi sovietice. A redactat şi trimis prin consulul turc din Bucureşti o scrisoare către Ambasada Statelor Unite la Bucureşti, prin care solicita ajutor material şi militar pentru organizaţie. A redactat o proclamaţie în numele bandei şi care a fost multiplicată în mai multe exemplare, a mai redactat un statut şi o formulă de jurământ pentru toţi membrii bandei. A luat parte la atacul şi jefuirea Percepţiei din Teiuş, pe data de 22 decembrie 1948, de unde a fost jefuită suma de 310.000 lei, care a fost întrebuinţată pentru procurarea de armament şi muniţii bandei.

La acest atac a luat parte împreună cu: Sandu Macavei, Traian Macavei, Sandu Maxim, Pascu Cornel, Iosif din comuna Mogoş şi Bolfea Silvestru.

A tras cu arma şi [*a*] aruncat trotil împotriva trupelor Securităţii pe data de 4 martie 1949, a încurajat şi condus banda din munte în acţiunile de tragere în trupe.

Despre Bolfea Silvestru, declară că la domiciliul său din comuna Întregalde a fost găzduit împreună cu fraţii Macavei şi unde s-au pus baze pentru formarea bandei, pe data de 16 decembrie 1948, şi din care făcea parte şi Bolfea Silvestru.

Despre Angheluţă Mihai, declară că acesta i-a tradus o scrisoare în limba franceză pentru Ambasada Americană din Bucureşti, prin care cerea ajutoare pentru bandă, că făcea parte din organizaţie şi a procurat bandei o maşină de multiplicat.

Despre Niţescu Nicolae, maior deblocat, cu care este cumnat, declară că i-a dat un tabel şi instrucţiuni de a culege informaţii politice şi militare pentru bandă şi a recruta membrii. I-a fost trimisă suma de 40.000 lei din banii jefuiţi de la Percepţia de la Teiuş, din care a cumpărat rechizite şi a comandat material militar, ca percutoare, amortizoare etc. şi o ştampilă pentru bandă. Aceste materiale au fost trimise de Niţescu lui Dabija prin Cosma Petru, care era curierul bandei în legătură cu Bucureştiul.

Despre Alexandru Maxim, declară că, împreună cu Iosif din Mogoş, a plecat la Benic pentru a face informaţii în legătură cu atacarea Percepţiei din acea comună. Tot despre Alexandru Maxim, declară că a luat parte la atacul şi jefuirea Percepţiei din Teiuş.

V. **Ştiinţe rezultate din declaraţiile altora**

Niţescu Nicolae ne declară că la 16 octombrie 1948 a venit la el la domiciliu, în Bucureşti, Dabija Nicolae, care i-a spus că este hotărât să formeze şi să conducă o grupare politică subversivă împotriva regimului actual, cerând lui Niţescu să-i furnizeze informaţii cu caracter politic şi militar, după un tabel cu întrebări şi un cod dat de Dabija. Mai declară că Dabija i-a trimis prin Cosma Petru suma de 40.000 lei pentru a procura bandei material ofensiv şi rechizite, lucru ce a făcut.

Angheluţă Mihai declară că a luat contact cu Dabija Nicolae prin luna iunie 1948 şi i-a propus Dabija ca să facă parte dintr-o organizaţie subversivă. Ştie că Dabija a redactat un manifest contra regimului actual, prin care chema persoanele nemulţumite să intre în organizaţia condusă de el. La cererea lui Dabija, a tradus acestuia o scrisoare în limba franceză către ambasadorul american la Bucureşti, prin care comunica că are formată o organizaţie, solicitând ajutor.

Bolfea Silvestru declară că la domiciliul său a avut [*loc*] consfătuirea dintre Dabija şi alţii, pentru atacarea şi jefuirea Percepţiei din Teiuş şi că Dabija a luat parte la această operaţiune, aducând banii jefuiţi în locuinţa sa, unde s-au numărat şi au fost 310.000 lei.

Pop Alexandra ne declară că Dabija Nicolae era conducătorul organizaţiei cu sediul la Muntele Mare. Dabija i-a dat instrucţiuni pentru a culege informaţii despre Securitatea din

Câmpeni, schiţa oraşului şi mişcările neobişnuite ale agenţilor Securităţii. Ştie că Dabija a întocmit „Proclamaţia Frontului Apărării Naţionale” – manifestul organizaţiei. De asemenea, Dabija a luat parte la atacul Percepţiei din Teiuş, iar banii jefuiţi trebuiau să fie întrebuinţaţi pentru organizaţie. În ziua de 3 martie, Dabija a făcut cunoscut membrilor formula jurământului ce urma să se depună în 4 martie 1949.

La 4 martie a.c., Dabija Nicolae a aruncat trotil şi a tras cu arma în trupele Securităţii, îndemnând şi pe ceilalţi membri din bandă să tragă în trupe.

VI. Caracterizări personale

Mai puţin inteligent, face impresie de om brutal, fire impulsivă, urăşte de moarte regimul democrat şi Uniunea Sovietică, nutreşte idei naţionaliste, rasiale, capabil de acte de teroare, foarte periculos.

VII. Concluzii

În fapt, susnumitul se face vinovat de organizare, conducere la rebeliune înarmată contra ordinii sociale şi politice în stat, dând ordin bandei al cărei şef era de a trage în trupele Securităţii, trăgând el însuşi, aruncând grenade şi trotil în trupe.

VIII. Propuneri

a) Trimiterea sa în justiţie sub stare de arest.

Anchetator
Căpitan de Securitate
Cosma Alexandru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 11-14.

138

1949 august 7. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj referitor la asasinarea lui Constantin Vodă şi Victor Marc

Serviciul Securităţii Poporului Turda
[*Nr*.] 1/10.242
7 august 1949

Către
Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj

Obiect: Raport asupra acţiunii din Muntele Băişorii din ziua de 6 august 1949.

Urmare [*a*] raportului nostru nr. 10242 din 4 august 1949, în legătură cu acţiunile din Muntele Băişorii, raportăm următoarele:

Având informaţii sigure că banditul cpt. Diamandi Ionescu şi încă cu doi bandiţi s-ar afla adăpostiţi în casele lui Marc Victor din comuna Muntele Băişorii, care şi acesta a devenit fugar de prin luna iulie 1949 şi care a luat parte la acţiunea din Muntele Băişorii din ziua de 30

iulie a.c.[337], organele noastre, conduse de căpitan Kovács Mihai, s-au deplasat în Muntele Băişorii în ziua de 6 august a.c., orele 18.

Luând legătura cu informatorul nostru Orzei, care a putut să îl atragă de partea lui pe fugarul Marc Victor, garantându-i că dacă ne dă pe mână pe bandiţi el o să scape cu bine. La instrucţiunile date de noi, informatorului nostru Orzei a putut să-l acapareze pe Marc Victor, care la rândul lui ne-a condus până la obiectiv, unde organele noastre s-au instalat pe poziţie pe la orele 24.

Înainte de a se instala organele noastre pe poziţie, Marc Victor l-a chemat pe căpitanul Kovács ca să recunoască terenul şi în special să identifice grajdurile unde se adăposteau bandiţii, acesta ducându-l până la cca 30 m de bandiţi, însă căpitanul Kovács fiind precaut nu a mai înaintat spre grajd, deoarece bandiţii erau afară şi nu cumva să pună mâna pe dânsul, intenţia lui Marc Victor fiind de a-l preda bandiţilor, însă nereuşind să-l predea bandiţilor Marc Victor şi-a schimbat tactica, prin aceea că el doreşte să scape de acei bandiţi, unde până la urmă a condus organele noastre şi a fost înconjurat dispozitivul, el stând tot timpul pe poziţie lângă un organ de-al nostru care-l avea în primire, fiind şi el înarmat cu armă Z.B., armă care o avea de la bandiţii de mai sus.

Pe la orele 1 noaptea, bandiţii au ieşit din grajd cu tot echipamentul, înaintând spre grupa ce se afla în faţa grajdului deasupra obiectivului la cca 30 m, în care timp grupa a deschis foc asupra bandiţilor, aceştia s-a observat să au fugit înspre comună pe pantă, unde au fost primiţi cu focuri de arme de către o altă grupă care era postată acolo, după care s-a observat că după un timp de cca una oră au intrat în grajd, neputându-se deosebi numărul indivizilor in cauza întunericului.

La deschiderea focului de către organele noastre bandiţii au răspuns cu focuri de pistoale automate, care a durat până la orele 3 dimineaţa.

În zorii zilei, grupa ce se afla deasupra obiectivului a înaintat până la obiectiv, ocupând fiecare poziţie în jurul obiectivului la o distanţă de cca 5-6 m, de unde două organe de ale noastre l-au introdus pe Marc Victor în grajd pentru a controla dacă nu cumva bandiţii se aflä acolo, în acel moment un organ de al nostru ce se afla în grajd l-a silit pe Marc Victor ca să urce în podul grajdului. În momentul în care acesta urca pe scară în pod, unul dintre bandiţi a tras un foc de armă asupra lui Marc Victor, care a fugit imediat afară din grajd împreună cu organul nostru, după care bandiţii imediat au tras o rafală de intimidare în direcţia unde credeau că grupa noastră ar fi adăpostită.

După aceasta a început schimbul de focuri din partea organelor noastre, cu care ocazie trăgându-se şi cu cartuşe trasoare şi grajdul fiind acoperit cu paie şi construit numai din lemn de brad şi foarte uscat a luat foc. În timpul arderii s-au auzit mereu pocnituri de explozii de la cartuşele bandiţilor şi o explozie de grenadă.

În timpul incendiului nu a fost văzut nici unul să iasă din grajd şi nici de la prima rafală trasă de bandiţi din zorii zilei.

Din cauză că grajdul era o construcţie mare şi veche şi a puterii focului, nu s-a putut intra pentru constatarea rezultatului, continuând să ardă, din care motiv s-au pus echipe de

[337] La 30 iulie 1949, membrii grupului condus de Diamandi Ionescu, după ce anterior reuşiseră să scape dintr-o încercuire a Miliţiei, pierzând însă cea mai mare parte a echipamentului lor, au atacat cabana turistică de la Muntele Băişorii, de unde au luat încălţăminte şi îmbrăcăminte (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 1. f. 4).

milițieni pentru pază, iar în zorii zilei de 8 august 1949 urmează să meargă o echipă de recunoaştere pentru a constata rezultatul şi a găsi eventual armament, de care vom raporta de urmare.

În timpul acțiunii au fost împuşcați Marc Victor, care făcea parte din susnumita bandă, era găzduitorul acelei bande, precum şi pe Vodă Costică, originar din Bistra, care a fost identificat ca făcând parte din bandă şi împuşcat noaptea în timpul acțiunii şi găsit în zorii zilei în apropiere de grajd. În momentul când Marc Victor a fost în grajd pentru a se urca în podul grajdului, după ce a fugit în jos să fugă afară, a fost trasă o rafală de către bandiți după el şi înspre organele noastre, iar el nefiind adăpostit a fost atins mortal[338].

Căpitan de Securitate	Sublocotenent de Securitate
Kovács Mihai	Popa Vasile

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 11, f. 137-138.

139

[*1949 august*]. Raport al D.R.S.P. Sibiu referitor la rezultatul anchetării lotului Dabija, cu rezoluția lui Gheorghe Pintilie asupra pedepselor la care să fie condamnate persoanele trimise în justiție

Direcțiunea Regională [*de Securitate*] Sibiu

Lotul Dabija Nicolae

1. Dabija Nicolae

Maior în rezervă, şeful bandei de la Muntele Mare, conducând şi dirijând întreaga activitate a bandei. Împreună cu Angheluță Mihai a redactat, multiplicat şi răspândit un manifest cu caracter antidemocratic şi terorist.

Cu ajutorul consulului turc a stabilit legătura cu Ambasada Americană în vederea obținerii de ajutoare în acțiunea ce a întreprins.

A organizat, condus şi executat un atac asupra Percepției din Teiuş, de unde a jefuit suma de 310.000 lei. Cu acest prilej a fost rănit grav perceptorul.

---

[338] În realitate, Constantin Vodă şi Victor Marc au fost executați de organele Securității, fapt recunoscut chiar de maiorul Kovács în anul 1950: „Primind aprobarea să fac o acțiune noaptea în com. Muntele Băişorii pentru a-l prinde sau depista pe banditul Marc Victor, care teroriza populația comunelor din jur, înainte de a merge în acțiune am primit ordin că după acțiune să-l duc acolo unde a fost acțiunea şi pe teroristul Vodă Costică, poreclit «Regele Munților», originar din Bistra, pe care-l prinsesem acum vreo trei săptămâni şi să raportez în scris că a fost împuşcat în acțiune. În acea noapte, banditul Marc Victor a fost atras în cursă, împuşcat, după ce a tras şi el, dar nu a nimerit, iar dimineață a fost adus la fața locului banditul din Bistra, Vodă Costică, împuşcat şi am raportat că a murit în acțiune, deci raportul a fost denaturat, conform ordinului primit din partea tov. colonel Patriciu" (Gheorghe Iancu, Virgiliu Țârău, *Un episod din implicarea Securității în colectivizarea agriculturii româneşti*, în „Anuarul Institutului de Istorie Cluj", XXXVII, 1998, p. 285).

A organizat şi condus o acţiune de rezistenţă împotriva trupelor de Securitate, la 4 martie 1949, personal a tras cu arma şi a aruncat cu trotil în ostaşi.

A redactat un Statut al organizaţiei şi un formular de jurământ ce se lua membrilor bandei la încadrare.

A organizat milităreşte banda, instruind-o prin exerciţii de tragere în diferite poziţii şi cu armament diferit.

2. Onea Titus

S-a încadrat în organizaţie la 28 februarie 1949. La 3 martie 1949 primeşte 1 armă Z.B. şi 50 cartuşe. Ia parte în ziua de 4 martie 1949 la acţiunea de rezistenţă a bandei, trăgând în trupele de Securitate.

În cadrul organizaţiei avea misiunea specială de a înlesni fuziunea grupului Dabija cu grupul Popa Ştefan.

A participat la şedinţele ţinute de Dabija. Era omul de încredere al lui Dabija şi fraţii Macavei.

3. Raţiu Augustin

Născut la 6 ianuarie 1923, părinţii săi posedă 15 jugăre pământ. S-a încadrat în bandă în mai 1948. Se refugiază în munţi în februarie 1949, cu ajutorul fratelui său şi al lui Mărgineanu Petru, de la care primeşte 50 cartuşe de pistol pentru a le duce în munţi. La Întregalde face legătura cu Macavei Traian, Onea Titus şi Pascu Cornel. De la acesta primeşte o armă.

Ajuns în munţi i se repartizează arma şi cele 50 cartuşe

La atacul din ziua de 4 martie 1949 a tras toate cele 50 cartuşe, prin fereastra cabanei, în trupele de Securitate.

4. Scridon Ioan

Născut la 22 februarie 1922, fost plutonier de jandarmi, fost membru P.C.R., posedă 3 jugăre pământ.

În septembrie 1948 a primit propunerea de a se încadra în bandă, luând parte la şedinţele ţinute de Pascu Cornel şi Maxim Alexandru.

În noiembrie 1948, împreună cu Pascu Cornel, vizitează şefii de organizaţii din com. Galda de Jos, Oiejdea, Coşlariu şi altele, dându-le instrucţiuni asupra activităţii ce trebuie să desfăşoare.

La 9 ianuarie 1949 se stabileşte la Muntele Mare. În drum este găzduit de Bolfea Silvestru. Pe munte este însărcinat de Dabija cu funcţia de comandant de grupă, cu misiunea de a verifica armamentul bandei.

De la Pop Alexandra a primit planul com. Câmpeni, care urma să fie atacată de bandă.

Avea, de asemenea, misiunea de a recruta gazde, lucru pe care l-a şi executat în com. Benic, Întregalde şi Mesentea.

La atacul din ziua de 4 martie 1949 a tras cu pistolul în trupele de Securitate.

5. Mihălţan Traian

Născut la 13 iunie 1914, de profesiune lăcătuş, fost membru P.N.Ţ. de la 23 august 1944 până în februarie 1949, când s-a încadrat în banda lui Dabija.

La locuinţa sa din Teiuş a constituit un depozit de cereale pentru bandă, care ulterior a fost transportat pe munte cu ajutorul lui Pascu Petre.

Având misiunea de a procura armament, a stabilit legătura cu sergentul Popa Ioan din Teiuş.

La 4 martie 1949 a tras în trupele de Securitate.

6. **Bolfea Silvestru**

Născut la 15 septembrie 1899, posedă 4 jugăre pământ, fost membru P.M.R.

Încă din vara 1948 a stabilit legătura cu membrii bandei Dabija, pe care îi găzduia şi le da alimente. A recrutat membri pentru bandă. În decembrie 1948, pune la cale şi pregăteşte împreună cu fraţii Macavei şi Pascu Cornel atacul de la Percepţia Teiuş. A recunoscut terenul şi poziţia Percepţiei, iar după atac a primit suma de 15.000 lei.

Era utilizat şi de călăuză a membrilor bandei. În februarie 1949 conduce pe Mihălţan Traian la Cristea Vasile, unde au fost luaţi în primire de Macavei şi duşi la Muntele Mare. În aceeaşi lună conduce pe Mihălţan cu încă 4 persoane în Valea Tibrului, unde erau aşteptaţi de Macavei.

În locuinţa sa îşi dau întâlnire Pascu Cornel, Sandu Maxim, fraţii Macavei, iar în martie 1949, Dabija întruneşte în locuinţa lui Bolfea Silvestru 16 persoane, membri ai bandei.

7. **Niţescu Nicolae**

Maior în rezervă, născut la 30 ianuarie 1908, fost membru P.N.P.

Se încadrează în bandă în toamna 1948 oferindu-se să furnizeze lui Dabija informaţii cu caracter politic şi militar, servindu-se de un cod cifrat dat de Dabija.

A procurat bandei un multiplicator, hârtie şi 40 percutoare, pe care le-a trimis lui Dabija prin Angheluţă.

A confecţionat pentru bandă o ştampilă pentru organizaţie.

Ţinea legătura (din Bucureşti) cu Dabija prin Cosma.

8. **Angheluţă Mihai**

Născut la 4 octombrie 1920, fost membru al grupării „Gândul Nostru”, contopită după 23 August 1944 cu Partid Socialist Ţărănist şi apoi cu Frontul Plugarilor. Fost şeful tineretului Frontului Plugarilor. Fost şef de cabinet la Preşedinţia Consiliului de Miniştri de la noiembrie 1944 până la 1 iunie 1945.

În iunie 1948 se încadrează în banda lui Dabija. A ajutat pe Dabija la corectarea şi stilizarea manifestului difuzat. A răspândit în Bucureşti manifestul.

A tradus în limba franceză scrisoarea lui Dabija adresată Ambasadei Americane, prin care se cerea sprijin material şi militar.

A ajutat pe Niţescu să procure şi să trimită lui Dabija o maşină de multiplicat şi 40 percutoare.

A dat lui Niţescu, pentru Dabija, 4 hărţi cu regiunile: Cluj, Turda şi Valea Oltului.

A ajutat pe Dabija la redactarea unei scrisori adresate consulului turc la Bucureşti.

9. **Pop Alexandra**

Fără profesie, absolventă a 6 clase liceu, născută la 4 februarie 1927, părinţii săi posedă 5 ha pământ.

În februarie 1949, prin Ihuţ Traian, face legătura cu Dabija şi fraţii Macavei.

Este utilizată de Dabija ca agentă informatoare. Informează pe Dabija de ceea ce se petrece la Securitatea din Câmpeni, furnizează adresele ofiţerilor de Securitate Coldea şi Nicoară. Procură o schiţă a oraşului Câmpeni, cu indicarea poziţiei localului Securităţii şi a poziţiei depozitului de muniţii.

A procurat alimente pentru bandă.

A ajutat pe Dabija la redactarea manifestului, a întocmit tabele cu evidenţa membrilor şi a armamentului. A făcut de santinelă la cabană.

În ziua de 4 martie 1949, a dat ajutor răniţilor organizaţiei, îmbărbătând pe cei care luptau. Fostă legionară.

10. Opriţa Gheorghe

Ţăran mijlocaş, născut la 27 februarie 1927. Posedă 6 jugăre pământ.

Se încadrează în bandă în februarie 1949, luând contact cu Cigmăianu Ioan, Olteanu Emil şi Oargă Ioan. La 28 februarie 1949 pleacă la Muntele Mare, trecând prin com. Întregalde, Mogoş şi Lupşa, unde s-au întâlnit cu Pascu Cornel, Macavei Traian şi alţi membri ai organizaţiei.

În drum spre Muntele Mare întâlneşte un ţăran pe care îl ia la bătaie.

Este încadrat în grupa lui Scridon Ioan şi primeşte de la Pascu Cornel un pistol automat.

La 4 martie 1949 a tras în trupele de Securitate.

11. Buţuţui Viorica

Ţărancă săracă din com. Întregalde, născută la 20 aprilie 1919.

Se încadrează în bandă în luna decembrie 1948. La locuinţa lui Bolfea Silvestru a luat contact cu Pascu Cornel, fraţii Macavei şi alţi membri ai bandei. La 2 martie 1949 pleacă la Muntele Mare împreună cu Scridon şi alţii. Pe munte i s-a dat misiunea de a pregăti alimentele pentru membrii bandei. Era concubina lui Pascu Cornel

12. Oargă Ioan

Student, născut la 9 martie 1926, a fost încadrat în bandă în luna februarie 1949, prin Moldovan Simion. Împreună cu Cigmăianu Ioan, Opriţa Gh. şi Moldovan Simion, au plecat la Întregalde, la Bolfea Silvestru, unde au luat legătura cu Pascu Cornel. De la Pascu Cornel primeşte misiunea de a procura armament, în care scop i se dă şi un avans de 2.000 lei.

Recrutează pe Purcariu Ioan, Purcariu Ovidiu şi Turcu Ioan, pe care îi prezintă lui Pascu Cornel.

13. Măgureanu Dumitru

Născut la 1 martie 1930, tatăl sau [*este*] maistru militar. Elev la Şcoala tehnică de administraţie. A primit propunerea lui Nicoară Titus de a se încadra în bandă. Este prezentat de Nicoară lui Oargă, care organiza pe cei noi recrutaţi. A recrutat la rândul său două elemente. A luat legătura cu plutonierul Ţălnaru de la Batalionul Pontonieri Râuri pentru a procura armament. Nu a fost pe munte.

14. Bucea Nicolae

Preot, născut la 25 noiembrie 1910, posedă 4 ha pământ. Prin sora sa, Bucea Rafila, a stabilit legătura cu Dabija, Macavei Alexandru şi Ihuţ Traian. Dabija i-a propus să-i facă legătura cu avocatul Nelu Chirtop şi alţi membri ai bandei, dar nu a primit. De asemenea a primit o scrisoare de la Dabija pentru Pop Alexandra, dar nu a predat-o acesteia, ci a rupt-o.

Fiind întrebat de Pop Alexandra asupra depozitului de la Câmpeni, i-a spus că este bine păzit, că ofiţerii sunt E.C.P.-işti şi că depozitul are şi câini de pază.

15. Bucea Constanţa

Soţia preotului Bucea Nicolae, născută la 16 februarie 1906. A cunoscut activitatea bandei Dabija, de la Pop Alexandra, care a vizitat-o acasă în luna februarie 1949.

Ştia că soţul ei are legături cu banda şi avea misiunea de la acesta să-i facă legătura cu persoane fugare, camuflate în regiunea „De pe ape”.

16. Balea Gheorghe

Fiu de chiaburi, născut la 12 noiembrie 1902, posedă 11 ha pământ. Fost simpatizant P.N.Ţ. şi apoi membru în Frontul Plugarilor.

A întreprins acţiuni în favoarea bandei lui Dabija. A procurat alimente în valoare de 2.000 lei. A cumpărat un viţel pe care l-a transportat la Muntele Mare. A dat alimente bandei din avutul său, fără plată. Ulterior a procurat alimente în valoare de 25.000 lei.

17. Căbulea Petru

Ţăran sărac, născut la 6 decembrie 1921.

În luna decembrie 1948 a fost trimis de cumnatul său Boia Ioan să ducă ţigări la o casă a lor din Măgura, unde erau adăpostiţi 6 indivizi pe care nu-i cunoştea. De la aceştia a primit un bilet pe care l-a dus lui Răguşitu Petre, iar pe acesta l-a condus apoi la indivizii menţionaţi. Şi-a luat angajamentul să le ducă alimente, dar nu a mai dus, fiind arestat între timp.

18. Bara Gheorghe

Ţăran mijlociu, născut în anul 1900.

În luna decembrie au venit la el 6 indivizi, dintre care cunoştea pe Macavei Traian. A observat că toţi sunt înarmaţi. A dat mâncare la unul din ei. I-a găzduit o zi.

19. Boia Ioan

Ţăran sărac, născut la 18 martie 1910.

În luna decembrie 1948 a fost trimis de Urs Teodor la Boca Gheorghe în com. Cărpiniş, unde a întâlnit pe Macavei Alexandru însoţit de încă 5 indivizi. I-a condus la şura socrului său. Aici a primit 7.000 lei pentru a le procura alimente, ceea ce a şi făcut. Alimentele le-a predat bandei prin Căbulea Petru.

20. Cătălina Alexandru

Ţăran mijlociu, născut la 17 noiembrie 1897.

Pe la sfârşitul lunii decembrie 1948 au venit la el doi indivizi care l-au întrebat dacă cunoaşte pe Ihuţ Traian şi Vodă Costică. Le-a arătat unde locuiesc aceştia, apoi le-a vândut un kg miere contra a 200 lei. La plecare, cei doi indivizi i-au arătat un pistol cu care spuneau că au omorât un plutonier de jandarmi.

În luna iulie 1948 a venit la el un necunoscut cerându-i să-l găzduiască. Nu l-a găzduit întrucât avea nevasta şi copiii bolnavi.

21. Carra Ioan

Funcţionar (în Bucureşti), născut la 26 februarie 1909. Locotenent-colonel aviator în rezervă.

În toamna 1948 a fost chemat de Angheluţă care i-a spus că se vor face arestări în rândurile militarilor deblocaţi. Cu acest prilej i-a spus că în munţi există o organizaţie care este un bun refugiu pentru cei vizaţi. A avut cu Angheluţă trei întâlniri.

22. Ihuţ Avram

Ţăran sărac, născut la 15 martie 1919.

Fiind condamnat la 3 luni închisoare pentru că a contaminat de boli venerice o femeie, a fugit în munţi împreună cu Ihuţ Traian, vărul său. În munte a dat concursul la construirea cabanei, cum şi la procurarea şi transportarea alimentelor. Ştia când s-a proiectat şi atacat Percepţia Teiuş. Ştia că banda plănuia să dea un atac similar la Mina Brad.

23. Moldovan Simion

Absolvent a 8 clase de liceu, născut la 15 septembrie 1929, tatăl său muncitor C.F.R.

În decembrie 1948, înapoindu-se acasă de la Petroşani, a aflat de la mama sa că a fost căutat de Securitate. Ştiind că este urmărit că a luat parte la o şedinţă a bandei. Plecat la Blaj, se întâlneşte cu Câmpeanu Traian şi Breazu Iuliu care i-au spus că şi ei sunt urmăriţi şi au hotărât să plece în munţi.

A fost de acord cu plecarea şi au plecat cu toţii însoţiţi de Mihălţan Traian. Au găzduit la Bolfea Silvestru, de unde conduşi de Scridon Ioan s-au dus în munte.

Pe drum au întâlnit un ţăran care i-a întrebat unde merg şi atunci Opriţa Gheorghe, care de asemenea îi însoţea, a luat pe ţăran la bătaie.

A doua zi Dabija i-a pus la curent cu organizaţia, le-a citit manifestul şi le-a repartizat muniţii. În ziua de 4 martie nu a tras în trupele de Securitate întrucât nu avea armă.

La cabană a făcut de santinelă cu arma lui Cigmăianu Ioan.

24. Ceauşu Titus

Locotenent-colonel în rezervă, profesor, născut la 2 octombrie 1910, domiciliat în Bucureşti.

Comentând situaţia internaţională, cu Carra Ioan, Angheluţă Mihai şi Niţescu Nicolae, a aflat că în munţi există o organizaţie. Cu aceeaşi a discutat despre formarea unui partid politic al cărui şef să fie Angheluţă şi la care urma să adere şi el.

25. Ţălnaru Iosif

Plutonier activ la Batalionul 1 Pionieri Munte, născut la 10 noiembrie 1919.

În luna ianuarie 1949 a aflat de existenţa organizaţiei de la Măgureanu Dumitru care i-a cerut grenade pentru banda din munţi.

Prin Măgureanu a cunoscut pe Oargă Ioan care i-a cerut de asemenea să le procure armament. Oargă i-a spus că îi va da un camion şi opt oameni să transporte armamentul. Susţine că era beat atunci când vorbea cu Oargă şi în plus era curios să vadă ce va mai spune Oargă.

[*Rezoluţie:*]

Să fie trimişi în justiţie şi sunt de acord cu propunerile făcute de colectivul direcţiei, adică cei care sunt subliniaţi cu verde (7) propuşi pentru pedeapsa capitală[339] *şi 18 (optsprezece) subliniaţi cu creion vişiniu la diferite pedepse*[340].

13 august 1949.

---

339 Este vorba despre Nicolae Dabija, Titus Onea, Augustin Raţiu, Ioan Scridon, Traian Mihălţan, Silvestru Bolfea şi Gheorghe Opriţa, toţi fiind ulterior condamnaţi la moarte de către Tribunalul Militar Sibiu.

340 Pedepsele înscrise în dreptul numelor acestor persoane sunt următoarele: Nicolae Niţescu, Mihai Angheluţă, Alexandra Pop şi Simion Moldovan – muncă silnică pe viaţă, Viorica Buţuţui – 15 ani, Ioan Oargă – 25 de ani, Dumitru Măgureanu – 20 de ani, Nicolae Bucea – 10 ani, Constanţa Bucea – 5 ani, Gheorghe Balea – 25 de ani, Petru Căbulea – 15 ani, Gheorghe Bara – 5 ani, Ioan Boia – 15 ani Alexandru Cătălina – 5 ani, Ioan Carra – 10 ani, Avram Ihuţ – 25 ani, Titus Ceauşu – 7 ani şi Iosif Ţălnaru – 8 ani. Marea majoritate a acestor „propuneri" de pedepse au fost acordate întocmai de către completul de judecată (Tribunalul Militar Sibiu), ceea ce demonstrează faptul că deciziile privind condamnările se luau de către Securitate, instanţa având doar rolul de a da aparenţa legalităţii.

Gheorghe Pintilie

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 7-13.

140

1949 august 15. Proces-verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu privind încheierea cercetărilor asupra lotului Ionel Robu

Proces-verbal

Încheiat astăzi, cincisprezece august, anul una mie nouă sute patruzeci şi nouă.

Noi, Cosma Alexandru, căpitan din Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu.

Încheind cercetările privitoare pe numiţii: Robu Ionel, Ionescu Radu, Picoş Florian, Lazăr Nicodim şi ceilalţi mai jos menţionaţi, care au iniţiat şi organizat, colaborat şi participat la constituirea unei organizaţii subversive cu caracter terorist, politică şi paramilitară, au coordonat şi condus activitatea organizaţiei. Au intrat în legătură cu elemente antidemocratice fugite fraudulos după graniţă, de a solicita sprijinul acestora în vederea organizării.

Au iniţiat acte teroriste şi atentate împotriva conducătorilor politici şi [*ai*] instituţiilor de stat şi militare, pentru însuşirea de armament necesar organizaţiei.

Aveau în program de a organiza atentate de cale ferată, aruncarea podurilor în aer, distrugerea şoselelor şi alte asemănătoare acte de sabotaj.

În eventualitatea izbucnirii unui nou război între anglo-americani şi U.R.S.S., au stabilit atacuri de hărţuială în spatele trupelor române şi sovietice, precum şi ocuparea punctelor strategice, urmărindu-se prin aceasta aservirea teritoriului Republicii Populare Române forţelor imperialiste, duşmănoase democraţiei şi actualei ordinii în stat.

Astăzi, data de mai sus, încheind cercetările, am stabilit următoarele:

1. Robu Ionel, de ani 27, de profesiune student, născut în anul 1922, luna martie, ziua 22, în oraşul Timişoara, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, str. Splaiul Unirii, nr. 191.

- A iniţiat şi organizat, din elementele fost naţional-ţărăniste, [*o*] organizaţie subversivă, cu scopul de a întreprinde acţiuni de răsturnare în mod violent a ordinii sociale existente în stat.

Diferite acte de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor, atacarea instituţiilor publice şi militare, asasinarea conducătorilor politici democraţi, precum şi declanşarea unei insurecţii armate în scopul răsturnării actualului regim.

- În vederea celor de mai sus, în luna februarie 1948, a început să ia legătura cu fostele elemente ale Tineretului Universitar Naţional Ţărănist, ca în luna aprilie a aceluiaşi an să treacă la regruparea lor în organizaţia naţionalist ţărănistă iniţiată de el.

- Prin acuzatul Ionescu Radu, a intrat în legătură cu un cetăţean american, prin care a trimis o scrisoare elementelor reacţionare antidemocratice, fugite fraudulos în America, prin care cerea sprijinul acestora în vederea organizării.

- Dădea dispoziţii precise celor de mai încredere elemente recrutate de el, Radu Ionescu şi alţii, pentru organizare subversivă în judeţul Alba, precum şi în vederea procurării de armament, necesar organizaţiei pentru ducerea la îndeplinire a planurilor teroriste.

- S-a deplasat personal, în luna octombrie 1948, în judeţul Alba, unde, împreună cu Radu Ionescu, a luat legătură directă cu capii organizaţiei, ca: Picoş Florian, Mihai Florinc, Lazăr Nicodim şi alţii, dându-le dispoziţii direct de modul organizării, precum [*şi de*] scopurile imediate şi de viitor ale organizaţiei.

- A ţinut în permanenţă legătura cu organizaţia, prin acuzatul Radu Ionescu, tot prin acesta dădea şi instrucţiunile.

2. **Ionescu Radu**, de ani 19, de profesie student, născut în anul 1930, luna ianuarie, ziua 2, în Bucureşti, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, str. Viitorului, nr. 44.

- A intrat în organizaţia subversivă teroristă condusă de acuzatul Robu Ionel, la propunerea acestuia.

- A primit misiunea de a recruta noi membri, misiune pe care a dus-o la bun sfârşit, recrutând elemente din rândurile tineretului universitar din Bucureşti.

- S-a deplasat de mai multe ori în judeţul Alba, având misiune specială de la acuzatul Robu Ionel de a intra în legătură cu preotul Suciu Nicolae.

- A ţinut şedinţe cu elementele de încredere din organizaţie.

- A dat instrucţiuni în vederea recrutării de noi membrii, precum şi în vederea procurării de armament, plătirii de cotizaţii şi colectarea de alimente pentru întreţinerea organizaţiei.

- Ţine legătura între şeful organizaţiei, acuzatul Robu Ionel, şi restul conducătorilor din judeţul Alba.

- A avut cunoştinţă de planurile imediate şi de viitor ale organizaţiei.

3. **Picoş Florian**, de ani 50, de profesie agricultor, născut în anul 1899, luna octombrie, ziua 15, în comuna Galda de Jos, [*cu*] ultimul domiciliu în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă teroristă în toamna anului 1948.

- A luat cunoştinţă despre planurile organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A colectat alimente pentru susţinerea organizaţiei.

- A recrutat elemente, pe care îi încadrează în organizaţie.

- A ţinut şedinţe cu elementele recrutate de el, cărora le-a dat instrucţiuni în vederea înarmării.

- A luat parte la şedinţa ţinută de Radu Ionescu cu scopul de a unifica organizaţia lor cu o bandă teroristă legionară.

- A ameninţat cu moartea pe membrii organizaţiei care [*o*] vor divulga autorităţilor legale.

4. **Lazăr Nicodim**, de ani 31, de profesie căpitan pensionat, născut în anul 1918, luna august, ziua 1, în comuna Muşca, jud. Turda, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Jos [*de Sus* – n.n.], jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversiv-teroristă în toamna anului 1948.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, cunoscând planurile acesteia, cu care cade de acord.

- A primit misiunea din partea organizaţiei de a recruta membri şi procura armament. A posedat un pistol calibru 9 mm scurt.

- A intrat în legătură cu şeful organizaţiei, acuzatul Robu Ionel, de la care a luat cunoştinţă în amănunţime despre planurile imediate şi de viitor ale acesteia.

5. **Vandor Victor**, de ani 39, de profesie agricultor, născut în anul 1910, luna august, ziua 29, în comuna Întregalde, cu ultimul domiciliu în comuna Întregalde, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă teroristă condusă de acuzatul Robu Ionel în vara anului 1948.

- A făcut legătura între membrii organizaţiei şi conducătorii bandei teroriste condusă de Dabija Nicolae.

- A luat contact cu banditul Macavei Traian, de la care a aflat despre banda teroristă din Muntele Mare, precum şi scopurile acesteia.

- Pentru aprovizionarea bandei teroriste din Muntele Mare, a mers la Arad, împreună cu banditii fraţii Macavei, de unde a adus diferite materiale necesare scopurilor teroriste.

- S-a [*dus*] în Muntele Mare, unde a luat contact direct cu banda condusă de Dabija Nicolae.

- În ziua de 4 martie 1949, când banda a fost împresurată la Muntele Mare de către trupe, se afla în cabană.

6. **Florinc Mihai**, de ani 44, de profesie agricultor, născut în anul 1905, luna septembrie, ziua 17, în comuna Întregalde, judeţul Alba, cu ultimul domiciliu în comuna Întregalde, jud. Alba.

- În luna septembrie 1948 a intrat în organizaţia subversivă teroristă.

- A făcut legătura între diferiţi membri ai organizaţiei, conform misiunii ce [*o*] primise.

- A luat parte la şedinţa ţinută de şeful organizaţiei, acuzatul Robu Ionel, şi Radu Ionescu la domiciliul său, unde a luat cunoştinţă despre planurile teroriste imediate şi de viitor ale organizaţiei.

- A cartiruit şi întreţinut cu alimente pe acuzatul Robu Ionel, care se găsea în comuna Întregalde pentru a da instrucţiuni în vederea actelor teroriste ale organizaţiei.

- A avut cunoştinţă despre banda teroristă din munţi, din partea căreia a primit diferite misiuni prin banditul Macavei Traian.

- A cunoscut membrii bandei din Muntele Mare, precum şi faptul că aceştia erau înarmaţi.

7. **Drăgan Liviu**, de ani 21, de profesie agricultor, născut în anul 1928, luna septembrie, ziua 21, în comuna Galda de Jos, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversiv-teroristă în toamna anului 1948, în urma propunerilor făcute de acuzatul Picoş Florian.

- A luat parte la şedinţa ţinută în casa acuzatului Picoş Florian, unde a luat cunoştinţă despre planurile teroriste ale organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A contribuit cu bani şi alimente pentru întreţinerea organizaţiei.

- Din partea organizaţiei, a primit un pistol pentru a acţiona după planurile teroriste, atunci când primea ordin.

8. **Drăgan Emil**, de ani 29, de profesie student, născut în comuna Benic, jud. Alba, în anul 1920, luna noiembrie, ziua 10, cu domiciliul în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- A luat contact cu membrii organizaţiei subversive în toamna anului 1948.

- A cunoscut scopurile organizaţiei, precum şi membrii de conducere, prin numitul Alexandru Maxim.

- A întreţinut legături cu diferiţi membri ai organizaţiei.

- A ascuns la domiciliul său un pistol mitralieră pentru scopuri teroriste.

9. **Fuga Dumitru**, de ani 24, de profesie învăţător, născut în comuna Benic, judeţul Alba, în anul 1925, luna martie, ziua 15, cu domiciliul în comuna Întregalde, judeţul Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în vara anului 1948, cunoscând planurile organizaţiei, cu care a fost cu totul de acord.

- A luat contact cu banditul Alexandru Maxim, de unde a cunoscut mai în amănunţime planurile organizaţiei.

- A luat parte la şedinţele ce s-au ţinut, unde s-au hotărât planurile teroriste de viitor ale organizaţiei.

- A tăinuit organizaţia, legăturile membrilor, precum şi scopurile acesteia, fiind un aprig duşman al regimului de democraţie populară din ţara noastră.

10. **Gliga Traian**, de ani 26, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Jos, judeţul Alba, în anul 1923, luna august, ziua 23, cu domiciliul în comuna Galda de Jos, judeţul Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, în urma propunerilor făcute de acuzatul Picoş Florian.

- A luat parte la şedinţa unde s-au discutat planurile teroriste imediate şi de viitor ale organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A întreţinut legături cu membrii organizaţiei.

- A contribuit cu alimente la întreţinerea organizaţiei.

11. **Giurgiu Chirion**, de ani 34, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Jos, judeţul Alba, în anul 1915, luna octombrie, ziua 25, cu domiciliul în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- S-a înscris în organizaţia subversiv-teroristă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de numitul Dalea Emil.

- A luat cunoştinţă despre planurile imediate şi de viitor ale organizaţiei de la acuzatul Picoş Florian.

- A întreţinut legături cu diferiţi membri ai organizaţiei.

- A avut cunoştinţă despre atacul dat de banditţii organizaţiei subversive contra organelor legale.

- A păstrat la locuinţa sa o armă şi muniţii pentru scopuri teroriste.

12. **Şonea Iulian**, de ani 30, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Jos, judeţul Alba, în anul 1919, luna august, ziua 11, cu domiciliul în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă teroristă la propunerea făcută de către numitul Dalea Emil.

- A luat parte la şedinţele ţinute în cadrul organizaţiei de către acuzatul Picoş Florian, unde s-au discutat planuri teroriste ale organizaţiei, cu care a fost de acord.

- A contribuit la întreţinerea organizaţiei cu alimente.

- A ascuns la domiciliul său o armă şi muniţii, cu scopul de a ataca autorităţile legale atunci când se va desfăşura insurecţia armată.

- A ţinut legătura cu membrii organizaţiei.

- A dat banditului Dalea Emil una grenadă, cu scopul de a o întrebuinţa aceasta la atacarea organelor legale.

13. **Şelmereanu Pompiliu**, de ani 25, de profesie student, născut în oraşul Deva, jud. Hunedoara, în anul 1924, luna februarie, ziua 17, cu domiciliul în comuna Şibot, judeţul Hunedoara.

- A intrat în organizaţia subversivă teroristă în urma propunerilor făcute de către acuzatul Ionescu Radu.
- A luat cunoştinţă de la acesta despre scopurile organizaţiei, cu care a fost de acord, nutrind aceleaşi idei.
- A întreţinut strânse legături cu acuzatul Radu Ionescu, de la care primea instrucţiunile.
- A recrutat membri pentru organizaţie, instruindu-i o dată în scopurile teroriste ce le urmărea organizaţia.
- A avut misiunea de a organiza în oraşul Cluj pe toţi foştii membri naţionali ţărănişti.
- A primit din partea acuzatului Radu Ionescu misiunea de a furniza informaţii precise despre Uzinele Cugir.
- A ajutat cu bani membrii organizaţiei pentru procurarea armamentului necesar.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Căpitan de securitate
Cosma Alexandru

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 1, f. 2-7.

141

1949 august 15. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Nicolae Dabija referitoare la toate persoanele cu care a colaborat în cadrul organizaţiei de rezistenţă

Dată în faţa noastră azi 15 august 1949
şi vizată de noi spre neschimbare.
Căpitan de Securitate **Cosma Alexandru**

Declaraţie

Subsemnatul Dabija Nicolae, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

În urma unei consfătuiri avute în Arad, în casa maiorului [*în*] rezervă Oprean Ioan, cu fraţii Sandu şi Traian Macavei, ne-am hotărât ca la 15 decembrie 1948 să plecăm în Munţii Apuseni pentru a organiza o organizaţie subversivă.

În noaptea de 15/16 decembrie 1948 am ajuns în comuna Întregalde, unde am fost conduşi de Pascu Cornel la sălaşul lui Bolfea Silvestru.

În ziua de 19 decembrie 1948 am pus bazele organizaţiei, după ce în prealabil m-am consfătuit cu fraţii Macavei, Pascu Cornel, Sandu Maxim, Iosif Clamba şi şefii de organizaţii subversive din comunele din regiunea Întregalde. Toţi aceştia fuseseră recrutaţi din vara anului 1948 de către fraţii Macavei, Pascu Cornel şi Sandu Maxim.

Odată organizaţia întemeiată, s-a trecut la dotarea ei cu armament, în care scop au fost trimişi pentru a-l aduce fraţii Macavei, Pascu Cornel şi Sandu Maxim, ca unii ce aveau cunoştinţă că se găsea la diverşi locuitori din regiunea Întregalde. Fraţii Macavei au adus două pistoale automate (unul rus şi altul german) şi una puşcă maghiară de la Vandor Sabin, din comuna Întregalde. Pascu Cornel a adus o puşcă şi un pistol automat german, iar Sandu Maxim un pistol Parabellum şi una puşcă germană, despre aceştia doi din urmă nu-mi amintesc de la cine le-au procurat.

La data de 20 decembrie 1948, asupra organizaţiei se găseau: una puşcă Winchester, adusă de mine de la Arad, pe care o aveam din timpul războiului, de pe front, două pistoale Parabellum, aduse de fraţii Macavei de la Arad, şi armamentul colectat, care se compunea, după câte îmi amintesc, din 1 pistol automat Parabellum, 3 puşti şi pistoale automate. Ca muniţii, 50 cartuşe pentru fiecare puşcă şi câte un încărcător pentru pistoale automate. După plecarea noastră spre Muntele Mare şi până la data de 4 martie 1949, când am fost desfiinţaţi, acest armament s-a sporit astfel:

Pe măsură ce fraţii Macavei, Pascu Cornel şi Scridon Ioan au fost trimişi să ia contact cu şefii organizaţiilor subversive din comunele învecinate, au adus armament şi muniţii, pe care aceştia le-au colectat între timp, parte din armament a fost adus chiar de membrii organizaţiei când au venit la Muntele Mare.

Armamentul adus de către membrii organizaţiei, după câte îmi amintesc, este: un pistol automat adus de Scridon Ioan, un pistol automat de Opriţa Gheorghe, un pistol Steyer adus de Deceanu Petru şi cinci arme aduse de Raţiu Augustin, Vandor Victor, Maier Iosif, Breazu Iuliu şi încă una nu-mi amintesc cine a adus-o. Parte din ei au avut şi pistoale de buzunar, pe care nu-mi amintesc.

Fraţii Macavei, prin Cosma Petru au procurat o cantitate de circa 50 kg trotil şi una grenadă Kissel, pe care eu am luat-o asupra mea.

Nu pot preciza de la cine au fost procurate armele, muniţiile şi materialul exploziv arătate mai sus.

Prima cabană a fost construită pe Muntele Mare între 1 şi 6 ianuarie 1949 de către fraţii Macavei, Traian Ihuţ, Pascu Cornel şi Iosif Clamba. A doua cabană s-a construit pe la mijlocul lunii februarie 1949 de către fraţii Macavei, Pascu Cornel, Iosif Clamba, Traian Ihuţ, Avram Ihuţ, Maier şi Scridon Ioan. Ambele cabane s-au construit după dispoziţiile date de mine.

În cabana primă au locuit: Traian Ihuţ, Pascu Cornel, Bocan Iancu, Raţiu Augustin, Viorica Buţuţui şi Mihălţan Traian. În cabana a doua: subsemnatul, Dabija Nicolae, fraţii Macavei, Pop Alexandra, soţii Maier, Oniga Emil, Onea Titus, Cigmăianu Ioan, Scridon Ioan, Deceanu Petru, Mitrofan Lucian, Simion Moldovan, Vandor Victor, Breazu Iuliu, Opriţa Gheorghe, Câmpeanu Traian şi Avram Ihuţ.

Rezistenţa din ziua de 4 martie 1949 a fost ordonată şi dirijată de mine.

În ziua de 4 martie a.c., când am fost înconjuraţi de trupele Securităţii, am alarmat organizaţia şi am dat ordinul de rezistenţă, eu personal am luat arma, eu am tras circa 20-25 cartuşe şi am aruncat 2-3 calupuri de trotil când a fost înconjurată cabana. Trotilul a fost amorsat şi pregătit de către mine cu câteva zile înainte, unele simple, iar altele învelite cu sârmă. Menţionez că nu am aruncat grenade.

În ziua de 4 martie 1949, când am fost înconjuraţi de trupele Securităţii, au fost prezenţi la cele două cabane de la Muntele Mare următorii: Dabija Nicolae, Sandu şi Traian

Macavei, Pascu Cornel, Scridon Ioan, soţii Maier, Oniga Emil, Onea Titus, Cigmăianu Ioan, Deceanu Petre, Mitrofan Lucian, Moldovan Simion, Vandor Victor, Breazu Iuliu, Câmpeanu Traian, Opriţa Gheorghe, Buţuţui Viorica, Raţiu Augustin, Mihălţan Traian şi Alexandra Pop.

Din toţi aceştia, după câte îmi amintesc, Oniga Emil, Vandor Victor, Pop Alexandra, Buţuţui Viorica, soţia lui Maier şi încă unul, pe care nu pot să mi-l amintesc, nu au avut asupra lor armament şi muniţii şi nu au tras asupra trupelor de Securitate. Ceilalţi au avut armament şi muniţii în stare bună de funcţionare şi cred că au tras cu toţii asupra trupelor. Eu personal văzând pe fraţii Macavei, Onea Titus, Maier, Scridon Ioan, iar pe ceilalţi nu am [*putut*] să-i observ din cauza pădurii.

Armamentul şi muniţia au fost repartizate membrilor organizaţiei în ziua de 3 martie 1949 de către mine şi Sandu Macavei, exceptând pe cei menţionaţi mai sus că nu au avut armament. Fiecăruia i s-a dat cam circa 50 cartuşe.

Din exemplarele Informaţii de ordin intern şi Cifru am dat un exemplar numai maiorului [*în*] rezervă Niţescu Nicolae.

Pe Petru Cosma l-am cunoscut prin fraţii Macavei când ne-am deplasat din regiunea Întregalde în zona Muntelui Mare, la data de 25 decembrie 1948. În noaptea de 25/26 decembrie 1948 am dormit la dânsul, în comuna [*Bucium*] Montari, jud. Alba. Onea Titus a fost adus de fraţii Macavei prin Cosma Petru, când a fost la Bucureşti după maşina de scris, aproximativ pe la mijlocul lunii februarie 1949. Pe Alexandra Pop am cunoscut-o prin Ihuţ Traian şi a fost adusă de Traian Macavei, tot pe la mijlocul lunii februarie 1949.

Cu Sanda Pop şi Onea Titus am discutat scopurile organizaţiei şi le-am spus că scopul acestei organizaţii este de a lupta în contra actualului regim, prin acte de sabotaj contra căilor de comunicaţii, instituţii, acte teroriste contra membrilor P.M.R. şi contra forţei armatei. În discuţiile avute nu a fost nici un dezacord asupra scopului şi modului de procedare.

Sanda Pop, în timpul când nu venise în munte, a procurat informaţii asupra membrilor Securităţii din Câmpeni, asupra depozitului de muniţii din Câmpeni şi asupra pazei de noapte din comune. În timpul cât a fost la Muntele Mare, Sanda Pop a îndeplinit funcţia de secretară a organizaţiei, luând parte la corectarea manifestului şi transcrierea lui. A lucrat diferite situaţii despre persoane şi armament şi a făcut de câteva ori de santinelă. A adus, când a venit la Muntele Mare, medicamente, iar tatăl său, Balea Gheorghe, ne-a procurat alimente şi o sobă. A transcris informaţiile aduse în ziua de 2 martie a.c. de Ihuţ Traian. A participat la interogarea maiorului Oniga Emil.

Onea Titus a depus o activitate de santinelă, a luat parte la consfătuiri, la interogarea maiorului Oniga Emil şi urma să se ducă să ia contact cu Popa Ştefan, pentru a se contopi organizaţia noastră cu a lui, iar în ziua de 4 martie a.c. a luat parte la luptă, având asupra sa armament şi muniţii.

În ceea ce priveşte activitatea lui Cosma Petru, ea se concretizează în următoarele: a procurat diverse lucruri necesare igienei corporale a membrilor organizaţiei, a adus de la Bucureşti maşina de scris şi maşina de multiplicat Gestetner şi material de birou, ca hârtie, plicuri, plombagină, cerneală, ştampila organizaţiei şi mostrele de percutoare. A mai adus şi o armă rusă tăiată.

În seara când m-am dus la sălaşul lui Bolfea Silvestru, Pascu Cornel l-a adus pe Sandu Maxim şi mi l-a prezentat drept student cu care colaborase toată vara anului 1948 în

regiunea Întregalde şi Mogoş. De altfel, Sandu Maxim era cunoscut şi de fraţii Macavei. La Bolfea Silvestru în sălaş am discutat scopurile organizaţiei mele, el căzând cu totul de acord.

Proclamaţia scrisă de mână a fost concepută şi redactată de mine, iar la maşină [*o*] parte a fost bătută de mine şi [*o*] parte de Sandu Maxim.

Cunosc dactilografia şi bat binişor la maşină.

Proclamaţia a fost citită şi explicată de mine tuturor, şi anume: fraţii Macavei, Pascu Cornel, Clamba Iosif, Ihuţ Traian, Onea Titus, Scridon Ioan, Cigmăianu Ioan, Moldovan Simion, Mitrofan Lucian, Breazu Iuliu, Câmpeanu Traian, Opriţa Gh., Vandor Victor, Maier Iosif, Raţiu Augustin, Mihălţan Traian, Deceanu Petre, Bocan Iancu, Oniga Emil, Salagea Nicolae, Pop Alexandra, Viorica Buţuţui şi Ihuţ Avram. Când am multiplicat manifestul la maşină, de asemenea şi jurământul şi proiectul de regulament, am fost ajutat de Sanda Pop, ea dictându-mi-le.

- Jurământul şi Scopul Corpului de Haiduci au fost redactate de mine, care de asemenea au fost citite şi explicate tuturor membrilor organizaţiei, cărora le-am citit şi proclamaţia.

- Programul de instrucţie a fost redactat de mine, din care s-a executat numai prima şedinţă şi la care au participat: fraţii Macavei, Pascu Cornel, Iosif Clamba, Avram Ihuţ, Scridon Ioan şi Traian Ihuţ.

- Instrucţiunile şi Îndatoririle haiducului au fost redactate de mine, care n-au fost explicate, neavând formă definitivă, şi nu au fost multiplicate.

- Schiţele de percutoare au fost concepute de mine şi desenate pe o bucată de hârtie şi au fost executate în creion.

- Tabelele nominale despre efectuarea diferitelor servicii, precum şi tabelul nominal despre efectuarea serviciului de santinelă, au fost întocmite de către Pop Alexandra din ordinul meu, pentru a se păstra o ordine în efectuarea serviciului.

- Pe la sfârşitul lunii ianuarie 1949 l-am cunoscut pe Scridon Ioan, fiind adus de Pascu Cornel şi Sandu Macavei. Mihălţan Traian a sosit la Muntele Mare în ziua de 2 martie 1949, împreună cu grupul adus de Traian Macavei, Scridon Ioan, Pascu Cornel şi Iosif Maier.

- În acelaşi grup au venit şi Moldovan Simion, Opriţa Gheorghe şi Raţiu Augustin.

- Ca funcţie, l-am încredinţat pe Scridon Ioan ca comandant de grupă, iar parte din ei au făcut serviciul de santinelă, după cum se specifică în situaţia găsită.

- Toţi cei sosiţi în munte au fost puşi în cunoştinţă de cauză de către mine în ceea ce priveşte scopurile organizaţiei şi rostul ei, urmând ca în ziua de 4 martie 1949 să depună jurământul.

- Activitatea tuturor membrilor este cea specificată mai sus în prezenta declaraţie, timpul fiind scurt până la lichidarea organizaţiei, nepermiţându-ne a ne desfăşura activitatea propusă.

- Instrucţiunile (ţine drumul drept, drumul este periculos, mâna la gură, mâna la spate etc.) au fost redactate de mine în scopul de a putea comunica în mod convenţional când se va ivi cazul. Nu s-au folosit şi urmau să fie puse în aplicare după ce membrii organizaţiei ar fi fost instruiţi.

- Ştampila a fost concepută de mine şi a fost trimisă de maiorul Niţescu Nicolae prin Cosma Petru, pentru a o aplica pe manifeste şi scriptele organizaţiei.

- Cele două interogatorii luate, unul maiorului Oniga Emil şi al doilea lui Mihălţan Traian, au fost luate de mine şi scrise de Pop Alexandra, prezentă şi dânsa la interogarea celor doi de mai sus.

- Scopul interogării maiorului Oniga Emil şi [*a lui*] Mihălţan Traian a fost de stabili dacă [*era adevărată*] informaţia primită de mine de la un membru din organizaţia lui Popa Ştefan că Oniga ar fi fost acela care a trădat Securităţii organizaţia subversivă condusă de Popa Ştefan. Pe Mihălţan Traian l-am audiat ca martor. Hotărârea pentru judecarea lui Oniga Emil nu a fost luată de mine, care aveam acest drept în conformitate cu Statutul, până la sosirea lui Popa Ştefan, care urma să fie adus de Onea Titus şi care trebuia să aibă cuvântul [*în*] instanţă, ca unul ce era direct vizat în trădarea lui Oniga Emil. Nu s-a mai luat nici o măsură întrucât au intervenit evenimentele din 4 martie 1949.

- Nu pot da precizări de la cine a emanat scrisoarea indescifrabilă.

- Scrisoarea semnată M. am primit-o de la Mihai Angheluţă şi este rezultatul convorbirilor pe care le-am avut cu dânsul în toamna anului 1948, când l-am lămurit despre acţiunea ce urma să o încep, despre scopurile şi metodele organizaţiei subversive şi despre necesitatea informaţiilor, ce urma să mi le procure, pentru orientarea organizaţiei în acţiunile cu urmau să se desfăşoare. În scrisoarea trimisă lui Mihai Angheluţă, la care dânsul mi-a răspuns, îi ceream să-mi comunice: care este situaţia politică internă şi externă, informaţii cu caracter militar, apoi să-i dea concursul lui N. Niţescu la procurarea materialelor de care aveam nevoie, ca: maşină de scris, maşină de multiplicat, percutoare, rechizite de birou, recrutare de membri etc.

- Scrisoarea a fost trimisă prin Cosma Petru, care mi-a adus şi răspunsul, în care M. Angheluţă mi-a comunicat informaţii de care aveam nevoie şi pe care urma să le exploatez.

- Aparatul de radio a fost proprietatea lui Traian Macavei şi a fost adus de dânsul de la Vandor Sabin.

- În afară de armamentul şi muniţiile arătate, alimente şi rechizite, organizaţia nu mai poseda la munte nici un fel de material.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez nesilit de nimeni.

Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 2, f. 11-17.

1949 august 15. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Mihai Angheluţă privind informaţiile politice şi militare trimise de el lui Dabija

Dată în faţa noastră azi 15 august 1949
şi vizată de noi spre neschimbare.
Căpitan de Securitate Cosma Alexandru

Declaraţie

Subsemnatul Mihai Angheluţă, cu ultimul domiciliu în Bucureşti, str. Lt.-col. Papazoglu, nr. 41, declar următoarele:

Prin luna ianuarie 1949 am primit de la Dabija Nicolae o scrisoare, adusă de curierul organizaţiei subversive, Cosma Petru. Prin această scrisoare, Dabija îmi cerea următoarele:

Să-i ajut lui Niţescu să procure materialele solicitate în scrisoarea trimisă lui, ca rechizite de birou, o ştampilă cu vechea stemă a ţării (stema regală) şi cu inscripţia „Frontul Apărării Naţionale, Corpul de Haiduci”, o maşină de multiplicat, bocanci, foi de cort, grenade, percutoare, o lunetă pentru armă, hărţi, recrutarea de elemente noi şi o expunere asupra situaţiei politice interne şi externe.

Din însărcinările primite din partea lui Dabija Nicolae, şeful organizaţiei subversive, din care şi eu făceam parte, am executat următoarele:

L-am ajutat pe Niţescu la cumpărarea rechizitelor de birou şi a bocancilor.

Am primit de la Niţescu Nicolae percutoarele care urmau să fie trimise în munte, pe care Niţescu mi le-a dat spre păstrare pentru a nu fi găsite la el în eventualitatea unei percheziţii domiciliare.

Deşi am căutat să procur matriţe pentru Gestetner, aceasta n-a fost posibil deoarece nu le-am găsit.

În ceea ce priveşte ştampila, eu neputând să o execut, aceasta a fost confecţionată de Niţescu Nicolae şi trimisă de el prin curierul Cosma Petru lui Dabija. Ştampila a fost confecţionată întocmai după indicaţiile date.

În ceea ce priveşte informaţiile politice şi militare, de ordin intern şi extern, ca răspuns la scrisoarea lui Dabija, eu i-am comunicat, tot prin curierul Cosma Petru, că situaţia internaţională este încordată şi ca urmare a acestei situaţii s-au luat importante măsuri politice şi militare, de ordin intern şi extern, ca:

- instituirea pedepsei cu moartea;
- evacuarea de către trupele româneşti a litoralului mării şi a bazinului dunărean, precum şi ocuparea acestor poziţii de către ruşi;
- studierea la Statul Major a posibilităţii atacului din sud;
- desfiinţarea Direcţiei Delaborărilor din M.Ap.N.[341].
- organizarea unor corpuri de paraşutişti, aceasta probabil în vederea luptei cu partizanii;

[341] Ministerul Apărării Naţionale.

- trecerea la M.Ap.N. a şantierelor Bragadiru şi Rudeni, care urmează a primi alte sarcini.

În aceeaşi scrisoare adresată lui Dabija Nicolae, i-am dat sfatul ca începutul acţiunilor să fie bine ales şi coordonat cu planuri mai mari.

Îi mai scriam că pentru a fi de real folos organizaţiei subversive în desfăşurarea acţiunilor sale, voi încerca să stabilesc contacte informative pentru desfăşurarea unei activităţi mai importante, sfătuindu-l de asemenea să nu înceapă nimic mai important până nu ia contactul cu mine.

În acest scop, intenţionam să plec în regiunea Munţilor Apuseni pe la începutul lunii martie.

Mă mai interesam, în acea scrisoare, de posibilităţile băneşti ale organizaţiei, pentru ca în funcţie de acestea noi să putem întreprinde unele acţiuni utile organizaţiei din care făceam parte.

Precizez că informaţiile transmise de mine în legătură cu desfiinţarea Direcţiei Delaborărilor şi trecerea şantierelor Bragadiru şi Rudeni la M.Ap.N. mi-au fost comunicate de Niţescu Nicolae, iar restul culese de mine din discuţii pe care le aveam cu diferiţi cunoscuţi, cu care discutam cu scopul de a mă informa precis asupra situaţiei interne şi externe.

Aceasta declar, susţin şi semnez nesilit de nimeni.

Mihai Angheluţă

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 2, f. 60-61.

143

1949 august 15. Declaraţie dată la S.J.S.P. Alba de perceptorul Titus Ciortea privind desfăşurarea atacului asupra Percepţiei Fiscale din Teiuş

Dată în faţa noastră azi 15 august 1949
şi vizată de noi pentru neschimbare.
Sublocotenent **Şandru Ioan**

Declaraţie

Subsemnatul Ciortea Titus, domiciliat în comuna Teiuş, strada Avram Iancu, nr. 41, născut în comuna Căpud, judeţul Alba, în anul 1919, luna aprilie, ziua 18, fiul lui Titus şi Maria, de profesie agricultori.

Sunt căsătorit cu Olimpia Ionescu, de profesie învăţătoare, membră în P.M.R. şi U.F.D.R.

Cu trei copii minori:

1. Emilia Ligia, de 9 ani
2. Cecilia, de 7 ani
3. Maria Elena, de 5 ani.

Absolvent a 8 clase liceu şi bacalaureat, cu serviciul militar satisfăcut, obţinând gradul de sergent T.R. Regimentul 39 Art. din Târgu Mureş, fost mobilizat şi trimis pe front cu Coloana Tr. Hipo în anul 1942 şi desconcentrat în 1943, aprilie.

Posed avere imobiliară una casă de locuit în comuna Teiuş şi una vie în întindere de 467 stânjeni pătraţi.

Politică înainte de 1945 nu am făcut, în anul 1945 m-am înscris în P.S.D., iar în martie 1946 am trecut în Frontul Plugarilor, unde aparţin şi în prezent. În anul 1947, luna august, am dat adeziune pentru a fi primit membru în P.M.R., până în prezent nu am primit confirmarea.

Declar după cum urmează cu privire la atacul banditesc din ziua de 22 decembrie 1948;

Pe la orele 6 seara, pe când mă aflam în biroul meu personal, împreună cu tov. controlor Maier Iosif, şi tocmai în momentul când introduceam în casa de bani suma preluată de la casieriţa percepţiei, Munteanu Ana, am auzit pe d-ra casieriţă ţipând cu voce stridentă „Aoleo, d-le perceptor, vin hoţii!” şi la a doua ţipătură am şi auzit foc de armă. Crezând că au împuşcat pe d-ra, m-am îndreptat spre uşa ce despărţea biroul, pentru a-i veni în ajutor, dar înainte de a ajunge la uşă au apărut în prag doi indivizi înarmaţi cu pistoale şi ambele îndreptate spre mine, indivizii erau necunoscuţi, unul era mic, bărbos şi îmbrăcat în salopetă, iar al doilea era înalt, bărbierit proaspăt, îmbrăcat militar, pe cap bonetă şi cu o manta îmblănită, după cum am observat, la rever.

Nu-mi amintesc să-mi fi zis ceva, atât doar că cel mic a vrut să descarce revolverul la inimă, apăsând de mai multe ori pe trăgaci, fără însă să ia foc, atunci, văzându-mă în pericol, am sărit asupra lui şi, trântindu-l, al doilea, militarul, a tras şi m-a lovit în obrazul drept, glontele, zdrobindu-mi maxilarul, a ieşit prin ceafă.

L-am avizat pe tov. controlor că m-au împuşcat, el era în dreptul uşii cu mâinile sus şi imediat l-am văzut aplecându-se după birou.

În luptă fiind cu militarul pe care l-am izbit de cuptorul de cărămidă şi cu cel mic în braţe fiind, pe care l-am apucat după ce s-a ridicat de jos, am primit apoi câteva lovituri în cap cu revolverul de la militarul cel înalt, care mi-au cauzat 12 leziuni, scăpând dintre ei şi căutând un corp tare pentru răzbunare, am dat să ies din a treia cameră când, în antreu, un al treilea individ mi-a pus o armă Z.B. în piept, somându-mi să stau. L-am înlăturat şi pe acesta şi, ieşind în curte, de lângă uşă am apucat o bucată de lemn, cu care înapoindu-mă nu am avut pe cine mă răzbuna, bandiţii au dispărut după ce au jefuit casa de bani, eu reintrând în birou împreună cu tov. controlor am strâns resturile de bani de pe jos, introducându-i în casă. Am închis casa, când să ieşim din birou am întâlnit pe tov. Ovac Ioan, de la organizaţia P.M.R., şi plutonier major Crişan Petru, şeful de post, care a fost avizat telefonic, şi eu am fost expediat cu maşina la dispensar şi de acolo la spitalul Aiud, iar a doua zi, în stare gravă, am fost transportat la clinica chirurgicală Cluj, fixându-mi maxilarul şi cu proteza până în luna mai 1949, când mi-a fost luată, refăcut fiind în parte, faţa dreaptă şi capul fiindu-mi şi acum amorţite.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, semnez şi o susţin nesilit de nimeni.

Alba Iulia la 15 august 1949 Ciortea Titus

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 3, f. 45-48.

144

1949 august 15. Declaraţie dată la S.J.S.P. Turda de martorul Râştei Avram privind contribuţia lui la prinderea maiorului Dabija

Dată în faţa noastră azi 15 august 1949.
Vizată de noi spre neschimbare[342].
Sublocotenent **Malea Petru**

Declaraţie

Subsemnatul Râştei Avram, născut în anul 1904, în luna aprilie, ziua 4, în com. Bistra, jud. Turda, fiul lui Nicolae, decedat, şi al Mariei, de profesie agricultor, de naţionalitate şi cetăţenie română, de religie ortodox, carte nu ştiu, doar să iscălesc numele, serviciul militar satisfăcut, contingentul 1926, căsătorit cu numita Gaftea, fără copii, avere posed 1 ha pământ şi una casă, judecat şi condamnat nu am fost, înainte de 23 august 1944 nu am făcut nici un fel de politică, din anul 1946 sunt membru în P.M.R., cu ultimul domiciliu în com. Bistra, jud. Turda, declar următoarele:

În dimineaţa de 22 martie 1949, pe la orele 4 dimineaţa, a venit la mine acasă numitul Diniş Aron, din com. Bistra, jud. Turda, care este vecin cu mine, şi m-a rugat să mă duc imediat la el acasă, că mai vin şi alţi vecini, ca să prindem pe un anume Dabija, care era culcat la el în podul grajdului.

Acest Dabija era şeful unei bande care stătea la Muntele Mare. Înainte de a se da atacul la Muntele Mare aceşti bandiţi, în frunte cu Dabija, cutreierau toate satele de prin jur, terorizând populaţia şi ameninţându-i cu armamentul ce-l aveau, pentru a lua de la locuitorii paşnici alimente şi diferite lucruri de care ei aveau nevoie.

Eu imediat m-am îmbrăcat şi am mers la numitul Diniş Aron, unde m-am întâlnit cu numitul Râştei Aron. Nu peste mult timp am văzut că vine dinspre com. Muşca un miliţian, împreună cu Goia Alexandru, şef de echipă C.F.R.

După ce toţi am înconjurat grajdul în podul căruia se afla banditul, miliţianul a tras două focuri de armă pentru intimidare, prin acoperişul grajdului, la care focuri cel în cauză nu a răspuns nimic, cu toate că banditul poseda asupra lui o armă militară, o grenadă şi 35 cartuşe pentru armă.

Văzând că după ce a tras cele două focuri de armă nu zice nimic, ne-am hotărât ca trei dintre noi să ne urcăm în pod şi să-l dăm jos, iar miliţianul l-am lăsat jos să stea cu arma pregătit în caz că vrea să fugă sau va trage cu arma lui.

După ce l-am dat jos din podul grajdului, l-am legat bine şi l-am predat Postului de Miliţie Bistra.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o dau, o semnez şi susţin nesilit de nimeni.

Turda, 15 august 1949 Râştei Avram

[342] Declaraţia a fost autentificată ulterior, la D.R.S.P. Sibiu.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 3, f. 25.

145

1949 august 18. Proces-verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu referitor la încheierea cercetărilor asupra lotului Alexandru Maxim

Proces-verbal

Încheiat astăzi, optsprezece august, anul una mie nouă sute patruzeci şi nouă.

Noi, Cosma Alexandru, căpitan, din Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu.

Încheind cercetările privitoare pe numiţii: Maxim Alexandru, Dalea Emil, Olteanu Emil, Bedeleanu Ioan şi ceilalţi mai jos menţionaţi, care au iniţiat şi organizat, colaborat şi participat la constituirea unei organizaţii subversive teroristă, politică şi paramilitară din fostele elemente naţional-ţărăniste şi chiabure, cu scopul de a răsturna prin violenţă actuala ordine în stat.

Au coordonat şi condus activitatea organizaţiei, au iniţiat şi întreprins acte teroriste şi atentate împotriva conducătorilor politici, instituţiilor de stat şi funcţionarilor acestora, asupra instituţiilor militare, depozitelor de armament şi muniţii, pentru însuşirea armamentului necesar înarmării organizaţiei.

Au lansat zvonuri tendenţioase în rândurile populaţiei cu scopul de a forma o stare de spirit agitată prin care urmăreau a discredita regimul actual în faţa maselor muncitoare şi totodată în favoarea unui eventual război între anglo-americani şi U.R.S.S.

Aveau în program de a organiza diferite acte de sabotaj, ca: atentate de cale ferată, aruncarea podurilor în aer, distrugerea şoselelor, precum şi alte asemănătoare acte de sabotaj.

În eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi U.R.S.S., au stabilit atacuri de hărţuială în spatele trupelor române şi sovietice, ocuparea punctelor strategice, urmărind prin aceasta aservirea teritoriului Republicii Populare Române forţelor imperialiste străine duşmănoase democraţiei şi actualei ordini în stat.

Astăzi, data de mai sus, încheind cercetările, am stabilit următoarele:

1. Maxim Alexandru, de ani 23, fără profesie, absolvent a două clase liceu comercial, născut în comuna Ulmenii-Pământeni, jud. Ilfov, în anul 1926, luna martie, ziua 22, cu ultimul domiciliu în comuna Ciorani, jud. Prahova.

- A iniţiat şi organizat, din fostele elemente naţional-ţărăniste şi chiabure, [*o*] organizaţie subversivă cu scopuri teroriste. A întreprins atentate în contra conducătorilor politici, atacarea instituţiilor publice şi militare, acte de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor, căilor ferate, distrugerea şoselelor, lansarea de zvonuri tendenţioase de a produce panică în rândurile populaţiei, precum şi declanşarea unei insurecţii armate în scopul răsturnării în mod violent a actualei ordini în stat.

În vederea celor de mai sus, începând din primăvara anului 1948, a luat contact cu elemente ostile regimului din Bucureşti, de la care a primit instrucţiuni în vederea organizării în regiunea Prahova.

- A format în comuna Ciorani, jud. Prahova, un nucleu pentru organizaţie din 10-15 persoane.

- Fiind descoperită activitatea sa subversiv-teroristă, a fugit de la domiciliu, ascunzându-se. A plecat din nou la Bucureşti, de unde a primit noi instrucţiuni, după care s-a deplasat în regiunea Alba, unde a început organizarea conform instrucţiunilor.

- A recrutat elemente pentru organizaţie din foştii naţionali ţărănişti şi din chiaburi.

- A ţinut şedinţe cu ei, dându-le instrucţiuni în vederea organizării, aducându-le totodată la cunoştinţă membrilor planurile teroriste imediate şi de viitor ale organizaţiei.

- A dat dispoziţii pentru colectarea de alimente şi strângerea de cotizaţii, precum şi de înarmarea membrilor organizaţiei.

- A procurat armament şi muniţii pe care le-a împărţit la diferiţi membri ai organizaţiei de a acţiona cu ajutorul lor, conform planurilor stabilite de el.

- A iniţiat planuri pentru asasinarea conducătorilor politici, atacarea instituţiilor şi acte de sabotaj, pe care le-a adus la cunoştinţă membrilor în şedinţele pe care le ţinea cu ei.

- A luat parte la jefuirea Percepţiei din Teiuş de unde au jefuit suma de 310.000 lei şi au împuşcat grav un funcţionar al acelei instituţii.

- Conform dispoziţiilor sale şi ajutat de acuzaţii: Dalea Emil, Olteanu Emil şi alţii, au aşteptat în luna februarie 1949 pe secretarul P.M.R.-ului din comuna Mihalţ, jud. Alba, cu scopul de a-l asasina.

- A dotat cu armament pe diferiţi membri din banda teroristă condusă de Dabija Nicolae.

- A recrutat şi condus în Muntele Mare membri pentru banda teroristă condusă de Dabija şi a ţinut în permanenţă strânse legături cu aceştia.

- A făcut fuzionarea organizaţiei constituită de el cu o bandă teroristă de legionari.

- A procurat şi păstrat asupra lui armament şi muniţii pentru a [*le*] întrebuinţa în scopurile teroriste ale organizaţiei.

- A ameninţat cu moartea prin împuşcare pe membri în caz că vor divulga autorităţilor legale organizaţia lor subversivă.

2. **Dalea Emil**, de ani 32, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Jos, jud. Alba, în anul 1917, luna august, ziua 20, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă, fiind de acord cu planurile teroriste, despre care a luat cunoştinţă de la acuzatul Maxim Alexandru.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde au discutat planurile teroriste, precum şi modul de a fi puse în aplicare.

- A contribuit cu alimente pentru întreţinerea organizaţiei.

- A procurat armament, pe care şi l-a păstrat cu scopul de a-l întrebuinţa atunci când va fi nevoie în acţiunile teroriste iniţiate de ei.

- A făcut un plan împreună cu Maxim Alexandru, după care au încercat să asasineze pe secretarul P.M.R.-ului din comuna Mihalţ, jud. Alba, unde a avut misiunea el de a împlânta cuţitul în pieptul acestuia, iar ceilalţi de a-l imobiliza.

- A procurat o grenadă pentru a o trimite în Muntele Mare la banda teroristă a lui Dabija.

- A făcut un plan de a ataca şi jefui, împreună cu acuzatul Olteanu Emil, pe delegatul cooperativelor care încasa bani de pe monopol.

3. **Olteanu Emil**, de ani 27, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Jos, jud. Alba, în anul 1922, luna noiembrie, ziua 11, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- S-a înscris în organizaţia subversivă teroristă în luna decembrie 1948, în urma propunerilor făcute de Picoş Florian.
- A luat parte la şedinţele ţinute în cadrul organizaţiei, unde discutau planurile teroriste ce trebuiau puse în aplicare .
- A recrutat membri pentru organizaţie, precum şi a condus pe alţii la banda teroristă din Muntele Mare.
- A luat parte, în luna februarie 1949, la actul de asasinare a secretarului P.M.R.-ului din comuna Mihalţ, jud. Alba, împreună cu Maxim Alexandru, Dalea Emil şi ceilalţi, unde a avut misiunea de a-l imobiliza, pentru ca Dalea Emil să împlânte mai uşor cuţitul în pieptul acestuia.
- A contribuit cu bani pentru deplasarea la Bucureşti a şefului organizaţiei, Maxim Alexandru, care trebuia să primească noi instrucţiuni în legătură cu organizaţia.
- A procurat material exploziv care urma să fie întrebuinţat în scopurile teroriste ale organizaţiei.
- A contribuit la alimentarea bandei teroriste din Muntele Mare.
- Împreună cu Dalea Emil, au făcut un plan de a ataca şi jefui pe delegatul cooperativelor care încasa bani de pe monopol.

4. **Bedeleanu Ioan**, de ani 30, de profesie pantofar, născut în comuna Mihalţ, jud. Alba, în anul 1919, luna decembrie, ziua 6, cu ultimul domiciliu în comuna Mihalţ, jud. Alba.

- A intrat în organizaţie, acceptând în totul scopurile teroriste imediate şi de viitor.
- A luat parte la şedinţele ţinute în cadrul organizaţiei, unde discutau planurile teroriste ce trebuiau puse în aplicare.
- A recrutat elemente pentru organizaţie.
- A procurat armament şi muniţii, precum şi exploziv cu scopul de a fi întrebuinţat în scopurile teroriste ale organizaţiei.
- A plănuit şi propus acuzatului Ordeanu Simion de a asasina membrii comisiei interimare, prin aruncarea unei grenade în mijlocul sălii de şedinţă când aceştia se aflau acolo.
- A fost de acord cu asasinarea secretarului P.M.R.-ului din comuna Mihalţ, jud. Alba, când s-a făcut propunerea de către Maxim Alexandru, fiind el unul din aceia care s-a oferit de a servi drept complice la acest asasinat.

5. **Crişan Vasile**, de ani 25, de profesie desenator tehnic, născut în comuna Galda de Jos, jud. Alba, în anul 1924, luna aprilie, ziua 15, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- S-a încadrat în organizaţia subversivă condusă de Maxim Alexandru în urma propunerilor făcute de acesta în toamna anului 1948.
- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a luat cunoştinţă de planurile acesteia, cu care a fost cu totul de acord.
- A avut cunoştinţă despre planul terorist ce s-a făcut într-una din şedinţele organizaţiei de a asasina pe secretarul P.M.R.-ului din comuna Mihalţ, jud. Alba.
- A procurat armament şi muniţii pentru organizaţie în scopul de a fi întrebuinţat la actele teroriste ce le urmăreau.

- A avut cunoştinţă de atacul şi jefuirea Percepţiei din Teiuş.

6. **Crişan Laurean**, de ani 48, de profesie muncitor la C.F.R., născut în comuna Galda de Jos, jud. Alba, în anul 1901, luna aprilie, [*ziua*] 15, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă condusă de Maxim Alexandru la propunerile făcute de către fiul său, Crişan Vasile.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei ţinute la domiciliul său, unde a cunoscut în întregime planurile teroriste.

- A procurat armament şi muniţie, precum şi diferite materiale explozive, pe care le-a predat fiului său, acuzatul Crişan Vasile, şi lui Maxim Alexandru, cu scopul de a le întrebuinţa organizaţia în scopurile teroriste ce le urmăreau.

- A avut cunoştinţă de colectările de alimente şi cotizaţiile de bani ce se făceau de diferiţi membri pentru întreţinerea organizaţiei.

7. **Trif Liviu**, de ani 28, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Jos, jud. Alba, în anul 1921, luna martie, ziua 21, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă, la propunerea făcută de Picoş Florian, în toamna anului 1948.

- A luat parte la şedinţele ţinute de organizaţie, în cadrul cărora a luat cunoştinţă de planurile teroriste imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A avut cunoştinţă că membrii organizaţiei sunt înarmaţi.

- A contribuit cu o sumă de bani dată organizaţiei sub formă de cotizaţie, precum şi o cantitate mare de alimente necesare întreţinerii organizaţiei şi a bandei din Muntele Mare, despre care a avut cunoştinţă.

- A procurat şi ascuns la domiciliul său, precum şi distribuit, material exploziv, cu scopul de a fi întrebuinţat în actele teroriste ale organizaţiei.

8. **Udrea Iuliu**, de ani 27, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Jos, jud. Alba, în anul 1922, luna octombrie, ziua 12, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Jos, jud. Alba.

- S-a înscris în organizaţie în luna decembrie, anul 1948.

- A luat parte la şedinţa ţinută la locuinţa acuzatului Dalea Emil, unde a luat cunoştinţă despre planurile organizaţiei, pe care le-a acceptat în totul, precum şi înarmarea lor.

- A contribuit cu alimente pentru întreţinerea organizaţiei, precum şi a bandei teroriste din Muntele Mare.

- S-a interesat în mai multe rânduri de armament de la Picoş Florian, despre care era interesat direct şi a tăinuit existenţa organizaţiei.

9. **Breazu Iuliu**, de ani 21, fără profesie, absolvent a cinci clase secundare, născut în comuna Teiuş, jud. Alba, în anul 1928, luna iulie, ziua 29, cu ultimul domiciliu în comuna Teiuş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în urma propunerilor făcute de numitul Câmpeanu Traian.

- Pentru scopurile teroriste, de care avea cunoştinţă, şi-a procurat o armă cu muniţie şi un pistol de buzunar.

- A plecat cu armamentul procurat la Muntele Mare, la banda teroristă condusă de Dabija Nicolae.

- A efectuat în Muntele Mare post de santinelă, însărcinare primită din partea bandei.

- A avut cunoştinţă despre planurile teroriste imediate şi de viitor ale bandei.

- În timpul atacului dat de bandă asupra trupelor de care erau împresuraţi se afla în cabana bandei.

10. **Fleşeriu Vasile**, de ani 52, de profesie agricultor, născut în comuna Oiejdea, jud. Alba, în anul 1897, luna martie, ziua 14, cu ultimul domiciliu în comuna Oiejdea, jud. Alba.

- S-a înscris în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, în urma propunerilor făcute de Maxim Alexandru.

- A avut misiunea de a organiza în comuna sa, Oiejdea, primind responsabilitatea de şef al organizaţiei în acea comună de la Maxim Alexandru.

- A luat parte la şedinţele ţinute în cadrul organizaţiei de Maxim Alexandru, care au avut loc la domiciliul său, unde a luat cunoştinţă despre planurile teroriste ale organizaţiei, precum şi de procurarea de armament, colectarea de alimente şi cotizaţii.

- La domiciliul său s-a ţinut şedinţa în care s-a hotărât fuzionarea organizaţiei lor şi a unei bande teroriste legionare.

- A contribuit cu o sumă de bani, pe care i-a dat sub formă de cotizaţii pentru procurarea celor necesare organizaţiei.

11. **Deceanu Florian**, de ani 49, de profesie agricultor, născut în comuna Mihalţ, jud. Alba, în anul 1900, luna aprilie, ziua 17, cu ultimul domiciliu în comuna Mihalţ, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna februarie 1949, în urma propunerilor făcute de Mihălţan Traian.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a cunoscut scopurile teroriste ale acesteia, precum şi de existenţa bandei teroriste din Muntele Mare.

- A contribuit cu alimente pentru întreţinerea organizaţiei, precum şi pentru banda din munţi.

12. **Ordeanu Simion**, de ani 22, de profesie elev lăcătuş, născut în comuna Mihalţ, jud. Alba, în anul 1927, luna februarie, ziua 10, cu ultimul domiciliu în comuna Mihalţ, jud. Alba.

- A intrat în organizaţie în vara anului 1948, în urma propunerilor făcute de Bedeleanu Ioan.

- A luat parte la şedinţe, unde discutau planurile teroriste imediate şi de viitor ale organizaţiei, cu care era în totul de acord, de asemenea, a luat parte şi la şedinţa unde au plănuit asasinarea secretarului P.M.R.-ului din comuna Mihalţ, precum şi răpirea numitului Breazu Petru, care vroia să denunţe organizaţia.

- A ascuns la domiciliul său un pistol mitralieră şi muniţii, precum şi o cantitate de material exploziv primit de la organizaţie şi de la Bedeleanu Ioan, în scopul de a le întrebuinţa atunci când se vor pune în aplicare planurile lor teroriste.

- A avut misiunea din partea organizaţiei de a procura muniţie.

- A plănuit împreună cu Bedeleanu Ioan de a arunca o cantitate de exploziv în sala de şedinţă, când comisia interimară se găsea acolo, cu scopul de a asasina membrii comisiei.

13. **Fleşeriu Partenie**, de ani 50, de profesie agricultor, născut în comuna Sântimbru, jud. Alba, în anul 1899, luna februarie, ziua 18, cu ultimul domiciliu în comuna Sântimbru, jud. Alba.

- S-a încadrat în organizaţia subversiv-teroristă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de acuzatul Maxim Alexandru.
- A luat parte la şedinţa în care i s-a dat responsabilitatea organizaţiei pe comună, de a recruta şi încadra membri noi.
- A luat cunoştinţă de toate scopurile organizaţiei teroriste, imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord, precum şi procurarea de armament şi colectarea de alimente.
- A avut cunoştinţă despre existenţa bandei teroriste din Muntele Mare.

14. **Popa Ioan**, de ani 42, de profesie agricultor, născut în comuna Teiuş, jud. Alba, în anul 1907, luna aprilie, ziua 13, cu ultimul domiciliu în comuna Teiuş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţie în luna ianuarie 1949, la propunerea făcută de Mihălţan Traian.
- A luat cunoştinţă de scopurile teroriste ale organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.
- A contribuit cu bani daţi sub formă de cotizaţii pentru organizaţie, în scopul de a se procura armamentul necesar actelor teroriste.
- În cadrul organizaţiei a avut misiunea de curier, pe care o făcea între şefii nucleelor din diferite comune.
- A avut cunoştinţă despre existenţa bandei teroriste din munţi.

15. **Haţegan Ioan**, de ani 51, de profesie agricultor, născut în comuna Mihalţ, jud. Alba, în anul 1899, luna august, ziua 5, cu ultimul domiciliu în comuna Mihalţ, jud. Alba.

- În toamna anului 1948 a intrat în organizaţia subversiv teroristă.
- A luat parte la şedinţele ţinute la domiciliul său în cadrul organizaţiei, unde a luat cunoştinţă despre planurile teroriste, cu care a fost de acord.
- A transportat alimentele colectate de membrii organizaţiei la numitul Câmpeanu Traian, unde se depozitau.
- A făcut serviciul de agent de legătură între conducătorii diferitelor nuclee din comunele în care exista organizaţie.

16. **Nicoară Virgil**, de ani 48, de profesie preot, născut în comuna Ciunga, jud. Alba, în anul 1901, luna august, ziua 16, cu ultimul domiciliu în comuna Ciunga, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în urma propunerilor făcute de Maxim Alexandru.
- A avut misiunea de a recruta membri pentru organizaţie.
- A cotizat bani pentru întreţinerea organizaţiei.
- A avut mai multe discuţii la domiciliul său cu Maxim Alexandru de la care a luat cunoştinţă despre planurile teroriste imediate şi de viitor ale organizaţiei.
- A cules informaţii pentru a le furniza lui Maxim Alexandru în legătură cu trenul de muniţie pentru a fi aruncat în aer.
- A fost de acord cu acţiunea teroristă de a răsturna prin violenţă actuala ordine în stat.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Căpitan de Securitate
Cosma Alexandru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 18-26.

146

1949 august 25. Proces-verbal întocmit de căpitanul Cosma Alexandru referitor la încheierea cercetărilor asupra lotului Mărgineanu

Proces-verbal

Încheiat astăzi, douăzeci şi cinci august, una mie nouă sute patruzeci şi nouă.

Noi, Cosma Alexandru, căpitan din Direcţia Regională de Securitate Sibiu,

Încheind cercetările privitoare pe numiţii: Mărgineanu Petru, Gherman Victor, Toporeţ Ioan, Voicu Vasile şi ceilalţi menţionaţi mai jos în prezentul proces-verbal, care au iniţiat şi organizat, colaborat şi participat la constituirea unei organizaţii subversive cu caracter terorist din foşti naţional-ţărănişti şi chiaburi.

Au coordonat şi condus activitatea organizaţiei subversive. Au iniţiat acte teroriste şi atentate împotriva conducătorilor politici democraţi, precum şi ocuparea instituţiilor de stat civile şi militare, cu scopul de a însuşi armamentul necesar înarmării organizaţiei.

Aveau în plan diferite acte de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor, căilor de comunicaţii şi alte asemănătoare acte de sabotaj.

În eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi U.R.S.S., aveau în plan de a iniţia atacuri de hărţuială în spatele trupelor române şi sovietice, urmărind prin aceasta ocuparea punctelor strategice, precum şi aservirea teritoriului Republicii Populare Române forţelor imperialiste duşmănoase statului nostru de democraţie populară.

Astăzi, data de mai sus, încheind cercetările, am stabilit următoarele, după cum urmează:

1. **Mărgineanu Petru**, de ani 46, de profesie agricultor, născut în comuna Obreja, jud. Alba, în anul 1903, luna februarie, ziua 7, cu ultimul domiciliu în com. Obreja, jud. Alba.

- A iniţiat şi organizat, din foştii naţional-ţărănişti şi chiaburi, duşmani ai democraţiei populare, [*o*] organizaţie subversivă cu caracter terorist, cu scopul de răsturnarea în mod violent a ordinii sociale existente în stat.

- A iniţiat diferite acte de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor, căilor de comunicaţie, ocuparea instituţiilor publice, civile şi militare, pentru înarmarea organizaţiei cu armamentul necesar, precum şi asasinarea conducătorilor politici democraţi.

În vederea celor de mai sus, în toamna anului 1948 a început, din foştii naţional-ţărănişti şi chiaburi, să recruteze elemente pentru organizaţia subversivă în diferite comune din judeţul Alba.

- A ţinut în cadrul organizaţiei şedinţe cu membrii, punându-i în cunoştinţă de cauză cu planurile teroriste imediate şi de viitor ce le urmăreau.

- A ţinut legătura cu diferiţi conducători din organizaţiile subversive din alte comune, cărora le dădea instrucţiuni.

- A procurat şi păstrat armament şi muniţii necesare acţiunilor teroriste ale organizaţiei ce le aveau în plan.

- A ascuns şi întreţinut la domiciliul său şi a condus în banda teroristă de la Muntele Mare membri.

- A procurat şi trimis la banda din munţi muniţii, ţinând precum şi legături cu diferiţi membri ai acestei bande.

- A făcut legătura între diferiţi conducători ai organizaţiei subversive din care făcea parte.

2. **Gherman Victor**, de ani 50, de profesie agricultor, născut în comuna Leorinţ, jud. Alba, în anul 1899, luna septembrie, ziua 8, cu ultimul domiciliu în com. Leorinţ, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă condusă de Mărgineanu în toamna anului 1948, la propunerile făcute de Mărgineanu.

- A fost de acord cu scopurile imediate şi de viitor ale organizaţiei, de care a luat cunoştinţă de la Mărgineanu Petru.

- A avut misiunea de a recruta elemente noi în organizaţie, precum şi de a procura armament.

- A tăinuit organizaţia, precum şi membrii ei, cu toate că a avut cunoştinţă că şeful ei este Mărgineanu Petru.

3. **Toporeţ Ioan**, de ani 45, de profesie muncitor manual, născut în comuna Clococeni, jud. Bălţi, în anul 1904, luna martie, ziua 1, cu ultimul domiciliu în comuna Obreja, jud. Alba.

- A avut cunoştinţă de înarmarea organizaţiei subversive şi că Mărgineanu era unul din aceia care făcea parte din acea organizaţie.

- A contribuit la înarmarea organizaţiei, dând acuzatului Mărgineanu Petru circa 250-300 cartuşe de pistol automat.

4. **Voicu Vasile**, de ani 37, de profesie perceptor, născut în comuna Obreja, jud. Alba, în anul 1912, luna mai, ziua 13, cu ultimul domiciliu în com. Băgău, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, în urma propunerilor făcute de acuzatul Mărgineanu Petru.

- În cadrul şedinţei care s-a ţinut la domiciliul său, a luat cunoştinţă de planurile imediate şi de viitor ale organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A avut misiunea în cadrul organizaţiei de curier între membrii şi conducătorii din satele din împrejur, misiune pe care şi-a dus-o la bun sfârşit.

- A tăinuit existenţa organizaţiei.

5. **Cioară Rozalia**, zisă Maria Constantina, de ani 35, de profesie călugăriţă greco-catolică, născută în comuna Macicoş, jud. Cluj, în anul 1914, luna februarie, [*ziua*] 11, cu ultimul domiciliu la mănăstirea din Obreja, jud. Alba.

- A avut cunoştinţă de existenţa organizaţiei din toamna anului 1948 de la Mărgineanu Petru, pe care l-a pus în legătură cu preotul Leluţiu Aurel.

- A făcut legătura între membrii organizaţiei, care se întâlneau şi ţineau şedinţe la mănăstirea unde era ea.

- A multiplicat la maşină manifeste cu caracter antidemocratic, date de către Mărgineanu Petru în mai multe rânduri.

- A contribuit pentru întreţinerea organizaţiei cu medicamente, precum şi întreţinere cu alimente.

6. **Repede Gheorghe**, de ani 50, de profesie agricultor, născut în comuna Geoagiu de Sus, în anul 1899, luna aprilie, ziua 13, cu ultimul domiciliu în com. Geoagiu de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerile făcute de acuzatul Albu Iacob.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a luat cunoştinţă de planurile acesteia, cu care a fost în totul de acord.

- A primit sarcină din partea organizaţiei de a contribui cu alimente necesare organizaţiei pentru întreţinere, precum şi procurare de armament, cotizaţii în bani.

7. **Albu Iacob**, de ani 55, de profesie agricultor, născut în comuna Geoagiu de Sus, jud. Alba, în anul 1894, luna octombrie, ziua 14, cu ultimul domiciliu în comuna Geoagiu de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, în urma propunerilor făcute de numitul Crişan Sabin.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei care s-au ţinut la domiciliu său, unde a luat cunoştinţă de scopurile organizaţiei de prezent şi viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A avut misiunea de a recruta membri şi forma o organizaţie subversivă în comuna Geoagiu de Sus, jud. Alba, precum şi de a contribui la întreţinerea acestei organizaţii cu alimente.

- A avut cunoştinţă de existenţa bandei teroriste din munţi.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, nedivulgând-o autorităţilor legale.

8. **Lupea Sebastian**, de ani 64, născut în com. Obreja, jud. Alba, în anul 1885, luna ianuarie, ziua 5, cu ultimul domiciliu în com. Obreja, jud. Alba.

- A intrat în organizaţie în toamna anului 1948, în urma propunerilor făcute de către acuzatul Mărgineanu Petru.

- A avut cunoştinţă de planurile organizaţiei, cu care a fost de acord.

- A făcut legătura între şeful organizaţiei, acuzatul Mărgineanu Petru, şi restul membrilor din organizaţie.

9. **Lazăr Victor**, de ani 38, de profesie preot greco-catolic, născut în comuna Leorinţ, jud. Alba, în anul 1911, luna decembrie, ziua 31, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A avut cunoştinţă despre organizaţia subversivă teroristă de la numitul Laslo Ioan, precum şi de banda teroristă din munţi.

- A cunoscut mai târziu şi conducătorul bandei, Dabija Nicolae.

- A primit manifeste cu caracter antidemocratic, propagând conţinutul numitului Cristea Ovidiu, care datorită acestui fapt a spus că va merge în munţi.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi pe conducătorii acesteia, fiind un convins adept al ei.

10. **Moraru Emil**, de ani 39, de profesie agricultor, fost notar, născut în comuna Ohaba, jud. Târnava Mică, în anul 1910, luna decembrie, ziua 9, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă teroristă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a luat cunoştinţă de planurile teroriste de prezent şi viitor ale organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A avut misiunea din partea organizaţiei de a procura armament necesar scopurilor teroriste ale organizaţiei, precum şi cotizarea de bani şi întreţinerea cu alimente necesare membrilor.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi componenţa ei, fiind un membru devotat al acesteia.

11. **Marian Bazil**, de ani 45, de profesie agricultor, născut în comuna Meşcreac, jud. Alba, în anul 1904, luna noiembrie, ziua 6, cu ultimul domiciliu în comuna Meşcreac, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă, în urma propunerilor făcute de Mărgineanu Petru, în toamna anului 1948.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a aflat scopurile teroriste ale acesteia de la acuzatul Mărgineanu Petru, care o conducea.

- A avut sarcina de a recruta elemente pentru organizaţie.

- S-a interesat în cadrul unei şedinţe de armamentul necesar organizaţiei, referitor la care a primit răspuns de la Mărgineanu Petru că va fi procurat de el.

12. **Mărgineanu Eugen**, de ani 23, de profesie student, anul III, la Facultatea de Medicină Cluj, născut în comuna Obreja, jud. Alba, în anul 1926, luna iunie, ziua 23, cu ultimul domiciliu în Cluj, str. Parcului, nr. 2.

- A intrat în organizaţia subversivă teroristă deoarece tatăl său, Mărgineanu Petru, era şeful organizaţiei.

- A făcut legătura între diferiţi membri ai organizaţiei, Sandu Maxim şi preotul Leluţiu Aurel.

- A primit pentru răspândire manifeste antidemocratice camuflate sub masca chipurilor religioase de la Leluţiu Aurel.

- A făcut legătura între şeful organizaţiei, Mărgineanu Petru, şi elemente antidemocratice.

- A condus din Cluj la domiciliul părinţilor săi din comuna Obreja pe un membru al bandei teroriste din Muntele Mare[343].

- Cunoştea existenţa bandei din munţi, precum şi membrii ei.

13. **Radu Dumitru**, de ani 26, de profesie student, născut în comuna Rădeşti, jud. Alba, în anul 1923, luna noiembrie, ziua 15, cu ultimul domiciliu în Cluj, str. Andrei Mureşanu, nr. 3.

- A ascuns la domiciliul său pe numitul Raţiu Augustin, care a fost urmărit de autorităţile legale.

- A făcut legătură acestuia cu diferiţi indivizi pentru a fi ţinut ascuns.

- Datorită recomandării sale, numitul Raţiu Augustin a fost condus la Muntele Mare la banda teroristă, prin acuzatul Mărgineanu Eugen.

14. **Câmpeanu Traian**, de ani 26, de profesie morar, născut în comuna Aiud, jud. Alba, în anul 1923, luna mai, ziua 20, cu ultimul domiciliu în Teiuş, str. Traian, nr. 64.

- A intrat în organizaţie în luna februarie, în urma propunerilor făcute de Mihălţan Traian.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a luat cunoştinţă de planurile teroriste ale organizaţiei.

---

343 Augustin Raţiu.

- A recrutat membri noi în organizaţie.
- A contribuit la întreţinerea organizaţiei cu o cantitate de cereale.
- A luat legătura cu diferiţi membri pentru a-şi procura armament.
- A purtat corespondenţă cu banda teroristă din munţi, prin care i-a informat că le va duce membri înarmaţi.
- S-a încadrat în banda teroristă din Muntele Mare.
- A transportat armament adus de membrii bandei în Muntele Mare.
- A primit din partea bandei un pistol de buzunar.
- În ziua când au fost împresuraţi de trupe, neavând cartuşe ca să tragă, a reuşit să fugă din încercuire.
- A avut cunoştinţă de planurile teroriste ale bandei, pe care le-a primit în totul.

15. **Cerghidean Virgil**, de ani 31, de profesie agricultor, născut în comuna Mihalţ, jud. Alba, în anul 1918, luna august, ziua 29, cu ultimul domiciliu în comuna Mihalţ, jud. Alba.
- A intrat în organizaţia subversivă în luna februarie 1949, la propunerea făcută de acuzatul Câmpeanu Traian.
- A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de planurile teroriste imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.
- S-au ţinut şedinţe în cadrul organizaţiei şi la domiciliul său.
- A avut misiunea în organizaţie de curier, misiune pe care a dus-o la bun sfârşit.
- A întreţinut legătura cu şefii organizaţiei din comunele vecine.
- A procurat şi ascuns la domiciliul său arme pentru organizaţie şi muniţii, având ca scop de a le întrebuinţa în acţiunile teroriste ce le urmărea organizaţia, conform planurilor stabilite.
- A contribuit cu cereale pentru întreţinerea organizaţiei în mai multe rânduri.

16. **Haţeganu Gheorghe**, de ani 26, de profesie ajustor mecanic, născut în anul 1924, luna aprilie, ziua 27, în com. Mihalţ, jud. Alba.
- A intrat în organizaţia subversivă în luna februarie 1949, la propunerea făcută de numitul Mărgineanu Petru.
- A luat parte la mai multe şedinţe, unde a luat la cunoştinţă de scopurile organizaţiei teroriste, imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.
- A primit misiunea de a răpi pe secretarul organizaţiei de bază P.M.R. din com. Mihalţ în momentul când acesta se va duce la Teiuş, iar după răpire să-l predea banditului Maxim Alexandru, cu scopul de a-l duce bandei teroriste din Muntele Mare.

17. **Avrămuţ Dumitru**, de ani 42, de profesie agricultor, născut în com. Întregalde, în anul 1907, luna noiembrie, ziua 8, cu ultimul domiciliu în com. Întregalde, jud. Alba.
- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de numitul Vandor Sabin.
- A luat parte la mai multe şedinţe, unde a luat cunoştinţă de scopurile organizaţiei teroriste imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.
- A recrutat noi membri în organizaţia subversivă, cărora le-a dat instrucţiuni şi le-a arătat scopul organizaţiei.
- A contribuit cu alimente pentru întreţinerea organizaţiei teroriste.
- A făcut transporturi cu carul, ducând cereale, pe care le-a luat din comuna Benic de la numitul Preja şi le-a dus în comuna Întregalde, de unde au fost transportate mai departe în munţi de către membrii bandei.

- A primit o sumă de bani de la numitul Crişan Vasile pentru a-i da banditului Maxim Alexandru [*pentru*] a-i întrebuinţa în scopurile teroriste urmărite de organizaţie.

18. Totoianu Simion, de ani 45, de profesie agricultor, născut în comuna Obreja, jud. Alba, în anul 1904, luna februarie, ziua 2, cu ultimul domiciliu în com. Obreja, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în luna ianuarie 1949, la propunerea făcută de acuzatul Mărgineanu Petru.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde s-au discutat scopurile organizaţiei imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A recrutat noi membri în organizaţia subversivă, cărora le-a explicat scopurile organizaţiei şi le-a dat instrucţiuni.

- A tăinuit existenţa organizaţiei teroriste, fără a denunţa-o autorităţilor legale.

19. Micu Petru, de ani 43, de profesie agricultor, născut în com. Galda de Jos, jud. Alba, în anul 1906, luna ianuarie, ziua 27, cu ultimul domiciliu în com. Galda de Sus – Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în luna octombrie 1948, în urma propunerilor făcute de numitul Pascu Cornel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei teroriste, unde a luat cunoştinţă de scopurile organizaţiei imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A fost conducătorul organizaţiei teroriste din comuna Galda de Sus şi a recrutat noi membri în organizaţie, pe care i-a pus în cunoştinţă de cauză cu scopurile organizaţiei.

- A procurat armament pentru organizaţie şi a dat un pistol banditului Maxim Alexandru, pentru a-l întrebuinţa la scopurile teroriste.

- A contribuit la întreţinerea organizaţiei cu bani, sub formă de cotizaţie.

- A avut legături cu şefii organizaţiei din satele din jur.

20. Man Ştefan, de ani 33, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1916, luna decembrie, ziua 27, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, judeţul Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, în urma propunerilor făcute de numitul Pascu Cornel.

- A luat parte la mai multe şedinţe unde s-au arătat scopurile organizaţiei imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A contribuit cu cereale şi bani, sub formă de cotizaţie, la întreţinerea organizaţiei, pentru a fi duse la bun sfârşit scopurile teroriste ce le urmărea.

21. Man Candin, de ani 60, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Sus, judeţul Alba, în anul 1889, luna august, ziua 8, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă, în urma propunerii făcute de banditul Maxim Alexandru, prin luna august 1948.

- A întreţinut cu alimente şi cartiruit la domiciliul său pe unul din conducerea centrală a organizaţiei[344].

- A luat cunoştinţă despre scopurile teroriste ale organizaţiei, de la numitul Sandu Maxim, cu care a fost în totul de acord.

- A primit misiunea de a forma nuclee pentru organizaţie în comunele din jur.

---

344 Este vorba de Radu Anton Ionescu, pe care l-a găzduit la a doua venire a acestuia în jud. Alba (în octombrie 1948).

- A recrutat elemente noi pentru organizaţie, cărora le-a adus la cunoştinţă scopurile organizaţiei.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde au discutat predarea de alimente pentru întreţinerea organizaţiei, precum şi cotizarea de bani necesari în vederea scopurilor ce le urmăreau conform planurilor stabilite de ei.

- S-a deplasat în mai multe comune, împreună cu Alexandru Maxim, unde au organizat şi ţinut şedinţe cu membri.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Căpitan de Securitate
Cosma Alexandru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 3, f. 8-16.

147

1949 august 31. Declaraţie dată în anchetă de Petre Pascu asupra activităţii sale de sprijinire a grupului Dabija

Dată în faţa noastră astăzi 31 august 1949
şi vizată de noi spre neschimbare.
Plutonier major de Securitate
Bakó Ladislau

Declaraţie

Subsemnatul Pascu Petre, de ani 45, de profesie agricultor, născut în anul 1904, luna aprilie, ziua 24, în comuna Benic, jud. Alba, fiul lui Simion, decedat, fost agricultor, şi Maria, de profesie casnică, posed 1 ha şi jumătate pământ arabil, de naţionalitate şi cetăţenie română, de religie ortodox, posed 2 ha pământ arabil, carte ştiu, având 2 clase primare, sunt căsătorit cu Pascu Veronica, de profesie casnică, am doi copii, şi anume: Liviu, de ani 3, şi Doina, de ani 2, de origine socială ţărănească, cu serviciul militar satisfăcut la Regimentul 7 Jandarmi Cluj, eliberându-mă cu gradul de sergent, în trecut am fost membru în P.N.Ţ. Maniu, în prezent exclus din P.M.R., condamnat nu am mai fost, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba. Am 2 fraţi: Ioan, de profesie agricultor, avere nu posedă, necăsătorit, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba, şi Cornel, de 26 ani, de profesie student, necăsătorit, avere nu are, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba. De antecedentele lor politice nu ştiu. Declar următoarele:

Prin luna august 1948 a venit la mine acasă fratele meu cu numele Pascu Cornel şi Maxim Alexandru, discutând cu ei mi-au propus ca să organizăm în comuna Benic o organizaţie subversivă teroristă.

Atunci eu i-am propus ca să recrutăm pe numiţii oameni în care aveam încredere, şi anume: Pascu Ionuţ, Preja Alexe, Preja Nicolae şi Laslo Aron.

În luna noiembrie 1948, înainte de plecarea în munţi a fratelui meu (Pascu Cornel), am primit însărcinarea de la el ca să conduc organizaţia subversivă din comună, totodată

dacă vine cineva cu scopul de a merge în munţi la organizaţie să-i dau un bilet şi să-l trimit cu el la numitul Bolfea Silvestru, din comuna Întregalde, de unde îl va conduce la organizaţia din Muntele Mare. După câtva timp, prin luna decembrie, au venit la mine mai multe persoane, la care nu le cunosc numele, cărora le-am dat îndrumări şi instrucţiuni de felul cum vor merge în munţi, le-am dat un bilet cu care să meargă în com. Întregalde la numitul Bolfea Silvestru, de unde au fost duşi în Muntele Mare. Pe bilet a fost scris o parolă conspirativă, nr. 131.

Scopul organizaţiei noastre era de a ne înarma şi când vor veni anglo-americanii să le dăm tot concursul la răsturnarea regimului democratic. Ajutorul nostru consta prin ocuparea instituţiilor publice şi militare şi de a instaura în posturi de conducere membri devotaţi din organizaţia subversivă.

Aveam ca sarcină să colectez şi cereale de la membrii organizaţiei subversive pentru susţinerea bandei teroriste din Muntele Mare, eu personal am contribuit cu 24 kg grâu şi porumb şi 100 lei şi am expediat cu carul 15 feldere cereale de la Mihălţan Traian din com. Teiuş, care au fost colectate de Mihălţan Traian de la membrii organizaţiei. Aceste 15 feldere de cereale le-am adus din Teiuş în com. Benic, de unde au fost expediate la banda teroristă din munţi împreună cu cerealele colectate în Benic, expedierea în munţi le-a făcut Pascu Cornel şi Avrămuţ, care a venit cu carul din Întregalde.

În cursul lunii noiembrie 1948 am primit o scrisoare de la fratele meu Cornel cu care să mă duc în Teiuş la numitul Mihălţan Traian şi să i-o dau lui. Scrisoarea a avut următorul conţinut: să meargă Mihălţan Traian la Turda pentru a lua legătura cu şeful unei organizaţii subversive şi să ducă nişte studenţi din comună, Mihălţan, în munţi la banda teroristă.

Cauza încadrării mele în organizaţia subversivă teroristă a fost aceea că nu am fost de acord cu reformele şi legile care era votate şi doream schimbarea şi răsturnarea actualului regim cu un alt regim, care să fie condus de conducătorii vechilor partide politice. Am avut toată încrederea într-o schimbare de regim prin violenţă şi de aceea am fost de acord cu toate scopurile organizaţiei noastre, de care am avut cunoştinţă totală.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Sibiu la 31 august 1949 Pascu Petre

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 275, vol. 1, f. 13-14.

148

1949 septembrie 9. Proces-verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu referitor la încheierea cercetărilor privind lotul Petre Pascu

Proces-verbal

Încheiat astăzi, nouă septembrie, una mie nouă sute patruzeci şi nouă.

Noi, Călinaş Ioan, sublocotenent din Direcţia Regională de Securitate Sibiu.

Încheind cercetările privitoare pe numiţii: Pascu Petre, Costinaş Nicolae, Laslo Aron, Marian Simion şi ceilalţi menţionaţi mai jos în prezentul proces-verbal, care au iniţiat şi

organizat, colaborat şi participat la constituirea unei organizaţii subversive cu caracter terorist din foşti naţional-ţărănişti şi chiaburi.

Au coordonat şi condus activitatea organizaţiei subversive. Au iniţiat acte teroriste, ca: ocuparea instituţiilor de stat, civile şi militare, cu scopul de a însuşi armamentul necesar înarmării organizaţiei.

Au coordonat şi condus, punându-şi în plan diferite acte de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor, căilor de comunicaţii şi alte asemănătoare acte de sabotaj.

În eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi U.R.S.S., aveau în plan de a iniţia atacuri de hărţuială în spatele trupelor române şi sovietice, urmărind prin aceasta ocuparea punctelor strategice, precum şi aservirea teritoriului Republicii Populare Române forţelor imperialiste, duşmane statului nostru de democraţie populară.

Astăzi, data de mai sus, încheind cercetările, am stabilit următoarele, după cum urmează:

1. Pascu Petre, de ani 45, de profesie agricultor, născut în comuna Benic, jud. Alba, în anul 1904, luna aprilie, ziua 24, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A iniţiat şi organizat pe foşti naţional-ţărănişti şi chiaburi, duşmani ai democraţiei populare, o organizaţie subversivă cu caracter terorist, cu scopul de a răsturna în mod violent a ordinii sociale existente în stat.

- A iniţiat diferite acte de sabotaj, ca: ocuparea instituţiilor publice, militare şi civile, cu scopul înarmării organizaţiei cu armament necesar scopului propus de viitor.

- În vederea celor de mai sus, în toamna anului 1948, şi din iniţiativa banditului Maxim Alexandru şi Pascu Cornel, a început a recruta elemente naţional-ţărăniste şi chiabure pentru organizaţia subversivă din comuna Benic, jud. Alba.

- A ţinut în cadrul organizaţiei subversive şedinţe, punându-i pe membrii organizaţiei în cunoştinţă de cauză cu planurile teroriste imediate şi de viitor ce le urmărea organizaţia subversivă.

- A ţinut legătura cu membrii bandei din Muntele Mare şi a avut misiunea de curier a bandei din Muntele Mare, misiune care a îndeplinit-o în total.

- A recrutat membri pentru banda din Muntele Mare şi prin consemnul „113” [*131* – n.n.] i-a îndrumat a se prezenta la şeful bandei din Muntele Mare.

- A colectat cantităţi mari de cereale de la membrii organizaţiei şi a făcut transport cu carul de cereale de la Teiuş, de la numitul Mihălţan Traian, în comuna Întregalde, la banditul Bolfea Silvestru, de unde au fost transportate de membrii în Muntele Mare, la banda teroristă, pentru întreţinerea ei.

- A ţinut ascuns la domiciliul său una armă militară, în scopul organizaţiei, şi a contribuit pentru organizaţie cu cantităţi de cereale şi cu o sumă de bani.

2. Costinaş Nicolae, de ani 48, de profesie agricultor, născut în anul 1901, luna aprilie, ziua 15, în comuna Mogoş, jud. Alba, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna decembrie 1948, la propunerile făcute de Crişan Vasile.

- A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei, dintre care una în prezenţa banditului Dabija Nicolae, care şedinţă a avut caracter terorist.

- A procurat armament şi muniţii pentru scopul organizaţiei subversive, în scopurile ei de prezent şi viitor.

- A contribuit pentru organizaţia subversivă cu o cantitate de cereale şi a cotizat o sumă de bani.

- A cunoscut planul organizaţiei subversive, cu care a fost în totul de acord, precum şi membrii ei, tăinuind existenţa organizaţiei.

3. Laslo Aron, de ani 40, de profesie agricultor, născut în comuna Benic, jud. Alba, în anul 1908, luna ianuarie, ziua 14, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna august 1948, la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel.

- A fost de acord cu planurile organizaţiei, imediate şi de viitor, care i s-au explicat de către banditul Pascu Cornel.

- A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei, care au fost cu caracter terorist.

- A avut misiunea în organizaţie de curier între organizaţiile subversive din jur, care misiune a îndeplinit-o în totul.

- A contribuit pentru banda lui Dabija Nicolae, din Muntele Mare, cu armament şi muniţii şi a ţinut la domiciliul său armament şi muniţii pentru scopul urmărit de organizaţie, imediat şi de viitor.

- A contribuit pentru organizaţia subversivă cu o cantitate de cereale şi a cotizat o sumă de bani.

4. Marian Simion, de ani 51, de profesie agricultor, născut în comuna Mogoş, jud. Alba, în anul 1898, luna februarie, ziua 27, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A iniţiat şi organizat, în toamna anului 1948, pe foştii naţional-ţărănişti şi chiaburi, duşmani ai democraţiei populare, o organizaţia subversivă cu caracter terorist în comuna Mogoş, cu scopul de a răsturna în mod violent ordinea socială din stat.

- A ţinut, în cadrul organizaţiei subversive, şedinţe cu caracter terorist, a dat instrucţiuni membrilor din organizaţie, a cărei şef era el.

- A ţinut legătura cu şefii organizaţiilor subversive din judeţul Alba şi cu şeful bandei de pe Muntele Mare, banditul Dabija Nicolae.

- A iniţiat acte de sabotaj, ca: ocuparea instituţiilor civile, publice şi militare, cu scopul înarmării organizaţiei în scopurile ei teroriste imediate şi de viitor.

- A contribuit pentru organizaţie cu armament şi muniţie şi a întreţinut organizaţia subversivă cu cantităţi de cereale şi cu o sumă de bani, pentru scopurile ce le urmărea.

5. Marian Horia, de ani 31, de profesie agricultor, născut în anul 1918, luna octombrie, ziua 16, în comuna Mogoş, jud. Alba, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă la propunerea făcută de acuzatul Marian Simion, în toamna anului 1948, şi care organizaţie era condusă de acuzatul Marian Simion.

- A recrutat membri noi pentru organizaţia subversivă.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei la care s-au discutat scopurile teroriste, imediate şi de viitor.

- A avut misiunea în organizaţia de casier şi a strâns cotizaţii de la membrii organizaţiei.

- A contribuit pentru organizaţie cu o sumă de bani, iar pentru întreţinerea bandei din Muntele Mare a contribuit cu o cantitate de alimente.

- A fost membru devotat organizaţiei subversive şi a avut cunoştinţă de planul organizaţiei, imediat şi de viitor, şi toate sarcinile ce i s-au dat le-a dus la bun sfârşit.

6. **Marinescu Remus**, de ani 53, de profesie agricultor, născut în comuna Mogoş, jud. Alba, în anul 1896, luna noiembrie, ziua 18, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de acuzatul Marian Simion.

- A fost de acord cu planurile organizaţiei, imediate şi de viitor, care i-au fost explicate de acuzatul Marian Simion.

- A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei.

- A contribuit pentru organizaţie cu o sumă de bani, drept cotizaţie.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi pe membrii ei, cu toate că a avut cunoştinţă că şeful ei este Marian Simion.

7. **Nistor Zaharia**, de ani 42, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1907, luna martie, ziua 18, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă la propunerea făcută de banditul Maxim Alexandru, în toamna anului 1948.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, care a avut caracter terorist.

- A avut misiunea de a organiza o organizaţie în comuna Galda de Sus.

- A avut cunoştinţă de scopul organizaţiei, de prezent şi viitor, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al ei.

8. **Preja Dominic**, de ani 27, de profesie agricultor, născut în comuna Benic, jud. Alba, în anul 1922, luna aprilie, ziua 14, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a luat cunoştinţă de planul organizaţiei, imediat şi de viitor.

- A contribuit pentru întreţinerea organizaţiei cu o cantitate de cereale şi a cotizat o sumă de bani.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi componenţa ei, fiind un convins adept al ei.

9. **Preja Axente** [*Alexe* – n.n.], de ani 30, de profesie agricultor, născut în comuna Benic, jud. Alba, în anul 1919, luna aprilie, ziua 28, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel, în toamna anului 1948.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, imediat şi de viitor.

- A contribuit cu o cantitate de cereale şi bani pentru întreţinerea organizaţiei.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi componenţa ei, fiind un convins adept al ei.

10. **Preja Ştefan**, de ani 54, de profesie agricultor, născut în anul 1895, luna aprilie, ziua 10, în comuna Benic, jud. Alba, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel, care i-a explicat scopul organizaţiei, punându-l în cunoştinţă de cauză, cu care a fost în totul de acord.

- A avut misiunea în organizaţie de casier, care sarcină a dus-o la bun sfârşit.

- A colectat bani şi cereale de la organizaţia subversivă.

- A contribuit pentru organizaţie cu o cantitate de cereale şi a cotizat o sumă de bani pentru scopul urmărit de organizaţie.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi componenţa ei, fiind un convins adept al ei.

11. **Praţa Traian**, de ani 35, de profesie agricultor, născut în comuna Geamăna, jud. Turda, în anul 1914, luna aprilie, ziua 14, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de acuzatul Marian Simion.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a luat cunoştinţă de planurile teroriste ale organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A avut misiunea de organizator în organizaţie şi a recrutat noi membri pentru organizaţie.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi componenţa ei, fiind un convins adept al acestei organizaţii.

12. **Polhac Aurel**, de ani 41, de profesie agricultor, născut în comuna Mogoş, jud. Alba, în anul 1908, luna aprilie, ziua 3, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, [*cătunul*] Valea Cetii, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă, la propunerea făcută de acuzatul Marian Simion, în toamna anului 1948.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a primit sarcina de a organiza în cătunul Valea Cetii o organizaţie.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, fiind în cunoştinţă de cauza şi de componenţa ei şi ştiind că şeful ei este Marian Simion.

13. **Sularea Victor**, de ani 41, de profesie agricultor, născut în comuna Mogoş, cătunul Micleşti, jud. Alba, în anul 1948, luna decembrie, ziua 10, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de acuzatul Marian Simion.

- A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei, dintre care una în prezenţa banditului Dabija Nicolae, care şedinţă a avut caracter terorist.

- A procurat armament şi muniţii pentru banda din Muntele Mare, cu scopul înzestrării acesteia, în scopurile ei imediate şi de viitor.

- A contribuit pentru organizaţie cu o cantitate de cereale şi a cotizat cu o sumă de bani, precum şi [*cu*] armament şi muniţii.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, fiind în totul de acord cu planurile ei teroriste.

14. **Sularea Vasile**, de ani 38, de profesie agricultor, născut în comuna Mogoş, jud. Alba, în anul 1911, luna aprilie, ziua 19, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de acuzatul Marian Simion.

- A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei, dintre care una în prezenţa banditului Dabija Nicolae, de unde a luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei, imediat şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A procurat şi contribuit pentru organizaţie cu armament şi muniţii, precum şi cotizat cu o sumă de bani, pentru întreţinerea ei, în scopurile ei teroriste.

- A avut cunoştinţă de existenţa bandei din Muntele Mare, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al ei.

15. Sântu Teodor, de ani 47, de profesie agricultor, născut în comuna Rădeşti, jud. Alba, în anul 1902, luna februarie, ziua 12, cu ultimul domiciliu în comuna Meşcreac, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în luna decembrie 1948, la propunerea făcută de numitul Mărgineanu Petru.

- A recrutat noi membri în organizaţie.

- A avut cunoştinţă de existenţa organizaţiei şi de componenţa ei, tăinuind existenţa organizaţiei, fiind un convins adept al ei.

16. Sularea Ioan, de ani 43, de profesie agricultor, născut în comuna Mogoş, jud. Alba, în anul 1907, luna iulie, ziua 8, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerea făcută de acuzatul Marian Simion.

- A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei, unde a luat la cunoştinţă de planul ei, imediat şi de viitor, şi a fost în totul de acord.

- A contribuit pentru organizaţia subversivă, cotizând o sumă de bani.

- A tăinuit existenţa organizaţiei subversive, fără a denunţa-o autorităţilor legale.

17. Victor Iancu, de ani 30, de profesie agricultor, născut în comuna Mogoş, jud. Alba, în anul 1919, luna aprilie, ziua 16, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în anul 1948, la propunerea acuzatului Marian Simion, care i-a făcut cunoscut planul organizaţiei, imediat şi de viitor, şi cu care a fost întru-totul de acord.

- A contribuit pentru organizaţia subversivă cu o sumă de bani, drept cotizaţie.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi pe conducătorii acesteia, fiind un convins adept al ei.

18. Costea Victor, de ani 43, de profesie agricultor, născut în comuna Mogoş, jud. Alba, în anul 1906, luna octombrie, ziua 21, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerea acuzatului Marian Simion.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde şi-a luat angajamentul că va lupta cot la cot cu membrii bandei din Muntele Mare.

- A contribuit pentru organizaţie cu armament şi muniţii, precum [*şi*] cotizând o sumă de bani pentru scopul organizaţiei.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi pe conducătorul ei, cunoscând scopul de prezent şi viitor, cu care a fost în totul de acord.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal.

Sublocotenent de Securitate
Călinaş Ioan

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 275, vol. 1, f. 2-8.

149

1949 septembrie 12. Referat al Direcţiei a V-a privind trimiterea în justiţie a lotului Alexandru Maxim

5 R. 12 septembrie 1949

Referat

Cu raportul nr. 5/8.589 din 2 august 1949, D.R.S. Sibiu înaintează dosarul cercetărilor efectuate în legătură cu organizaţia subversivă P.N.Ţ. condusă de numitul Maxim Alexandru, cu activitatea îndreptată împotriva statului.

Din studiul dosarului rezultă că Maxim Alexandru a iniţiat şi constituit organizaţia subversivă cu caracter terorist, activând în judeţul Alba. A recrutat membri în organizaţie, a stabilit legături cu bandele teroriste din Muntele Mare, căreia i-a procurat oameni şi armament.

Lotul este format din 16 acuzaţi, cu activitate legată de aceea a lui Maxim Alexandru şi a căror vinovăţie este stabilită prin declaraţiile aflate la dosar şi reprodusă în rezumat în nota alăturată prezentului referat*.

Propuneri:

Înaintarea în justiţie a lotului organizaţiei subversiv-teroriste conduse de Maxim Alexandru.

Căpitan de Securitate
T. Fiambolli

[*Rezoluţie*:]
17 septembrie 1949.
Justiţie, nu se vor încadra în Legea 16.
Mişu Dulgheru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 2.

150

1949 septembrie 12. Referat al Direcţiei a V-a asupra trimiterii în justiţie a lotului Petru Mărgineanu

5 R. 12 septembrie 1949

Referat

* Nu se regăseşte în dosar.

Cu raportul nr. 5/8.589 din 3 septembrie 1949, D.R.S. Sibiu a trimis dosarul cercetărilor efectuate în legătură cu organizaţia subversivă P.N.Ţ. din judeţul Alba.

Lotul constituit este format din 21 acuzaţi, în frunte cu numitul Mărgineanu Petru, chiabur, fost membru P.N.L., care, în cadrul acţiunii subversive desfăşurate de Maxim Alexandru, a organizat trei comune din judeţul Alba.

Activitatea fiecăruia din acuzaţii încadraţi în procesul-verbal încheiat de D.R.S. Sibiu este arătată în nota alăturată prezentului referat*.

Vinovăţia celor încadraţi în actele încheiate de D.R.S. Sibiu fiind pe deplin stabilită prin declaraţiile aflate în dosar.

Propunem:

Înaintarea în justiţie a lotului organizaţiei subversive Mărgineanu Petru.

Căpitan de Securitate
T. Fiambolli

[*Rezoluţie*:]
17 septembrie 1949.
Justiţie, nu vor fi încadraţi în Legea 16.
Mişu Dulgheru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 3, f. 3.

151

1949 septembrie 13. Referat al Direcţiei a V-a asupra trimiterii în judecată a lotului Ionel Robu

5 R. 13 septembrie 1949

Referat

Cu raportul nr. 5/8.589/949, D.R.S. Sibiu înaintează dosarul încheiat lotului de 13 reţinuţi în frunte cu Robu Ioan, constituiţi în bandă subversivă teroristă, cu scopul de a întreprinde o acţiune comună cu bandele conduse de Dabija Nicolae şi Macavei Traian în vederea răsturnării prin violenţă a regimului democratic din ţară.

În acţiunea sa, Robu Ioan a fost ajutat de Ionescu Radu, care a recrutat aderenţi din sânul tineretului universitar şi făcea legătura cu grupurile organizate din judeţul Alba.

Era ajutat de asemenea de Vandor Victor, care ţinea legătura cu banda Dabija şi Macavei, prin contact direct cu aceştia la Muntele Mare.

În planurile imediate ale organizaţiei erau prevăzute o serie de acţiuni de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor şi atacarea instituţiilor publice, asasinarea conducătorilor politici şi pregătirea unei insurecţii armate în vederea realizării scopului urmărit.

---

* Documentul nu se află în dosar.

Cu concursul lui Radu Ionescu şi cu ajutorul unui cetăţean american, a trimis o scrisoare elementelor trădătoare fugite peste graniţă, cerându-le sprijinul pentru dotarea şi susţinerea organizaţiei.

Concluzii:

Vinovăţia elementelor încadrate în dosarul anexat este stabilită prin declaraţiile celor reţinuţi, din care rezultă acţiunea de uneltire împotriva ordinii sociale organizată de cei arestaţi.

Activitatea fiecăruia din reţinuţi este redată în rezumat în nota alăturată*.

Propuneri:

Opinăm pentru înaintarea în justiţie a lotului format din Robu Ioan, Ionescu Radu, Vandor Victor şi ceilalţi.

Căpitan de Securitate
T. Fiambolli

[*Rezoluţie*:]
17 septembrie 1949.
Vor fi trimişi în justiţie. Nu se încadrează în Legea 16.
Mişu Dulgheru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 88.

152

1949 septembrie 19. Declaraţie dată în anchetă la S.J.S.P. Alba de Ştefan Puşcaş referitoare la legăturile sale cu Ştefan Popa, Traian Mihălţan şi soţii Maier

Dată în faţa noastră azi, 19 septembrie 1949.
Vizată de noi spre neschimbare.
Sergent major de Securitate
Sătmăreanu Ioan

Declaraţie

Subsemnatul Puşcaş Ştefan, născut în comuna Stremţ, judeţul Alba, în anul 1921, luna martie, ziua 15, din părinţi Ioan şi Maria şi de profesie agricultori, ambii trăiesc, de naţionalitate şi cetăţenie română şi de religie ortodox, de profesie agricultor, carte ştiu, patru clase liceu teoretic, cu stagiul militar satisfăcut la Şcoala Militară de Infanterie nr. 3 Sibiu, eliberându-mă cu gradul de sergent major, căsătorit cu Aurelia Sălcudean, copii nu am, în trecut am făcut parte din Mişcarea Legionară, în prezent neîncadrat în nici o organizaţie democrată, avere posed 2½ hectare pământ arabil, condamnat nu am mai fost, cu ultimul domiciliu în comuna Stremţ, jud. Alba.

Declar următoarele:

Sunt născut din părinţi agricultori, avere au posedat 27 ha pământ arabil, în trecut nu au făcut politică, în prezent neîncadraţi în nici o organizaţie democrată, cu ultimul domiciliu

în comuna Stremţ, jud. Alba. Mai am o soră, Sabina, de ani 24, căsătorită cu Peptea Gheorghe din Sibiu, de profesiune comerciant, despărţiţi, avere nu are, cu ultimul domiciliu în Stremţ, jud. Alba.

Prin luna septembrie 1948 a venit la mine acasă numitul Popa Ştefan, la care i-am dat de mâncare şi 200 lei şi ulterior mi-a propus ca să organizez şi eu o organizaţie subversivă legionară, cu scopul ca la venirea anglo-americanilor să le dăm ajutor pentru dărâmarea actualului regim şi pentru a ocupa primăria şi toate instituţiile publice. Am organizat pe Mihălţan Traian, Maier Iosif şi Maier Elena şi le-am indicat drumul către organizaţia subversivă care era în Muntele Mare. Şeful acestei organizaţii subversive era Popa Ştefan. Mai erau membrii în această organizaţie subversivă următorii: Mârza Traian, Medrea Mihail, Dina Teglaru, Maria Gligor, unul cu numele T. Traian[345] şi un student cu numele Grigore şi unul cu numele de Călin, care făcea legătura lui Popa Ştefan cu Bucureştiul, cu avocatul Secu Şerban din Bucureşti. Scopul acestei organizaţii subversive era dărâmarea actualului regim şi înlocuirea lui cu un alt regim şi la venirea anglo-americanilor să le dăm ajutor pentru a răsturna regimul şi să ocupăm primăria şi toate instituţiile publice. Ajutor pentru organizaţia subversivă am dat mâncare membrilor din organizaţia subversivă în mai multe rânduri şi am cotizat suma de 600 lei. Alimentele pentru organizaţia subversivă le procura Mihălţan Traian de la membri din organizaţie. Mai declar că cantitatea de alimente era strânsă de Mihălţan Traian, 225 kg grâu, acesta făcea legătura cu organizaţia subversivă din munţi.

Iar numitul Popa Ştefan spunea că are un depozit de armament în cantitate de 400 pistoale Oriţa şi muniţiile necesare, care sunt într-un depozit pe Valea Arieşului şi aceste pistoale vor fi date membrilor din organizaţia subversivă. Am luat parte la patru şedinţe de organizaţie subversivă, care s-au ţinut la locuinţa mea şi au participat Popa Ştefan, Mârza Traian, T. Traian, Mihălţan Traian. La aceste şedinţe de organizaţie subversivă pe care le-am avut la locuinţa mea se discuta procurarea armamentului şi alimentelor şi membrii în organizaţia subversivă. Subsemnatul am avut cunoştinţă de organizaţia subversivă din munţi şi [*de*] scopul ei şi am fost de acord cu scopul organizaţiei subversive, pentru că organizaţia subversivă avea ca scop dărâmarea actualului regim şi înlocuirea lui cu un nou regim. La locuinţa mea s-a găsit o armă Z.B. şi era ţinută pentru scopul organizaţiei subversive, dată de numitul Popa Ştefan. Faptul ce m-a determinat să dau mâncare membrilor din organizaţia subversivă şi cotizaţia de lei 600 pentru organizaţie şi să ţin arma la mine acasă, să fiu membru în organizaţia subversivă, doream cu orice preţ schimbarea actualului regim şi înlocuirea lui cu un al regim.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Alba Iulia la 19 septembrie 1949 Puşcaş Ştefan

A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 64, vol. 1, f. 41-42.

---

[345] Este vorba de Traian Gligor.

1949 septembrie 20. Raport al D.R.S.P. Sibiu referitor la arestarea lui Traian Macavei

Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu
Teleimprimator
15.02 stat cuv. 55 20 septembrie 1949, ora 22^{45}

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
București

Raportăm că azi, data de mai sus, banditul Macavei Traian a fost arestat în comuna Tomeşti, judeţul Hunedoara[346].

Numitul în prezent se găseşte la această Direcţiune de Securitate şi rezultatul cercetărilor îl vom raporta de urmare.

Locotenent-colonel de Securitate
Gheorghe Crăciun

Nr. 5/22.613
20 septembrie 1949

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 4, f. 416.

346 Într-un alt document întocmit de Securitate se menţionează însă faptul că Traian Macavei a fost arestat în tren în staţia C.F.R. Hălmagiu (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 79, vol. 3, f. 24). Din cercetările efectuate până în prezent nu am reuşit să identificăm circumstanţele exacte ale reţinerii lui Traian Macavei.

1949 septembrie 20. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Nicolae Dabija referitoare la desfăşurarea luptei de la Muntele Mare şi a atacului asupra Percepţiei Fiscale din Teiuş

Dată în faţa noastră azi, 20 septembrie 1949,
la Sibiu, şi vizată de noi spre neschimbare.
Sublocotenent de Securitate
Călinaş Ioan

Declaraţie

Subsemnatul Dabija Nicolae, cu ultimul domiciliu în Aradul Nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, declar următoarele:

În completare la declaraţiile anterioare, mai declar că în prima cabană din Muntele Mare se găseau, după câte îmi amintesc, următoarele persoane: Pascu Cornel, Mihălţan Traian, Deceanu, Bocan Iancu, un student înalt, şaten, care a fost rănit la picior, şi Cigmăianu.

În a doua cabană mă găseam eu, fraţii Macavei, Onea Titus, soţii Maier, Scridon Ioan, Vandor Victor, Oniga Emil, Sanda Pop, Opriţa Gh. şi de restul nu-mi pot aminti numele lor, din cauză că erau veniţi numai de două zile la cabană.

În momentul când am fost alarmaţi de focurile trase de santinela noastră, m-am echipat, deoarece eram dezbrăcaţi. Până să ne echipăm a fost încercuită şi cabana a doua, în care mă găseam şi eu. Pentru a ieşi din cabană şi a ne face drum printre trupele Securităţii, care se postaseră în jurul şi faţa cabanei, am aruncat personal 2-3 cartuşe de trotil, ce fusese amorsat cu câteva zile înainte, după care am deschis foc cu carabina chiar din uşa cabanei, dând ordin în acest timp să iasă toţi din cabană. În timpul luptei nu am observat dacă a căzut cineva din trupele Securităţii. După ce am aruncat ultimul cartuş de trotil, fugitiv am observat că un ostaş din stânga cabanei, unde căzuse trotilul, s-a aplecat să ridice ceva de jos. Menţionez că nu pot preciza dacă după trotil sau altceva a făcut ostaşul această mişcare. Ulterior am auzit de la organele Securităţii că acel soldat a fost zdrobit de explozia trotilului în partea trunchiului.

Prin amorsarea trotilului se înţelege a se introduce în locaşul făcut în trotil capsa cu fitilul respectiv.

Dacă peste trotil se pune sârmă sau alt obiect de metal, i se dă o putere mai mare de distrugere.

Pentru a fi pregătiţi a desfăşura acţiunile pe care ni le-am propus, cea mai mare parte din membrii organizaţiei au venit înarmaţi, iar restul de armament, muniţii şi exploziv a fost procurat de fraţii Macavei. Menţionez că trotilul, capsele şi fitilul a fost adus de fraţii Macavei.

La cabane au fost aduse circa 4-5 kg trotil, iar circa 40-45 kg trotil a fost depozitat la un locuitor numit Ghiuri, din comuna Cărpiniş, jud. Turda. De acest lucru ştiu: Cosma Petru, care l-a adus, Iosif Căbulea [*Clamba* – n.n.] şi Scridon Ioan. Precizez că din cele circa 4-5 kg

trotil am aruncat numai 2-3 cartuşe, iar restul probabil a fost luat de către ceilalţi membri ai organizaţiei în momentul luptei, iar o parte a fost găsită de organele Securităţii.

În legătură cu jefuirea Percepţiei din Teiuş declar:

În ziua de 18 decembrie 1948, Bolfea Silvestru şi Pascu Cornel au fost trimişi să facă recunoaşterea Percepţiei din Teiuş. Întorcându-se la şura lui Bolfea Silvestru în aceeaşi seară, cu rezultatul că în percepţie s-ar găsi circa 5-6 milioane lei şi că e slab păzită percepţia, am hotărât ca în seara zilei de 22 decembrie 1948 să atacăm percepţia. În acest scop, ne-am deplasat în noaptea de 21/22 decembrie 1948 din regiunea Întregalde în viile din apropierea Teiuşului, unde am stat adăpostiţi într-o cabană nelocuită toată ziua de 22 decembrie 1948. În seara zilei de 22 decembrie 1948 ne-am deplasat la Teiuş şi pe la orele 18-18[30], după ce am făcut din nou o recunoaştere, am intrat în percepţie în felul următor: Traian Macavei şi Sandu Maxim în camera din dreapta percepţiei, unde se găsea numai o persoană. În camerele din stânga, unde se găsea casa de bani, am intrat eu, Sandu Macavei şi Pascu Cornel. Afară am lăsat de pază pe Iosif Clamba (Căbulea).

La intrarea în percepţie, funcţionara de acolo a dat un strigăt de spaimă, care l-a alarmat pe perceptor din camera vecină. Acesta, intimidat, nu a ştiut ce să mai facă şi s-a aruncat înspre uşă, însă a fost împiedicat de mine să iasă afară. În acest timp, Sandu Macavei s-a dus la casa de bani, care era deschisă, şi a luat toţi banii. Perceptorul, în zăpăceala în care se găsea, s-a îndreptat din nou spre mine, însă l-am intimidat cu un foc de pistol tras în aer. Într-un moment de neatenţie, perceptorul s-a azvârlit asupra lui Pascu Cornel şi a vrut să se ia la luptă cu el. Pascu Cornel l-a lovit cu pistolul în cap şi l-a trântit peste o masă. Văzând că a fost făcut inofensiv, nu i-am mai dat atenţie şi la un moment dat s-a repezit la mine, prinzându-mă de mâna în care ţineam pistolul. În acest timp Sandu Macavei a ieşit din casieria percepţiei şi a observat lupta dintre mine şi perceptor. Crezând că sunt în pericol, Sandu Macavei a tras un foc de pistol care l-a rănit pe perceptor în faţă şi a ieşit din cameră înaintea noastră. După cele petrecute am părăsit cu toţii percepţia.

Menţionez că în ziua de 4 martie, cu ocazia atacului de pe Muntele Mare, am dat ordin membrilor din organizaţie să iasă afară din cabană şi să deschidă foc asupra trupelor Securităţii care ne înconjuraseră.

În ceea ce priveşte pe numitul Cătălina Alexandru, îmi aduc aminte că la ajungerea în Muntele Mare Sandu Macavei s-a dus la el acasă şi a avut o convorbire cu acesta. Personal nu l-am cunoscut şi nu am stat niciodată cu el de vorbă.

Aceasta-mi este declaraţia pe care o susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Nicolae Dabija

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 5, f. 5-7.

155

1949 septembrie 23. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la rezultatul primelor cercetări efectuate asupra lui Traian Macavei

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 5/8.589 din 23 septembrie 1949.

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

Obiect:
Referitor la rezultatul primelor cercetări în legătură cu banditul Macavei Traian.

Urmare raportului nostru telegrafic nr. 5/22.613 din 20 septembrie 1949, raportăm mai jos rezultatul primelor cercetări în legătură cu banditul Macavei Traian:

Susnumitul a devenit membru al organizaţiei subversive prin intermediul lui Vandor Sabin, prin luna august 1948, care i-a făcut cunoştinţă cu preotul Suciu, care la rândul lui i-a făcut cunoştinţă cu presupusul student Sandu Maxim. Preotul Suciu l-a pus la curent cu existenţa unei organizaţii subversive teroriste şi cu planurile ei, încercând a obţine adeziunea lui Macavei pentru intrarea acestuia în organizaţie. După ce acesta îl pune în legătură cu Sandu Maxim, Macavei Traian arată că Maxim Alexandru, într-o convorbire avută între ei, i-a spus că dispune de mari cantităţi de armament şi muniţii, de legături cu oameni superiori din Bucureşti şi că are o organizaţie subversivă.

Banditul Macavei Traian recunoaşte că după această convorbire a devenit membru al organizaţiei subversive a lui Maxim Alexandru şi comp.

Mai târziu cu câteva zile a luat contact cu Pascu Cornel, prin intermediul lui Vandor Victor (cu care se cunoştea, fiind colegi de şcoală), iar Pascu Cornel, de asemenea, i-a spus că şi el are o organizaţie subversivă. Macavei Traian, după ce ia cunoştinţă de aceasta, sugerează ideea unificării organizaţiilor într-un singur nucleu (organizaţie mare). Prin luna septembrie 1948, fiind la Arad, s-a întâlnit cu numitul Dabija Nicolae, maior în rezervă, cu care apoi a discutat toate cele ce le-a discutat şi cu Pascu Cornel şi Maxim Alexandru, la care Dabija îi întăreşte convingerea, spunând că dacă într-adevăr există acele organizaţii subversive şi materialul de care a vorbit Maxim Alexandru s-ar putea într-adevăr începe o acţiune puternică contra actualei ordini în stat.

După această discuţie, Macavei Traian pleacă la Timişoara, unde-şi stabileşte domiciliul în comuna Sat-Chinez până după data zilei de 10 octombrie 1948, când fratele lui, Macavei Alexandru, săvârşeşte crima de omor, împuşcând 2 plutonieri majori care veniseră în casa lor.

După comiterea acestei crime, Macavei Traian îşi aduce fratele la Arad, unde au stat mai mult timp.

După un oarecare timp, fraţii Macavei se deplasează din Arad pentru a-şi aduce copilul de la Bucium Montari – Alba, iar în drum spre acesta s-au abătut pe la Vandor Sabin, unde s-au întâlnit din nou cu Sandu Maxim, Avrămuţ Dumitru şi Vandor Victor, care împreună

le-au făcut propunerea să atace banca din Ighiu – Alba, însă neavând armamentul necesar pentru aceasta nu au trecut la fapte.

De acolo merg şi iau legătura cu Dabija Nicolae, cu care, după ce se înţeleg, trec la constituirea unei bande subversive în regiunea Muntele Mare – Alba. Pentru constituirea acestei bande, susnumitul depune o bogată activitate organizatorică, reuşind împreună cu Dabija Nicolae, Pascu Cornel şi Maxim Alexandru să constituie într-adevăr o bandă teroristă compusă din mai mulţi membri, care îşi fixează sediul în punctul numit Muntele Mare.

În ziua de 4 martie 1949, când organele competente au trecut la acţiune în contra acestor bande, Macavei Traian a luat parte efectiv la luptele duse în contra Trupelor de Securitate, însă nu a fost prins, reuşind să fugă şi să se ascundă prin judeţ, la următorii: Achim Alexandru, comuna Bucium – Alba; Ciama Nicolae, tot din Bucium; Romul Ionuţ, tot din Bucium; Bar Traian, comuna Vârtop – Alba; Gheorghe [*al*] lui Bustan, Vârtop – Alba; Vandor Sabin, comuna Întregalde – Alba; Silvestru, cunoscut de Vandor Sabin, din comuna Întregalde; Sofica lui Tomeleu, comuna Muşca – Turda; Sabina Fonoage, din aceeaşi comună, ultimele două foste membre în „Liga Ardeleană a Moţilor”.

Numitul Macavei Traian arată muniţiile şi armamentul de care ştie că se mai află la următorii locuitori:

1. Bar Traian, din comuna Vârtop – Alba, un pistol mitralieră M.P. cu 40 cartuşe, una centură cu un portpistol şi efectele lui Macavei Traian pe care le purta la munte.

2. Gheorghe al lui Bustan, din aceeaşi comună, unde a fost găzduit o zi şi una noapte, se găsesc două tabele nominale cu numele membrilor din banda teroristă din Muntele Mare, care i-au fost date de Macavei Traian spre a fi păstrate.

3. Ghiuri [*al*] lui Iacob, din comuna Cărpiniş – cătunul Vârtop, se găseşte o ladă cu cca. 35 kg trotil, fapt ce este afirmat şi de Dabija Nicolae.

4. Romul Ionuţ, din comuna Bucium Montari, la care se găseşte una armă militară tip rusesc cu 3-4 cartuşe, un portmagazie şi una magazie de rezervă.

5. Achim Alexandru, din aceeaşi comună, una armă militară Steyer, cu 10-15 cartuşe.

6. Puşcaş, fiul, din comuna Stremţ, ştie de unul sau doi saci cu grenade ascunse în nişte paie.

7. În comuna Mogoş, Tupu Victor, în prezent reţinut, ştie unde se găseşte una ladă cu grenade.

8. Tot în comuna Mogoş este un anume Danu care ştie una puşcă mitralieră germană cu 2 benzi de cartuşe.

Cercetările continuă şi vom raporta de urmare, iar la cele de până acum vom lua măsurile necesare.

Locotenent-colonel de Securitate
Gh. Crăciun

Locotenent de Securitate
Nistor Victor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 403-405.

1949 septembrie 24. Referat al Direcţiei a V-a prin care au fost trimişi în justiţie membrii lotului Petre Pascu

5/R 24 septembrie 1949

Referat

Direcţia Regională de Securitate Sibiu ne înaintează, cu raportul nr. 5/8.589 din 17 septembrie 1949, dosarul cuprinzând cercetările asupra lotului P.N.Ţ. din judeţul Alba, în frunte cu Pascu Petre.

Din cercetarea dosarului rezultă că organizaţia subversivă P.N.Ţ. din jud. Alba, condusă de Pascu Petre, Costinaş Nicolae, Laslo Aron şi alţii, a activat în raza jud. Alba, cu scopul de a răsturna regimul actual, bazându-se pe rămăşiţele reacţionare şi chiabureşti.

Activitatea acestei organizaţii urmărea ca, prin acte de teroare şi sabotaj, să pregătească o insurecţie armată pentru realizarea scopurilor sale, în eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi U.R.S.S.

În acest scop, membrii bandei luau parte la şedinţe, recrutau noi membri pentru această bandă, păstrau legătură cu bandele de fugari din Muntele Mare conduse de banditii Dabija Nicolae, Sandu Maxim şi alţii.

De asemenea, membrii organizaţiei colectau mari cantităţi de cereale pentru alimentarea banditilor fugari din munţi, procurând armament şi muniţii şi acte false pentru uzul aceloraşi banditi.

Din declaraţii rezultă vinovăţia membrilor acestei organizaţii, actele fiind bine încheiate pentru întreg lotul.

Propuneri:

Faţă de cele de mai sus, propunem înaintarea întregului lot al organizaţiei subversive P.N.Ţ. din jud. Alba în justiţie, şi anume: Pascu Petre, Costinaş Nicolae, Laslo Aron, Marian Simion, Marian Horia, Marinescu Remus, Nistor Zaharia, Preja Dominic, Preja Alexe, Preja Ştefan, Praţa Traian, Polhac Aurel, Sularea Victor, Sularea Vasile, Sântu Teodor, Sularea Ioan, Victor Iancu şi Costea Victor.

Vinovăţia fiecăruia dintre acuzaţi rezultă din tabelul anexat prezentului referat*.

Locotenent de Securitate
Siegler Simion

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 4, f. 340.

* Nu se regăseşte în dosar.

1949 septembrie 29. Plan întocmit de D.R.S.P. Sibiu pentru asigurarea pazei Tribunalului Civil Sibiu pe timpul procesului lotului Dabija

Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu

Ordin de bătaie

Repartizarea tovarăşilor ofiţeri şi subofiţeri de la această Direcţiune, precum şi a Trupei de Securitate şi organele Miliţiei, pentru asigurarea pazei exterioare şi interioare a Tribunalului Civil din Sibiu, precum şi pentru escortarea arestaţilor de la penitenciar până la sala de şedinţe, cu ocazia judecării procesului bandei Dabija şi alţii, care proces începe din ziua de 30 septembrie 1949.

Măsurile de pază şi securitate încep din ziua de 29 septembrie a.c., orele 24^{30} [*sic!*].

Paza exterioară şi interioară a Tribunalului, precum şi a penitenciarului, ziua se compune din 17 (şaptesprezece) posturi fixe, iar noaptea se compune din 7 (şapte) posturi fixe cu efective de Trupe de Securitate sau miliţieni, precum şi din 5 (cinci) posturi de noapte şi 17 (şaptesprezece) posturi fixe şi mobile cu efective din această Direcţiune de Securitate.

Prin postul de ziua se înţelege luarea pazei în primire cu cel puţin o oră înainte de începerea şedinţei, iar după terminarea şedinţei se va comunica ora începerii posturilor. În timpul mesei, posturile vor pleca la masă prin rotaţie.

Toate posturile de mai sus sunt însemnate cu obiective pe alăturatul plan.

Tovarăşii ofiţeri şi subofiţeri din această Direcţiune de Securitate sunt repartizaţi la posturile arătate mai jos cu consemne speciale.

1. Tov. sublocotenent Amster Hugo, ajutat de tov-ii plutonier major Stan Ion şi plutonier major Bertha Iosif, precum şi [*de*] două organe ale Trupelor de Securitate sau Miliţie, vor face serviciul în rotaţie la intrarea principală în clădirea tribunalului, având ca consemn special de a nu permite intrarea în incinta clădirii numai persoanelor care au invitaţie specială, pe baza cărora au dreptul să participe la dezbaterea procesului. De asemenea, pot intra în incinta clădirii persoanele care pot dovedi, cu citaţii, că au procese în cursul zilei respective sau avocaţii care au interese de serviciu. În unele cazuri, când cetăţenii nu pot dovedi cu citaţii de procese şi totuşi au proces, se va clarifica situaţia acestora prin concursul organelor competente.

Cetăţenii care solicită certificate de cazier vor fi îndrumaţi în camera de gardă, unde li se vor rezolva, prin organele competente, cererile lor.

Nu se permite intrarea nici unei persoane în incinta clădirii cu arme de foc, arme albe sau introducerea pachetelor suspecte. În caz că cineva se găseşte cu asemenea obiecte şi caută să pătrundă în interiorul clădirii, va fi reţinut şi înaintat sub pază sigură la această Direcţiune de Securitate. De asemenea, nu se permite intrarea sub nici un motiv a persoanelor cu activitate duşmănoasă faţă de regim şi cunoscută de organele noastre.

Avându-se în vedere că procesul este public şi este un proces politic, la care proces vor participa oamenii muncii, se va proceda cu mult tact, pentru a nu da loc la comentarii, însă în cazuri de provocări se va proceda cu multă energie.

În timpul mesei, precum şi în timpul nopţii, nu se permite intrarea nici unei persoane fără aprobarea tovarăşului colonel sau locţiitorului dânsului.

2. Tov-ii plutonier major Popică Ioan, ajutat de sergenţii majori Hodişan Gheorghe şi Mareş Teofil, sunt repartizaţi la postul permanent ce se găseşte în curtea dintre penitenciar şi clădirea tribunalului, având ca consemn special: cu concursul celor 2 posturi (una permanentă şi una de ziuă), compuse din organele Trupelor de Securitate sau Miliţie, nu permite intrarea nici unei persoane străine în curtea respectivă şi nu permite ieşirea din penitenciar a nici unei persoane neînsoţite de cel puţin trei organe ale D.R.S.P. însărcinate cu escortarea arestaţilor.

Atât în timpul zilei, cât şi în timpul nopţii, circulaţia pe scările din dos este admisibilă numai tovarăşilor cu permisie specială.

3. Tov-ii plutonieri Apolzan Ion şi Cautil Ştefan sunt repartizaţi pentru a forma posturi mobile pe coridoarele parterului de la tribunal, cu următorul consemn special: vor supraveghea toate posturile [*persoanele* – n.n.] care au intrat şi care staţionează pe aceste coridoare, având anumite treburi de aranjat. Cu concursul celor 2 posturi compuse din Trupe de Securitate şi Miliţie, se vor lua măsuri pentru interzicerea circulaţiei persoanelor neaparţinătoare tribunalului (persoanele care aparţin tribunalului vor avea bilete speciale, ştampilate şi semnate de către tov-ul prim preşedinte al tribunalului, Longhinescu), vor menţine cea mai perfectă linişte, observând ca oamenii care au terminat treburile să părăsească clădirea.

4. Posturile din afara clădirii penitenciarului, cât şi tribunalului, vor fi controlate de către organele de control ale Trupelor de Securitate şi Miliţie, împreună cu tov. locotenent Matei [*Mathe* – n.n.].

5. Tov-ii plutonier major Bucerzan Constantin, împreună cu tov. plutonier Geleru Ion, ajutaţi de cele două posturi compuse din Trupe de Securitate sau Miliţie, au aceleaşi atribuţii pe etajul I ca şi tov-ii enumeraţi la punctul 3.

6. Tov-ii plutonier major şef Szabo Adalberth şi plutonier Dordea Traian, ajutaţi de 2 organe din Trupele de Securitate sau Miliţie, au aceleaşi atribuţii la etajul II ca tovarăşii enumeraţi la punctul 3 şi 4.

7. Tov. locotenent Nistor Victor şi tov. plutonier major Bucur Dănilă, ajutaţi de 2 organe ale Trupelor de Securitate sau Miliţie, vor bara scările care duc spre sala de şedinţe, procedând la percheziţia corporală a tuturor persoanelor care vor intra în sala de şedinţe, pe bază de invitaţii speciale sau pe bază de citaţii, ca martori etc., confiscând eventuale arme de foc sau arme albe găsite asupra acestora. Cu ocazia percheziţiei corporale se va proceda cu cât mai mult tact, explicând tovarăşilor că această măsură este o măsură generală. Pentru percheziţionarea femeilor este delegată tov. Burnete pentru acest scop.

Tov. Nistor Victor şi Bucur Dănilă vor primi încă dispoziţii ulterioare în acest sens.

8. Tov. sublocotenent Călinaş, ajutat de tov-ii plutonier major Sîntion Nicolae, plutonier major Cârstianu Constantin şi sergent major Timoc Mihai, sunt repartizaţi de a face serviciul pe coridorul din faţa sălii de şedinţă şi vor primi instrucţiuni în acest scop ulterior.

9. Tov. locotenent Dordea Ion, ajutat de tov. plutonier major Crăciun Vasile şi cu un organ din Trupele de Securitate, sunt repartizaţi pentru paza martorilor şi vor face de serviciu în camera repartizată în acest scop, având ca consemn special de a nu permite martorilor să vorbească între ei sau cu alte persoane, fie organe de ale noastre, fie organele Trupelor de Securitate sau Miliţie.

Vor avea grijă ca martorii să nu staţioneze în jurul geamurilor de la acea cameră.

10. Tov. căpitan Cosma, ajutat de tov-ii sublocotenent Seleş Paul, plutonier major şef Bogdan, plutonier major şef Rociu, plutonier major Faloba şi plutonier Urzică Traian, sunt repartizaţi în interiorul sălii de şedinţe. Se vor conforma ordinelor primite de la tov. colonel şi tov. preşedinte al tribunalului.

11. Tov. locotenent Löpprich Ştefan, ajutat de tov-ii plutonier major şef Cozma Cornel, plutonier major şef Hegeduş, plutonier major Prodea Ion, plutonier major Tudor Alexandru, plutonier major Adam, plutonier major Vereş, plutonier major Molnar Emil, plutonier major Stancu Ion şi tov. sublocotenent Moldovan, cel din urmă fiind primul ajutor al tov. locotenent Löpprich, sunt însărcinaţi cu escortarea acuzaţilor de la penitenciar la sala de şedinţe a tribunalului şi viceversa, având următoarele consemne speciale:

Escortarea arestaţilor se face numai pe traseul fixat; nici un arestat nu poate să fie escortat de mai puţine persoane decât trei. Escortarea se face în felul următor: de la luarea în primire din poarta interioară a penitenciarului sau din incinta penitenciarului, 2 tov. mai destoinici vor merge la stânga şi la dreapta escortatului, iar al treilea va merge în urma acestuia, primii doi având grijă ca escortatul să nu poată să încerce a se sinucide prin producerea de leziuni corporale cu obiecte tăioase (bucăţi de sticlă) sau să încerce aruncarea prin geam de la etaj.

În timpul când arestatul este escortat pe scările din dos, cel mai destoinic tov. va merge alături de arestat, având grijă ca arestatul să fie către perete şi nu către balustradă, ceilalţi doi tov. din escortă, unul va merge înainte, iar al doilea înapoi. Acest procedeu se va face în aşa fel ca arestatul să nu observe nimic, însă totuşi să i se asigure paza lui.

În caz de încercare de evadare în timpul transportării, avându-se în vedere paza asigurată 100%, nu se face uz de armă decât în cazul când arestatul a reuşit să iasă din incinta tribunalului sau din curte. Se va căuta a prinde şi a demobiliza rapid şi fără zgomot.

Tov. locotenent Löpprich Ştefan, în cursul zilei de 29 crt., va instrui cele trei echipe în sensul de mai sus şi la faţa locului.

12. Restul tov-ilor din această Direcţiune de Securitate rămân la dispoziţia tov. locotenent-colonel Crăciun Gheorghe.

13. Se atrage atenţia tov-ilor că în caz de neexecutare întocmai a celor prevăzute mai sus, rămân personal răspunzători şi în caz de abateri vor fi aspru sancţionaţi.

29 septembrie 1949

Locotenent-colonel de Securitate
Gh. Crăciun

Locotenent de Securitate
E. Matei[347]

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 144-148.

[347] Este vorba de o greşeală de dactilografiere, numele real al ofiţerului fiind Emerich Mathe.

158

1949 octombrie 4. Pronunţarea sentinţei de către Tribunalul Militar Sibiu în lotul Dabija, cu rezoluţia lui Gheorghe Pintilie

5 R. 4 octombrie 1949

Tribunalul Militar Sibiu

Dezbaterile procesului primului lot al bandelor din regiunea Sibiului, în frunte cu Dabija Nicolae

Ziua [*a*] IV-a
Nota nr. 6

Azi 4 octombrie 1949, la orele 12^{45}, Tribunalul Militar Sibiu a pronunţat următoarea sentinţă în procesul bandei teroriste conduse de Dabija Nicolae:

1.	Dabija Nicolae	Pedeapsa cu moartea
2.	Scridon Ioan	Pedeapsa cu moartea
3.	Mihălţan Traian	Pedeapsa cu moartea
4.	Onea Titus	Pedeapsa cu moartea
5.	Raţiu Augustin	Pedeapsa cu moartea
6.	Opriţa Gheorghe	Pedeapsa cu moartea
7.	Bolfea Silvestru	Pedeapsa cu moartea
8.	Pop Alexandra	Muncă silnică pe viaţă
9.	Angheluţă Mihai	Muncă silnică pe viaţă
10.	Niţescu Nicolae	Muncă silnică pe viaţă
11.	Moldovan Simion	Muncă silnică pe viaţă
12.	Oargă Ioan	10 ani muncă silnică
13.	Ihuţ Avram	10 ani muncă silnică
14.	Balea Gheorghe	10 ani muncă silnică
15.	Măgureanu Dumitru	10 ani muncă silnică
16.	Boia Ioan	8 ani muncă silnică
17.	Bucea Nicolae	10 ani temniţă grea
18.	Ţălnaru Iosif	8 ani închisoare corecţională

19.	Ceauşu Titus	7 ani închisoare corecţională
20.	Carra Ioan	7 ani închisoare corecţională
21.	Căbulea Petru	6 ani închisoare corecţională
22.	Cătălina Alexandru	5 ani închisoare corecţională
23.	Bara Gheorghe	5 ani închisoare corecţională
24.	Bucea Constanţa	5 ani închisoare corecţională
25.	Buţuţui Viorica	1 an închisoare corecţională cu suspendare

Pentru acuzaţii de la Nr. 1-16, inclusiv, Tribunalul a pronunţat şi confiscarea averii acuzaţilor.

La pronunţarea sentinţei au participat circa 250 muncitori şi ţărani, care au primit cu satisfacţie hotărârea Tribunalului, cu vii aplauze.

[*Rezoluţii:*]

Tov. Dulgheru.

Hotărârea Tribunalului Sibiu să fie pusă în practică, în plus să se facă ***propuneri urgent****, din indivizii din listă, care nu a fost condamnaţi la moarte şi au tras cu arma în organele noastre pentru a se crea un regim mai aspru în închisoare*[348].

Gheorghe Pintilie

6 octombrie 1949.

Tov. căpitan Antoniu. Veţi discuta cu mine.

Mişu Dulgheru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 19-20.

---

[348] Pe document există adnotări în dreptul numelor lui Alexandra Pop, Mihai Angheluţă, Nicolae Niţescu şi Simion Moldovan, toţi fiind executaţi la Cluj la 2 aprilie 1950, fără nici o judecată, pe certificatul lor de deces specificându-se faptul că au murit de T.B.C. pulmonar.

159

1949 octombrie 4. Adresă a D.R.S.P. Cluj către D.R.S.P. Sibiu prin care se cere predarea lui Traian Macavei pentru a fi cercetat de S.J.S.P. Turda referitor la eventualele legături cu organizaţiile Diamandi Ionescu şi Liga Ardeleană a Moţilor

Direcţia Regională a Securităţii Poporului Cluj
Nr. 5/42.713
4 octombrie 1949

Către
Direcţia Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Spre ştiinţa D.G.S.P.

Rugăm binevoiţi a preda Serviciului de Securitate Turda pe numitul Macavei Traian, care se află reţinut la Direcţia dvs.

Susnumitul ne este necesar pentru a fi anchetat în legătură cu activitatea subversivă desfăşurată în judeţul Turda, precum şi legăturile pe care le-a avut cu organizaţia subversivă L.A.M. şi banda teroristă Iamandi, iar după cercetarea lui va fi restituit.

Totodată, vă rugăm a ne comunica data când acesta va fi predat Serviciului de Securitate Turda.

Colonel de Securitate
Patriciu Mihai

Locotenent de Securitate
Beiner Sigy

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 734, vol. 2, f. 29.

160

1949 octombrie 6. Dare de seamă întocmită de căpitanul Samuel Antoniu privind desfăşurarea procesului lotului Dabija

D.G.S.P.
51[349]

6 octombrie 1949

Dare de seamă
asupra dezbaterilor procesului bandei teroriste a lui Dabija Nicolae, proces judecat în zilele de 30 septembrie, 1, 3 şi 4 octombrie 1949
de către Tribunalul Militar Sibiu

În dimineaţa zilei de 30 septembrie 1949, Tribunalul Militar Sibiu a început judecarea procesului bandei teroriste condusă de către Dabija Nicolae, bandă alcătuită din teroriştii Scridon Ioan, Onea Titus, Mihălţan Traian şi alţii.

---

[349] Direcţia a V-a Anchete, Serviciul I.

Dezbaterile procesului au fost declarate deschise la orele 8^{30}, Tribunalul Militar Sibiu având următoarea alcătuire:

Preşedinte:	Locotenent-colonel magistrat	Eftimie Călin
Membri:	Maior magistrat	Bica Liviu
	Locotenent-colonel Transmisiuni	Simoiu Ion
	Căpitan Infanterie	Andrei Emil
	Căpitan Infanterie	Badiu Constantin

Fotoliul Ministerului Public a fost ocupat de către procurorul militar, căpitanul magistrat Teodorescu Ovidiu.

Grefier al Tribunalului: Bădescu Ilie.

În boxa acuzaţilor au luat loc cei 25 de inculpaţi, în frunte cu Dabija Nicolae, ei fiind aşezaţi în trei rânduri, dispuse în următoarea ordine:

Rândul I, următorii 9 acuzaţi:

Dabija Nicolae, Carra Ioan, Onea Titus, Oargă Ioan, Niţescu Nicolae, Bucea Nicolae, Scridon Ioan, Ceauşu Titus şi Ţălnaru Iosif.

Rândul II, următorii 8 acuzaţi:

Balea Gheorghe, Măgureanu Dumitru, Buţuţui Viorica, Moldovan Simion, Boia Ioan, Opriţa Gheorghe, Căbulea Petru şi Raţiu Augustin.

Rândul III, următorii 8 acuzaţi:

Mihălţan Traian, Bara Gheorghe, Cătălina Alexandru, Pop Alexandra, Angheluţă Mihai, Bucea Constanţa, Ihuţ Avram şi Bolfea Silvestru.

Pe banca apărării au luat loc următorii 7 avocaţi, apărători din oficiu ai acuzaţilor, după cum urmează:

1. Tov. av. Max Fröhlich, preşedinte al Colegiului Avocaţilor din Sibiu şi membru P.M.R., ca apărător al acuzaţilor: Dabija Nicolae, Scridon Ioan şi Opriţa Gheorghe.
2. Tov. av. Ilie Vasile, membru P.M.R., ca apărător al acuzaţilor: Niţescu Nicolae, Angheluţă Mihai, Carra Ioan şi Ceauşu Titus.
3. Tov. av. Andrei Găvozdea, membru P.M.R., ca apărător al acuzaţilor: Balea Gheorghe, Cătălina Alexandru şi Bara Gheorghe.
4. D-l av. Mânzăraru Vasile, neîncadrat politiceşte, simpatizant P.M.R., ca apărător al acuzaţilor: Onea Titus, Pop Alexandra, Raţiu Augustin şi Mihălţan Traian.
5. D-l av. Stângu Aurel, neîncadrat politiceşte, ca apărător al acuzaţilor: Bolfea Silvestru, Moldovan Simion, Bucea Nicolae şi Bucea Constanţa.
6. D-l av. Rebega Virgil, neîncadrat politiceşte, ca apărător al acuzaţilor: Oargă Ioan, Măgureanu Dumitru, Boia Ioan şi Buţuţui Viorica.
7. D-l av. Borodi Iuliu, neîncadrat politiceşte, ca apărător al acuzaţilor: Ihuţ Avram, Căbulea Petru şi Ţălnaru Iosif.

La masa presei au luat loc:

1. Tov. Keregi Ion, ca reprezentant al ziarului „Lupta Sibiului" din Sibiu.
2. Tov. Murgu Mihail, ca reprezentant al ziarului „Steagul Roşu" din Petroşani.

La deschiderea dezbaterilor acestui proces au asistat circa 90-100 persoane, muncitori ai diferitelor întreprinderi din Sibiu, ţărani săraci şi mijlocaşi din satele din regiune, precum şi activul de partid al Judeţenei P.M.R. Sibiu.

După ce s-a făcut apelul acuzaţilor şi al martorilor şi după ce preşedintele Tribunalului a luat jurământul celor trei asesori ofiţeri combatanţi membri ai completului de

judecată, primul grefier a dat citire actului de acuzare şi ordonanţei de trimitere în judecată, citire ce a luat sfârşit la orele 9^{45}, când şedinţa a fost suspendată.

După o scurtă pauză de 15 minute, dezbaterile au fost redeschise la orele 10, trecându-se la luarea interogatoriilor primilor 10 acuzaţi, în ordinea următoare:

Scridon Ioan, Opriţa Gheorghe, Niţescu Nicolae, Angheluţă Mihai, Dabija Nicolae, Raţiu Augustin, Ţălnaru Iosif, Măgureanu Dumitru, Moldovan Simion şi Oargă Ioan.

Toate aceste interogatorii au decurs în cele mai bune condiţiuni, acuzaţii recunoscându-şi în întregime faptele lor criminale. Este de menţionat însă că acuzatul Scridon Ioan, deşi a recunoscut la interogatoriu întreaga sa activitate teroristă, a refuzat totuşi cu încăpăţânare să recunoască faptul că a tras şi el cu arma în Trupele de Securitate în ziua de 4 martie 1949, când banda lui Dabija Nicolae a fost capturată.

Este de asemenea de menţionat că interogatoriul principalului acuzat, Dabija Nicolae, s-a desfăşurat în cele mai bune condiţiuni, el recunoscându-şi în mod amănunţit toată activitatea sa criminală.

După interogatoriile acestor 10 acuzaţi, şedinţa a fost suspendată la orele 14.

Cea de a doua şedinţă a acestui proces s-a deschis în după amiaza aceleiaşi zile, la orele 16^{45}, când s-a continuat cu luarea interogatoriilor, fiind interogaţi următorii 11 acuzaţi, în ordinea arătată mai jos:

Onea Titus, Bucea Nicolae, Bucea Constanţa, Ceauşu Titus, Ihuţ Avram, Bara Gheorghe, Boia Ioan, Bolfea Silvestru, Buţuţui Viorica, Căbulea Petru şi Pop Alexandra.

Şi aceste interogatorii s-au desfăşurat în bune condiţiuni, acuzaţii menţinându-şi declaraţiile date în timpul anchetei.

Este de menţionat însă faptul că acuzatul Onea Titus a răspuns nesincer la unele întrebări ale preşedintelui şi procurorului, astfel încât a fost necesară toată stăruinţa şi abilitatea acestora pentru ca, în cele din urmă, Onea Titus să-şi recunoască în întregime activitatea sa teroristă.

În schimb, acuzatul Bolfea Silvestru a răspuns cu multă preciziune la întrebările puse, recunoscând în amănunt toate faptele sale.

De asemenea, s-a remarcat sinceritatea la interogatoriu a acuzatei Pop Alexandra, care şi-a arătat în mod foarte amănunţit întreaga ei activitate criminală, precum şi activitatea lui Dabija Nicolae, ca şi a celorlalţi membri ai bandei teroriste.

După aceste interogatorii, şedinţa a fost ridicată la orele 20^{20}.

A doua zi, sâmbătă 1 octombrie 1949, s-a deschis la orele 9^{30}, cea de a treia şedinţă a procesului, procedându-se la luarea interogatoriilor ultimilor 4 acuzaţi, în ordinea următoare:

Balea Gheorghe, Carra Ioan, Cătălina Alexandru şi Mihălţan Traian.

Interogatoriile acestor ultimi 4 acuzaţi s-au desfăşurat de asemenea în bune condiţiuni, remarcându-se în mod deosebit răspunsurile date la întrebările preşedintelui de către ultimul interogat, acuzatul Mihălţan Traian, care şi-a recunoscut amănunţit şi în mod deschis toată activitatea sa teroristă, ceea ce a produs o deosebită impresie asupra publicului din sală, în număr de circa 90 persoane, muncitori din Sibiu şi ţărani săraci din împrejurimi.

După luarea acestor interogatorii, şedinţa a fost suspendată la orele 10^{45}, iar la orele 12 a fost redeschisă, trecându-se la audierea primilor 7 martori ai acuzării, care şi-au depus mărturiile în ordinea următoare, arătându-se în dreptul fiecăruia acuzaţii, contra cărora au depus:

1. Breazu Iuliu a depus contra acuzaţilor: Dabija Nicolae, Scridon Ioan, Onea Titus şi Pop Alexandra.

2. Maria Vasuian a depus contra acuzatului Dabija Nicolae.

3. Pascu Petre a depus contra acuzaţilor Scridon Ioan şi Bolfea Silvestru.

4. Mărgineanu Petru a depus contra acuzatului Raţiu Augustin.

5. Popa Ioan a depus contra acuzatului Mihălţan Traian.

6. Râştei Avram a depus contra acuzatului Dabija Nicolae.

7. Diniş Aron a depus contra acuzatului Dabija Nicolae.

Depoziţiile acestor martori s-au desfăşurat în condiţii foarte bune, cu excepţia martorului Mărgineanu Petru, care a adoptat o poziţie negativă, arătând instanţei numai o mică parte din activitatea teroristă a acuzatului Raţiu Augustin.

În schimb, depoziţiile martorilor Breazu Iuliu, Maria Vasuianu, Pascu Petre şi Popa Ioan au fost foarte preţioase pentru acuzare.

Martorii Râştei Avram şi Diniş Aron au arătat împrejurările în care l-au capturat pe teroristul Dabija Nicolae şi este de menţionat deosebita impresie pe care a produs-o asupra asistenţei depoziţia martorului Râştei Avram, ţăran sărac, din comuna Bistra, jud. Turda, care în momentul când a explicat cum l-a prins pe Dabija a stârnit aplauzele entuziaste şi spontane ale publicului din sală[350].

Cu excepţia martorilor Maria Vasuianu, Râştei Avram şi Diniş Aron, ceilalţi 4 martori audiaţi în cursul acestei de a treia şedinţe a procesului se află reţinuţi, deoarece au desfăşurat activitate subversivă în complicitate cu o parte din acuzaţii ce se aflau în boxă.

După audierea acestor martori, şedinţa a fost ridicată la orele 13[30].

În după amiaza aceleiaşi zile de 1 octombrie 1949, la orele 18, s-a deschis cea de a patra şedinţă a procesului, în cursul căreia au fost audiaţi ultimii 6 martori ai acuzării, în ordinea următoare:

1. Deceanu Florian a depus contra acuzatului Mihălţan Traian.

2. Florinc Mihail a depus contra acuzatului Bolfea Silvestru.

3. Vandor Victor a depus contra acuzaţilor: Dabija Nicolae, Scridon Ioan, Mihălţan Traian, Onea Titus, Pop Alexandra şi Opriţa Gheorghe.

4. Maxim Alexandru a depus contra acuzaţilor: Dabija Nicolae şi Bolfea Silvestru.

5. Munteanu Ana a depus contra acuzatului Dabija Nicolae.

6. Ciortea Titus a depus contra acuzatului Dabija Nicolae.

Martorii mai sus arătaţi au făcut depoziţiuni foarte bune şi foarte utile acuzării, fiind de menţionat, în mod special, depoziţiile martorilor Maxim Alexandru şi Vandor Victor, care au arătat instanţei de judecată, în mod amănunţit, activitatea teroristă a acelor acuzaţi contra cărora ei au apărut ca martori.

Ultimii doi martori, şi anume: Ana Munteanu şi Ciortea Titus, au făcut o impresie deosebită asupra publicului asistent, arătând împrejurările în care au fost victimele atacului terorist făptuit de acuzatul Dabija Nicolae şi alţi membri ai bandei teroriste, la 22 decembrie 1948, asupra Percepţiei Fiscale din Teiuş.

---

350 În depoziţia sa la proces, Râştei Avram a declarat că în momentul în care a participat la prinderea maiorului Nicolae Dabija a simţit cea mai mare bucurie din viaţa lui.

Cu excepţia acestor ultimi doi martori, ceilalţi patru martori audiaţi în cursul celei de a patra şedinţe a procesului se află reţinuţi, întrucât au făcut şi ei parte din organizaţia subversivă-teroristă condusă de acuzatul Dabija Nicolae.

După audierea acestor ultimi martori ai acuzării, şedinţa a fost ridicată la orele 20.

În ziua de luni, 3 octombrie 1949, s-a deschis a cincea şedinţă a procesului, la orele 9 dimineaţa, când reprezentantul ministerului public, procurorul militar căpitanul magistrat Teodorescu Ovidiu, şi-a început dezvoltarea rechizitoriului.

Evocând puternicele ecouri ale zilei de 2 octombrie 1949, ca zi a luptei internaţionale pentru pace, procurorul a arătat într-un mod impresionant contrastul puternic dintre oamenii muncii de pretutindeni şi ticăloşii din boxă.

Trecând apoi la acuzaţi, pe rând, şi la analizarea crimelor comise de către ei, procurorul a descris în rechizitoriul său în mod foarte plastic felul în care a luat fiinţă această bandă teroristă, precum şi activitatea criminală desfăşurată de către conducătorul şi membrii ei.

După expunerea acestor fapte, care a durat până la orele 11^{30}, şedinţa a fost suspendată pentru 10 minute, după care, la redeschidere, procurorul şi-a continuat rechizitoriul său, făcând în această a doua parte a rechizitoriului încadrarea juridică a fiecărui acuzat în parte.

Rechizitoriul a luat sfârşit la ora 12^{45}, când şedinţa a fost ridicată.

Întregul rechizitoriu şi în special peroraţia, adică partea sa finală, a produs o impresie deosebit de adâncă asupra celor circa 100 de persoane ce se aflau în sală.

Procurorul şi-a rostit rechizitoriul cu un ton rar, răspicat şi bine modulat, fără a citi şi accentuând tocmai asupra faptelor ce trebuiau accentuate, dând dovadă totodată de o cunoaştere temeinică şi amănunţită a întregului dosar, precum şi a faptelor comise de către fiecare dintre acuzaţi[351].

În după amiaza zilei de luni, 3 octombrie 1949, la orele 17^{15}, s-a deschis ultima şedinţă a acestui proces, când preşedintele a dat cuvântul apărării, pledând toţi cei 7 avocaţi în ordinea următoare:

1. Tov. av. Max Fröhlich, preşedintele Colegiului Avocaţilor din Sibiu, a pledat pentru acuzaţii: Dabija Nicolae, Scridon Ioan şi Opriţa Gheorghe.

2. Tov. av. Vasile Ilie a pledat pentru acuzaţii: Niţescu Nicolae, Angheluţă Mihai, Carra Ioan şi Ceauşu Titus.

3. D-l av. Mânzăraru Vasile a pledat pentru acuzaţii: Pop Alexandra, Onea Titus, Raţiu Augustin şi Mihălţan Traian.

4. D-l av. Stângu Aurel a pledat pentru acuzaţii: Bolfea Silvestru, Moldovan Simion, Bucea Nicolae şi Bucea Constanţa.

5. D-l av. Rebega Virgil a pledat pentru acuzaţii: Oargă Ioan, Măgureanu Dumitru, Boia Ioan şi Buţuţui Viorica.

6. Tov. av. Găvozdea Andrei a pledat pentru acuzaţii: Balea Gheorghe, Cătălina Alexandru şi Bara Gheorghe.

---

351 Activitatatea procurorului Teodorescu Ovidiu nu a scăpat neobservată de conducerea regimului, el fiind rapid promovat. În 1952 i-a fost încredinţată o sarcină de mare importanţă, fiind desemnat procuror în „procesul sabotorilor de la Canal”.

7. D-l av. Borodi Iuliu a pledat pentru acuzaţii: Căbulea Petru, Ihuţ Avram şi Ţălnaru Iosif.

Toţi avocaţii apărării au dat dovadă în timpul pledoariilor de un deosebit tact, precum şi de simţ politic, arătând că au înţeles care este noua menire a apărătorilor sub regimul de democraţie populară, ca slujitori şi colaboratori devotaţi ai justiţiei, puse acum cu adevărat în slujba poporului muncitor, pentru a o ajuta în a face lumină şi a împărţi dreptatea. Este de asemenea de menţionat faptul că nici unul dintre apărători nu a apărut în lumina falsă a unui al doilea procuror, ci fiecare dintre ei a analizat în mod dialectic crimele comise de către acuzaţi, lăsând numai la aprecierea instanţei de judecată aplicarea de circumstanţe uşurătoare pentru sinceritatea şi modul deschis în care acuzaţii şi-au recunoscut activitatea lor criminală.

Pledoariile apărării au luat sfârşit la orele 18^{45}, când preşedintele Tribunalului a acordat acuzaţilor ultimul cuvânt.

S-au folosit de acest ultim cuvânt numai următorii acuzaţi, în ordinea mai jos arătată: Dabija Nicolae, Scridon Ioan, Mihălţan Traian, Onea Titus, Raţiu Augustin, Opriţa Gheorghe, Bolfea Silvestru, Pop Alexandra, Bucea Nicolae, Ceauşu Titus şi Carra Ioan. Toţi ceilalţi 14 acuzaţi au declarat că nu mai au de adăugat nimic.

Acest ultim cuvânt al acuzaţilor s-a desfăşurat de asemenea în condiţiuni foarte bune, nici unul dintre ei neîncercând să revină asupra celor declarate la interogatorii şi exprimându-şi cu toţii încrederea în imparţialitatea instanţei de judecată şi în spiritul de echitate al justiţiei noi din Republica Populară Română.

Dezbaterile au fost declarate închise la orele 19, când preşedintele a anunţat pronunţarea verdictului pentru ziua de marţi, 4 octombrie 1949, la orele 12^{30}.

În ziua de marţi, 4 octombrie 1949, orele 12^{30}, preşedintele Tribunalului Militar Sibiu, locotenent-colonel magistrat Eftimie Călin, a dat citire sentinţei pronunţate în procesul bandei teroriste a acuzatului Dabija Nicolae, precum urmează:

1. Dabija Nicolae a fost condamnat la moarte prin împuşcare şi confiscarea averii.
2. Scridon Ioan a fost condamnat la moarte prin împuşcare şi confiscarea averii.
3. Mihălţan Traian a fost condamnat la moarte prin împuşcare şi confiscarea averii.
4. Onea Titus a fost condamnat la moarte prin împuşcare şi confiscarea averii.
5. Raţiu Augustin a fost condamnat la moarte prin împuşcare şi confiscarea averii.
6. Opriţa Gheorghe a fost condamnat la moarte prin împuşcare şi confiscarea averii.
7. Bolfea Silvestru a fost condamnat la moarte prin împuşcare şi confiscarea averii.
8. Pop Alexandra a fost condamnată la muncă silnică pe viaţă şi confiscarea averii.
9. Angheluţă Mihai a fost condamnat la muncă silnică pe viaţă şi confiscarea averii.
10. Niţescu Nicolae a fost condamnat la muncă silnică pe viaţă şi confiscarea averii.
11. Moldovan Simion a fost condamnat la muncă silnică pe viaţă şi confiscarea averii.
12. Oargă Ioan a fost condamnat la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii.
13. Ihuţ Avram a fost condamnat la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii.
14. Balea Gheorghe a fost condamnat la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii.
15. Măgureanu Dumitru a fost condamnat la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii.
16. Boia Ioan a fost condamnat la 8 ani muncă silnică şi confiscarea averii.
17. Bucea Nicolae a fost condamnat la 10 ani temniţă grea.

18. Ţălnaru Iosif a fost condamnat la 8 ani închisoare corecţională.
19. Ceauşu Titus a fost condamnat la 7 ani închisoare corecţională.
20. Carra Ioan a fost condamnat la 7 ani închisoare corecţională.
21. Căbulea Petru a fost condamnat la 8 ani închisoare corecţională.
22. Cătălina Alexandru a fost condamnat la 5 ani închisoare corecţională.
23. Bara Gheorghe a fost condamnat la 5 ani închisoare corecţională.
24. Bucea Constanţa a fost condamnată la 5 ani închisoare corecţională.
25. Buţuţui Viorica a fost condamnată la 1 an închisoare corecţională, cu suspendarea executării pedepsei.

La pronunţarea sentinţei sala Tribunalului a fost arhiplină, participând circa 250 muncitori din Sibiu şi ţărani săraci şi mijlocaşi din regiune, care au primit cu o deosebită satisfacţie hotărârea justiţiei, izbucnind în vii aplauze, ce n-au contenit timp de câteva minute.

Este cu deosebire de menţionat faptul că în tot timpul procesului preşedintele Tribunalului a dat dovadă de multă energie, hotărâre, abilitate şi tact în conducerea dezbaterilor, arătând totodată cunoaşterea perfectă şi amănunţită a întregului dosar, precum şi a activităţii criminale a fiecăruia dintre acuzaţi, până în cele mai mici amănunte.

Măsurile de pază exterioară şi interioară ale localului în care s-au desfăşurat dezbaterile acestui proces au fost pe deplin şi în cele mai bune condiţiuni asigurate în tot timpul procesului. De asemenea, escortarea acuzaţilor în tot timpul dezbaterilor procesului şi transportul lor de la penitenciar până în sala de şedinţe s-a făcut în condiţiuni foarte bune, întrucât clădirea penitenciarului este vecină cu clădirea Palatului de Justiţie din Sibiu şi prin deschiderea unei porţi în zidul despărţitor dintre aceste două clădiri acest transport a fost mult uşurat, facilitându-se totodată şi condiţiunile în care a trebuit asigurată escortarea şi paza acuzaţilor.

În presa locală, precum şi în cea din regiune, adică în ziarele „Lupta Sibiului" din Sibiu şi „Steagul Roşu" din Petroşani, au apărut în tot timpul desfăşurării procesului relatări succinte zilnice asupra dezbaterilor, fiind publicate la sfârşit şi sentinţa pronunţată în acest proces.

Dezbaterile procesului au fost urmărite cu o deosebită atenţie de către un număr de circa 700 muncitori din diferitele întreprinderi din Sibiu, precum şi ţărani săraci şi mijlocaşi din plăşile din jurul Sibiului, ca şi de către activiştii de partid ai Judeţenei P.M.R. Sibiu, toţi aceştia participând la şedinţe prin rotaţie şi pe baza unor invitaţiuni speciale emise de către preşedintele Tribunalului Militar.

În general, oamenii muncii, atât din Sibiu, cât şi din regiune, au putut trage multe învăţăminte din desfăşurarea acestui proces, care le-a arătat că lupta de clasă nu este nicidecum vorbă goală, ci o realitate vie, această luptă de clasă înăsprindu-se pe măsură ce clasa muncitoare din republica noastră, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, păşeşte cu paşi din ce în ce mai mari şi mai siguri pe drumul construirii socialismului.

Căpitan de Securitate
S. Antoniu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 121-131.

1949 octombrie 13. Proces-verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu referitor la încheierea cercetărilor asupra lotului Vasile Toma

Proces-verbal

Încheiat astăzi, treisprezece octombrie, anul una mie nouă sute patruzeci şi nouă.

Noi, Călinaş Ioan, sublocotenent din Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu.

Încheind cercetările privitoare pe numiţii: Toma Vasile, Puşcaş Ştefan, Chindea Nicolae, Popa Emil, precum şi ceilalţi menţionaţi mai jos în prezentul proces-verbal, care au iniţiat şi organizat, colaborat şi participat la constituirea unei organizaţii subversive cu caracter terorist din foşti naţional-ţărănişti, legionari şi chiaburi.

Au colaborat şi condus activitatea organizaţiei subversive.

Au iniţiat acte teroriste şi atentate împotriva conducătorilor politici democraţi, au plănuit şi iniţiat ocuparea instituţiilor publice, militare şi civile, cu scopul de a-şi însuşi armament şi muniţii, necesar la înarmarea membrilor din organizaţie.

Aveau în plan săvârşirea diferitelor acte de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor, căilor de comunicaţii şi alte asemănătoare acte de sabotaj.

În eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi U.R.S.S. aveau în plan de a iniţia atacuri de hărţuială în spatele trupelor române şi sovietice, urmărind prin aceasta ocuparea punctelor strategice, precum şi aservirea teritoriului Republicii Populare Române forţelor imperialiste duşmane statului nostru.

Azi, data de mai sus, încheind cercetările, am stabilit următoarele, după cum urmează:

1. Toma Vasile, de ani 27, de profesiune învăţător, născut în com. Cacova, jud. Alba, în anul 1922, luna iulie, ziua 25, cu ultimul domiciliu în com. Cacova, jud. Alba.

A iniţiat şi organizat, din foşti naţional-ţărănişti, legionari şi chiaburi, duşmani ai clasei muncitoare şi regimului ei de democraţie populară, o organizaţie subversivă cu caracter terorist, cu scopul de a răsturna în mod violent actuala ordine socială existentă în stat.

A iniţiat diferite acte de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor, căilor de comunicaţii, ocuparea instituţiilor publice, militare şi civile, pentru înarmarea membrilor din organizaţia subversivă cu armamentul necesar, precum şi asasinarea conducătorilor politici democraţi.

În vederea celor de mai sus, în toamna anului 1948 a început să recruteze din foşti naţional-ţărănişti, legionari şi chiaburi, să recruteze elemente pentru organizaţia subversivă de prin diferite comune din judeţul Alba.

- A primit instrucţiuni de la banditul Popa Ştefan de felul cum să treacă la organizarea organizaţiei subversive.
- A recrutat noi membri în organizaţia subversivă, cărora le-a dat instrucţiuni şi i-a pus în cunoştinţă cu planul organizaţiei.
- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde se afla şi banditul Popa Ştefan, cu care avea strânse legături.

- A procurat armament şi muniţii pentru banda teroristă din munţi.

- A posedat la domiciliul său armament şi muniţii, care le-a ţinut pentru scopul de viitor al organizaţiei.

- A avut cunoştinţă de crima săvârşită în comuna Vălişoara, jud. Alba[352].

- A ţinut strânse legături cu membrii bandei teroriste din munţi, de la care primea instrucţiuni de felul cum să se organizeze.

2. **Puşcaş Ştefan**, de ani 28, de profesiune agricultor, născut în comuna Stremţ, jud. Alba, în anul 1921, luna martie, ziua 15, cu ultimul domiciliu în com. Stremţ, jud. Alba.

- A iniţiat şi organizat, din îndemnul banditului Popa Ştefan, o organizaţie subversivă din com. Stremţ, jud. Alba, a cărei organizaţie era el conducător.

- A ţinut la domiciliul său mai multe şedinţe de organizaţie cu membri, cărora le-a dat instrucţiuni şi i-a pus în cunoştinţă cu planul organizaţiei imediate şi de viitor.

- A cunoscut componenţa bandei teroriste din Muntele Mare.

- A contribuit pentru susţinerea bandei din Muntele Mare cu o sumă de bani, alimente şi armament.

- A dat instrucţiuni membrilor pentru a se înarma în vederea scopului ce urmărea organizaţia.

- A dat instrucţiuni membrilor pentru a se înarma în vederea scopului ce urmărea organizaţia.

- A posedat asupra sa armament şi muniţii, acestea le-a ţinut pentru scopul de viitor ce-l urmărea organizaţia subversivă.

3. **Chindea Nicolae**, de ani 42, de profesiune preot, născut în comuna Mirăslău, jud. Alba, în anul 1907, luna decembrie, ziua 21, cu ultimul domiciliu în com. Cacova, jud. Alba.

- A fugit de la locuinţa sa, fiind urmărit, stând pe la diferiţi locuitori din comună.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive din com. Cacova, precum şi pe banditul Popa Ştefan şi Şuşman Leon.

- A avut cunoştinţă de crima săvârşită în com. Vălişoara, jud. Alba.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, precum şi pe conducătorul ei, tăinuind existenţa organizaţiei, fiind un adept convins al ei.

4. **Popa Emil**, de ani 19, de profesiune elev, născut în comuna Cacova, jud. Alba, în anul 1930, luna iulie, ziua 4, cu ultimul domiciliu în Aiud, str. Micea Vodă, nr. 16, jud. Alba.

- A iniţiat şi organizat, împreună cu acuzatul Toma Vasile, o organizaţie subversivă în com. Cacova, jud. Alba.

- A recrutat noi membri pentru organizaţia subversivă şi a participat la şedinţele organizaţiei subversive.

- A avut cunoştinţă de armamentul şi muniţiile ce le poseda organizaţia subversivă.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, precum şi pe conducătorul ei, tăinuind existenţa organizaţiei, fiind un convins adept al ei.

5. **Groza Vasile**, de ani 19, de profesiune elev, născut în com. Măgina, jud. Alba, în anul 1930, luna ianuarie, ziua 1, cu ultimul domiciliu în Aiud, str. Mircea Vodă, nr. 66, jud. Alba.

---

352 Este vorba de incidentul din toamna anului 1948, când Traian Mârza şi Traian Gligor au ucis un activist de partid în com. Vălişoara.

- A intrat în organizaţia subversivă condusă de banditul Popa Ştefan, la propunerea făcută de acuzatul Popa Emil.

- A avut cunoştinţă de existenţa organizaţiei subversive din munţi, precum şi componenţa ei.

- A fost de acord cu planurile organizaţiei subversive, imediate şi de viitor, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al ei.

6. **Câmpean Ambrozie**, de ani 22, de profesiune agricultor, născut în com. Rachiş, jud. Alba, în anul 1927, luna octombrie, ziua 22, cu ultimul domiciliu în com. Rachiş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna noiembrie 1948, la propunerea făcută de banditul Şuşman Leon.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de planurile organizaţiei, imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, precum şi pe şeful ei, tăinuind existenţa organizaţiei, fiind un adept convins al ei.

7. **Roşu Mihail**, de ani 55, de profesiune cazangiu la C.F.R., născut în com. Doştat, jud. Sibiu, în anul 1894, luna noiembrie, ziua 15, cu ultimul domiciliu în com. Teiuş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna septembrie 1948, la propunerea banditului Popa Ştefan, care l-a pus în cunoştinţă de cauză cu planul şi scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A găzduit la domiciliul său pe banditul Popa Ştefan, căruia i-a dat şi întreţinerea cu mâncare.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi pe banditul Popa Ştefan, care era şeful organizaţiei subversive din munţi.

8. **Socaciu Ioan**, de ani 39, de profesiune învăţător, născut în com. Cacova, jud. Alba, în anul 1910, luna ianuarie, ziua 16, cu ultimul domiciliu în com. Mihalţ, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de banditul Popa Ştefan.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de planurile şi scopurile organizaţiei imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A întreţinut cu alimente pe fugari, membri ai organizaţiei.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, precum şi pe şeful ei, care era banditul Popa Ştefan şi de la care el primea instrucţiuni.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, fiind un convins adept al ei.

9. **Ardeu** [*Ardiuş* – n.n.] **Amos**, de ani 38, de profesiune agricultor, născut în com. Ciugudu de Sus, jud. Alba, în anul 1911, luna octombrie, ziua 6, cu ultimul domiciliu în com. Ciugudu de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea banditului Şuşman Leon.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopurile şi planurile imediate şi de viitor, cu care scopuri a fost în totul de acord.

- A avut misiunea de a colecta cereale, care misiune a dus la bun sfârşit.

- A întreţinut legături cu bandiţii Popa Ştefan şi Şuşman Leon.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, precum a ştiut şi ce armament poseda organizaţia subversivă.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, fiind un convins adept al ei.

10. **Puşcaş Ioan**, de ani 27, de profesiune mecanic, născut în com. Stremţ, jud. Alba, în anul 1922, luna octombrie, ziua 3, cu ultimul domiciliu în comuna Stremţ, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă, prin luna septembrie 1948, la propunerea făcută de banditul Popa Ştefan.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde banditul Popa Ştefan i-a pus în cunoştinţă cu scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al ei.

11. **Stan Traian**, de ani 22, de profesiune mecanic, născut în comuna Stremţ, jud. Alba, în anul 1927, luna februarie, ziua 22, cu ultimul domiciliu în com. Stremţ, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna februarie 1949, la propunerea acuzatului Puşcaş Ioan, care l-a pus în cunoştinţă cu planul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A plecat la banda teroristă din Muntele Mare imediat după ce a fost recrutat în organizaţia subversivă, unde a plecat împreună cu alţi membri.

- A cunoscut componenţa organizaţiei din com. Stremţ, jud. Alba, precum şi cea din Muntele Mare.

- A avut cunoştinţă de armamentul ce-l poseda banda teroristă din Muntele Mare.

- A tăinuit existenţa organizaţiei, precum şi cea din Muntele Mare, fiind un convins adept al ei.

12. **Tiuţiu Aurel**, de ani 48, de profesiune agricultor, născut în com. Ciumbrud, jud. Alba, în anul 1901, luna noiembrie, ziua 30, cu ultimul domiciliu în com. Ciumbrud, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna septembrie 1948.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al ei.

13. **Lazăr Nicolae**, de ani 54, de profesiune agricultor, născut în com. Ciugudu de Sus, jud. Alba, în anul 1895, luna decembrie, ziua 26, cu ultimul domiciliu în com. Ciugudu de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna ianuarie 1949, la propunerea numitului Şuşman Leon, care l-a pus în cunoştinţă cu scopurile organizaţiei, imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive care s-au ţinut la domiciliul său, în prezenţa banditului Şuşman Leon.

- A găzduit la domiciliul său pe bandiţii fugari, cărora le-a dat alimente.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al ei.

14. **Câmpean Vasile**, de ani 64, de profesiune agricultor, născut în com. Lopadea Veche, jud. Alba, în anul 1885, luna aprilie, ziua 12, cu ultimul domiciliu în com. Lopadea Veche, jud. Alba.

- Prin luna octombrie 1948 a găzduit la domiciliul său pe numiţii Moraru Victor şi Şuşman Leon, care i-a spus că sunt urmăriţi de Securitate.

- A mai găzduit o femeie la domiciliul său care era urmărită de Securitate pentru activitate legionară subversivă[353].

- În timpul cât a găzduit pe fugari le-a dat întreţinerea.

- A avut cunoştinţă că acei fugari sunt urmăriţi de Securitate şi fac parte din organizaţia subversivă, i-a tăinuit, fiind şi el de acord cu scopurile lor.

15. **Meseşan Aurel**, de ani 41, de profesiune preot, născut în com. Hădăreni, jud. Turda, în anul 1908, luna martie, ziua 25, cu ultimul domiciliu în com. Podeni, jud. Turda.

- A intrat în organizaţia subversivă, prin luna noiembrie 1948, la propunerea făcută de banditul Şuşman Leon.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, care şedinţe s-au ţinut în locuinţa lui şi unde li s-a explicat de către banditul Şuşman Leon planul organizaţiei, cu care a fost de acord.

- A găzduit la locuinţa sa membri fugari ai organizaţiei subversive.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al organizaţiei.

16. **Matei Ioan**, de ani 39, de profesiune agricultor, născut în com. Podeni, jud. Turda, în anul 1910, luna octombrie, ziua 10, cu ultimul domiciliu în com. Podeni, jud. Turda.

- A intrat în organizaţia subversivă, prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de banditul Şuşman Leon.

- A luat cunoştinţă, de la banditul Şuşman Leon, de scopul şi planul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, dintre care una s-a ţinut la domiciliul său.

- A ajutat organizaţia subversivă prin aceea că a găzduit la domiciliul său pe membri fugari din organizaţie, cărora le-a dat şi întreţinerea.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al organizaţiei.

17. **Sava Maria**, de ani 55, de profesiune casnică, născută în com. Apoldu de Jos, jud. Alba, în anul 1894, luna iulie, ziua 26, cu ultimul domiciliu în Aiud, str. Protopop Ioan Maior, nr. 27, jud. Alba.

- A găzduit pe banditul Popa Ştefan, ştiind de la acesta că este urmărit de Securitate.

- A alimentat pe banditul Popa Ştefan.

- A făcut cunoştinţă în casa ei banditului Popa Ştefan cu acuzatul Dăian Titus.

18. **Duca Ioan**, de ani 27, de profesiune student, născut în com. Aiud, în anul 1922, luna februarie, ziua 17, cu ultimul domiciliu în Aiud, str. George Coşbuc, nr. 18, jud. Alba.

- A avut prima cunoştinţă de existenţa organizaţiei subversive la Cluj de la numitul Croitor Ioan, care i-a dat un mesaj religios cu caracter antidemocratic.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna martie 1949, la propunerea făcută de acuzata Cordea Sabina, care l-a pus în cunoştinţă cu scopurile şi planurile organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A cerut acuzatei Cordea Sabina a-l pune în legătură cu membrii bandei din munte, pentru a da în mod voluntar ajutorul lui.

---

[353] Foarte probabil este vorba despre Alexandrina (Dina) Teglaru sau Maria Gligor.

- A avut cunoştinţă de existenţa bandei teroriste din munţi, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al ei.

19. Stan Aurel, de ani 47, de profesiune agricultor, născut în com. Gârbova de Jos, jud. Alba, în anul 1902, luna martie, ziua 4, cu ultimul domiciliu în com. Gârbova de Jos, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă, prin luna martie 1949, la propunerea făcută de acuzaţii Ştef Ioan şi Ţălnaru Roman.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A avut misiunea în organizaţie de casier, făcând colectări de cereale de la membrii organizaţiei, care misiune şi-a dus la bun sfârşit.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei teroriste din munţi cu o cantitate de cereale.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al planurilor lor.

20. Moraru Victor, de ani 39, de profesiune preot, născut în com. Podeni, jud. Turda, în anul 1910, luna iulie, ziua 27, cu ultimul domiciliu în comuna Podeni, jud. Turda.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna iulie 1948, la propunerea făcută de banditul Şuşman Leon, care l-a pus în cunoştinţă de cauză cu scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, dintre care una s-a ţinut la domiciliul său.

- A găzduit la domiciliul său pe banditul Şuşman Leon şi fratele acestuia, Gheorghe, cărora le-a dat şi alimente.

- A fost dispărut de la domiciliul său de teama să nu fie arestat.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al organizaţiei.

21. Ştef Ioan, de ani 35, de profesiune agricultor, născut în com. Cetea, jud. Alba, în anul 1914, luna martie, ziua 11, cu ultimul domiciliu în com. Gârbova de Jos, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă la propunerea acuzatului Ţălnaru Roman, prin luna martie 1949.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu către era în totul de acord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei cu o cantitate de cereale, care a predat-o acuzatului Stan Aurel.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al ei.

22. Dancea Aurel, de ani 28, de profesiune şofer, născut în com. Gârbova de Jos, jud. Alba, în anul 1921, luna februarie, ziua 17, cu ultimul domiciliu în com. Gârbova de Jos, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna martie 1949, la propunerea numitului Medrea Mihail.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A contribuit la susţinerea organizaţiei subversive cu o cantitate de cereale.

- A contribuit la susţinerea organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

23. **Sima Ioan**, de ani 27, de profesiune agricultor, născut în com. Gârbova de Sus, jud. Alba, în anul 1922, luna septembrie, ziua 10, cu ultimul domiciliu în com. Gârbova de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă la propunerea banditului Man Cornel, prin luna ianuarie 1949, care i-a explicat scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A avut misiunea de a organiza o organizaţie subversivă în com. Gârbova de Sus, care misiune a îndeplinit-o în totul.

- A recrutat noi membri în organizaţie, cărora le-a dat instrucţiuni.

- A dat ajutor membrilor fugiţi de la domiciliu, pentru a-i ascunde la membrii organizaţiei din comună.

- A ţinut strânse legături cu şefii organizaţiilor din jur.

- A procurat şi contribuit cu armament şi muniţii pentru banda teroristă din munţi.

- A păstrat la domiciliul său armament şi muniţii, precum şi material exploziv, pentru a-l întrebuinţa la momentul oportun ce urma.

24. **Ilea Viorel**, de ani 41, de profesiune pădurar de stat, născut în comuna Ciugudu de Sus, jud. Alba, în anul 1908, luna mai, ziua 21, cu ultimul domiciliu în com. Ciugudu de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna februarie 1949, la propunerea făcută de acuzatul Lazăr Nicolae.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al ei.

25. **Craiu Ioan**, de ani 31, de profesiune mecanic de locomotive, în prezent agricultor, născut în com. Dumbrava, jud. Turda, în anul 1918, luna august, ziua 20, cu ultimul domiciliu în com. Ciugudu de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna septembrie 1948, la propunerea făcută de banditul Şuşman Leon.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei cu o sumă de bani.

- A posedat la domiciliul său armament şi muniţii, pentru a-l întrebuinţa în scopul ce-l urmărea organizaţia.

- A fost fugit în munţi în momentul când se făcea arestările.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, tăinuind existenţa ei.

26. **Mulea Gavrilă**, de ani 36, de profesiune funcţionar, născut în comuna Stăjeria [*Stejeriş* – n.n.], jud. Turda, în anul 1913, luna aprilie, ziua 5, cu ultimul domiciliu în Aiud, Piaţa Cuza Vodă, nr. 17, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna ianuarie 1949, la propunerea făcută de numitul Spaniol Aron.

- A luat parte la şedinţa organizaţiei, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care era în totul de acord.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, tăinuind existenţa ei.

27. **Dăian Titus**, de ani 36, de profesiune preot, născut în com. Sângătin, jud. Sibiu, în anul 1913, luna iunie, ziua 27, cu ultimul domiciliu în Aiud, str. Avram Iancu, nr. 7, jud. Alba.

- A cunoscut pe banditul Popa Ştefan, care l-a pus în cunoştinţă că este urmărit de Securitate pentru activitate subversivă legionară.
- A tăinuit pe banditul Popa Ştefan, pe motivul că şi el este un element ostil regimului.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Sublocotenent de Securitate
Călinaş Ioan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 1, f. 6-14.

162

1949 octombrie 15. Sentinţa-minută pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu privind pedepsele la care au fost condamnaţi membrii lotului Ionel Robu

Republica Populară Română
Tribunalul Militar Sibiu — Dosar nr. 859/949

Proces-verbal (Sentinţă-minută) nr. 842

Astăzi, anul 1949, luna octombrie, ziua 15, la Sibiu.

Tribunalul Militar Sibiu, deliberând în secret, conform art. 291-295 C.J.M. şi pentru motivele ce se vor arăta în corpul sentinţei,

În numele legii, hotărăşte:

Cu unanimitate de voturi şi cu acordare de circumstanţe atenuante, condamnă pe învinuiţii:

1. **Robu Ionel**, student, drept, an IV, şi contabil autorizat, din Bucureşti, Splaiul Unirii, nr. 191:

- La muncă silnică pe viaţă şi confiscarea averii, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c din Legea 16/1949, art. 157 C.P. şi Legea 212/1948;
- La 15 (cincisprezece) ani muncă silnică – fără acordare de circumstanţe atenuante – şi la 7 (şapte) ani degradare civică, pentru crima de înaltă trădare, aplicând art. 186 al. II C.P., comb cu art. 58 C.P.

În virtutea art. 101 C.P., execută pedeapsa cea mai grea.

2. **Ionescu I. Radu**, student, anul II, Academia Comercială, de ani 19, din Bucureşti, str. Viitorului, nr. 44:

- La 25 (douăzeci şi cinci) ani muncă silnică şi confiscarea averii.

3. **Florinc Mihai**, plugar, de ani 44, din com. Întregalde – Alba:

- La 15 (cincisprezece) ani muncă silnică şi confiscarea averii.

4. **Picoş Florian**, plugar, de 50 ani, din com. Galda de Jos – Alba:

- La 20 (douăzeci) ani muncă silnică şi confiscarea averii.

Toţi trei pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c din Legea 16/1949, art. 157 C.P. şi Legea 212/1948.

5. **Vandor Victor**, plugar, de 39 ani, din com. Întregalde – Alba:

- La 25 (douăzeci şi cinci) ani muncă silnică şi confiscarea averii.

6. **Şonea Iulian**, plugar, de 30 ani, din com. Galda de Jos – Alba:

- La 5 (cinci) ani muncă silnică şi confiscarea averii.

7. **Drăgan Liviu**, plugar, de 21 ani, din com. Galda de Jos – Alba:

- La 5 (cinci) ani muncă silnică şi confiscarea averii.

Toţi trei pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c din Legea 16/1949, art. 157 C.P. şi Legea 212/1948.

Pe toţi trei îi mai condamnă la câte 5 (cinci) ani închisoare corecţională şi la câte 20.000 (douăzeci mii) lei amendă corecţională – fără acordare de circumstanţe atenuante – pentru delictul de înlesnirea infracţiunilor contra liniştii publice, aplicând art. 335 C.P., prin schimbare de calificare, conform art. 292 C.J.M., din delictul de deţinere ilegală de arme, prev. şi pen. de art. 32 şi 35 din Legea 190/1947.

În virtutea art. 101 C.P., toţi trei vor executa pedeapsa cea mai grea.

8. **Lazăr Nicodim**, căpitan invalid pensionar, de 31 ani, din comuna Galda de Sus, jud. Alba, şi

9. **Giurgiu Chirion**, de 34 ani, plugar, din com. Galda de Jos, judeţul Alba:

- La câte 5 (cinci) ani temniţă grea şi confiscarea averii, pentru crima de nedenunţarea uneltirii contra ordinii sociale, aplicând art. 4 al. II [*din*] Legea 16/1949 – fără acordare de circumstanţe atenuante – combinat cu art. 209 C.P.

Îi mai condamnă – tot fără circumstanţe atenuante – pe ambii la câte 3 (trei) ani închisoare corecţională şi la câte 10.000 (zece mii) lei amendă corecţională, pentru delictul de înlesnirea infracţiunilor contra liniştii publice, aplicând art. 335 C.P., prin schimbare de calificare, conform art. 292 C.J.M., din delictul de deţinere ilegală de arme, p. şi pen. de art. 32 şi 35 din Legea 190/1947.

- În virtutea art. 101 C.P., execută pedeapsa cea mai grea.

10. **Fuga Dumitru**, învăţător, de ani 24, din com. Întregalde, jud. Alba;

11. **Gliga Traian**, plugar, de 26 ani, din com. Galda de Jos – Alba, şi

12. **Şelmereanu Pompiliu**, farmacist, de 25 ani, din com. Şibot, jud. Hunedoara:

- Pe primul la 5 (cinci) ani temniţă grea şi confiscarea averii;
- Pe al doilea la 5 (cinci) ani temniţă grea şi confiscarea averii;
- Al treilea la 7 (şapte) ani temniţă grea şi confiscarea averii;
- Toţi trei pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. III C.P., comb. cu art. 157 C.P. şi Legea 212/1948.

Fără acordare de circumstanţe atenuante, îi mai condamnă:

- Pe Fuga Dumitru la 7 (şapte) ani muncă silnică;
- Pe Gliga Traian la 5 (cinci) ani muncă silnică şi
- Pe Şelmereanu Pompiliu la 8 (opt) ani muncă silnică.

Toţi trei pentru crima de nedenunţarea uneltirii contra ordinii sociale, aplicând art. 4 al. II [*din*] Legea 16/1949, comb. cu art. 209 C.P.

Conform art. 101 C.P., execută pedeapsa cea mai grea.

13. **Drăgan Emil**, profesor de 29 ani, din com. Galda de Jos – Alba, fără acordare de circumstanţe atenuante, îl condamnă:

- La 5 (cinci) ani muncă silnică şi confiscarea averii, pentru crima de nedenunţarea uneltirii contra ordinii sociale, aplicând art. 4 al. II din Legea 16/1949, comb. cu art. 209 C.P.

În virtutea art. 463 C.J.M., se computǎ detenţia preventivă pentru toţi condamnaţii de la pct. 1-13, inclusiv.

Conform art. 304 C.J.M., se confiscă corpurile delicte.

Dată şi citită în şedinţă publică, azi 15 octombrie 1949.

Drept care am încheiat acest proces-verbal, conform art. 295 C.J.M.

Preşedinte
Locotenent-colonel magistrat
Eftimie Călin

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 3, f. 86-87.

163

1949 octombrie 18. Sentinţa-minută emisă de Tribunalului Militar Sibiu cuprinzând pedepsele la care au fost condamnate persoanele din lotul Alexandru Maxim

Republica Populară Română
Tribunalul Militar Sibiu

Proces-verbal (sentinţă-minută) nr. 843

Astăzi, anul 1949, luna octombrie, ziua 18.

Tribunalul Militar Sibiu, deliberând în secret, conform art. 291-295 C.J.M., pentru motivele care se vor arăta în corpul sentinţei,

În numele legii hotărăşte:

Cu unanimitate de voturi şi cu acordare de circumstanţe atenuante, condamnă pe învinuiţii:

1) **Maxim Alexandru**, fără profesie, de ani 23, din comuna Sălciile, judeţul Prahova:

- La muncă silnică pe viaţă şi confiscarea averii, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. III C.P., comb. cu art. 1 litera c din Legea 16/1949, comb. cu art. 157 C.P. şi Legea 212/1948.

Fără acordare de circumstanţe atenuante, îl mai condamnă:

- La 12 (doisprezece) ani muncă silnică şi la 8 (opt) ani degradare civică, pentru crima de tâlhărie, aplicând art. 529, 531 pct. 3 şi 532 pct. 2 C.P.;

- La 5 (cinci) ani închisoare corecţională şi la 20.000 (douăzeci mii) lei amendă corecţională, pentru delictul de înlesnirea infracţiunilor contra liniştii publice, aplicând art. 335 C.P., prin schimbare de calificare, conform art. 292 C.J.M., din delictul de deţinere ilegală de arme, prev. şi pen. de art. 32, 33 şi 35 din Legea 190/1947.

În virtutea art. 101 C.P., execută pedeapsa cea mai grea.

În virtutea art. 463 C.J.M., se computǎ detenţia preventivǎ începând din 8 martie 1949.

Conform art. 304 C.J.M., se confiscǎ corpurile delicte.

Cu circumstanţe atenuante, pe:

2) **Dalea Emil**, plugar, de 32 ani, din com. Galda de Jos, jud. Alba,

3) **Olteanu Emil**, plugar, de 27 ani, din Galda de Jos, jud. Alba, şi

4) **Bedeleanu Ioan**, pantofar, de 29 ani, din com. Mihalţ, jud. Alba, pe toţi trei îi condamnǎ:

- La câte 20 (douǎzeci) ani muncǎ silnicǎ şi confiscarea averii, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c din Legea 16/1949 şi art. 157 C.P., comb. cu Legea 212/1948.

Şi fǎrǎ acordare de circumstanţe atenuante:

- La câte 5 (cinci) ani închisoare corecţionalǎ şi la 20.000 (douǎzeci mii) lei amendǎ corecţionalǎ, pentru delictul de înlesnirea infracţiunilor contra liniştii publice, aplicând art. 335 C.P., prin schimbare de calificare, conform art. 292 C.J.M., din delictul de deţinere ilegalǎ de armament şi muniţii, prev. şi pen. de art. 32, 33 şi 35 lit. a din Legea 190/1947.

În virtutea art. 101 C.P., vor executa pedeapsa cea mai grea.

În virtutea art. 463 C.J.M., se computǎ arestul preventiv pentru Dalea Emil din 9 martie 1949, Olteanu Emil din 28 martie 1949 şi Bedeleanu Ioan din 5 martie 1949.

Conform art. 304 C.J.M., se confiscǎ corpurile delicte.

5) **Trif Liviu Valer**, plugar, de 28 ani, din Galda de Jos – Alba, cu acordare de circumstanţe atenuante, îl condamnǎ:

- La 8 (opt) ani muncǎ silnicǎ şi confiscarea averii, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 4 pct. 2 din Legea 16/1949, comb. cu art. 157 C.P. şi Legea 212/1948, şi fǎrǎ circumstanţe atenuante:

- La 5 (cinci) ani închisoare corecţionalǎ şi la 20.000 (douǎzeci mii) lei amendǎ corecţionalǎ, pentru delictul de înlesnirea infracţiunilor contra liniştii publice, aplicând art. 335 C.P., prin schimbare de calificare, conform art. 292 C.J.M., din delictul de deţinere ilegalǎ de muniţii, p. şi p. de art. 31 lit. a şi 35 lit. a din Legea 190/1947.

În virtutea art. 101 C.P., executǎ pedeapsa cea mai grea.

În virtutea art. 463 C.J.M., se computǎ prevenţia din 18 martie 1949.

Conform art. 304 C.J.M., se confiscǎ corpurile delicte.

Fǎrǎ acordare de circumstanţe atenuante:

6) **Crişan Vasile**, de ani 25, desenator tehnic, din Galda de Jos – Alba,

7) **Ordeanu Simion**, de 22 ani, lǎcǎtuş, din com. Mihalţ, jud. Alba,

- Pe ambii la câte 5 (cinci) ani muncǎ silnicǎ şi confiscarea averii pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 4, al. II [*din*] Legea 16/1949, comb. cu Legea 212/1948.

Conform art. 463 C.J.M., se computǎ prevenţia pentru Crişan V. de la 26 martie 1949, iar [*pentru*] Ordeanu de la 2 mai 1949.

Cu acordare de circumstanţe atenuante, pe:

8) **Fleşeriu Vasile**, plugar, de 52 ani, din com. Oiejdea, jud. Alba,

9) **Nicoarǎ Virgil**, preot, de 48 ani, din com. Ocna Mureş, satul Ciunga, jud. Alba,

- Pe ambii la câte 3 (trei) ani temniţǎ grea şi confiscarea averii, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 4 al. II Legea

16/1949, art. 157 C.P. şi Legea 212/1948. Conform art. 463 C.J.M., se computǎ arestul preventiv pentru Fleşeriu Vasile din 11 martie 1949 şi Nicoarǎ Virgil din 11 martie 1949.

10) **Crişan Laurean**, de 48 ani, scriitor vagoane C.F.R., din Galda de Jos, jud. Alba,

11) **Udrea Iuliu**, plugar, de 27 ani, din Galda de Jos – Alba,

12) **Breazu Iuliu**, fǎrǎ profesie, de ani 21, din Teiuş, jud. Alba,

13) **Deceanu Florian**, plugar, de 49 ani, din Mihalţ – Alba,

14) **Fleşeriu Partenie**, plugar, de 50 ani, din com. Sântimbru – Alba,

15) **Popa Ioan**, plugar, de 42 ani, din Teiuş, str. Bisericii, [*nr*.] 29, jud. Alba,

16) **Haţegan Ioan**, plugar, de 51 ani, din com. Mihalţ, jud. Alba,

- Pe toţi şapte la câte 3 (trei) ani închisoare corecţionalǎ şi la câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecatǎ, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 4 al. II Legea 16/1949, comb. cu art. 157 C.P. şi 304 C.J.M.

În virtutea art. 463 C.J.M., se computǎ prevenţia pentru Crişan Laurean din 25 martie 1949, pentru Udrea Iuliu din 18 martie 1949, pentru Breazu Iuliu din 2 mai 1949, pentru Deceanu Fl. din 12 mai 1949, pentru Fleşeriu Partenie din 12 martie 1949, iar pentru ultimii doi din 5 mai 1949.

Datǎ şi cititǎ în şedinţǎ publicǎ, astǎzi 18 octombrie 1949. Drept care s-a încheiat acest proces-verbal, conform art. 295 C.J.M.

Preşedinte
locotenent-colonel magistrat
Cǎlin Eftimie
Grefier şef
I. Tǎnǎsescu

[*Judecǎtori*]
maior magistrat Liviu Bica
cǎpitan comb. Andrei Emil
cǎpitan comb. Moldoveanu
cǎpitan comb. [*indescifrabil*]

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 3, f. 67.

164

1949 octombrie 18. Proces-verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu referitor la încheierea cercetǎrilor asupra lotului format din persoanele de sprijin de pe Valea Gǎlzii

Proces-verbal

Încheiat astǎzi, optsprezece octombrie, anul una mie nouǎ sute patruzeci şi nouǎ, la Sibiu.

Noi, Cǎlinaş Ioan, sublocotenent din Direcţiunea Generalǎ a Securitǎţii Poporului.

Încheind cercetǎrile privitoare pe numiţii: Crişan Nicolae [*Vasile* – n.n.], Bogdan Nicolae, Cuptor Ioan, Miclea Remus şi alţii, menţionaţi mai jos în prezentul proces-verbal, care au iniţiat şi organizat, colaborat şi participat la constituirea unei organizaţii subversive cu caracter terorist din foşti naţional-ţǎrǎnişti, legionari şi chiaburi.

Au colaborat şi condus activitatea organizaţiei subversive.

Au iniţiat acte teroriste şi atentate împotriva conducătorilor politici democraţi, au plănuit şi iniţiat ocuparea instituţiilor publice, militare şi civile, cu scopul de aşi* însuşi armament şi muniţiuni necesar la înarmarea membrilor din organizaţie.

Aveau în plan săvârşirea actelor de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor, căilor de comunicaţie şi alte asemănătoare acte de sabotaj.

În eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi U.R.S.S. aveau în plan de a iniţia atacuri de hărţuială în spatele trupelor române şi sovietice, urmărind prin aceasta ocuparea punctelor strategice, precum şi aservirea teritoriului Republicii Populare Române forţelor imperialiste duşmane statului nostru.

Azi, data de mai sus, încheind cercetările, am stabilit următoarele, după cum urmează:

1. **Crişan Vasile**, de ani 46, de profesiune agricultor, născut în com. Mogoş, jud. Alba, în anul 1903, luna martie, ziua 25, cu ultimul domiciliu în com. Mogoş, jud. Alba.

A iniţiat şi organizat, din foşti naţional-ţărănişti, legionari şi chiaburi, duşmani ai clasei muncitoare şi regimului de democraţie populară, o organizaţie subversivă cu caracter terorist, cu scopul de a răsturna în mod violent actuala ordine socială existentă în stat.

Au iniţiat diferite acte de sabotaj, ca: aruncare în aer a podurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor, căilor de comunicare, ocuparea instituţiilor publice, militare şi civile, pentru înarmarea membrilor din organizaţia subversivă cu armament necesar, precum şi arestarea conducătorilor politici democraţi.

În vederea celor de mai sus, în toamna anului 1948 au început să recruteze, din foşti naţional-ţărănişti, legionari şi chiaburi, să recruteze elemente pentru organizaţia subversivă, de prin diferite comune din jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în toamna anului 1948, la propunerea numitului Marian Simion.

- A luat cunoştinţă de toate scopurile şi planurile organizaţiei subversive, cu care a fost în totul de acord.

- A găzduit la domiciliul său pe banditul Pascu Cornel, precum şi pe alţi bandiţi din banda teroristă din Muntele Mare, cărora le-a dat întreţinerea cu alimente.

- A recrutat noi membri pentru organizaţia subversivă, precum şi pentru banda din Muntele Mare.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive care s-au ţinut la domiciliul său, în prezenţa banditului Dabija Nicolae.

- A contribuit pentru susţinerea bandei teroriste din Muntele Mare cu o sumă de bani, precum şi cu armament.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, precum şi pe conducătorul bandei teroriste din Muntele Mare, care era banditul Dabija Nicolae.

2. **Bogdan Nicolae**, de ani 31, de profesiune tâmplar, născut în com. Mogoş, jud. Alba, în anul 1918, luna octombrie, ziua 5, cu ultimul domiciliu în com. Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna iunie 1948, la propunerea făcută de numitul Marian Simion.

- A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei subversive, dintre care 3 s-au ţinut în cadrul bandei teroriste din Muntele Mare.

---

* În întreg documentul s-a păstrat neschimbată „ortografia” ofiţerului de Securitate.

- A cunoscut pe banditul Maxim Alexandru, căruia ia procurat 3 buletine în alb, pe care i lea dat [*pentru*] a se putea masca sub alt nume banditul Maxim Alexandru.

- A cunoscut şi pe banditul Popa Ştefan, cu care a avut legături de organizaţie.

- A contribuit pentru susţinerea bandei teroriste din Muntele Mare cu o sumă mare de bani.

- A avut misiunea în organizaţie ca şef de organizaţie în cătunul Valea Barnei, com. Mogoş, jud. Alba, şi aţinut şedinţe la domiciliul său cu membrii organizaţiei, cărora le-a dat instrucţiuni.

3. **Cuptor Ioan**, de ani 49, de profesiune agricultor, născut în com. Mogoş, jud. Alba, în anul 1900, luna aprilie, ziua 14, cu ultimul domiciliu în com. Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna septembrie 1948, la propunerea numitului Marian Simion.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive care s-au ţinut la domiciliul său.

- A avut misiunea de a procura armament şi muniţiuni pentru înzestrarea organizaţiei cu armament.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o sumă de bani.

- A cunoscut scopul organizaţiei subversive, cu care scopuri era în totul de acord.

- A tăinuit existenţa organizaţiei subversive, fiind un adept convins al ei.

4. **Miclea Remus**, de ani 33, de profesie agricultor, născut în com. Mogoş, jud. Alba, în anul 1916, luna august, ziua 13, cu ultimul domiciliu în com. Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna septembrie 1948, la propunerea făcută de numitul Marian Simion.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

5. **Bogdan Pamfil**, de ai 47, de profesiune agricultor, născut în com. Mogoş, jud. Alba, în anul 1902, luna februarie, ziua 16, cu ultimul domiciliu în com. Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna decembrie 1948, la propunerea numitului Marian Simion.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, în prezenţa a 5 bandiţi din Muntele Mare.

- A luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei de la numitul Marian Simion, cu care a fost în totul deacord.

- A posedat la domiciliul său o armă, precum a şi avut sarcina de a procura armament şi muniţiuni pentru organizaţie în scopul cel urmărea.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o cantitate de alimente şi o sumă de bani, drept cotizaţii.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, tăinuind existenţa ei.

6. **Gheorghiu Iosif**, de ani 56, de profesiune agricultor, născut în com. Mogoş, jud. Alba, în anul 1893, una aprilie, ziua 3, cu ultimul domiciliu în com. Micleşti, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de numitul Marian Simion.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, în prezenţa bandiţilor din banda teroristă din Muntele Mare.

- A luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei subversive, cu care a fost în totul de acord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei cu o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

7. **Dan Pamfil**, de ani 52, de profesiune agricultor, născut în com. Mogoş, jud. Alba, în anul 1897, luna februarie, ziua 7, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna ianuarie, la propunerea făcută de numitul Sularea Victor.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, în prezenţa banditului Traian Macavei.

- A cunoscut scopul şi planul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A primit misiunea de a procura armament pentru organizaţie, în scopul terorist cel urmărea.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

8. **Dărămuş Vasile**, de ani 43, de profesiune agricultor, născut în comuna Benic, jud. Alba, în anul 1906, luna ianuarie, ziua 15, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, judeţul Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde se găseau şi membrii organizaţiei subversive din Muntele Mare.

- A cunoscut scopul şi planul organizaţiei subversive, imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o cantitate de cereale şi o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al scopului cel urmărea.

9. **Preja Nicolae**, de ani 35, de profesiune agricultor, născut în com. Benic, în anul 1914, luna aprilie, ziua 7, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, judeţul Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, care s-au ţinut în prezenţa banditului Maxim Alexandru.

- A luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei, imediate şi de viitor, cu care a fost în totul de acord.

- A contribuit cu o sumă de bani pentru susţinerea organizaţiei, în scopul terorist cel urmărea.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

10. **Pascu Gheorghe**, de ani 26, de profesie agricultor, născut în com. Benic, jud. Alba, în anul 1923, luna noiembrie, ziua 15, cu ultimul domiciliu în com. Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei, cu care a fost în totul deacord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o cantitate de cereale şi o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

11. **Cârnaţ Şofron**, de ani 37, de profesiune morar, născut în comuna Stremţ, jud. Alba, în anul 1912, luna februarie, ziua 28, cu ultimul domiciliu în com. Lopadea Nouă, jud. Alba.

- Prin luna septembrie 1948, având o discuţie cu banditul Spaniol Aron, ia declarat că el şi împreună cu ţărani din sat sunt contra regimului actual şi el personal ar lupta contra regimului.

- A aflat de la banditul Spaniol Aron că în curând se va începe război, la care el a răspuns că deabea aşteaptă acest eveniment pentru a lupta contra regimului actual.

12. **Frâncu Vasile**, de ani 55, de profesiune agricultor, născut în com. Benic, jud. Alba, în anul 1894, luna decembrie, ziua 25, cu ultimul domiciliu în com. Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea numiţilor Preja Ştefan şi Duma Anghel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, imediate şi de viitor, cu care a fost în totul deacord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o cantitate de cereale şi o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al planului cel urmărea organizaţia.

13. **Vandor Valentin**, de ani 16, de profesiune agricultor, născut în com. Întregalde, jud. Alba, în anul 1933, luna mai, cu ultimul domiciliu în com. Întregalde, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, pe motivul că şi tatăl lui, Vandor Sabin, făcea parte din organizaţie.

- A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă despre scopul şi planul organizaţiei, cu care a fost în totul deacord.

- A cunoscut pe conducătorii bandei din Muntele Mare, precum şi activitatea tatălui său.

- A avut misiune în organizaţie de a încunoştinţa pe membri bandei din Muntele Mare în momentul când va apărea Securitatea în comună, care misiune a îndeplinit-o în totul.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, precum şi pe membrii din Muntele Mare, tăinuind existenţa lor.

14. **Doia Sabin**, de ani 36, de profesiune agricultor, născut în com. Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1913, luna aprilie, ziua 20, cu ultimul domiciliu în com. Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna decembrie 1948, la propunerea numitului Micu Petru.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei, cu care a fost în totul deacord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

15. **Duca Anghel**, de ani 59, de profesiune agricultor, născut în com. Benic, jud. Alba, în anul 1890, luna decembrie, ziua 20, cu ultimul domiciliu în com. Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul şi planul ei, fiind în totul de acord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o cantitate de cereale şi o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

16. **Lupşan Simion**, de ani 53, de profesiune agricultor, născut în com. Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1896, luna mai, ziua 15, cu ultimul domiciliu în com. Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna ianuarie 1948, la propunerea făcută de numitul Micu Petru.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive care s-au ţinut la domiciliul său.

- A luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei, cu care a fost în totul deacord.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un convins adept al ei.

17. **Bulgarea Iosif**, de ani 49, de profesiune agricultor, născut în com. Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1900, luna mai, ziua 4, cu ultimul domiciliu în com. Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul şi planul ei, cu care a fost în totul deacord.

- A avut misiunea în organizaţie de a face noi recrutări de membri şi de a colecta cereale de la membri organizaţiei, care misiune a dus-o la bun sfârşit.

- A mai avut misiune în organizaţie de şef de organizaţie în com. Galda de Sus, care misiune ia fost încredinţată de banditul Pascu Cornel.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei cu o cantitate de cereale şi o sumă de bani.

- A avut strânse legături cu banditţii din Muntele Mare.

18. **Goia Augustin**, de ani 49, de profesiune agricultor, născut în com. Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1900, luna august, ziua 15, cu ultimul domiciliu în com. Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă pin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de numitul Micu Petru.

- A avut cunoştinţă de scopul organizaţiei subversive, care ia fost explicat de numitul Micu Petru, cu care a fost în totul deacord.

- A avut cunoştinţă de existenţa bandei din Muntele Mare.

- A cunoscut componenţa organizaţiei, tăinuind existenţa ei.

19. **Doia Simion**, de ani 38, de profesiune agricultor, născut în com. Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1911, luna iunie, ziua 7, cu ultimul domiciliu în com. Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de numitul Micu Petru.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei, unde a luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei, cu care a fost în totul deacord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei cu o cantitate de cereale şi cu o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa lor, fiind un convins adept al planului cel urmărea organizaţia.

20. **Comşa Axente**, de ani 25, de profesiune lăcătuş mecanic, născut în com. Crăciunelu de Jos, jud. Târnava Mică, în anul 1924, luna februarie, ziua 27, cu ultimul domiciliu în com. Crăciunelu de Jos, jud. Târnava Mică.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna noiembrie 1948, la propunerea făcută de banditul Mărgineanu Petru, care ia explicat scopul organizaţiei, cu care a fost în totul deacord.

- A avut misiunea de a organiza organizaţii subversive în jud. Târnava Mică, care misiune a îndeplinit-o.

- A recruta noi membri în organizaţie, cărora le-a dat instrucţiuni şi explicat scopul cel urmăreşte organizaţia.

- A avut legături cu banditul Maxim Alexandru, precum a ştiut de existenţa bandei teroriste din Muntele Mare.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Sublocotenent de Securitate
Călinaş Ioan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 957, vol. 1, f. 2-9.

165

1949 octombrie 19. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Traian Macavei privind legăturile sale cu Nicolae Dabija

Declaraţie

Subsemnatul Macavei Traian, de profesie conductor industrial, născut în anul 1910, luna iulie, ziua 28, în comuna Bucium Montari, jud. Alba, fiul lui Alexandru şi Terezia Macavei, agricultori, domiciliat în comuna Bucium Montari, jud. Alba, declar următoarele:

Prin anul 1947, prin luna iulie sau august, aflându-mă în Arad la vărul meu maior deblocat Opreanu Ioan, împreună cu acest văr ducându-mă în oraş, în faţa Teatrului Naţional mi-a fost prezentat d-l maior deblocat Dabija Nicolae.

La prima vedere, d-l Dabija s-a adresat către vărul meu Opreanu cu următoarele cuvinte: „Măi, când începem ceva?”. Din aceste cuvinte eu am înţeles pentru moment că ar fi

vorba de a se întreprinde ceva împotriva actualului regim. Menţionez că la acea întâlnire eu nu mă aflam fugit de acasă şi nici nu eram urmărit. După circa o lună şi jumătate de la această întâlnire, aflându-mă din nou la Arad, în casa familiei Opreanu, aici m-am întâlnit din nou cu d-l Dabija şi, printre alte discuţii, dânsul a adus din nou vorba despre o eventuală organizare împotriva actualului regim. În linii generale, d-l Dabija arăta cum ar vedea această organizare, prin recrutarea de elemente duşmănoase regimului actual şi de a se trece astfel la acte de sabotaj, prin aruncarea în aer a podurilor, trenurilor etc. Eu am participat la aceste discuţii, însă fără un miez precis. În aceste discuţii era antrenat şi vărul meu Opreanu Ioan.

După această întâlnire, m-am despărţit de d-l Dabija fără a fi stabilit ceva şi fără a mai hotărî o altă întâlnire.

După cât îmi amintesc, prin toamna anului 1947, d-l Dabija a plecat din Arad la Bucureşti şi nu ne-am mai revăzut până prin lunile mai sau iunie 1948, când ne-am întâlnit din nou la familia Opreanu cu d-l Dabija, care de altfel era un prieten al lui Opreanu. Cu această ocazie s-a discutat cam în acelaşi fel, adică metodele ce s-ar putea întrebuinţa într-o eventuală acţiune împotriva regimului. D-l Dabija vedea o eventuală schimbare a regimului actual prin război între U.R.S.S., pe de o parte, şi anglo-americani, pe de o altă parte. Nici e data aceasta nu s-a stabilit nimic precis.

Prin 28-29 august 1948, subsemnatul fiind fugit de acasă în urma conflictului avut cu organele Securităţii, m-am dus la Timişoara, iar în drum m-am oprit pe la Arad. Trecând pe la vărul meu Opreanu l-am întâlnit din nou pe Dabija acolo.

Eu am povestit lui Dabija conflictul meu cu Securitatea şi la care Dabija a zis satisfăcut „Acum eşti al meu". Cu această ocazie am discutat chestiuni în legătură cu eventuala organizare, deoarece pe mine mă preocupa eventuala trecere a frontierei în Iugoslavia.

Menţionez că în drumul meu de la Bucureşti [*Bucium* – n.n.] la Timişoara trecusem pe la Vandor Victor, din com. Întregalde, cu care apoi m-am dus la Sandu Maxim, care locuia la preotul Suciu, care mi-a făcut cunoscut că au o organizaţie subversivă şi că au legături cu Bucureştiul şi că au armament. Aceste lucruri eu le-am povestit lui Dabija în cele câteva zile în care am stat la Arad.

Prin septembrie 1948, venind fratele meu Alexandru la Arad, eu i-am făcut cunoştinţă cu d-l Dabija.

Iar după această întrevedere cu Dabija, fratele meu s-a întors la Bucium, unde fiind surprins de jandarmi în casa mea proprie a împuşcat mortal doi plutonieri majori şi a rănit un soldat. După aceste întâmplări a venit la Arad, unde toţi trei, adică Dabija, eu şi fratele meu Alexandru, după discuţii de circa douăzeci de zile, ne-am hotărât să mergem în Munţii Apuseni, unde să organizăm oameni în vederea acţiunilor subversive împreună cu organizaţiile existente deja a lui Sandu Maxim şi Pascu Cornel.

În ziua de 17 decembrie 1948 am plecat toţi trei în comuna Întregalde, la Bolfea Silvestru, unde am găsit pe Sandu Maxim, Pascu Cornel şi Clamba Iosif, fugiţi. Împreună cu aceştia ne-am instalat în Muntele Mare, după ce în prealabil dădusem atacul de la Teiuş sub comanda lui Dabija.

În pădure, grupul nostru de 6 oameni, sub comanda lui Dabija, formasem grupa de comandă, prin exerciţiile militare ce le făceam pregăteam aceşti oameni pentru calitatea de viitori comandanţi de grupe.

Totodată, pregăteam materialul de propagandă subversivă, manifeste concepute şi lucrate de Dabija, pregăteam de asemenea material de minare a terenului din jurul nostru.

Pe la data de 15 februarie 1949 s-a început organizarea de membri în această organizaţie şi colectarea de armament şi muniţie. În acest scop, subsemnatul, fratele meu Alexandru, Pascu Cornel şi Clamba Iosif, ne-am deplasat de două ori în comuna Întregalde, la Bolfea Silvestru, de unde aduceam membrii recrutaţi la Muntele Mare.

În ziua de 4 martie 1949, când am fost surprinşi de armată, Dabija, în calitate de comandant, a comandat deschiderea focului, la care subsemnatul, cu pistolul mitralieră pe care îl aveam, eu am ieşit ultimul din cabană şi am tras asupra unui soldat pe care-l zărisem după un brad, întrucât pe alţi soldaţi nu i-am văzut. Asupra acestui soldat am tras împreună cu Dabija. În momentul ieşirii din cabană am tras o rafală fără a ochi.

De aici m-am deplasat în partea de răsărit, unde de altfel era sectorul meu de luptă repartizat de Dabija şi unde lupta continua. Ajuns acolo, sub un brad, am observat doi civili, asupra cărora vroind să trag am observat că pistolul nu funcţionează. Atunci am fugit în jos în pădure, scăpând astfel din încercuire. De la fuga mea nu m-am mai întâlnit cu Dabija şi nici nu am auzit pe unde ar fi umblat.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi semnez propriu.

Sibiu, la 19 octombrie 1949 Macavei Traian

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 10-12.

166

1949 octombrie 20. Sentinţa-minută pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu în procesul lotului Petru Mărgineanu

Republica Populară Română
Tribunalul Militar Sibiu Dosar nr. 875/1949

Proces-verbal (Sentinţa-minută) nr. 848

Astăzi, anul 1949, luna octombrie, ziua 20.

Tribunalul Militar Sibiu, deliberând în secret, conform art. 291-295 C.J.M., pentru motivele ce se arată în corpul sentinţei,

În numele legii hotărăşte:

Cu unanimitate de voturi şi cu aplicare de circumstanţe atenuante, condamnă pe învinuiţii:

1. **Mărgineanu Petru**, plugar, de 46 ani, din com. Obreja, jud. Alba.

- La 20 (douăzeci) ani muncă silnică şi confiscarea averii, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului, pe baza art. 209 pct. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c din Legea 16/1949, cu aplicarea art. 157 şi a Decretului 212/1948.

Fără acordare de circumstanţe atenuante şi prin schimbare de calificare din delictul de deţinere ilegală de armament, prev. şi pen. de art. 32, 33 şi 35 lit. a din Legea 190/1947, în delictul de înlesnirea infracţiunilor contra liniştii publice, prev. şi pen. de art. 335 C.P.

- La 5 (cinci) ani închisoare corecţională, aplicând art. 335 C.P. şi la 20.000 (douăzeci mii) lei amendă corecţională.

În baza art. 463 C.J.M., compută deţinerea preventivă de la 16 martie 1949.

Cu aplicarea de circumstanţe atenuante, pe:

2. **Cerghidean Virgil**, plugar, de 31 ani, din com. Mihalţ, jud. Alba.

- La 7 (şapte) ani muncă silnică şi confiscarea averii, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 4 al. 2 din Legea 16/1949 şi Decretul 212/1948 şi art. 137 C.P.

Fără acordare de circumstanţe atenuante:

- La 5 (cinci) ani închisoare corecţională, aplicând art. 335 C.P., şi la 20.000 (douăzeci mii) lei amendă corecţională, pentru delictul de înlesnire a infracţiunilor contra liniştii publice, aplicând art. 335 C.P., prin schimbare de calificare, conform art. 292 C.J.M., din delictul de deţinere ilegală de armament şi muniţii, prev. şi pen. de art. 31 lit. a, 32, 33 şi 35 lit. a din Legea 190/1947.

În baza art. 101 C.P., va executa pedeapsa cea mai grea, adică pedeapsa de 7 ani muncă silnică.

În baza art. 463 C.J.M., compută deţinerea preventivă de la 5 mai 1949.

Fără acordare de circumstanţe atenuante, pe:

3. **Haţeganu Gheorghe**, ajustor mecanic, de 25 ani, din com. Mihalţ, judeţul Alba:

- La 6 (şase) ani muncă silnică şi confiscarea averii, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale şi securităţii poporului, pe baza art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 4 al. 2 din Legea 16/1949 şi Decretul 212/1948, cu computarea arestului preventiv de la 2 mai 1949.

4. **Câmpeanu Traian**, morar, de 26 ani, din Teiuş, str. Traian, [*nr*.] 64, şi

5. **Avrămuţ Dumitru**, plugar, de 41 ani, din Întregalde, jud. Alba:

- Pe ambii la câte 5 (cinci) ani muncă silnică şi confiscarea averii, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale şi securităţii poporului, pe baza art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 4 al. 2 din Legea 16/1949 şi Decretul 212/1948, cu computarea arestului preventiv pentru Câmpeanu Traian de la 18 aprilie 1949, iar pentru Avrămuţ Dumitru de la 5 aprilie 1949.

6. **Gherman Victor**, plugar, de ani 49, din com. Mihalţ, jud. Alba, la:

- La 5 (cinci) ani închisoare corecţională şi 20.000 (douăzeci mii) lei amendă corecţională, 2 ani interdicţie corecţională şi confiscarea averii, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale şi securităţii poporului, pe baza art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 4 al. 2 din Legea 16/1949 şi Decretul 212/1948 şi cu aplicarea art. 59 C.P. şi 58 pct. 1 şi 2 C.P.

În baza art. 463 C.J.M., compută arestul preventiv de la 8 aprilie 1949.

7. **Cioară Rozalia Constantina**, călugăriţă, de 35 ani, din comuna Obreja, judeţul Alba, la 6 (şase) luni închisoare corecţională şi 2.000 (două mii) lei amendă corecţională, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 4 al. 2 din Legea 16/1949 şi art. 157 C.P., cu computarea arestului preventiv de la 5 mai 1949, obligând-o să plătească 3.00 lei cheltuieli de judecată, potrivit art. 304 C.J.M.

Fără acordare de circumstanţe atenuante, pe:

8. **Micu Petru**, plugar, de 43 ani, din com. Galda de sus, jud. Alba,

- La 5 (cinci) ani închisoare corecţională, 4.000 (patru mii) lei amendă corecţională, 1 (un) an interdicţie corecţională şi 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, aplicând art. 209

pct. IV C.P., 304, 463 C.J.M., 59 C.P. şi 58 pct. 1 şi 2 C.P., cu computarea arestului preventiv de la 16 martie 1949.

9. **Toporeţ Ioan**, plugar, de 45 ani, din Obreja, jud. Alba, şi

10. **Albu Iacob**, plugar de 55 ani, din Geoagiu de Sus, jud. Alba,

- Pe ambii la câte 3 (trei) ani închisoare corecţională şi câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea arestului preventiv de la 28 martie 1949 pentru Toporeţ Ioan şi de la 5 mai 1949 pentru Albu Iacob, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 304 şi 463 C.J.M., 59 C.P. şi 58 pct. 1 şi 2 C.P., pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale.

Cu acordare de circumstanţe atenuante, pe:

11. **Lazăr Victor**, preot, de 37 ani, din com. Benic, jud. Alba, şi

12. **Mărgineanu Eugen**, student, de 23 ani, din com. Obreja, jud. Alba,

- Pe ambii la câte 3 (trei) ani închisoare corecţională şi 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea arestului preventiv pentru Lazăr Victor de la 28 martie 1949, iar pentru Mărgineanu Eugen de la 30 aprilie 1949, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 4 al. 2 din Legea 16/1949 şi art. 157 C.P., 304 şi 463 C.J.M.

13. **Repede Gheorghe**, plugar, de 50 ani, din Geoagiu de Sus, jud. Alba,

14. **Moraru Emil**, plugar, de 38 ani, din Benic, jud. Alba,

15. **Man Ştefan**, plugar, de 32 ani, din Benic, jud. Alba,

- Pe toţi trei la câte 2 (doi) ani închisoare corecţională, câte 3.000 (trei mii) lei amendă corecţională, câte 1 (un) an interdicţie corecţională, câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 157 C.P., 304 şi 463 C.J.M. şi 59, 58 pct. 1 şi 2 C.P., cu computarea arestului preventiv de la 16 martie 1949 pentru Moraru Emil şi Man Ştefan şi de la 5 mai 1949 pentru Repede Gheorghe.

16. **Voicu Vasile**, perceptor, de ani 36, din Băgău, jud. Alba,

17. **Radu Dumitru**, student, de 25 ani, din Rădeşti, jud. Alba,

18. **Totoianu Simion**, plugar, de 45 ani, din com. Obreja, jud. Alba,

19. **Man Candin**, plugar, de 60 ani, din Galda de Sus, jud. Alba,

- Pe toţi la câte 1 (un) an închisoare corecţională, câte 3.000 (trei mii) lei amendă corecţională, câte 1 (un) an interdicţie corecţională şi câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea arestului preventiv de la 28 martie 1949 pentru Voicu Vasile, Totoianu Simion şi Man Candin şi de la 25 martie 1949 pentru Radu Dumitru, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 157 C.P., 304, 463 C.J.M., 59, 58 pct. 1 şi 2 C.P.

20. **Lupea Sebastian**, plugar, de 64 ani, din Obreja, jud. Alba, şi

21. **Marian Bazil**, plugar, de 44 ani, din Meşcreac, jud. Alba,

- Pe ambii la câte 8 (opt) luni închisoare corecţională, câte 3.000 (trei mii) lei amendă corecţională, câte 1 (un) an interdicţie corecţională şi câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea arestului preventiv de la 19 martie 1949 pentru Marian Bazil şi de la 28 martie 1949 pentru Lupea Sebastian, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 157 C.P., 304, 463 C.J.M., 59 şi 58 pct. 1 şi 2 C.P.

În baza art. 304 C.J.M., confiscă corpurile delicte.

Dată şi citită în şedinţă publică astăzi 20 octombrie 1949.

Preşedinte	Judecători
Locotenent-colonel magistrat	Maior magistrat [*indescifrabil*]
Eftimie Călin	Căpitan combatant [*indescifrabil*]
Grefier	Căpitan combatant [*indescifrabil*]
Olaru	Căpitan combatant [*indescifrabil*]

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 3, f. 4-6.

167

1949 octombrie 21. Sentinţa-minută pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu privind pedepsele la care au fost condamnate persoanele din lotul Petre Pascu

Republica Populară Română
Tribunalul Militar Sibiu   Dosar nr. 874/949

Proces-verbal (Sentinţă-minută) nr. 854

Astăzi, anul 1949, luna octombrie, ziua 21, la Sibiu.

Tribunalul Militar Sibiu, deliberând în secret, conform art. 291-295 C.J.M. şi pentru motivele ce se vor arăta în corpul sentinţei,

În numele legii hotărăşte:

Cu majoritate de voturi şi cu acordare de circumstanţe atenuante, condamnă pe învinuiţii:

1. **Pascu Petre**, plugar, de ani 44, din com. Benic, jud. Alba:

- La 10 (zece) ani muncă silnică şi la 4 (patru) ani degradare civică şi confiscarea averii;

2. **Marian Simion**, plugar, de 51 ani, din com. Mogoş, jud. Alba:

- La 7 (şapte) ani muncă silnică, la 4 (patru) ani degradare civică şi confiscarea averii;

3. **Sularea Victor**, plugar, de ani 41, din com. Mogoş, jud. Alba:

- La 5 (cinci) ani muncă silnică, la 3 (trei) ani degradare civică şi confiscarea averii;

Toţi trei pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. III din C.P., comb. cu art. 157 C.P. şi Legea 212/1948.

4. **Laslo Aron**, plugar, din com. Benic, jud. Alba, fără acordare de circumstanţe atenuante:

- La 5 (cinci) ani închisoare corecţională, la 20.000 (douăzeci mii) lei amendă corecţională, la 1 (un) an interdicţie corecţională, constând în pierderea drepturilor prevăzute de art. 58 pct. 1-2 C.P., şi la confiscarea averii, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 59 şi 58 pct. 1-2 C.P. şi Legea 212/1948.

Apoi, cu circumstanţe atenuante, pe:

5. **Costinaş Nicolae**, plugar, de 48 ani, din com. Mogoş – Alba şi

6. **Costea Victor**, plugar, de ani 43, din com. Mogoş, jud. Alba:

- Pe ambii la câte 2 (doi) ani închisoare corecţională, la câte 3.000 (trei mii) lei amendă corecţională şi la câte 1 (un) an interdicţie corecţională, constând în pierderea drepturilor prevăzute de art. 58 pct. 1-2 C.P., şi la confiscarea averii, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 157 C.P., 59 şi 58 pct. 1-2 C.P.

Pe toţi şase învinuiţi de mai sus, fără acordare de circumstanţe atenuante, îi mai condamnă, şi anume pe:

Pascu Petre, Marian Simion şi Sularea Victor:

- La câte 5 (cinci) ani închisoare corecţională şi la câte 10.000 (zece mii) lei amendă corecţională;

- Pe Laslo Aron la 4 (patru) ani închisoare corecţională şi la 15.000 (cincisprezece mii) lei amendă corecţională, iar pe:

- Costinaş Nicolae şi Costea Victor pe ambii la câte 1 (un) an închisoare corecţională şi la câte 2.000 (două mii) lei amendă corecţională;

Pe toţi şase pentru delictul de înlesnirea infracţiunilor contra liniştii publice, aplicând art. 335 C.P., prin schimbarea calificării din deţinere de arme, p. şi p. de art. 32, 35 [*din*] Legea 190/1947, conform [*art*.] 292 C.J.M.

În virtutea art. 101 şi 104 C.P., condamnaţii de mai sus vor executa pedeapsa cea mai grea, iar amenda corecţională se totalizează.

- Pe următorii, cu acordare de circumstanţe atenuante:

7. Marinescu Remus, plugar, din com. Mogoş, jud. Alba;

8. Nistor Zaharia, plugar, din com. Galda de Sus, jud. Alba;

9. Preja Dominic, plugar, de 27 ani, din com. Benic, jud. Alba;

10. Preja Alexe, plugar, de 30 ani, din com. Benic, jud. Alba;

11. Preja Ştefan, plugar, de ani 54, din com. Benic, jud. Alba;

12. Praţa Traian, plugar, de 35 ani, din com. Mogoş, jud. Alba;

13. Sularea Vasile, plugar, de ani 38, din com. Mogoş, jud. Alba;

- Pe toţi şapte la câte 2 (doi) ani închisoare corecţională, la câte 3.000 (trei mii) lei amendă corecţională, plus la câte 1 (un) an interdicţie corecţională, constând şi în pierderea drepturilor prevăzute de art. 58 pct. 1-2 C.P.;

14. Sularea Ioan, plugar, de 43 ani, din com. Mogoş, jud. Alba, şi

15. Iancu Victor, plugar, de ani 30, din com. Mogoş, jud. Alba;

- Pe ambii la câte 1 (un) an închisoare corecţională, la câte 20.000 (douăzeci mii) lei amendă corecţională, la câte 1 (un) an interdicţie corecţională, pierzând drepturile de la art. 58 pct. 1-2 C.P.

Toţi nouă pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 157 C.P., 59 şi 58 pct. 1-2 C.P.

Apoi, fără circumstanţe atenuante, pe:

16. Marian Horia, plugar, de ani 31, din com. Mogoş, jud. Alba:

- La 4 (patru) ani închisoare corecţională, la 15.000 (cincisprezece mii) lei amendă corecţională şi la 1 (un) an interdicţie corecţională, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., interdicţia constând în pierderea drepturilor prev. de art. 59 şi 58 pct. 1-2 C.P.

Şi cu acordare de circumstanţe atenuante, pe învinuiţii:

17. Polhac Aurel, plugar, de ani 41, din com. Mogoş, jud. Alba, şi

18. Sântu Teodor, plugar, de 47 ani, din com. Meşcreac, jud. Alba:

- Pe ambii la câte 8 (opt) luni închisoare corecţională şi câte 2.000 (două mii) lei amendă corecţională, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 157 C.P.

În baza art. 463 C.J.M., se compută arestul preventiv pentru Pascu Petre, Preja Dominic, Preja Alexe şi Preja Ştefan din 11 martie 1949;

Pentru Marian Simion şi Marian Horia din 18 martie 1949;

Pentru Sularea Victor, Praţa Traian şi Polhac Aurel din 28 martie 1949; pentru Sularea Vasile tot din 28 martie 1949;

Pentru Costinaş Nicolae din 8 mai 1949; pentru Laslo Aron din 8 martie 1949; Marinescu Remus din 10 aprilie 1949; Nistor Zaharia din 16 martie 1949; Costea Victor din 4 aprilie 1949; pentru Sântu Teodor, Sularea Ioan şi Iancu Victor din 2 aprilie 1949.

În virtutea art. 304 C.J.M., obligă la plata sumei de câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată pe următorii condamnaţi: Costinaş Nicolae, Costea Victor, Marian Horia, Marinescu Remus, Nistor Zaharia, Preja Dominic, Preja Alexe, Preja Ştefan, Praţa Traian, Sularea Vasile, Sularea Ioan, Iancu Victor, Polhac Aurel şi Sântu Teodor şi totodată dispune confiscarea corpurilor delicte.

Dată şi citită în şedinţă publică, azi 21 octombrie 1949.

Preşedinte
Locotenent-colonel magistrat
Eftimie Călin

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 275, vol. 3, f. 74.

168

1949 octombrie 22. Declaraţie dată în anchetă la D.R.S.P. Sibiu de Traian Macavei privind persoanele care l-au ajutat sau care i-au cunoscut activitatea

Declaraţie

Subsemnatul Macavei Traian, de profesie conductor industrial, născut în anul 1910, luna iulie, ziua 28, în com. Bucium Montari, jud. Alba, fiul lui Alexandru şi Terezia Macavei, domiciliat în comuna Bucium Montari – Alba, declar următoarele:

După dispariţia mea de acasă, fiind urmărit, m-am dus la Vandor Victor, [*în*] comuna Întregalde, jud. Alba, căruia i-am spus că sunt urmărit şi care la rândul său mi-a făcut legătura cu organizaţia subversivă Sandu Maxim, Pascu Cornel şi Suciu.

De la Vandor Victor m-am dus la Arad, unde obişnuit trăgeam la vărul meu Opreanu Ioan, str. Episcopiei, [*nr.*] 1. Acestuia i-am povestit de asemenea situaţia mea de fugar. Opreanu ştia, de asemenea, de plecarea mea, a fratelui meu şi Dabija spre munte şi cunoştea şi scopul plecării noastre, adică de a forma o organizaţie înarmată împotriva actualului regim. La Timişoara am stat la cumnata mea, Rozalia Macavei, care locuia cu chirie la d-na Pop, str. Verde, [*nr.*] 38, lângă uzina de apă. D-na Pop, fiind o femeie bătrână, ştia în linii generale că fratele meu este urmărit, dar nu ştia nimic precis, noi evitam ca ea să

ştie ceva. În ceea ce priveşte sora mea Oprişa Terezia, avea cunoştinţă că fratele meu împuşcase doi [*plutonieri*] majori de jandarmi, dar pe la ea pe acasă din acest moment n-a mai dat. La data de 17 decembrie 1948 plecasem toţi trei, cu fratele meu Alexandru şi d-l Dabija, spre Teiuş [*şi*] com. Întregalde, jud. Alba. Menţionez că prin luna noiembrie 1948 am stat câteva zile la Silvestru a Culutoaiei, care avea cunoştinţă de faptul că suntem urmăriţi şi despre organizaţie.

În continuarea drumului, am stat circa cinci zile la Bolfea Silvestru, în com. Întregalde, care cunoştea scopul venirii noastre, care a cooperat de asemenea la atacul nostru de la Percepţia Teiuş.

De aici am plecat în com. Mogoş, jud. Alba, unde am fost găzduiţi la Crişan Vasile, care de asemenea ştia scopul nostru şi care de asemenea era înscris în organizaţia Pascu şi Maxim. Aici am luat contact cu mai mulţi membri din organizaţie, printre care Tapu Victor şi un anume Marian[354], numele celălalt nu-l cunosc. De aici am plecat spre Bucium Montari, unde ne-am oprit la Cosma Petru, căruia i-am spus de scopurile noastre şi la care l-am chemat pe vărul meu Macavei Traian, de la care am luat din trotilul meu 10 kg, care le-am transportat spre munte. De aici am trecut în comuna Cărpiniş, jud. Turda, la Ghiuri lui Iacob[355], unde am stat o zi şi unde am luat contact cu un anume Ioan, ginerele lui, Cutea[356], din comuna Lupşa, jud. Turda, care ne-a dus la şura lui din Muntele Mare, de unde după câteva zile am fost duşi de Ihuţ Traian, din comuna Bistra, jud. Turda, care era de asemenea fugit. Ghiuri lui Iacob avea cunoştinţă de faptul că suntem fugiţi şi i-am povestit de faptul că suntem fugiţi şi i-am povestit despre planurile noastre. Ginerele lui, Cutea Ioan, din Lupşa, cunoştea de asemenea scopurile noastre.

După 4 martie 1949, când eu şi fratele meu am reuşit să scăpăm din încercuire, ne-am retras în regiunea Bucium Montari unde am trecut pe la Achim Alexandru, din Bucium Montari, care cunoştea situaţia noastră şi care de bună voie ne-a ajutat cu alimente în mai multe rânduri.

La fel, am mai primit alimente de la Romul Ionuţ şi Ciama Nicolae, care de asemenea cunoştea situaţia noastră.

În comuna Cărpiniş, jud. Alba, am stat o zi la Gheorghe al lui Bustan, iar [*în*] repetate rânduri la Bar Traian, din aceeaşi comună, ambii aveau cunoştinţă de situaţia noastră şi de bună voie ne-au ajutat cu alimente.

Prin luna mai 1949, aflându-ne pe marginea comunei Muşca, jud. Turda, ne-am întâlnit cu d-l Alexandru Lazăr, funcţionar la Industria Sârmei Turda, care după ce noi ne-am declarat numele ne-a arătat un manifest program al organizaţiei subversive „Liga Ardeleană a Moţilor” şi ne-a solicitat să ne încadrăm şi noi în această organizaţie. Noi am povestit întreaga noastră situaţie şi inutilitatea încercărilor lui, el a spus că noi am fost diplomaţi şi că va reuşi. Acest Lazăr Alexandru ne-a condus la mătuşa lui, Sofica lui Tomeleu, din comuna Muşca, jud. Turda, căreia i-am povestit situaţia noastră şi de la care apoi am cumpărat alimente tot timpul lunilor mai, iunie şi iulie.

Tot la Muşca am luat legătură cu familia Fonoage Salvina şi Valeria şi soţii lor, care locuiau împreună, dar cărora numele nu-l cunoşteam, doar Alexandru şi Pamfil, de la ei de

---

[354] Simion Marian.

[355] Gheorghe Bara.

[356] Ioan Boia.

asemenea am primit alimente de două ori, după cât ştiu eu aceştia ambii erau în organizaţia lui Alexandru Lazăr.

Acestea sunt persoanele la care am fost găzduit şi care ne-au ajutat cu alimente.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau şi o semnez propriu.

Sibiu, la 22 octombrie 1949. Traian Macavei

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 13-14.

169

1949 octombrie 22. Telegramă adresată de D.R.S.P. Sibiu către D.R.S.P. Timişoara prin care se cere supravegherea averii lui Nicolae Dabija în vederea confiscării

Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu

Telegramă

Către
D.R.S.P. Timişoara
(spre ştiinţa D.G.S.P.)

Rugăm să binevoiţi a da dispoziţiuni organelor din subordinele dvs. pentru a lua măsuri prin organele competente de a supraveghea să nu se înstrăineze nimic din averea numitului Dabija Nicolae, domiciliat în Aradul nou, str. Ana Ipătescu, nr. 25, întrucât prin Sentinţa nr. 816 din 4 octombrie a.c. a Tribunalului Militar Sibiu i s-a confiscat întreaga avere.

Nr. 8.599 din 22 octombrie 1949[357]. Dir. Reg. Sec. Sibiu
Locotenent-colonel
Gheorghe Crăciun

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 4.

[357] În aceeaşi zi, prin telegrama cu nr. 8.589, D.R.S.P. Sibiu cerea D.R.S.P. Cluj luarea unor măsuri similare în cazul averilor lui Augustin Raţiu, Alexandra Pop, Avram Ihuţ, Gheorghe Balea şi Ioan Boia, confiscate de asemenea de către Tribunalul Militar Sibiu prin Sentinţa nr. 816 (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 5).

1949 octombrie 26. Proces-verbal întocmit de D.R.S.P. Sibiu referitor la încheierea cercetărilor asupra lotului Simion Bulbucan

Proces-verbal

Încheiat astăzi, douăzeci şi şase octombrie, una mie nouă sute patruzeci şi nouă, la Sibiu.

Noi, Călinaş Ioan, sublocotenent de Securitate din Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului.

Încheind cercetările privitoare pe numiţii: Bulbucan Simion, Nistor Ioan, Crişan Petru, Florean Cornel, precum şi ceilalţi menţionaţi mai jos în prezentul proces-verbal, care au iniţiat şi organizat, colaborat şi participat la constituirea unei organizaţii subversive cu caracter terorist din foşti naţional-ţărănişti, legionari şi chiaburi.

Au colaborat şi condus activitatea organizaţiei subversive.

Au iniţiat acte teroriste şi atentate împotriva conducătorilor politici democraţi, au plănuit şi iniţiat ocuparea instituţiilor publice, militare şi civile, cu scopul de aşi* însuşi armament şi muniţii, necesar la înarmarea membrilor din organizaţie.

Aveau în plan săvârşirea diferitelor acte de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor de cale ferată, distrugerea şoselelor, căilor de comunicaţii şi alte asemenea acte de sabotaj.

În eventualitatea izbucnirii unui război între anglo-americani şi U.R.S.S., aveau în plan de a iniţia atacuri de hărţuială în spatele trupelor române şi sovietice, urmărind prin aceasta ocuparea punctelor strategice, precum şi aservirea teritoriului Republicii Populare Române forţelor imperialiste duşmane statului nostru.

Azi, data de mai sus, încheind cercetările, am stabilit următoarele, după cum urmează:

1. **Bulbucan Simion**, de ani 44, de profesie agricultor, născut în comuna Benic, jud. Alba, în anul 1905, luna septembrie, ziua 15, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A iniţiat şi organizat, din foşti naţional-ţărănişti, legionari şi chiaburi, duşmani ai clasei muncitoare şi ai regimului de democraţie populară, a organizat o organizaţie subversivă cu caracter terorist, cu scopul de a răsturna în mod violent actuala ordine socială existentă în stat.

- A iniţiat acte de sabotaj, ca: ocuparea instituţiilor publice, militare şi civile, pentru înarmarea membrilor din organizaţia subversivă cu armamentul necesar, precum şi arestarea conducătorilor politici democraţi.

- În vederea celor de mai sus, în toamna anului 1948 a început să recruteze, din foşti naţional-ţărănişti, legionari şi chiaburi, elemente pentru organizaţia subversivă, de prin diferite comune din jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de numitul Pascu Cornel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

---

* În întreg documentul s-a păstrat neschimbată ortografia ofiţerului de Securitate.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o cantitate de cereale şi cu o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

2. **Nistor Ioan**, de ani 51, de profesie agricultor, născut în comuna Întregalde, jud. Alba, în anul 1898, luna februarie, ziua 15, cu ultimul domiciliu în comuna Întregalde, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna septembrie 1948, la propunerea numitului Florinc Mihai.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul şi planul organizaţiei subversive.

- A ţinut la domiciliul său mai multe şedinţe de organizaţie subversivă.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

3. **Crişan Petru**, de ani 34, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1914, luna octombrie, ziua 20, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de numitul Micu Petru.

- A luat cunoştinţă de scopurile organizaţiei subversive de la numitul Micu Petru, cu care scopuri era în totul de acord.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei.

4. **Florean Cornel**, de ani 49, de profesie agricultor, născut în comuna Obreja, jud. Alba, în anul 1900, luna august, ziua 6, cu ultimul domiciliu în comuna Obreja, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de numitul Mărginean Petru.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopurile şi planurile organizaţiei subversive, cu care era în totul de acord.

- A avut misiunea în organizaţie de curier, ducându-i cu căruţa pe membrii organizaţiei dintr-o comună în alta.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

5. **Nistor Izidor**, de ani 28, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1921, luna aprilie, ziua 17, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă în luna octombrie 1948, la propunerea făcută de numitul Micu Petru.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o cantitate de cereale şi cu o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A avut misiunea în organizaţie de curier, care misiune a dus-o la bun sfârşit.

6. **Crişan Gligor**, de profesie croitor, născut în Teiuş, jud. Alba, cu ultimul [*domiciliu*] în Teiuş, str. Avram Iancu, nr. 34, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna noiembrie 1948, la propunerea făcută de numitul Mihălţan Traian.

- A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

7. **Popa Romul**, de ani 25, de profesie tipograf, născut în comuna Rădeşti, jud. Alba, în anul 1924, luna august, ziua 22, cu ultimul domiciliu în comuna Aiud, str. Voluntarilor, nr. 22, jud. Alba.

- Prin luna februarie 1947, a ţinut la domiciliul său un geamantan cu cărţi legionare ale lui Spaniol Aron, care era legionar.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna februarie 1949, la propunerea făcută de numitul Spaniol Aron.

- A luat cunoştinţă de la numitul Spaniol Aron de scopul organizaţiei, cu care a fost de acord.

- A primit misiunea în organizaţie de a furniza date de preţul pieţei de cereale din jud. Alba, pentru a cumpăra alimente pentru organizaţia subversivă din munţi.

- A tăinuit existenţa organizaţiei subversive, fiind un adept convins al ei.

8. **Lupşan Ştefan**, de ani 53, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1897, luna septembrie, ziua 23, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna septembrie 1948, la propunerea numitului Micu Petru.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care era în totul de acord.

- S-au ţinut la domiciliul său mai multe şedinţe de organizaţie subversivă.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei subversive cu o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

9. **Chenţi Ioan**, de ani 27, de profesie agricultor, născut în comuna Galda de Sus, jud. Alba, în anul 1922, luna ianuarie, ziua 25, cu ultimul domiciliu în comuna Galda de Sus, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna ianuarie 1949, la propunerea făcută de numitul Micu Petru.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, unde a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A contribuit pentru susţinerea organizaţiei cu o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

10. **Pascu Ion**, zis **Ionuţ**, de ani 45, de profesie agricultor, născut în comuna Benic, jud. Alba, în anul 1904, luna decembrie, ziua 2, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna octombrie 1948, la propunerea făcută de numitul Pascu Cornel.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive, care s-au ţinut în prezenţa banditului Maxim Alexandru, de la care a luat cunoştinţă de scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A contribuit la susţinerea organizaţiei cu o cantitate de cereale şi o sumă de bani.

- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

11. **Pascu Ioan**, de ani 40, de profesie agricultor, născut în comuna Benic, jud. Alba, în anul 1909, luna aprilie, ziua 10, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna ianuarie 1949, la propunerea făcută de banditul Pascu Cornel, care i-a explicat scopul organizaţiei subversive, cu care a fost în totul de acord.

- A primit misiunea de a îndruma pe cei care se prezintă la el cu parola „131" la banditul Bolfea Silvestru, ca de acolo să fie trimişi la banda din Muntele Mare, care misiune a îndeplinit-o în totul.

- A avut cunoştinţă de banda din Muntele Mare, tăinuind existenţa ei.

12. **Ihuţ Petru**, de ani 66, de profesie agricultor, născut în comuna Bistra, jud. Turda, în anul 1883, luna februarie, ziua 22, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

- A avut cunoştinţă că feciorul său, Ihuţ Traian, face parte din organizaţia subversivă, fiind şi el de acord cu scopul ce-l urmărea organizaţia.

- A procurat alimente pentru banda din Muntele Mare.

- A avut misiunea, de la feciorul său, de curier pentru banda din Muntele Mare, care misiune a dus-o la bun sfârşit.

- A tăinuit existenţa bandei din Muntele Mare.

13. **Bucea Rafila**, de ani 62, de profesie casnică, născută în comuna Bistra, jud. Turda, în anul 1887, luna februarie, ziua 5, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra jud. Turda.

- A găzduit la domiciliul său pe banditii din Muntele Mare.

- A primit misiunea de a convoca la domiciliul său pe 2 membri ai organizaţiei din comună, care misiune a îndeplinit-o.

- S-a ţinut la locuinţa ei o şedinţă de organizaţie subversivă.

- A tăinuit pe cei care au fost la domiciliul ei, fără a-i denunţa autorităţilor competente.

14. **Ihuţ Ana**, de ani 62, de profesie casnică, născută în comuna Bistra, jud. Turda, în anul 1887, luna octombrie, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

- A avut cunoştinţă că feciorul ei este în organizaţia subversivă ca membru.

- A cunoscut pe şefii bandei din Muntele Mare, pe care i-a susţinut, dându-le alimente.

- A procurat pentru banda din Muntele Mare o cantitate mare de cereale.

- A contribuit la susţinerea organizaţiei cu o cantitate de cereale.

- A fost şi ea de acord cu scopul organizaţiei, tăinuind existenţa ei.

15. **Balea Maria**, de ani 45, de profesie casnică, născută în comuna Bistra, jud. Turda, în anul 1904, luna noiembrie, ziua 13, cu ultimul domiciliu în comuna Bistra, jud. Turda.

- A avut cunoştinţă că fiica ei, Sanda, face parte din organizaţia subversivă şi că este urmărită de Securitate.

- A ştiut şi de soţul ei că susţine organizaţia subversivă, prin procurarea de alimente pentru banda din Muntele Mare.

- Cu toate că a avut cunoştinţă de banda din Muntele Mare, a tăinuit existenţa ei, fiind de acord cu scopul ce-l urmărea.

16. **Gâscă Viorica**, de ani 29, de profesie medic urban, născută în comuna Bistra, jud. Turda, în anul 1920, luna noiembrie, ziua 8, cu ultimul domiciliu în comuna Baia de Arieş, jud. Turda.

- A avut cunoştinţă de existenţa organizaţiei subversive de la numita Pop Alexandra, fiind de acord cu scopul ei.

- A contribuit la susţinerea organizaţiei subversive cu mai multe materiale medicale, pe care le-a dat numitei Pop Alexandra.

- A tăinuit existenţa organizaţiei subversive.

17. **Urs Teodor**, de ani 51, de profesie agricultor, născut în comuna Cărpiniş, jud. Alba, în anul 1898, luna martie, ziua 15, cu ultimul domiciliu în comuna Cărpiniş, jud. Alba.

- A cunoscut pe banditţii din Muntele Mare, pe care i-a văzut înarmaţi la numitul Bara Gheorghe.

- A primit de la aceştia sarcina de a-l convoca pe numitul Boia Ioan la numitul Bara Gheorghe, unde se găseau banditţii din Muntele Mare.

- A avut cunoştinţă de faptele înfăptuite de banditţii Macavei.

- A tăinuit pe aceştia, fără a-i denunţa autorităţilor competente.

18. **Bârzog Victor**, de ani 26, de profesie agricultor, născut în comuna Mogoş, jud. Alba, în anul 1923, luna noiembrie, ziua 19, cu ultimul domiciliu în comuna Mogoş, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna august 1948, la propunerea făcută de numitul Stanc Victor, care l-a pus în cunoştinţă cu scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.

- A găzduit la domiciliul său pe numita fugară Dina Teglaru.

- A avut legătură cu banditul Popa Ştefan.

- A contribuit la susţinerea organizaţiei subversive cu o sumă de bani.

19. **Gligor Maria**, de ani 27, de profesie casnică, născută în comuna Braşov, în anul 1922, luna ianuarie, ziua 8, cu ultimul domiciliu în comuna Aiud, str. Axente Sever, nr. 196, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna ianuarie 1949, la propunerea făcută de numitul Popa Ştefan.

- A găzduit la domiciliul său pe fugara politică Dina Teglaru.

- A avut legătură cu banditţii Popa Ştefan, Maxim Alexandru şi Şuşman Leon.

- A dispărut de la domiciliul său, stând ascunsă pe la diferiţi membri de prin comunele din jud. Alba.

- A luat parte la şedinţele organizaţiei subversive de prin diferite comune din jud. Alba, unde a dat instrucţiuni membrilor din organizaţia subversivă de felul cum să [*se*] organizeze.

- A fugit şi din jud. Alba, la Braşov, pentru a nu fi prinsă de organele Securităţii.

- A cunoscut întreaga componenţă [*a*] organizaţiei subversive din jud. Alba, precum şi pe conducătorii ei.

20. **Cristea Ovidiu**, de ani 37, de profesie agent de percepţie, născut în comuna Benic, jud. Alba, în anul 1912, luna aprilie, ziua 5, cu ultimul domiciliu în comuna Benic, jud. Alba.

- A intrat în organizaţia subversivă prin luna august 1948, la propunerea banditului Maxim Alexandru, care l-a pus în cunoştinţă cu scopul organizaţiei subversive, cu care a fost în totul de acord.
- A avut legătură cu bandiţii din Muntele Mare.
- A cunoscut componenţa organizaţiei subversive, tăinuind existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

21. **Oţoiu Victor**, de ani 45, de profesie preot, născut în comuna Mesentea, jud. Alba, în anul 1904, luna februarie, ziua 1, cu ultimul domiciliu în comuna Mesentea, jud. Alba.

- A avut cunoştinţă de existenţa organizaţiei subversive din munţi şi din jud. Alba de la banditul Popa Ştefan.
- A avut legătură cu bandiţii Popa Ştefan şi Maxim Alexandru, precum şi cu fugarii politici din munţi.
- A dispărut de la domiciliul său, pe motiv că să nu fie arestat pentru activitatea subversivă pe care a dus-o.
- A sustras un buletin în alb de la Primăria comunei Mesentea, falsificându-şi numele pentru a nu fi identificat de organele de Securitate.
- A cunoscut scopul organizaţiei subversive, precum şi organizaţia şi a tăinuit existenţa ei, fiind un adept convins al ei.

22. **Ivan Constanţa**, de ani 48, născută în comuna Brăiliţa, jud. Brăila, de profesie casnică, cu ultimul domiciliu în comuna Braşov, str. Tocilei, nr. 57.

- A găzduit la domiciliul ei pe fugara politică Maria Gligor.
- A avut cunoştinţă că aceasta este urmărită de Securitate.
- A tăinuit-o pe aceasta fără a o denunţa autorităţilor competente.

23. **Hanu Nicodim**, de ani 38, de profesie pantofar, născut în comuna Cacova, jud. Alba, în anul 1911, luna ianuarie, ziua 28, cu ultimul domiciliu în comuna Bucureşti, str. Magnetului, nr. 15.

- A întreţinut legătura cu ţărănistul Bărbuşi Gheorghe [*Bărbuş Ion* – n.n.] din Bucureşti.
- A avut cunoştinţă de acesta că are o maşină de multiplicat pe care o întrebuinţa la multiplicat manifeste antidemocratice.
- A făcut cunoştinţă banditului Popa Ştefan cu ţărănistul Bărbuşi Gheorghe [*Bărbuş Ion* – n.n.], care au discutat referitor la organizaţia subversivă din jud. Alba.
- A tăinuit existenţa organizaţiei subversive, de care a ştiut de la banditul Popa Ştefan.

24. **Cerghidean Aurel**, de ani 33, de profesie student, născut în comuna Mihalţ, jud. Alba, în anul 1916, luna mai, ziua 27, cu ultimul domiciliu în comuna Mihalţ, jud. Alba.

- A avut cunoştinţă de existenţa organizaţiei subversive de la numitul Deceanu Petru, de la care a aflat scopul organizaţiei, cu care a fost în totul de acord.
- A posedat 2 pistoale în mod ilegal la domiciliul său, marca „Browning".
- A tăinuit existenţa organizaţiei subversive din jud. Alba, fiind un adept convins al ei.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Sublocotenent de securitate
Călinaş Ioan

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 350, vol. 6, f. 91-98.

171

1949 octombrie 28. Ordin al D.G.S.P. prin care se cere D.R.S.P. Sibiu să obţină de la Traian Macavei declaraţii referitoare la fiecare din persoanele care l-au găzduit

Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Nr. 522/128.557
28 octombrie 1949

[*Către*]
Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu

Cu adresa nr. 5/40.177 din 19 octombrie 1949 aţi cerut D.R.S. Cluj să aresteze şi să cerceteze pe numiţii Sofica lui Tomeleu, familia Fonoage Silviana [*Sabina* – n.n.] şi ceilalţi în legătură cu Macavei Traian.

Vă rugăm să luaţi declaraţii aparte despre fiecare lui Macavei Traian, care să cuprindă următoarele:

- Dacă cei care l-au găzduit au ştiut că este urmărit.
- De când şi până când l-au găzduit.
- Ce persoane îl vizitau.
- Dacă aceste gazde au ştiut de existenţa şi scopul organizaţiei.
- Dacă l-au găzduit de bună voie.
- Dacă l-au ajutat cu alimente, de când şi până când.
- Dacă i-au procurat armament.

O declaraţie mai concretă despre Lazăr Alexandru, şeful bandei „Liga Ardeleană a Moţilor", care i-a propus lui Macavei Traian să intre în banda condusă de el.

Câte o copie după aceste declaraţii vor fi trimise D.R.S. Cluj.

La fel veţi trimite şi la D.R.S. Timişoara declaraţii despre numiţii Opreanu Ioan, Pop şi Oprişa Terezia.

De asemenea, veţi trimite de urgenţă câte o copie după aceste declaraţii şi acestei Direcţiuni Generale, Direcţia a V-a, pentru a aviza asupra arestărilor[358].

---

[358] La 31 octombrie 1949, D.R.S.P. Sibiu a trimis către D.G.S.P. raportul nr. 5/40.177, semnat de locotenent-colonelul Gheorghe Crăciun şi locotenentul Nistor Victor, în care se arătau următoarele: „Raportăm că conform ordinului dvs. cu numărul de mai sus am luat declaraţii banditului Macavei aparte despre fiecare gazdă a susnumitului, din care rezultă că toţi cei propuşi de noi pentru reţinere au avut cunoştinţă de el că este urmărit de autorităţi şi au cunoscut planurile lor de acţiune, iar unii din ei au avut cunoştinţă de existenţa organizaţiei subversive din a cărui conducere Macavei Traian făcea parte" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 21). Anexat acestui raport, D.R.S.P. Sibiu a trimis un număr de 15 declaraţii date în anchetă de Traian Macavei, referitoare la fiecare persoană în

Căpitan de Securitate
Andreescu Matusei

Căpitan de Securitate
Dumitrescu Nicolae

[*Rezoluţie*:]
Termen 5 zile.
Este important să se execute fără întârziere de către tov. Nistor sau Călinaş.
Gheorghe Crăciun

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 16.

172

1949 octombrie 29. Raport al D.R.S.P. Sibiu privind desfăşurarea execuţiei persoanelor condamnate la moarte din lotul Dabija

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 5/8.589
29 octombrie 1949

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti
(Tov. colonel Dulgheru)

Obiect:
Se raportează executarea condamnării la moarte a celor 7 condamnaţi din lotul Dabija.

Raportăm că în dimineaţa zilei de 28 octombrie 1949, în urma respingerii cererilor de graţiere a celor 7 condamnaţi la moarte din lotul Dabija, şi anume: Dabija Nicolae, Onea Titus, Scridon Ioan, Opriţa Gheorghe, Mihălţan Traian, Raţiu Augustin şi Bolfea Silvestru, susnumiţii au fost ridicaţi din penitenciar la 4^{30}, fără a li se spune motivul, şi au fost transferaţi de organele noastre la locul execuţiei.

La orele 5 au fost aşezaţi în linie condamnaţii Dabija Nicolae şi Scridon Ioan, cărora li s-a citit degradarea, primul din gradul de maior de rezervă, iar al doilea din gradul de plutonier de rezervă.

După aceea au fost aşezaţi în linie şi ceilalţi condamnaţi, iar procurorul militar le-a făcut cunoscută respingerea cererii de graţiere şi că, în consecinţă, condamnarea lor la moarte a rămas definitivă.

După aceasta condamnaţii au fost legaţi la ochi, în care moment Dabija s-a exprimat că el nu vrea să fie legat la ochi, fără a i se îndeplini această dorinţă. Au fost aşezaţi pe locul execuţiei şi înainte de deschiderea focului condamnaţii au început pe rând să se manifeste

parte. La 10 noiembrie 1949, colonelul Mişu Dulgheru a aprobat propunerile D.R.S.P. Sibiu privind arestarea şi cercetarea tuturor acestor persoane (vezi şi Documentul nr. 175).

prin anumite exprimări, astfel: condamnatul Mihălţan Traian a spus: „Cu aceeaşi monetă vă vom plăti”, Bolfea Silvestru a spus: „Doamne ajută”, iar Dabija Nicolae a strigat „Trăiască România!”.

A urmat apoi împuşcarea lor, după care doctorul legist a confirmat moartea tuturor celor 7 executaţi.

Atât tov. locotenent-colonel care a citit degradarea celor doi condamnaţi, cât şi procurorul, au avut o atitudine demnă.

Plutonul de execuţie s-a comportat conform instrucţiunilor primite de la comandantul de pluton, care după execuţie a spus tovarăşilor: „Tovarăşi, ne-am îndeplinit datoria faţă de clasa muncitoare”.

Cadavrele celor 7 au fost transportate de la locul execuţiei şi au fost îngropate de către organele de Miliţie şi Securitate, sub supravegherea directă a noastră.

Execuţia celor 7 a decurs în ordine, asistenţii fiind comandanţi militari din Sibiu, avocaţii apărători şi membrii din Biroul judeţenei P.M.R. Sibiu.

Paza a fost în tot timpul asigurată de către organele de Miliţie.

Locotenent-colonel de Securitate
Gh. Crăciun

Locotenent de Securitate
V. Nistor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 1, f. 2-3.

173

[*1949 octombrie*]. Declaraţie dată în anchetă de Traian Macavei asupra relaţiilor cu Alexandru Lazăr, conducătorul organizaţiei L.A.M.

Declaraţie

Subsemnatul Traian Macavei, de profesie conductor industrial, domiciliat în comuna Bucium Montari, jud. Alba, declar următoarele:

În luna mai 1949, nu ştiu data precis, mă găseam împreună cu fratele meu Alexandru pe marginea comunei Muşca, jud. Turda, în raza comunei Bucium, jud. Alba. La un moment dat iese un om care se îndreaptă spre noi, el căutând să-şi continue drumul, dar noi l-am oprit şi l-am întrebat ce caută pe acolo, el spunea că este funcţionar la Fabrica de Sârmă din Câmpia Turzii şi se numeşte Alexandru Lazăr. El ne-a întrebat cine suntem noi, iar noi am spus numele nostru, la auzul căruia a fost foarte bucuros şi imediat a scos din buzunar un manifest subversiv scris cu mâna şi al cărui conţinut nu mi-l reamintesc. Totodată, cu această citire a manifestului ne-a făcut propunerea să aderăm şi noi la organizaţia subversivă a lui şi dacă eventual mai avem şi ceva oameni. Noi la rândul nostru am încercat să-l facem să înţeleagă că sorţii unei astfel de organizaţii nu pot fi decât un eşec şi am început să-i povestim noi despre toate încercările şi întâmplările noastre din ultimele luni, dar la toate insistenţele lui şi la propunerile lui de a merge la Muşca, unde ne va prezenta unei mătuşi a lui şi de unde noi vom putea primi alimente şi altele, noi am acceptat şi astfel am plecat imediat spre comuna Muşca. Am primit de la el un binoclu şi o busolă. În aceeaşi noapte el a plecat la Turda, unde spunea că va sta o zi şi apoi va merge la Cluj, unde

va lua contact cu cineva de la Consulatul francez. După circa 20 zile, el s-a reîntors din nou la mătuşa lui, Sofica lui Tomeleu, din comuna Muşca, noi ne-am întâlnit din nou, de data asta am primit propunerea de la el ca în fiecare lună să ne întâlnim la fiecare 1 ale lunii pentru a primi informaţii cu privire la mersul organizaţiei, pe de altă parte noi l-am anunţat că noi totuşi renunţăm la continuarea activităţii noastre subversive şi că suntem hotărâţi să ne refugiem în Serbia-Iugoslavia. La toate insistenţele, noi am hotărât totuşi plecarea pentru 1 august 1949. La data de 1 iulie el a trimis-o pe soţia lui să ia contact cu noi şi ne-a adus doar o scrisoare din partea lui Alexandru Lazăr, cu informaţii fără nici o valoare. La plecarea soţiei lui, noi am rugat-o să-i spună lui să ne trimită circa 2.000 lei. Aceasta mai mult pentru faptul că el ne oferise la ultima noastră întâlnire bani, dar noi am refuzat. Menţionez că el spunea că are în organizaţie circa 800-1.000 oameni. La data de 31 iulie vine a doua oară la noi în comuna Muşca, jud. Turda, la mătuşa lui acasă şi ne-a adus 2.000 lei şi o scrisoare fără nici o valoare. La 31 iulie, fratele meu fiind grav rănit se sinucide, iar eu fiind de asemenea rănit grav reuşesc să scap[359], astfel nu am mai avut nici un fel de legătură cu Alexandru Lazăr.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu, nesilit de nimeni.

Traian Macavei

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 26-27.

174

[*1949 octombrie*]. Declaraţie dată în anchetă de Traian Macavei referitoare la „planurile de atac” ale grupului

Dată în faţa noastră şi vizată
de noi spre neschimbare.
Locotenent major Nistor Victor

Declaraţie

Subsemnatul Macavei Traian, de profesie conductor industrial, domiciliat în com. Bucium Montari, jud. Alba.

Declar următoarele:

După plecarea mea şi a fratelui meu Alexandru Macavei de la Muntele Mare, după o lună de zile am luat contact cu Vandor Sabin, din comuna Întregalde, unde ne-am deplasat pentru a lua legătura cu ceilalţi membri din organizaţie care eventual mai erau liberi, însă n-am mai găsit decât pe Vandor Sabin, împreună cu care am stat cca 25 zile, timp în care n-am proiectat nimic, întrucât noi, fraţii Macavei, nu vedeam posibilitatea de a mai face ceva şi că

---

[359] După uciderea fratelui său, Traian Macavei a stat ascuns în com. Cărpiniş, la Traian Bar până la 20 septembrie 1949, dată când a luat hotărârea de a pleca spre Timişoara, cu intenţia de a trece clandestin în Iugoslavia. Pentru a nu da de bănuit nu a luat cu el pistolul mitralieră, fiind probabil înarmat doar cu un pistol. A fost arestat însă imediat după ce a plecat de la Traian Bar.

în cazul când situaţia politică nu va suferi vreo schimbare oareşicare până în luna iulie-august, noi hotărâsem să părăsim munţii şi eventual să trecem frontiera. Cu privire la proiectele noastre de a ataca maşina care transporta aurul de la minele Roşia Montană la Brad, declar că astfel de proiecte n-au existat, ci doar discuţi, că ce anume s-ar putea face dacă ar fi oameni, la fel au fost discuţiile cu privire la maşina care transporta mărfurile cooperativei din com. Roşia Montană, la fel s-a discutat de a ataca diferite cooperative şi cu scop represiv s-a discutat despre eventuale atacuri asupra maşinilor de Securitate, dar toate aceste discuţii se discutau la foc şi nicidecât nu aveau un caracter de planuri definitive sau hotărâte spre a fi aplicate.

Menţionez că chiar existând aceste discuţii sau planuri, ele aparţineau fratelui meu Alexandru, împotriva căruia am luptat tot timpul spre a-l determina să renunţe la astfel de idei, întrucât din lipsa de interes practic astfel de practici nu vor putea duce decât a un sfârşit prost, dată fiind lipsa unor oameni hotărâţi şi care de altfel trebuiau să aibă acelaşi interes ca noi, întrucât eu n-am înţeles să fac banditism organizat, despre toate aceste certuri dintre mine şi fratele meu ştie şi Vandor Sabin.

Toate aceste discuţii s-au petrecut în intervalul de timp cât am stat împreună cu Vandor Sabin, adică de la data de 1-22 aprilie 1949, dată la care ne-am despărţit de Vandor şi cu care nu ne-am mai întâlnit.

După această dată, eu şi cu fratele meu Alexandru ne-am deplasat în regiunea comunelor Muşca-Bucium-Vârtop, unde am rămas tot timpul, fără a mai întreprinde nimic, până la data de 31 iulie 1949, când am fost surprinşi de organele Miliţiei în com. Muşca, de unde după ce fratele meu Alexandru trage două focuri de armă după Miliţie noi am fugit, în fuga noastră noi ne-am despărţit cu fratele meu, pe care din acel moment nu l-am mai văzut. În fuga mea, eu fiind rănit, m-am refugiat la Bar Traian, în comuna Vârtop, unde am stat cele două luni până la arestarea mea.

Aceasta îmi este declaraţia pe care o dau, susţin şi semnez propriu.

Traian Macavei

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 1, f. 26.

175

1949 noiembrie 3. Notă a Direcţiei a V-a referitoare la aprobarea propunerii D.R.S.P. Sibiu de arestare a persoanelor care l-au găzduit pe Traian Macavei

522[360] 3 noiembrie 1949

Notă

Direcţia Regională de Securitate Sibiu, cu raportul nr. 5/40.177 din 31 octombrie 1949, ne face cunoscut că din cercetările efectuate asupra numitului Macavei Traian rezultă

[360] Direcţia a V-a, Serviciul II, Biroul 2.

că acesta a avut legături cu mai multe persoane, pentru care propune identificarea şi arestarea lor.

Din studierea declaraţiilor rezultă că banditul Macavei Traian a fost găzduit şi a primit alimente de la următorii:

1.	Oprean Ioan	Maior, domiciliat în Arad, str. Episcopiei, nr. 1. A găzduit succesiv pe Macavei Traian din martie 1947, păst legătura cu acesta prin Cosma Petru până la 4 martie 1949; a ştiu este urmărit şi de existenţa organizaţiei din Munţii Apuseni.
2.	Oprişa Terezia	Casnică, domiciliată în com. Sat-Chinez, jud. Timiş. A găzduit pe Macavei Traian de la 30 august 1948 până la 10 octom 1948. I-a dat alimente, ştia că este urmărit de autorităţi.
3.	D-na Pop	Casnică, domiciliată în Timişoara, str. Verde, nr. 38. A locuit la susnumita împreună cu fratele său Alexandru – dupa acesta din urmă a comis crimele de la Bucium Montari, jud. Alba octombrie 1948 până la decembrie, în care timp a locuit şi soţi Alexandru, anume Rozalia.
4.	Gheorghe al lui Bustan	Plugar, domiciliat în comuna Cărpiniş, jud. Alba. L-a găzduit pe Macavei, i-a dat alimente, ştia că este urmărit ş acţiunile bandei de la Muntele Mare.
5.	Bar Traian	Plugar, domiciliat în comuna Vârtop, jud. Turda. Ştie de acţiunile întreprinse de bandă, ştie de Macavei că este urma I-a dat alimente de mai multe ori; l-a găzduit de la data de 31 iulie 19 până la 20 septembrie 1949, iar la plecarea lui Macavei i-a lăsat pistol mitralieră cu 40 cartuşe.
6.	Bar Ioan	Plugar, din comuna Vârtop, jud. Turda. Ştie de acţiunile bandei de la Muntele Mare; ştie că Macavei urmărit şi i-a dat alimente.
7.	Ghiuri lui Iacob[361]	Plugar, din comuna Cărpiniş, jud. Turda. L-a găzduit pe Macavei de la 27 septembrie 1948 până la 27 decem 1948. I-a făcut cunoscut scopurile organizaţiei. A luat legătura acas el numitul Macavei cu numitul Ioan, ginerele lui Cutea. A ştiut că urmărit ca făcând parte dintr-o organizaţie subversivă. I-a dat alimen

[361] Gheorghe Bara, care la acea dată era deja condamnat în lotul principal.

8.	Sofica Tomeleu	Casnică, din comuna Muşca, jud. Turda. A ştiut că Macavei este urmărit; a avut cunoştinţă de activitatea lui. găzduit şi i-a dat alimente. A păstrat legătura cu el până la 31 i 1949.
9.	Fonoage Salvina	Casnică, din comuna Muşca, jud. Turda. A cunoscut acţiunile bandei; ştie că sunt urmăriţi; i-a dat alimente.
10.	Silvestru a Culutoaei[362]	Plugar, domiciliat în comuna Întregalde, jud. Alba. Ştia că Macavei Traian este urmărit; l-a găzduit; ştie că face parte organizaţia subversivă, a avut în repetate rânduri întâlniri în pă unde le ducea alimente. A păstrat legătura cu ei de la 1 aprilie până la 29 aprilie 1949.
11.	Cosma Petru	Miner, domiciliat în com. Bucium Montari, jud. Alba; ştie că e urmărit; ştie de scopurile organizaţiei. I-a făcut cunoscut de crim comise de Alexandru, fratele lui. A fost trimis de Macavei la Bucure de unde i-a adus două maşini de scris şi material subversiv pe propagandă, iar de la Arad i-a adus un percutor pentru mine.
12.	Romul Ionuţ	Plugar, domiciliat în comuna Bucium Montari, jud. Alba; a ştiut c urmărit; ştie de acţiunile întreprinse de banda de la Muntele Mare; aprovizionat cu alimente, a găzduit pe Macavei şi fratele lui Alexan a ţinut legătura cu ei de la 7 martie 1949 până la arestarea lui Maca
13.	Alexandru Lazăr	Funcţionar, domiciliat în com. Câmpia Turzii. I-a propus lui Macavei Traian să intre în organizaţia subversivă „L Ardelenilor Moţi", totodată spunându-i că această organizaţie e condusă de el şi este compusă din circa 800-1.000 persoane. A a mai multe întâlniri cu Macavei.

Faţă de cele de mai sus, propunem să se aprobe:

1. Identificarea şi arestarea susnumiţilor.

2. Să fie ţinut sub strictă supraveghere, pentru depistarea întregii bande, numitul Alexandru Lazăr[363], care i-a propus lui Macavei Traian să intre în banda „Liga Ardelenilor Moţi", condusă de el.

Căpitan de Securitate
N. Dumitrescu

---

[362] Silvestru Cruciţa.

[363] Adnotare: *„Se află arestat la Cluj, care a comunicat Sibiului cu nr. 5/49.187 din 4 noiembrie 1949".* Alexandru Lazăr (născut la 3 mart. 1914 în com. Muşca) a fost arestat la Turda la 28 iulie 1949, după ce împărţise mai multe manifeste la Fabrica de Industria Sârmei din Câmpia Turzii, unde era magazier (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 956, vol. 1, f. 1). A fost condamnat de Tribunalul Militar Cluj, prin Sentinţa nr. 21 din 25 ian. 1950, la 10 ani temniţă grea.

[*Rezoluţii*:]
3 noiembrie 1949
Propun să se aprobe reţinerea lor.
Căpitan de Securitate
Matusei Andreescu

10 noiembrie 1949
Vor fi arestaţi şi cercetaţi.
Mişu Dulgheru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 37-39.

176

1949 noiembrie 4. Adresă a D.R.S.P. Cluj către D.R.S.P. Sibiu referitoare la persoanele care i-au găzduit pe fraţii Macavei

Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului Cluj
Nr. 5/49.187
4 noiembrie 1949

Către
Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
-spre ştiinţa D.G.S.P.-

La adresa dvs. nr. 5/40.177 din 19 octombrie 1949, referitor la banditul Macavei Traian, care în prezent se află reţinut la dvs., vă facem cunoscut că din cercetările efectuate asupra individului Lazăr Alexandru, şeful organizaţiei subversive L.A.M., am stabilit următoarele:

Lazăr Alexandru, la data de 26 aprilie 1949, a avut o întâlnire cu fraţii Macavei într-o pădure din jurul comunei Muşca, jud. Turda, unde îşi aveau adăpostul, luându-i de acolo şi i-a dus la individa David Sofia, din Muşca, jud. Turda, care i-a găzduit şi alimentat din luna aprilie 1949 până la luna iulie 1949, cu întrerupere, ei plecând şi în alte părţi de acolo.

Lazăr Alexandru a avut cu susnumiţii 3 întâlniri şi anume la 4 mai 1949 şi 21 mai 1949, în casa lui David Sofia, şi la 11 iulie 1949, la individul David Pamfil, agricultor, din comuna Lupşa, jud. Turda, membru în organizaţia L.A.M.

În cadrul întâlnirilor dintre Lazăr Alexandru şi fraţii Macavei, Lazăr le-a făcut cunoscut acestora că el are o organizaţie subversivă denumită „L.A.M.”, care are ca scop crearea unei răscoale în rândul moţilor din Munţii Apuseni cu ajutor primit din partea americanilor în armament şi materiale. Totodată, le-a dat acestora număr de ordine înscriindu-i ca membri în organizaţie şi le-a arătat şi manifestul organizaţiei conceput de el.

La propunerea individului Lazăr Alexandru de a trimite manifestul în America pentru a fi difuzat prin presă şi radio, Macavei Traian le-a dat sugestia că pentru acest scop ar trebui

utilizat Cârja Ioan[364], doctor în drept, din comuna Mihai Viteazul, jud. Turda, care este cetăţean american şi care ar putea interveni la Legaţia Americană din Bucureşti în acest scop.

Macavei Traian şi Macavei Alexandru, la data de 11 iunie 1949, au trimis pe David Pamfil, din comuna Lupşa, jud. Turda, în comuna Roşia Montană, jud. Alba, la individul Gheorghe a Straiţei acasă şi la individul zis Bogoi, pe care David Pamfil negăsindu-i acasă nu se ştie ce legături a avut cu aceştia.

Fraţii Macavei, împreună cu un număr de încă 4 indivizi, printre care era şi maiorul Dabija Nicolae, la data de 26 decembrie 1948 au mers la individul Bara Gheorghe, din comuna Sohodol – Vârşi, judeţul Turda, unde au fost găzduiţi şi alimentaţi de către acesta şi de către numitul Urs Teodor, din aceeaşi comună. La data de 27 decembrie 1948 au fost aduşi de către Boia Ioan, din comuna Muşca – Turda, la un sălaş al acestuia din comuna Bistra, cătunul Gârde – Turda. Cât timp au stat la acest sălaş – circa 6 zile – au fost alimentaţi de către Boia Ioan şi Căbulea Petru, ambii din comuna Muşca – Turda, de unde, prin ianuarie 1949, fraţii Macavei împreună cu cei 4 bandiţi au plecat în Muntele Mare, unde şi-au construit adăpostul, au organizat organizaţia subversivă F.A.N.[365], care a fost descoperită la 4 martie 1949, când fraţii Macavei au reuşit să evadeze din acţiune şi după care dată s-au stabilit în comuna Muşca – Turda şi au luat legătura cu Lazăr Alexandru, după cum am arătat mai sus.

Indivizii Lazăr Alexandru, David Sofia, Cârjă Ioan şi David Pamfil în prezent se găsesc la Serviciul Securităţii Turda, fiind implicaţi în organizaţia L.A.M., iar indivizii Boia Ioan, Căbulea Petru şi Urs Teodor au fost înaintaţi dvs. la data de 7 iulie 1949, fiind implicaţi în banda teroristă Dabija Nicolae de la Muntele Mare – Turda.

În ceea ce priveşte legăturile pe care banditul Macavei Traian le-a avut în comuna Cărpiniş, jud. Alba, nu le-am putut verifica deoarece nu este în sectorul nostru, urmând ca dvs. să luaţi măsuri în consecinţă.

Colonel de Securitate
Patriciu Mihai

Locotenent de Securitate
Stănescu Aurel

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 44-45.

---

[364] Ioan Cârja, născut la 25 mart. 1922 în localitatea Withman, statul Virginia, S.U.A., fiul lui Iov şi Iudita. Doctor în drept la Cluj (1948). Necăsătorit. Domicilia în com. Mihai Viteazu, jud. Alba. Arestat la 29 iul. 1949 de Securitatea din Turda. Condamnat de Tribunalul Militar Cluj, prin Sentinţa nr. 21 din 25 ian. 1950, la 5 ani închisoare corecţională. Închis la Canal.

[365] Frontul Apărării Naţionale.

1949 noiembrie 30. Raport al D.R.S.P. Cluj către D.G.S.P. referitor la arestarea şi cercetarea persoanelor care i-au găzduit pe fraţii Macavei

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 51/40.177
30 noiembrie 1949

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

Obiect:
Se raportează reţinerea gazdelor bandiţilor Macavei.

La ordinul dvs. nr. 522/134.244 din 11 noiembrie 1949 şi urmare la raportul nostru cu numărul de mai sus din 31 octombrie 1949, referitor la reţinerea şi cercetarea gazdelor bandei Macavei:

Raportăm că la această Direcţiune de Securitate, până în prezent, au fost reţinuţi şi cercetaţi următorii:

1. **Opreanu A. Ion**, de profesie maior deblocat, născut în anul 1906, luna noiembrie, ziua 25, în comuna Poiana, judeţul Sibiu, fiul lui Aron şi Maria, de profesie cizmar. Căsătorit, are un copil, cu serviciul militar satisfăcut, condamnat de justiţie nu a mai fost, studii posedă 8 clase de liceu, are 2 surori, avere personală nu posedă, în trecut nu a făcut politică, în prezent membru în Frontul Plugarilor, cu ultimul domiciliu în Arad, str. Episcopiei, nr. 1.

Declară:

A cunoscut pe Macavei Traian din anul 1948, luna martie, iar pe maiorul Dabija din anul 1928, din şcoala militară, unde erau camarazi de pluton. Tot în primăvara lui 1948, luna aprilie, a făcut cunoştinţă banditului Macavei Traian cu maiorul Dabija. După câtva timp, maiorul Dabija a dispărut la Bucureşti. La câtva timp a venit la locuinţa lui din nou Macavei Traian şi la spusele că Dabija a plecat la Bucureşti Macavei Traian şi-a exprimat regretul că a pierdut un om pe care putea conta, căci el de astfel de oameni va avea nevoie, care sunt certaţi cu autorităţile, pentru a merge în munţi unde să se constituie în bandă. Am văzut, de data aceasta, la el atitudine ostilă faţă de actualul regim, aflând astfel şi scopurile şi planurile lui Macavei Traian.

Opreanu Ioan a mai sfătuit pe soţia maiorului Dabija să ia contact cu şeful Securităţii din Arad şi cu prefectul judeţului în scopul de a pipăi situaţia soţului ei, fapt ce aceasta l-a făcut, iar după câtva timp maiorul Dabija a fost chemat de la Bucureşti de către soţia sa la Arad. Maiorul C.D. Opreanu a dus apoi pe Macavei Traian la locuinţa lui Dabija – la cererea acestuia – nu ştie ce a discutat de data aceasta, întrucât el a plecat. După 2 săptămâni, Traian Macavei, împreună cu fratele său Alexandru Macavei şi cu maiorul Dabija, au mers la domiciliul lui Opreanu Ioan, unde au discutat chestiuni în legătură cu plecarea lor la munte. Tot la această adunare s-a discutat că ei se vor constitui în apărători ai celor certaţi cu autorităţile şi ai celor ce poartă ură regimului actual, reuşind prin aceasta să câştige simpatie în regiune, înconjurându-se astfel de un cerc care le vor servi a se aproviziona, informa şi

chiar la apărare în contra autorităţilor, când acestea vor deschide acţiune contra lor. Maiorul Dabija a lansat ideea de a răspândi manifeste trase la şapirograf, pentru a fi lansate între populaţie. Macavei Traian a spus că-i mai bun sistemul atacurilor banditeşti, căci cu acest sistem se duce faima mai repede. Punând problema Opreanu Ioan a aprovizionării, fraţii Macavei au spus că vor ataca persoane oficiale şi autorităţi de stat: agenţi ai COMCAR-ului, cooperative, agenţii de bănci şi percepţii. Opreanu Ioan a primit rolul de a rămâne cu femeile (adică soţiile bandiţilor). A mai primit sarcina din partea maiorului Dabija să repare un percutor de mină, care urma apoi să-i trimită sus la munte, când bandiţii trimiteau un curier.

La data de 6 ianuarie 1949, Opreanu Ioan a primit de la Dabija, prin curierul bandiţilor, Cosma Petru, o scrisoare adresată lui şi o scrisoare adresată plutonierului C.D. Iancu, din comuna Chişineu-Criş – Arad, precum şi suma de lei 60.000, din care susnumitul a oprit numai 17.000 lei, iar restul l-a dat curierului pentru a-l duce înapoi. A mai dat bandiţilor Macavei, înainte de a pleca în munte, o hartă şi 2 planşe cu regiunea dintre Brad şi Arad.

A cunoscut planurile lor de acţiune de la a doua adunare a lor, care a avut loc în casa lui, şi nu i-a denunţat autorităţilor, fiindu-i teamă să nu fie şi el arestat.

2. **Oprişa Terezia**, născută Macavei, în anul 1901, luna aprilie, ziua 28, în comuna Bucium Montari, judeţul Alba, de profesie casnică, fiica lui Alexandru şi Terezia Macavei, agricultori. Căsătorită cu Oprişa Sabin, notar în comuna Sat-Chinez, judeţul Timiş, posedă 5 jugăre pământ, condamnată de justiţie nu a mai fost, ştie 4 clase primare, cu domiciliul în comuna Sat-Chinez, judeţul Timiş, declară următoarele:

A găzduit pe fratele ei Macavei Traian de la data de 30 august până la data de 10 octombrie 1948, însă cu întreruperi. Cât timp a stat la ea i-a dat şi de mâncare. A avut cunoştinţă de crimele săvârşite de fraţii ei. A avut cunoştinţă de fraţii ei că sunt urmăriţi de autorităţi.

3. **Pop Elisabeta**, de profesie casnică, născută în anul 1895, în 10 februarie, în comuna Lovrin, judeţul Timiş-Torontal, fiica lui Iosif şi Terezia, de profesie negustori de lemne, posedă patru clase secundare. Căsătorită, copii nu are, în trecut nu a făcut politică şi nici în prezent nu este încadrată în nici o organizaţie de masă, cu domiciliul în Timişoara, str. Verde, nr. 38, declară:

A găzduit pe soţia banditului Macavei Alexandru din toamna anului 1948, luna septembrie, până în septembrie 1949. În timpul cât a găzduit pe aceasta au mers în mai multe rânduri şi fraţii Macavei pe la domiciliul ei, care însă nu stăteau permanent. Plecau şi veneau cam din 2 în 2 săptămâni la dânsa. A ştiut că sunt urmăriţi de autorităţi.

4. **Bar Traian**, de profesie agricultor, născut în anul 1923, luna martie, ziua 22, în comuna Cărpiniş, judeţul Alba, fiul lui Nicolae şi Ana, de profesie agricultori, necăsătorit, serviciul militar satisfăcut la Batalionul 5 V[*ânători*] Munte, cu gradul de soldat, condamnat nu a fost, avere personală nu posedă, în trecut nu a făcut politică, în prezent membru în Frontul Plugarilor, cu domiciliul stabil în comuna Cărpiniş, judeţul Alba, declară:

A cunoscut pe Macavei Traian şi Macavei Alexandru în primăvara anului 1949, luna martie, prin Bustan Gheorghe, care într-o seară a mers la locuinţa lui împreună cu fraţii Macavei. Au fost găzduiţi de acesta 3 zile şi 3 nopţi, în care timp le-a dat şi de mâncare. În acest timp bandiţii Macavei i-au vorbit de acţiunile lor, de Percepţia din Teiuş, atacul de la Muntele Mare. A cunoscut, de asemenea, că planul lor era de a răsturna guvernul prin forţă. De asemenea, a avut cunoştinţă de aceştia că sunt urmăriţi de autorităţi.

Apoi la data de 31 iulie 1949 a mers apoi la domiciliul lui din nou Macavei Traian, de data aceasta singur, fiind rănit în acţiunea de la Muşca, judeţul Turda, găzduindu-l până la data de 20 septembrie 1949 şi l-a ascuns într-o căpiţă de fân, cumpărându-i în acest timp medicamente, iar la plecarea acestuia, la data arătată mai sus, a lăsat la Bar Traian un pistol marca M.P. mitralior german cu 40 cartuşe.

5. **Achim Alexandru**, de profesie plugar, născut în anul 1892, luna septembrie, în comuna Bucium Montari – Alba, fiul lui Nicolae şi Terezia, agricultori, căsătorit, are trei copii, carte nu ştie, serviciul militar nesatisfăcut, condamnat de justiţie nu a fost, avere personală posedă 5 jugăre pământ. În trecut fost membru P.N.L. Brătianu, în prezent încadrat în Frontul Plugarilor, domiciliat în comuna Bucium Montari, judeţul Alba, declară următoarele:

A cunoscut pe fraţii Macavei din copilărie, fiind consăteni. În anul 1948 ştie că fraţii Macavei au împuşcat doi plutonieri de miliţie mortal şi au rănit grav un soldat, după aceasta au fugit în munţi, fiind urmăriţi de autorităţi. În luna martie 1949, într-una din zile, la orele 10 seara, a mers la domiciliul lui din comuna Bucium Montari cu Macavei Traian înarmat cu un pistol automat cu mai multe încărcătoare şi cu un pistol de buzunar, pe care îl purta la curea. După câteva minute, din discuţie, a cerut de mâncare, iar după mâncare i-a dat şi 2 pâini şi 2 kg lapte, pe care le-a luat în rucsac. În timpul cât a stat la el, Macavei Traian i-a vorbit de acţiunea de la Muntele Mare, cum a tras cu pistoalele automate în armată. La plecare a lăsat la locuinţa acestuia o armă militară şi 10 cartuşe. A avut cunoştinţă de planurile acestuia şi a ştiut că este urmărit de autorităţi.

6. **Romulus Ionuţ**, de profesie agricultor, născut în anul 1913, luna noiembrie, ziua 25, în comuna Bucium Montari, judeţul Alba. Fiul lui Moise şi Maria, de profesie agricultori, căsătorit, copii nu are, de justiţie nu a fost condamnat, serviciul militar satisfăcut, avere personală posedă 3 jugăre pământ, carte ştie, 5 clase primare, în trecut nu a făcut politică, în prezent neîncadrat. Cu domiciliul în comuna Bucium Montari, declară următoarele:

A cunoscut pe fraţii Macavei din copilărie, a ştiut de ei că sunt urmăriţi de autorităţi, a ştiut că sunt organizaţi într-o bandă pe Muntele Mare şi au avut ciocnire cu armata.

Prin luna martie 1949, Macavei Traian a mers la el acasă şi i-a spus că a tras cu pistolul automat după soldaţi până i-a împrăştiat de acolo. L-a găzduit 2 zile cu mâncare, după care a plecat şi pe la sfârşitul lui iulie a venit din nou pe la el şi i-a cerut să-i ducă ceva de mâncare, fixându-i ca loc Dealul Murgăului. A ţinut legătura cu el din luna martie până la sfârşitul lui iulie 1949, ajutându-l cu alimente, parte cu bani, parte fără bani.

7. **Cruciţa Silvestru**, de profesie plugar, născut în anul 1927, luna februarie, ziua 7, în comuna Întregalde, judeţul Alba, fiul lui Laurenţiu şi Maria, de profesie plugari, necăsătorit, avere nu are, serviciul militar nesatisfăcut, în trecut nu a făcut politică şi nici în prezent nu este încadrat. Cu domiciliul în comuna Întregalde, judeţul Alba, declară următoarele:

A cunoscut pe Macavei Traian în luna noiembrie 1948, când l-a adus la el în casă Vandor Victor, locuitor din comuna Întregalde – Alba. A fost găzduit de acesta 3 zile şi trei nopţi, după care a plecat. La câteva zile după aceasta, Vandor Victor i-a spus că aceştia sunt urmăriţi de autorităţi. Apoi în primăvara anului 1949, cam prin luna aprilie, a venit din nou la el acasă Macavei Traian cu fratele lui Alexandru, de data aceasta ştia că sunt urmăriţi, şi i-au povestit acestuia despre atacul de la Muntele Mare, spunându-i că au tras cu armele după soldaţii de la Siguranţă. Tot atunci i-au dat acestuia şi suma de lei 500 să le cumpere grâu, fapt ce acesta a acceptat, cumpărând grâu şi l-a măcinat la moară, a făcut pâine din el, pe care a dus-o în pădure, la coliba pe care aceştia au fixat-o, apoi încă o dată a mai făcut

aceeaşi operaţie. A ajutat pe banditţii Macavei Traian şi Alexandru cu alimente, deşi ştia că aceştia sunt urmăriţi. La fel, i-a găzduit trei zile şi trei nopţi şi nu i-a denunţat autorităţilor, că aşa s-a înţeles cu ei.

Raportăm că Direcţiunea Regională de Securitate Timişoara a trimis acestei Direcţiuni şi pe numitul Macavei Viorel, de profesie fost avocat, născut în anul 1900, februarie, 13, în comuna Bucium Montari, judeţul Alba, fiul lui Alexandru Macavei, de profesie agricultor. Necăsătorit, avere personală nu are, serviciul militar satisfăcut la C.T.[366] Timişoara cu gradul de sergent, studii posedă diploma de avocat, în trecut nu a făcut politică, cu ultimul domiciliu stabil în Timişoara, str. Matei Corvin, nr. 1.

Susnumitul este frate cu banditţii Macavei.

Până în prezent nu recunoaşte să fi avut nici un fel de legătură cu fraţii lui şi nici nu au fost pe la domiciliul lui niciodată.

Vom raporta de urmare noile constatări.

Locotenent-colonel de Securitate
Gh. Crăciun

Locotenent de Securitate
Nistor Victor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 63-67.

178

1949 decembrie 8. Sentinţa-minută nr. 982 pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu privind condamnarea persoanelor din lotul Vasile Toma

Republica Populară Română
Tribunalul Militar Sibiu

Dosar nr. 951/949

Proces-verbal (Sentinţa-minută) nr. 962

Astăzi, 8 (opt) decembrie, anul 1949;

Tribunalul Militar Sibiu, compus, conform art. 9-10 C.J.M., din tov. lt.-col. magistrat Eftimie Călin, preşedinte, şi maior mag. Bica Liviu, căpitanii Găman Ioan, Andrei Emil şi Crăioveanu Ioan, judecători, deliberând în secret, conform art. 291-295 C.J.M., pentru motivele care se vor arăta în corpul sentinţei,

În nume legii hotărăşte:

Cu majoritate de voturi şi fără acordare de circumstanţe atenuante, condamnă pe acuzaţii:

1. **Toma Vasile**, învăţător, de ani 27, din com. Cacova, jud. Alba:

- La 15 (cincisprezece) ani muncă silnică, la 5 (cinci) ani degradare civică şi confiscarea averii;

apoi cu acordare de circumstanţe atenuante pe:

2. **Puşcaş Ştefan**, plugar, de 28 ani, din com. Stremţ, jud. Alba:

[366] Centrul Teritorial.

- La 10 (zece) ani muncă silnică, la 5 (cinci) ani degradare civică şi confiscarea averii;

Pe ambii pentru crima de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. III C.P., comb. cu Legea 212/1948, iar pentru al doilea şi art. 157 C.P.

Fără circumstanţe atenuante, pe ambii îi mai condamnă:

- La câte 5 (cinci) ani închisoare corecţională şi la câte 20.000 (douăzeci mii) lei amendă corecţională, pentru delictul de înlesnirea infracţiunilor contra liniştii publice, aplicând art. 335 C.P.

În virtutea art. 101 C.P., 463 şi 304 al. II C.J.M., execută pedeapsa cea mai grea, cu computarea prevenţiei pentru primul de la 15 martie 1949 şi secundul din 12 aprilie 1949, iar corpurile delicte se confiscă.

Cu acordare de circumstanţe atenuante, pe:

3. Câmpean Ambrozie, plugar, de 22 ani, din com. Rachiş – Alba:

- La 2 (doi) ani închisoare corecţională, la 2.000 (două mii) lei amendă şi 1 (un) an interdicţie corecţională, cu computarea prevenţiei din 10 martie 1949 şi la 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată.

4. Moraru Victor, preot, de 39 ani, din Podeni, jud. Turda, şi

5. Ştef Ioan, plugar, de 35 ani, din Gârbova de Jos – Alba:

- Pe ambii la câte 2 (doi) ani închisoare corecţională, la 2.000 (câte două mii) lei amendă, la câte 1 (un) an interdicţie corecţională şi confiscarea averilor, cu computarea prevenţiei din 14 martie 1949 pentru Moraru Victor şi din 20 mai 1949 pentru Ştef Ioan.

6. Dancea Aurel, şofer, de 28 ani, din Gârbova de Jos – Alba, şi

7. Craiu Ioan, mecanic, de 31 ani, din com. Ciugudu de Sus – Alba:

- Pe ambii la câte 1 (un) an închisoare corecţională, la câte 2.000 (două mii) lei amendă corecţională şi la câte 1 (un) an interdicţie corecţională şi la câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea prevenţiei [*pentru*] Dancea Aurel din 18 mai 1949, iar pentru Craiu Ioan din 15 iulie 1949.

Apoi fără acordare de circumstanţe atenuante, pe:

8. Socaciu Ioan, învăţător, de ani 39, din com. Cacova, jud. Alba:

- La 5 (cinci) ani închisoare corecţională, la 8.000 (opt mii) lei amendă corecţională, la 2 (doi) ani interdicţie corecţională şi la 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea prevenţiei din 2 iulie 1949.

9. Tiuţiu Aurel, plugar, de 48 ani, din com. Ciumbrud, jud. Alba:

- La 5 (cinci) ani închisoare corecţională, la 10.000 (zece mii) lei amendă corecţională, la 2 (doi) ani interdicţie corecţională şi confiscarea averii, cu computarea prevenţiei din 30 iunie 1949.

10. Ardiuş Amos, croitor, de ani 38, din com. Ciugudu de Sus, jud. Alba, şi

11. Lazăr Nicolae, plugar, de 54 ani, din com. Ciugudu de Sus, jud. Alba:

- Pe ambii la câte 4 (patru) ani închisoare corecţională, la câte 8.000 (opt mii) lei amendă corecţională, la câte 2 (doi) ani interdicţie corecţională şi la câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea prevenţiei din 2 iulie 1949 pentru Ardiuş Amos şi din 16 aprilie 1949 pentru Lazăr Nicolae.

12. Puşcaş Ioan, mecanic, de 27 ani, din com. Stremţ, jud. Alba;

13. Stan Traian, mecanic, de 22 ani, din com. Stremţ, jud. Alba

14. Meseşan Aurel, preot, de 41 ani, din com. Podeni, jud. Turda;

15. Matei Ioan, plugar, de ani 39, din com. Podeni, jud. Turda, şi

16. Sima Ioan, plugar, de 27 ani, din Gârbova de Jos, jud. Alba:

- Pe toţi cinci la câte 3 (trei) ani închisoare corecţională, la câte 4.000 (patru mii) lei amendă corecţională, la câte 1 (un) an interdicţie corecţională şi la câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea arestului preventiv pentru Puşcaş Ioan din 4 iulie 1949, pentru Stan Traian din 17 martie 1949, pentru Meseşan Aurel din 12 iunie 1949, pentru Matei Ioan din 16 iunie 1949, iar pentru Sima Toma [*Ioan* – n.n.] din 20 mai 1949.

Toţi 14, de la pct. 3-16 inclusiv, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 463 C.J.M. pentru cei de la pct. 3, 4, 5, 6, 7 şi art. 157 C.P. pentru toţi, comb. cu art. 59 şi 58 pct. 1-2 C.P.; pentru Tiuţiu Aurel, Moraru Victor şi Ştef Ioan, comb. şi cu Legea 212/1948, iar pentru restul comb. cu art. 304 C.J.M., prin schimbare de calificare, conform art. 292 C.J.M., din crima de uneltire contra ordinii sociale, p. şi p. de art. art. 209 pct. III C.P.

Pe învinuiţii de la pct. 7 şi 16 îi mai condamnă:

- Pe Sima Ioan – fără circumstanţe atenuante – la 1 (un) an închisoare corecţională şi la 4.000 (patru mii) lei amendă corecţională;

- Pe Craiu Ioan, cu circumstanţe atenuante, la 8 (opt) luni închisoare corecţională şi la 2.000 (două mii) lei amendă corecţională, pentru delictul de înlesnirea infracţiunilor contra liniştii publice, aplicând art. 335 C.P. comb. şi cu art. 157 C.P. în ce priveşte pe Craiu Ioan;

În virtutea art. 101 C.P. şi 104 C.P., execută pedeapsa cea mai grea, iar amenzile se totalizează. Conform art. 304 al. II C.J.M., se confiscă corpurile delicte.

Cu acordare de circumstanţe atenuante, pe învinuiţii:

17. Popa Emil, elev, de 19 ani, din com. Cacova, jud. Alba;

18. Groza Vasile, elev, de ani 19, din com. Măgina, jud. Alba;

19. Ilea Viorel, pădurar, de 41 ani, din Ciugudu de Sus – Alba;

20. Mulea Gavrilă, funcţionar, de 36 ani, din Aiud, str. Piaţa Cuza Vodă, nr. 17, jud. Alba, şi

21. Câmpean Vasile, plugar, de 64 ani, din Rateş [*Rachiş* – n.n.], jud. Alba:

- Pe toţi cinci la câte 2 (doi) ani închisoare corecţională, la câte 2.000 (două mii) lei amendă corecţională, la câte 1 (un) an interdicţie corecţională şi la câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea prevenţiei: pentru Popa Emil din 4 aprilie 1949, pentru Groza Vasile din 30 aprilie 1949, pentru Ilea Viorel din 11 iulie 1949, pentru Mulea Gavrilă din 11 martie 1949 şi Câmpean Vasile din 13 iunie 1949.

22. Chindea Nicolae, preot, de 42 ani, din Cacova, jud. Alba, şi

23. Duca Ioan, student, de 27 ani, din Aiud, str. George Coşbuc, [*nr.*] 18:

- Pe ambii la câte 1 (un) an închisoare corecţională, la câte 2.000 (două mii) lei amendă corecţională şi la câte 1 (un) an interdicţie corecţională şi câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea prevenţiei pentru Chindea Nicolae din 4 iulie 1949, iar pentru Duca Ioan din 1 martie 1949.

24. Stan Aurel, plugar, de 47 ani, din Ciugudu de Sus, jud. Alba:

- La 6 (şase) luni închisoare corecţională, la 2.000 (două mii) lei amendă şi la 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea prevenţiei din 20 mai 1949.

Pe toţi opt de la pct. 17-24 pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 157 C.P., 304 şi 463 C.J.M., iar pentru cei de la pct. 17-23 şi art. 59 şi 58 pct. 1-2 C.P.

Fără acordare de circumstanţe, pe:

25. **Roşu Mihai**, cazangiu C.F.R., de ani 55, din Teiuş, jud. Alba;

26. **Sava Maria**, casnică, de 55 ani, din Aiud, str. Protopop Maior, [*nr.*] 27;

27. **Dăian Titus**, preot, de 36 ani, din Aiud, str. Avram Iancu, [*nr.*] 7:

- Pe toţi trei la câte 2 (doi) ani închisoare corecţională, la câte 2.000 (două mii) lei amendă corecţională şi la câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, cu computarea prevenţiei din: 2 iulie 1949 pentru Roşu Mihai şi din 11 martie 1949 pentru ultimii doi, pentru favorizarea infractorilor, aplicând art. 284 C.P., art. 304 şi 463 C.J.M.

Pentru condamnaţii: Popa Emil, Groza Vasile, Ilea Viorel, Mulea Gavrilă, Câmpean Vasile, Roşu Mihai, Sava Maria şi Dăian Titus, Tribunalul dispune suspendarea executării pedepselor pentru încarcerare pe timp de trei ani plus durata pedepselor, în condiţiile fixate de art. 65 C.P., text ce li s-a citit şi explicat în şedinţă, atrăgându-le atenţia asupra consecinţelor la care se expun dacă ar săvârşi noi infracţiuni.

Dată şi citită în şedinţă publică, azi opt decembrie anul 1949.

Preşedinte Tribunalului Locotenent-colonel magistrat Eftimie Călin Grefier şef I Tănăsescu Ioan	Judecători	Maior magistrat Bica Liviu Căpitan comb. Crăioveanu Ioan Căpitan comb. Andrei Emil Căpitan comb. Găman Ioan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 3, f. 109-110.

179

1949 decembrie 22. Raport al D.R.S.P. Sibiu referitor la arestarea şi anchetarea unor persoane care i-au ajutat pe fraţii Macavei

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 51/40.177
22 decembrie 1949

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

Obiect: Se raportează reţinerea numiţilor Szekely Iosif, Szekely Carol şi David Nicolae.

Urmare la raportul nostru nr. 51/40.177 din 11 decembrie 1949 referitor la reţinerea şi cercetarea gazdelor bandei Macavei.

Raportăm că la această Direcţiune de Securitate au mai fost reţinuţi şi cercetaţi următorii:

1) **Szekely Iosif**, de profesiune miner, născut în anul 1917, în luna septembrie, ziua 19, în comuna Roşia Montană, jud. Alba, fiul lui Alexe şi Berta, de profesiune mineri, căsătorit, are un copil, serviciul militar satisfăcut la Regimentul 6 Artilerie Grea cu gradul de

soldat, condamnat în justiţie a mai fost la $1^{1/2}$ an ca complice la furt de aur în anul 1946, carte ştie 4 clase primare, avere nu are, în trecut nu a făcut politică, nici în prezent nu face politică, cu domiciliul în comuna Roşia Montană, jud. Alba, declară:

Cunoaşte pe fraţii Macavei din anul 1943-1944, pe Alexandru îl cunoştea că avea prăvălie în comuna Roşia Montană. În anul acesta, în ziua de Paşti, pe când se găsea la pădure, el împreună cu Szekely Carol, la marginea pădurii „Zada” s-a întâlnit cu fraţii Macavei, aci a avut loc prima întâlnire la care le-a dat de mâncare şi rachiu, după care au discutat cu ei mai multe lucruri Szekely Iosif a ajuns la înţelegerea cu Macavei Alexandru ca să-i dea un pistol de buzunar pe care Szekely Iosif îl avea acasă, nu-i mai ţine minte marca, îl avea de la un plutonier al cărui nume nu-l ştie, dar era cantonat la el din timpul războiului din 1945, ştie că făcea parte din Batalionul 5 Motorizat.

Tot aci, la prima întâlnire, au fixat locul pentru a doua întâlnire, care a avut loc la locul numit „Tăul cel Mare”. În seara aceleiaşi zile le-a dus pistolul şi 2 bucăţi de salam, iar Szekely Carol le-a dus iar un pachet cu alimente, iar a treia întâlnire a avut loc la „Tăul Brazilor”. La a treia întâlnire le-a dus un kg de lapte şi 2.000 lei şi un pachet l-a trimis Szekely Carol.

A ştiut că fraţii Macavei sunt urmăriţi încă din toamna anului 1948 fiindcă au împuşcat 2 plutonieri de jandarmi, a ştiut de ei că au fost în Muntele Mare şi că au organizat acolo, a auzit că au avut acolo ciocnire cu armata.

2) **Szekely Carol**, de profesiune comerciant, născut în anul 1913, în comuna Roşia Montană, jud. Alba, fiul lui Ştefan şi Elena, de profesiune comercianţi, ştie 4 clase primare şi 3 ucenicie, avere personală are o casă de locuit în comuna Roşia Montană, condamnat a mai fost 8 luni la Legea metalelor preţioase, din care a executat 4 luni în anul 1949, serviciul militar nesatisfăcut, fiind scutit ca susţinător de familie, e căsătorit, are 2 copii, în trecut a fost membru în Grupul Etnic German, în prezent membru U.P.M.[367], cu domiciliul în Roşia Montană, jud. Alba, declară că cunoaşte pe bandiţii Macavei Alexandru şi Traian, pe Alexandru din 1939, cu care în anul 1946-1947 au avut împreună o prăvălie de manufactură în comuna Roşia Montană.

Apoi în anul 1949, de Paşti, pe când era la pădurea numită „Zada”, împreună cu Szekely Iosif, s-a întâlnit cu Macavei Alexandru, care le-a spus că şi fratele lui Macavei Traian este în pădure şi că să mergem şi noi acolo, fapt ce au făcut, aci le-a dat de mâncare şi au băut şi 1 kg de monopol. Aci, printre alte vorbe, i-a rugat să le dea ajutor în alimente şi bani, bani nu le-a dat, dar cu alimente i-a ajutat în 3 rânduri, primul ajutor l-a dat în seara aceleiaşi zile, le-a dus plăcintă cu caş şi carne cu pâine, iar de 2 ori a trimis prin Szekely Iosif.

A ştiut de ei că sunt urmăriţi de autorităţi, a avut cunoştinţă de ei că au fost la o cabană în Muntele Mare, de asemenea a ştiut şi de Alexandru că a împuşcat 2 plutonieri de jandarmi. A ştiu, de asemenea, că bandiţii Macavei urmăreau schimbarea regimului de astăzi.

3) **David Nicolae**, de profesiune fost avocat, fost notar public, născut în anul 1900, luna august, ziua 21, în comuna Bucium Sasa, jud. Alba, fiul lui Nicolae şi Maria, de profesiune agricultori. Căsătorit, are 3 copii, studii posedă o licenţă şi doctoratul în drept, serviciul militar satisfăcut, ultima unitate unde a fost este Batalionul Fix Arieş, condamnat de justiţie nu a fost, în trecut a făcut politică naţional liberală, în prezent nu este încadrat în nici un partid politic, cu domiciliul stabil în comuna Bucium Sasa, jud. Alba, declară că în vara

367 Uniunea Populară a Maghiarilor.

anului 1948 se afla la Arad în unele chestiuni personale, ajuns la Arad dimineaţa s-a dus la locuinţa maiorului deblocat Opreanu Ionel (care este în prezent reţinut la această Direcţiune), unde şi-a lăsat un geamantan, iar pe la ora 1 s-a întors din oraş şi pe când sta la masă cu vărul său Opreanu a venit un domn pe care el nu-l cunoaşte, s-a prezentat, dar el declară că nu-i reţine numele, acolo a scris o scrisoare şi a plecat, după plecarea acestuia, la câteva minute a venit şi banditul Macavei Traian, vărul său, care a fost reţinut şi el la masă de către Opreanu. După masă, printre alte discuţii, Macavei Traian, referindu-se la situaţia externă, a afirmat că un conflict între Rusia şi statele de răsărit pe de o parte şi Anglia şi America pe de altă parte este eminent [*sic!*] şi că nici ei n-ar trebui să stea cu mâinile în sân, ci ar trebui să se organizeze pentru a nu fi distruşi.

Din spusele lui Macavei, David Nicolae a înţeles că prin această organizare el vrea să evite distrugerea elementelor intelectuale, distrugere care ar face-o comuniştii în caz de izbucnire a conflictului.

Tot aci la masă, Macavei Traian a spus că el cu Dabija s-a hotărât să plece la munte. S-a întâlnit în aceeaşi zi înainte de masă şi cu Macavei Alexandru, însă cu acesta nu a avut nici un fel de discuţie în legătură cu organizaţia subversivă.

Propunem trimiterea lor în judecată împreună cu întregul lot. Cercetările fiind definitivate pentru toţi cei raportaţi până în prezent, aşteptăm ordinul dvs. de trimiterea în judecată.

Locotenent-colonel de Securitate
Gheorghe Crăciun

Locotenent de Securitate
Victor Nistor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 4, f. 290-292.

180

1950 ianuarie 7. Notă întocmită de Serviciul II din Direcţia a V-a referitoare la uciderea lui Nicolae Macavei

D.G.S.P.
520

7 ianuarie 1950

Notă

Din cercetarea, în cursul lunii martie 1948 [*1949* – n.n.], a unor elemente reţinute din banda teroristă Dabija-Macavei, ce acţiona în Munţii Apuseni, a reieşit că această bandă avea legătura cu unul din fraţii Macavei, anume fostul comisar Nicolae Macavei, ce domicilia în Bucureşti, str. Cornăţel.

Nicolae Macavei era cunoscut în evidenţele noastre ca un fost comisar de poliţie, nepot al lui Ştefan Cicio-Pop, simpatizant P.N.Ţ., care se ocupa cu contrabanda cu aur, ca şi fraţii săi dealtminteri, şi care a fost condamnat pentru nepredarea armei ce o poseda.

În ziua de 13 martie 1949, o echipă sub conducerea tov. locotenent Aron Octavian s-a deplasat în str. Cornăţel pentru a aresta pe susnumitul Nicolae Macavei.

Acesta a refuzat să se predea, a tras focuri de armă împotriva echipei noastre, care a ripostat.

Văzând că-şi termină muniţia şi nevrând să se predea, Nicolae Macavei a împuşcat mortal fetiţa sa în vârstă de 6 ani şi apoi s-a sinucis[368].

La percheziţia domiciliară efectuată ulterior s-a descoperit un memorial în care Nicolae Macavei, printre altele, arăta că a fost întâmplător în Gara de Nord în momentul în care sosea de la Moscova delegaţia guvernamentală română în frunte cu tov. Gheorghiu-Dej şi că deşi era înarmat cu 2 pistoale şi la o distanţă de câţiva metri, totuşi nu a tras, lucru pe care-l regretă.

Acest material a fost predat chiar la amiaza zilei de 13 martie 1949 Cabinetului.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 75.

181

1950 ianuarie 17. Sentinţa-minută pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu privind condamnarea persoanelor de sprijin de pe Valea Gălzii

Republica Populară Română
Tribunalul Militar Sibiu   Dosar nr. 4/1950

Proces-verbal (Sentinţă-minută) nr. 22

Astăzi, anul 1950, luna ianuarie, ziua 17.

Tribunalul Militar Stalin, compus, conform art. 9-10 C.J.M., din tov. locotenent-colonel magistrat Eftimie Călin, preşedinte, şi căpitan combatant Găman Ioan şi Andrei Emil, judecători, deliberând în secret, conform art. 291-295 C.J.M., pentru motivele ce se vor arăta în corpul sentinţei, asupra culpabilităţii şi aplicaţiunea pedepselor,

În numele legii

Cu unanimitate de voturi şi fără acordare de circumstanţe atenuante, condamnă pe învinuiţii:

1) **Crişan Vasile**, plugar, de 46 ani, din com. Mogoş, jud. Alba, şi

2) **Bogdan Nicolae**, tâmplar, de 32 ani, din com. Mogoş – Alba,

- Pe ambii la câte 5 (cinci) ani închisoare corecţională, la câte 10.000 (zece mii) lei amendă corecţională şi la câte 2 (doi) ani interdicţie corecţională şi la câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 59 şi 58 pct. 1-2 şi art. 304 C.J.M.

- Pe primul (Crişan Vasile) îl mai condamnă şi la 2 (doi) ani interdicţie corecţională şi la 5.000 (cinci mii) lei amendă corecţională, pentru delictul de înlesnirea infracţiunilor contra liniştii publice, aplicând art. 335 C.P.

În baza art. 101 şi 104 C.P. şi 304 C.J.M., va executa pedeapsa cea mai grea, iar amenzile se totalizează. Se confiscă corpul delict – armamentul, muniţiunea.

---

[368] În realitate Nicolae Macavei şi fetiţa sa au fost ucişi de Securitate (vezi Documentul nr. 41).

Cu unanimitate de voturi şi cu acordare de circumstanţe atenuante, condamnă pe învinuiţii:

3) **Gheorghiu Iosif**, plugar, de 56 ani, din Mogoş – Alba;

4) **Dan Pamfil**, plugar, de 52 ani, din Mogoş, jud. Alba;

5) **Cuptor Ioan**, plugar, de 40 ani, din Mogoş, jud. Alba;

6) **Miclea Remus**, plugar, de ani 33, din Mogoş, jud. Alba;

7) **Dărămuş Vasile**, plugar, de 43 ani, din Benic, jud. Alba;

8) **Preja Nicolae**, plugar, de 35 ani, din com. Benic, jud. Alba;

9) **Pascu Gheorghe**, plugar, de 27 ani, din Benic, jud. Alba;

10) **Frâncu Vasile**, plugar, de ani 56, din com. Benic, jud. Alba;

11) **Doia Sabin**, plugar, de ani 37, din com. Galda de Sus – Alba;

12) **Duca Anghel**, plugar, de 60 ani, din com. Benic – Alba;

13) **Doia Simion**, plugar, de 38 ani, din com. Galda de Sus, jud. Alba;

14) **Comşa Axente**, lăcătuş mecanic, de ani 25, din Crăciunelu de Jos, jud. Târnava Mică,

-Pe toţi doisprezece la câte 2 (doi) ani închisoare corecţională, la câte 3.000 (trei mii) lei amendă corecţională, la câte 1 (un) an interdicţie corecţională; apoi pe cei de la pct. 3-4 (Gheorghiu Iosif şi Dan Pamfil) li se confiscă şi averea, în baza Decretului 212/1948, iar pentru restul îi obligă la câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată către stat.

15) **Cârnaţ Şofron**, morar, de ani 37, din com. Lopadea Nouă, jud. Alba;

16) **Lupşan Simion**, plugar, de 53 ani, din com. Galda de Sus – Alba;

17) **Bulgarea Iosif**, fierar, de 49 ani, din Galda de Sus – Alba;

18) **Goia Augustin**, plugar, de 49 ani, din Galda de Sus – Alba, şi

19) **Bogdan Pamfil**, plugar, de ani 47, din com. Mogoş, jud. Alba,

- Pe toţi cinci la câte 1 (un) an închisoare corecţională, la câte 2.000 (două mii) lei amendă corecţională, la câte 1 (un) an interdicţie corecţională şi la câte 3.000 (trei mii) lei cheltuieli de judecată.

- Pe toţi şaptesprezece de la pct. 3-19, inclusiv, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 157 C.P., art. 59 şi 58 pct. 1-2 C.P., art. 304 C.J.M.

20) **Vandor Valentin**, plugar, de ani 16, din com. Întregalde, jud. Alba, la 10 (zece) luni închisoare corecţională, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., comb. cu art. 157 C.P., art. 144-145 pct. 2 al. ultim C.P.

În virtutea art. 463 C.J.M., se computǎ arestul preventiv pentru toţi condamnaţii, şi anume:

Pentru Vandor Valentin de la 8 martie 1949. Pentru Frâncu Vasile şi Cârnaţ Şofron de la 10 martie 1949. Preja Nicolae, Pascu Gheorghe, Bogdan Pamfil de la 11 martie 1949. Dărămuş Vasile, Doia Sabin, Duca Anghel, Lupşan Simion, Goia Augustin şi Doia Sabin de la 16 martie 1949. Miclea Remus de la 18 martie 1949. Comşa Axente de la 20 martie 1949. Bulgarea Iosif de la 24 martie 1949. Crişan Vasile de la 26 martie 1949. Cuptor Ioan de la 4 aprilie 1949. Gheorghiu Iosif de la 8 aprilie 1949. Bogdan Nicolae de la 11 aprilie 1949. Dan Pamfil de la 11 august 1949.

Dată şi citită în şedinţă publică azi, 17 ianuarie, anul 1950, la Sibiu.

Preşedinte Judecători: Căpitan comb. Găman Ioan

Locotenent-colonel magistrat
Eftimie Călin

Căpitan comb. Andrei Emil

Grefier şef I
Stelian Olaru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 957, vol. 3, f. 78.

182

1950 ianuarie 20. Adresă a D.R.S.P. Sibiu către Parchetul Tribunalului Militar Sibiu prin care cere eliberarea mandatelor de deţinere pentru persoane reţinute ilegal în penitenciar

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 40.177
20 ianuarie 1950

Parchetul Tribunalului Militar Sibiu

Vă rugăm a ne elibera mandate de deţinere pentru indivizii specificaţi în tabelul anexat.

Data reţinerii sau data expirării mandatului este specificată în dreptul fiecăruia.

Locotenent-colonel de Securitate
Gheorghe Crăciun

Sublocotenent de Securitate
Florian Nistorescu

Tabel

Nr. crt.	Numele şi prenumele	Data reţinerii	Obs.
1.	Oprean Ioan	23 martie 1949	
2.	Bar Ioan	1 decembrie 1949	
3.	Bustan Gheorghe	1 decembrie 1949	
4.	Szekely Iosif	14 decembrie 1949	
5.	Szekely Carol	14 decembrie 1949	
6.	Terezia Oprişa	4 noiembrie 1949	
7.	Pop Elisabeta	24 noiembrie 1949	
8.	David Nicolae	16 decembrie 1949	
9.	Cruciţa Silvestru	23 noiembrie 1949	
10.	Bumbaş Eugenia	6 februarie 1949	
		Data expirării mandatului	
11	Bar Traian	7 decembrie 1949	
12.	Romulus Ionuţ	6 decembrie 1949	
13.	Achim Alexandru	7 decembrie 1949	

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 4, f. 301-302.

183

1950 ianuarie 23. Ordin al D.R.S.P. Sibiu către S.J.S.P. Alba prin care se cerea trimiterea unui anchetator la Penitenciarul Aiud spre a obţine declaraţii de la deţinuţi referitoare la Traian Macavei

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 5/40.177
23 ianuarie 1950

Serviciul Judeţean de Securitate Alba

Rugăm a dispune ca tov. plutonier major Dăian Nicolae să se deplaseze la Penitenciarul Aiud, unde va ancheta după chestionarul anexat pe numiţii Maxim Alexandru, Moldovan Simion, Breazu Iuliu, Florinc Mihai, Ihuţ Avram, Vandor Victor, Oargă Ioan.

Sub stare de libertate li se va lua o declaraţie şi numiţilor Buţuţui Viorica, tot după chestionarul anexat, şi Ciortea Titus, Munteanu Ana, care va arăta în declaraţiile lor felul cum a decurs atacul.

Întrucât declaraţiile ne sunt necesare pentru a forma dosarul martorilor acuzării contra banditului Macavei Traian, vă rugăm a da importanţă acestei lucrări, iar declaraţiile în original ne vor fi înaintate cât mai urgent posibil.

Declaraţiile nu vor fi vizate de tov. anchetator.

[*p. şeful Direcţiei Regionale*]
Locotenent major
Nistor Victor

[*p. şeful Secţiei Anchete*]
Plutonier [*indescifrabil*]

Chestionar

1. Când şi în ce împrejurări aţi cunoscut pe Macavei Traian?

2. Ce funcţie îndeplinea Macavei Traian în cadrul bandei de la Muntele Mare?

3. Ce contribuţie a adus Macavei Traian la redactarea manifestului întocmit la Muntele Mare?

4. Ce instrucţiuni dădea Macavei Traian membrilor bandei de la Muntele Mare?

5. Ce armament avea asupra lui şi ce armament a procurat pentru ceilalţi membri ai bandei?

6. Ce planuri de atac a conceput Macavei Traian în timpul ce se afla la Muntele Mare?

7. Ce activitate a depus în recrutarea de elemente pe care le ducea la munte (va arăta deplasările ce le-a făcut în diferite comune pentru a conduce elemente recrutate de Macavei la Muntele Mare)?

8. Cum a acţionat Macavei Traian în Muntele Mare în momentul în care cabana a fost împresurată de trupe (se va arăta cum a tras, de unde a tras şi asupra cui a tras)?

9. Ce a făcut Macavei Traian după atacul de la Muntele Mare?

10. Ce cunoaşte în general despre Macavei Traian?

Maxim Alexandru va da o declaraţie separată privitor la atacul de la Percepţia din Teiuş, unde va arăta activitatea numitului Macavei Traian la acest atac şi contribuţia ce a avut-o la planul de atac al percepţiei.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 4, f. 299-300.

184

1950 ianuarie 26. Sentinţa-minută pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu privind condamnarea persoanelor din lotul Simion Bulbucan

Republica Populară Română
Tribunalul Militar Sibiu Dos. nr. 12/950

Proces-verbal (sentinţă-minută) nr. 42

Astăzi, anul 1950, luna ianuarie, ziua 26.

Tribunalul Militar Sibiu, compus, conform art. 9-10 C.J.M., din locotenent-colonel magistrat Eftimie Călin, preşedinte, căpitan combatant Andrei Emil şi căpitan combatant Găman Ioan, judecători, deliberând în secret, conform art. 291-295 C.J.M., pentru motivele ce se vor arăta în corpul sentinţei asupra culpabilităţii şi aplicării pedepselor,

În numele legii:

Cu unanimitate de voturi şi fără acordare de circumstanţe atenuante, condamnă pe învinuiţii:

1. **Nistor Izidor**, plugar, de 29 ani, din Galda de Sus, jud. Alba, la 4 (patru) ani închisoare corecţională, 6.000 lei (şase mii) amendă corecţională, 2 (doi) ani interdicţie corecţională şi 2.000 lei (două mii) cheltuieli de judecată, cu computarea detenţiei preventive de la 20 martie 1949, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., 59 şi 58 pct. 1-2 C.P., 304 şi 463 C.J.M.

2. **Oţoiu Victor**, preot, de 45 ani, din Mesentea, jud. Alba, la 3 (trei) ani închisoare corecţională, 4.000 lei (patru mii) amendă corecţională, 1 (un) an interdicţie corecţională şi 2.000 lei (două mii) cheltuieli de judecată, cu computarea detenţiei preventive de la 22 septembrie 1949, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., 59 şi 58 pct. 1-2 C.P., 304 şi 463 C.J.M.

Cu unanimitate de voturi şi cu acordare de circumstanţe atenuante, condamnă pe învinuiţii:

3. **Bulbucan Simion**, plugar, de 45 ani, din Benic, jud. Alba,

4. **Nistor Ioan**, plugar, de 52 ani, din Întregalde, jud. Alba,

5. **Crişan Gligor**, croitor, de 27 ani, din Teiuş, jud. Alba,

6. **Chenţi Ioan**, plugar, de 28 ani, din Galda de Sus, jud. Alba,

7. **Bârzog Victor**, plugar, de 26 ani, din Mogoş, jud. Alba

- pe toţi 5 (cinci) la câte 2 (doi) ani închisoare corecţională, câte 2.000 lei (două mii) amendă corecţională, câte 1 (un) an interdicţie corecţională, câte 2.000 lei (două mii) cheltuieli de judecată, cu computarea detenţiei preventive de la 17 martie 1949 pentru

Bulbucan Simion, de la 28 martie 1949 pentru Nistor Ioan, de la 18 aprilie 1949 pentru Crişan Gligor, de la 26 martie 1949 pentru Chenţi Ioan şi de la 28 martie 1949 pentru Bârzog Victor, aplicând art. 209 pct. IV C.P., 59 şi 58 pct. 1-2 C.P., 304 şi 463 C.J.M., pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale.

8. **Cristea Ovidiu**, funcţionar, de 37 ani, din Benic, jud. Alba, la 2 (doi) ani închisoare corecţională, 3.000 lei (trei mii) amendă corecţională, 2 (doi) ani interdicţie corecţională şi 2.000 lei (două mii) cheltuieli de judecată, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., 59 şi 58 pct. 1-2 C.P., 304 C.J.M., iar pe baza art. 463 C.J.M. îi computā detenţia preventivă de la 25 martie 1949.

9. **Crişan Petru**, plugar, de 35 ani, din Galda de Sus, jud. Alba,

10. **Florean Cornel**, plugar, de 49 ani, din Obreja, jud. Alba,

11. **Popa Romul**, tipograf, de 25 ani, din Aiud,

12. **Lupşan Ştefan**, plugar, de 55 ani, din Galda de Sus, jud. Alba,

13. **Pascu Ion**, zis Ionuţ, plugar, de 45 ani, din Benic – Alba,

14. **Gâscă Viorica**, medic, de 29 ani, din Bistra, jud. Turda,

15. **Urs Teodor**, plugar, de 51 ani, din Cărpiniş – Alba,

16. **Gligor Maria**, casnică, de 28 ani, din Aiud – Alba,

17. **Ivan Constanţa**, casnică, de 48 ani, din Braşov,

18. **Hanu Nicodim**, cizmar, de 39 ani, din Bucureşti

- pe toţi zece la câte 1 (un) an închisoare corecţională, câte 2.000 lei (două mii) amendă corecţională, câte 1 (un) an interdicţie corecţională, câte 2.000 lei (două mii) cheltuieli de judecată, cu computarea deţinerii preventive de la 26 martie 1949 pentru Crişan Petru, de la 28 martie 1949 pentru Florean Cornel, de la 20 aprilie 1949 pentru Popa Romul, de la 28 martie 1949 pentru Lupşan Ştefan, de la 11 martie 1949 pentru Pascu Ion, zis Ionuţ, de la 28 martie 1949 pentru Gâscă Viorica, de la 25 martie 1949 pentru Urs Teodor, de la 19 august 1949 pentru Gligor Maria, de la 19 august 1949 pentru Ivan Constanţa şi de la 24 iulie 1949 pentru Hanu Nicodim, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., 59 şi 58 pct. 1-2 C.P., 304 şi 463 C.J.M.

19. **Cerghidean Aurel**, student, de 33 ani, din Mihalţ – Alba, la 1 (un) an închisoare corecţională, 2.000 lei (două mii) amendă corecţională şi 1 (un) an interdicţie corecţională, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., 59 şi 58 pct. 1-2 C.P.

- la 2 (doi) ani închisoare corecţională şi 5.000 lei (cinci mii) amendă corecţională, pentru delictul de deţinere ilegală de armament, aplicând art. 32 şi 35 lit. a din Legea 190/1947. Îl obligă a plăti 2.000 lei (două mii) cheltuieli de judecată. Computā deţinerea preventivă de la 29 iulie 1949.

Confiscă armamentul corp delict.

În baza art. 101 C.P., va executa pedeapsa cea mai gravă.

20. **Pascu Ion II**, plugar, de 41 ani, din Benic, jud. Alba,

21. **Ihuţ Petru**, plugar, de 66 ani, din Bistra, jud. Turda,

22. **Ihuţ Ana**, casnică, de 62 ani, din Bistra, jud. Alba,

23. **Balea Maria**, casnică, de 45 ani, din Bistra, jud. Turda

- pe toţi patru la câte 10 (zece) luni închisoare corecţională, câte 1.000 lei (una mie) amendă corecţională, câte 1 (un) an interdicţie corecţională şi câte 2.000 lei (două mii)

cheltuieli de judecată, pentru delictul de uneltire contra ordinii sociale, aplicând art. 209 pct. IV C.P., 59 şi 58 pct. 1-2 C.P., 304 C.J.M.

În baza art. 463 C.J.M., computǎ deţinerea preventivă de la 11 martie 1949 pentru Pascu Ion II, de la 4 martie 1949 pentru Ihuţ Petru şi de la 28 martie 1949 pentru Ihuţ Ana şi Balea Maria.

În baza art. 65 C.P., suspendă executarea pedepsei inculpatelor Gâscă Viorica şi Ivan Constanţa, atrăgându-li-se atenţia asupra consecinţelor ce decurg în cazul comiterii de noi infracţiuni.

Dată şi citită în şedinţă publică azi, 26 ianuarie 1950, la Tribunalul Militar din Sibiu.

Preşedinte	Judecători
Locotenent-colonel magistrat	Căpitan combatant Andrei Emil
Eftimie Călin	Căpitan combatant Găman Ioan

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 274, vol. 2, f. 120.

185

1950 februarie 17. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. privind activitatea „subversivă” a lui Sabin Vandor şi arestarea acestuia de către Securitate

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 51/40.177
17 februarie 1950

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

Obiect:

Se raportează reţinerea numitului Vandor Sabin.

Urmare raportului nostru nr. de mai sus din 19 ianuarie 1950, referitor la gazdele bandei Macavei, raportăm:

La această Direcţiune de Securitate se mai află reţinut numitul Vandor Sabin, care a avut legătură atât cu bandiţii Macavei, cât şi cu alţi bandiţi de la Muntele Mare, la care le-a adus servicii, i-a alimentat şi găzduit.

Este de profesie agricultor, născut la data de 1 mai 1909, în com. Întregalde, jud. Alba, fiul lui Izidor şi Paraschiva, este căsătorit şi are patru copii, cu serviciul militar satisfăcut la Regimentul 7 Jandarmi cu gradul de sergent, condamnat de justiţie nu a mai fost, avere personală posedă 14 jugăre pădure şi 10 ha pământ, studii posedă 4 clase primare, în trecut nu a făcut politică, în prezent este înscris în Frontul Plugarilor, cu ultimul domiciliu în com. Întregalde, jud. Alba, fiind cercetat, declară:

În luna august 1948 a venit la domiciliul său preotul Suciu şi Maxim Alexandru, care i-au propus să înjghebeze o organizaţie subversivă în comună. La sfârşitul lunii august 1948 l-au căutat doi indivizi pe care nu-i cunoştea şi negăsindu-l acasă soţia i-a îndreptat la fratele

său Vandor Victor. Tot în această zi declară că ieşind din casă să meargă spre primărie în drum l-a oprit un individ pe care nu l-a mai cunoscut până atunci, care s-a recomandat Traian Macavei, de la Montari. A stat puţin de vorbă cu acesta şi, întrebându-l de fratele său Vandor Victor, numitul Vandor Sabin l-a condus la locuinţa fratelui său Vandor Victor.

După 2 sau 3 săptămâni a venit la el banditul Pascu Cornel, care i-a dat un pistol tip sovietic, spunându-i să-l păstreze. A primit acest pistol de la Pascu Cornel, iar după câteva zile au venit la susnumitul bandiţii Macavei Alexandru şi Macavei Traian cerându-i pistolul primit de la Pascu, spunând că în schimb îi dau un pistol de buzunar. A dat pistolul ce l-a primit de la Pascu Cornel, iar Macavei Alexandru i-a dat un pistol de buzunar. După o lună de zile declară că a venit din nou Pascu Cornel şi i-a cerut pistolul ce i l-a dat Macavei Alexandru. A predat acest pistol lui Pascu Cornel.

În luna noiembrie 1948 au venit din nou la domiciliul său fraţii Macavei, împreună cu Pascu Cornel şi un individ pe care nu l-a cunoscut, care s-a recomandat Iliuţă[369]. Aceştia i-au cerut de mâncare, le-a dat de mâncare, iar după ce au mâncat au plecat, fără să-i spună unde.

În ziua de 6 martie 1949 au venit la domiciliul său numitul Cristea Ovidiu şi Florinc Mihai, care trebuiau să se întâlnească în casa sa cu Alexandru Maxim şi alţii din banda Dabija. Cei de mai sus s-au întâlnit cu Alexandru Maxim şi încă 2 indivizi pe care susnumitul nu-i cunoaşte, care au venit la cca. 10 minute. Unul dintre indivizii necunoscuţi i s-a recomandat Moldovan, spunându-i că el este acela care a împuşcat cei 3 comunişti la Teiuş. Au mai discutat despre organizaţia subversivă din regiunea Alba şi la fel au mai discutat despre felul cum va trebui ca prin Bolfea Silvestru să meargă la Muntele Mare, unde se va întâlni cu Dabija. Florinc Mihai şi Cristea Ovidiu i-au făcut cunoscut că şi el este urmărit de Securitate, spunându-i să nu se predea când va fi arestat.

Le-a dat acestora de mâncare şi după ce au mâncat le-a arătat drumul care merge spre Muntele Capra. În drum aceştia au trecut pe la fratele său Vandor Victor. Văzând că aceştia se opresc la locuinţa fratelui său s-a dus şi susnumitul, unde a mai găsit pe numiţii: Vandor Victor, Scridon Ioan şi Pascu Cornel. Aceştia au discutat despre atacul de la Muntele Mare, spunând cum au fost împrăştiaţi de acolo şi ei au reuşit să fugă. Plecând de la fratele său să vină acasă, pe drum s-a întâlnit cu un băiat care i-a spus că din vale vine armata. S-a dus acasă, şi-a anunţat soţia că el pleacă în munte şi împreună cu Cristea Ovidiu, în ziua de 8 martie 1949, au fugit în pădure pentru a nu fi prinşi de organele competente. A stat cu Cristea Ovidiu o zi, iar acesta a venit în sat şi el a rămas mai departe în pădure, stând ascuns prin diferite colibe. După trei săptămâni s-a întâlnit cu bandiţii Macavei Alexandru şi Macavei Traian, stând cu aceştia până în vinerea Paştilor din 1949, când s-a despărţit de ei. În timp cât a stat cu bandiţii Macavei, aceştia i-au făcut diferite propuneri de a ataca maşina care transporta aurul de la Roşia la Brad, la fel de a ataca maşina când duce stofă şi bocanci la muncitorii din Roşia.

Despărţindu-se de bandiţii Macavei, a venit la locuinţa sa în com. Întregalde, unde a fost identificat şi arestat de către organele noastre. A fost pus în libertate şi întrebuinţat în munca informativă pentru a putea fi prinşi bandiţii Macavei. În munca informativă, până în prezent, nu a dat nici un rezultat, astfel că a fost din nou reţinut şi urmează a fi încadrat în acelaşi dosar cu banditul Macavei Traian, care-l vom înainta de urmare.

---

[369] Iosif Clamba.

Locotenent-colonel de Securitate
Gh. Crăciun

Locotenent major de Securitate
Nistor Victor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 98-100.

186

1950 februarie 20. Raport al D.R.S.P. Oradea către D.G.S.P. cuprinzând pedepsele la care au fost condamnate persoanele judecate în lotul sergentului Ioan Popa

Direcţiunea Regională de Securitate Oradea
Nr. 5/3.870 din 20 februarie 1950

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti

La ordinul dvs. nr. 513/51.411 din 6 mai 1949 şi urmare raportului nostru nr. 5/524 din 3 mai 1949, raportăm că Tribunalul Militar Cluj, cu procesul-verbal nr. 1.041 din 24 iunie 1949, a condamnat pe membrii organizaţiei subversive Vulturul Negru după cum urmează:

1) Popa Ioan, la 10 ani temniţă grea.

2) Cucui Octavian, 3) Ioniga Ioan, la câte 6 ani temniţă grea.

4) Câmpeanu Traian, 5) Brândaş Iosif, 6) Maxim Gheorghe, la câte 5 ani închisoare corecţională.

7) Comşulea Alexandru, la 2 ani închisoare corecţională.

8) Boescu Ilisie, la 3 ani închisoare corecţională.

9) Teodorescu Nicolae, la 2 ani închisoare corecţională.

10) Gorgan Nicolae, 11) Zimbru Ioan, 12) Buium Ioan, la 1 an şi 6 luni.

13) Coza Ioan, 14) Rusu Ilie şi 15) Zdrâncu Adrian, au fost achitaţi.

Căpitan de Securitate
Palcovici Iosif

Căpitan de Securitate
Retezar Ioan

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 530, vol. 1, f. 164.

187

1950 februarie 21. Declaraţie dată în anchetă de Dumitru Fuga referitoare la activitatea lui Sabin Vandor

Dată în faţa noastră.
Plutonier major **Dăian Nicolae**

Declaraţie

Subsemnatul Fuga Dumitru, născut la data de 15 martie 1925, în comuna Benic, jud. Alba, în prezent condamnat la 7 ani temniţă grea pentru activitate subversivă, deţinut în Penitenciarul Aiud, declar următoarele:

Îl cunosc pe Vandor Sabin, din comuna Întregalde, jud. Alba, din anul 1946, ştiu că era un element chiabur şi împotriva regimului actual din R.P.R. Ştiu că în anul 1948 s-a încadrat în organizaţia subversivă teroristă condusă de Dabija, având strânse legături cu Sandu Maxim şi fraţii Macavei.

Pe la Vandor Sabin mergea foarte des Sandu Maxim în scopul de a duce la îndeplinire misiunea organizaţiei. Prin luna noiembrie 1948, ducându-mă la Vandor Sabin am găsit acolo pe Sandu Maxim şi am auzit discutând pe Sandu Maxim cu alţi membri ai organizaţiei de scopul ei, la care discuţie a asistat şi Vandor Sabin, care era cu totul de acord cu scopul organizaţiei şi lupta ei împotriva actualului regim.

Aceasta declar, susţin şi semnez nesilit de nimeni.

Aiud, la 21 februarie 1950. Fuga Dumitru

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 2, f. 38.

188

1950 martie 2. Ordin al Serviciului II din Direcţia a V-a prin care se respinge cererea înaintată de D.R.S.P. Sibiu referitoare la punerea în libertate a lui Viorel Macavei

Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Nr. 522/118.383
2 martie 1950

Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu

La raportul dvs. nr. 5/40.177/1950;

Vă facem cunoscut că nu se aprobă punerea în libertate a numitului Macavei Viorel şi va fi cercetat din nou în legătură cu activitatea fraţilor săi. Este exclus ca el să nu fi ştiut nimic despre fraţii săi şi de aceea vă rugăm să insistaţi mai mult asupra sa.

Raportul dvs. trebuie să cuprindă rezultatul ultimelor cercetări şi propuneri concrete.

D.O.
Maior de Securitate
M. Andreescu

Căpitan de Securitate
N. Dumitrescu

[*Rezoluţii*:]
Şi eu cred că este exclus să nu fi ştiut nimic.
Gheorghe Crăciun

6 martie 1950
B II[370]
Conformare şi cercetare mai temeinică.
Victor Nistor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 4, f. 281.

189

1950 martie 10. Raport al S.J.S.P. Turda către D.R.S.P. Cluj referitor la „punerea sub strictă supraveghere” a doctoriţei Viorica Gâscă

Serviciul Securităţii Poporului Judeţul Turda
[*Nr*.] 14/3.910
10 martie 1950

Către
Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj

Vă rugăm ca prin Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului numita dr. Gâscă Viorica să fie ţinută în strictă supraveghere, care se stabileşte cu domiciliul la soţul ei în Bucureşti, str. Sandu Aldea, nr. 52.

Susnumita a fost implicată într-o organizaţie subversivă, dând un ajutor organizaţiei subversive prin ridicarea unei cantităţi de medicamente pe care le-a dus la locul destinat, luând asupra dânsei că medicamentele au fost ridicate în numele ei, după care nu a căutat să anunţe autorităţile, ci din contră a cerut relaţii despre această organizaţie, fiind astfel [*arestată*] ca tăinuitoare a acelei organizaţii subversive.

Susnumita a fost închisă până la judecarea cazului circa 1 an şi jumătate, după care a fost pusă în libertate fără să fie condamnată. Soţul ei domiciliază pe adresa mai sus menţionată, în persoana numitului Eugen Gâscă, de profesie artist pictor, încadrat în Sindicatul Artiştilor Plastici din Bucureşti.

Datele personale: dr. Gâscă Viorica, născută în anul 1920, com. Bistra, jud. Turda, având ca studii dr. în medicină, căsătorită, fiica lui Visalon şi Aurelia, cunoscând limba română şi franceză. Atât în trecut, cât şi în prezent nu a fost încadrată în nici o organizaţie, nici subversivă, nici democratică.

---

[370] Biroul II din Secţia Anchete a D.R.S.P. Sibiu.

Maior de Securitate
Kovács Mihai

Locotenent de Securitate
Schwartz Andrei

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 444.

190

1950 martie 16. Proces-verbal de anchetă referitor la încheierea cercetărilor asupra lui Traian Macavei şi Sabin Vandor

Proces-verbal

Încheiat azi, anul una mie nouă sute cincizeci, luna martie, ziua şasesprezece, la Sibiu.

Noi, Nistor Victor, locotenent major de Securitate, din Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului.

Încheind cercetările privitoare pe numiţii Macavei Traian şi Vandor Sabin, care împreună cu banditul Dabija Nicolae au iniţiat şi organizat, colaborat şi participat la constituirea unei bande subversive teroriste, politică şi paramilitară, au colaborat şi condus activitatea subversivă a bandei, au intrat în legătură împreună cu banditul Dabija Nicolae, cu membrii oficiali ai Misiunii Turciei pentru stabilirea de legături cu membrii autorizaţi ai Ambasadei Americane, pentru a le solicitat sprijinul acestora în vederea declanşării unei insurecţii armate contra noii orânduiri sociale din Republica Populară Română.

Au iniţiat şi întreprins acţiuni teroriste şi atentate împotriva conducătorilor politici, a instituţiilor de stat, precum şi a funcţionarilor acestora. Au iniţiat acte de sabotaj, precum şi atacuri armate asupra instituţiilor militare, pentru a-şi însuşi armament necesar înarmării bandei.

Au lansat zvonuri tendenţioase în rândurile populaţiei, cu scopul de a forma o stare de spirit agitată, creând astfel o psihoză specială în rândurile populaţiei în legătură cu declanşarea unui nou război între anglo-americani şi U.R.S.S.

Aveau în program a organiza atentate de cale ferată, aruncarea podurilor în aer, distrugerea şoselelor şi alte acte banditiste asemănătoare celor de mai sus, ce ar fi constituit un sabotaj în bunul celor de muncesc din R.P.R.

În eventualitatea izbucnirii unui nou război între anglo-americani şi U.R.S.S. au stabilit organizarea unor atacuri de hărţuire în spatele trupelor române şi sovietice, precum şi ocuparea punctelor strategice, urmărind prin aceasta aservirea teritoriului R.P.R. forţelor imperialiste duşmănoase U.R.S.S. şi ţărilor cu democraţie populară.

Înarmaţi, s-au opus şi au tras în autorităţile de stat legale în ziua de 4 martie 1949, când au fost încercuiţi, unde au fost 3 morţi şi 6 răniţi.

Banditul Macavei Traian reuşind să fugă de la Muntele Mare împreună cu fratele său Macavei Alexandru şi găsindu-se cu Vandor Sabin, au căutat să regrupeze din nou în bandă elementele rămase de la Muntele Mare şi la fel au iniţiat acte banditeşti, ca atacarea maşinii ce transporta aurul de la Bucium Montari la Roşia şi la fel de a ataca maşina ce transporta alimente şi îmbrăcăminte muncitorilor de la Roşia şi de a ataca şi maşina

organelor de Securitate ce circula pe acele drumuri, azi, data de mai sus, definitivându-se cercetările, am stabilit următoarele:

1. Macavei Traian, de profesie conductor industrial, născut la data de 28 iulie 1910, [*în*] comuna Bucium Montari, jud. Alba, fiul lui Alexandru şi Terezia, cu ultimul domiciliu în comuna Bucium Montari, jud. Alba, fost legionar.

Împreună cu banditul Dabija Nicolae şi fratele său Macavei Alexandru, a iniţiat şi organizat o bandă subversivă teroristă din foşti legionari, P.N.Ţ.-işti, militari deblocaţi şi elemente chiabure duşmănoase regimului de democraţie populară ce s-a instaurat în ţara noastră după 23 August 1944, cu scopul de a ataca instituţiile publice şi militare, de a asasina conducătorii politici democraţi, de a săvârşi acte de sabotaj, ca: aruncarea în aer a podurilor, şoselelor şi nodurilor de cale ferată, de a lansa zvonuri tendenţioase pentru a produce panică în rândurile populaţiei, toate acestea în vederea declanşării unei insurecţii armate în scopul răsturnării prin violenţă a actualului regim.

În vederea celor de mai sus, începând din primăvara anului 1948, împreună cu Dabija Nicolae, au redactat un manifest cu caracter antidemocratic, terorist şi monarhist, care a fost răspândit prin rândurile elementelor duşmănoase din Bucureşti şi alte părţi ale ţării.

A recrutat şi grupat în jurul său şi a lui Dabija Nicolae elemente neîmpăcate cu noua orânduire socială existentă în statul nostru de democraţie populară, ca: Scridon Ioan, Mihălţan Traian, Onea Titus, Raţiu Augustin, Bolfea Silvestru şi alţii, care la data de 17 decembrie 1948 s-au instalat în Muntele Mare din regiunea Turzii, pentru a-şi putea pune mai uşor în practică planurile lor criminale.

La Muntele Mare, fiind în conducerea bandei teroriste, a recrutat noi membri în bandă, a procurat armament pentru înarmarea bandei, a împărţit armament pe oameni şi a instruit membrii bandei cum să mânuiască şi să întrebuinţeze armamentul.

Pentru procurarea de fonduri băneşti necesare bandei, împreună cu Dabija Nicolae, a condus un grup înarmat care a atacat şi jefuit Percepţia din Teiuş, de unde au jefuit suma de 310.000 lei, din care sumă au procurat armament, muniţie, alimente şi alte materiale ce erau necesare bandei. La acest atac au fost împuşcaţi grav perceptorul Ciortea Titus, care s-a opus jafului.

Tot împreună cu banditul Dabija Nicolae, a redactat un al doilea manifest, intitulat „Proclamaţia” şi semnat „Frontul Apărării Naţionale”, cu conţinut antisovietic şi antidemocratic, care multiplicat urma să fie împrăştiat în centrele populate ale ţării, de asemenea au redactat Statutul bandei şi formula de jurământ pe care membrii bandei îl depuneau la încadrarea lor.

În vederea realizării planurilor criminale teroriste, s-a înarmat cu un pistol mitralieră, 150 cartuşe şi un pistol de buzunar „Browning”, cal. 7,35, iar în ziua de 4 martie 1949, când au fost descoperiţi şi împresuraţi de trupe, a condus banda teroristă înarmată, dând ordin de a se trage asupra trupelor. A tras şi el însuşi cu pistolul mitralieră asupra autorităţilor legale, cauzând pierderi: 3 morţi şi 6 răniţi.

De la acest atac, împreună cu fratele său Alexandru Macavei, reuşind să fugă, s-au întâlnit în pădure cu numitul Vandor Sabin, care şi acesta făcea parte din banda pe care o conducea, a căutat din nou să regrupeze elementele rămase de la Muntele Mare, cu care din nou să pună baza unei bande teroriste cu care să dea atacuri diferitelor maşini ce transportau bunurile muncitorilor pe acele şosele şi la fel să atace autorităţile legale ce circulau în acele direcţii.

Fiind surprins în mai multe rânduri de către autorităţile legale, a deschis foc cu arma asupra acestora, reuşind apoi să dispară.

2. Vandor Sabin, ţăran chiabur, născut la data de 1 martie 1909, în comuna Întregalde, jud. Alba, fiul lui Gligor şi Paraschiva, cu ultimul domiciliu în comuna Întregalde, jud. Alba.

Prin poziţia sa socială, având 35 ha pământ, nu era de acord cu noile reforme sociale ce se fac în ţară şi astfel, în luna aprilie 1948, la propunerea lui Maxim Alexandru şi preotul Suciu Ioan [*Nicolae* – n.n.], a acceptat să facă parte din organizaţia subversivă pe care aceştia o conduceau şi la fel a acceptat să fie şeful nucleului subversiv din comună.

În luna august 1948, întâlnindu-se cu Macavei Traian, de la care a aflat că face parte din organizaţia subversivă, l-a condus de fratele său Vandor Victor. După câteva zile a primit de la banditul Pascu Cornel un pistol mitralieră cu 72 focuri, tip sovietic, un pistol mitralieră „Oriţa", un pistol mitralieră german şi o armă Z.B. pentru a le păstra. La cererea lui Macavei Alexandru i-a dat pistolul mitralieră cu 72 focuri în schimbul unui pistol, de 6,35 pe care mai târziu l-a dat lui Pascu Cornel. La fel a dat lui Macavei Traian cel două pistoale mitralieră ce i-au mai rămas şi arma Z.B.

A găzduit şi alimentat pe banditul Macavei Traian şi Macavei Alexandru şi alţi bandiţi ce făceau parte din banda teroristă de la Muntele Mare.

În ziua de 6 martie 1949 au venit la domiciliul său Nistor Ioan, Cristea Ovidiu şi Florinc Mihail, care trebuiau să se întâlnească la locuinţa sa cu alţi bandiţi ce făceau parte din banda teroristă condusă de Dabija Nicolae şi Macavei Traian. Cei de mai sus s-au întâlnit la locuinţa sa cu Maxim Alexandru, Popa Ştefan şi Moldovan Simion [*Nicolae* – n.n.]. Aici Popa Ştefan le-a făcut cunoscut de cazul întâmplat la Teiuş, unde acesta a tras cu pistolul asupra organelor de Securitate. Le-a dat celor de mai sus de mâncare, iar după ce au plecat i-a condus pe aceştia pentru a le arata drumul spre Muntele Capra, trecând prin faţa casei lui Pascu Cornel au intrat la acesta, unde au găsit pe bandiţii Scridon Ioan şi Pascu Cornel, care au reuşit să fugă din acţiunea ce s-a întreprins contra lor la Muntele Mare. La fel, aceştia le-au făcut cunoscut cum s-a petrecut atacul de la Muntele Mare, unde au acţionat contra trupelor de Securitate.

Tot aici, Vandor Sabin, aflând că este şi el urmărit de autorităţi şi ieşind din casa lui Pascu Cornel a aflat că în sat este armata, şi-a luat de la domiciliul său arma pe care o mai avea din timpul când a fost pădurar şi cele 130 cartuşe şi împreună cu Cristea Ovidiu au dispărut de la domiciliul lor, retrăgându-se în pădure.

A stat împreună cu Cristea Ovidiu cca 2-3 zile, după care timp Cristea Ovidiu s-a întors în comună, iar susnumitul a rămas singur, stând circa 4 săptămâni, după care timp s-a întâlnit cu bandiţii Macavei Traian şi Macavei Alexandru, care au reuşit să fugă de la Muntele Mare.

Cu bandiţii Macavei a stat ascuns prin pădure timp de 3 săptămâni, iar în acest timp au făcut planuri pentru a ataca şi jefui maşina ce ducea aurul de la Roşia Montană la Brad, maşina ce aducea alimente şi îmbrăcăminte muncitorilor de la Roşia, să atace miliţieni şi să-i dezbrace şi în sfârşit să pună din nou bazele unei bande teroriste din elementele rămase de la Muntele Mare şi să caute să recruteze din nou elemente duşmănoase şi neîmpăcate cu noua orânduire socialistă din Republica Populară Română.

Declară că într-o zi, despărţindu-se de bandiţii Macavei şi stând pe marginea unui lac, a aruncat arma pe care o avea asupra sa împreună cu cartuşele în lac şi s-a reîntors la domiciliul său.

Din cele declarate de Macavei şi alţi bandiţi din banda teroristă condusă de Dabija Nicolae şi Macavei, rezultă că Vandor Sabin era curierul şi omul de încredere atât al bandei teroriste, cât şi a organizaţiei subversive legionare condusă de Popa Ştefan.

Drept pentru care am încheiat prezentul proces-verbal spre cele legale.

Locotenent major de Securitate
Nistor Victor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 1, f. 2-9.

191

1950 aprilie 2. Adresă a D.R.S.P. Cluj prin care se cerea Penitenciarului Tribunal Cluj predarea a şapte deţinuţi condamnaţi în lotul Dabija, care apoi au fost asasinaţi

Copie

Înregistrată la Penitenciarul Cluj Tribunal
sub nr. 2.704 din 2 aprilie 1950

Direcţia Regională a Securităţii Poporului Cluj
Nr. 17.007 din 2 aprilie 1950

Către
Penitenciarul Tribunal Cluj

Rugăm a preda delegatului nostru pe următorii deţinuţi se află încarceraţi în penitenciarul dvs. şi care ne sunt necesari pentru cercetări[371]:

1. Maxim Alexandru
2. Pop Alexandra
3. Angheluţă Mihai
4. Niţescu Nicolae
5. Robu Ioan
6. Vandor Victor
7. Moldovan Simion

2 aprilie 1950

Colonel de Securitate
Mihai Patriciu

Locotenent major de Securitate
[*indescifrabil*]

---

[371] În realitate, toţi cei şapte deţinuţi menţionaţi au fost asasinaţi în aceeaşi zi, pe certificatele de deces menţionându-se drept cauză a morţii „TBC” sau „pneumonie”.

Pentru conformitate
Colonel Nedelcu Mihail
11 mai 1956

A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 73, vol. 1, f. 13.

192

1950 aprilie 5. Adresă a D.R.S.P. Cluj prin care se cerea Penitenciarului Tribunal Cluj predarea a şase deţinuţi condamnaţi în lotul Dabija, care apoi au fost asasinaţi

Copie

Înregistrată la Penitenciarul Cluj Tribunal
sub nr. 2.764 din 5 aprilie 1950

Direcţia Regională a Securităţii Poporului Cluj
Nr. 17.007 din 5 aprilie 1950

Către
Penitenciarul Tribunal Cluj

Rugăm a preda delegatului nostru pe următorii deţinuţi se află încarceraţi în penitenciarul dvs. şi care ne sunt necesari pentru cercetări[372]:

1. Picoş Florian
2. Florinc Mihai
3. Dalea Emil
4. Olteanu Emil
5. Bedeleanu Ioan
6. Mărgineanu Petru

5 aprilie 1950

Colonel de Securitate
Mihai Patriciu

Locotenent major de Securitate
[*indescifrabil*]

Pentru conformitate
Colonel Nedelcu Mihail
11 mai 1956

A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 73, vol. 1, f. 12.

---

[372] Situaţia s-a repetat identic cu a celorlaţi şapte.

1950 iunie 7. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la condamnările pronunţate de Tribunalul Militar Sibiu în cazul persoanelor care l-au ajutat pe Traian Macavei (lotul Ioan Oprean)

Direcţia Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 51/40.177
7 iunie 1950

Către,
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
București

Obiect:
Se raportează hotărârea justiţiei dată în cauza lotului de favorizatori ai banditului Macavei Traian.

La ordinul dvs. nr. 5-R/106.940 din 17 aprilie a.c. şi urmare raportului nostru nr. de mai sus din 20 martie a.c. cu privire la gazdele banditului Macavei Traian, raportăm că azi, data de mai sus, s-a judecat la Tribunalul Militar Sibiu susamintitul lot, în frunte cu Oprean Ioan.

Şedinţa a început la orele 10^{15}, iar completul de judecată a fost compus din preşedinte maior magistrat Bica Ioan, prim-procuror Stoica I., căpitan combatant Găman I., locotenent major Cristache Ion, locotenent Chiriceanu Ilie şi locotenent Gheorghiţă Ioan.

Indivizii în general şi-au recunoscut şi menţinut declaraţiile date la primele cercetări.

Şedinţa a luat sfârşit la orele 20^{35}, când tribunalul, prin sentinţa nr. 258/1950, a condamnat pe:

1. **Oprean Ioan**, la 2 ani închisoare corecţională, un an interdicţie corecţională, 5.000 lei amendă şi 2.000 lei cheltuieli de judecată.
2. **Bar Traian**, la 4 ani închisoare corecţională, 2 ani interdicţie corecţională, 4.000 lei amendă şi 2.000 lei cheltuieli de judecată.
3. **Bar Ioan**, la un an închisoare corecţională şi 2.000 lei cheltuieli de judecată.
4. **Romulus Ionuţ**, la 2 ani închisoare corecţională, 5.000 lei amendă şi 3.000 lei cheltuieli de judecată.
5. **Achim Alexandru**, la un an închisoare corecţională, 5.000 lei amendă.
6. **Bustan Gheorghe**, la un an şi şase luni închisoare corecţională, un an interdicţie corecţională şi 2.000 lei amendă.
7. **Szekely Iosif**, la 3 ani închisoare corecţională, 4.000 lei amendă, 2.000 lei cheltuieli de judecată şi un an interdicţie.
8. **Szekely Carol**, la un an închisoare corecţională şi 2.000 lei cheltuieli de judecată.
9. **Cruciţa Silvestru**, la un an interdicţie şi 2.000 lei cheltuieli de judecată.
10. **David Nicolae**, la un an închisoare corecţională, 5.000 lei amendă, 2.000 lei cheltuieli de judecată, cu aplicarea art. 65.
11. **Pop Elisabeta**, la un an închisoare corecţională, 2.000 lei cheltuieli de judecată, cu aplicarea art. 65.

12. **Oprişa Terezia**, la 8 luni închisoare corecţională, 5.000 lei amendă, 2.000 lei cheltuieli de judecată.

La toţi cei de mai sus li se computǎ detenţia preventivă de la data eliberării şi au drept de recurs.

Locotenent-colonel de Securitate
Gh. Crăciun

Locotenent major de Securitate
V. Nistor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 150-151.

194

1950 iunie 16. Ordin al Direcţiei a V-a către D.R.S.P. Sibiu privind trimiterea în judecată a lui Traian Macavei cu aplicarea Legii 16/1949

5 R.
Nr. 298.505

16 iunie 1950

Direcţiunea Regională de Securitate Sibiu

La nr. 51/40.177/950 luaţi măsuri ca numiţii: Macavei Traian şi Vandor Sabin, care se fac vinovaţi de activitate în cadrul bandei Dabija, să fie de îndată înaintaţi Tribunalului Militar pentru judecare, potrivit Legii 16 şi ca urmare lotului Dabija Nicolae.

Veţi comunica din timp termenul de judecată, luând în acelaşi timp măsuri ca procesul să fie de aproape urmărit de dvs. Hotărârea Tribunalului o veţi raporta chiar în ziua pronunţării.

Colonel de Securitate
M. Dulgheru

Căpitan de Securitate
T. Fiambolli

[*Rezoluţie*:]
17 iunie 1950.
B II[373]
Executare şi îmi veţi da mie dosarul spre a-l duce personal la Tribunalul Militar.
Victor Nistor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 4, f. 271.

---

[373] Biroul 2 din cadrul Secţiei Anchete a D.R.S.P. Sibiu.

195

1950 iunie 23. Adresă a D.R.S.P. Sibiu către Parchetul Tribunalului Militar Sibiu prin care se cere emiterea mandatelor de deţinere pentru Traian Macavei şi Sabin Vandor, deţinuţi în mod ilegal

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 40.177
23 iunie 1950

Parchetul Tribunalului Militar Sibiu

Vă rugăm a elibera mandate de deţinere pentru numitul Vandor Sabin, reţinut la data de 8 februarie 1950, şi a prelungi mandatele de deţinere a numitului Macavei Traian, căruia i s-a expirat la data de 23 noiembrie 1949.

Locotenent-colonel de Securitate
Gheorghe Crăciun

Locotenent de Securitate
[*indescifrabil*]

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 4, f. 311.

196

1950 iulie 17. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor la desfăşurarea procesului lui Traian Macavei

Direcţia Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Teleimprimator

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
București

(a se preda tov. colonel Dulgheru)

Urmare raportului nostru nr. 51/40.177 din 17 iulie a.c. referitor la procesul banditului Macavei Traian şi Vandor Sabin, ce s-a judecat azi 17 iulie a.c. la Tribunalul Militar, raportăm:

În completul de judecată a fost preşedinte maior magistrat Bica Ioan, prim procuror căpitan Stoica I. [*Grigore* – n.n.], prim grefier Lupu Manole.

Atât banditul Macavei Traian, cât şi Vandor Sabin şi-au recunoscut şi menţinut declaraţiile date la primele cercetări. Macavei Traian şi-a arătat cu multă sinceritate faptele ce le-a săvârşit.

Şedinţa a fost anunţată că se va da la orele 20, fiind timp prea scurt s-a amânat şi s-a anunţat că se va pronunţa mâine, 18 iulie a.c., la orele 16.

Vom raporta de urmare sentinţa ce se va da.

Locotenent-colonel de Securitate
Gheorghe Crăciun

Nr. 51/40.177 din 17 iulie 1950

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 4, f. 267.

197

1950 iulie 18. Sentinţa nr. 312 pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu prin care sunt condamnaţi Traian Macavei şi Sabin Vandor

Republica Populară Română
Tribunalul Militar Sibiu

Dosar 411/1950

Sentinţa nr. 312

Prezidiumul Republicii Populare Române

Astăzi, 17 (şaptesprezece) iulie, anul una mie nouă sute cincizeci
Tribunalul Militar Sibiu, compus, conform art. 9-10 C.J.M., din tov.:

Preşedinte:	Maiorul magistrat Bica Liviu
Judecători:	Maior magistrat Pasăre Teodor Maior combatant Mageriu Ioan Căpitan combatant Făgurel Gheorghe Locotenent combatant Dragu Dumitru
Procuror militar:	Căpitan magistrat Stoica Grigore
Greier şef I-a:	Lupu Manole

S-au întrunit în şedinţă publică, cu respectarea dispoziţiunilor prevăzute de art. 19-22 C.J.M. şi având jurământul depus în forma prevăzută de lege, în scopul de a judeca pe acuzaţii:

1) **Macavei Traian**, din comuna Bucium Montari, jud. Alba, pentru faptele de:

- Delictul de port ilegal de arme, prev. şi penat. de art. 32, 33 şi 35 din Legea 190/947;
- Crima de tâlhărie, prev. şi penat. de art. 529, 531 pt. 3 şi 5 şi 532 pt. 2 C.P.;
- Crima de omor, prev. şi penat. de art. 463, 464 pt. 2 C.P., comb. cu Legea 16/1949; şi
- Crima de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului, prev. şi penat. de art. 209 pt. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c din Legea 16/1949;

2) **Vandor Sabin**, din com. Întregalde, jud. Alba, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului, prev. şi penat. de art. 209 pt. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c din Legea 16/1949;

Acuzaţii s-au prezentat în şedinţă asistaţi de apărătorii lor numiţi din oficiu, avocaţii Frölich Max[374] şi Găvozdea Andrei, din Colegiul Sibiu;

Preşedintele, conformându-se dispoziţiunilor art. 265 C.J.M., a stabilit identitatea acuzaţilor, care declară că se numesc:

1) Macavei Traian, subinginer electro, de ani 40, născut şi domiciliat în com. Bucium Montari, jud. Alba, necondamnat;

2) Vandor Sabin, plugar, de ani 41, născut şi domiciliat în com. Întregalde, jud. Alba, necondamnat;

Grefierul a făcut apelul martorilor şi cu această ocazie s-a constatat că acuzarea are propuşi 11 martori, dintre care sunt prezenţi: Ciortea Titus, Munteanu Ana şi Buţuţui Viorica, iar martorii: Maxim Alexandru, Breazu Iuliu, Moldovan Simion, Ihuţ Aron [*Avram* – n.n.], Florinc Mihail, Vandor Victor, Cristea Ovidiu şi Fuga Dumitru sunt absenţi[375]. Apărarea nu era martori propuşi.

Procurorul militar, având cuvântul, cere ţinerea dezbaterilor, declarând că renunţă la audierea orală a martorilor absenţi, iar apărarea declară că nu are nimic de obiectat.

Tribunalul deliberând în secret:

Având în vedere absenţa de la dezbateri a celor opt martori ai acuzării notaţi mai sus, la care acuzarea renunţă, iar apărarea nu şi-i însuşeşte.

Ţinând seama de concluziunile procurorului militar şi având în vedere că faţă de actele de la dosar nici instanţa nu găseşte necesar a-şi însuşi martorii absenţi;

În virtutea art. 285 C.J.M. şi de acord cu concluziunile părţilor, cu unanimitate de voturi, hotărăşte continuarea dezbaterilor, renunţându-se la audierea orală a martorilor absenţi.

Dată şi citită în şedinţă publică, azi 17 iulie 1950.

După aceasta s-a dat citire de către grefier a actului de acuzare şi a pieselor de la dosar, iar preşedintele a încunoştinţat pe acuzaţi despre faptele ce li se impută şi a procedat la luarea interogatoriilor lor, cu respectarea dispoziţiunilor art. 269 C.J.M., arătându-le dovezile şi cerându-le să spună tot ceea ce este util apărării lor, interogatorii ce s-au anexat la dosarul cauzei, vol. III, filele 15-28.

S-a procedat apoi la audierea martorilor prezenţi: Ciortea Titus, Munteanu Ana şi Buţuţui Viorica, care au fost ascultaţi pe rând, separat, cu respectarea dispoziţiunilor art. 179, 182, 276 şi 279 C.J.M., ale căror depoziţii s-au anexat la dosarul cauzei la filele 29, 30 şi 31 vol. III.

S-a dat apoi cuvântul procurorului militar, care în rechizitoriul său a susţinut condamnarea acuzaţilor, cu aplicarea în totul a textelor de lege arătate în dreptul fiecăruia în ordinul de dare în judecată nr. 6.207 din 11 iulie 1950, de la dosar, vol. III, fila 8.

---

374 Avocatul Max Frölich îl „apărase” anterior din oficiu şi pe Nicolae Dabija şi pe alţi inculpaţi din lotul principal în timpul procesului acestora de la Sibiu. Pentru „meritele” sale, în scurt timp a fost numit preşedinte al Colegiului de Avocaţi Sibiu. Prezenţa sa în această funcţie este consemnată şi de Onisifor Ghibu, care arată că în iunie 1953, în timpul unui proces avut cu un muncitor sas care-l lovise cu bicicleta, acesta a fost apărat cu succes de „evreul Max Frölich – preşedintele colectivului de avocaţi” (Onisifor Ghibu, *Pagini de jurnal (1935-1963)*, vol. I, Editura Albatros, Bucureşti, 1996, p. 318)

375 Alexandru Maxim, Simion Moldovan şi Victor Vandor fuseseră ucişi de Securitatea din Cluj în perioada 2-5 aprilie 1950, iar restul se aflau încarceraţi la Canal sau în diferite penitenciare.

Apărarea, prin avocaţii numiţi din oficiu: Frölich Max şi Găvozdea Andrei, pentru acuzatul Macavei Traian, au susţinut condamnarea acuzatului, dar cu aplicare de circumstanţe atenuante.

Avocatul Găvozdea Andrei, pentru acuzatul Vandor Sabin, a susţinut de asemenea condamnarea acestuia, cu aplicarea art. 209 pt. III C.P. cu acordare de circumstanţe atenuante, înlăturând agravanta prevăzută de Legea 16/1949.

După ce apărarea a avut ultimul cuvânt, preşedintele a întrebat pe acuzaţi dacă mai au ceva de adăugat în apărare şi după răspunsul lor negativ a declarat:

- Tribunalul deliberând în secret;

- Având în vedere că dezbaterile procesului s-au terminat şi urmează a se pronunţa sentinţa;

- Văzând însă că pentru pronunţarea sentinţei judecătorilor le necesită un timp mai îndelungat, în vederea studierii amănunţită a pieselor de la dosar şi a textelor de lege ce urmează a se aplica în cauză şi în consecinţă

În virtutea art. 295 C.J.M., cu unanimitate de voturi, hotărăşte amânarea pronunţării sentinţei până mâine, 18 iulie 1950, orele 16.

Dată şi citită în şedinţă publică astăzi, 17 iulie 1950, după care preşedintele declară dezbaterile închise şi ordonă retragerea acuzaţilor din sala de şedinţe, iar tribunalul se retrage în camera de deliberare.

Astăzi, 18 iulie 1950, orele 16:

Tribunalul Militar Sibiu, în aceeaşi compunere aşa cum am arătat mai sus la începutul dezbaterilor, deliberând în secret asupra culpabilităţii şi aplicaţiunea pedepselor, preşedintele, conform art. 291-295 C.J.M., a luat opiniunea judecătorilor, începând cu cel mai mic şi nou în grad, după care,

Tribunalul:

Având în vedere ordinul nr. 6.207 din 11 iulie 1950 (dos. vol. III fila 8), prin care acuzaţii 1) Macavei Traian din comuna Bucium Montari, jud. Alba, şi 2) Vandor Sabin, din com. Întregalde, jud. Alba, au fost trimişi în judecată pentru crima de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului, prev. şi pen. de art. 209 pt. III C.P., comb. cu art. 1 litera c din Legea 16/949, iar în ce priveşte pe acuzatul Macavei Traian şi pentru faptele de:

- Delictul de port ilegal de arme, p. şi p. de art. 32, 33 şi 35 din Legea 190/947;

- Crima de tâlhărie, p. şi p. de art. 529, 531 pt. 3 şi 5 şi art. 532 pt. 2 C.P.;

- Crima de omor, prev. şi pen. de art. 463-464 pt. 2 C.P.

Având în vedere concluziunile orale ale procurorului militar, precum şi susţinerile acuzaţilor făcute personal, ca şi prin apărătorii lor numiţi din oficiu, în faţa instanţei, în şedinţă publică;

Având în vedere că din instrucţia orală urmată în cauză în şedinţă publică, cât şi din actele de la dosar, care au fost puse în discuţia părţilor în şedinţă publică, conform art. 131 pr. penală, se stabileşte următoarele:

În fapt:

Elemente duşmănoase actualului regim de democraţie populară, refractare transformărilor structurale sociale din ţară, cu educaţia urei, răzbunării şi mentalitatea vechilor regimuri dictatoriale şi burgheze de exploatare, jaf şi corupţie, au iniţiat, organizat şi participat la constituirea unei bande subversive teroristă politico-militară, cu scopul ca prin propagandă şi prin acţiuni violente întreprinse împotriva orânduirii actuale să producă teroare şi dezordine

publică, cu scopul de a răsturna guvernul legal al ţării şi a schimba ordinea economică şi socială din R.P.R.

Aceste elemente duşmănoase păcii, resturi legionare, ofiţeri deblocaţi, dezertori, foşti politicieni ai trecutului, chiaburi, oameni certaţi cu odinea şi munca în stat, unelte docile în slujba imperialiştilor aţâţători la război, constituite în bande subversive, înarmate cu armament şi muniţii, programaseră întreprinderea de atentate în contra conducătorilor politici, atacarea instituţiilor publice, a unităţilor militare, sabotarea economiei naţionale, distrugerea căilor de comunicaţii şi a mijloacelor de transport, lansarea de manifeste antidemocratice, zvonuri tendenţioase, acte de teroare de natură să producă panică în rândurile populaţiei paşnice şi să determine declanşarea unei insurecţii armate, care cu ajutorul imperialiştilor anglo-americani să reinstaleze regimul dictatorial burghezo-moşieresc pentru a readuce clasa muncitoare şi pătura ţărănească la robia capitalistă din trecut.

Dintre aceste elemente duşmănoase poporului muncitor au făcut parte şi acuzaţii din acest proces, care au activat în banda teroristă a acuzatului maior Dabija Nicolae, al cărui proces a fost soluţionat prin Sentinţa nr. 816 din 4 octombrie 1949 (vezi dos. nr. 828/949), astfel:

1) Acuzatul **Macavei Traian**, fost legionar:

Încă din anul 1947 acuzatul a luat contact, la Arad, în două rânduri, cu fostul maior deblocat Dabija Nicolae şi au discutat despre o acţiune de regrupare a elementelor potrivnice regimului într-o organizaţie subversivă îndreptată contra ordinii în stat.

În anul 1948, cu ocazia altor întâlniri avute – tot la Arad – în urma discuţiilor avute împreună, aceşti doi se hotărăsc să plece în Munţii Apuseni, pentru a se alătura unei organizaţii deja existente, din care făceau parte: Macavei [*Maxim* – n.n.] Alexandru, preotul Suciu, Preda Victor şi alţii.

Apoi, tot în anul 1948, acuzaţii au ţinut o şedinţă subversivă în comuna Întregalde, jud. Alba, la care au luat parte: maiorul deblocat Dabija, acuzatul de mai sus Macavei Traian, Sandu Maxim, Pascu Petre, Clamba Iosif, Pascu Cornel, Man Candin şi Laslo Aron. Cu această ocazie, maiorul Dabija a fost ales şeful organizaţiei subversive din munţi, denumită „Corpul de Haiduci”.

- La 24-25 decembrie 1948, acuzatul Macavei Traian pleacă cu banda din care făcea parte în Muntele Mare, loc ferit de organele de urmărire, de unde banda să-şi poată desfăşura planurile activităţii subversive de uneltire contra ordinii democratice din stat.

- Odată stabilită în Muntele Mare, banda cu denumirea „Corpul de Haiduci” este organizată în stil militar: Dabija Nicolae este numit comandant, acuzatul Macavei Traian gestionar, Macavei Alexandru cu armătura, Alexandra Pop secretară, Ihuţ Traian, Ihuţ Aron [*Avram* – n.n.], Pascu Cornel şi Clamba Iosif membri supleanţi cu drepturi egale la vot, iar şef de gardă permanent a fost numit Scridon Leon [*Ioan* – n.n.].

- Membrii bandei, împreună cu acuzatul Macavei Traian, trec apoi la depunerea jurământului de credinţă faţă de organizaţia subversivă şi aprobă şi Statutul, pe care le redactase comandantul lor, Dabija.

În vederea recrutării de noi membri în bandă şi întreprinderea de propagandă antidemocratică, precum şi de a se crea o stare de agitaţie în sânul populaţiei, comandantul lor, maiorul Dabija Nicolae a redactat apoi un manifest, intitulat „Proclamaţie”, cu care atât acuzatul Macavei Traian, ca şi ceilalţi membri din bandă au fost de acord. Manifestul

proclamaţie a fost publicat în aproximativ 30 exemplare, spre a fi răspândit în ţară, în special în masele mari, capitale de judeţ, prin curieri speciali.

Acuzatul Macavei Traian astfel grupează în jurul său şi a lui Dabija elemente neîmpăcate cu noua odine socială existentă în stat, recrutând pe Scridon Leon [*Ioan* – n.n.], Mihălţan Traian, Onea Titus, Raţiu Augustin, Bolfea Silvestru şi alţii, pe care i-a dus la Muntele Mare spre a le ajuta şi pune în practică planurile lor criminale.

În colaborare cu ceilalţi membri din bandă, acuzatul Macavei Traian a procurat armament necesar bandei: patru pistoale mitralieră, zece arme militare, cinci pistoale de buzunar şi circa 40 kg material exploziv; iar ca armament personal pe care acuzatul Macavei Traian îl avea asupra sa a fost: un pistol automat, două pistoale de mână, plus o armă militară ce o avea la Romul Ionuţ din com. Bucium.

Pentru procurarea de fonduri băneşti necesare bandei, la sfârşitul lunii decembrie 1948, acuzatul Macavei Traian, împreună cu Dabija Nicolae şi un grup din banda lor, au atacat Percepţia din Teiuş, jud. Alba. Banditţii fiind înarmaţi, au întrebuinţat acte de violenţă asupra persoanelor percepţiei, iar pe perceptorul Ciortea Titus, care s-a opus jafului, l-au împuşcat, rănindu-l grav, şi în acest mod au reuşit să ia din casa percepţiei suma de lei 310.000.

Din această sumă, fiecare bandit care a luat parte a primit câte 5.000 lei, afară de Bolfea Silvestru, care a primit 15.000 lei, pentru că el este acela care a făcut recunoaşterea percepţiei înainte de atac, apoi restul sumei a rămas la acuzatul Macavei Traian, în calitate de casier al organizaţiei subversive, şi din care a procurat pentru organizaţie: echipament, bocanci, alimente, rechizite de birou şi maşină de scris etc.

După acest atac banditesc, acuzatul Macavei Traian a trecut pe la şefii de organizaţii locale din comunele: Întregalde, Mogoş, Bucium şi Vârtop, unde a luat contact şi discutat cu Bolfea Silvestru, Crişan Vasile, Cosma Petru, Man Candin şi alte persoane în legătură cu organizaţia subversivă, apoi a urcat la sediul bandei din Muntele Mare.

Pentru adăpostirea bandei, membri ei, împreună cu acuzatul Macavei Traian, au construit în Muntele Mare două cabane, în luna ianuarie 1949, la 50 m departe una de alta, şi avea în plan procurarea pe orice cale de armament necesar pentru un efectiv de cel puţin 100 oameni din organizaţie.

În acest scop, acuzatul, ca şi ceilalţi bandiţi din Muntele Mare, coborau prin rotaţie, în mod obişnuit câte 4, la Întregalde, spre a se informa de la Bolfea Silvestru cum sunt organizate posturile de Miliţie, cum se mişcă Miliţia pe teren, cum sunt organizate organele de Securitate, informaţii de care banda avea nevoie în vederea viitoarelor atacuri pe care le plănuiau să le dea împotriva autorităţilor.

La cabanele din munte, unde era sediul bandei, bandiţii au organizat serviciul de pază după sistemul militar, în care scop membrii erau instruiţi cum să mânuiască armele, iar santinelele cum să dea alarma când ar fi încercuiţi de autorităţi. Totodată, au proiectat şi minarea terenului din jurul cabanelor.

În ziua de 4 martie 1949, banda subversivă din Muntele Mare fiind împresurată şi somată să se predea autorităţilor, membrii bandei s-au opus şi la ordinul dat de Dabija şi de acuzatul Macavei Traian au tras în trupele organelor forţei publice, omorând trei ostaşi şi rănind pe alţi şase ostaşi. Însăşi acuzatul Macavei Traian a tras în organele Securităţii cu pistolul mitralieră german şi 130 cartuşe ce le avea asupra sa, omorând un soldat.

Acuzatul Macavei Traian, reuşind să dispară din încercuirea din 4 martie 1949, se întâlneşte în pădure cu fratele său Macavei Alexandru şi cu Vandor Sabin şi încearcă să regrupeze elementele rămase de la Muntele Mare şi să pună din nou bazele unei organizaţii subversive teroriste, ce urma să dea atacuri diferite în regiunile de munte, atacând în acest scop maşinile ce transportau aur şi alimente pentru muncitorii de la minele de aur, ca şi maşinile cu autorităţile legale ce circulau prin acele direcţii. Fiind surprinşi în mai multe rânduri, Macavei Traian a deschis foc asupra autorităţilor de urmărire, reuşind în acest mod să dispară şi aşa a stat ascuns până la data când a fost prins, în septembrie 1949.

Faptele sunt recunoscute în totul de acuzat, prin răspunsurile sale consemnate în rezumat în interogatoriul de la şedinţă, filele 15-25 vol. III, ca şi la cercetările preliminare, filele 13-28 vol. I, şi ele se mai dovedesc şi cu declaraţiile martorilor Ciortea Titus, Munteanu Ana şi Buţuţui Viorica, audiaţi sub jurământ la şedinţă, filele 29-31 vol. III şi ale martorilor audiaţi la cercetările preliminare cuprinse în dos. vol. II la filele 4-37.

2) Acuzatul Vandor Sabin:

În luna august 1948, la propunerea lui Sandu Maxim şi a preotului Suciu Ioan [*Nicolae* – n.n.], acuzatul a acceptat să facă parte din organizaţia subversivă a acestora, admiţând să fie şeful nucleului din comuna Întregalde, jud. Alba.

În luna august 1948 se întâlneşte cu acuzatul Macavei Traian, care era însoţit de un individ îmbrăcat în haine militare, care era maiorul deblocat Dabija. Acuzatul îi conduce pe aceştia la fratele său Vandor Victor.

După câteva zile, acuzatul primeşte de la Pascu Cornel un pistol cu 72 focuri sovietic, un pistol mitralieră „Oriţa", un pistol mitralieră german şi una armă Z.B. şi 130 cartuşe. Pistoalele le-a dat mai târziu lui Pascu Cornel, iar restul armamentului, adică două pistoale şi arma Z.B., le-a dat lui Macavei Traian.

- A găzduit în mai multe rânduri şi alimentat pe fraţii Macavei şi alţi bandiţi din organizaţia de la Muntele Mare.

- În 6 martie 1949 primeşte în casa sa pe Nistor Ioan, Cristea Ovidiu şi Florinc Mihai, care se întâlnesc cu Maxim Alexandru şi discută aci despre atacul de la Percepţia din Teiuş. Cu această ocazie, dă mâncare bandiţilor, apoi pleacă împreună cu ei pentru a le indica drumul spre Muntele Capra. Trecând apoi pe la casa lui Pascu Cornel, se întâlneşte şi cu bandiţii Scridon Leon [*Ioan* – n.n.] şi Pascu Cornel, de la care află despre acţiunea din 4 martie 1949 întreprinsă de bandă în Muntele Mare contra autorităţilor de urmărire. Iar ca urmare, acuzatul îşi ia arma cu cele 130 cartuşe şi împreună cu Cristea Ovidiu dispare de la domiciliu, retrăgându-se în pădure.

Acuzatul stă astfel ascuns în pădure circa 4 săptămâni, în care timp se întâlneşte cu acuzatul Macavei Traian şi fratele acestuia Macavei Alexandru şi împreună fac anumite planuri, de a ataca maşina ce transporta aurul de la Roşia Montană la Brad, maşina ce ducea alimente şi alte materiale de consum pentru muncitorii din regiunea minieră, să atace de asemenea organele de Miliţie şi Securitate care îi urmăreau, iar în cele din urmă să pună bazele unei noi organizaţii teroriste, compusă din elementele rămase de la Muntele Mare şi altele din cei ostili regimului şi neîmpăcate cu orânduirea socialistă din R.P.R.

Acuzatul recunoaşte în totul faptele, atât la şedinţă (filele 26-28 vol. III), ca şi la cercetările preliminare, filele 45-53 vol. I, recunoaşteri care se coroborează şi cu cele declarate de coacuzatul Macavei Traian şi informatorii audiaţi la primele cercetări: Florinc

Mihai, Vandor Victor, Cristea Ovidiu şi Fuga Dumitru, prin declaraţiile acestora de la dos. vol. II.

În drept:

Având în vedere că acuzatul Macavei Traian a fost trimis în judecată pentru faptele de: „Delictul de port ilegal de arme”, prev. şi pen. de art. 32, 33, 35 Legea 190/947; „Crima de tâlhărie”, prev. şi pen. de art. 529, 531 pt. 3 şi 5 şi 532 pt. 2 C.P.; „Crima de omor”, prev. şi pen. de art. 463, 464 pt. 2 C.P. şi „Crima de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului”, prev. şi pen. de art. 209 pt. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c Legea 16/949;

Având în vedere că întrucât din starea de fapt reţinută în sarcina acuzatului, aşa cum s-a precizat mai sus, rezultă: că acuzatul a săvârşit crima de uneltire contra ordinii sociale şi a securităţii poporului, prin: iniţiere, organizare şi activare în organizaţie de tip fascist, prin constituire în bandă în scop terorist şi prin săvârşire de tâlhărie şi omor, în care scop a deţinut armament şi muniţii.

- Că pentru realizarea unui singur fapt material, acela de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului, cu scopul de a răsturna prin violenţă ordinea existentă în stat, acuzatul a violat în acelaşi timp mai multe texte ale legii penale, adică: „Portul ilegal de armament”, p. şi p. de art. 32, 33, 35 Legea 190/947, tâlhărie, p. şi pen. de art. 529, 531 şi 532 C.P. şi crima de omor, prev. şi pen. de art. 463, 464 C.P., comb. cu Legea 16/949;

Aşa fiind, instanţa aplicând sistemul absorbţiunii sau al necumulului, în baza art. 103 C.P. – în ceea ce priveşte motivarea sancţionării – reţine în sarcina acuzatului „Crima de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului”, prev. şi pen. de art. 209 pt. III C.P., comb. cu art. 1 Legea 16/949, prin absorbirea în acest fapt a delictului de port ilegal de arme, tâlhărie şi omor;

Având în vedere că din expunerea faptelor săvârşite de acuzat rezultă că sunt întrunite elementele constitutive ale crimei de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului, p. şi p. de art. 209, pt. III C.P., comb. cu art. 1, lit. c Legea 16/1949, deoarece:

- Există elementul material al infracţiunii, adică organizarea şi activarea în cadrul unei organizaţii de tip fascist-politice, cu scopul răsturnării prin violenţă a actualei ordini sociale din Republica Populară Română; în speţă: acuzatul a iniţiat, organizat şi activat în acea organizaţie subversivă de tip fascist politică paramilitară din Muntele Mare, în modul şi împrejurările descrise în starea de fapt precizată mai sus, cu scopul de a răsturna prin violenţă ordinea socială din stat, primejduind astfel securitatea Republicii Populare Române.

- Există şi elementul intenţional al infracţiunii, el rezultând din însăşi împrejurarea că acuzatul în mod voit a trecut – împreună cu fostul condamnat maior Dabija Nicolae – la iniţierea, constituirea şi organizarea acelei organizaţii subversive din Muntele Mare, a procurat armament şi materiale pentru organizaţie, a luat parte la jaful de la Percepţia din Teiuş spre a strâng în acest mod bani necesari organizaţiei, a recrutat membri şi a luat parte la atacul din 4 martie 1949 îndreptat contra trupelor Securităţii, trăgând cu armele în aceste trupe împreună cu membrii din organizaţia sa, de pe urma căreia au rezultat 3 morţi şi 6 răniţi [*din*] trupă, apoi, reuşind să dispară, şi-a continuat activitatea subversivă în mod voit şi conştient până în septembrie 1949, când a fost prins, ştiind că prin aceasta lucrează contra îndatoririi sale de cetăţean al R.P.R.

Având în vedere că o mare parte din activitatea acuzatului în cadrul organizaţiei subversive, ca şi atacul din 4 martie 1949 împotriva trupelor autorităţilor şi celelalte activităţi desfăşurate după această dată, până la prinderea sa, s-au săvârşit sub imperiul Legii 16/1949, urmează a se aplica şi agravanta prevăzută de această lege.

2) Considerând că sub raport penal faptele acuzatului Vandor Sabin întrunesc în totul elementele crimei de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului, p. şi p. de art. 209 pt. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c din Legea 16/1949, deoarece, aşa cum s-a precizat în starea de fapt, acuzatul în mod voit şi conştient s-a încadrat în organizaţia subversivă specificată mai sus, fiind şeful nucleului subversiv din comuna sa şi ajutând membrii organizaţiei cu arme şi muniţii, prin găzduirea şi alimentarea acestora, activitate ce şi-a desfăşurat-o în cea mai mare parte după punerea în aplicare a Legii 16 din ianuarie 1949, el ştiind că lucrează împotriva îndatoririi sale de cetăţean al Republicii Populare Române.

Pentru aceste motive, Tribunalul în parte în unire cu concluziile procurorului militar, cu unanimitate de voturi, declară culpabili pe acuzaţii: 1) Macavei Traian, din com. Bucium Montari, jud. Alba, şi 2) Vandor Sabin, din com. Întregalde, jud. Alba, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale şi împotriva securităţii poporului, prev. şi penat. de art. 209 pt. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c din legea 16/1949, prin absorbirea, în ce priveşte pe Macavei Traian, şi a delictului de port ilegal de arme, p. şi p. de art. 32, 33, 35 Legea 190/947, a crimei de tâlhărie, p. şi pen. de art. 529, 531 şi 532 C.P. şi a crimei de omor, p. şi p. de art. 463, 464 pt. 2 C.P.

Cu unanimitate de voturi declară că sunt circumstanţe atenuante în ce priveşte pe Vandor Sabin şi nu sunt circumstanţe atenuate în ce priveşte pe Macavei Traian; aceasta întrucât Vandor Sabin fiind ţăran simplu, cu trecut nepătat şi fără posibilitatea de a-şi ridica nivelul politic şi cultural, în activitatea sa a fost mai mult influenţat de adevăraţii duşmani ai poporului care mişunau în regiune pentru a captura elemente inconştiente în organizaţii îndreptate contra statului.

În consecinţă:

Tribunalul, în numele legii, hotărăşte

Cu unanimitate de voturi, făcând aplicaţiunea art. 209 pt. III C.P., comb. cu art. 1 lit. c din Legea 16/1949, art. 304 şi 463 C.J.M. şi Legea 212/1948, iar pentru Vandor Sabin şi art. 157 C.P., îi condamnă:

1) Pe Macavei Traian: la moarte prin împuşcare şi confiscarea averii;

2) Pe Vandor Sabin: la muncă silnică pe viaţă, la 10 (zece) ani degradare civică şi confiscarea averii*.

Se confiscă corpurile delicte în cauză.

Se socoteşte detenţiunea preventivă cu începere de la 20 septembrie 1949 pentru Macavei Traian şi din 8 februarie 1950 pentru Vandor Sabin.

---

* Adnotare: „*Prin Decretul nr. 5/3 ianuarie 1963 a Consiliului de Stat a R.P.R. a fost graţiat de restul pedepsei. Prin Decretul 4/1965 se graţiază şi pedeapsa complementară presupusă de art. 58 pct. 1 C.P.*”. În fapt, Decretul nr. 5/3 ianuarie 1963 prevedea doar comutarea pedepsei în 25 de ani muncă silnică. Se stipula însă şi restituirea averii confiscate. A fost eliberat din penitenciar la 24 iunie 1964, în baza Decretului nr. 310/10 iunie 1964 (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 5, nenumerotat).

Tribunalul, reintrând apoi în şedinţă publică, preşedintele, conform art. 299 C.J.M., a dat citire dispozitivului de mai sus. Cu drept de recurs în termen de 4 zile la Curtea Militară de Casare şi Justiţie.

Dată şi citită în şedinţă publică astăzi, 18 iulie 1950.

Dăm putere şi ordonăm tuturor agenţilor forţei publice de a executa această sentinţă, tuturor procurorilor pentru aducerea ei la îndeplinire, comandanţilor şi ofiţerilor forţei publice de a da ajutorul legalmente cerut.

Prezenta sentinţă s-a semnat de noi

Preşedinte Maior magistrat Bica Liviu Grefier Şef I-a Lupu Manole	Membri:	Maior magistrat Pasăre Teodor Maior combatant Mageriu Ioan Căpitan combatant Făgurel Gheorghe Locotenent combatant Dragu Dumitru

Proces-verbal

Astăzi, 18 luna iulie anul 1950.

Sentinţa de faţă s-a citit condamnatului de noi, grefierul tribunalului, în prezenţa domnului procuror militar, care l-a încunoştinţat că are drept de recurs la Curtea Militară de Casare şi Justiţie, conform art. 349-351 C.J.M., în termen de 2 zile, art. 405 C.J.M.

Această citire s-a făcut în prezenţa gărzii sub arme.

Procuror militar Căpitan magistrat Stoica Grigore	Grefier Şef I-a Lupu Manole

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 3, f. 33-36.

198

1950 iulie 18. Sinteză întocmită de şeful Biroului Securităţii Poporului Câmpeni referitoare la acţiunile întreprinse pentru prinderea lui Traian Ihuţ, Nicolae Salagea şi Leon Şuşman

Biroul Securităţii Poporului Câmpeni

Sinteza

Problemei bande din munţi, în perioada de la 18 iunie 1950 până la 18 iulie 1950.

La ceea ce priveşte pe Ihuţ Traian şi Salagea Nicolae „Mişu”, până la 16 iunie 1950 au circulat pe Valea Dobrei – Bistra, întâlnindu-se cu numita Prigoană Fica şi Dura Ana, stând cu ele de vorbă, dându-le ţuică să bea, pentru care fapt au fost aduse la Miliţie, cercetate de către Securitate, recunoscând că într-adevăr s-au întâlnit şi au vorbit cu aceşti

fugari, au fost instruite în această problemă şi puse în libertate. Cazul de mai sus a fost raportat de către noi cu nr. 1.202 din 15 iunie 1950.

Între 15 şi 20 iunie 1950 susnumiţii au trecut Arieşul în locul numit Vârşii Mici – Bistra, în teren păduros favorabil pentru ei, unde uşor se pot deplasa şi înspre Roşia Montană – Alba, unde au fost semnalaţi şi de Biroul de Securitate Abrud, jud. Alba. În acest loc s-au instalat posturi fixe pentru prinderea lor, însă nu au dat rezultate, posturile fiind descoperite din cauza miliţienilor, care s-au demascat ieşind din pădure, intrând pe la diferite case. Fugarii de mai sus au diferite costume de haine cu care se îmbracă când circulă dintr-un loc într-altul. În ziua de 21 iunie 1950, fugarii de mai sus, precum încă unul care avea o barbă mare, au fost la femeia Teoc Lina, din comuna Certege, în timpul nopţii, cerându-i să-i lase în casă. Cel care avea barbă se presupune că ar fi Bodea Teodor, zis Barna. Cazul a fost raportat de către noi cu raportul nr. 1.245 din 21 iunie 1950.

În ziua de 26 iunie 1950, susnumiţii fugari au fost văzuţi de către pădurarul Boncuţ Nicolae, care a fost în serviciu la Vârşii Mici, locul numit Dealul Bistreanului, unde pădurarul l-a recunoscut pe cel cu barbă că era numitul Barna, ei erau la o distanţă de 30-40 m, într-un desiş, de unde l-au pândit pe acesta până a trecut de ei. Acestea ne-au fost aduse la cunoştinţă de susnumitul pădurar, care a fost instruit de noi de a urmări îndeaproape aceşti fugari, însă cu toate măsurile luate rezultatul a fost negativ, cazul a fost raportat cu raportul nostru nr. 1.283 din 29 iunie 1950.

În ziua de 30 iunie 1950, la orele 20 şi 21 minute, femeia lui Paven Dumitru „Ţoneu”, din Sohodol – Vârşi, pe când stătea cu vaca la păşune, a fost somată de către un individ care declară că era cu barbă mare, în acelaşi timp femeia a mai văzut încă 4 indivizi care stăteau jos la marginea pădurii. Măsuri de urmărire şi posturi fixe s-a luat, însă rezultatul a fost negativ. Cazul a fost raportat de noi cu raportul nr. 1.338 din 5 iulie 1950.

Din informaţiile primite până la data de 11 iulie 1950, [*ştim*] de fugarii de mai sus că în momentul când noi căutăm prin aceste locuri ei se retrag în Muntele Mare, sub Vânătu, la locul numit Mărunţul şi că acolo ar mai fi fugari ofiţeri deblocaţi din armată.

În ziua de 16 iulie 1950, la locul numit Bogdan, lângă Muntele Tina, în timp de numitul Bota Nicolae, în etate de 62 ani, venea de la Valea Ierii prin pădure, a fost somat de către un individ, după descrierea lui cum era îmbrăcat şi statura ce avea se presupune că era Ihuţ Traian, unde i-a luat la acest cetăţean suma de lei 7.800, l-a lovit cu pumnul în piept spunându-i să plece, iar acel individ a dispărut în pădure.

Acţiunea informativă continuă pentru prinderea lor, fiind întrebuinţate toate mijlocele care ne stau la îndemână.

În ceea ce priveşte banda lui Şuşman Leon, după cum suntem informaţi că în prezent Şuşman nu se află în această regiune, este plecat în regiunea Cluj sau Turda, unde această informaţie a fost dată de către susnumitul Petre a Bituşii, din Beleş – Cluj, care susnumitul a fost un an de zile în banda lui Şuşman, garantând că în termen de două luni are să ni-l dea pe mână pe Şuşman dacă nu i se va lua un firez de tăiat scânduri pe care îl are în locul numit Bortiţa (Apa Caldă), Beleş – Cluj, care păduri sunt administrate de către Ocolul Silvic Albac, fiind situate pe teritoriul judeţului Cluj. Cazul de mai sus a fost raportat de către noi cu raportul nr. 1.343 din 11 iulie 1950, în această problemă, unde sunt indicate o serie de persoane cunoscute că ar avea legătură şi ar alimenta pe Şuşman. Pentru clarificarea şi verificarea acestor informaţii a plecat tov. locotenent Sabău Florea împreună cu informatorul nostru, sub titlul de inspector silvic, în pădure, unde rezultatul îl vom raporta.

În afară de banda Şuşman şi fugarii Ihuţ şi Mişu, alte bande nu ni s-au semnalat, iar în ceea ce priveşte cei rămaşi din U.M. nu s-au prezentat nici unul, stau fugiţi prin diferite locuri izolaţi, unde suntem în curs pentru prinderea lor.

Sublocotenent de Securitate
Vociu Octavian

A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 44, f. 74-75.

199

[*1950 august*]. Memoriul Eugeniei Bumbaş (sora lui Traian Macavei) adresat Prezidiului M.A.N. prin care cerea comutarea pedepsei fratelui său

Înalt Prezidiu

Subsemnata Eugenia Bumbaş, domiciliată în oraşul Baia Mare (jud. Satu Mare), Colonia 23 August, sora condamnatului Macavei Traian, cu profund respect vă rog să binevoiţi a dispune comutarea pedepsei cu moartea la care a fost condamnat fratele meu, prin Sentinţa nr. 312/1950, pronunţată de Tribunalul Militar Sibiu, la muncă silnică pe viaţă.

Sentinţa a rămas definitivă prin respingerea recursului de Curtea Militară de Casare şi Justiţie.

Apelez la clemenţa Înaltului Prezidiu în numele meu personal şi în numele mamei condamnatului, în vârstă astăzi de 78 ani, în speranţa că strigătul nostru de durere va fi ascultat. Avem convingerea nestrămutată că gestul de clemenţă al Înaltului Prezidiu va avea darul să readucă pe drumul drept al muncii fratele meu Macavei Traian, specialist conductor industrial, cu studii speciale făcute în străinătate. Chiar în închisoare fiind, va şti să se facă util ţării spre a se reabilita ca să fie, în viitor, un element folositor Republicii Populare Române.

Trăiască Republica Populară Română!

Bumbaş Eugenia

Înaltului Prezidiu al Republicii Populare Române.

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 3, f. 56.

200

1950 septembrie 3. Raport al D.R.S.P Cluj către D.G.S.P. referitor la uciderea lui Nicolae Salagea (Mişu)

Direcţia Regională a Securităţii Poporului Cluj
[*Nr.*] 52/48.215
3 septembrie 1950

Către
Direcţia Generală a Securităţii Poporului
București

Raportăm că în ziua de 2 septembrie 1950, orele 8^{30}, s-a prezentat la Biroul Securităţii Poporului Câmpeni informatorul Salagea Iosif, văr cu fugarul Salagea Nicolae, zis Mişu, care ne-a informat că în noaptea de 1 spre 2 septembrie a.c. fugarul Salagea Nicolae a luat legătura cu soţia sa Elena, căreia i-a dat bani pentru a face diferite cumpărături din Câmpeni, unde era târg săptămânal, iar cele cumpărate să le ducă la şura părăsită a lui Ancău Sofica, situată în Dealul Capsei, regiunea Muntele Mare, din raza comunei Bistra, la o distanţă de cca 14 km de comună, unde va aştepta fugarul Salagea.

Soţia fugarului Salagea a fost instruită de către Serviciul Securităţii Turda ca atunci când va apare fugarul să anunţe Securitatea, fapt ce a şi făcut, întrucât în cursul zilei de 2 septembrie aceasta s-a dus la informatorul Salagea Iosif spunându-i să meargă de urgenţă la Securitatea Câmpeni şi să anunţe că Mişu se află în şura arătată mai sus.

Informatorul a anunţat Biroul Securităţii Câmpeni după care s-a format o echipă compusă din 6 tov. de Securitate şi 6 de Miliţie, care sub conducerea tov. maior Kovács s-a deplasat la faţa locului înconjurând obiectivul, iar o echipă formată din 3 organe de Securitate şi 2 de Miliţie s-au apropiat de şură.

Tov. locotenent Vociu Octavian a spart uşa intrând în şură, dar nu a găsit pe nimeni, după care a intrat în grajd însoţit de sublocotenentul de Miliţie Nagy Ştefan, însă după verificarea minuţioasă a şurii şi a grajdului nu s-a găsit fugarul, după care s-a trecut la verificarea podului trimiţând sus pe sora banditului, care a anunţat că în pod nu este nimeni. Pentru a verifica acest lucru, sergentul de Securitate Crişan D. Gavrilă s-a urcat în pod şi la un moment dat banditul Salagea, care era bine camuflat într-un colţ întunecos al podului, a tras un foc de armă împuşcând mortal pe sergentul Crişan D. Gavrilă, iar cu al doilea foc a rănit pe plutonierul major de Miliţie Şandor Vasile, şeful Postului de Miliţie Bistra, în obrazul drept.

După aceasta, fugarul a sărit din pod şi a fugit înspre pădure, însă tovarăşii care erau postaţi în jurul obiectivului au deschis foc asupra banditului, iar la cca 50 metri distanţă de grajd a fost împuşcat mortal de organele noastre de Securitate, căzând jos.

Pentru a-l prinde viu pe bandit, un organ de-al nostru s-a dus la el, dar acesta a scos baioneta ce o avea asupra lui cu scopul de a străpunge organul nostru, dar nu a reuşit întrucât era slăbit de puteri şi a încetat din viaţă.

După terminarea acţiunii, plutonierul major de Miliţie Şandor Vasile a fost transportat la Spitalul din Câmpeni, unde după afirmaţiile medicilor este în afară de orice pericol.

De asemenea, a fost transportat la Spitalul din Câmpeni tov. sergent de Securitate Crişan D. Gavrilă, luându-se măsurile necesare în vederea înmormântării lui.

Arma Z.B. cu 37 cartuşe cu care a acţionat banditul se găseşte la Serviciul de Securitate Turda, precum şi cei 9.960 lei găsiţi asupra banditului şi care bani au rezultat din jefuirea cetăţenilor la locul numit Daniş.

Colonel de Securitate
Patriciu Mihai

Locotenent major de Securitate
Beiner Sigy

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 204-205.

201

1950 octombrie 4. Adresă a D.R.S.P. Sibiu către D.R.S.P. Cluj
privind sinuciderea lui Iosif Clamba

Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 116/21.610 din 4 octombrie 1950

Către
Direcţiunea Regională a Securităţii Poporului Cluj
– Spre ştiinţa D.G.S.P. –

La adresa dvs. nr. 116/50.577 din 15 septembrie 1950 privitor la numitul Clmba Iosif, vă comunicăm următoarele:

Susnumitul, într-adevăr a făcut parte din banda lui Dabija Nicolae şi nu a fost prins cu ocazia depistării bandei, reuşind să fugă.

Identificarea locului unde se ascundea a fost făcută de noi informativ, iar în ziua de 23/24 septembrie 1949, în urma unei acţiuni de încercuire efectuată de organele de Miliţie, cel în cauză a fost găsit mort (prin sinucidere) pe teritoriul Postului de Miliţie Ponor, jud. Alba.

Menţionăm că încercuirea s-a făcut pentru prinderea lui.

Căpitan de Securitate
Moldor Lucian

Locotenent major de Securitate
Mathe Emeric

A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 85.

202

1950 octombrie 23. Raport al D.R.S.P. Sibiu către D.G.S.P. referitor
la desfăşurarea execuţiei lui Traian Macavei

Direcţia Regională a Securităţii Poporului Sibiu
Nr. 51/40.177 din 23 octombrie 1950

Către
Direcţiunea Generală a Securităţii Poporului
Bucureşti
(Tov. colonel Dulgheru)

Urmare raportului nostru numărul de mai sus, din 28 septembrie 1950, referitor la banditul Macavei Traian, care a fost condamnat de Tribunalul Militar Sibiu, prin Sentinţa nr. 312/1950, la moarte prin împuşcare, raportăm:

Întrucât prin respingerea cererii de graţiere ce susnumitul a făcut-o, sentinţa rămânându-i executorie, în seara zilei de 11 octombrie 1950, la orele 23[30], a fost ridicat din Penitenciarul Civil Sibiu şi fără a i se spune motivul pentru care a fost scos din penitenciar a fost transportat de către organele noastre la locul execuţiei.

La locul execuţiei a fost aşezat în faţa tov. procuror şi grefier al Tribunalului Militar Sibiu, care i-a făcut cunoscut că i s-a respins cererea de graţiere şi astfel sentinţa îi va rămâne executorie. Din partea autorităţilor cerându-i-se ultima dorinţă, a spus că vrea să i se arate fotografia cu soţia şi copii şi întrucât la Penitenciarul Civil Sibiu i se găsesc bijuteriile ce le-a avut asupra lui acestea să fie împărţite în părţi egale copiilor. Dându-i-se voie să scrie o scrisoare către familie, a scris următoarea scrisoare: „11 octombrie 1950. Scumpii mei şi micuţa mea dulce, din faţa mormântului meu. Vă cer iertare şi vă trimit ultimul meu salut, de asemenea tuturor ce mă cunosc. «Trăiască Patria!». Traian”.

După aceasta a fost condus în faţa plutonului de execuţie, legat la ochi şi în momentul când tov. nostru îl lega s-a exprimat că nu e nevoie să-l lege la ochi, fără a i se îndeplini această dorinţă. Plutonul de execuţie a deschis foc, după care doctorul legist a confirmat moartea celui executat.

Plutonul de execuţie a fost format din 10 miliţieni elevi, care terminaseră cursurile de pregătire de subofiţeri de Miliţie. Comanda acestui pluton de execuţie a avut-o tov. locotenent de Miliţie Ciotai.

Cadavrul a fost transportat de la locul execuţiei şi îngropat de către organele de Miliţie şi Securitate, sub supravegherea directă a noastră.

Execuţia a decurs în ordine, asistenţi fiind organele competente ale Tribunalului Militar Sibiu şi Tribunalului Civil Sibiu, precum şi medicul legist.

Paza, atât la locul execuţiei, cât şi la locul unde a fost înmormântat cadavrul, a fost asigurată de către organele noastre, care au fost ajutate de către organele de Miliţie.

Locotenent-colonel de Securitate	Locotenent major de Securitate
Gheorghe Crăciun	Nistor Victor

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 3, f. 156-157.

203

1951 iulie 16. Proces-verbal de confiscare a averii lui Sabin Vandor

Republica Populară Română
Corpul Portăreilor Tribunalului Alba
Nr. Dos. 61/1951

Proces-verbal nr. 60

Astăzi, anul 1951, luna iulie, ziua 16, la orele 13[35].

Noi, Ioan I. Zaiţa, portărel principal pe lângă Tribunalul Alba, domiciliat în Alba Iulia, strada Bucureşti, nr. 5.

Având în vedere adresa Tribunalului Alba cu nr. Div. 1.426/1951, cu care ne trimite spre executare sentinţa cu nr. 312/1950, în extras, a Tribunalului Militar Sibiu, prin care s-a dispus confiscarea averii condamnatului Vandor Sabin, plugar, din comuna Întregalde.

Astăzi, data şi ora sus arătată, ne-am transportat în comuna Întregalde, asistat fiind de tovarăşul Simescu Gheorghe, şeful Secţiei comerciale de la Sfatul popular al raionului Alba, la Sfatul popular al comunei respective, unde în asistenţa tovarăşului preşedinte al Sfatului popular, Haţegan Mafteiu, şi şeful Postului de Miliţie al comunei Întregalde, am procedat la inventarierea averii numitului condamnat, după cum urmează:

Avere imobiliară:

a) teren arabil în suprafaţă de 7 hectare, b) fânaţe naturale la 6,70 ha, c) păşuni-islaz de 11,80 ha, d) livezi cu pomi de 0,25 ha, e) pădure de 15,50 ha, f) teren neproductiv de 1,50 ha.

Una casă construită din lemn, acoperită cu şindrilă, compusă din trei camere şi una cameră de alimente, pivniţă sub casă, una bucătărie pentru vară din lemn acoperită cu şindrilă, un coteţ pentru porci din lemn acoperit cu şindrilă, un grajd din lemn acoperit cu paie cu două încăperi, apoi una şură acoperită cu paie la locul numit „Trăuas” şi una şură la Fântânele în 1/4 parte din lemn acoperită cu paie, conform Foaiei Cadastrale n. 689, a casei cu nr. 211.

Inventar agricol

Un plug de lemn uzat, un motor Deutz 8 H putere, una tobă pentru treierat şi un ciur în stare de funcţionare, un trior în stare de funcţionare, un cazan pentru fiert rachiu cu o capacitate de 80 litri în stare de funcţionare şi doi stupi cu albine primitivi.

Toată această avere mai sus arătată, după cererea reprezentantului Sfatului popular al raionului Alba, s-a predat în administrarea Sfatului popular al comunei Întregalde, conform Decretului nr. 405 din anul 1950.

Numitul condamnat Vandor Sabin, prin sentinţa mai sus arătată, pe lângă condamnarea la muncă silnică pe viaţă, a fost condamnat şi la confiscarea averii ce o posedă, care astăzi a fost confiscată de noi.

Drept care s-a dresat acest proces-verbal semnat de noi şi de părţile care au fost de faţă, care se va înainta Tribunalului Alba, pentru a fi înaintat Tribunalului Militar Sibiu, două exemplare se va trimite Sfatului popular al raionului Alba, iar unul se va păstra la dosarul cauzei.

Operaţiune care a luat sfârşit la orele 16.

Portărel principal
Ioan I. Zaiţa
Preşedintele Sfatului popular
al comunei Întregalde
Haţegan Mafteiu

Delegatul Sfatului popular al raionului Alba
Simescu Gheorghe
Şeful Postului de Miliţie Întregalde
Sergent de Miliţie
Enăşescu Constantin

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 3, f. 77.

1952 august 7. Raport al Serviciului Raional Turda privind descoperirea şi asasinarea lui Traian Ihuţ

Serviciul Securităţii Statului Turda

Nr. 314/35.126
7 august 1952

Către
Direcţiunea Regională a Securităţii Statului Cluj

Conform ordinului dvs. nr. 314/86.784 din 11 iunie 1952, pentru a întocmi şi înainta un plan de muncă în vederea depistării banditului Ihuţ Traian, de la Bistra Câmpeni, care plan a fost întocmit şi înaintat cu raportul nostru nr. 314/34.032 din 19 iunie a.c., care sa făcut[376] o eşire în teren în regiunea Muntelui Mare, Muntele Băişori, recrutânduse un număr de 11 informatori din ciobani dela oi, muncitori de pădure şi pădurari, cu scopul prinderii banditului Ihuţu, astfel sa îndreptat atenţia mai mare şi sa luat măsurile conform ordinului dvs.

Urmare raportului nostru nr. 314/35.126 din 1 august a.c. cu privire la banditul Ihuţ, în care în ziua de 3 august a.c. am fost sesizaţi de către Miliţia Turda că la ei sa prezentat ciobanul Munteanu Dumitru, aducând la cunoştinţă că în anul trecut când a fost la munte a fost jefuit luânduise un cias de buzunar de către banditul Ihuţ Traian, iar în data de mai sus a venit dela munte ciobanul Dobrotă Victor, după alimente la stăpânul lor Ghişa Gheorghe, din Turda, unde acest Dobrotă ia spus lui Munteanu că dacăi dă 400 lei dânsul îi face rost de ciasul furat de către bandit anul trecut, fapt ce sau înţeles, Munteanu ia dat suma de 200 lei urmând ca restul săi dea bani sau una oie cu un miel, unde Dobrotă a scos ciasul din curea şi la dat lui Munteanu, unde în acel moment ia spus lui Munteanu că el în scurt timp va prinde banditul viu sau mort unde îl va preda pe mâna organelor de Securitate.

În urma celor semnalate de către Munteanu, la Miliţie a fost adus de către Miliţie ciobanul Dobrotă şi anchetat, însă în urma anchetei făcute de către ei nu a recunoscut nimic, dând şi o declaraţie în acest sens.

Ne recunoscând la Miliţie cele de mai sus, susnumitul cioban Dobrotă a fost adus la Securitate şi anchetat, în urma cărui fapt a recunoscut şi a declarat că întradevăr îl cunoaşte pe banditul Ihuţ Traian, întrucât de 4 ori a fost în luna iunie şi iulie la coliba lui, unde în cele din urmă a cumpărat ciasul lui Munteanu dela bandit cu 400 lei, în care ia dat 350, urmând ca restul săi dea în luna aceasta când se va întâlni.

Find cercetat amănunţit dece nu a denunţat acest fapt, a declarat şi susţine că dânsul merge la Securitate să denunţe pentru a nu intra în situaţii neplăcute, unde stăpâni lui, Ghişa Gheorghe şi Dăncilă Nicolae, la sfătuit ca să nu anunţe, întrucât au să cadă ei la apă, însă să facă în aşa fel ca săl omoare, săi dea cu bota în cap, să nu mai ştie nimenea.

În urma anchetei ciobanului Dobrotă, care era şi recrutat ca informatori când am ieşit în teren, şi faţă de greşala lui că nu a adus la cunoştinţă că dânsul ştie de bandit, ci a vrut ca săl prindă, el arătândui marea greşală şi fapta ce a comiso, şia luat angajament dacă

[376] Documentul respectă întocmai ortografia textului original.

va fi ertat şi lăsat liber, săşi mai vadă cei 4 copii, întrucât este sărac, dânsul îşi va da tot interesul şi ne va pune în mână pe bandit, întrucât aşteaptă ca să vie săi dea restul de bani.

În urma acestora, tov. locotenent major Puşcaşi, locţiitorul politic al Miliţiei Turda, în care am lucrat împreună cele de mai sus, nu a fost de acord, dând ordin să fie arestaţi toţi ciobanii şi anchetaţi, pentru ca în felul acesta să prindem legîturile şi pe urmă banditul, în care scop a şi dat ordin ca o parte din ciobani să fie arestaţi pentru cercetări, iar ciobanul Dobrotă să nu ise mai dea drumul.

Văzând aceste, deşi susţinem punctul nostru de vedere, ne find aici nici tov. comandant al Serviciului Turda şi nici locţiitorul dânsului ca să mă pot consfătui, ce este de făcut imediat, am telefonat la D.R.S.S. Cluj, ca să raportez tov. colonel sau tov. căpitan sau tov. Vancea, ne găsind nici acolo pe nimenea, am raportat tov. locotenent Sechei[377], dela Secţia Politică, cele raportate mai sus, cât şi felul în care Miliţia intenţiona să facă, cât şi punctul nostru de vedere, de a nu aresta ciobani, ci să acţionăm, astfel tov. locotenent Sechei mia dat ordin ca să nu arestăm nici un cioban, ci să stăm bine de vorbă cu ciobanul Dobrotă Victor şi dacă vom constata că este sincer şi ne va pune în mână pe banditul Ihuţu, atunci să formăm o echipă şi chiar în aceia noapte să plecăm în munte să facem un post capcană însă cu multă atenţie ca să nu fim trădaţi de către ciobani.

În urma celor spuse de tov. locotenent Sechei, iam inpus punctul de vedere al nostru tov. locotenent major Puşcaşi de la Miliţie, unde la urmă a rămas aşa cum noi am hotărât, fără ca ciobani să fie arestaţi.

Ajuns imediat la această concluzie asupra felului de acţiune, a venit din teren şi tov. sublocotenent Tăuţan, locţiitorul tov. comandant, unde am hotărât împreună pe cine să fie trimis în această misiune, unde şi dânsul a fost de acord să formăm o echipă de 3 persoane, din tov. miliţian Trifu Iacob, sergent din Miliţia Turda, şeful Postului de Miliţie din com. Muntele Băişorii, sergent major Cosac Stelian, iar şeful echipei un tovarăş locotenent de la noi, astfel echipa sa pregătit, înarmânduse cu pistoale automate şi grenade, îmbrăcaţi ciobani cu cojoace şi haine ţărăneşti, care în noaptea de 2 august 1952, împreună cu ciobanul Dobrotă Victor, neam deplasat în Muntele Mare, locul numit Vânătul, la o distanţă de 15-20 km de comuna Muntele Băişori, la o distanţă de 4 km de locul Prislop, între terenurile raionului Câmpeni şi Turda, a cărui loc aparţine de comuna Valea Ierii Turda, unde odată ajunşi la stâna de oi, la colibă, acolo mai era încă 3 ciobani, Bogdanu Ioan, Iancu Gheorghe şi Bara Ioan, adunândui pe toţi în colibă, leam spus scopul veniri noastre acolo, instruindui pe toţi de anu spune la nimeni cine este în colibă şi tot odată a fost instruiţi ce au de făcut, iar în caz că nu vor fi sinceri şi nu ne vor ajuta în vederea prinderii banditului, atunci toţi vor fi arestaţi şi se vor lua cele mai aspre măsuri contra lor, în urma cărui fapt ciobani de mai sus şiau luat angajamente şi toţi neau asigurat că ei au să ne ajute săl prindem.

După ce am făcut planul în colibă, a doua zi ciobani au fost împărţiţi cu oile în diferite direcţii prin locurile unde ei a declarat că umblă banditul, iar unul din ciobani a rămas permanent cu noi la colibă, întrucât noi neam postat în colibă ne eşind afară chiar nici pentru nevoile noastre pentru a nu ne vedea cineva, mai bun după indicaţiile ciobanilor banditul când venea la colibă stătea între margine de pădure oare întregi şi pândea dacă este ceva mişcare la colibă sau este cineva străin, astfel că am păstrat această conspirativitate.

[377] Este vorba de lt. Székely Martin, locțiitor politic al D.R.S. Cluj.

După instalarea noastră în colibă zi şi noapte am făcut de rând de planton cu armele încărcate, aşteptând în fiecare zi rezultatele ciobanilor când se întorceau seara cu oile de prin pădure şi din munte, însă în zilele de 2-3-4 şi 5 august a.c. nu a fost rezultate sau informaţii asupra banditului.

Astfel că în ziua de 5 august a.c. la orele 9 seara când au venit ciobani cu oile, făcând mâncare şi mâncau în faţa colibei, sa auzit lătrând câini dela oi deasupra colbei unde eram noi postaţi atunci iam spus lui Dobrotă să meargă să vadă cine este acolo de aşa bat câini, sa dus şi nu a venit cca 15 minute, după care vine şimi spune tov. locotenent banditul este aici sus, a venit la noi şi mia spus că cine este la colibă, iam spus că numai noi ciobani mâncăm, unde banditul ia spus să lege câini, iar ciobani săi facă vânt să meargă la oi şi să rămâie numai el singur şi după aceasta săl aştepte că vine la colibă.

După care ciobanul Dobrotă aşa a făcut a aranjat toate, iar după vreo câteva minute, circa iar la 15 minute, unde noi deja eram pregătiţi în colibă, pistoalele încărcate cu grijă şi astam ca să vie banditul. După care am văzut la lună cum banditul vine dela deal în dreptul colibei la 30 de metri lângă staolul de oi şi a început ca să vorbească cu ciobanul Dobrotă, în acel timp am văzut la bandit arma după mână, raniţa în spate şi după felul cum era s-a putut constata că întradevăr este banditul.

În urma discuţiilor care lea avut cu banditul ciobanul văd că vine în stână şi în şoapte îmi spune că banditul a cerut ca săi dea să mănânce zăr, lapte acru dintrun burduf de oie, iam spus să fie atent şi săl atragă mai aproape de colibă, astfel între timp banditul sa apropiat cca 5 metri de stână şi iar sa întors la staolul de oi la o distanţă de 20 de metri în dreapta colibei unde eram noi. În momentul când ciobanul a eşit afară cu burduful cu zăr şi se necăjea ca săl desfacă să ia zărul, banditul sa apropiat de colibă, dar foarte încet, cu arma în mână, venit până la 2 metri în colţul colibei unde noi eram pregătiţi, astfel în acel moment, find în poziţie de tragere gata pregătiţi în colibă, am deschis foc automat asupra lui[378], care la primele lovituri a şi căzut jos, în urma cărui fapt am mai tras câteva rafale şi focuri de arme, unde noi am eşit afară şi lam găsit culcat jos cu faţa la pământ chiar în acel loc, ne având timp ca să mai facă nici un pas, am stat lângă el însă era în nesimţire, mort, iar arma lângă el.

Verificând din nou dacă este banditul sau nu şi întradevăr am constatat că este banditul Ihuţ Traian.

Cercetând lucrurile ce are leam găsit următoarele: una armă militară Z.B. serie 12.561, încărcată cu 5 cartuşe, unde 1 cartuş era pe ţeavă, iar 12 cartuşe întro geantă mică sub formă de port hart de piele, bani 840, dintre care s-au dat 200 lei ciobanului Dobrotă

[378] Într-un raport ulterior al Secţiei Raionale Turda, momentul este redat puţin diferit, organele de Securitate încercând să ascundă crima pe casre au comis-o: „banditul a încercat de două ori să plece, însă cu ajutorul ciobanului a mai fost reţinut să rămână, iar echipa ce se afla în colibă neavând altă posibilitate a deschis foc şi din prima rafală banditul a căzut mortal, fiind lovit de 3 cartuşe în regiunea inimii” (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 24). Uciderea lui Traian Ihuţ este prezentată astfel ca fiind sigura soluţie posibilă, deşi este evident faptul că el putea fi foarte uşor capturat, acesta fiind la doar doi metri de atacatori. De altfel, echipa condusă de locotenentul Vociu a tras direct în zona inimii lui Traian Ihuţ (fapt confirmat şi de raportul medico-legal), neîncercând nici măcar să-l rănească pentru a fi siguri că-l pot aresta. Trebuie amintit şi faptul că Traian Ihuţ nu se făcea vinovat de nici o infracţiune majoră, astfel încât dacă era arestat el ar fi scăpat cu câţiva ani de detenţie.

Victor[379], una 100 lei ciobanului Ianc Gheorghe şi una sută ciobanului Bara Iancu, care nea dat tot concursul şi ajutorul în vederea prinderii banditului Ihuţ, sa mai găsit un pormoneu de piele, una raniţă sport, una pătură, un cias de buzunar, însă a fost perforat de către cartuşe care a trecut prin el, una carte de rugăciuni, un brici de bărberit, un port briceag şi briceag, una perie de dinţi, un sac cu 2 kg făină de mămăligă, una pensulă de bărberit, 200 grame deteteu, una tigaie de făcut mâncare, un diob de brânză.

Astfel că după operaţia de mai sus raportată care sa întâmplat între orele 21[30] şi 22 seara, am luat măsuri de pază atât dintre noi cât şi ciobani, în vederea dacă nu cumva să mai fie bandiţi să fim atacaţi, iar tov. locotenent împreună cu ciobanul Dobrotă au venit la Sfatul Popular al comunei Muntele Băişori, unde am raportat cele întâmplate Serviciul Raional de Securitate Turda, ca şi Miliţiei locale, pentru a trimite o comisie şi fotograf ca să constate cele de mai sus arătate.

Astfel că a venit în ziua de 6 august 1952 tovarăşi din partea Securităţii şi Miliţiei, unde sa constatat cele raportate mai sus, a fost fotografiat în toate poziţiile.

În urma celor de mai sus, sa stat din nou cu ciobani şi sa luat măsuri pentru a identifica legături, ca elementele de sprijin sau alţi bandiţi care eventual sar interesa de soarta banditului Ihuţ.

Locotenent major de Securitate — Locotenent de Securitate
Moraru Ioan — Vociu Octavian

[*Rezoluţie*:]

3. Raport D.G.S.S. (Buletin) şi apoi detaliat. Se va continua acţiunea informativă pentru identificarea gazdelor şi a elementelor de sprijin.

[indescifrabil]

A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 18-20.

---

379 Pe lângă această recompensă de sânge, Dobrotă Victor avea să se bucure şi de bunăvoinţa conducătorilor Securităţii. Într-un ordin adresat D.R.S.S. Cluj la 27 aug. 1952, col. Gavrilă Birtaş preciza următoarele: „cu privire la Dobrotă Victor, care a avut legături cu fugarul Ihuţ Traian, ţinând seamă de poziţia lui pe care a avut-o ulterior, colaborând în mod cinstit cu organele noastre, în cazul că a fost reţinut de dvs. se vor lua măsuri de punerea în libertate şi folosirea lui” (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 22).

1954 martie 17. Cerere adresată comandantului Penitenciarului Sibiu de Titus Ceauşu, deţinut la Formaţiunea 0606 Gherla, prin care solicită restituirea obiectelor de valoare „depuse” la acel penitenciar

Ministerul Afacerilor Interne
Formaţiunea nr. 0606 Gherla
Nr. 2.659 din 25 martie 1954

Către
Penitenciarul Sibiu

Vă înaintăm alăturat cererea deţinutului Ceauşu M. Titus de la această Formaţiune, prin care solicită a i se trimite obiectele ce i-au fost depuse la dvs. când a fost arestat.

Comandantul Formaţiunii 0606
Locotenent major
Mihalcea Aurel

Şef Biroul Evidenţă şi Repartizare
Plutonier Ionaş Ioan

Domnule comandant

Subsemnatul Ceauşu M. Titus, deţinut în Penitenciarul Gherla, cu respect vă rog să binevoiţi a dispune ca toate obiectele de valoare ale subsemnatului, cu care am fost arestat, şi care au fost depuse în luna septembrie 1949 la Penitenciarul Sibiu, să-mi fie trimise la acest penitenciar (Gherla), unde execut pedeapsa. În acest sens am mai făcut până în prezent patru cereri, fără nici un rezultat însă[380]. Obiectele de valoare depuse sunt:

- una verighetă de aur, având gravat pe dos „Gigi 28 IV 1941”
- un ceas cronometru de mână marca „Universal Geneva”
- un stilou marca „Parker” cu garnitură de aur, peniţă [*de*] 18 carate
- una brichetă de argint marca „Dunhill”
- un port-monede de piele neagră
- un portchei de piele neagră
- una pereche mănuşi, din piele de porc, maro
- una cravată
- un carnet de buzunar

Trăiască R.P.R.!

Titus Ceauşu — 17 martie 1954.

---

380 Rezultatul acestei cereri a fost însă de asemenea nefavorabil, deoarece la 15 septembrie 1954, prin adresa nr. 1.530, Penitenciarul Sibiu a făcut cunoscut Formaţiunii 0606 Gherla faptul că „verificând scriptele contabile din 1949, nu se găsesc înregistrate obiectele de valoare ale susnumitului” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 16, f. 11). Foarte probabil ele au fost însuşite de un ofiţer de Securitate.

D-sale D-lui comandant al Penitenciarul Sibiu

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 16, f. 12-13.

206

1954 noiembrie 9. Memoriu înaintat de mama lui Radu Anton Ionescu către preşedintele Tribunalului de Casare prin care cere eliberarea fiului său din penitenciar, deoarece „în urma regimului la care a fost supus a suferit un şoc mintal”

Domnule Preşedinte,

Sunt mama deţinutului Radu Anton Ionescu. Tribunalul Militar Sibiu, în anul 1949, octombrie, ziua 15, cu sentinţa nr. 842, ce formează dosarul nr. 859/949, l-a condamnat [*la*] 25 ani muncă silnică, recurs în 1950, februarie 13, decizia nr. 367, respins.

Vă expun cu durere următoarele fapte:

Fiul meu după condamnare a fost trimis Penitenciarului Piteşti, iar de acolo transferat la Penitenciarul Gherla.

În urma regimului la care a fost supus, fiul meu a suferit un şoc mintal, fiind transportat la spitalul Văcăreşti, care spital neavând secţie de boli mintale l-a trimis la Spitalul unificat nr. 9 (Central), unde se află actualmente.

Fiul meu când a fost arestat şi judecat avea 19 ani, era student la Facultatea de Litere şi la Academia Comercială.

Presupusa vină este că a vrut să înfiinţeze în ilegalitate Partidul Naţional Ţărănesc în trei comune din fostul judeţ Alba.

La procesul de fond, cât şi în recurs, procurorii militari au cerut în instanţă schimbarea calificativului, cerând pentru fiul meu pedeapsă corecţională, cerere de care nu s-a ţinut socoteală.

Mă adresez dumneavoastră, domnule Preşedinte, şi vă rog insistent să luaţi în considerare această plângere a mea, încercând ca cel puţin după aproape 6 ani de suferinţe ale fiului meu să găsiţi o soluţie echitabilă, ca om de drept pentru a putea fi rejudecat printr-o cerere de îndreptare.

Vă rog să apreciaţi că este unicul meu fiu, tatăl său a decedat pe frontul de Vest.

În speranţa de a găsi la dumneavoastră înţelegere şi de a curma suferinţele fiului meu, vă adresez mulţumirile mele.

Maria D. Georgescu
Str. Vasile Lascăr, nr. 1, Raion 1 Mai

Domnului Preşedinte al Tribunalului de Casare.

[*Rezoluţie*:]

Curtea cere dosarul[381].
[indescifrabil]

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 4, f. 1.

207

[*1955 decembrie*]. Referat de anchetă întocmit de locotenentul Miron Crăciunescu, locţiitor al comandantului pentru pază şi regim la Formaţiunea 0627 Baia Sprie, referitor la „abaterile" deţinutului Iosif Ţălnaru

Ministerul Afacerilor Interne
Formaţiunea nr. 0627
Baia Sprie
Reg. Baia Mare

Referat de anchetă

Asupra deţinutului Ţălnaru Iosif, care în noaptea zilei de 21 decembrie 1955 a calomniat pe maistrul de revir, sublocotenentul Rusu Ilie.

Deţinutul Ţălnaru Iosif, născut la 10 noiembrie 1918, în comuna Gârbova, raionul Aiud, reg. Cluj, fiul lui Ilarie şi Raveca, de profesie radiofonist, condamnat la 8 ani corecţie pentru crima de uneltire.

Pedeapsa începe la data de 26 mai 1947 [*1949* – n.n.] şi

Expiră la data de 23 mai 1957.

Din raportul sublocotenentului Rusu Ilie, de la fila nr. …[*], reiese că în noaptea de 21 decembrie 1955, la ieşirea din mină a schimbului, deţinutul Ţălnaru Iosif a sărit asupra lui să-l lovească, dar nu a îndrăznit, şi pe urmă a început să-l calomnieze, înjurându-l şi făcându-l bandit, calic, nenorocit şi criminal, pentru faptul că de ce mai înainte sublocotenentul Rusu Ilie i-a făcut raport de pedepsire şi a primit 20 zile de carceră.

Din raportul caporalului Bârsan Ştefan, de la fila nr. …[*], reiese că acest deţinut a calomniat pe sublocotenentul Rusu Ilie, nu a executat ordinul caporalului Bârsan Ştefan (supraveghetor la punctul de lucru), când i-a dat ordin să plece de acolo şi a ameninţat că o să-l omoare pe sublocotenentul Rusu Ilie dacă mai intră în mină.

Din raportul caporalului Tifrac Nicolae, de la fila nr. …[*], reiese că deţinutul Ţălnaru Iosif s-a afirmat faţă de sublocotenentul Rusu Ilie că aşa cum i-a mâncat lui viaţa, aşa o să ţi-o mănânc şi eu ţie.

Mai reiese faptul că într-adevăr acest deţinut a calomniat pe sublocotenentul Rusu Ilie, făcându-l bandit, hoţ, criminal, bestie etc. şi mai reiese faptul că deţinutul a avut intenţia să-l lovească nu numai pe sublocotenentul Rusu Ilie, dar chiar şi pe caporalul Bârsan Ştefan, care a sărit să-l apere pe sublocotenentul Rusu Ilie.

---

[381] Radu Ionescu a fost eliberat din penitenciar la 31 mai 1955, dar deja era bolnav de schizofrenie ca urmare a maltratărilor la care a fost supus în timpul reeducărilor de la Piteşti şi Gherla.

[*] Lipsă în textul original.

Din raportul sergentului major Mariaş Alexandru, de la fila nr. …*, reiese că deţinutul Ţălnaru Iosif a făcut pe sublocotenentul Rusu Ilie bandit, criminal, iar atunci când i-a cerut deţinutului să fie disciplinat, i-a răspuns sublocotenentului Rusu Ilie că pe un călău ca tine nu-l respect.

Din declaraţia sergentului major Trif Vasile, de la fila nr. …*, reiese că sublocotenentul Rusu Ilie i-a vorbi destul de frumos deţinutului Ţălnaru, însă acesta l-a făcut bandit, călău şi criminal.

Deţinutul Ţălnaru Iosif, prin declaraţia sa de la fila nr. …*, recunoaşte într-adevăr că i-a spus sublocotenentului Rusu Ilie că este un criminal şi că din cauza lui, că nu a măsurat corect la preluare, el a făcut 20 zile de carceră şi că şi-a distrus sănătatea.

Concluzii

La data de 1 septembrie 1955, deţinutul Ţălnaru Iosif a fost pedepsit cu 20 zile de carceră pentru motivul că a înjurat şi l-a făcut bou şi criminal pe sublocotenentul Csiki Iosif, care împreună cu sublocotenentul Rusu Ilie făceau recepţia lucrărilor. Raportul de pedepsire a fost făcut de sublocotenentul Rusu Ilie.

Deţinutul Ţălnaru Iosif este un element recalcitrant şi nu este la prima abatere de acest fel. În noaptea de 23 ianuarie 1955, împreună cu alţi 5 deţinuţi, a bătut pe un deţinut în mină în mod grav[382], fapt care a fost pedepsit cu 30 zile de carceră.

Deţinutul Ţălnaru Iosif se face vinovat de insultă gravă, tendinţe de lovire a sublocotenentului Rusu Ilie, care era în timpul executării funcţiei.

Deţinutul se face vinovat de neexecutarea ordinului şi indisciplină faţă de caporalul Bârsan Ştefan, care era în timpul serviciului său, ca supraveghetor punct de lucru, şi, mai mult, se face vinovat de tendinţă de lovire şi a caporalului Bârsan Ştefan.

Deţinutul se face vinovat de ameninţarea cu moartea a sublocotenentului Rusu Ilie.

Având în vedere comportarea anterioară a deţinutului, ca organizarea unei bande de terorizare şi bătaie a unui deţinut în luna ianuarie 1955, grave insulte aduse sublocotenentului Csiki Iosif în luna septembrie 1955, prin aceea că a insultat în mod grav pe sublocotenentul Rusu Ilie şi l-a ameninţat cu moartea şi ţinând cont şi de faptul că învinuitul este în executarea unui mandat şi toate acestea le-a făcut tocmai în timpul detenţiei, cerem justiţiei să aplice cu severitate pedeapsa ce se încadrează în Codul penal pentru abaterile de mai sus săvârşite de deţinutul Ţălnaru Iosif[383].

Ofiţer anchetator
Locotenent Crăciunescu Miron

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 18, f. 93-94.

---

382 Este foarte posibil ca deţinutul bătut să fi fost un informator al Securităţii.

383 În final, s-a renunţat la trimiterea lui Iosif Ţălnaru în judecată, acesta fiind pedepsit cu 10 zile de carceră (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 18, f. 142).

1957 februarie 3. Notă informativă referitoare la atitudinea din Penitenciarul Aiud a lui Ioan Carra

321[384]/3 februarie 1957

Nota a fost primită de locotenentul
Dumitru Vasile de la agentul „Paul”
în ziua de 1 februarie 1957, în casa nr. 1.

Notă informativă

În septembrie 1952, sursa a lucrat pe şantierul „Hala Turnătoriei” de pe lângă fabrica Penitenciarului Aiud, unde l-a cunoscut pe Carra Ioan.

Dat fiind specialităţile diferite în care lucrau, apropierea nu a fost posibilă. Mai târziu, sursa a stat cu Carra Ioan pe acelaşi etaj şi culoar şi la baia săptămânală se întâlneau. Deja se considerau cunoştinţe. La sfârşit, adică în anul 1954, luna septembrie, când s-au introdus din nou oamenii în fabrică, sursa a căzut în acelaşi grup cu el şi au fost trimişi la lucru. Deşi şi de data aceasta lucrau la puncte de lucru diferite, totuşi de câte ori se vedeau se salutau şi îşi comunicau ce mai ştiau nou, adică ştiri sau zvonuri ce circulau prin lumea deţinuţilor. Se subliniază că sursa l-a cunoscut numai acolo, în detenţie. Sursa ştie despre el că este din Bucureşti, nu cunoaşte nimic din familia lui. Că a fost comandor în aviaţie. A fost arestat într-o organizaţie, deoarece a stat, cum s-a mai spus, pe acelaşi etaj cu sursa (despre acest lucru nu a vorbit sursei niciodată).

După prieteniile pe care sursa a observat că le întreţine, crede că este ţărănist sau numai are tendinţe să devină. Aceste prietenii sunt: Criveanu Mircea, Ion Diaconescu, Veţeleanu Ion şi de asemenea cu foşti militari: Mircea Ionescu, Boldur, comandor (restul numelui sursa nu-l cunoaşte), Ţurcanu Aurel.

Sursa nu a putut spune nimic despre el ca om, diferenţa de vârstă fiind mare între sursă şi el nu au fost relaţii mai strânse. Era considerat un om serios, căruia puteai să-i spui o noutate sau să-l întrebi de aşa ceva. În lumea deţinuţilor era suficient pentru ca un om să fie serios să nu umble cu rapoarte.

În august 1956, când sursa aştepta să intre la examen, el trecea spre serviciu. Acesta a întrebat sursa ce face, i-a urat succes şi a răspuns la întrebarea sursei că lucrează pe un şantier, după care a plecat grăbit să nu întârzie la lucru.

„Paul”

N.B.[385]:

Carra Ioan ne este semnalat de agentul „Pop” al Direcţiei a II-a că împreună cu alte elemente – prieteni ai lui Netea Vasile – a trecut la constituirea unei „asociaţii a foştilor deţinuţi politici”, cu scopul de a desfăşura activitate contrarevoluţionară.

---

384 Direcţia a III-a, Serviciul II, Biroul 1.
385 Nota biroului.

Locotenent Dumitru Vasile

A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 4986, vol. 1, f. 159-160.

209

1957 iulie 20. Referat întocmit de Serviciul „C" din M.A.I. prin care se respinge eliberarea înainte de termen a lui Dumitru Măgureanu, deoarece „nu a dovedit completă reeducare"

Ministerul Afacerilor Interne — Strict secret
Serviciul „C"
Nr. 13/0068812 din 20 iulie 1957

Se aprobă propunerea

Referat
cuprinzând date asupra numitului Măgureanu Dumitru, deţinut în Penitenciarul Gherla, care este propus pentru aplicarea D.L. 72/1950[386]

Măgureanu Dumitru este născut la 1 martie 1930 în comuna Miclăuşeni, fiul lui Gheorghe şi Ana, fost cu domiciliul în Alba Iulia, str. Horia, Cloşca şi Crişan, nr. 8.

Din materialul ce-l deţinem asupra sa reiese că în anul 1949, la propunerea numitului Nicoară Titus, a acceptat să intre în organizaţia subversivă condusă de Dabija Nicolae.

Ca membru al organizaţiei a primit misiunea de a recruta noi elemente, lucru pe care Măgureanu îl face, recrutând doi noi membri.

Susnumitul a avut cunoştinţă de faptul că membrii bandei au atacat Percepţia din Teiuş şi că au pus la cale un atac împotriva maşinii de la Uzinele Cugir, care urma să ridice salariile muncitorilor de la Banca R.P.R. Alba.

De asemenea, a avut cunoştinţă de actul petrecut în comuna Mesentea, unde membrii bandei au deschis foc asupra organelor de Securitate.

Pentru aceste fapte a fost trimis în justiţie şi condamnat la 10 ani muncă silnică.

În prezent se află în Penitenciarul Gherla în executarea pedepsei, care expiră la 25 martie 1959.

În timpul detenţiei a fost pedepsit cu pierderea dreptului de a primi pachet pe timp de 3 luni, fără a se specifica motivele[387].

---

[386] Decretul Lege nr. 72/1950 prevedea reducerea pedepsei în raport cu numărul de zile pe care deţinutul le-a muncit în penitenciar.

[387] Comandantul Formaţiunii 0606 Gherla, maiorul Goiciu Petrache, menţiona într-o *Notă-raport* faptul că Dumitru Măgureanu a fost pedepsit la 13 iunie 1956 deoarece „a făcut semne la alţi deţinuţi". (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 5, f. 10).

Întrucât numitul Măgureanu Dumitru nu a dovedit completă reeducare în timpul detenţiei, fiind pedepsit disciplinar;

Propunem:

Să i se avizeze negativ aplicarea D.L. 72/1950[388].

p. şeful Serviciului „C”
Locotenent-colonel
Nicolae Mateescu

[*Rezoluţii*:]
11 august 1957.
48 luni D.O.[389]
Gheorghe Pintilie

Luat nota pe fişa C.R., după eliberare să i se fixeze D.O. pe 48 luni, conform ordinului tovarăşului ministru.
12 august 1957
Locotenent major [indescifrabil]

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 5, f. 8.

210

1958 august 4. Referat al Comisiei de fixare şi ridicare a locului de muncă referitor la stabilirea domiciliului obligatoriu pe timp de 48 de luni preotului Nicolae Bucea în com. Rubla

Ministerul Afacerilor Interne — Strict secret
4 august 1958

Referat
cuprinzând date asupra numitului Bucea Nicolae

Bucea Nicolae este născut la 20 noiembrie 1910, în comuna Bistra, raionul Turda, regiunea Cluj, fiul lui Nicolae şi Maria, preot, legionar, cu D.O. în comuna Rubla, raionul Călmăţui, regiunea Galaţi.

---

388 Cererea de reduce a pedepsei a fost înaintată Serviciului „C” de către Direcţia Generală a Penitenciarelor şi Coloniilor de Muncă la 21 mai 1957, prin adresa nr. B.C. 192246, probabil în urma unei solicitări similare din partea conducerii Penitenciarului Gherla (*Ibidem*, f. 9).

389 La 12 ianuarie 1959, generalul-locotenent Gheorghe Pintilie a semnat Decizia nr. 15.306, prin care lui Dumitru Măgureanu i s-a fixat domiciliu obligatoriu pe timp de 48 de luni în comuna Fundata, raionul Slobozia. La 6 martie 1963, generalul-locotenent Negrea Vasile, adjunct al ministrului Afacerilor Interne, a semnat Decizia nr. 6.047, prin care domiciliul obligatoriu i-a fost prelungit cu alte 12 luni, fiind eliberat abia la 12 martie 1964 (*Ibidem*, f. 17, 55, 70).

Din materialul ce-l deţinem, rezultă că în primăvara anului 1949 a luat legătură cu banda teroristă condusă de Dabija Nicolae, căruia i-a furnizat diferite informaţii.

Pentru acest motiv a fost arestat şi condamnat la 10 ani temniţă grea. La eliberare[390], prin Decizia M.A.I. nr. 6.864 din 1 iulie 1957, i s-a fixat D.O. pe timp de 36 luni în comuna Rubla, raionul Călmăţui, regiunea Galaţi, unde se află şi în prezent[391].

Faţă de cele de mai sus, comisia:

Propune:

- Să i se fixeze loc de muncă pe timp de 48 luni[392].

Membrii comisiei
-Locţiitor procuror general
general-maior
Bucşan Gheorghe
-Secretar general M.A.I.
general-maior
Nicolschi Alexandru
-Secretar general M.A.I.
colonel Negrea Vasile

Secretarul comisiei
colonel Nedelcu Mihail

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 4, f. 25.

[390] A fost eliberat la 17 iulie 1957 din Penitenciarul Aiud, înainte de termen (pedeapsa expira la 2 martie 1959), prin aplicarea Decretului Lege nr. 72/1950.

[391] Revenirea asupra deciziei din 1 iulie 1957 a lui Gheorghe Pintilie s-a făcut în urma unei adrese înaintate de Departamentul Cultelor către M.A.I. la 20 ianuarie 1958, pe baza unei cereri a Episcopiei Ortodoxe Române din Cluj, prin care se solicita schimbarea D.O. pentru preotul Nicolae Bucea (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 4, f. 23). După cum se poate observa, rezultatul cererii a fost exact contrar, comisia hotărând majorarea pedepsei aplicate lui Nicolae Bucea.

[392] Referatul a fost aprobat de ministrul Alexandru Drăghici, care a emis în acest sens Ordinul nr. 10.031 din 28 august 1958. Ca atare, Nicolae Bucea a fost eliberat din D.O. la 12 septembrie 1962, prin ordinul nr. E/10.107 din 31 august 1962 al ministrului Afacerilor Interne (*Ibidem*, f. 38).

1959 noiembrie 25. Referat întocmit de Serviciul „C” din M.A.I. referitor la restricţiile domiciliare impuse lui Ioan Oargă

Ministerul Afacerilor Interne Strict secret
Serviciul „C”
Nr. 1400102042 din 25 noiembrie 1959.

Nu se aprobă propunerea

Referat
cuprinzând date asupra numitului Oargă Ioan, cu D.O. în comuna Lăţeşti, regiunea Constanţa, căruia îi expiră restricţiile domiciliare la 23 ianuarie 1960

Oargă Ioan este născut la 9 martie 1926, în comuna Şeuşa, raionul Alba Iulia, regiunea Hunedoara, fiul lui Dumitru şi Ana, de naţionalitate şi cetăţenie română, fost student, în prezent cu domiciliu obligatoriu în comuna Lăţeşti, raionul Feteşti, regiunea Constanţa.

În evidenţa Serviciului „C” este cunoscut că în cursul anului 1949 a fost recrutat în banda teroristă condusă de Dabija Nicolae. După ce a luat contact cu conducătorii bandei şi a cunoscut scopurile pe care aceasta le urmărea, a primit suma de 2.000 lei pentru a procura armament.

De asemenea, a recrutat ca membrii în organizaţie pe numiţii Purcariu Ioan, Purcariu Ovidiu şi Turcu Ion, pe care i-a predat organelor superioare.

Pentru aceste fapte a fost condamnat la 10 ani muncă silnică.

Prin aplicarea prevederilor D.L. 720/1956, Oargă Ioan a fost eliberat la 23 ianuarie 1958 în loc de 25 martie 1959 şi prin Decizia M.A.I. nr. 7.218 din 19 decembrie 1957 i s-a fixat domiciliu obligatoriu pe timp de 24 luni în comuna Lăţeşti.

Cu raportul nr. C11/26.424 din 11 noiembrie 1959 (pe care-l anexăm*), Direcţia Regională Constanţa ne face cunoscut că la D.O. numitul nu a fost semnalat cu activitate duşmănoasă. Ţinând însă cont de faptul că în trecut a activat într-o organizaţie subversivă, opinează a i se prelungi restricţiile cu 24 luni.

Deoarece numitul Oargă Ioan a fost membru al bandei teroriste condusă de Dabija Nicolae;

Propunem:

Să i se fixeze domiciliu obligatoriu – în continuare – pe timp de 24 luni în comuna Lăţeşti, raionul Feteşti, regiunea Constanţa.

Şeful Serviciului „C”
Colonel Nedelcu Mihail

[*Rezoluţie*:]

---

* Nu se publică.

Se ridică D.O. şi va fi lucrat informativ de regiunea unde se stabileşte. Nu se aprobă să domicilieze în Bucureşti.
Vasile Negrea

A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 4, f. 125.

212

[*1966-1967*]. Situaţie întocmită de Secţia Raională Alba referitoare la încadrarea informativă a foştilor membri ai grupului Dabija

Ministerul Afacerilor Interne
Secţia Raională Alba

Strict secret

Situaţie
Priveşte situaţia bandei „Dabija" ce a activat pe raza raionului Alba

0)	Dabija Nicolae	Fost şef de bandă, condamnat la moarte
1)	Bulgarea Iosif	Născut la 4 mai 1900, fiul lui Nicolae şi Veronica, domiciliază Benic-Galda de Sus, fost şef de cuib legionar, fost condamnat un an închisoare corecţională, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii: „Cindea Nicolae" şi „Dan Ioan"
2)	Dărămuş Vasile	Născut la 25 ianuarie 1906 în Benic, neîncadrat politic, fost condamnat 2 ani închisoare corecţională, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat cu agenţii: „Stoica Amos" şi „Bucur Vasile"
3)	Doia Sabin	Născut la 20 aprilie 1913 în Benic-Galda de Sus, fiul lui Ioan şi Veronica, neîncadrat politic, a fost condamnat 2 ani închisoare corecţională, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii: „Frăţilă Nicolae" şi „Cindea Nicolae"
4)	Doia Simion	Născut la 7 iunie 1911, fiul lui Nicolae şi Raveca, neîncadrat politic, domiciliul Benic-Galda de Sus, a fost condamnat la 2 ani închisoare corecţională, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat cu agenţii „Frăţilă Nicolae" şi „Dan Ioan"
5)	Duca Anghel	Născut la 15 decembrie 1890, fiul lui Partenie şi Veronica, domiciliază în Benic, este neîncadrat politic, a fost condamnat la 2 ani închisoare corecţională, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat politic cu agenţii: „Haţegan" şi „Bucur Vasile"
6)	Fuga Dumitru	Născut la 15 martie 1915 în Benic, fiul lui Silvestru şi Maria, neîncadrat politic, a făcut parte din banda Dabija.

		A fost condamnat la 5 ani[393], încadrat informativ cu agentul „Frăţilă Nicolae”
7)	Frâncu Vasile	Născut la 25 decembrie 1894 în Benic, fiul lui Nicolae şi Dochia, fost membru P.N.Ţ., fost condamnat 3 ani închisoare[394], a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu „Bucur Vasile” şi „Haţegan Ioan”
8)	Goia Augustin	Născut la 15 august 1900, fiul lui Florea şi Raveca, domiciliul Benic, fost membru P.N.Ţ., fost condamnat un an închisoare, a făcut parte din banda Dabija. Încadrat informativ cu agenţii „Frăţilă Nicolae” şi „Cindea Nicolae”
9)	Laslo Aron	Născut la 14 ianuarie 1908, fiul lui Ioan şi Ludovica, domiciliul Benic, fost membru P.N.Ţ., fost condamnat 5 ani închisoare, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii „Bucur Aurel” şi „Haţegan Ioan”
10)	Lupşan Simion	Născut [*la*] 15 mai 1896, fiul lui Ştefan şi Florica, domiciliul Benic-Galda de Sus, fost membru P.N.Ţ., fost condamnat un an închisoare, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii „Cindea Nicolae” şi „Frăţilă Nicolae”
11)	Lupşan Ştefan	Născut la 23 septembrie 1896 [*1897* – n.n.], fiul lui Ştefan şi Florica, domiciliul Benic-Galda de Sus, neîncadrat politic, fost condamnat un an închisoare, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii: „Dan Ioan” şi „Cindea Nicolae”
12)	Man Candin	Născut la 1 august 1889, fiul lui Vian şi Maria, domiciliul Benic, fost membru P.N.Ţ., fost condamnat la 1 an închisoare, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii: „Frăţilă Nicolae” şi „Haţegan Nicolae”
13)	Man Ştefan	Născut la 26 decembrie 1916, fiului Simion şi Saveta, domiciliul Benic-Galda de Sus, neîncadrat politic, fost condamnat 2 ani închisoare, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii: „Haţegan Ioan” şi „Stoica Amos”
14)	Nistor Izidor	Născut la 17 aprilie 1921, fiul lui Alexandru şi Saveta, domiciliul Benic-Galda de Sus, neîncadrat politic, fost condamnat 2 ani închisoare[395], a făcut parte din banda

[393] În realitate, Dumitru Fuga a fost condamnat la 7 ani temniţă grea, pedeapsă pe care a executat-o în întregime. A se vedea D. Fuga, *op. cit*.

[394] Vasile Frâncu a fost condamnat de fapt la 2 ani închisoare corecţională şi a fost eliberat din penitenciar în anul 1951 (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 957, vol. 3, f. 78).

[395] Izidor Nistor a fost condamnat la 4 ani închisoare corecţională, pe care i-a executat integral (A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 274, vol. 2, f. 120.).

		Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii: „Dan Ioan” şi „Frăţilă Nicolae”
15)	Preja Dominic	Născut la 14 aprilie 1922, fiul lui Zaharie şi Ludovica, domiciliul Benic, neîncadrat politic, fost condamnat 2 ani închisoare, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii: „Haţegan Ioan” şi „Stoica Amos”
16)	Preja Nicolae	Născut la 27 aprilie 1914, fiul lui Zaharie şi Ludovica, domiciliul Benic, neîncadrat politic, fost condamnat 2 ani, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii: „Beniceanu Ioan” şi „Bucur Vasile”
17)	Cuptor Ioan	Născut la 26 martie 1909, fiul lui Alexandru şi maria, în Livezeni, Petroşani, domiciliul Benic, neîncadrat politic, a fost condamnat 2 ani închisoare, a făcut parte din banda Dabija, neîncadrat informativ.
18)	Crişan Gligor	Născut la 18 [*15* – n.n.] aprilie 1923, fiul lui Ioan şi Paraschiva, în Teiuş, neîncadrat politic, a făcut parte din banda Dabija, a fost condamnat la 2 ani închisoare, domiciliul Teiuş. Este încadrat informativ cu agenţii: „Anghel Vasile” şi „Roşu Ioan”
19)	Popa Ioan	A făcut parte din banda Dabija, fost cu domiciliul în Teiuş, în prezent decedat[396].
20)	Pascu Ioan	Fost membru în banda Dabija, fost cu domiciliul în Benic, decedat[397].
21)	Preja Ştefan	Fost membru în banda Dabija, fost cu domiciliul în Teiuş, decedat.
22)	Nistor Zaharie	Fost membru în banda Dabija, fost cu domiciliul în Teiuş, decedat.
23)	Pascu Ioan	Fost membru în banda Dabija, fost cu domiciliul în Teiuş, decedat.
24)	Vandor Victor	Fost membru în banda Dabija, fost cu domiciliul în Întregalde, decedat.
25)	Florinc Mihai	Fost membru în banda Dabija, fost cu domiciliul în Întregalde, decedat.
26)	Avrămuţ Dumitru	Născut la 8 noiembrie 1907, com. Întregalde, fiul lui Nicolae şi Maria, neîncadrat politic, domiciliul Întregalde, fost condamnat 5 ani, a făcut parte din banda Dabija, încadrat informativ cu agenţii: „Petraşcu Vasile” şi „Florea Constantin”
27)	Trifa Nicolae	Născut la 14 iunie 1907, fiul lui Gheorghe şi Valeria, neîncadrat politic, domiciliul în Întregalde, fost condamnat 2 ani închisoare, a făcut parte din banda Dabija. Este încadrat informativ cu agenţii: „Petraşcu

[396] Ioan Popa a decedat la 13 ian. 1962.
[397] Ioan Pascu, domiciliat în Benic, a decedat la 10 febr. 1966.

		Vasile” şi „Florea Constantin”
28)	Drăgan Emil	Născut la 10 noiembrie 1920, în comuna Benic, fiul lui Aron şi Elisabeta, neîncadrat politic, fost condamnat la 5 ani muncă zilnică [*silnică* – n.n.], a făcut parte din banda Dabija. Neîncadrat informativ. Domiciliul Galda de Jos.
29)	Drăgan Liviu	Născut la 21 septembrie 1928, în Galda de Jos, fiul lui Aron şi Saveta, neîncadrat politic, a fost condamnat 5 ani la muncă zilnică [*silnică* – n.n.], a făcut parte din banda Dabija, neîncadrat informativ.
30)	Giurgiu Chirion	Născut la 25 octombrie 1915, în Galda de Jos, fiul lui Simion şi Lucreţia, neîncadrat politic, domiciliat în Galda de Jos, fost condamnat 5 ani temniţă grea, a făcut parte din banda Dabija, încadrat cu agentul „Vîlcu Virgil”
31)	Gliga Traian	Născut la 23 august 1923, în Galda de Jos, fiul lui Aurel şi Victoria, neîncadrat politic, fost condamnat 5 ani temniţă grea, a făcut parte din banda Dabija, încadrat cu agentul „Vîlcu Virgil”
32)	Şonea Iulian	Născut la 9 [*11* – n.n.] august 1919, în Galda de Jos, fiul lui Filip şi Paraschiva, neîncadrat politic, fost condamnat 5 ani muncă silnică, a făcut parte din banda Dabija, încadrat cu agentul „Vîlcu Virgil”
33)	Trif Liviu-Valer	Născut la 21 mai 1921 în Galda de Jos, fiul lui Milinton şi Maria, neîncadrat politic, domiciliul Galda de Jos, fost condamnat 8 ani muncă silnică, a făcut parte din banda Dabija, încadrat cu agentul „Vîlcu Virgil”
34)	Udrea Iulian [*Iuliu* – n.n.]	Născut la 22 [*12* – n.n.] octombrie 1922 în Galda de Jos, fiul lui Iulian şi Lucreţia, neîncadrat politic, fost condamnat la 3 ani închisoare corecţională, a făcut parte din banda Dabija, încadrat cu agentul „Vîlcu Virgil”

Şeful Secţiei
Căpitan Rotariu Iulian

A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 399, f. 46-49.

[*1967*]. Extras dintr-un tabel nominal întocmit de Serviciul „C” din Consiliul Securităţii Statului referitor la deţinuţii decedaţi în penitenciarele şi aresturile Securităţii

Consiliul Securităţii Statului
Serviciul „C”

Strict secret

Tabel-nominal
privind deţinuţii decedaţi pentru care Direcţia Generală a Penitenciarelor a făcut comunicările necesare înregistrării lor

Nr. crt.	Numele, prenumele şi date de stare civilă	Durata condamnării	Date privind decesul		
			Data	Motivul	Nr. certif.
(…)					
Direcţia Regională M.A.I. Cluj					
44.	**Moldovan Simion** născut 15.9.1929 în Teiuş, fiul lui Simion şi Aneta, elev, Blaj, str. Calea Clujului, [*nr.*] 100	m.s.v.[398]	2.4.1950	deces natural[399]	370.602
45.	**Maxim Alexandru** născut 22.3.1926 în Ulmeni – Ilfov, fiul lui Constantin şi Alexandrina	- " -	2.4.1950	- " -	370.603
46.	**Niţescu Nicolae** Născut 30.1.1908 în Cândeşti, fiul lui Marin şi Maria	- " -	2.4.1950	- " -	370-604
47.	**Pop Alexandra** născută la 4.2.1927 în Bistra – Turda, fiica lui Teofil şi Maria	- " -	2.4.1950	- " -	-
48.	**Robu Ioan** născut la 22.3.1922 în Timişoara, fiul lui Constantin şi Elena	- " -	2.4.1950	- " -	-

398 Muncă silnică pe viaţă.
399 Adnotare: „*Anchetă 7.212 la Cluj*”. Menţionăm faptul că toate persoanele în dreptul cărora se precizează „deces natural” au fost în realitate asasinate de Securitate.

49.	**Angheluţă Mihai** născut 4.10.1920 în Bucureşti, fiul lui Dumitru şi Elena	- " -	2.4.1950	- " -	-
50.	**Bedeleanu Ioan** născut 6.12.1919 în Mihalţ – Alba Iulia, fiul lui Mihai şi Maria	20 ani m.s.[400]	5.4.1950	- " -	-
51.	**Dalea Emil** născut 20.8.1917 în Galda de Jos – Alba Iulia, fiul lui Gheorghe şi Paraschiva	20 ani m.s.	5.4.1950	deces natural	-
52.	**Florinc Mihai** născut 17.9.1905 în Întregalde – Alba Iulia, ful lui Ion şi Floarea	15 ani m.s.	5.4.1950	- " -	-
53.	**Mărgineanu Petru** născut 7.2.1903 în Obreja – Alba Iulia, fiul lui Simion şi Rozalia	20 ani m.s.	5.4.1950	- " -	-
54.	**Olteanu Emil** născut 11.11.1922 în Galda de Jos – Alba Iulia, fiul lui Toma şi Sabina	20 ani m.s.	5.4.1950	- " -	M.C. 370.612
55.	**Picoş Florian** născut 15.10.1899 în Galda de Jos, fiul lui Ion şi Nastasia	20 ani m.s.	5.4.1950	- " -	-
56.	**Vandor Victor**[401]	-	16.1.1953	- " -	M.C.

---

400 Muncă silnică.

401 În cazul lui Victor Vandor a avut loc o eroare evidentă de identificare, fiind inserate datele unei alte persoane, care posibil purta acelaşi nume. Probabil greşeala s-a produs în momentul centralizării tuturor datelor primite de la direcţiile regionale de securitate şi de la penitenciare. Victor Vandor s-a născut la 29 august 1910 în com. Întregalde, jud. Alba, fiind fiul lui Izidor şi Paraschiva. A fost arestat la 18 aprilie 1949, iar prin Sentinţa nr. 842 din 15 octombrie 1949 a fost condamnat de Tribunalul Militar Cluj la 25 ani muncă silnică şi confiscarea averii, pentru uneltire contra ordinii sociale. La 2 aprilie 1950 a fost transferat de la Penitenciarul Tribunal Cluj la D.R.S.P. Cluj, iar peste trei zile Sfatul Popular al Oraşului Cluj a emis certificatul de deces seria M.C., nr. 370.614, specificându-se faptul că a decedat la 5 aprilie 1950, cauza morţii fiind „TBC pulmonar” (A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 6,

	născut 12.6.1869 în Smulţi – Galaţi, fiul lui Ion şi Aniţa				370.614

A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 73, vol. 1, f. 26-27.

214

1998 septembrie 25. Memoriu înaintat de Valeria Vandor, soţia lui Sabin Vandor, pentru admiterea recursului în anulare contra Sentinţei nr. 312/1950, prin care a fost condamnată

Către
Curtea Supremă de Justiţie

Bucureşti
Calea Rahovei nr. 4 sector 4

Dosar nr. 2.122/1998
Termen la 14 octombrie 1998

Subsemnata Vandor Valeria, născută Bucur, domiciliată în comuna Întregalde, satul Ghioncani, nr. 16, jud. Alba, intimată în Recursul în anulare, respectuos înaintez prezentul:

Memoriu

Prin care rog să admiteţi recursul în anulare şi în fond, să fiu achitată de orice penalitate pentru următoarele:

Motive

În anul 1949, luna martie, ziua 7, am fost arestată în Penitenciarul Sibiu, unde am executat o pedeapsă de 10 luni închisoare în baza unei condamnări de către Tribunalul Militar Sibiu, pentru comiterea infracţiunii prevăzute de art. 209 Cod Penal din acea vreme.

Subsemnata am fost soţia condamnatului politic Vandor Sabin, care a fost condamnat în anul 1950, prin Sentinţa nr. 312/1950 a Tribunalului Militar Sibiu, în Dosarul nr. 411/1950, la muncă silnică pe viaţă şi la confiscarea averii.

Socotesc că am ajuns să execut această pedeapsă privată de libertate numai datorită abuzului şi injustiţiei manifestate atât de organele de Securitate din acea vreme, cât şi de instanţele de judecată.

Numai datorită regimului comunist instalat după anul 1945 s-au putut întâmpla atâtea crime şi atrocităţi, cărora le-au căzut victime oameni care nu au avut altă vină decât aceea de a-şi fi iubit ţara şi neamul din care făceau parte.

Am procedat la vremea aceea aşa cum am crezut că trebuie să procedeze un om normal, de altfel s-a dovedit destul de târziu că tot ceea ce s-a întreprins împotriva mea a fost un abuz caracteristic regimului comunist de la acea dată.

---

filă fără număr). În realitate, Victor Vandor a fost asasinat de Securitate în împrejurări încă necunoscute.

Consider că, deşi foarte târziu, adică la vârsta de 93 de ani, totuşi dreptatea a triumfat şi măsura întreprinsă de Procurorul General este binevenită.

Credincioasă fiind, mă rog bunului Dumnezeu să vegheze asupra neamului românesc şi să nu se mai întâmple niciodată ceea ce s-a întâmplat în perioada respectivă.

Sunt de acord cu admiterea recursului în anulare şi cer absolvirea mea de orice pedeapsă.

Întregalde la 25 septembrie 1998 Vandor Valeria

A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 350, vol. 11, f. 58-59.

Date biografice ale persoanelor implicate în activitatea grupurilor de rezistenţă

Albini Aurel: născut la 2 ian. 1891 în Zlatna, fiul lui Iuliu şi Elena. Provenea dintr-o veche şi bogată familie românească din zonă, care deţinea un castel în com. Galda de Jos, jud. Alba. A urmat Facultatea de Drept, fost avocat, în 1949 era pensionar. Timp de 20 de ani a fost primar al oraşului Aiud din partea P.N.Ţ. Arestat în mai 1949 şi anchetat la Alba Iulia[402]. A fost acuzat de nedenunţare, deşi nu cunoştea nimic concret despre organizaţie, regimul dorind practic închiderea sa datorită originii şi poziţie sociale şi a atitudinii sale politice. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Canal, de unde a fost eliberat la 11 mai 1951. S-a stabilit cu domiciliul în oraşul Cluj, fiind urmărit în forme organizate de către Securitate până la 21 apr. 1967, când a fost trecut în evidenţa pasivă.

Albu Iacob: născut la 14 oct. 1894 în satul Geoagiu de Sus, com. Stremţ, jud. Alba, fiul lui Ioan şi Ana. Agricultor. Căsătorit. Fost simpatizant P.N.Ţ., apoi membru în Frontul Plugarilor. Suferise anterior o condamnare de 2 luni pentru sabotaj[403]. Era şeful organizaţiei din comună. Arestat la 11 apr. 1949 de S.J.S.P. Alba. Anchetat la Alba Iulia (plt. maj. şef Groza Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 3 ani î.c. Închis la Colonia Poarta Albă, de unde a fost eliberat la 19 febr. 1953.

Angheluţă Mihai: născut la 4 oct. 1920 în oraşul Galaţi, fiul lui Dumitru (funcţionar comercial) şi Elena. Era rudă prin alianţă cu Nicolae Dabija. Domicilia în Bucureşti. Necăsătorit, nu a satisfăcut stagiul militar. A absolvit Liceul „Vasile Alecsandri” din Galaţi (1930-1939) şi Facultatea de Drept din Bucureşti (1939-1943). De profesie diplomat. Din 1941 a fost membru al grupării „Gândul nostru”, condusă de Mihail Ralea, care s-a transformat după 23 aug. 1944 în Partidul Socialist Ţărănist, iar în nov. 1944 a fuzionat cu Frontul Plugarilor. După fuziune a devenit şef al organizaţiei de tineret a Frontului Plugarilor pe întreaga ţară. La 8 nov. 1944 a fost numit şef al cabinetului personal al lui Petru Groza, poziţie în care a rămas până la 1 iun. 1945, când a demisionat „nefiind de acord cu o serie întreagă de idei politice propuse de organizaţie”[404]. Activitate profesională: şef de birou la Ministerul Afacerilor Externe (din 1943 până la 1 sept. 1944, când a demisionat), avocat în contenciosul Societăţii Malaxa (după 1 iun. 1945), apoi diplomat în Ministerul Afacerilor Externe, de unde a fost comprimat la 1 sept. 1947. După comprimare s-a angajat ca funcţionar contabil la magazinul „Winter” din Bucureşti. Arestat la 19 mart. 1949. Caracterizat de slt. Şandru Ioan, din D.R.S.P. Sibiu, drept „inteligent, sincer, nu a opus rezistenţă la cercetări”[405]. Anchetat la Bucureşti şi Sibiu (cpt. Cosma Alexandru şi slt. Moldovan Ioan). Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la muncă silnică pe viaţă. Închis la Penitenciarul Aiud, de unde a fost transferat la Penitenciarul Tribunal Cluj, la 10 mart. 1950. A

---

402 Conform mărturiei lui Traian Socaciu, pe Aurel Albini „Îl ducea zilnic la anchetă. Întotdeauna îl aduceau doi călăi, care îl aruncau în beci înjurându-l. Noi îl ridicam, îl puneam pe prici şi îl înveleam cu haina. Nu mai putea sta de dureri, era tot vânăt, pe tot corpul. Tălpile picioarelor erau umflate de nu mai putea sta pe ele” (*** *Noi nu am avut tinereţe. Cronica rezistenţei anticomuniste. 1945-1989*, ediţia a II-a, Editura „Altip”, Alba Iulia, 2005, p. 182).

403 Fusese condamnat de Parchetul Tribunalului Alba, prin Sentinţa nr. 91 din 15 febr. 1949, la 2 luni î.c. şi 5.000 lei amendă pentru sabotaj, pe care a executat-o la Penitenciarul din Alba Iulia (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 3, f. 79).

404 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 259.

405 *Ibidem*, f. 254.

fost luat din penitenciar şi executat la 2 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări”. Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat.

Avram Horea: născut la 27 iul. 1928 în satul Săcărâmb, com. Certeju de Sus, jud. Hunedoara, fiul lui Septimiu (preot greco-catolic) şi Silvia. Domicilia în Cugir. Absolvise liceul la Orăştie şi era student la Facultatea de Medicină din Cluj. Fost greco-catolic. Membru P.N.Ţ. în perioada 1944-1947, apoi membru U.T.M. Datorită activităţii politice din trecut în favoarea P.N.Ţ. era urmărit de Securitate. Pentru a se ascunde, a luat legătura cu Ioan Oargă şi Dumitru Măgureanu, împreună cu care intenţiona să plece spre Muntele Mare. În mart. 1949, alături de alţi elevi, a plecat spre Apuseni, dar în com. Meteş, jud. Alba, grupul a fost întâmpinat cu focuri de armă de Miliţie. Reuşind să scape, s-a întors acasă la Cugir. Arestat la 1 apr. 1949 de S.J.S.P. Hunedoara. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 4 ani î.c. Închis la Colonia Peninsula. După eliberare s-a angajat ca tehnician agricol la Sfatul popular orăşenesc Cugir. La 8 iun. 1955 a fost trecut în evidenţa dosarului de obiectiv. La 16 febr. 1962 a fost luat iarăşi în evidenţă, fiind urmărit organizat până la 10 mart. 1964, când a fost trecut în evidenţa pasivă.

Avrămuţ Dumitru: născut la 8 nov. 1907 în com. Întregalde, jud. Alba, fiul lui Nicolae şi Maria. Agricultor, cu 2 jugăre de pământ. Văduv, avea 4 copii. Membru în Frontul Plugarilor din 1947. Atras în organizaţia de rezistenţă de Sabin Vandor şi Nicolae Suciu. A transportat alimente cu carul din com. Benic spre munte. Arestat la 5 apr. 1949 şi anchetat la Sibiu (slt. Pastti Pompiliu, plt. Ciurdărescu Nicolae). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 5 ani î.c. Închis în coloniile Poarta Albă (până la 13 mai 1951) şi Peninsula (13 mai 1951-6 apr. 1954).

Balea Gheorghe: născut la 12 nov. 1902 în com. Bistra, jud. Alba, fiul lui Petru şi Sofia. Era tatăl vitreg al Alexandrei Pop. Căsătorit, avea patru copii, toţi fiind apoi deportaţi în Bărăgan[406]. Fost greco-catolic, la percheziţia domiciliară efectuată de Miliţia Câmpeni la locuinţa sa s-au găsit două circulare greco-catolice. Agricultor, cu o avere de 11 ha. Deţinuse în comună o prăvălie, o cârciumă şi un depozit de lemne şi scândură (împreună cu socrul său, Ioan Andreşel), unde lucrau zilnic 10-15 oameni. Membru al P.N.Ţ., fost primar al comunei în timpul guvernării P.N.Ţ. Membru în Frontul Plugarilor (exclus în 1949, după arestare). Arestat la 8 mart. 1949 şi anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Alba Iulia (plt. maj. Staicu Ioan). Caracterizat de cpt. Cosma Alexandru ca fiind „Îngâmfat şi închipuit, aceasta mai mult din cauza situaţiei sale materiale bune, posedând 11 ha pământ. Se manifestă pe faţă ostil actualului regim. Nutreşte sentimente maniste. Element periculos regimului popular”[407]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Aiud (12 oct. 1949-15 mai 1950), Colonia Peninsula (15 mai 1950-20 iul. 1953) şi penitenciarele Gherla (22 iul. 1953-11 dec. 1954), Oradea (11 dec. 1954-3 nov. 1956), Aiud (din 4 nov. 1956) şi Galaţi. Eliberat la 20 sept. 1957 din Penitenciarul Galaţi, prin transformarea zilelor de muncă în zile de detenţie, în baza Deciziei din 17 sept. 1957 a Tribunalului popular al oraşului Galaţi. Conform informatorului „Pamfil”, „la început, la reîntoarcerea sa şi a familiei, nu avea nimic, însă nu mult după aceasta a avut o

406 Decizia a fost luată la 8 iunie 1952, iar regimul nu a ţinut cont de vârsta copiilor strămutaţi: Sofia (17 ani), Carolina (13 ani), Laura (10 ani) şi Liviu (7 ani). Vezi A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 47, f. 856.

407 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 406.

vacă, porc, păsări, ca la anul să aibă 2-3 vaci cu lapte, porci, boi cu car etc.”. În 1962 dorea însă să plece în Banat la fiica sa Maria, declarând că „nu aş mai vrea să stau că nu pot suferi să-mi văd gospodăria mea lucrând alţii pe ea”[408]. În 1965 s-a deplasat personal la Bucureşti la diferite ministere şi a obţinut ca întreaga avere care i-a fost confiscată şi dată Sfatului popular raional Câmpeni (în localul fostei sale cârciumi se mutase poşta) să-i fie restituită, în afară de pădure, hotărâre pusă în practică la 5 iun. 1965 de secretarul Sfatului regional popular Cluj. A fost urmărit informativ la categoria „activi”, ca fost condamnat şi fost membru P.N.Ţ., de şeful Postului de Miliţie Bistra, plt. Coc Vasile (1961-1967). Supravegherea sa informativă a fost coordonată de cpt. Muntean Teodor (1961), cpt. Moraru Moise (1964) şi lt. Ioniţă Paul (1965). A decedat în anul 1981.

Balea Maria: născută la 6 nov. 1904 în com. Bistra. Mama Alexandrei Pop. Recăsătorită cu Gheorghe Balea. Tatăl său, Ioan Andreşel, a fost executat de Securitate la 16 aug. 1950 la marginea com. Bistra. De confesiune greco-catolică. Deţinea o avere de 8 jugăre. Arestată la 8 mart. 1949 şi acuzată de nedenunţarea organizaţiei Dabija. Condamnată de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 10 luni î.c. Eliberată de la Securitatea Sibiu la 28 ian. 1950. La 2 iun. 1952 a fost strămutată, împreună cu copiii, în com. Schei, regiunea Galaţi, reîntorcându-se la domiciliu abia la 19 ian. 1956[409].

Bar Ioan: născut la 8 nov. 1926 în satul Vârşi, com. Bistra. Absolvent de liceu. L-a ajutat cu alimente pe Traian Macavei. Arestat la 1 dec. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 258/7 iun. 1950, la 1 an î.c. Închis la Cluj şi Târgşor.

Bar Traian: născut la 22 mart. 1923 în satul Vârtop, com. Cărpiniş, jud. Alba, fiul lui Nicolae şi Ana. Plugar, fără avere. Necăsătorit. Membru în Frontul Plugarilor. L-a găzduit pe Traian Macavei până când acesta s-a însănătoşit, după ce a fost împuşcat de Securitate în confruntarea de la Muşca. Arestat la 26 sept. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 258/7 iun. 1950, la 4 ani î.c. Eliberat din penitenciar la 23 dec. 1953.

Bara Gheorghe („Ghiuri”): născut la 15 apr. 1900 în com. Sohodol, jud. Alba, fiul lui Iacob şi Maria. Agricultor, cu o avere de 5 jugăre. Arestat la 30 mart. 1949. Anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile şi slt. Sebeşi Ludovic). Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 5 ani î.c. Închis la Penitenciarul Aiud (17 oct. 1949-1950) şi Colonia Peninsula (din 1950). La 2 ian. 1953, la Colonia Peninsula, a fost pedepsit cu 3 zile de carceră deoarece a încercat să facă un foc pentru a se încălzi. Eliberat la 11 mai 1954. La 14 ian. 1956, la propunerea lt. Nicoară Ioan, a fost trecut în evidenţa dosarului de obiectiv. În 1966 a fost luat din nou în evidenţă, la propunerea lt. maj. Suărăşan Alexandru. În 1966 era supravegheat informativ de plt. Paşca Petru, şeful Postului de Miliţie Lupşa, coordonat de lt. maj. Suărăşan Alexandru[410].

Bârzog (Boca) Victor: născut la 19 nov. 1923 în satul Cojocani, com. Mogoş, jud. Alba, fiul lui Iosif şi Valeria. Agricultor. Fost greco-catolic. Fost membru al Mişcării Legionare, apoi membru al Frontului Plugarilor. A găzduit-o pe Alexandrina Teglaru şi a contribuit cu o sumă de bani. Arestat la 28 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la penitenciarele Sibiu, Aiud şi Gherla, apoi la Canal (28 apr. 1950-27 mart. 1951). După ce a ieşit din închisoare şi-a schimbat numele în Boca. La 10 febr. 1962, la

---

[408] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.741, f. 2.
[409] *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 221.
[410] Vezi pe larg în A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.742.

propunerea lt. Florea Filimon, lucrător operativ la Secţia raională Câmpeni, a fost trecut în evidenţa operativă la categoria „legionari”. Urmărit de şeful de post din Mogoş, plt. Pleşa Nicolae (1965-1968), coordonat de lt. maj. Briciu Remus. La 13 iun. 1968 a fost trecut în evidenţa pasivă, fiind scos de sub urmărire. A decedat la 30 iul. 1991 în comuna natală[411].

Bedeleanu Ioan: născut la 6 dec. 1919 în com. Mihalţ, jud. Alba, fiul lui Mihail şi Maria. De profesie pantofar, deţinea 1,5 jugăre de pământ. Fost greco-catolic. Căsătorit, avea doi copii. Serviciul militar satisfăcut la Regimentul 3 Vânători Motorizat, cu gradul de sergent, cu care a luat parte la campaniile din răsărit (a luptat la Cotul Donului şi la Iaşi) şi apus. Membru al P.S.D. din 1945, iar din febr. 1948 membru P.M.R., fără a depune însă vreo activitate. A făcut parte din grupul care intenţiona să-l asasineze pe secretarul organizaţiei P.M.R. din com. Mihalţ. La percheziţia domiciliară, în locuinţa sa s-au descoperit un pistol mitralieră Mauser, cal. 9 mm lung, cu 284 cartuşe, 650 g trotil, 1 m fitil şi 6 capse. Arestat la 5 mart. 1949 şi anchetat la Sibiu (lt. Ticiu Ladislau, plt. Ciurdărescu Nicolae). Caracterizat de slt. Şandru Ioan drept: „Inteligent şi îndărătnic, nu a voit să recunoască la primele cercetări faptele sale. Inteligent şi hotărât în acţiunile ce şi le plănuieşte”[412]. Condamnat de T.M. Sibiu la 20 de ani muncă silnică, prin St. nr. 843/18 oct. 1949. Închis la Aiud (oct.-10 nov. 1949) şi Gherla (10 nov. 1949-22 febr. 1950). La 23 febr. 1950 a fost transferat la Penitenciarul Tribunal Cluj. La 5 apr. 1950 a fost luat din penitenciar şi executat de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări”. Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat.

Bogdan Nicolae: născut la 5 oct. 1918 în com. Mogoş, fiul lui Vasile şi Ludovica. A absolvit 4 clase la Gimnaziul industrial din Blaj, unde s-a calificat în meseria de tâmplar. Poseda 4 ha pământ. Greco-catolic. A luptat pe frontul de răsărit, la Rostov şi Stalingrad. Căsătorit, avea un copil. Membru în Frontul Plugarilor. Arestat la 11 apr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Dăian Nicolae, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 5 ani î.c. Închis în Penitenciarul Aiud, apoi în Penitenciarul Gherla. A decedat în Penitenciarul Gherla la 14 mai 1950[413].

Bogdan Pamfil: născut la 16 febr. 1902 în com. Mogoş, fiul lui Vasile şi Sofica. Plugar, cu 4 ha. Căsătorit, avea un copil. Membru în Frontul Plugarilor. Arestat la 1 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Gălăţanu Petre). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 1 an î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (1950).

Boia Ioan: născut la 18 mart. 1910 în com. Cărpiniş, fiul lui Constantin şi Rafila. Domicilia în com. Lupşa, fiind cumnat cu Petru Căbulea. A deţinut o moară înainte de a fi arestat. A luptat pe frontul de răsărit cu Regimentul 6 Artilerie Grea Alba Iulia. Membru în Frontul Plugarilor. Arestat iniţial la 12 ian. 1949, alături de Petru Căbulea (pentru că au fost văzuţi cumpărând cantităţi mari de alimente), dar eliberat din lipsă de probe. Arestat din nou la 30 mart. 1949 şi anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Alba Iulia (slt. Sebeşi Ludovic şi plt. maj. Staicu Ioan). Caracterizat de cpt. Cosma Alexandru drept: „Nesincer, temperament calm, caută să tăinuiască sub orice formă complicitatea lui în această organizaţie”[414]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 8 ani î.c. Închis la Penitenciarul Aiud (17

---

411 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 229.

412 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 82.

413 Conform Certificatului de deces nr. 52 din 15 mai 1950, eliberat de Sfatul popular al oraşului Gherla (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 957, vol. 6, f. 221).

414 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 353.

oct. 1949-18 mai 1950), Colonia Peninsula (18 mai 1950), Gherla şi Aiud. Eliberat la 18 ian. 1957 din Penitenciarul Aiud. La ieşirea din închisoare s-a angajat ca dulgher la Exploatarea Minieră Baia de Arieş. A fost supravegheat informativ de şefii Postului de Miliţie Lupşa, plt. Săvuţ Traian (1962) şi plt. Paşca Petru (1964-1968).

Bolfea Silvestru: născut la 15 sept. 1899 în satul Modoleşti, com. Întregalde, fiul lui Ioan şi Sânflora. Absolvise şcoala primară din comună (1909-1913). De confesiune ortodoxă. În anchetă declara următoarele: „La 1 martie 1919 am intrat ca voluntar în armată, la Regimentul 18 Vânători, în luna aprilie 1919 am plecat pe front în Ungaria şi am luptat până în anul 1920 în contra bolşevicilor" [415]. Fost primar al comunei în perioada interbelică. Simpatizant al P.N.Ţ. („începând din 1930, altă politică nu am făcut"). Arestat la 8 mart. 1949. Anchetat la Bucureşti şi Sibiu (slt. Şandru Ioan, slt. Faghi Emil, plt. Ciurdărescu Nicolae). Caracterizare întocmită de slt. Şandru Ioan: „Fire domolă, îi place să fie respectat, fiind primar sub regimurile reacţionare. Nu are o pregătire culturală, decât cursul primar, ţăran chiabur, urăşte regimul actual, nefiind de acord cu reformele sociale"[416]. Condamnat la moarte prin împuşcare de T.M. Sibiu, prin St. nr. 816/30 sept. 1949. Executat la Sibiu la data de 28 oct. 1949.

Breazu Ioan: născut la 15 mart. 1930 în com. Mihalţ, fiul lui Petru şi Carolina. În 1949 era elev în clasa a XI-a la Liceul Teoretic din Blaj. Conform Securităţii, era „membru în organizaţia subversivă manistă-legionară din Mihalţ, «Fii cerului»". Arestat la 23 febr. 1949 de Securitatea din Blaj. Anchetat la Blaj şi Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950 la 1 an î.c. Eliberat din Penitenciarul Aiud la 22 febr. 1950. În anii '60 era contabil la Combinatul de Industrie Locală Timişoara. La 10 apr. 1965 a fost luat în evidenţă de Serviciul III din D.R.S. Banat, la problema „foşti condamnaţi". A fost urmărit în dosarul de obiectiv pe întreprindere de mr. Mortoiu Aurelian (1965) şi cpt. Balasz Gheorghe (1966). În anii '80, datorită criticilor aduse regimului, era supravegheat informativ de lt.-col. Lalescu Meilă (1984-1986) şi mr. Stana Liviu (1987), ambii din I.J. Timiş. În 1987, la propunerea mr. Stana Liviu, i-a fost respinsă cererea de a vizita Ungaria, deoarece „nu prezintă garanţiile necesare", pentru că era „semnalat cu atitudini necorespunzătoare"[417]. Începând cu data de 23 ian. 1986 şi până la 22 dec. 1989, la propunerea lt.-col. Lalescu Meilă, a fost „lucrat cu prioritate la foşti condamnaţi".

Breazu Iuliu: născut la 29 iul. 1928 în Teiuş, fiul lui Laurean şi Carolina. S-a înscris la Liceul teoretic din Blaj (1940-1944), continuându-şi studiile la Liceul teoretic din Cluj (absolvit în 1947). Fost greco-catolic. Necăsătorit, fără avere. În 1946 s-a înscris în P.N.Ţ., fiind membru în Comitetul judeţean al Tineretului Sătesc al acestui partid. La alegerile din nov. 1946 a făcut propagandă intensă în favoarea P.N.Ţ. Din acest motiv era urmărit de Securitate, ceea ce l-a determinat să intre în organizaţia lui Dabija. Arestat de Securitate la 4 mart. 1949, în urma luptei de la Muntele Mare, când „s-a predat la somaţia făcută, după ce a văzut numărul celor căzuţi"[418]. Anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/8 oct. 1949, la 3 ani î.c. Închis la Penitenciarul Aiud, de unde a fost eliberat în primăvara anului 1954. După eliberare s-a mutat în oraşul Cluj. În 1955 a fost

---

[415] *Ibidem*, f. 174.
[416] *Ibidem*, f. 173.
[417] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.509, vol. 2, f. 14.
[418] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 121.

văzut de lt. maj. Chioreanu Ioan în compania lui Raul Volcinschi, motiv pentru care a intrat în atenţia Securităţii. Ofiţerul a propus recrutarea sa ca informator pentru supravegherea lui Volcinschi, dar şeful D.R.S. Cluj, col. Nedelcu Mihail, a respins propunerea[419]. În febr. 1957 a fost arestat, fiind acuzat că era membru al grupului de legionari condus de Volcinschi, cu toate că nu avea nici o legătură cu organizaţia acestuia (era în schimb implicat un văr de-al său, Ştefan Breazu, fost ofiţer, deblocat). Anchetat la Cluj de lt. maj. Oprea Ioan. A fost condamnat de T.M. Cluj, prin St. nr. 59/6 febr. 1959, la 15 ani muncă silnică. Eliberat din penitenciar la 12 oct. 1963.

Bucea Constanţa: născută la 16 febr. 1908 în com. Bistra, fiica lui Simion (fost notar) şi Carolina. Soţia preotului Nicolae Bucea. A urmat patru clase secundare la Abrud şi un an curs comercial superior la Aiud. Din 1931 a fost funcţionară la Primăria Bistra, până în anul 1946, când a demisionat. De confesiune greco-catolică. Membră a cetăţuii legionare a intelectualilor şi învăţătorilor din comună (1939-1941). După război s-a înscris în P.S.D., fiind exclusă la unificarea cu P.C.R. (1948). Arestată la 11 mart. 1949 şi anchetată la Alba Iulia (plt. maj. Staicu Ioan). Caracterizată de cpt. Cosma Alexandru drept „puţin sinceră, cu concepţii burgheze, inteligentă, este dintr-un mediu social de funcţionari mici burghezi şi fiind soţie de preot nu este de acord cu reformele sociale şi politice ale regimului actual. Nutreşte sentimente duşmănoase regimului”[420]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnată de T.M. Sibiu la 5 ani î.c. A executat pedeapsa la Penitenciarul Mislea, fiind eliberată la 23 apr. 1954. După eliberarea din penitenciar a fost supravegheată informativ de şeful de post din com. Bistra, plt. Coc Vasile (1960-1966). Urmărită sporadic de cpt. Ianc Laurenţiu (1959), în încercarea de a afla „întreaga activitate legionară” ce ar fi desfăşurat-o. A decedat la 17 ian. 1981.

Bucea Nicolae: născut la 25 nov. 1910 în com. Bistra, fiul lui Nicolae şi Maria. A urmat Şcoala Normală din Abrud (1922-1928) şi Academia de Teologie din Cluj (absolvită în 1935). Preot greco-catolic în com. Bistra. Deţinea 6 jugăre de pământ. Membru P.N.Ţ. în perioada 1935-1946. În rapoartele Securităţii apare şi ca fiind „simpatizant legionar”, aceasta probabil pentru a obţine o condamnare mai grea. După desfiinţarea Bisericii Greco-Catolice s-a opus trecerii la ortodoxie, îndemnând şi populaţia din comună în acest sens, motiv pentru care a intrat în atenţia Securităţii[421]. Arestat la 8 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Staicu Ioan). Caracterizare întocmită de cpt. Cosma Alexandru: „În timpul anchetei s-a dovedit a fi un element cu idei naţionaliste, capabil de a atenta contra ordinii sociale actuale

---

419 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.696, f. 20-24.

420 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 437.

421 O poziţie similară a avut şi celălalt preot greco-catolic din comună, Traian Marcu. La 19 ian. 1949, lt. Gheorghe Coldea, şeful Biroului de Securitate Câmpeni, raporta S.J.S.P. Turda: „Deoarece ambii posedă dosare personale la acest Birou de Securitate pentru faptul că au căutat să instige populaţia din susnumita comună pentru a nu adera la ortodoxie, am dispus ţinerea lor în strictă supraveghere şi orice manifestare a lor cu caracter antidemocratic o vom raporta la timp”. Într-un alt raport întocmit de lt. Coldea se menţiona faptul că „este un element ce nu prezintă încredere şi nutreşte sentimente antidemocratice”. De asemenea, într-o fişă personală semnată de cpt. Kovács Mihai şi slt. Popa Vasile se menţionează: „şi în prezent nutreşte sentimente antidemocratice, refuzând categoric ca să revie la ortodoxie, manifestând şi agitând populaţia contra unificării, fiind un element foarte suspect regimului democrat, mai cu seamă cu unificarea este foarte bigot în credinţă, povăţuind ca nici un cetăţean din comună să nu se înscrie” (*Ibidem*, vol. 21, f. 105-110).

din R.P.R. Nesincer"[422]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 10 ani temniţă grea. Închis la Penitenciarul Aiud (din 25 oct. 1949), Colonia Peninsula (1951-20 iul. 1953), Gherla (22 iul. 1953-16 mart. 1954 şi 27 oct. 1954-16 febr. 1956), Cavnic (18 mart.-27 oct. 1954) şi iarăşi Aiud (16 febr. 1956-17 iul. 1957). Un fost preot greco-catolic, închis şi el la Peninsula în 1952, preciza într-o notă informativă faptul că Nicolae Bucea „făcea în baracă serviciul de polonicar (împărţea hrana), deci avea posibilitatea ca atunci când împărţea mâncarea ne rezerva mie şi la preotul Scrob Gheorghe din Săcătura. Brigada în care era numitul era brigadă fruntaşă, deci avea mâncare la discreţie"[423]. La eliberarea sa de la Peninsula a fost anchetat la Bucureşti de către col. Paul. La 17 iul. 1957 a fost eliberat de la Penitenciarul Aiud, dar prin Decizia M.A.I. nr. 6.864/1 iul. 1957 i s-a fixat domiciliu obligatoriu în Bărăgan, în com. Rubla. A fost eliberat abia la 12 sept. 1962[424]. După revenirea în comuna Bistra, a fost încadrat ca preot în com. Sânpaul, raion Dej, dar nu a fost confirmat pentru că aceasta era o fostă parohie greco-catolică şi acolo nu se numeau decât „preoţi ortodocşi vechi". În perioada 1963-1968 a fost preot în Baia de Arieş, pentru satele Brăzăşti şi Sartăş. Încă din primăvara 1963 a început să fie urmărit intens de şeful de post din com. Bistra, plt. Coc Vasile (1963-1968). Şeful de post era dirijat de slt. Ioniţă Paul, care răspundea de urmărirea informativă a lui Bucea Nicolae în perioada 1963-1964. În com. Bistra era urmărit şi de lt. Bordea (1968). În Baia de Arieş era supravegheat de şeful de post, plt. maj. Codoreanu Ioan (1964-1967), coordonat de lt. maj. Suărăşan Alexandru, care se întâlnea şi el cu agenţii acestuia. A fost supravegheat de mai mulţi ofiţeri din Secţia raională de Securitate Câmpeni, inclusiv de şeful secţiei, cpt. Moraru Moise (1964-1968). Alţi ofiţeri implicaţi în urmărirea lui au fost: lt. maj. Scrob Dumitru (1966-1967), lt. Briciu Remus (1964-1965), lt. maj. Suărăşan Alexandru. După cum reiese din unele note informative, o parte dintre informatori erau foşti preoţi greco-catolici trecuţi la ortodoxie (precum „Straja Ioan", „Rădescu Vasile" sau „Vasilescu Ioan").

Bucea Rafila: născută la 5 febr. 1888 în com. Bistra, fiica lui Petru şi Maria. Rudă cu preotul Nicolae Bucea şi soră cu Petru Ihuţ, tatăl lui Traian Ihuţ (care astfel îi era nepot). Văduvă. De confesiune greco-catolică. Deţinea 4 jugăre de pământ. Arestată la 11 mart. 1949 şi acuzată că la domiciliul său s-au întâlnit Nicolae Bucea şi Traian Ihuţ. Anchetată la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Alba Iulia (plt. Ciurdărescu Nicolae şi plt. maj. Bakó Ladislau).

Bulbucan Simion: născut la 15 sept. 1905 în com. Benic, jud. Alba, fiul lui Samoilă şi Iustina. Agricultor. Greco-catolic. Atras în organizaţie de Cornel Pascu. A contribuit cu cereale şi bani. Arestat la 17 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (ian.-2 apr. 1950) şi la Colonia Poarta Albă (din 27 apr. 1950). Eliberat din penitenciar la 1 apr. 1951[425]. Introdus în evidenţa activă la 5 ian. 1962, la propunerea lt. maj. Codruţ Gheorghe. La 19 apr. 1966 a fost trecut în evidenţa pasivă, la propunerea lt. maj. Pană Ilarie şi cu acordul cpt. Rotariu Iulian. Supravegheat

[422] *Ibidem*, vol. 1, f. 340.

[423] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.746, f. 40. După cum se poate observa, agentul nu ezita să informeze Securitatea despre activitatea preotului Nicolae Bucea, deşi acesta îl ajutase să supravieţuiască în timpul detenţiei.

[424] Conform Ordinului nr. E/10.107 din 31 aug. 1962, emis de Alexandru Drăghici (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 1, f. 172).

[425] *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 235.

informativ de cpt. Codruţ Gheorghe (1963), lt. Nicolicea Gheorghe (1964), lt. Cristian Mircea (1964-1965), lt. maj. Pană Ilarie (1966) – ultimii doi coordonaţi de cpt. Chialda Vasile. De asemenea, a fost urmărit de către şefii de post din Benic: plt. Latiu Maftei (1961), srg. maj. Urşica Nicolae (1963), srg. maj. Burnete Ioan (1966-1967), plt. maj. Puşcaş (1983-1987) şi srg. maj. Todea Ioan (1989). La 20 mart. 1989, la propunerea mr. Gherghin Simion, din Serviciul I al I.J. Alba, a fost din nou luat în supraveghere informativă, în problema „foşti condamnaţi", deşi avea 84 de ani.

Bulgarea Iosif: născut la 4 mai 1900 în satul Galda de Sus, jud. Alba, fiul lui Nicolae şi Veronica. Fierar, deţinea 1 ha pământ. Fost membru în Mişcarea Legionară, P.N.Ţ. şi P.N.L., apoi s-a înscris în Frontul Plugarilor. Căsătorit, avea 5 copii. Arestat la 24 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. Ciurdărescu Nicolae). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 1 an î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (1950).

Bumbaş Eugenia: născută la de 15 dec. 1903, în com. Bucium Montari, jud. Alba, fiica lui Alexandru şi Terezia Macavei. Mama lui Titus Onea. Soră cu Traian şi Alexandru Macavei. Domicilia în Baia Mare şi era casnică. Era căsătorită şi avea patru copii. În aug. 1948 s-a întâlnit cu fraţii săi şi a luat în îngrijire fiul lui Traian Macavei, în vârstă de 7 ani, pe care îl creştea la domiciliul său. La 1 febr. 1949 un ofiţer al S.J.S.P. Alba, care îi cunoştea personal pe fraţii Macavei, a fost trimis la Baia Mare, bănuind că aceştia se ascund la sora lor. În colaborare cu organele locale de Securitate, el a supravegheat atât locuinţa acesteia, cât pe cea a soţului ei, din com. Natig, jud. Sălaj, fără a descoperi însă nimic. A fost arestată la 6 febr. 1949, fiind trimisă apoi la D.R.S.P. Sibiu. Deoarece Securitatea din Sibiu bănuia că ţine legătura cu fraţii săi, lt.-col. Crăciun Gheorghe a propus reţinerea ei ca ostatică până la arestarea acestora[426]. A fost eliberată abia în anul 1950, fără a fi judecată.

Bustan Gheorghe: născut la 8 mai 1923 în satul Vârtop, com. Cărpiniş. L-a ajutat cu alimente şi l-a găzduit pe Traian Macavei. Arestat la 1 dec. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 258/7 iun. 1950, la 1 an şi 6 luni î.c.

Buţuţui Viorica: născută la 20 apr. 1919 în com. Întregalde, fiica lui Iosif şi Victoria. Agricultoare. A plecat în munţi cu Cornel Pascu. Arestată la 4 mart. 1949 la Muntele Mare. Anchetată la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Sibiu (lt. Mathe Emerich şi slt. Pastti Pompiliu). Prin St. nr. 816/30 sept. 1949, a fost condamnată de T.M. Sibiu la 1 an î.c. cu suspendare. A decedat la 19 iul. 1954.

Carra Ioan: născut la 26 febr. 1901 în com. Leova, jud. Cahul, Basarabia, fiul lui Ioan şi Elena. A absolvit Liceul din Ismail, Şcoala Militară de Aviaţie din Bucureşti şi Şcoala Superioară de Război (1943-iun. 1944). A luptat în cadrul Flotilei a II-a Vânătoare Turda pe frontul de răsărit, apoi în Corpul I Aerian Tecuci pe frontul de vest. Datorită faptelor de luptă a fost decorat cu „Virtutea Aeronautică" clasa a II-a şi a III-a, „Coroana României" cu panglică, „Virtutea Militară" şi medalia „Victoria". În aug. 1946 a fost epurat din armată cu gradul de maior, fiind avansat în 1947 la gradul de locotenent-colonel în rezervă. A fost astfel nevoit să se angajeze ca simplu casier la magazinul „Winter" din Bucureşti. Arestat la 19 mart. 1949 şi anchetat la Bucureşti, Turda, Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile) şi Sibiu. Caracterizare întocmită de slt. Şandru Ioan: „În timpul cercetărilor s-a observat a fi un element nesincer, temperament calm"[427]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 7 ani î.c. Închis la

[426] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 358.
[427] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 435.

Penitenciarul Aiud (26 oct. 1949-15 mai 1950 şi 27 ian. 1952-16 mart. 1956) şi la Canal (15 mai 1950-24 ian. 1952). La Aiud, la 5 dec. 1955, locţiitorul comandantului pentru pază şi regim, lt. maj. Dogaru Ilie, şi şeful Biroului regim, slt. Andronache Nicolae, menţionau faptul că „nu suntem de acord să beneficieze de scrisoare, pachet şi vorbitor deoarece nu are o comportare bună la locul de muncă şi nu îndeplineşte norma"[428]. Eliberat din Penitenciarul Aiud la 16 mart. 1956. În 1957 era urmărit de Direcţia a II-a, fiind semnalat de informatori că „împreună cu alte elemente – prieteni ai lui Netea Vasile – a trecut la constituirea unei «asociaţii a foştilor deţinuţi politici», cu scopul de a desfăşura activitate contrarevoluţionară"[429].

Căbulea Petru: născut la 6 dec. 1921 în satul Hădărău, com. Lupşa, jud. Alba, fiul lui Ioan şi Valeria. Cumnat cu Ioan Boia. Agricultor, fără avere. Era căsătorit şi avea un copil. A luptat pe frontul din Moldova, apoi pe cel din apus (1944-1945). Arestat iniţial la 12 ian. 1949, alături de Ioan Boia, dar a fost eliberat din lipsă de probe. Arestat la 30 mart. 1949 şi anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile). Caracterizare întocmită de cpt. Cosma Alexandru: „În timpul anchetei s-a dovedit a fi nesincer, căutând să tăinuiască sub orice formă complicitatea lui în această organizaţie"[430]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 8 ani î.c. Închis la Penitenciarul Aiud (18 oct. 1949-18 mai 1950 şi 20 iul. 1953-14 apr. 1954), Colonia Peninsula (18 mai 1950-20 iul. 1953), Colonia Nistru (18 apr. 1954-12 oct. 1955) şi Baia Sprie (12 oct. 1955-12 mai 1956), de unde a fost eliberat. A decedat la domiciliu la 27 ian. 1990[431].

Căliman Cornel: născut la 26 nov. 1914 în satul Tibru, com. Cricău, jud. Alba, fiul lui Loghin şi Maria. Pantofar, fără avere. Căsătorit, avea un copil. Membru al Mişcării Legionare din 1933, fost ajutor şef sector şi membru în poliţia legionară Lupeni în timpul regimului legionar. O scurtă perioadă a fost şef de garnizoană. În 1946 s-a înscris în P.C.R., dar a fost exclus în oct. 1947. Fost membru în Comisia de reformă agrară din comună. A devenit apoi membru în Frontul Plugarilor, fiind exclus în 1948. La 22 iul. 1948 Securitatea din Alba Iulia a încercat să-l aresteze, pentru apartenenţă la Mişcarea Legionară, dar a scăpat deoarece nu era acasă. În schimb Securitatea a reţinut-o şi anchetat-o pe soţia sa timp de 36 de zile. De asemenea, au fost arestaţi şi doi cumnaţi de-ai săi, tot pentru că erau membri în Mişcarea Legionară. Pentru a scăpa de arestare, s-a ascuns în pădurea de lângă Tibru, iar ulterior a revenit la domiciliu. În ian. 1949, şeful Postului de jandarmi Cricău, plt. Tastea Sebastian, menţiona faptul că: „Întrucât nutreşte şi în prezent aceleaşi idei din trecut necesită o supraveghere cât mai mare, fiind capabil de acte de teroare şi de orice acte de ostilitate"[432]. În ian. 1949, la propunerea lui Ilarie Rus, s-a alăturat organizaţiei lui Ştefan Popa, de la care a primit un pistol automat rusesc cu 20 de cartuşe. A depus eforturi pentru fuziunea grupărilor Ştefan Popa, Dabija şi Maxim. Arestat la 27 apr. 1949. Anchetat la Sibiu (lt. Nistor Victor). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 946/2 dec. 1949, la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Gherla (febr. 1950-22 apr. 1951), unde a

---

428 *Ibidem*, vol. 17, f. 9.
429 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 4.986, vol. 1, f. 159-160.
430 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 380.
431 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 237.
432 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 7, f. 37.

fost supus reeducării[433]. De asemenea, a fost închis la Colonia Nistru (26 apr. 1951-22 mart. 1954) şi în penitenciarele Deva (25 oct. 1955-13 nov. 1956) şi Aiud (24 mart. 1954-25 oct. 1955 şi 4 dec. 1956-27 apr. 1959). În perioada 25-29 mart. 1957 a participat la greva foamei din Penitenciarul Aiud[434]. La 5 nov. 1957, colectivul de eliberare din Penitenciarul Aiud a respins eliberarea sa înainte de termen, la care avea dreptul conform Decretului 72/1950[435]. La expirarea pedepsei (27 apr. 1959) a fost încadrat în Colonia de muncă Periprava pe timp de 36 de luni (prin Ordinul nr. 10.047 din 18 mart. 1959), fiind eliberat abia la 4 apr. 1962[436]. În anii '60 era supravegheat informativ de Securitate prin intermediul agentului „Spânu Alecu"[437].

Călin Ioan: născut la 23 apr. 1922 în satul Cicău, com. Mirăslău, jud. Alba, fiul lui Ioan şi Susana. Agricultor. Fost membru al Mişcării Legionare (în oct. 1941 a fost trimis în judecată pentru că a cântat cântece legionare, dar a fost achitat). Arestat la 6 aug. 1949 şi anchetat cu violenţă la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan, plt. maj. Dăian Nicolae şi plt. maj. Staicu Ioan)[438]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 1 an î.c. Eliberat din Penitenciarul Gherla la 5 aug. 1950. În 1961 muncea ca brigadier zootehnist, apoi a lucrat ca poştaş în Războieni. Supravegheat informativ de plt. Drăgan David (şeful de post din Mirăslău), coordonat de lt. maj. Covaci Ioan (1961) şi de cpt. Bakó Vasile (1962-1965). A fost recrutat ca informator în iun. 1962 de către cpt. Bakó Vasile, care l-a şantajat cu trecutul său[439]. La 27 iul. 1965 a fost trecut în evidenţa pasivă. În perioada 1971-1974 avea numele conspirativ „Petrescu Viorel" şi era dirijat de lt. maj. Leoveanu Ilie şi lt. Vlad Doru Adrian. În 1971 a fost reabilitat pentru condamnarea suferită.

---

[433] În nov. 1950, Cornel Căliman a fost transferat în camera 99, camera centrală a reeducării de la Gherla, pentru a fi demascat. Alături de el au mai fost aduşi Dionisie Tiuţiu (frate cu Ioan Tiuţiu, ucis de Securitatea din Aiud în propria casă, şi cu Aurel Tiuţiu, ucis la 28 dec. 1951 în timpul reeducării de la Gherla) şi Ştefan Taban. Conform lui Aristotel Popescu, şefului comitetului de demascare şi reeducare, acest grup era considerat „o serie grea, o piatră de încercare". Cei trei au fost crunt bătuţi şi, cu toate că au sfârşit prin a-şi face demascarea, torturarea lor a continuat încă 10 zile. În urma maltratărilor, deţinuţii nu mai puteau mânca şi dormeau cu greu. Toate aceste informaţii ne-au fost furnizate de d-l Mircea Stănescu, căruia îi mulţumim şi pe această cale pentru amabilitate.
[434] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 12, f. 29-30.
[435] Până la acea dată Cornel Căliman executase 3.193 zile detenţie. Din acestea 915 fuseseră zile de muncă, care-i aduceau, conform Decretului 70/1950, un beneficiu de 457 zile de detenţie, astfel încât cele 3.650 zile de detenţie la care fusese condamnat (10 ani muncă silnică) expiraseră. Cu toate acestea, colectivul de eliberare din Penitenciarul Aiud, condus de cpt. Ioniţescu Alexandru, locţiitor pentru pază, a avizat „nefavorabil" punerea în libertate a lui Cornel Căliman (*Ibidem*, f. 24)
[436] *Ibidem*, f. 20.
[437] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 399, f. 68.
[438] Pentru amănunte despre torturile pe care le-a îndurat în anchetă a se vedea mărturia sa din *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 201-203.
[439] Raportul cu propunerea de recrutare a fost întocmit de plt. Drăgan David şi aprobat de col. Corin Aurel, în el precizându-se următoarele: „Susnumitul urmează a fi recrutat pe bază de material compromiţător. (…) printr-o muncă de educaţie, [*îl*] vom putea determina de a colabora cinstit cu organele noastre, exploatându-se faptul că susnumitul a fost membru F.D.C., a fost condamnat la un an pentru omisiune de denunţ, precum şi de faptul că un copil al său este elev la şcoala profesională din Codlea" (A.C.N.S.A.S., fond Reţea, dosar nr. 1.216, f. 31). Foarte probabil a fost ameninţat şi cu faptul că fiul său va fi dat afară din şcoală dacă refuză să colaboreze.

Cătălina Alexandru: născut la 17 nov. 1897 în com. Bistra, fiul lui Iosif şi Zamfira. Agricultor, cu o avere de 5 jugăre şi 40 de stupi. Fost greco-catolic, trecut după desfiinţarea acestui cult la „Martorii lui Iehova”. Fost simpatizant P.N.L. Arestat la 9 mart. 1949 şi anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile). Caracterizare întocmită de slt. Şandru Ioan: „În timpul cercetărilor a dovedit sinceritate, fire calmă şi moralitate bună”[440]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 5 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla, de unde a fost eliberat la 2 mart. 1954. După eliberare, la 20 dec. 1954, a fost luat în evidenţă la categoria „activi” de lt. Molnar Alexandru. Supravegheat informativ de slt. Ardelean Ioan (1954) şi plt. Coc Vasile (1962-1968), ultimul fiind coordonat de lt. Ioniţă Paul. A decedat la 16 oct. 1972 în comuna natală[441].

Câmpeanu (Câmpean) Traian: născut la 20 mai 1923 la Aiud, fiul lui Aurel şi Ana. Avea un frate, Liviu, care a fost şi el condamnat politic. Nepot al lui Iosif Maier. Tatăl său deţinea o moară în Teiuş. Necăsătorit. Fost membru al P.N.Ţ. De confesiune greco-catolică. A luptat pe front până în Cehoslovacia, cu gradul de caporal, fiind decorat cu medalia „Victoria”. Arestat la 17 dec. 1946 deoarece „a adus ofense membrilor guvernului” şi a strigat „Trăiască Iuliu Maniu!” într-un restaurant din Alba Iulia, dar cazul a fost clasat. La 6 mart. 1949 a fost prins în Munţii Apuseni de un grup de locuitori şi predat Securităţii, după ce reuşise să scape din lupta de la Muntele Mare. Anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile, plt. maj. şef Groza Vasile, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat la 5 ani muncă silnică de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949. Închis la Penitenciarul Aiud (1949), Penitenciarul Gherla[442] (până la 16 iul. 1950 şi 22 iul. 1953-28 apr. 1954) şi Colonia Peninsula (16 iul. 1950-20 iul. 1953). Anchetat la 12 mai 1954 la Teiuş, de lt. Muntean Simion, referitor la activitatea sa în grupul Dabija. După eliberare a muncit la Întreprinderea Metalurgică Aiud, pensionându-se în dec. 1978. Luat în evidenţă la 8 ian. 1962, la propunerea lt. maj. Codruţ Gheorghe, ca fost membru P.N.Ţ. şi fost condamnat. Supravegheat informativ de cpt. Stanciu Ioan, şeful Secţiei a III-a (1961) şi de lt. maj. de Miliţie Cristea Mihai (1963-1966). Între anii 1974-1975 şi-a manifestat în repetate rânduri nemulţumirea faţă de regim. Conform rapoartelor Securităţii „a avut manifestări duşmănoase, comentând denigrator unele măsuri întreprinse pe plan intern de către partidul şi statul nostru”, declarând că „regimul de azi a distrus tineretul şi o parte din cei vârstnici, pe care i-a băgat în puşcării pe nedrept, iar în prezent le-a luat tot ce au”. De asemenea afirma faţă de colegi că „muncitorilor li s-au impus norme de muncă pe care nu le pot realiza şi astfel sunt plătiţi prost, iar ţăranii sunt robiţi în C.A.P. pentru că muncesc degeaba”[443]. Până în anul 1979, deoarece lucra la I.M. Aiud, a fost urmărit de Serviciul II al I.J. Alba, în cadrul dosarului de obiectiv, iar de la 28 dec. 1978 a fost transferat la Serviciul I la dosarul de problemă, fiind supravegheat în Teiuş. Deoarece a criticat deseori regimul, la 10 apr. 1975 a început să fie lucrat informativ cu prioritate (la propunerea lt.-col. Dudaş Aurel şi lt. maj. Preda Gheorghe, ambii din Serviciul I, Biroul 2), iar la 28 apr. 1975 a fost avertizat de Securitate. După avertizare a încetat cu criticile, motiv

---

440 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 462.
441 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 237.
442 La 8 apr. 1950, ofiţerul operativ din cadrul Penitenciarului Gherla a întocmit un raport în care arăta că Traian Câmpeanu a spus că „în viaţa din armată se distruge religia sub actualul regim” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 10.314, vol. 2, f. 158).
443 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.442, vol. 1, f. 26, 56.

pentru care la 3 mart. 1979 a fost scos din baza de lucru cu prioritate, la propunerea lt. Drăgoi Dorel. În această perioadă a fost urmărit de lt.-col. Dudaş Aurel (1975-1978), lt. Drăgoi Dorel (1979-1983), cpt. Marian Ioan – responsabil de obiectivul I.M. Aiud (1975-1977) şi miliţienii srg. maj. Giurgiu Ilie (1979-1983), srg. maj. Deoancă Petru (1984-1986), srg. maj. Mihăilă (1986-1989). În atenţia Securităţii s-a aflat şi fiul lui Traian Câmpeanu, angajat şi el la I.M. Aiud, urmărit probabil la categoria „descendenţi de foşti condamnaţi". Astfel, la 4 febr. 1981, lt. Drăgoi Dorel punea următoarea rezoluţie pe o notă informativă: „Băiatul obiectivului să fie chemat la Securitatea Aiud ca să fie în atenţia acestui organ"[444].

Cârnaţ Şofron: născut la 28 ian. 1912 în com. Stremţ, fiul lui Ioan şi Amalia. Domicilia în com. Lopadea Nouă, unde era morar. A luptat pe frontul de răsărit. Fost membru P.N.Ţ. Căsătorit, avea un copil. Arestat la 10 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 1 an î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (1950).

Ceauşu Titus: născut la 2 oct. 1910 în com. Botoşeşti-Paia, jud. Dolj, fiul lui Marin şi Maria. A absolvit Liceul Militar din Iaşi (1921-1928), Şcoala pregătitoare de ofiţeri de aviaţie din Bucureşti (1929-1931), Şcoala specială de ofiţeri de aviaţie (1934-1938) şi Şcoala Superioară de Război din Bucureşti (1940-1942). A participat pe front în campania din răsărit ca şef al Batalionului de Operaţii al Flotilei a II-a Vânătoare, cu gradul de căpitan, luptând până la Stalingrad (sept. 1942-1 apr. 1943). Ofiţer la Marele Stat Major al Aerului (1 apr. 1943-20 nov. 1946). Decorat cu „Steaua României" clasa a V-a cu panglică, „Virtutea militară" şi „Virtutea aeronautică" de aur cu spade clasa a V-a. Scos din armată la 1 sept. 1947 cu gradul de lt.-col. Domicilia în Bucureşti, fără avere. În ian. 1948 a fost cercetat de Siguranţă pentru a se vedea dacă posedă pistol. Arestat la 16 mart. 1949 la Bucureşti. Anchetat la Bucureşti şi Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile). Caracterizat de cpt. Cosma Alexandru drept: „Arogant, inteligent, nutreşte sentimente regaliste şi antidemocratice. Are adversitate pentru actualul regim şi U.R.S.S. Nu are vicii, ţine mult la familie"[445]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 7 ani î.c. Închis la Penitenciarul Aiud (18 oct. 1949-19 mai 1950), Colonia Peninsula (19 mai 1950-20 iul. 1953) şi penitenciarele Gherla (din 22 iul. 1953) şi Caransebeş (până la 17 febr. 1956). Eliberat la 13 mart. 1956 de la Penitenciarul Gherla.

Cerghidean Aurel: născut la 27 mai 1916 în com. Mihalţ, fiul lui Aurel şi Maria. Frate cu Virgil Cerghidean. Student în anul IV la Institutul Politehnic Iaşi, Facultatea de Chimie Industrială. De confesiune greco-catolică. Începând cu luna mai 1946 a deţinut funcţia de preşedinte al organizaţiei de tineret a P.N.Ţ. din jud. Alba. Din acest motiv, la care se adăugau şi manifestările sale anticomuniste, era urmărit de autorităţi. În 1946 a fost arestat şi încarcerat la închisoarea militară din Sibiu şi trimis în judecată pentru faptul că a instigat populaţia, dar a fost achitat de Tribunalul din Alba Iulia. În iul. 1947, după arestarea lui Iuliu Maniu, a fost nevoit să plece de acasă şi să se ascundă în oraşul Braşov. A avut legături cu Petru Deceanu. Arestat la 29 iun. 1949 şi anchetat la Sibiu (slt. Pastti Pompiliu şi srg. maj. Gălăţanu Petre). La 18 sept. 1949, la Sibiu, i-a descris unui informator de celulă „felul în care a fost cercetat şi cum a fost bătut pentru a recunoaşte învinuirile ce i se pun în sarcină"[446].

---

[444] *Ibidem*, f. 111.
[445] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 149.
[446] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.508, f. 20.

Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 1 an î.c. În anii ’50 şi-a stabilit domiciliul în Timişoara. Urmărit în primăvara anului 1956 în com. Mihalţ de către lt. Suciu Ioan, lucrător operativ la Secţia raională Alba Iulia, în timp ce se afla în vizită în comună. La 26 nov. 1958 a fost luat în evidenţa activă ca „fost membru P.N.Ţ.” de Serviciul III din D.R.S. Timişoara, măsură aprobată de şeful serviciului, mr. Sterescu Paul. La 19 mart. 1962 a fost trecut în evidenţa pasivă de către D.R.S. Banat, ca „fost membru P.N.Ţ.” şi „fost condamnat”, şeful Grupei a II-a din această direcţie arătând că „nu face obiectul rămânerii în baza de lucru”[447]. Urmărirea a fost însă reluată la 25 sept. 1966, când şefului Grupei a II-a din Serviciul III, D.R.S. Banat, cerea ofiţerilor din subordine să-l urmărească informativ la locul de muncă (Spitalul „Dr. Victor Babeş” din Timişoara, unde era magaziner). Ca atare, în oct. 1966, cpt. Guţilă a cerut informaţii despre el de la mr. Susta, ofiţerul care răspundea informativ de spital, iar acesta a primit de la agenţi o notă informativă referitoare la activitatea lui Cerghidean.

Cerghidean Virgil: născut la 29 aug. 1918 în com. Mihalţ. Frate cu Aurel Cerghidean. Agricultor, cu 7 jugăre pământ. Căsătorit, avea 2 copii. Greco-catolic. Membru P.N.Ţ., apoi membru în Frontul Plugarilor (în această perioadă, un timp scurt a fost primar al comunei, dar „a fost demascat şi exclus”[448]). Arestat la 27 apr. 1949. La percheziţie Securitatea a găsit trei pistoale. Anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile) şi Sibiu. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 7 ani î.c. Închis la Coloniile Poarta Albă (din 1950), Peninsula şi Baia Sprie (6 mai 1955-2 mai 1956). La 6 dec. 1955 a participat la greva foamei de la Baia Sprie, fiind pedepsit cu 10 zile de carceră, pentru „Refuz de muncă – organizare în masă. Neexecutare de ordin”[449]. Eliberat la 2 mai 1956. La 10 iul. 1957, la propunerea lt. maj. Munteanu Simion, a fost luat în evidenţa operativă la problemele „foşti membri P.N.Ţ.” şi „foşti condamnaţi”. A fost apoi recrutat ca informator, cu pseudonimul „Colţan Ioan”, şi a avut activitate în perioada 1961-18 iun. 1963. La 4 sept. 1972 a fost luat în S.I.G., fiind urmărit informativ în perioada 1980-mai 1989 de şefii de post din com. Mihalţ: plt. Oneţiu Roman (1980), plt. adjunct Albu Vasile (1981-1982), srg. maj. Deoancă Petru (1982), srg. maj. Indrei Ioan (1982-1989). Trăieşte în com. Mihalţ.

Chenţi Ioan: născut la 25 ian. 1922 în satul Galda de Sus. Plugar. Atras în organizaţie în ianuarie 1949 de Petru Micu. A contribuit cu bani pentru ajutorarea organizaţiei. Arestat la 26 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis în penitenciarele Aiud şi Gherla şi la Canal. Eliberat din penitenciar la 1 apr. 1951.

Chindea Nicolae: născut la 21 dec. 1907 în com. Mirăslău, fiul lui Gligor şi Armeana. A urmat Academia Teologică Greco-Catolică din Blaj (1929-1932). Căsătorit, avea 3 copii. Era preot greco-catolic în com. Cacova (azi com. Livezile), jud. Alba, şi deţinea 2 jugăre de pământ. În 1946 a fost ales preşedinte al organizaţiei P.N.Ţ. din com. Cacova. În preajma alegerilor generale din mart. 1948 a fost reţinut la Securitatea Aiud timp de 3 săptămâni[450]. Datorită activităţii politice, dar şi pentru că nu dorea să adere la Biserica

---

[447] *Ibidem*, f. 33.
[448] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.440, f. 52.
[449] A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 627, vol. 9, f. 14.
[450] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 5, f. 217.

Ortodoxă, era urmărit de Securitate[451]. Pentru a scăpa de arestare, la 29 oct. 1948 a dispărut de la domiciliu[452] şi s-a ascuns la Traian Socaciu, fiind îndemnat în acest sens şi de o scrisoare a episcopului Ioan Suciu, care cerea continuarea activităţii greco-catolice în clandestinitate[453]. În această perioadă a spovedit mai mulţi credincioşi greco-catolici care au refuzat să treacă la ortodoxie, printre care şi pe Leon Şuşman. După ce a aflat că Traian Mârza şi Traian Gligor (cărora el le oferise anterior găzduire) au ucis un activist de partid în com. Vălişoara (17 ian. 1949), a plecat de la Socaciu şi s-a ascuns în com. Mirăslău. A fost arestat la 20 apr. 1949 şi anchetat la Sibiu (plt. Ciurdărescu Nicolae). Caracterizare întocmită de Securitate: „Inteligent, energic, curajos, şiret, capabil de acte de violenţă, bun orator, cu prize la masele populare, simpatizat de credincioşi, naţionalist"[454]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 1 an î.c. Cu toate acestea, a fost eliberat din penitenciar abia la 20 apr. 1951, după doi ani de detenţie. Închis în penitenciarele Aiud şi Gherla (1950). După eliberarea din penitenciar a muncit ca funcţionar la Întreprinderea de Construcţii Aiud. În noaptea de 15/16 aug. 1952 a fost iarăşi arestat şi internat în colonia de muncă Peninsula (nov. 1952-aug. 1953)[455]. A fost pus în libertate din Colonia Oneşti la 7 mai 1954 în contextul amnistiilor politice din acea perioadă. A decedat la domiciliu la 19 iun. 1988[456].

Cigmăianu (Cigmănean)[457] **Ioan**: născut în anul 1908 în com. Şibot, jud. Alba. Căsătorit, avea 2 copii. Era muncitor şi deţinea 3 jugăre de pământ. Fost membru al Mişcării Legionare. Era urmărit de autorităţi pentru că a evadat din arestul Securităţii din Cugir, unde fusese închis pentru activitatea legionară desfăşurată. Ucis de Securitate la 4 mart. 1949, în lupta de la Muntele Mare.

Cioară Rozalia (maica **Maria Constantina**): născută la 11 febr. 1914 în satul Măcicaşu, com. Chinteni, jud. Cluj. A urmat şapte clase de liceu la Blaj (1925-1932) şi un curs superior de menaj în Elveţia (1933-1934). Era călugăriţă la Mănăstirea greco-catolică din satul Obreja, com. Mihalţ, şi a refuzat să treacă la ortodoxie. Arestată la 11 apr. 1949 şi

---

[451] Securitatea preciza următoarele: „Cu ocazia unificării bisericilor Greco-Catolică şi Ortodoxă, a căutat pe toate căile să pună piedici unificării, instigând populaţia" (*Ibidem*, f. 229).

[452] Un comunist din comună a informat Securitatea că preotul Chindea, la 26 oct. 1948, de Sf. Dumitru, „a provocat o mare adunare pe podul de lângă şcoală şi toate femeile strigau că s-au adunat acolo ca să apere pe popa. Atunci a vorbit urât de partid şi guvern (…) Cred că în mod indirect aceasta este un îndemn la rebeliune" (*Ibidem*).

[453] Preotul Nicolae Chindea a declarat în anchetă următoarele: „menţionez că dacă eu personal nu vedeam scrisoarea episcopului Suciu Ioan, care a avut-o preotul Ioan Sârbu, din Poiana, jud. Alba, eu nu plecam de acasă. Însă tocmai pe această temă, că conţinutul scrisorii cuprindea că «să nu credem nimic şi mai bine să ne ascundem»" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 1, f. 61).

[454] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 5, f. 229.

[455] Într-o *Notă* întocmită la 2 sept. 1952 de lt. Pangraţiu Liviu, anchetator în cadrul D.R.S. Cluj, acesta menţiona faptul că a propus internarea preotului Nicolae Chindea în C.M. „pentru activitatea lui în cadrul P.N.Ţ.-ului Maniu, ca fiind om de încredere a P.N.Ţ., pe care se putea baza în orice ocazie, şi pentru participarea în banda contrarevoluţionară a lui Şuşman". Pe baza notei, col. Nedelcu Mihail a propus internarea preotul pe timp de 5 ani, ceea ce organele superioare din M.A.I. au aprobat (*Ibidem*, f. 211).

[456] *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 239.

[457] În unele documente ale Securităţii apare şi cu numele de Cigmean.

anchetată la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile). Condamnată de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 6 luni î.c.

Ciura Iosif: născut la 25 ian. 1924 în Roşia Montană, fiul lui Ioan şi Elena. Profesor în Roşia Montană. Unchiul soţiei lui Alexandru Macavei. Reţinut de Securitate ca ostatic în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949 pentru a forţa predarea fraţilor Macavei. Închis la Penitenciarul Sibiu, la Securitatea din Abrud şi la Alba Iulia.

Clamba Iosif („Iliuţă"): născut la 6 febr. 1925 în com. Mogoş. Necăsătorit, fără avere. Era dezertor din armată, unde avusese gradul de sergent. A participat la atacul de la Percepţia din Teiuş. În timpul luptei de la Muntele Mare era plecat după alimente împreună cu Traian Ihuţ şi Mişu Salagea. După acest incident el s-a despărţit de cei doi şi s-a refugiat în zona comunei natale. În noaptea de 23/24 septembrie 1949, fiind încercuit de către organele de Miliţie în zona com. Ponor, jud. Alba, s-a sinucis pentru a nu cădea în mâinile acestora[458].

Comşa Axente: născut la 27 febr. 1924 în com. Crăciunelu de Jos, jud. Alba, fiul lui Ioan şi Susana. A absolvit 8 clase de liceu industrial la Blaj şi Timişoara, calificându-se în meseria de lăcătuş mecanic, apoi a urmat o şcoală de subingineri la Cluj. Greco-catolic. Fost membru P.N.Ţ. Atras în organizaţie de Petru Mărgineanu. Arestat la 20 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Aiud (1950).

Cosma Petru: născut la 28 iun. 1914 în com. Bucium Montari. Era miner la minele de aur din Roşia Montană. Fusese omul de încredere al fraţilor Macavei la mina de aur pe care aceştia o deţinuseră. A fost curierul organizaţiei. În timpul luptei de la Muntele Mare era plecat la Timişoara, fiind trimis să achiziţioneze matriţe pentru maşina de multiplicat. În febr. 1949 a fost reţinut de Securitatea din Abrud, fiind bănuit că are legături cu fraţii Macavei, dar a fost eliberat din lipsă de dovezi[459]. Până în prezent nu deţinem alte informaţii referitoare la el după această dată.

Costea Victor: născut la 21 oct. 1906 în com. Mogoş. Plugar. Atras în organizaţie de Traian Mihălţan. Arestat la 4 apr. 1949 pentru că a procurat arme şi muniţii şi a cotizat o sumă de bani. Anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 2 ani î.c. şi confiscarea averii. A fost închis la Canal. Eliberat din detenţie în anul 1951. La 22 febr. 1959 a fost iarăşi arestat de Securitate, fiind din nou acuzat de „uneltire contra ordinii sociale". A fost condamnat de T.M. Cluj la 5 ani şi 6 luni î.c. Închis la penitenciarele Aiud şi Gherla[460] (1950). Eliberat din penitenciar la 26 ian. 1963. A decedat la 1 apr. 1990 în comuna natală[461].

Costinaş Nicolae: născut la 15 apr. 1901 în com. Mogoş. Plugar. Arestat la 8 mai 1949 pentru că a participat la o întâlnire cu Nicolae Dabija şi a procurat armament şi cereale. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 2 ani î.c. şi confiscarea averii.

---

458 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 85.

459 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 921, vol. 9, f. 142-148.

460 La 8 apr. 1950, ofiţerul operativ din cadrul Penitenciarului Gherla a întocmit un raport în care arăta că Victor Costea „a spus că el se roagă zi şi noapte ca să cadă regimul actual, pentru a nu distruge religia şi aşteaptă cu nerăbdare venirea americanilor pentru declanşarea unui război" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 10.314, vol. 2, f. 158).

461 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 245.

Cristea Ovidiu: născut la 5 apr. 1912 în com. Benic, fiul lui Remus şi Aurora. Absolvent de liceu teoretic. Fost agent de percepţie, cu o avere de 3 jugăre. Căsătorit, avea 2 copii. Greco-catolic. Atras în organizaţie în aug. 1948 de Alexandru Maxim. Arestat la 25 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 2 ani î.c. În febr. 1984 a fost arestat şi anchetat 8 zile de Securitatea din Alba Iulia pentru că a cântat „Deşteaptă-te române!" şi „Treceţi batalioane române Carpaţii"[462]. A decedat la domiciliu la 7 mai 1984[463].

Crişan Gligor: născut la 15 apr. 1923 în Teiuş, fiul lui Ioan şi Paraschiva. Croitor. Greco-catolic. Arestat la 18 apr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia[464]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla şi la Colonia Poarta Albă, de unde a fost eliberat la 12 mai 1951. Începând cu data de 7 mai 1975 a fost lucrat în S.I.G., la propunerea cpt. Turlea M., probabil în problema „foşti condamnaţi". Urmărit de lt.-col. Dudaş Aurel (1975). Ulterior a fost supravegheat de mai mulţi lucrători de la Postul de Miliţie Teiuş: lt. maj. Cristea Mihai (1962-1966), mr. Sbera Constantin (1979-1981), plt. Luca Vasile (1975-1985), srg. maj. Boitor (1985-1986). La 28 aug. 1986 a fost scos din supravegherea informativă cu prioritate.

Crişan Laurean: născut la 15 apr. 1901 în com. Galda de Jos, fiul lui Vasile şi Saveta. Era tatăl lui Vasile Crişan. Ceferist. Fost greco-catolic. Deţinea 4 ha pământ. Fost simpatizant P.N.L., apoi membru P.M.R. Era văduv, cu 4 copii. A procurat arme şi materiale explozive pe care le-a dat lui Alexandru Maxim. Arestat la 26 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile). Caracterizare întocmită de lt. Ruşeţ: „Anchetatul este o fire dârză, nesincer, inteligent, nu recunoaşte că ar fi activat, caută să impresioneze pe anchetator"[465]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 3 ani î.c. Închis la Penitenciarul Aiud şi la Canal.

Crişan Nicolae: născut la 15 oct. 1877 în satul Micleşti, com. Mogoş, fiul lui Macavei şi Ioana. Agricultor, fără avere. Fost membru P.N.Ţ. Arestat la 8 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 1 an î.c. Închis la Penitenciarul Aiud, de unde a fost eliberat în anul 1950. A decedat la 26 nov. 1952[466].

Crişan Petru: născut la 21 febr. 1914 în satul Galda de Sus, fiul lui Nicolae şi Gherghina. Agricultor. Fost membru P.N.Ţ., partid pentru a care a depus o activitate intensă. Greco-catolic. A luptat pe frontul de răsărit, fiind luat prizonier de sovietici în 1942. Eliberat din prizonierat în 1945, când s-a reîntors în ţară. A avut legături cu Petru Micu şi Ştefan Lupşan. Arestat la 26 mart. 1949 deoarece nu a denunţat organizaţia lui Alexandru Maxim. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 1 an î.c. Eliberat din penitenciar la 25 mart. 1950. La 5 sept. 1961 a fost recrutat ca informator de către lt. maj. Codruţ Gheorghe, care l-a ameninţat cu trimiterea la închisoare pentru că deţinea un cazan de ţuică şi a făcut ţuică ilegal. Avea numele conspirativ „Frăţilă Nicolae". În acelaşi timp a fost supus

---

[462] A fost arestat de cpt. Munteanu şi srg. maj. Puşcaş Iacob (*Ibidem*, p. 168).
[463] *Ibidem*.
[464] Mărturia lui Traian Socaciu: „Pe Crişan Gligor din comuna Teiuş îl ducea la anchetă aproape zilnic, iar călăul de Staicu chema pe toţi securiştii să vadă pe Crişan Gligor cum îl chinuia, iar ei râdeau şi se distrau văzând cum îl chinuia" (*Ibidem*, p. 182).
[465] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 102.
[466] *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 249.

unei supravegheri active la problema „foşti condamnaţi" (5 ian. 1962-10 mai 1963). La 1 dec. 1969 a fost trecut în legătura Miliţiei din com. Galda de Jos, cu pseudonimul „Păstrăv". În perioada 1961-1979 a furnizat mai multe note informative despre foştii deţinuţi politici din Galda de Sus[467]. Supravegheat iarăşi de Securitate începând din anul 1981 şi până la căderea regimului.

Crişan Sabin: născut în satul Cetea, com. Benic. Conducător al nucleului din localitate. L-a atras în organizaţie pe Iacob Albu. Arestat în primăvara anului 1949, a fost condamnat de T.M. Sibiu la 20 ani muncă silnică. Eliberat de la Penitenciarul Aiud în anul 1964, ca urmare a amnistiilor politice din acea perioadă.

Crişan Vasile: născut la 25 mart. 1903 în com. Mogoş, fiul lui Macavei şi Ioana. Plugar, cu 9 jugăre. Căsătorit, avea 3 copii. Fost membru P.N.L., apoi s-a înscris în Frontul Plugarilor. Atras în organizaţie de Dumitru Avrămuţ. La locuinţa sa au avut loc mai multe şedinţe, la care a participat şi maiorul Dabija, pe care l-a găzduit şi alimentat înainte de plecarea acestuia spre Muntele Mare. A cotizat suma de 700 lei în folosul rezistenţilor. Arestat la 26 mart. 1949, a fost anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Dăian Nicolae, plt. maj. şef Groza Vasile, plt. Ciurdărescu Nicolae). La percheziţie s-au descoperit o armă Z.B. cu 120 cartuşe şi un pistol automat rusesc. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 5 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (1950) şi la coloniile Poarta Albă şi Peninsula (1950). A decedat la data de 7 apr. 1960[468].

Crişan Vasile: născut la 15 apr. 1924 în com. Galda de Jos, fiul lui Laurean şi Ana. A urmat 8 clase la Liceul industrial din Braşov (1945), unde s-a calificat ca desenator tehnic. A urmat un an şcoala de subingineri electromecanici din Cluj (1947). În 1946 s-a înscris în Uniunea Studenţilor Socialişti din Cluj, fiind ales secretar pe şcoală. În 1947 a devenit membru al P.S.D., iar în 1948 al P.M.R. În 1949 s-a angajat ca desenator tehnic la Fabrica din Cugir. Fără avere, necăsătorit. Greco-catolic. Arestat la 26 mart. 1949 şi anchetat la Sibiu (lt. Ticiu Ladislau, plt. Ciurdărescu Nicolae). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 5 ani î.c. şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Gherla (nov. 1949-4 nov. 1950 şi 22 iul. 1953-28 apr. 1954) şi la Colonia Peninsula (4 nov. 1950-20 iul. 1953). Deşi pedeapsa i-a expirat la 24 martie 1954, a fost ţinut încă o lună la dispoziţia D.G.S.S. până a fost eliberat. A decedat la domiciliu la 20 iun. 1993[469].

Cucui Octavian: născut la 15 mart. 1925 în com. Cetatea de Baltă, jud. Alba. Caporal la Regimentul 9 Cavalerie Oradea. Atras în organizaţia „Vulturul negru" de către srg. Ioan Popa. Arestat în mart. 1949 de D.R.S.P. Oradea. Condamnat de T.M. Cluj, prin St. nr. 1.041/24 iun. 1949, la 6 ani temniţă grea. Eliberat din penitenciar la 15 mart. 1955.

Cuptor Ioan: născut la 14 apr. 1909 în com. Mogoş, fiul lui Alexandru şi Maria. Plugar, cu 1 jugăr pământ. Căsătorit. Arestat la 4 apr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Gălăţanu Petre). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Colonia Poarta Albă (1950).

Dabija Nicolae: născut la 18 apr. 1907 în oraşul Galaţi, fiul lui Dumitru şi Ioana. Căsătorit cu Florica (n. Angheluţă), fără copii. Avea un frate, Mircea, şi el maior epurat,

---

[467] Pentru mai multe detalii a se vedea A.C.N.S.A.S., fond Reţea, dosar nr. 1.837.
[468] *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 250.
[469] *Ibidem*.

arestat la începutul anului 1948[470]. A absolvit Liceul „Vasile Alecsandri” Galaţi (1918-1922, urmat apoi în particular din lipsă de mijloace). În 1926 a intrat voluntar în armată la Regimentul 13 Infanterie Iaşi, completându-şi studiile la Liceul Militar Iaşi (1926-1927). A urmat apoi Şcoala Pregătitoare de Ofiţeri Iaşi (1927-1929), la absolvirea căreia a primit gradul de sublocotenent. Cariera militară: sublocotenent şi locotenent la Regimentul 11 Infanterie Galaţi (1 iul. 1929-1 oct. 1933); locotenent Regimentul 38 Infanterie Brăila (1 oct. 1933-10 mai 1934), Regimentul 39 Infanterie Soroca (10 mai 1934-1 oct. 1936) şi Liceul Militar Chişinău (1 oct. 1936-1 sept. 1939); căpitan la Regimentul 4 Grăniceri Deva (1 sept. 1939-15 oct. 1941); căpitan şi maior la Regimentul 38 Infanterie, cu care a fost pe frontul de răsărit (15 oct. 1941-1 dec. 1944); maior la Regimentul 4 Grăniceri şi la Regimentul 10 Grăniceri (1 dec. 1944-20 iul. 1946). La 20 iul. 1946 a demisionat din rândul cadrelor active ale armatei, înainte de a fi disponibilizat de comunişti. Pe front a condus Compania a V-a din cadrul regimentului şi a participat la luptele din Peninsula Kerci (1942), Caucaz (primăvara 1943), Kuban (vara 1943) şi Perikop (toamna 1943-12 apr. 1944). A fost rănit de trei ori, motiv pentru care nu a participat la campania din vest deoarece „aveam aproape trei ani neîntrerupţi de stagiu pe front”[471]. În toate aceste lupte a dat dovadă de un curaj şi eroism deosebit, fiind remarcat de superiorii săi. A fost citat de trei ori pe armată şi o dată pe naţiune şi a fost înaintat la gradul de maior în mod excepţional, înaintea promoţiei sale. Pentru faptele sale de arme, a primit mai multe decoraţii româneşti şi germane: Ordinul „Steaua României” clasa a V-a în grad de cavaler[472], „Crucea de Fier” clasa I şi clasa a II-a, „Crucea Germană de Aur”. Pentru eroismul şi spiritul de jertfă de care a dat dovadă în luptele de la Ozereika (febr. 1943) a fost decorat cu Ordinul „Mihai Viteazu” clasa a III-a cu spade. După ce a plecat din armată, s-a stabilit la Arad, unde deţinea 5 ha pământ pe care le primise odată cu Ordinul „Mihai Viteazu”. Lipsit de alte venituri, a fost nevoit să se angajeze ca muncitor ziler pe şantierul de construcţie al aeroportului din Arad, unde căra pământ cu căruţa. În mai 1948 s-a certat cu câţiva învăţători comunişti din Arad şi „a făcut afirmaţii ofensatoare actualului regim”, motiv pentru care a fost chemat la Siguranţă, dar a refuzat să se prezinte şi a plecat la Bucureşti[473]. Prins în noaptea de 21/22 mart. 1949 în locuinţa informatorului Diniş Aron din com. Bistra. Anchetat la Bucureşti (cpt. Antoniu Samuel) şi Sibiu (cpt. Cosma Alexandru, slt. Călinaş Ioan). Caracterizare întocmită de cpt. Antoniu Samuel: „Este înzestrat cu o inteligenţă mediocră, însă cu o mare doză de şiretenie, temperament voluntar, viu, energic, hotărât şi dinamic. Fire ambiţioasă, mândră, ajungând până la orgoliu. (...) Autoritar, cu spirit de comandă şi încăpăţânat în încercările de a-şi impune voinţa. Este dur, chiar brutal, părând a fi un

---

470 Conform unei declaraţii a lui Nicolae Dabija, „în primăvara anului 1948, fratele meu, maior în rezervă Dabija Mircea a fost arestat şi, primind o scrisoare de la el din închisoarea Jilava, mi-a spus că este acuzat pe nedrept, fiind denunţat calomnios de către un camarad de al său” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 141). Mircea Dabija a fost condamnat de Tribunalul Militar Bucureşti, Secţia I, prin Sentinţa nr. 2.159 din 10 dec. 1948, la 1 an î.c. pentru „omisiunea denunţării unui complot”, iar în mart. 1949 era închis la Penitenciarul Aiud (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 320).

471 *Ibidem*, vol. 1, f. 42-43.

472 Decoraţia a fost primită pentru „calmul şi curajul cu care a condus focul subunităţii sale în noaptea de 9/10 iul. 1942 în încercarea de debarcare a trupelor ruse pe plaja de la Ielltingen – Crimeea” (A.M.R., fond Decoraţii Est, dosar nr. 338, f. 15).

473 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.344, f. 47.

temperament sanguinar"[474]. Condamnat la moarte prin împuşcare de T.M. Sibiu, prin St. nr. 816/30 sept. 1949. Executat la Sibiu la data de 28 oct. 1949.

Dalea Emil: născut la 20 aug. 1917 în com. Galda de Jos, fiul lui Gheorghe şi Paraschiva. Agricultor, cu 1 ha pământ, fost ceferist. Era căsătorit şi avea doi copii. Greco-catolic. Serviciul militar satisfăcut la Regimentul 1 Călăraşi, ctg. 1939, cu gradul de sergent. A luptat pe front, unde a fost rănit şi avea „în ambele picioare, la coapse, urme de schije". Simpatizant P.N.Ţ. Fost membru P.M.R., exclus în 1948 pentru că nu a achitat cotizaţia. Arestat la 9 mart. 1949 („când a fost arestat a fost prins cu o grenadă în buzunar, la locuinţa susnumitului s-a găsit una armă Z.B., 50 cartuşe pentru arma Z.B., un pistol de buzunar, 13 cartuşe pentru pistol"[475]). Anchetat la Sibiu (slt. Şandru Ioan, lt. Ticiu Ladislau). Caracterizat de slt. Şandru drept: „Puţin sincer, a căutat să nege din faptele sale la început, îngâmfat şi capabil de acte de teroare"[476]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 20 de ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Aiud şi Gherla. În ian. 1950 a fost transferat de la Penitenciarul Gherla la Penitenciarul Sibiu, „pentru a fi pus la dispoziţia Direcţiei Regionale de Securitate Sibiu în interesul unor chestiuni"[477]. La 28 febr. 1950 a fost transferat la Penitenciarul Tribunal Cluj. La 5 apr. 1950 a fost luat din penitenciar şi executat de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări". Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat.

Dan Pamfil: născut la 17 febr. 1897 în satul Mămăligani, com. Mogoş, fiul lui Ioan şi Ioana. A absolvit Şcoala Normală din Sibiu. Era învăţător în com. Mogoş. Deţinea 14 ha pământ. Căsătorit. Fost membru al Mişcării Legionare[478], iar după război membru P.N.L. Ulterior s-a înscris în Frontul Plugarilor pentru a-şi păstra postul. În mart. 1949 Biroul de Securitate Abrud i-a întocmit acte de trimitere în judecată ca „sabotor al planului economic de stat"[479]. În momentul în care au început arestările în zonă a dispărut de la domiciliu, fiind reţinut însă la 11 aug. 1949. A fost anchetat la Alba Iulia (plt. Ciurdărescu Nicolae). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. şi confiscarea averii. Eliberat din Penitenciarul Gherla abia la 19 sept. 1952, până atunci fiind ţinut la dispoziţia Securităţii[480], deşi pedeapsa îi expirase la 20 dec. 1951. Până în 1963 a lucrat ca magaziner la diferite şantiere de construcţii din Câmpeni şi Zlatna, apoi s-a retras în comuna natală, unde se ocupa cu agricultura. La 1 dec. 1959 s-a hotărât deschiderea D.U.I. sub numele

---

[474] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 13, f. 65.
[475] A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 6, f. 155.
[476] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 58.
[477] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 6, f. 6.
[478] La 3 apr. 1943 a fost arestat de Chestura Poliţiei Alba Iulia pentru că la domiciliu său s-au găsit portretele lui Codreanu, Moţa şi Marin, fiind cunoscut ca un „înfocat legionar" (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.750, vol. 1, f. 9).
[479] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 2.618, vol. 15, f. 37.
[480] Într-o adresă înaintată la 30 apr. 1952 de Penitenciarul Gherla către Biroul Raional de Securitate Gherla, referitoare la deţinutul Dan Pamfil, se preciza: „pedeapsa i-a expirat la data de 20 decembrie 1951, de la care dată se află reţinut la dispoziţia dvs.". În aceeaşi zi, Biroul Raional de Securitate Gherla a trimis următorul răspuns către Penitenciarul Gherla: „Întrucât până în prezent încă nu avem avizul D.G.S.S.-ului, nu putem pune în libertate pe acest individ până ce nu vom primi dispoziţiuni de a fi pus în libertate, pentru care rugăm a ţine pe acesta la dispoziţia Securităţii Statului până la noile dispoziţiuni" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 957, vol. 7, f. 5, 15).

„Dridea Paul”, conform Ordinului 70/1957[481], în problema „legionari”. În perioada 1957-1961 a fost urmărit de lt. Stanca Ioan şi cpt. Ianc Laurenţiu, ofiţeri la Secţia raională Câmpeni. În perioada în care muncea în Zlatna (1961-1965) acţiunea de urmărire a fost efectuată de Secţia raională Alba Iulia. În această perioadă era urmărit de lt. Ivancisiu Leon (1961-1962), lt. Pană Ilarie (1963) şi lt. Sav Nicolae (1963-1965), coordonaţi de şeful de zonă. În Zlatna era urmărit şi de lt. maj. de Miliţie Mladin Ioan (1961-1963). La Mogoş era urmărit de şeful de post, plt. Pleşa Nicolae, coordonat de lt. Grosu Nicolae (1964) şi lt. maj. Briciu Remus (1965). În 1960, soţiei sale, Dan Elena, i-au fost interceptate scrisorile adresate rudelor din ţară. D.U.I.-ul a fost închis la 1 nov. 1965. La 2 iun. 1966, Secţia raională Câmpeni a deschis un Dosar de Verificare pe numele său pentru injurii aduse organelor de stat (fiind nemulţumit că nu a primit pensie şi nici terenurile ce le posedase înainte de condamnare). La 2 iun. 1969, după Plenara C.C. al P.C.R. din apr. 1968, când a fost criticată activitatea organelor de Securitate, a înaintat o Cerere de revizuire a procesului, arătând faptul că fost condamnat fără motiv. Cu toate probele prezentate, care arătau abuzurile organelor de Securitate[482], cererea sa a fost respinsă de Procuratura Militară Cluj, care a considerat-o neîntemeiată.

Dancea Aurel: născut la 17 febr. 1921 în satul Gârbova de Jos, Aiud. De profesie şofer, fără avere. Era gestionar la cooperativa „Progresul plugarilor” din sat. Necăsătorit. Greco-catolic. A luptat pe front în U.R.S.S., până în Caucaz, apoi pe frontul de vest, în Ungaria şi M-ţii Tatra. Greco-catolic. S-a înscris în U.T.M., pentru a-şi păstra locul de muncă. A fost membru al organizaţiei din comună, condusă de Mihail Medrea, având rolul de a colecta cereale. Arestat la 18 mai 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 1 an î.c. Închis la penitenciarele Aiud şi Gherla (1950). Eliberat din penitenciar la 17 mai 1950, prin expirarea pedepsei.

David Nicolae: născut la 21 aug. 1900 în satul Bucium Şasa, com. Bucium, fiul lui Nicolae şi Maria. Văr cu fraţii Macavei. A absolvit Facultatea de Drept, urmând apoi şi doctoratul în aceeaşi specializare. Fost avocat şi fost notar public. Căsătorit, avea trei copii. Arestat de Securitate la 16 dec. 1949 pentru că nu i-a denunţat pe fraţii Macavei, cu care s-a întâlnit în 1948 la Arad, deşi aceştia pe atunci nu erau urmăriţi de către autorităţi. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 258/7 iun. 1950, la 1 an î.c.

David Pamfil: născut la 6 iul. 1912 în satul Muşca, com. Lupşa, fiul lui Simion şi Sofia. Domicilia în com. Lupşa. Plugar, cu 1 ha. Căsătorit. I-a găzduit şi alimentat pe fraţii Macavei, iar în locuinţa sa aceştia s-au întâlnit cu Alexandru Lazăr. Arestat la 2 aug. 1949 şi condamnat la 6 ani î.c.

David Sofia („**Sofia lui Tomeleu**”): născută la 16 mart. 1889 în satul Muşca, fiica lui Nicolae şi Paraschiva. Mama lui David Pamfil. Văduvă, avea 5 copii. Alexandru Lazăr îi era

---

481 Ordinul 70 a fost emis la 17 ian. 1957 şi prevedea „intensificarea muncii informativ operative în rândul conducătorilor clandestinităţii legionare şi a partidelor burgheze” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 114, f. 33).

482 Prezentăm mai jos un pasaj din această cerere: „Faptele incriminate puse în sarcina mea prin sentinţa atacată sunt inexistente, iar probele testimoniale sunt mincinoase, inclusiv recunoaşterea mea, care au fost smulse prin violenţă şi ameninţare cu moartea, după cum voi dovedi (…) toate declaraţiile date au fost smulse de către organele de Securitate prin violenţă şi ameninţări, care puneau în primejdie nu numai sănătatea, dar chiar şi viaţa, abuzuri care au fost condamnate public” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 957, vol. 8, f. 4-6).

nepot. I-a găzduit pe fraţii Macavei, care erau ascunşi în şura ei când au fost încercuiţi de Securitate. Arestată la 2 aug. 1949. Condamnată de T.M. Cluj, prin St. nr. 21/25 ian. 1950, la 1 an şi 6 luni î.c.

Dăian Titus: născut la 27 iun. 1913 în satul Sângătin, com. Apoldu de Jos, jud. Sibiu, fiu de preot. Absolvise Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cernăuţi. Era preot militar la Catedrala din Alba Iulia. Căsătorit, avea 1 copil. Deţinea 6 jugăre de pământ. Arestat la 11 mart. 1949 pentru nedenunţarea lui Ştefan Popa. Anchetat de plt. maj. Bakó Ladislau şi srg. maj. Gălăţanu Petre. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 2 ani î.c.

Dărămuş Vasile: născut la 25 ian. 1906 în com. Benic, fiul lui Nicolae şi Saveta. Plugar, cu 2 jugăre. Căsătorit, avea 2 copii. Arestat la 16 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Bakó Ladislau). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (18 febr.-15 mai 1950) şi la Colonia Poarta Albă (15 mai 1950-30 mart. 1951).

Deceanu Florian: născut la 17 apr. 1900 în com. Mihalţ, fiul lui Petru şi Ana. Agricultor, cu 4 ha pământ. Fost greco-catolic. Căsătorit, avea 3 copii. Fost simpatizant al P.N.Ţ. şi P.N.L. A cotizat cereale pentru organizaţie. Arestat la 11 mai 1949 şi anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Caracterizare întocmită de lt. Ruşeţ: „Element şiret, obraznic, nesincer şi prefăcut, caută a se scoate în evidenţă în urma faptelor făcute”[483]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 3 ani î.c. Închis la penitenciarele Aiud şi Gherla (1950) şi la Canal. Eliberat din detenţie la 24 nov. 1952.

Deceanu Petru: născut la 10 aug. 1926, în com. Mihalţ. Fiul lui Florian Deceanu. Necăsătorit. Era student la Facultatea de Drept din Cluj. Membru al P.N.Ţ. În 1946 a fost arestat timp de o lună pentru „instigare”. Fiind urmărit de Securitate, a plecat la Muntele Mare. A fost ucis de Securitate la 4 mart. 1949, în lupta de la Muntele Mare.

Doia Sabin: născut la 20 apr. 1913 în satul Galda de Sus, fiul lui Ioan şi Veronica. Plugar, cu o avere de 1,5 jugăre. A luptat pe frontul de răsărit până în Caucaz. Fost greco-catolic. Căsătorit, avea un copil. Membru în Frontul Plugarilor. A cotizat suma de 100 lei pentru organizaţie. Arestat la 16 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Bakó Ladislau). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (1950) şi la Canal. Eliberat la 1 apr. 1951 din Colonia Poarta Albă[484].

Doia Simion („**Ţonic**”): născut la 7 iun. 1911 în satul Galda de Sus, fiul lui Nicolae şi Raveca. Plugar, avea 3 jugăre pământ. Fost greco-catolic. Căsătorit, avea un copil. Membru în Frontul Plugarilor. A dat suma de 100 lei pentru organizaţie. În toamna anului 1948 l-a ascuns pe Petru Hălălae, care era căutat de Securitate. Arestat la 16 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (1950) şi la Colonia Poarta Albă (1950-30 mart. 1951).

Drăgan Emil: născut la 10 nov. 1920 în com. Benic, fiul lui Aron şi Elisabeta. Absolvise Academia Comercială din Braşov şi era profesor în com. Galda de Jos. Necăsătorit. Cunoştea limbile franceză şi engleză. A luptat pe frontul de apus. Suferise deja o

483 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 138.
484 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 255.

condamnare de 3 luni pentru sabotaj, executată la Penitenciarul Alba Iulia (1947)[485]. A deţinut un pistol mitralieră sovietic. Arestat la 11 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Staicu Ioan, plt. maj. şef Groza Vasile). Caracterizare întocmită de plt. maj. Staicu: „Anchetatul este o fire dârză, inteligent, caută să impresioneze pe anchetator, nesincer”[486]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la 5 ani muncă silnică şi confiscarea averii. La 23 nov. 1949 a fost închis la Penitenciarul Alba Iulia, apoi a fost deţinut la Aiud, Gherla şi Canal. Eliberat din detenţie la 9 mart. 1954.

Drăgan Liviu: născut la 21 sept. 1928 în com. Galda de Jos, fiul lui Aron şi Elisabeta. Frate cu Emil Drăgan. Ginerele lui Florian Picoş. Agricultor, cu o avere de 5 jugăre pământ. Căsătorit, avea un copil. Fost greco-catolic. Membru în Frontul Plugarilor, dar „fără activitate”. A contribuit cu alimente şi bani pentru organizaţia de rezistenţă din comună. La percheziţie Securitatea a descoperit un pistol. Arestat la 11 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile, plt. maj. şef Groza Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la 5 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Gherla, iar la 13 mai 1951 a fost transferat la Colonia Peninsula, de unde a fost eliberat la 11 mai 1954, după ce a trecut şi prin coloniile Poarta Albă şi Ovidiu[487].

Duca Anghel: născut la 15 dec. 1890 în com. Benic, fiul lui Partenie şi Veronica. Plugar, cu 3 jugăre. Greco-catolic. Căsătorit, avea 2 copii. Membru în Frontul Plugarilor. Atras în organizaţie de Cornel Pascu. A participat la şedinţele ţinute în com. Benic. Arestat la 16 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. şef Groza Vasile, plt. Ciurdărescu Nicolae). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla, de unde a fost eliberat în mart. 1951.

Duca Ioan: născut la 17 febr. 1922 în Aiud, fiul lui Ioan (funcţionar) şi Silvia. Era student în anul II la Facultatea de Drept din Cluj. Greco-catolic, fără avere. Arestat în luna mart. 1949 pentru că încercase să ia legătura cu Ştefan Popa. Anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Gălăţanu Petre). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 6 luni î.c.

Dumitraş Aurelia: născută la 12 iul. 1908 în satul Bucium Sat, com. Bucium, fiica lui Dumitru şi Ana. Casnică, domicilia în Roşia Montană, fiind vecină cu Traian Macavei. Reţinută de Securitate ca ostatică în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Fleşeriu Partenie: născut la 18 febr. 1899 în com. Sântimbru, jud. Alba, fiul lui Ioan şi Maria. Agricultor, deţinea 13 jugăre pământ. Fost greco-catolic. Căsătorit, avea 4 copii. Fost membru P.N.Ţ. şi primar al comunei în perioada 1941-1945. În 1946 Jandarmeria i-a întocmit un dosar de urmărire, „deoarece este preşedintele Partidului Naţional Ţărănesc Maniu din com. Sântimbru”[488]. Ulterior s-a înscris în Frontul Plugarilor. Numit de Alexandru Maxim drept conducător al organizaţiei din comună. Arestat de Securitate la 14 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Caracterizare întocmită de lt. Ruşeţ: „fire dârză, inteligent, nu recunoaşte toată activitatea lui, nesincer”[489].

---

485 A fost pedepsit pentru „dosirea unei cantităţi de grâu din recoltă” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 165).

486 *Ibidem*, f. 166.

487 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 256.

488 A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 6, f. 213.

489 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 153.

Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 3 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (1950).

Fleşeriu Partenie: născut la 26 dec. 1920 în com. Galda de Jos, fiul lui Ioan şi Maria. Agricultor. Arestat de Securitate pentru că l-a găzduit pe Alexandru Maxim. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la penitenciarele Aiud şi Gherla şi la Canal. Eliberat din detenţie la 12 mai 1951[490].

Fleşeriu Vasile: născut la 14 mart. 1897 în satul Oiejdea, com. Galda de Jos, fiul lui Vasile şi Anica. Era agricultor şi agent veterinar în comună. Deţinea 4 ha pământ. Fost greco-catolic. Căsătorit, fără copii. Fost membru P.N.Ţ. şi primar al comunei din partea acestui partid în anul 1931, apoi în perioada 1941-1945. Ulterior s-a înscris în Frontul Plugarilor. Numit de Alexandru Maxim drept conducător al organizaţiei din comună. Arestat la 11 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile[491], srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Caracterizat de lt. Ruşeţ: „Anchetatul este o fire rezistentă, capabil de organizare, nesincer, calm, inteligent, nutreşte tendinţe fanatice"[492]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 3 ani temniţă grea şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Gherla (nov. 1949-28 apr. 1950) şi Colonia Poarta Albă (28 apr. 1950-24 sept. 1952).

Florea Petru: născut la 10 oct. 1926, în Bucureşti, fiul lui Adrian şi Paraschiva. Domicilia în com. Stremţ, unde era lăcătuş mecanic. Arestat de Securitate la 16 iun. 1949 pentru nedenunţarea organizaţiei lui Alexandru Maxim, care i-a cerut să adune cotizaţii. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 1 an î.c. Închis în penitenciarele Aiud şi Gherla. Eliberat din detenţie la 17 iun. 1950. S-a mutat în Teiuş şi s-a angajat la U.M. Cugir, apoi la C.F.R. La 24 ian. 1965 a fost luat în evidenţă la problema foşti condamnaţi, la propunerea lt. Cristian Mircea[493]. În 1965 era urmărit de lt. major de Miliţie Cristea Mihai, de la grupa de miliţie Teiuş. La 16 sept. 1975 a fost recrutat ca informator de Miliţia Teiuş, fiind folosit pentru a obţine informaţii de ordin economic. În 1981 a fost transferat în legătura Securităţii, primind numele conspirativ „Tudor"[494].

Florean Cornel: născut la 8 aug. 1900 în satul Obreja, fiul lui Mihai şi Carolina. Agricultor, greco-catolic. Membru P.N.Ţ., apoi membru în Frontul Plugarilor. Atras în organizaţie de Petru Mărgineanu, a transportat cu căruţa mai multe persoane spre munte. Arestat la 28 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 1 an î.c. Eliberat din penitenciar la 27 mart. 1950. A fost urmărit informativ, în problemele „P.N.Ţ." şi „foşti condamnaţi", de către lt. Stoicheci Constantin (1965) şi de şeful de post din Mihalţ, srg. maj. Stoleru Constantin (1965-1967). A decedat în anul 1978[495].

Florinc Mihai: născut la 17 sept. 1905 în com. Întregalde, fiul lui Ioan şi Floarea. Deţinea o poziţie importantă în comună, fiind unul dintre gospodarii de frunte: era curatorul bisericii greco-catolice (administra averea bisericii), secretar la primărie, gestionar la

---

490 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 259.

491 Ofiţerului anchetator nota următoarele: „În ziua când numitului i s-a luat interogatoriu, referitor la activitatea subversivă, numitul nu a mâncat şi încontinuu a formulat rugăciuni" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 128).

492 *Ibidem*, f. 127.

493 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.795, f. 4.

494 Pentru detalii a se vedea A.C.N.S.A.S., fond Reţea, dosar nr. 1.836.

495 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 259.

cooperativa din sat, avea moară, joagăr şi cârciumă. Era căsătorit şi avea patru copii. Fost simpatizant P.N.Ţ. În 1946 s-a înscris în Frontul Plugarilor. Înainte de 1949 a fost condamnat la 6 luni î.c., executate la Penitenciarul Alba Iulia, pentru „delictul de sabotaj". I-a găzduit pe Ionel Robu şi Alexandru Maxim. Arestat la 14 mai 1949. Anchetat la Sibiu de slt. Şandru Ioan. Caracterizare întocmită de slt. Pastti Pompiliu: „nesincer, nu a recunoscut faptele sale la primele cercetări"[496]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la 15 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Gherla, de unde la 23 febr. 1950 a fost transferat la Penitenciarul Tribunal Cluj. A fost luat din penitenciar şi executat la 5 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări". Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat. Moartea sa a fost înregistrată ulterior la Sfatul Popular Orăşenesc Cluj, prin actul de deces nr. 109 din 5 iul. 1957. Fii lui, Horea şi Mihai Florinc, au fost supravegheaţi informativ de către şefii de post din com. Întregalde, plt. maj. Burnete Ioan şi srg. maj. Gheorghiu V., coordonaţi de mr. Gherghin Simion, fiind urmăriţi între anii 1982 şi 1989 în problema „descendenţi de foşti condamnaţi politici"[497].

Fonoage Ioan: născut la 17 iun. 1917 în cătunul Hădărău, com. Lupşa, fiul lui Gheorghe şi Valeria. Era finul lui David Pamfil. Plugar. Căsătorit, avea un copil. Fost membru P.N.Ţ. Fost şef de cuib în comună în timpul guvernării legionare. Membru P.M.R. din 1946, în 1949 era delegat sătesc în comună (ajutor de primar). I-a găzduit şi ajutat pe fraţii Macavei. La domiciliul său s-au găsit 15 cartuşe şi 9 grenade, pe care le-a dat fraţilor Macavei. Arestat la 1 aug. 1949. Condamnat de T.M. Cluj, prin St. nr. 21/25 ian. 1950, la 3 ani î.c.

Frâncu Vasile: născut la 25 dec. 1894 în com. Benic, fiul lui Nicolae şi Evdochia. Agricultor, cu 2,5 jugăre. Căsătorit, avea 2 copii. Greco-catolic. Membru P.N.Ţ. Atras în organizaţie de Cornel Pascu, a participat la şedinţele din comună. Arestat la 10 mart. 1949, a fost anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. A executat pedeapsa în penitenciarele Aiud şi Gherla, fiind eliberat în anul 1951. După întoarcerea din detenţie a continuat însă să se manifeste împiotriva regimului, nefiind de acord cu colectivizarea[498].

Fuga Dumitru: născut la 15 mart. 1925 în com. Benic, fiul lui Silvestru (proprietar al unui atelier de cojocărie, motiv pentru care era considerat „mic burghez") şi Maria. A absolvit Şcoala Normală din Blaj (1936-1944), după care a urmat timp de 2 ani Academia de Teologie Greco-Catolică din Blaj (1946-1948). În 1949 era învăţător în com. Întregalde. Era necăsătorit şi nu avea avere. Simpatizant al P.N.Ţ. De confesiune greco-catolică, nu a dorit să treacă la ortodoxie, refuzând să-şi trădeze credinţa[499]. Arestat la 7 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia

---

[496] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 153.

[497] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.753.

[498] Într-o *Sinteză anuală asupra evenimentelor petrecute în G.A.C. „Partizanul Roşu" din comuna Benic*, întocmită la 2 febr. 1955 de lt. Călin Vasile, se arăta faptul că în luna iunie 1954 Vasile Frâncu „a fost suprins pe când strica digul, fapt care ar fi făcut posibilă inundarea a 8 ha pământ" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 372, vol. 2, f. 18).

[499] În aug. 1949, la anchetă, declara că nici până la acea dată „nu am trecut la ortodoxism" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 173). În memoriile sale, el arată că eforturile activiştilor P.C.R. şi ale Securităţii de a-l obliga să renunţe la credinţa sa au fost zadarnice: „Toţi ştiau că am refuzat categoric să semnez trecerea la ortodoxism, precum şi faptul de a lămuri şi pe alţi locuitori ai satului să facă acel lucru. Fiind bazat, în primul rând, pe convingerile mele religioase, şi în al doilea rând pe art. din constituţie care garantează libertatea de conştiinţă şi de gândire a cetăţeanului

(de lt. Nistor Victor, plt. maj. Dăian Nicolae, lt. Ruşeţ Vasile şi alţi anchetatori)[500]. Caracterizare întocmită de lt. Ruşeţ: „Anchetatul este o fire calmă, energic, inteligent, nu ascunde faptele făcute de susnumitul, sincer”[501]. Prin St. nr. 842/15 oct. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 7 ani temniţă grea şi confiscarea averii. Închis la Aiud (17 oct. 1949-16 mai 1950), Cernavodă (17 mai-24 iun. 1950), Colonia Peninsula (24 iun. 1950-20 iul. 1953), Penitenciarul Gherla (22 iul. 1953-22 iul. 1954), Colonia Cavnic (23 iul. 1954-12 nov. 1955) şi Colonia Baia Sprie (12 nov. 1955-6 mart. 1956). La 14 iun. 1951 a fost anchetat de D.R.S. Constanţa, fiind preluat de lt. Bărbulescu de la Colonia Peninsula. A participat la grevele foamei de la Cavnic şi Baia Sprie. Eliberat la 6 mart. 1956 de la Colonia Baia Sprie, după expirarea pedepsei. La 13 febr. 1984 a fost arestat şi anchetat de Securitate pentru că a cântat *E jale multă în ţară*, iar la 17 mai 1987 a fost anchetat la Postul de Miliţie Galda de Jos în urma unei reclamaţii anonime[502]. Trăieşte la Alba Iulia şi a publicat volumul de memorii *Povestea vieţii mele – o poveste adevărată*, Editura Eurostampa, Timişoara, 2002, în care descrie tot calvarul prin care a trecut în timpul regimului comunist.

Gâscă Viorica: născută la 8 nov. 1920 în com. Bistra. Era doctoriţă în Baia de Arieş. A contribuit cu medicamente pentru organizaţie, pe care le-a dat Alexandrei Pop. Arestată la 28 mart. 1949. Condamnată de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 1 an î.c.

Gheorghiu Iosif: născut la 3 apr. 1893 în com. Mogoş, fiul lui Simion şi Varvara. Plugar, cu o avere de 15 jugăre. Căsătorit. Membru în Frontul Plugarilor. Arestat la 8 apr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. Ciurdărescu Nicolae). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Gherla (1950). Eliberat din detenţie la 11 mai 1951.

Gherman Victor: născut la 8 sept. 1899 în satul Leorinţ, com. Rădeşti, jud. Alba, fiul lui Ioan şi Maria. Agricultor, cu o avere de 50 jugăre pământ. Căsătorit. Membru P.N.L. în perioada 1923-1946. Fost primar al comunei din partea P.N.L. În 1946 s-a înscris în Frontul Plugarilor, dar a fost exclus. Arestat la 8 apr. 1949 şi anchetat la Sibiu (cpt. Cosma Alexandru). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 5 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (nov. 1949-4 nov. 1950), apoi la Colonia Peninsula (4 nov. 1950-6 apr. 1954), de unde a fost eliberat. A decedat în anul 1972[503].

Giurcă Nicolae: născut la 22 iul. 1923 în com. Ciamurlia, jud. Tulcea, fiul lui Gheorghe şi Tereza. Contabil în Roşia Montană. Prieten cu fraţii Macavei. Reţinut de

---

în ţara noastră, precum şi a cultului religios” (Dumitru Fuga, *Povestea vieţii mele – o poveste adevărată*, Editura Eurostampa, Timişoara, 2002, p. 104).

500 Mărturia lui Dumitru Fuga: „În data de 7 martie 1949 am fost arestat din şcoală, din mijlocul elevilor, de către fostul comandant al securităţii Alba, Popa Iacob, sub ameninţarea pistolului îndreptat spre mine. (…) după 15 zile de teroare şi infern am fost dus în miezul nopţii la anchetă într-un birou stropit cu sânge, unde mă aşteptau «ambasadorii iadului», unde, fiind pus la curent electric şi bătut în mod barbar de către lt. Nistor şi Cormoş, mi-am pierdut cunoştinţa, fiind readus la viaţă aruncând peste mine o căldare cu apă rece cu sare, ca după alte 5-6 zile de chin, când nu mai puteam ţine tocul în mână, cu degetele vinete şi umflate, să-mi fie smulsă diabolic ultima declaraţie” (*** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 164).

501 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 172.

502 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 166.

503 *Ibidem*, p. 264.

Securitate ca ostatic în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Giurgiu Chirion: născut la 25 oct. 1915 în com. Galda de Jos, fiul lui Simion şi Lucreţia. Fost gardian la Chestura Poliţiei Alba Iulia, trecut în cadrul disponibil în 1945. Deţinea 2,5 jugăre teren arabil. Era căsătorit şi avea doi copii. Membru în Frontul Plugarilor. Greco-catolic. Deţinea o armă Z.B. şi 18 cartuşe. Arestat la 11 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (slt. Sebeşi Ludovic). Caracterizare întocmită de slt. Sebeşi: „anchetatul este o fire dârză, inteligent, caută să impresioneze pe anchetator, nesincer"[504]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la 5 ani temniţă grea şi confiscarea averii. Închis la Poarta Albă (1950-13 mai 1951) şi Colonia Peninsula (din 13 mai 1951), de unde a fost eliberat la 11 mai 1954. A decedat în anul 1987[505].

Gliga Traian: născut la 23 aug. 1923 în com. Galda de Jos, fiul lui Aurel şi Victoria. Agricultor, fără avere. Căsătorit, fără copii. Greco-catolic. A luat parte la luptele contra nemţilor din Ardealul de Nord, în cadrul Regimentului 7 Grăniceri Alba Iulia, având gradul de caporal. În 1948 suferise o condamnare de 1 lună închisoare pentru sabotaj, executată la Penitenciarul din Alba Iulia. A contribuit cu alimente pentru organizaţie. Arestat la 11 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (slt. Sebeşi Ludovic). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la 5 ani temniţă grea şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Gherla şi la coloniile Poarta Albă (1950-13 mai 1951) şi Peninsula (13 mai 1951-11 mai 1954). Trăieşte în comuna natală.

Gligor Maria: născută la 22 ian. 1922 în Braşov, fiica lui Vasile şi Maria Tînţ. A absolvit 4 clase medii, fiind de profesie funcţionară. A găzduit-o pe Alexandrina Teglaru şi a avut legături cu Alexandru Maxim, Ştefan Popa şi Leon Şuşman. Fiind urmărită de Securitate, s-a ascuns în Braşov. Arestată la 5 aug. 1949 de D.R.S.P. Braşov. Condamnată de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 1 an î.c. Ulterior şi-a stabilit domiciliul în Petroşani şi muncit la diferite exploatări miniere (contabilă, tehnician). La 29 ian. 1962 a fost luată în evidenţă la Serviciul Orăşenesc de Securitate Petroşani în problema „foşti condamnaţi". În perioada 1965-1967 a fost urmărită de cpt. Osvath Zoltan, apoi a fost trecută la categoria „pasivi". La 18 ian. 1972 a fost trecută în S.I.G. pentru a se stabili dacă „intenţiile de a rămâne singură [în locuinţă – n.n.] sunt de natura neînţelegerilor familiale sau în alte scopuri care ar prejudicia statul nostru"[506]. La 19 nov. 1974 a fost trecută în evidenţa generală.

Gligor Mihail: născut la 18 iul. 1893 în com. Cacova, fiul lui Ştefan şi Saveta. Agricultor, cu o avere de 3 ha. Membru P.N.Ţ. din 1935, fost membru al Consiliului comunal şi ajutor de primar din partea acestui partid. Arestat la 28 apr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Bakó Ladislau, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). La percheziţie s-a descoperit o armă Z.B. şi 156 cartuşe. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 946/2 dec. 1949, la 2 ani î.c. Eliberat la 19 iul. 1951 din Penitenciarul Gherla. Supravegheat informativ de şefii de post din com. Cacova în perioada 1963-1967, când a fost trecut la „pasivi".

Gligor Traian: născut în com. Cacova. Fost membru al Mişcării Legionare. Membru al grupului lui Ştefan Popa. La 17 ian. 1949, aflându-se în localitatea Vălişoara împreună cu Traian Mârza şi Traian Socaciu, au fost urmăriţi de comuniştii din localitate. Pentru a scăpa,

---

504 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 184.

505 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 264.

506 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.726, f. 28.

cei trei au tras mai multe focuri de armă, în urma cărora a fost ucis un activist de partid. La 10 mart. 1949 a fost surprins de Securitate, alături de Traian Mârza, într-o locuinţă de la marginea satului Mesentea. După o luptă care a durat mai multe ore, dusă în faţa a peste 30 de securişti şi miliţieni, cei doi au fost ucişi.

Gligor Vasile: născut la 2 mai 1925 în com. Cacova, fiul lui Mihai şi Ana. Era sergent la Batalionul 6 Pontonieri Alba Iulia. Greco-catolic. Necăsătorit, fără avere. A sustras de la unitate 10 livrete militare în alb şi o cutie de capse pirotehnice pe care le-a predat lui Ştefan Popa. A încercat să atragă mai mulţi militari din unitate pentru organizaţie. Arestat la 9 iun. 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 946/2 dec. 1949, la 7 ani temniţă grea. Închis la penitenciarele: Alba Iulia (18 iun.-24 nov. 1949), Sibiu (24 nov.-2 dec. 1949), Aiud (2-6 dec. 1949), Gherla (6 dec. 1949-5 nov. 1950 şi 20 iul. 1953-10 dec. 1954), Peninsula (5 nov. 1950-20 iul. 1953) şi Oradea (10 dec. 1954-6 iun. 1956). Conform unui *Referat* întocmit la 7 iun. 1956 de lt. maj. Silişteanu Pavel, şeful Grupei „D" la Penitenciarul Oradea, „În timpul detenţiei a avut o comportare rea, pentru care fapt a fost pedepsit în repetate rânduri cu carceră, cu interzicerea pachetului şi corespondenţei, o dată pe trei luni şi altă dată pe timp de 6 luni"[507].

Goia Augustin: născut la 15 aug. 1900 în satul Galda de Sus, fiul lui Florean şi Raveca. Plugar, avea 3 jugăre. Greco-catolic. Căsătorit, avea 3 copii. Fost membru P.N.Ţ., apoi s-a înscris în Frontul Plugarilor. Arestat la 16 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. Ciurdărescu Nicolae). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 1 an î.c. Închis la Penitenciarul Gherla, de unde a fost eliberat la 1 mart. 1950. A decedat la domiciliu în anul 1984[508].

Goia Constantin Coriolan: născut la 22 iul. 1930 la Alba Iulia, fiul lui Constantin şi Maria. În 1949 era elev la Liceul Comercial din Alba Iulia. A fost condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 1 an î.c. După eliberarea din penitenciar a fost contabil la Fabrica „Ardeleana" din Alba Iulia, apoi la un şantier din Cugir. Supravegheat informativ de lt. Nicolicea Gheorghe (1965-1967).

Groza Vasile: născut la 1 ian. 1930 în com. Măgina, jud. Alba, fiul lui Nicolae şi Iustina. Era elev în clasa a VII-a la Liceul „Titu Maiorescu" din Aiud. Prin anii 1946-1947 a avut un conflict cu primarul satului. Atras în organizaţia lui Ştefan Popa de Traian Socaciu şi Emil Popa. Arestat la 13 febr. 1949 şi anchetat la Oradea[509], apoi la Alba Iulia (plt. maj. Bakó Ladislau şi srg. maj. Sătmăreanu Ioan). În timpul anchetei a fost internat la infirmeria penitenciarului[510]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 2 ani î.c. După eliberarea din detenţia s-a stabilit la Turda, unde a fost profesor. A decedat în anul 1982[511].

---

507 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 7, f. 211.

508 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 266.

509 Până în prezent nu deţinem informaţii referitoare la motivul arestării şi anchetării sale la Oradea. Cunoaştem doar faptul că în timpul acestei deţineri îşi exprima speranţa că va izbucni un conflict internaţional şi toţi deţinuţii politici vor fi eliberaţi, el afirmând faţă de un informator de celulă următoarele: „acum în aprilie, sunt alegeri în Anglia, dacă iese Churchill războiul este inevitabil şi scăpăm" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 7, f. 11). Este posibil ca după această anchetă el să fi fost eliberat, pentru a fi apoi din nou arestat, la 30 apr. 1949.

510 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 7, f. 8.

511 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 267.

Hanu Nicodim: născut în com. Cacova, fiul lui Iacob şi Pelagia. Frate cu Vasile, Traian, Nicolae şi Gheorghe Hanu (primii doi deja deţinuţi la Penitenciarul Aiud, iar ultimii doi arestaţi la Securitate). Era pantofar în Bucureşti. Deţinea 8 jugăre pământ arabil. La locuinţa sa din Bucureşti i-a făcut legătura lui Ştefan Popa cu Ion Bărbuş, fost şef al T.U.N.Ţ. Arestat la 24 iul. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 1 an î.c.

Hanu Nicolae: născut la 11 dec. 1907 în com. Cacova. Frate cu Vasile şi Traian Hanu. Membru al Mişcării Legionare din 1933. Arestat la 26 mai 1949. Condamnat de T.M. Sibiu la 10 luni î.c. După eliberarea din detenţie a fost profesor în Meşcreac. La 8 iun. 1954, Comisia Centrală din M.A.I. a hotărât reanchetarea sa de către organele de Securitate[512]. Urmărit informativ în perioada 1963-1967 de şeful de post din comună, srg. maj. Bălan Vasile, ca fost membru al Mişcării Legionare. A decedat în anul 1990[513].

Haţegan Ioan: născut la 5 aug. 1899 în com. Mihalţ, fiul lui Vianu şi Maria. Agricultor, cu 6 ha de pământ. Căsătorit, avea 5 copii. Fost membru P.N.Ţ. Greco-catolic. Arestat la 22 nov. 1948, apoi eliberat. Arestat din nou la 11 mart. 1949 pentru că a transportat alimente la Traian Câmpeanu. Anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 3 ani î.c. La 20 nov. 1951 a fost eliberat din Penitenciarul Gherla, dar „a fost trecut la dispoziţia D.G.S.S."[514].

Haţegan Nicolae: născut la 14 iun. 1930 în satul Şeuşa, com. Ciugud, jud. Alba, fiul lui Toma şi Ana. Era elev la Liceul Comercial din Alba Iulia. Fost greco-catolic. Membru U.T.M., exclus după arestare. Arestat la 2 apr. 1949 şi condamnat la 1 an î.c. de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950. Închis în penitenciarele Aiud, Târgşor şi Văcăreşti. Eliberat din detenţie la 1 apr. 1950. S-a angajat ca zilier la o întreprindere de construcţii din Zlatna. A fost arestat din nou la 9 mart. 1951, din ordinul mr. Simion F., ofiţer din D.G.S.S., pentru „manifestări şovine" (acuzat de antisemitism, deoarece a adus insulte evreilor). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 350/7 iun. 1951, la 3 luni î.c. La 24 apr. 1952 a fost din nou arestat, fiind acuzat că ar fi avut legături cu Liga Anticomunistă din Alba Iulia, deşi a auzit despre această organizaţie doar la proces. În timpul anchetei, pentru a recunoaşte învinuirile aduse, a fost maltratat de mr. Iordache Ioan şi lt.-col. Olteanu Emil[515]. A fost condamnat la 20 ani muncă silnică de T.M. Braşov, prin St. nr. 89/11 mart. 1953, pedeapsă redusă apoi la 10 ani muncă silnică (prin Decizia nr. 449/1953). Închis la Aiud, Gherla, Grindu şi Periprava. Eliberat din penitenciar la 25 apr. 1962. S-a stabilit în Alba Iulia. Urmărit informativ în D.U.I. „Şeuşean" în perioada 27 iul. 1971-17 iul. 1973, la problema „foşti condamnaţi". Supravegheat de cpt. Chealda Vasile (1967), cpt. Nicolicea Gheorghe (1967-1974), lt. Călin Ion (1968), mr. Cojocaru Dănilă (1971-1972), lt.-col. Dudaş Aurel (1972-1973), mr. Indreica Ioan (1972-1973) şi lt. maj. Marian Ioan (1973). Totodată, la ordinul lt.-col. Dudaş Aurel s-au luat măsuri pentru filaj, interceptarea corespondenţei şi introducerea în locuinţă a mijloacelor de ascultare T.O. de tip D.E.S. – şipcă. De asemenea, a fost deseori contactat public de acelaşi ofiţer, pentru a-l compromite şi izola în cadrul cercului de cunoştinţe, operaţiune care a dat rezultate[516]. În 1972 a fost retrogradat din funcţia de şef echipă deoarece „colegii" de muncă de la IJCOOP

---

512 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 18, f. 60.
513 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 268.
514 A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 7, f. 148.
515 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.423, vol. 2, f. 92.
516 *Ibidem*, f. 10.

Alba au protestat la conducerea întreprinderii şi la Securitate pentru faptul că erau conduşi de un fost deţinut politic. A decedat la 20 mart. 1974, la vârsta de numai 44 de ani, probabil crunt dezamăgit de şicanele continue la care era supus de către Securitate, dar şi de egoismul celor din jurul său.

Haţeganu Gheorghe: născut la 27 apr. 1924 în satul Coşlariu, com. Mihalţ, fiul lui Octavian şi Maria. A urmat şcoala de ucenici la I.A.R. Braşov, calificându-se ca ajustor mecanic. Greco-catolic. Necăsătorit. Arestat la 27 apr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 6 ani î.c. Închis la Arad şi Gherla şi în coloniile Saligny, Peninsula (16 iul. 1950-7 dec. 1954) şi Poarta Albă (7 dec. 1954-30 apr. 1955). La Peninsula a declarat greva foamei în perioada 29 sept.-2 oct. 1954. Eliberat la 30 apr. 1955 de la Colonia Poarta Albă.

Hălălae Petru: născut la 8 nov. 1908 în satul Cetea, fiul lui Nicolae şi Elisabeta. Absolvise o şcoală de ucenici lăcătuşi. Domicilia în Câmpia Turzii, unde muncea ca lăcătuş mecanic. Fost şef de cuib în Mişcarea Legionară. Suferise o condamnare în 1938 la 1 an î.c. pentru răspândire de manifeste legionare, fiind închis la Penitenciarul Turda. În iun. 1948, fiind urmărit de Securitate, şi-a părăsit domiciliul şi s-a ascuns la diverse rude din Teiuş şi Galda de Sus (la Simion Doia). În oct. 1948 a fost atras în organizaţie de Ştefan Popa, împreună cu care se ascundea în Teiuş. L-a ajutat pe Ştefan Popa să scape din mâinile Securităţii după incidentul de la Teiuş, i-a pansat mână şi l-a ascuns în locuinţa sa. La 3 mart. 1949 a fost condamnat în contumacie de T.M. Cluj la 10 ani î.c. Pentru a scăpa de arestare intenţiona să treacă clandestin în Iugoslavia. Arestat la 5 iul. 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 946/2 dec. 1949, la 5 ani î.c., iar la 18 iul. 1952 a fost condamnat de T.M. Cluj la 6 ani î.c., pentru aceleaşi fapte, fiind menţinută pedeapsa cea mai mare. Închis la Gherla (1949-4 nov. 1950), Poarta Albă (4 nov. 1950-12 iun. 1951), Aiud (14 iun. 1951-6 iul. 1952 şi 16 mart. 1954-5 iun. 1955), Jilava (9 aug.-6 sept. 1952) şi Baia Sprie (6 sept. 1952-15 mart. 1954). A fost eliberat din detenţie la 5 iun. 1955.

Iancu Victor: născut la 16 apr. 1919 în com. Mogoş. Plugar. Arestat la 2 apr. 1949 pentru că a contribuit cu bani pentru organizaţie. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 1 an î.c. Închis la Gherla şi Jilava. A fost eliberat din detenţie la 1 apr. 1950. A decedat în anul 1992[517].

Ihuţ Ana: născută la 2 ian. 1890 în com. Bistra. Mama lui Traian Ihuţ. De confesiune greco-catolică. Arestată la 5 mart. 1949. În această perioadă a fost anchetată la Securitatea din Turda (slt. Herţa Vasile). Condamnată de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 10 luni î.c. Eliberată din penitenciar la 28 ian. 1950.

Ihuţ Avram: născut la 15 mart. 1949 în com. Bistra, fiul lui Ioan şi Sofia. Văr cu Traian Ihuţ. Agricultor, fără avere. Fost greco-catolic. Necăsătorit. Arestat la 3 mart. 1949. A fost anchetat cu violenţă şi obligat să arate locul unde se ascundea organizaţia lui Dabija. Anchetat apoi la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile şi slt. Sebeşi Ludovic). Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Aiud (18 oct. 1949-18 mai 1950, 20 iul. 1953-14 apr. 1954 şi 29 aug. 1956-3 aug. 1957), coloniile Peninsula (18 mai 1950-20 iul. 1953), Nistru (18 apr. 1954-12 oct. 1955) şi Baia Sprie (12 oct. 1955-29 aug. 1956) şi la Penitenciarul Galaţi (3 aug.-27 nov. 1957). La 14 apr. 1956 a fost pedepsit cu 7 zile izolare cu regim sever pentru

---

517 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 273.

„Neexecutare de ordin (Obrăznicie în faşa cadre)"[518]. În mai 1956 a participat la greva de la Baia Sprie, motiv pentru care a suferit o pedeapsă de 10 zile de carceră (pentru „refuz de muncă organizat în masă"). A fost eliberat la 27 nov. 1957 din Penitenciarul Galaţi, dar prin Decizia M.A.I. nr. 7.110 i s-a fixat domiciliu obligatoriu în Bărăgan, com. Răchitoasa, până la 29 nov. 1959. După eliberare a rămas o perioadă în Bărăgan, unde a muncit ca ziler la G.A.S. Luciu – Giurgeni şi G.A.S. Perieţi. Tot aici s-a căsătorit cu Evdochia Bicuţ, dislocată şi ea în această comună (fiind fosta soţie a lui Ioan Bicuţ, din Poşaga, condamnat în lotul Leon Şuşman). În Fundata era urmărit de şefii de post din comună (srg. maj. Bratu Nicolae şi plt. maj. Chifor C.), coordonaţi de lt. Buzdugă Gheorghe, lt. Luca Teodor şi lt. Feraru Ion. În nov. 1966, cei doi soţi s-au mutat în com. Poşaga, satul Belioara, iar Avram Ihuţ s-a angajat la Întreprinderea Forestieră Câmpeni, ca muncitor la exploatarea pădurii. În satul Belioara era urmărit de şeful de post din comună, srg. maj. Mureşan Ioan (1966-1967), coordonat de lt. Radu. Era conştient că se afla în atenţia organelor de represiune şi de faptul că acestea foloseau informatori pentru supravegherea lui[519].

Ihuţ Petru: născut la 22 febr. 1884 în com. Bistra. Tatăl lui Traian Ihuţ. Agricultor, cu o avere de 6-8 jugăre, casă, vite şi oi. De confesiune greco-catolică. Fost membru P.N.Ţ., apoi membru în Frontul Plugarilor. A ajutat organizaţia, cumpărând cereale cu bani primiţi de la fiul său. Arestat la 5 mart. 1949 şi anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 10 luni î.c. Eliberat la 28 ian. 1950.

Ihuţ Traian: născut la 18 nov. 1917 în cătunul Aroneşti, com. Bistra. Poseda o avere de 30 jugăre. Era căsătorit şi avea un copil. Serviciul militar satisfăcut, cu gradul de sergent. Fost membru P.N.Ţ. De confesiune greco-catolică. A dispărut de la domiciliu în luna aug. 1948. Era urmărit de Securitate din toamna anului 1948, deoarece fusese condamnat pentru port ilegal de armament. În timpul luptei de la Muntele Mare era plecat după alimente. Ulterior, împreună cu Mişu Salagea, a continuat să se ascundă în munţii din jurul Câmpeniului. Din sept. 1950, când Salagea a fost ucis de Securitate, o perioadă a rămas singur, rapoartele Securităţii menţionându-l drept „fugar răzleţ"[520]. I s-au alăturat doi veri

---

[518] „Ortografia" este identică cu originalul. Pedeapsa a survenit în urma raportului srg. maj. Drincal Mihai: „În seara zilei de 8 apr. 1956 la Baraca 5 dormitorul 3 I.A. a deschis geamul spre secţia 3 şi a strigat la alt deţinut eu am oprit să discute am închis geamul el iar l-a deschis şi a început să strige că dice nu punem şi un ochelar negru pe ochi lui şi el are voie să vorbească cu orcine şi că numai eu am cu geamul lor când ei mătură în dormitor, eu am cerut săm spuie numele el nu a vrut să spună la număr când am întrebat pe şeful de dormitor la urmă a venit că noi aşa le pedepsim degeaba pe ei şi minţim, a fost foarte obraznic merită să fie pedepsit" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 17, f. 120-121).

[519] Într-un raport din 12 nov. 1967, srg. maj. Mureşan Ioan prezenta următorul conţinut al unei discuţii avute cu Avram Ihuţ: „Acesta îmi spunea că eu ce cred că el nu ştie că de când a venit din închisoare este urmărit pas cu pas şi organele au nevoie de oameni care să-i ajute la munca lor. Eu i-am spus acestuia că eu nu ştiu cine i-ar putea urmări deoarece nu am văzut prin comună alte organe, acesta a spus că nu trebuie să vină ei că au oameni care îi informează despre toate" (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.776, vol. 2, f. 12).

[520] Într-o notă a Biroului 4 din Serviciul I al Direcţia a III-a, datată 25 febr. 1951, se precizează: „pe raza D.R.S. Cluj sunt urmăriţi 35 fugari răzleţi, dintre care cel mai cunoscut este Ihuţ Traian. (…) În septembrie 1950, fiind împuşcat banditul Salagea Nicolae, zis Mişu, cu care era împreună, a dispărut" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar 36, f. 315).

dispăruţi şi ei de la domiciliu, Gherasim Ihuţ şi Ioan Ihuţ[521]. În tot acest timp a fost ajutat cu alimente de soţia sa şi de ciobanii din zonă, dar şi de alte persoane. Rudele acestuia (soţia, părinţii, socrii etc.) au fost deseori arestate şi anchetate de S.J.S.P. Turda în încercarea de a afla informaţii despre el. În anul 1952 Securitatea a reuşit însă să recruteze una din persoanele care-l ajutau, iar aceasta l-a trădat, el fiind asasinat pe loc de organele de represiune[522]. Acţiunea a avut loc în ziua de 5 aug. 1952[523].

Ionescu Anton Radu: născut la 2 ian. 1930 în Bucureşti, fiul lui Ion şi Maria. Absolvise 8 clase de liceu teoretic. Student la Facultatea de Litere şi la Academia Comercială din Bucureşti (anul I). Membru P.N.Ţ., în cadrul T.U.N.Ţ. Bucureşti. Necăsătorit, fără avere. A făcut legătura dintre Ionel Robu şi organizaţia lui Alexandru Maxim. Arestat la 16 mart. 1949 şi anchetat la Sibiu (lt. Nistor Victor, lt. Ticiu Ladislau şi slt. Kălinaş Ioan). Caracterizat de lt. Ticiu Ladislau: „Inteligent, nu a vrut să recunoască de la început faptele sale, fricos, încarnat reacţionar, urăşte de moarte regimul actual şi reformele sale"[524]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la 25 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Piteşti (14 nov. 1949-30 aug. 1951), apoi la Penitenciarul Gherla (30 aug. 1951-1954). A fost o victimă a reeducărilor din cele două penitenciare[525], în urma cărora s-a îmbolnăvit psihic. La 27 mart. 1955 fost internat la Penitenciarul spital Văcăreşti cu diagnosticul „schizofrenie", medicii de aici încercând să demonstreze, fără succes, că boala ar fi debutat înainte de arestare. La 31 mai 1955, după ce starea de sănătate i se agravase, a fost pus în libertate, dar în momentul eliberării era deja internat la Spitalul de boli nervoase nr. 9 din Bucureşti.

Ivan Constanţa: născută în anul 1901 în satul Brăiliţa, com. Vlădeni, jud. Ialomiţa. Domicilia în oraşul Braşov. A găzduit-o pe Maria Gligor, deşi ştia că aceasta este urmărită de

---

521 Gherasim Ihuţ (n. 24 sept. 1909, com. Bistra), care era dispărut de la domiciliu din vara anului 1950, a fost arestat în noaptea de 7/8 iul. 1951 de o echipă de trei miliţieni. În timpul confruntării, care a avut loc pe Muntele Mare („în locul numit Snise") se pare că Traian Ihuţ a fost rănit: „Banditul Ihuţ Traian a reuşit să fugă, cu toate că a fost atins de un cartuş". În scurt timp, Ioan Ihuţ (n. 14 sept. 1911, com. Bistra) s-a predat de bunăvoie la Postul de Miliţie Bistra, în seara de 1 aug. 1951, aducând şi arma retezată Manlicher şi cartuşele pe care le deţinea (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 52-54).

522 Într-o sinteză întocmită la 13 aug. 1952 de Direcţia a III-a, Serviciul I, Biroul 4, referitoare la situaţia în „problema bande", se precizează: „D.R.S.S. Cluj, luând în obiectiv pe fugarul Ihuţ Traian, ce acţiona în partea muntoasă a raionului Câmpeni, a reuşit să identifice un element de legătură al acestuia, pe care, recrutându-l, l-a predat organelor noastre, care în timpul acţiunii a fost împuşcat mortal" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 36, f. 238-239). Pentru amănunte vezi şi A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 18-20. Conform unui localnic, un informator a anunţat Securitatea din Turda de faptul că într-un restaurant se aflau mai mulţi ciobani care se lăudau că-l cunosc pe Ihuţ. Aceştia au fost imediat arestaţi şi obligaţi să dezvăluie faptul că cel urmărit se aproviziona uneori de la stâna lor. În consecinţă, Securitatea a organizat o pândă la stâna respectivă, iar în momentul în care Traian Ihuţ a trecut pe acolo acesta a fost executat imediat. Vezi mărturia lui Ioan Gligor, *Evenimentele dramatice din comuna Bistra (1946-1953)*, în „Memoria", nr. 39, p. 120.

523 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 1.

524 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 119.

525 În Penitenciarul Piteşti a fost torturat în Camera 3 subsol, de către un comitet de demascare format din Constantin Juberian, Nicolae Zaharia şi Eugen Măgirescu (informaţii furnizate prin amabilitatea d-lui Mircea Stănescu, căruia îi mulţumim şi pe această cale).

Securitate. Arestată la 19 aug. 1949. Condamnată de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 1 an î.c.

Laslo Aron: născut la 14 ian. 1908 în com. Benic, fiul lui Ioan şi Ludovica. Plugar, cu o avere de 7 jugăre. Căsătorit, avea 2 copii. Greco-catolic. Membru P.N.Ţ. Atras în organizaţie de Cornel Pascu. A procurat arme şi muniţii. Arestat la 8 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 5 ani î.c. şi confiscarea averii. Închis la Colonia Peninsula, de unde a fost eliberat la 6 mart. 1954.

Laslo Aurora (n. **Macavei**): născută la 28 apr. 1912, în com. Bucium Montari, fiica lui Alexandru şi Tereza Macavei. Învăţătoare în Alba Iulia. Soră cu fraţii Macavei. Reţinută de Securitate ca ostatică în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Lazăr Alexandru: născut la 3 mart. 1914 în satul Muşca, fiul lui Nicolae şi Raveca. Tatăl său a murit în primul război mondial, astfel încât el a făcut şcoala la Orfelinatul din Abrud. Căsătorit, avea un copil. A luptat pe frontul de vest. Era magaziner la Fabrica de Sârmă din Câmpia Turzii. În primăvara anului 1949 a înfiinţat Liga Ardeleană a Moţilor. A răspândit mai multe manifeste anticomuniste în Munţii Apuseni şi Câmpia Turzii (printre colegii de fabrică). S-a întâlnit cu fraţii Macavei, pe care i-a ajutat cu alimente şi i-a adăpostit la mai multe persoane de încredere din organizaţia sa. Arestat de Miliţia din Turda la 28 iul. 1949, după ce a fost trădat de unul dintre muncitorii cărora le împărţise manifeste. Condamnat de T.M. Cluj, prin St. nr. 21/25 ian. 1950, la 10 ani temniţă grea. A decedat la 11 aug. 1955 în minele de plumb de la Cavnic[526].

Lazăr Nicodim: născut la 1 aug. 1918 în satul Muşca, fiul lui Constantin şi Ana. Absolvise opt clase la Liceul teoretic din Turda. Fost ofiţer, pensionat cu gradul de căpitan, fiind invalid de război (avea braţul drept anchilozat în urma unei răni primite pe frontul de răsărit). Nu deţinea avere. Era căsătorit şi avea o fetiţă. Domicilia la socrii săi (fam. preotului Adrian Nistor[527]), în satul Galda de Sus, fiind profesor suplinitor în com. Galda de Jos. Membru P.N.Ţ., apoi membru P.C.R. (din 30 aug. 1947). Fost greco-catolic. Atras în organizaţie de Cornel Pascu în sept. 1948. S-a întâlnit cu Ionel Robu şi Radu Ionescu la Benic, care i-au cerut să formeze o organizaţie P.N.Ţ. în comuna sa natală[528]. Arestat la 16 mart. 1949. La percheziţia domiciliară a fost descoperit un pistol Beretta. Anchetat la Sibiu (lt. Ticiu Ladislau) şi Alba Iulia (plt. maj. Dăian Nicolae). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la 5 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Aiud (23 nov. 1949-16 mai 1950) şi în Colonia Peninsula (din 16 mai 1950). În perioada ian.-febr. 1954 a stat în izolare la Secţia B. Eliberat la 16 mart. 1954 din Colonia Peninsula. A revenit în satul Galda de Sus.

---

[526] *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 276.

[527] Preotul Adrian Nistor a fost şi el arestat de Securitate şi anchetat, pentru a declara unde a ascuns pistolul trimis de Nicodim Lazăr, pe care însă îl aruncase în râul Galda.

[528] Căpitanul Nicodim Lazăr declara în anchetă următoarele: „mi s-au dat instrucţiuni ca organizaţia să se compună din circa treizeci de persoane, membrii să fi făcut în trecut parte din Partidul Naţional Ţărănesc Maniu, să fie oameni cu stare, pentru a putea plăti suma de 100 lei lunar şi câte o ferdelă de grâu şi una de porumb” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 7, f. 130-131).

Lazăr Victor: născut la 31 dec. 1911 în satul Leorinţ, fiul lui Nicolae şi Elisabeta. Domicilia în com. Benic. A absolvit Liceul Teoretic din Aiud (1924-1931), Academia Teologică din Blaj (1931-1935) şi Facultatea de Drept din Cluj (1943-1947). Fost preot greco-catolic în satul Bucerdea Vinoasă, com. Ighiu, jud. Alba. Căsătorit, avea 2 copii. Simpatizant P.N.Ţ. După desfiinţarea Bisericii Greco-Catolice a refuzat să treacă la ortodoxie, iar în aug. 1949 „îndemna şi pe credincioşi de a nu trece la ortodoxism”[529]. Arestat la 28 mart. 1949, fiind acuzat că nu a denunţat grupurile de rezistenţă. Motivul real l-a reprezentat însă faptul că nu dorea să renunţe la credinţa greco-catolică. Anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 3 ani î.c. Închis la Penitenciarul Aiud (1949-1950) şi la Canal. Eliberat din detenţie la 12 mart. 1954. A decedat în com. Benic în anul 1982[530].

Lupea Sebastian: născut la 5 ian. 1885 în satul Obreja, fiul lui Petru şi Maria. Agricultor, cu o avere de 12 jugăre. Căsătorit, avea 5 copii. Fost greco-catolic. Închis anterior 14 zile la Penitenciarul Alba Iulia „pentru faptul că nu a executat planul de însămânţare, fără mandat de arestare”[531]. Arestat la 28 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 8 luni î.c. Eliberat din detenţie abia în oct. 1950. A decedat în anul 1977[532].

Lupea Traian: născut la 27 apr. 1913 în satul Obreja. Plugar. Arestat de Securitate la 27 mart. 1949. Anchetat cu violenţă la Securitatea din Alba Iulia[533], a decedat în arest la 11 apr. 1949[534].

Lupşan Simion: născut la 15 mai 1896 în satul Galda de Sus, fiul lui Ştefan şi Florica. Plugar, fără avere. Fost simpatizant P.N.Ţ., apoi s-a înscris în Frontul Plugarilor. Greco-catolic. Arestat la 16 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 1 an î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (1950).

Lupşan Ştefan: născut la 23 sept. 1897 în satul Galda de Sus, fiul lui Ştefan şi Florica. Plugar. Atras în organizaţie în septembrie 1948 de Petru Micu. A contribuit cu bani pentru ajutorarea organizaţiei. Arestat la 28 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 1 an î.c.

Macavei Alexandru: născut la 15 iul. 1915 în com. Bucium Montari, fiul lui Alexandru şi Terezia. Părinţii săi au deţinut o mină de aur în Munţii Apuseni, care a fost naţionalizată în 1948. Fost sublocotenent în armată, comprimat, după care s-a retras la Roşia Montană, unde a deschis un restaurant. Fost membru P.N.Ţ. Urmărit de autorităţi din 7 iul. 1948, când împreună cu fraţii săi Nicolae şi Traian au criticat guvernul şi Partidul Comunist. În

---

529 A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 362, vol. 1, f. 183.
530 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 276.
531 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 3, f. 85.
532 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 278.
533 Dumitru Fuga: „Cam în acelaşi timp s-a întâmplat şi cazul trist şi regretabil cu domnul Lupea Traian, din comuna Obreja, jud. Alba, tată a patru copii. Care fiind chinuit în mod barbar prin curent electric, i-a fost ars cerul gurii şi faringele, nemaiputând astfel ca să înghită nici un fel de mâncare. (…) În urma protestului nostru, a venit medicul noaptea şi l-a dus de la Penitenciar la spital imediat. De atunci până în ziua de azi nu mai ştie nimeni ce s-a mai întâmplat cu această persoană, inclusiv familia” (D. Fuga, *Povestea vieţii mele…*, p. 121).
534 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 278.

momentul în care s-a încercat arestarea lor, cei trei fraţi au ripostat şi au rănit patru subofiţeri de jandarmi. Din acest moment au fugit de la domiciliu şi au stat ascunşi. În oct. 1948, în timp ce se întorcea acasă, a fost surprins de doi plutonieri de jandarmi, pe care i-a împuşcat mortal. Pentru această faptă, a fost condamnat în contumacie de Judecătoria din Deva la muncă silnică pe viaţă (prin Decizia penală nr. 351/19 mai 1949). A participat la atacul de la Percepţia din Teiuş. În timpul luptei de la Muntele Mare a reuşit să scape din încercuirea Securităţii. Împreună cu fratele său Traian, a stat ascuns în pădurile din jurul comunelor Bucium şi Bistra până la 31 iul. 1949, când s-a sinucis la marginea com. Muşca pentru a nu fi prins de Securitate.

Macavei Mariana (n. Sosanski): născută la 4 dec. 1912 în Galaţi, fiica lui Anton şi Maria. Domiciliată în Bucium Montari. Era soţia lui Traian Macavei. Reţinută de Securitate ca ostatică în perioada 29 iul. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Macavei Nicolae: născut la 1 iul. 1902 în com. Bucium Montari. A avut gradul de comisar ajutor în cadrul Siguranţei Bucureşti, motiv pentru care a fost epurat în 1945. În vara anului 1948 a trebuit să fugă de acasă, după ce împreună cu fraţii săi Alexandru şi Traian au împuşcat patru subofiţeri de jandarmi. A fost ucis de Securitate la 13 mart. 1949 în Bucureşti. Alături de el a fost ucisă şi fiica sa, în vârstă de doar şase ani.

Macavei Terezia: născută la 2 dec. 1873 în com. Bucium Montari, fiica lui Gheorghe şi Maria. Mama fraţilor Macavei. Deşi era în vârstă de 75 de ani, a fost reţinută de Securitate ca ostatică în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Macavei Terezia: născută în com. Bucium Montari, fiica lui Nicolae şi Veronica. A fost femeie de serviciu la Traian Macavei. Deşi era bolnavă psihic, a fost reţinută de Securitate ca ostatică în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Macavei Traian: născut la 28 iun. 1910 în com. Bucium Montari. A absolvit Gimnaziul „Petru Şpan" din Baia de Arieş. De profesie subinginer conductor industrial şi expert tehnic în prelucrarea aurului. Pentru completarea studiilor a urmat mai multe stagii de perfecţionare în străinătate: 6 luni la Milano, 2 luni la Viena, 2 luni la Frankfurt pe Main şi 2 luni la Berlin. Era căsătorit şi avea doi copii. Fost membru al Mişcării Legionare – şef de cuib în comuna natală. A satisfăcut serviciul militar în Marina Regală Română, ctg. 1932, cu gradul de sergent major. În anul 1937 a deschis o întreprindere de cherestea în comuna sa natală. A lucrat la Malaxa (1935-1937) şi la Radio România, postul Bod, de unde a fost comprimat, motiv pentru care s-a întors în Bucium şi a lucrat la restaurantul fratelui său, Alexandru. A participat la atacul de la Percepţia din Teiuş. În timpul luptei de la Muntele Mare a reuşit să scape din încercuirea Securităţii. Arestat la 20 sept. 1949 în com. Tomeşti, jud. Hunedoara, în timp ce încerca să ajungă cu trenul la Arad, cu intenţia de a trece în Iugoslavia[535]. Anchetat la Sibiu. Caracterizare întocmită de lt. maj. Nistor Victor: „urăşte de moarte regimul democrat şi U.R.S.S., nutreşte idei naţionaliste, capabil de acte de teroare, foarte periculos"[536]. Condamnat la moarte prin împuşcare de T.M. Cluj, prin St. nr. 312/17 iul. 1950. Executat la Cluj la 11 oct. 1950.

---

535 În alte documente ale Securităţii se precizează însă faptul că ar fi fost prins în tren în staţia C.F.R. Hălmagiu (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 79, vol. 3, f. 24).

536 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 1, f. 10.

Macavei Victor: născut la 6 febr. 1898 în com. Bucium Montari, fiul lui Ion şi Elena. Agricultor. Văr cu fraţii Macavei. Reţinut de Securitate ca ostatic în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Macavei Viorel: născut la 13 febr. 1900 în com. Bucium Montari. Frate cu Alexandru, Traian şi Nicolae Macavei. A urmat Facultatea de Drept din Cluj, după absolvirea căreia a profesat ca avocat la Jimbolia (1927-1935) şi Timişoara (din 1935). A fost comprimat din barou în mai 1948. A fost arestat la 3 nov. 1949 pentru activitatea fraţilor săi, fiind eliberat la 5 mai 1950 deoarece Securitatea s-a convins că el nu a avut nici o legătură cu aceştia. După eliberare a lucrat ca hamal în gara Timişoara. A fost arestat la 19 iul. 1950 în timp ce încerca să fugă în Iugoslavia. A fost condamnat şi închis la Canal, unde a decedat într-o colonie de muncă[537].

Mai Gheorghe: născut la 10 oct. 1925, satul Ungurei, com. Roşia de Secaş, jud. Alba, fiul lui Adam şi Maria. Domicilia în com. Petreşti, jud. Alba, având profesia de tricoter. De naţionalitate germană şi confesiune romano-catolică. În 1943 s-a înscris în Grupul Etnic German, iar în timpul războiului a fost încorporat în armata germană, în trupele S.S. A fost luat prizonier de ruşi pe frontul din Cehoslovacia şi dus în U.R.S.S., de unde s-a întors în 1946. La 15 mart. 1949, în timp ce încerca să ajungă la Muntele Mare, a fost prins de câţiva locuitori din comuna Bistra şi predat Securităţii. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 3 ani î.c. Eliberat din Penitenciarul Tg. Ocna la 8 aug. 1953, fiind bolnav de TBC. A decedat la 5 iul. 1959 la Sanatoriul TBC Geoagiu.

Maier Elena: născută în anul 1908 la Braşov. Domicilia în Teiuş, fiind soţia lui Iosif Maier. A fost ucisă de Emil Oniga, informator al Securităţii, la 4 mart. 1949, în timpul luptei de la Muntele Mare. Oniga nu a ezitat să o împuşte cu sânge rece în ceafă, deşi era însărcinată şi neînarmată[538], probabil din dorinţa de a nu rămâne martori la trădarea sa.

Maier Iosif: născut în anul 1905 la Blaj. De profesie mecanic. Domicilia în Teiuş, unde avea 3 case, maşină etc. Satisfăcuse serviciul militar, cu gradul de sergent. L-a ascuns de mai multe ori pe Ştefan Popa, motiv pentru care era căutat de Securitate. Spre începutul lunii febr. 1949, după trădarea maiorului Oniga şi incidentul de la Teiuş cu Ştefan Popa, a plecat, împreună cu soţia sa, în Munţii Apuseni şi s-a alăturat organizaţiei lui Dabija. S-a sinucis cu ultimul glonţ la 4 mart. 1949, în timpul luptei de la Muntele Mare, după moartea soţiei sale.

Man Candin: născut la 15 aug. 1889 în satul Galda de Sus, fiul lui Vian şi Maria. Agricultor, cu 2 ha pământ. Căsătorit, avea 10 copii. Greco-catolic. Membru P.N.Ţ. Arestat la 22 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. şef Groza Vasile, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 1 an î.c.

Man Ştefan: născut la 26 dec. 1916 în satul Galda de Sus, fiul lui Simion şi Saveta. Domicilia în Benic. Agricultor, cu 1,5 jugăre. Căsătorit, avea un copil. Greco-catolic. A luptat pe ambele fronturi până la sfârşitul războiului. Arestat la 16 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (nov. 1949-1950) şi Colonia Poarta Albă (1950-6 nov. 1951). Deşi trebuia eliberat la 15 mart. 1951, a fost trecut în categoria „internaţi D.G.S.S.”, fiind pus în libertate abia la 6 nov. 1951.

---

[537] Informaţie furnizată de Ion Gavrilă-Ogoranu. Vezi şi *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 280.
[538] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 24, f. 303-308.

Marian Bazil: născut la 8 nov. 1904 în satul Meşcreac, com. Rădeşti, fiul lui Ioan şi Ana. Căsătorit, avea 3 copii. A muncit la C.F.R. Teiuş până în 1948, când a fost concediat. Deţinea 10 jugăre pământ. Fost greco-catolic. Membru P.M.R. din 1945. Arestat la 19 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 8 luni î.c.

Marian Horia: născut la 16 oct. 1918 în com. Mogoş, fiul lui Iosif şi Ioana. Agricultor. Membru în Frontul Plugarilor. Arestat la 18 mart. 1949 pentru că a adunat cotizaţii pentru organizaţie. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 4 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla şi în Coloniile Peninsula şi Galeşul, de unde a fost eliberat la 21 mai 1953.

Marian Simion: născut la 26 febr. 1898 în com. Mogoş, fiul lui Ioan şi Floarea. Plugar, cu o avere de 5 ha. Membru P.N.Ţ. Era conducătorul organizaţiei anticomuniste din com. Mogoş. Arestat la 18 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 7 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la penitenciarele Gherla şi Jilava, în Colonia Peninsula (1952-9 dec. 1954) şi în Penitenciarul Oradea (9 dec. 1954-28 febr. 1956). A decedat la 19 dec. 1975[539].

Marinescu Remus: născut la 18 nov. 1896 în com. Mogoş. Plugar. Arestat la 10 apr. 1949 pentru că a cotizat o sumă de bani şi a luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla, de unde a fost eliberat în anul 1951.

Matei Corvin: arestat în primăvara anului 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 3 ani î.c. În 1951 era închis la Penitenciarul de la Tg. Ocna, unde a fost supus reeducării.

Maxim Alexandru: născut la 22 mart. 1926 în satul Ulmeni-Pământeni, com. Ulmeni, jud. Ilfov, fiul lui Constantin şi Alexandrina. Domicilia în com. Sălciile, jud. Prahova. Necăsătorit. Absolvise 2 clase la Liceul Comercial din Mizil. Condamnat în contumacie la 2 luni închisoare pentru deţinere de material exploziv. Avea un frate, Virgil Maxim, care deţinuse o poziţie importantă în cadrul Mişcării Legionare, fiind condamnat în 1942 la 25 ani muncă silnică şi deţinut la Penitenciarul Aiud. Pentru a-şi vizita fratele, s-a stabilit în Galda de Jos, unde acesta era scos la muncă. La 10 iul. 1948 a adus 7,5 kg trotil în com. Galda de Jos, pe care i l-a dat lui Trif Liviu Valer. Arestat de la 8 mart. 1949, după ce a fost rănit în lupta din Valea Tibrului. Anchetat la Bucureşti (slt. Manu Aurel) şi Sibiu (slt. Şandru Ioan, slt. Pastti Pompiliu, plt. maj. Dăian Nicolae, plt. maj. Bakó Ladislau, srg. maj. Gălăţanu Petru). Caracterizare întocmită de slt. Şandru Ioan: „Inteligent, nesincer. Nu a recunoscut totul la primele cercetări, s-a arătat în timpul cercetărilor că ideile contrare regimului sunt înrădăcinate, fanatic, capabil de orice acte teroriste asemănătoare celor săvârşite”[540]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la muncă silnică pe viaţă şi confiscarea averii. Închis la Aiud (5 dec. 1949-12 febr. 1950), apoi a fost transferat la Penitenciarul Tribunal Cluj. A fost luat din penitenciar şi executat la 2 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări”. Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat. Sfatul Popular al Oraşului Cluj a emis ulterior un certificat de deces precizând drept cauză a morţii: „TBC pulmonar”. Într-o adresă din 26 apr. 1956 a D.R.S. Cluj

539 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 282.
540 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 1, f. 32.

se precizează faptul că: „Susnumitul [Alexandru Maxim – n.n.] împreună cu alţi deţinuţi, a fost pus la dispoziţia unor tovarăşi de la M.A.I. Bucureşti pentru a fi duşi la Bucureşti, iar în timpul transportării acestora, susnumitul, încercând să fugă de sub escortă, a fost împuşcat"[541].

Măgureanu Dumitru: născut la 1 mart. 1930 în satul Miclăuşeni, com. Butea, jud. Iaşi. Tatăl său, Gheorghe Măgureanu, era maistru militar la Batalionul Pontonieri Râuri din Alba Iulia. A absolvit 3 clase la Liceul Comercial din Roman, continuat la Şcoala Tehnică de Administraţie Economică din Alba Iulia, unde în 1949 urma clasa a VIII-a. A încercat să procure armament pentru organizaţia din munţi. Arestat la 28 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (slt. Sebeşi Ludovic şi plt. maj. Dăian Nicolae). Caracterizat de cpt. Cosma Alexandru drept: „Inteligent, temperament sincer, a recunoscut faptele de la primele cercetări"[542]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Aiud (18 oct. 1949-19 mai 1950 şi 20 iul. 1953-18 apr. 1954), coloniile Peninsula (19 mai 1950-20 iul. 1953), Nistru (18 apr. 1954-12 oct. 1955) şi Baia Sprie (12 oct. 1955-14 febr. 1956) şi Penitenciarul Gherla (14 febr. 1956-25 mart. 1959). În ian. 1951 a fost anchetat din nou la D.R.S. Constanţa. La Penitenciarul Gherla a fost pedepsit cu pierderea dreptului de a primi pachet pe timp de 3 luni[543]. La 20 iul. 1957 i s-a respins cererea de eliberarea înainte de termen (în raport cu zilele muncite), deoarece „nu a dovedit completă reeducare în timpul detenţiei, fiind pedepsit disciplinar"[544]. În timpul detenţiei s-a îmbolnăvit de TBC pulmonar, iar în ian. 1956 a fost declarat inapt pentru muncă din cauza debilităţii fizice. În perioada 3 mai 1957-14 mart. 1959 a fost internat în infirmeria Penitenciarului Gherla, la Secţia TBC. A fost eliberat la 25 mart. 1959 de la Penitenciarul Gherla, dar i s-a fixat domiciliu obligatoriu în Bărăgan, com. Fundata (prin Decizia M.A.I. nr. 15.306 din 12 ian. 1959), restricţie ridicată abia la 12 mart. 1961. A rămas însă în Bărăgan, unde a muncit ca şi contabil în Slobozia. După ce a urmat cursurile de operator chimist s-a transferat la Combinatul Petrochimic Piteşti (1974-1981), pensionându-se pe caz de boală. În perioada 1979-1981 era supravegheat informativ în cadrul dosarelor de obiectiv de la locurile sale de muncă, de către ofiţerii lt. maj. Petrescu Petre (responsabil de Combinatul Petrochimic Piteşti) şi maior Penescu Gheorghe (responsabil de C.A.T.C. Piteşti). A decedat în anul 1982 în oraşul Piteşti.

Mărgineanu Eugen: născut la 23 iun. 1926 în satul Obreja, fiul lui Petru Mărgineanu. Student în anul IV la Facultatea de Medicină din Cluj. Necăsătorit. Greco-catolic. Arestat la 28 mart. 1949 şi anchetat la Cluj şi Alba Iulia (plt. maj. şef Groza Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 3 ani î.c. Pentru executarea pedepsei a fost trimis la Penitenciarul Piteşti, unde a fost supus reeducării. A condus apoi el însuşi un comitet de reeducare a altor studenţi închişi la Piteşti. Tragedia situaţiei este întregită de faptul că exact în acea perioadă tatăl său era executat de către Securitate. La 27 mai 1950 a fost transferat la Colonia Peninsula, unde a continuat reeducarea celorlalţi

---

[541] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.727, f. 119.

[542] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 313.

[543] Comandantul Formaţiunii 0606 Gherla, maiorul Goiciu Petrache, menţiona într-o *Notă raport* faptul că Dumitru Măgureanu a fost pedepsit la 13 iunie 1956 deoarece „a făcut semne la alţi deţinuţi" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 5, f. 10).

[544] Pe referatul de respingere a propunerii, Gheorghe Pintilie a ordonat trimiterea în D.O. pe 48 luni după expirarea pedepsei (*Ibidem*, f. 8).

deţinuţi[545], fiind eliberat la 17 mai 1952[546]. Ulterior a muncit ca felcer în com. Bârghiş, jud. Sibiu, apoi în comuna natală. La 1 febr. 1965 a fost recrutat ca informator de către Secţia raională Alba Iulia, având numele conspirativ „Manea Enăchescu"[547]. În 1965 a cerut anularea pedepsei din 1949 şi reabilitarea sa judecătorească. La 27 iul. 1965, cpt. Rotariu Iulian, şeful Secţiei raionale Alba Iulia, a aprobat scoaterea sa din evidenţa problemei „305" (probabil „foşti condamnaţi") şi trecerea în evidenţa pasivă. A decedat în anul 2003[548].

Mărgineanu Petru: născut la 7 febr. 1903 în satul Obreja, fiul lui Simion şi Rozica. Frate cu Nicolae Mărgineanu, profesor universitar la Cluj, arestat şi condamnat în 1948 în procesul Popp-Bujoiu. Greco-catolic. Căsătorit, avea 3 copii. Agricultor, deţinea 10 jugăre pământ. Membru P.N.L. din 1929, fost primar al comunei din partea acestui partid timp de 14 ani (1931-1945). La alegerile din 1946 a fost reprezentant al P.N.L. în Comisia de votare din Teiuş. Nu s-a împăcat niciodată cu noul regim, având deseori atitudini anticomuniste[549]. La 22 febr. 1948 a fost arestat şi înaintat Securităţii din Alba Iulia, pentru că „a adus ofensă la adresa tov. Ana Pauker"[550]. Arestat la 16 mart. 1949. La percheziţie Securitatea a găsit la domiciliul său un pistol automat Beretta, o armă Z.B., o armă de vânătoare şi cartuşe. Anchetat la Cluj, Bucureşti (cpt. Dumitrescu Nicolae) şi Sibiu (cpt. Cosma Alexandru, lt. Ticiu Ladislau, slt. Călinaş Ioan, plt. maj. Bakó Ladislau). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr.

---

545 Activitatea lui Eugen Mărgineanu este amintită şi de un fost deţinut din Colonia Peninsula, Traian Gliga, care prezintă şi modul cum se desfăşura reeducarea la Canal: „Cei consideraţi drept instigatori erau crunt persecutaţi de către această brigadă: în patru colţuri ale barăcii erau patru dintre ei, cântând din acordeoane, în timp ce deţinutului vizat i se punea un cearşaf pe cap pentru a nu-i recunoaşte pe bătăuşi şi era lovit cu sete până ce medicul aflat de faţă spunea că ajunge". După căderea regimului comunist, Traian Gliga solicita o mărturisire completă „mai ales din partea unuia dintre aceşti călăi, fiul lui Mărgineanu Ion [*Petru* – n.n.], fost ţăran înstărit din Obreja, condamnat la 25 ani muncă silnică", mărturisire care însă nu a venit niciodată (*** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 150).

546 Implicarea în campania de reeducare a fost recunoscută chiar de Eugen Mărgineanu, într-o declaraţie ulterioară dată Securităţii: „Trimis în penitenciarul Piteşti pentru executarea sentinţei, am luat parte în comitetul de reeducare a studenţilor şi am condus acţiunea de demascare a studenţilor şi recrutare de elemente care urmau să conducă pe Canal aceeaşi operă iniţiată de regim. Recunoscător mânii de ajutor pe care regimul ne-a întins-o, am plecat pe Canal, unde am format brigăzile 13 şi 14 la colonia de muncă Peninsula, de la Valea Neagră, unde sub directivele tov. colonel Albon de la M.A.I. am continuat această acţiune până în 1952, mai 17, când m-am eliberat. De atitudinea mea din această perioadă poate da referinţă tov. Lazăr Ioan, comandantul coloniei Peninsula. Tovarăşii cu care am lucrat în colonie au fost tov. Steier Ion [*Iosif* – n.n.], tov. Fuchs Iosif [*Coloman* – n.n.], tov. Bogdănescu Ion, tov. Lupaşcu Ion, tov. Roseanu Ştefan, tov. Boholma (?) Nicolae, a căror loc de muncă în prezent nu-l cunosc" (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 14.568, f. 2).

547 *Ibidem*, f. 11.

548 Pentru date suplimentare privind biografia lui Eugen Mărgineanu a se consulta şi Cristina Anisescu, *Nicolae Mărgineanu. Un psiholog în temniţele comuniste*, Editura Polirom, Iaşi, 2006, p. 403-408. În lucrarea menţionată însă informaţiile referitoare la compromisurile făcute de către Eugen Mărgineanu nu doar că nu sunt menţionate, dar chiar se precizează faptul că acesta ar fi „unul dintre semnificanţii mişcării de rezistenţă din judeţul Alba" (p. 403).

549 Într-un *Proces-verbal* întocmit la 6 sept. 1947 de şeful Postului de Jandarmi Mihalţ, plt. Gavrilă Adrian, se preciza faptul că „reacţionarul Mărgineanu Petru (…) îşi aducea mereu aminte de Iuliu Maniu că a fost mare român" (*Ibidem*, p. 411).

550 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 604, vol. 6, f. 185.

848/20 oct. 1949, la 20 de ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Sibiu, de unde a fost transferat la 22 febr. 1950 la Penitenciarul Tribunalului Cluj. A fost luat din penitenciar şi executat la 5 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări”[551]. Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat.

Mârza Traian: născut în anul 1926 în satul Galtiu, com. Sântimbru. Fost membru al Mişcării Legionare. Fost sergent în armată, a dezertat în oct. 1948 şi s-a alăturat grupului lui Ştefan Popa[552]. La 17 ian. 1949, aflându-se în localitatea Vălişoara împreună cu Traian Gligor şi Traian Socaciu, au fost urmăriţi de comuniştii din localitate. Pentru a scăpa, cei trei au tras mai multe focuri, în urma cărora a fost ucis un activist de partid. La 10 mart. 1949 a fost surprins de Securitate, alături de Traian Gligor, într-o locuinţă de la marginea satului Mesentea. După o luptă care a durat mai multe ore, dusă în faţa a peste 30 de securişti şi miliţieni, cei doi au fost ucişi.

Medrea Mihail: născut la 13 nov. 1910 în satul Gârbova de Jos. Tâmplar. Fost membru al Mişcării Legionare. Era conducătorul organizaţiei de sprijin din comuna Gârbova, aflându-se în legătură cu Ştefan Popa şi Leon Şuşman. În mai 1948, când a început arestarea legionarilor, a dispărut împreună cu soţia de la domiciliu, fiind arestat abia la 16 apr. 1951. A fost condamnat de T.M. Cluj la 15 ani muncă silnică. Închis la Jilava, Poarta Albă şi Aiud. Eliberat din detenţie la 1 aug. 1964. A decedat în mai 1993[553].

Medrea Sofia: născută la 25 apr. 1914 în satul Gârbova de Jos. Soţia lui Mihail Medrea. Croitoreasă. În vara anului 1949 s-a alăturat soţului său în pădurile din zonă, fiind arestată alături de el la 16 apr. 1951. Condamnată de T.M. Cluj la 4 ani î.c. Închisă în Penitenciarul Mislea, de unde a fost eliberată în anul 1953. A decedat la data de 12 iul. 1986[554].

Miclea Remus: născut la 12 aug. 1916 în com. Mogoş, fiul lui Ioan şi Valeria. Plugar, cu 1 ha pământ. A luptat pe frontul din Basarabia. Căsătorit, avea un copil. Membru în Frontul Plugarilor. Arestat la 18 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla şi la Colonia Poarta Albă (1950).

Micu Petru: născut la 26 ian. 1906 în satul Galda de Sus, fiul lui Ioan şi Ana. Agricultor, cu 2 jugăre pământ. Căsătorit, avea 3 copii. De confesiune greco-catolică. Simpatizant P.N.L. Era conducătorul organizaţiei anticomuniste din satul Galda de Sus[555]. Arestat la 16 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 5 ani î.c. Închis la penitenciarele Aiud şi Gherla. La 13 mai 1951 a fost închis la Colonia Peninsula, de unde a fost eliberat la 23 mart. 1954.

---

551 Pentru informaţii suplimentare, cu documente şi alte detalii provenite din arhivele fostei Securităţii, a se vedea C. Anisescu, *op.cit.*, p. 389-398.
552 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 286.
553 *Ibidem*.
554 *Ibidem*, p. 286-287.
555 Simion Doia declara la Securitate că Petru Micu era casierul grupului de rezistenţă din sat şi că „el a înfiinţat această organizaţie la noi în comună şi a recrutat pe toţi oamenii din această organizaţie subversivă, el a agitat prin comună că trebuie să se organizeze că regimul actual nu e bun şi să ne organizăm şi să luptăm împotriva lui” (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 3, f. 197).

Mihălţan Traian: născut la 13 iun. 1914 în com. Stremţ, fiul lui Simion şi Ana. Domicilia în Teiuş. Era căsătorit şi avea trei copii. Îşi satisfăcuse stagiul militar la Batalionul 10 Vânători de Munte din Sighet (1936-1938). Muncea ca lăcătuş mecanic la Uzinele Cugir şi nu avea avere. Fost membru P.N.Ţ. În vara anului 1946 (25 iul.-4 aug.) a fost arestat de Siguranţa din Bucureşti pentru că strigase „Trăiască Iuliu Maniu!" în timpul unei călătorii cu trenul. A fost eliberat fără a fi judecat, dar a fost dat afară din fabrică. Pentru a-şi putea găsi un loc de muncă, s-a înscris în P.C.R., fiind exclus însă în 1947, deoarece fusese ţărănist. Arestat de Securitate la 4 mart. 1949 în timpul acţiunii de la Muntele Mare. Anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile şi plt. maj. Cazacu Dumitru), Bucureşti şi Sibiu (lt. Ticiu Ladislau, slt. Călinaş Ioan, plt. maj. Bakó Ladislau şi plt. Ciurdărescu Nicolae). Caracterizat de slt. Şandru Ioan: „Nesincer, la început a negat din faptele sale, fire nervoasă, inteligent în comparaţie cu pregătirea şcolară pe care o are, uşor influenţabil (…) ţine mult la familie şi în special la copii"[556]. Condamnat la moarte prin împuşcare de T.M. Sibiu, prin St. nr. 816/30 sept. 1949. Executat la Sibiu la data de 28 oct. 1949.

Mitrofan Lucian: născut în 1929 la Alba Iulia. A absolvit liceul industrial. Era necăsătorit şi cu stagiul militar nesatisfăcut. Fost membru al P.N.Ţ., motiv pentru care era urmărit de Securitate. Tot datorită apartenenţei politice din trecut fusese arestat o perioadă în vara anului 1948 de Securitatea din Alba Iulia[557]. A fost ucis de Securitate la 4 mart. 1949, în timpul luptei de la Muntele Mare, în timp ce făcea de santinelă.

Moldovan Nicolae: născut la 9 dec. 1924 la Teiuş, fiul lui Aurel şi Ana. Absolvise Liceul „Titu Maiorescu" din Aiud şi era student în anul III la Facultatea de Drept din Cluj. Membru al Mişcării Legionare încă din liceu, motiv pentru a care a fost închis în perioada 11 sept. 1941-1 iun. 1944 (a fost condamnat în acelaşi proces cu un frate al lui Ştefan Popa)[558]. Era căsătorit cu doctoriţa din com. Întregalde, fiind cunoscut în regiune, astfel încât l-a chemat şi pe Ştefan Popa în această zonă. Pentru a scăpa de arestare, la 10 aug. 1948 a dispărut de la domiciliu, alăturându-se lui Ştefan Popa. A fost ucis de Securitate la 8 mart. 1949, în lupta din Valea Tibrului, din locul numit Bogoloaia.

Moldovan Simion: născut la 15 sept. 1929 în Teiuş, fiul lui Simion şi Aneta. Domicilia în Blaj. Avea un frate, Virgil, fost militar activ, trecut apoi în cadrul disponibil, arestat de Securitate în 1948 „pentru activitate subversivă". Alţi doi fraţi, unul fost legionar, iar altul membru P.N.Ţ., erau şi ei urmăriţi de Securitate. A absolvit Liceul Comercial de Băieţi din Blaj (1939-1947), apoi s-a înscris la Academia Comercială din Bucureşti. De confesiune greco-catolic. Era membru al U.N.S.R., aceasta fiind condiţia necesară pentru a obţine accesul în căminele şi cantina facultăţii. Conform Securităţii, „în anul 1946 a activat într-o organizaţie cu caracter naţionalist-religios la Blaj". Deoarece era căutat de Securitate pentru a fi arestat, a plecat în munţi şi s-a alăturat grupului lui Dabija. A fost arestat la 4 mart. 1949 în timpul acţiunii de la Muntele Mare. Anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile, plt. maj. Staicu Ioan, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost

---

556 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 95-96.

557 *Declaraţia* lui Titus Onea (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 921, vol. 9, f. 141-148).

558 „Ca fizic era înalt, subţirel, brunet, cu ochi pătrunzători, bun la suflet, prietenos cu oamenii cinstiţi şi în general om de caracter. Dar foarte dur cu oamenii răufăcători şi mai ales cu trădătorii. A fost arestat şi a suferit pentru crezul său naţionalist, fiind ferm hotărât să nu mai suporte rigorile puşcăriei, cu orice risc, inclusiv moartea, după cum s-a şi întâmplat ulterior" (D. Fuga, *Povestea vieţii mele…*, p. 106).

condamnat de T.M. Sibiu la muncă silnică pe viaţă. Închis la Penitenciarul Aiud (18 oct. 1949-22 febr. 1950) şi Penitenciarul Tribunal Cluj (22 febr.-2 apr. 1950). A fost luat din penitenciar şi executat la 2 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări". Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat.

Moraru Emil: născut la 9 dec. 1910 în com. Ohaba, jud. Alba, fiul lui Alexandru şi Aurelia. A absolvit 8 clase la Liceul Comercial din Alba Iulia. Domicilia în com. Benic, unde fusese notar, fiind comprimat la instaurarea regimului comunist. Greco-catolic. Căsătorit, avea 2 copii. Arestat la 16 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. şef Groza Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 2 ani î.c. Închis în penitenciarele Aiud şi Gherla. Eliberat din detenţie la 31 mart. 1951. Peste mai puţin de un an, la 22 febr. 1952 a fost iarăşi arestat, fiind închis administrativ la Canal până la 7 mart. 1953. A decedat la 18 aug. 1994[559].

Moraru Victor: născut la 31 iul. 1908, în satul Meşcreac, fiul lui Teodor şi Ileana. Domicilia în com. Cacova. În 1930 a absolvit Şcoala Militară din Bucureşti. Fost lt.-colonel în armată. A luptat pe frontul de răsărit la Odessa şi Cotul Donului, comandând Compania 60 A.C. moto. În anul 1947 a fost deblocat din armată. Era căsătorit şi avea un copil. Greco-catolic. Fost simpatizant P.N.Ţ. Atras în organizaţie de Ştefan Popa şi Vasile Toma. În febr. 1949, fiind căutat de Securitate pentru a fi arestat, a dispărut de la domiciliu. Deţinea un pistol Beretta şi 30 cartuşe. Arestat la 3 iun. 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 946/2 dec. 1949, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla. După expirarea pedepsei, a fost internat într-o unitate de muncă pe timp de 6 luni, conform Deciziei nr. 318/18 iul. 1951 semnată de Gheorghe Pintilie[560]. A fost eliberat la 18 ian. 1952.

Mulea Gavrilă: născut la 5 apr. 1913 în satul Stejeriş, com. Moldoveneşti, jud. Cluj. Absolvise Facultatea de Drept din Cluj şi era secretar la Primăria din Aiud (unde era coleg de birou cu Aron Spaniol). Căsătorit, fără avere. Fost membru P.N.L. – Tătărescu, apoi membru al P.N.P. (din 1947, „dar nu a depus nici o activitate"). Greco-catolic. Era urmărit de plt. maj. Staicu Ioan, şeful Biroului de Securitate Aiud, şi de srg. Gheorghe Făgăraşi încă din sept. 1948, când la un bal al U.F.D.R. a afirmat că „ideea mea manistă nu mi-o scoate nimeni din piept"[561]. De asemenea, a refuzat să plece prin sate ca îndrumător cu ocazia colectărilor de cereale şi a însămânţărilor. A refuzat să semneze trecerea la ortodoxie şi i-a îndemnat şi pe ceilalţi funcţionari să facă la fel, plt. maj. Staicu Ioan arătând că „din cauza influenţei ce o are asupra funcţionarilor de la primărie toţi funcţionarii au refuzat să iscălească şi numai după ce pretorul plasei Aiud, Arieţan Iosif, i-a ameninţat că îi scoate pe toţi din primărie şi va închide primăria au iscălit"[562]. L-a ajutat cu mâncare pe Ştefan Popa. Arestat la 11 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Gălăţanu Petre). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 2 ani î.c.

Nicoară Titus: născut la 22 aug. 1930 în Alba Iulia, fiul lui Vasile şi Zina. Absolvise 8 clase liceu. Dorea să plece la Muntele Mare alături de Ioan Oargă, Dumitru Măgureanu etc. Arestat în mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. 45/31 ian. 1950, la 1 an î.c., pentru

---

559 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 291.
560 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 1, f. 3, şi fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 11, f. 317.
561 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 7, f. 68.
562 *Ibidem*, f. 71.

nedenunţare. Închis la Penitenciarul Târgşor, unde a fost coleg cu Nicolae Heţegan. Ulterior s-a angajat ca normator la Combinatul Siderurgic Hunedoara. La 19 apr. 1965, la propunerea cpt. Motorga Gheorghe, lucrător operativ la Serviciul Orăşenesc de Securitate Hunedoara, a fost luat în evidenţă la problema „foşti condamnaţi". Urmărit de cpt. Motorga Gheorghe (1965-1966) şi lt. maj. Budriş Petru (1966). La 13 iun. 1967 a fost trecut în evidenţa pasivă.

Nicoară Virgil: născut la 16 aug. 1901 în com. Ciunga (azi Uioara de Jos), Ocna Mureş, jud. Alba. A absolvit liceul cu bacalaureat şi Academia Teologică Greco-Catolică din Blaj. Preot greco-catolic în com. Ciunga. Deţinea 16 jugăre pământ arabil, 16 jugăre pădure şi 8 jugăre păşune. Căsătorit, avea 3 copii. Fost membru al P.N.Ţ. (până în 1932) şi P.N.L. (1932-1939). Atras în organizaţie de preotul Nicolae Suciu în iun. 1948. L-a găzduit de mai multe ori pe Alexandru Maxim şi a adunat bani pentru organizaţie. Arestat la 11 mart. 1949 şi anchetat la Sibiu (lt. Ticiu Ladislau). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 3 ani temniţă grea şi confiscarea averii. Închis la penitenciarele Aiud şi Gherla. După expirarea pedepsei a fost internat 6 luni într-o unitate de muncă[563].

Nistor Ioan: născut la 15 febr. 1898 în com. Întregalde, fiul lui Ioan şi Sofia. Agricultor, cu o avere de 15 ha pământ. Era căsătorit şi avea 5 copii. Fost greco-catolic. Fost membru P.N.L. După 1944 s-a înscris în Frontul Plugarilor. La domiciliul său s-au ţinut mai multe şedinţe ale organizaţiei, cu participarea lui Alexandru Maxim. Arestat la 28 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia. În timpul anchetei de la Alba Iulia s-a îmbolnăvit de icter cataral[564]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 2 ani î.c. Eliberat din penitenciar la 26 aug. 1951. La nici două săptămâni de la întoarcerea în comună, la 6 sept. 1951, şi-a luat viaţa prin spânzurare.

Nistor Izidor: născut la 17 apr. 1921 în satul Galda de Sus, fiul lui Alexandru şi Saveta. Agricultor. Membru în Frontul Plugarilor. Atras în organizaţia lui Alexandru Maxim de Petru Micu. A contribuit pentru organizaţie cu cereale şi bani şi a avut misiunea de curier. Arestat la 20 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 4 ani î.c. Eliberat din penitenciar la 18 mart. 1953. Luat în evidenţa operativă la 3 febr. 1956, din ordinul lt. Călin Vasile. Urmărit de cpt. Codruţ Gheorghe (1963), lt. Bota Alexandru (1967) şi de şefii de post din Benic şi Galda de Jos (plt. Latiu Maftei, srg. maj. Urşica Nicolae, srg. maj. Burnete Ioan, Tomuş Gheorghe). Scos din baza de lucru la 30 iun. 1968, pentru că nu mai desfăşura „activitate duşmănoasă". Lucrat în S.I.G. în perioada 19 sept. 1972-17 apr. 1973. Supravegheat şi în perioada 1981-1988, prin note informative anuale.

Nistor Zaharia: născut la 18 mart. 1907 în satul Galda de Sus. Plugar. Atras în organizaţie de Alexandru Maxim, a primit sarcina de a înfiinţa o grupare în satul său. Arestat la 16 mart. 1949 pentru că a participat la mai multe şedinţe ale organizaţiei. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla. Eliberat din detenţie la 7 mart. 1951. După expirarea pedepsei a fost internat 6 luni într-o unitate de muncă[565].

---

563 Prin Decizia nr. 340 din 13 mai 1952, semnată de Gheorghe Pintilie. Internarea începuse însă anterior, la 9 mart. 1952 (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 15, f. 186).

564 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 4, f. 321.

565 Prin Decizia nr. 144 din 10 mai 1951, semnată de Gheorghe Pintilie. Internarea începuse însă anterior, la 7 mart. 1951 (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 11, f. 144).

Niţescu Nicolae: născut la 30 ian. 1908 în com. Cândeşti, jud. Dâmboviţa, fiul lui Marin şi Maria. Domicilia în Bucureşti. Căsătorit cu Elena Angheluţă, sora soţiei lui Dabija, cu care avea un copil. A absolvit Şcoala de Artificieri şi Şcoala specială de ofiţeri guarzi de artilerie, activând ca ofiţer. În aug. 1946 a fost trecut în cadrul disponibil, cu gradul de maior. Membru al P.N.P. (1947-mai 1948). Arestat la 12 mart. 1949 la Bucureşti. Anchetat la Bucureşti şi Sibiu (cpt. Cosma Alexandru, slt. Moldovan Ioan şi lt. Ticiu Ladislau). Caracterizare întocmită de slt. Şandru Ioan: „Nesincer, a căutat de la început să nege şi să ascundă faptele sale. Foarte calm, cu memorie bună, cu apucături burgheze. Nu se împacă cu reformele regimului, mai ales de când a fost deblocat. Este periculos regimului actual"[566]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la muncă silnică pe viaţă. Închis la Penitenciarul Aiud (18 oct. 1949-22 febr. 1950)[567] şi Penitenciarul Tribunal Cluj (22 febr.-2 apr. 1950). A fost luat din penitenciar şi executat la 2 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări". Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat.

Oargă Ioan: născut la 9 mart. 1926 în satul Şeuşa, fiul lui Dumitru şi Ana. Tatăl său fusese şef de cuib legionar. A absolvit Şcoala profesională de ucenici din Alba Iulia (1940-1942) şi Liceul Comercial din Alba Iulia (1942-1947), iar în 1949 era student în anul I la Academia Comercială din Braşov. Greco-catolic. Arestat la 28 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia[568] (lt. Ruşeţ Vasile). Caracterizare întocmită de cpt. Cosma Alexandru: „Este inteligent, a recunoscut faptele la primele cercetări"[569]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Aiud (18 oct.-12 nov. 1949 şi 26 iun. 1954-23 ian. 1958), Piteşti (15 nov. 1949-27 mai 1950), Poarta Albă – Colonia Columbia (din 27 mai 1950), Colonia Peninsula (1 ian. 1951-7 mart. 1954) şi Penitenciarul Deva (7 mart.-24 iun. 1954). În timpul detenţiei de la Piteşti a fost supus reeducării din acel penitenciar, fiind constrâns de grupul condus de Ţurcanu să declare apartenenţa la

---

566 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 4, f. 277.

567 Un fost deţinut de la Aiud, îşi aminteşte că la începutul anului 1950 a fost coleg de cameră cu Nicolae Niţescu în acest penitenciar, în celula 154 din Celularul Nou: „Primul la uşă era maiorul Nicolae Niţescu, condamnat la muncă silnică pe viaţă, căzut cu lotul de partizani al maiorului Dabija, de la Muntele Mare. Nu mult după cele întâmplate în această povestire, a fost luat din celulă şi nimeni, niciodată, nu a mai auzit de el (…) După dispariţia maiorului au mai dispărut doi din lot cu el, un economist Angheluţă şi un tânăr Moldovanu [Simion Moldovan – n.n.]. Nici despre aceştia doi nu s-a mai auzit nimic" (Dumitru Oniga, *Părintele Juncu*, în „Memoria", nr. 35, p. 52).

568 Duritatea anchetei la care Ioan Oargă a fost supus la Alba Iulia reiese şi propria sa mărturie: „A doua zi a început ancheta. A început cu lovituri de pumni, picioare sau bâte, când propriile membre oboseau. Dacă au văzut că aceste metode nu dau rezultatele scontate, au trecut la experimentarea altui sistem de tortură: curentul electric. Întrucât nu puteam ţine firele de conductor în mână, m-au legat de mâini şi de picioare pe o scară dublă, după care mi-au legat firele de conductor de degetele mari de la picioare. În timpul acestei torturi, care a durat câteva zile, din cauza convulsiilor ce mi le provoca curentul electric, când eram eu pe scară, când scara peste mine, carnea de pe degetele de care-mi erau legate firele a fost sfârtecată toată, iar firele de curent au ajuns până la os. Terminată parţial ancheta, am fost dus la penitenciar, unde au continuat-o, chiar la penitenciar sau înapoi la Securitate, de câte ori aveau impresia că nu am spus totul şi că vor mai putea scoate ceva de la mine" (*** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 197).

569 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 299.

organizaţia de rezistenţă a unor consăteni că nu aveau nici o legătură cu aceasta[570]. De asemenea, a trecut şi prin reeducarea de la Colonia Peninsula, unde a făcut parte din brigăzile 13-14[571]. În perioada în care se afla la Canal a fost anchetat de mai multe ori la D.R.S. Constanţa (la 6 ian. 1951 şi în 11-30 mai 1953). La 7 iun. 1956, la Penitenciarul Aiud, la propunerea srg. Marcu Alimpe, supraveghetor la Secţia a II-a, unde era închis (în camera 145), a fost pedepsit cu „7 zile izolare cu regim sever", pentru că „a făcut gălăgie mare"[572]. Eliberat din detenţie la 23 ian. 1958, dar i-a fost fixat domiciliu obligatoriu pe 24 de luni în Bărăgan, com. Lăteşti (prin Decizia M.A.I. nr. 7.218 din 19 dec. 1957). În 28 febr. 1960 a fost eliberat şi s-a stabilit cu domiciliul în Alba Iulia[573]. Revenit din închisoare, s-a angajat ca muncitor la Cooperativa „Mureşul", iar din 1963 a muncit ca şi contabil la această cooperativă. În anii '80 a fost contabil şef la Oficiul de Îmbunătăţiri Funciare (până în iul. 1986, când s-a pensionat). La 18 apr. 1968 a fost luat în evidenţă la problema „foşti condamnaţi", fiind scos din lucru la 18 sept. 1969, la propunerea mr. Bordean Traian. Supravegheat de lt. maj. Mareş Ştefan (1964), lt. Ilincuţă Marin, lt. maj. Nicolicea Gheorghe (1965-1968), cpt. Costea Cornel şi mr. Bordean Traian (1969). Între anii 1973 şi 1978 a fost urmărit intens de mr. Nicolicea Gheorghe. Urmărit organizat în perioada 15 mai 1981-21 mart. 1987 în D.U.I. „Goran". Dosarul a fost deschis la propunerea lt. Pavel Radu, ofiţer la Serviciul I, deoarece: „A fost condamnat 10 ani pentru uneltire contra ordinii sociale participând la activitatea bandei lui Dabija Nicolae. În prezent este semnalat că ascultă şi colportează ştirile posturilor de radio străine, având o poziţie duşmănoasă. Întreţine relaţii cu fostul condamnat Cristian Mihail[574]", la care se adăuga şi faptul că era „descendent de fost şef de cuib legionar"[575]. În cadrul dosarului a fost urmărit de lt. Pavel Radu (1979-1983) şi lt.-col. Bucico Alexandru (1985-1987). Totodată, „au fost folosite mijloace specifice compartimentului «S», «T.O.» şi «T»". Rapoartele ofiţerilor consemnau faptul că „a fost contactat permanent de organele noastre pentru compromitere şi izolare". Aceste acţiuni au reuşit, deoarece Ioan Oargă a întrerupt relaţiile cu Cristian Mihail[576]. Note informative despre

---

570 Acesta a fost de fapt şi motivul pentru care a fost adus la Penitenciarul din Deva, Securitatea dorind să afle şi alte amănunte referitoare la persoanele menţionate în declaraţia de la Piteşti. Momentul este descris astfel de Ioan Oargă: „eu la Piteşti dădusem o declaraţie care privea pe vreo 15-18 oameni din sat, cum că făcuseră parte din organizaţie şi Securitatea a ajuns la concluzia că n-ar fi rău ca aceste persoane să fie judecate (…) În timpul anchetei, am negat cu încăpăţânare să recunosc că aş fi declarat aşa ceva vreodată. Atunci anchetatorul mi-a pus în faţă declaraţia dată de mine la Piteşti, în faţa lui Ţurcanu. Cum am aruncat ochii pe declaraţie am recunoscut scrisul meu, deci dată de mine, dar întorcând pagina am văzut că era dată la Piteşti şi atunci m-am apărat şi pe mine şi pe cei incriminaţi în acea declaraţie, povestindu-i anchetatorului ce s-a întâmplat la Piteşti, mijloacele şi metodele prin care am fost constrâns să dau o astfel de declaraţie, de data aceasta negând cu toată convingerea" (*** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 200).

571 *Ibidem*, p. 198.

572 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, vol. 16, f. 79.

573 Pentru detalii privind desfăşurarea anchetei şi a locurilor de detenţie pe unde a trecut, a se vedea mărturia sa din *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p.197-201.

574 Cristian Mihail era unchiul lui Ioan Oargă şi fusese eliberat dintr-o unitate de muncă la 27 oct. 1952 (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 21, f. 207).

575 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.736, vol. 2, f. 10.

576 *Ibidem*.

el au mai fost obţinute şi de ofiţeri de la alte servicii: lt. Drăgoi Dorel (1979), lt.-col. Buda Grigore (1980), mr. Ceauşescu Ştefan, mr. Niţă Mihai (1983). Pentru a-i asculta convorbirile, Securitatea a instalat în locuinţa sa mijloace T.O. de tip I.C.T. în mai multe perioade: 25 febr.-25 iun. 1982, 12 dec. 1984-12 ian. 1985, 15 iun.-15 iul. 1985 şi 3 ian.-3 febr. 1986. În sept. 1986 s-a aflat în atenţia Serviciului Special „F" (filaj). Deoarece Ioan Oargă nu înceta cu criticile la adresa regimului, în ian. 1987 Direcţia I (care a analizat dosarul) a transmis următorul ordin către ofiţerii de la I.J. Alba: „Urgentaţi finalizarea dosarului şi încercaţi temperarea lui şi prin copii cei mari, la care obiectivul ţine foarte mult"[577].

Olteanu Emil: născut la 11 nov. 1922 în com. Galda de Jos, fiul lui Toma şi Sabina. Agricultor, cu 2 jugăre pământ. Căsătorit, avea o fetiţă. Greco-catolic. Membru P.C.R. din 1946, dar fără a depune activitate. A satisfăcut serviciul militar la Regimentul 9 Grăniceri şi a luptat pe fontul de apus (o perioadă a fost luat prizonier de nemţi, dar a evadat). Arestat la 28 mart. 1949 şi anchetat la Sibiu (slt. Şandru Ioan, slt. Pastti Pompiliu, plt. maj. Bakó Ladislau). La percheziţie, în locuinţa sa s-au găsit 7 grenade, 2 kg trotil şi 11 capse, pe care le-a primit de la Trif Liviu Valer (iar acesta de la Alexandru Maxim) şi care trebuiau duse la Muntele Mare. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 20 de ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Aiud (22 oct.-10 nov. 1949) şi Gherla (din 10 nov. 1949), iar la 23 febr. 1950 a fost transferat la Penitenciarul Tribunal Cluj. A fost luat din penitenciar şi executat la 5 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări". Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat. Sfatul Popular al Oraşului Cluj a emis ulterior un certificat de deces precizând drept cauză a morţii: „pneumonie".

Onea Titus: născut la 10 ian. 1925 în Roşia Montană. Era fiul lui Gherasim (subinginer) şi Eugenia (profesoară). Era rudă cu fraţii Macavei. De confesiune greco-catolică. Necăsătorit. A urmat Liceul „George Bariţiu" din Cluj (din 1935, clasele I-II), continuat la Liceul „Sf. Vasile" din Blaj (clasele III-VII) şi la Liceul „Mihai Viteazu" din Bucureşti (clasa a VIII-a, terminată la Alba Iulia, datorită războiului). Bacalaureatul l-a dat în mai 1943 la Orăştie. S-a înscris la Facultatea de Medicină Sibiu (sept. 1943-1945), mutată înapoi la Cluj (1945-1948). În 1948 era student în anul V. Începând din 1940, în timp ce era elev la liceul din Blaj, a făcut parte din Frăţia de Cruce condusă de Cornel Pop, fiind implicat în procesul organizaţiei F.D.C. din oraş (1942), dar a fost achitat[578]. Din 1945 a fost membru al organizaţiei studenţilor legionari de la Facultatea de Medicină din Cluj. În ian. 1948 aduna alimente şi bani de la studenţi pentru ajutorarea legionarilor închişi[579]. La 25 apr. 1948, Inspectoratul Regional de Poliţie Sibiu îl semnalează Siguranţei din Cluj cu menţiunea că a

577 *Ibidem*, f. 81.

578 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 921, vol. 1, f. 462.

579 Iancu Făciu, coleg cu el la Facultatea de Medicină, declara în ancheta studenţilor legionari din Cluj, următoarele: „Onea Titus a început să-mi spună fără a se feri de ceilalţi colegi că «tot neamul suferă şi singura speranţă suntem noi, studenţii». (…) În vacanţa de Paşti, când mi-a spus să le dau bani şi eu i-am dat 150 lei, care mi-a spus că începe o perioadă grea, căci se pare că ne caută poliţia. După vacanţa a venit Onea la mine şi mi-a spus să plec din Cluj că sigur mă caută poliţia şi pe el îl caută şi acasă, dar văzându-mi ezitarea mi-a spus că acum începe lupta cea mare şi că mai trebuie să fim încredinţaţi că vom învinge, că ei studenţii organizaţi în mişcare sunt bine pregătiţi" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 58, vol. 1, f. 178-179).

fost legionar, motiv pentru a fost încadrat la categoria urmăriţi pe ţară[580]. În mai 1948, Cornel Pop i-a spus să comunice tuturor studenţilor legionari din Facultatea de Medicină să nu mai doarmă acasă pentru că au început să fie arestaţi legionarii. La 5 iun. 1948 a plecat acasă la Roşia Montană, „unde stăteam cu poarta încuiată". Fusese însărcinat de Pop Cornel cu organizarea unui punct de refugiu în Munţii Apuseni, care apoi să devină punct de rezistenţă[581]. Conform declaraţiei sale, „prin 7 sau 8 iunie a venit şeful Securităţii de la Abrud împreună cu plutonierul de Jandarmi, cărora mătuşa mea le-a deschis poarta, eu stând în verandă am văzut arma jandarmului şi am fugit prin dos"[582]. Pentru a se ascunde, a luat legătura cu fraţii Macavei, iar după ce aceştia s-au despărţit el a plecat la Baia Mare (la mama sa, Eugenia Bumbaş), apoi la Timişoara, cu intenţia de a trece în Iugoslavia[583]. În nov. 1948 s-a ascuns în Bucureşti, de unde în febr. 1949 a fost adus de Petru Cosma pe Muntele Mare. Arestat la 4 mart. 1949 de plt. Vociu Octavian în timpul luptei de la Muntele Mare. A fost anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile), Bucureşti (cpt. Antoniu Samuel şi slt. Staicu Tudor) şi Sibiu (cpt. Cosma Alexandru şi plt. maj. Dăian Nicolae). Caracterizare întocmită de slt. Şandru Ioan: „Anchetatul este inteligent, încăpăţânat, capabil de acte teroriste"[584]. Condamnat la moarte prin împuşcare de T.M. Sibiu, prin St. nr. 816/30 sept. 1949. Executat la Sibiu la data de 28 oct. 1949.

Oprea Sabina: născută la 7 dec. 1931 în com. Bucium Montari, fiica lui Ion şi Reghina. Soră cu fraţii Macavei. Reţinută de Securitate ca ostatică în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Oprean Ioan: născut la 25 nov. 1906 în satul Poiana, com. Bucium. Căsătorit cu Elvira Macavei, verişoară cu fraţii Macavei. Ofiţer. A urmat Liceul „Gheorghe Lazăr" din Sibiu (1920-1927), Şcoala Militară din Sibiu (1927-1929) şi Şcoala de Transmisiuni din Bucureşti (1930). A luptat pe ambele fronturi cu Regimentul 3 Grăniceri Cernăuţi, având gradul de căpitan. La 1 aug. 1946 a fost trecut în cadrul disponibil, cu gradul de maior. S-a retras la Arad, unde pentru a-şi găsi un post de muncitor într-o fabrică s-a înscris în Frontul Plugarilor. În locuinţa sa, maiorul Dabija şi fraţii Macavei au hotărât înfiinţarea organizaţiei de rezistenţă. A fost arestat la 23 mart. 1949 şi anchetat la Arad (slt. Acasandrei Teodor). Condamnat la 2 ani î.c. de T.M. Sibiu, prin St. nr. 258/7 iun. 1950, iar în urma recursului, Curtea Militară de

---

[580] În *Procesul verbal* din 12 aug. 1948, întocmit de comisarul şef Mărdărescu Virgil, şeful Biroului I Informaţii interne din cadrul Inspectoratului Regional de Poliţie Cluj, comisarul Breiner Gheorghe şi comisarul ajutor Stănescu Aurel, ambii din Biroul I, se precizează: „în continuarea cercetărilor, în urma declaraţiilor luate, am constatat că următorii studenţi, care se fac vinovaţi pentru complicitate în organizaţia subversivă a studenţilor, au dispărut de la domiciliu, fiind daţi în urmărire pe întreaga ţară şi urmând a fi deferiţi justiţiei după identificarea lor, după cum urmează: (…) Pop Cornel, (…) Onea Titus" (*Ibidem*, f. 114).

[581] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 921, vol. 4, f. 126.

[582] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 21, f. 593-594.

[583] La sfârşitul lunii aug. 1948, Titus Onea a plecat la Timişoara cu intenţia de a trece peste graniţă, prin intermediul unui sublocotenent de la grăniceri, Teodor Pop, dar acesta l-a convins să nu o facă, arătându-i că „chiar în sectorul lui a fost împuşcat un preot, numele nu îl ştia" (*Ibidem*).

[584] *Ibidem*, vol. 1, f. 118-119. Într-o altă caracterizare, întocmită la Bucureşti, posibil de slt. Staicu Tudor, se precizează: „Inteligenţă mediocră, pare să fie sincer, nu se arată fanatic, dar nici nu arată manifestări sau remuşcări pentru faptele sale. Este o fire morocănoasă, întunecată, nu i se observă dinamismul" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 921, vol. 9, f. 139).

Casare şi Justiţie, prin Decizia nr. 2.551/25 aug. 1950, i-a majorat pedeapsa la 2 ani şi 6 luni î.c. Închis la (22 sept.-1 nov. 1950) şi Colonia Peninsula (1 nov. 1950-18 oct. 1951). După expirarea pedepsei, a fost reţinut la Canal pe 12 luni (prin Decizia M.A.I. nr. 619 din 13 febr. 1952), fiind închis în coloniile: Peninsula (18 oct. 1951-31 dec. 1952), Capul Midia (1 ian.-14 apr. 1952), Fundulea (14 apr.-25 mai 1952), Cernavodă (25 mai-16 nov. 1952) şi Coasta Galeş (17 nov. 1952-13 febr. 1953)[585]. A fost eliberat la 13 febr. 1953 de Comisia specială M.A.I.[586], după care s-a angajat ziler la Fabrica de tutun din Arad. Pentru că anterior fusese condamnat în contumacie de T.M. Timişoara la 3 ani î.c., prin St. nr. 90/13 febr. 1950, la 30 sept. 1953 a fost arestat pentru a executa şi această pedeapsă, dar a fost eliberat la 17 oct. 1953, condamnarea fiind anulată pentru că privea aceeaşi faptă[587]. În 1960 lucra ca normator la Întreprinderea Forestieră din Dobra, jud. Hunedoara. În 1964 era urmărit la Arad de mr. Domşa G. A decedat la 17 apr. 1968 la Arad.

Opriţa Gheorghe: născut la 27 febr. 1927 în satul Balomiru de Câmp, com. Şibot, fiul lui Gheorghe şi Dorina. Agricultor. Tatăl său era membru P.N.Ţ. A absolvit Şcoala ortodoxă de cântăreţi bisericeşti de la Sibiu (1942-1944). Nu a satisfăcut stagiul militar. Era membru al Frontului Plugarilor. La 8 ian. 1949 S.J.S.P. Hunedoara cerea Biroului local de Securitate Cugir arestarea sa, deoarece „este implicat în organizaţia subversivă legionară din com. Balomiru de Câmpie"[588]. Pentru a scăpa de arestare, a plecat în munţi alături de Ioan Cigmăianu. A fost arestat de Securitate la 4 mart. 1949, în urma acţiunii de la Muntele Mare. Anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Sibiu (cpt. Cosma Alexandru, slt. Şandru Ioan şi slt. Cleju Ioan). Caracterizare întocmită de slt. Şandru Ioan: „Anchetatul este puţin inteligent, nesincer, caută să ducă în eroare organele anchetatoare"[589]. Condamnat la moarte prin împuşcare de T.M. Sibiu, prin St. nr. 816/30 sept. 1949. Executat la Sibiu la 28 oct. 1949.

Ordeanu Simion: născut la 10 mart. 1927 în com. Mihalţ, fiul lui Ioan şi Virginia. A urmat Şcoala Tehnică Profesională din Blaj (1941-1949), unde s-a calificat ca lăcătuş. Fără avere, necăsătorit. Conform Securităţii, fusese „membru al organizaţiei subversive manistă-legionară din Mihalţ, cu denumirea de «Fii cerului»"[590]. Arestat la 24 febr. 1949 de Securitatea din Blaj. Anchetat la Blaj şi Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile). La percheziţia domiciliară, în locuinţa sa au fost găsite un pistol automat german cu 290 cartuşe, 500 g fitil şi 2 capse, pe care le-a primit spre păstrare de la Ioan Bedeleanu. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct.

---

585 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 739, vol. 1, f. 316, 319.
586 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.344, f. 141-142.
587 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 739, vol. 1, f. 311.
588 În ordin, semnat de mr. Mohoreanu Ioan (şeful S.J.S.P. Hunedoara) şi lt. Haţeganu Ioan, se preciza faptul că Gheorghe Opriţa „în prezent este ascuns în jurul Cugirului şi săptămânal o dată sau de două ori vizitează părinţii lui în timpul nopţii, luându-şi alimente şi spre dimineaţă se întoarce înapoi la Cugir. Susnumitul umblă numai înarmat cu pistolul mitralieră fiind un element foarte periculos actualului regim. Ultima dată a fost văzut acum vreo 10 zile în comună, când a spus unui cunoscut de-al său că dacă vor veni organele Securităţii să le trimită la Cugir dacă au curajul". Informaţia era obţinută de la D.R.S.P. Sibiu. La 3 febr. 1949, Biroul local Cugir răspundea, prin slt. Kălinaş Ioan (şeful biroului), arătând că „din acţiunea informativă întreprinsă de noi, susnumitul nu ar fi în regiune" şi „am recrutat un informator pentru această problemă" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 11, f. 150-155).
589 *Ibidem*, vol. 1, f. 195.
590 A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 6, f. 222.

1949, la 5 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Aiud (din 20 oct. 1949), Târgşor şi Peninsula (27 oct. 1950-4 mai 1954), de unde a fost eliberat.

Oţoiu Victor: născut la 1 febr. 1904 în satul Mesentea, com. Galda de Jos. Preot greco-catolic în comună. Atras în organizaţie de Ştefan Popa. Avea legături cu Alexandru Maxim. Fiind urmărit de Securitate, a dispărut de la domiciliu, ascunzându-se timp de 6 luni. Arestat la 22 sept. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 3 ani î.c. A fost închis la Penitenciarul Aiud şi la Canal. După expirarea pedepsei a fost internat 24 luni într-o unitate de muncă[591].

Pascu Cornel: născut la 1 apr. 1923 în com. Benic. Absolvise Şcoala Normală şi era învăţător în com. Întregalde, satul Ghioncani, fiind în acelaşi timp şi student la Facultatea de Drept din Cluj. Necăsătorit. Deţinea 25 jugăre de pământ. Satisfăcuse stagiul militar, cu gradul de sergent TR. Era membru al P.N.Ţ. din 1939, iar după 23 aug. 1944 a încercat reorganizarea partidului în zonă, Securitatea apreciind că „a dus o vie activitate în acest scop". Pentru a-şi menţine postul s-a înscris în P.C.R., dar a fost exclus din acest partid în 1946 datorită activităţii sale în P.N.Ţ. Deoarece s-au găsit la domiciliul său materiale de propagandă ale P.N.Ţ. a fost exclus din învăţământ şi condamnat la 3 luni închisoare, fiind închis la Penitenciarul din Alba Iulia. A participat la atacul de la Percepţia din Teiuş. Într-un raport din 26 nov. 1948, plt. maj. Serghie Ion, comandantul Sectorului de jandarmi Teiuş, menţiona faptul că P.C. a luat legătura cu Ieronim Conţan, fost preşedinte al organizaţiei P.N.Ţ. din Coşlariu, căruia i-a propus „să organizeze şi el în jurul Coşlariului un grup de partizani, iar ulterior îi va aduce instrucţiuni mai precise de felul cum să se organizeze aceşti partizani"[592]. În timpul luptei de la Muntele Mare a reuşit să scape din încercuirea Securităţii, fugind împreună cu Ioan Scridon. Cei doi au luat legătura cu Ştefan Popa pe Vârful Capra, dar la 8 mart. 1949 au fost surprinşi de Securitate pe Valea Tibrului, în locul numit Bogoloaia. În urma luptei, Cornel Pascu a fost ucis. Într-un raport din 8 nov. 1958 al Secţiei raionale de Securitate Alba către D.R.S. Hunedoara se precizau următoarele: „copia de pe extrasul de deces nu s-a putut obţine prin faptul că nu a fost înregistrat decesul la Sfatul Popular".

Pascu Gheorghe: născut la 15 nov. 1923 în com. Benic, fiul lui Gheorghe şi Maria. Plugar, cu 2 jugăre. Căsătorit, avea 1 copil. Greco-catolic. Membru în Frontul Plugarilor. Atras în organizaţie de Cornel Pascu, a participat la şedinţele din comună. Arestat la 11 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. Ciurdărescu Nicolae, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla (1950) şi la Colonia Poarta Albă. A decedat în detenţie la Colonia Poarta Albă în noaptea de 28/29 mai

---

591 Prin Decizia nr. 580 din 13 mart. 1953. Internarea începuse însă anterior, la 20 sept. 1952. A fost pus în libertate înainte de termen, la 4 mai 1954, în contextul amnistiilor politice din acea perioadă, de către Comisia Centrală a M.A.I. constituită special pentru eliberări (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 17, f. 422, şi vol. 14, f. 194).

592 Plt. maj. Serghie Ion raporta că a luat următoarele măsuri:„S-a raportat Serviciului de Securitate Alba în ziua de 17 nov. 1948, prin curier, care a dispus să nu se înceapă nici un fel de urmărire a acestora până nu va dispune Securitatea. Am luat măsuri de filarea individului în cauză prin şeful de post şi oameni din organizaţiile de masă verificaţi" (A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 328, vol. 17, f. 61).

1950, Securitatea precizând că motivul l-a constituit faptul că suferea de „tuberculoză pulmonară”[593], dar foarte probabil a decedat în urma maltratărilor la care a fost supus.

Pascu Ioan: născut la 30 mart. 1909 în com. Benic, fiul lui Simion şi Maria. Frate cu Cornel şi Petre Pascu. Agricultor. Asigura legătura dintre persoanele care doreau să plece la munte şi Silvestru Bolfea. Arestat la 4 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Bakó Ladislau). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 10 luni î.c., fiind pus în libertate după proces. Supravegheat informativ de lt. Cristian Mircea (1965). A decedat la 10 febr. 1966.

Pascu Ionuţ: născut la 2 dec. 1904 în com. Benic, fiul lui Ioan şi Maria. Fost plutonier major de jandarmi, disponibilizat la 1 sept. 1947. Greco-catolic. Atras în organizaţie în oct. 1948 de Cornel Pascu. A contribuit cu bani. Arestat la 11 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 1 an î.c. Eliberat la 10 mart. 1950. A decedat la 24 iun. 1963.

Pascu Petre: născut la 24 apr. 1904 în com. Benic, fiul lui Simion şi Maria. Frate cu Cornel Pascu. Plugar, cu o avere de 800 stânjeni. Căsătorit, avea 3 băieţi. Membru P.N.Ţ., apoi membru P.M.R. În anul 1946 l-a atacat pe primarul comunist al com. Benic chiar în primărie, iar la percheziţia efectuată atunci la domiciliul său s-a descoperit un pistol mitralieră şi muniţii[594]. A fost imediat arestat, alături de fratele său Cornel, şi închis la Penitenciarul din Alba Iulia, dar a fost eliberat în scurt timp. Avea rolul de curier în organizaţie, iar la locuinţa sa erau depozitate cerealele adunate de persoanele de sprijin. Arestat la 11 mart. 1949 şi anchetat la Sibiu (slt. Călinaş Ioan şi plt. maj. Bakó Ladislau). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Aiud (22 oct.-10 nov. 1949), Gherla (10 nov. 1949-1950 şi 7 sept. 1951-24 apr. 1953) şi Colonia Peninsula (1950-7 sept. 1951). A încetat din viaţă la 24 apr. 1953 la Penitenciarul Gherla. În certificatul de deces eliberat de Sfatul Popular al Oraşului Gherla se precizează drept cauză a morţii „TBC pulmonar”.

Petrescu Dumitru: născut la 29 oct. 1890 în oraşul Buzău. General în rezervă. Căsătorit, avea un copil adoptiv. A obţinut brevetul de Stat Major la Paris. Fost profesor la Şcoala Superioară de Război din Bucureşti. A deţinut funcţia de ataşat militar al României în S.U.A. Până în 1944 a condus Divizia a IV-a, la început pe frontul de est, apoi până în Cehoslovacia, după care a fost chemat în guvern, fiind înlocuit la comanda diviziei de generalul Platon Chirnoagă. Numit subsecretar de stat pentru armata de uscat la Ministerul Războiului în guvernul Rădescu (6 dec. 1944-28 febr. 1945). În 1946 numele său apare pe o fişă a Siguranţei cu menţiunea: „face parte din M.N.R.”[595]. La 31 oct. 1948, după arestarea generalului Diaconescu Nicolae, în imobilul căruia locuia, a fugit în Iugoslavia. A părăsit ţara alături de amiralul Dumitrescu Gheorghe (fost ataşat naval al României în Anglia), ambii fiind internaţi într-un lagăr de transfugi. În mai 1949, cei doi, într-un grup de 8 persoane (din care mai făceau parte alţi doi generali) au fugit din lagăr în Italia, unde s-au predat autorităţilor britanice de la Gorizia. Aici au primit, prin intermediul lui V.V. Tilea, viză de intrare în Anglia. În toamna anului 1949 generalul Petrescu a ajuns la Paris, fiind însărcinat de Nicolae Rădescu cu misiunea de a regrupa toţi militarii români ajunşi în Franţa. În baza acestui

---

[593] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 957, vol. 7, nenumerotat.
[594] *Ibidem*, vol. 6, f. 131-132.
[595] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 33, f. 443.

mandat, generalul Petrescu a format Asociaţia Foştilor Combatanţi, organizaţie subordonată Comitetului Naţional Român. În ian. 1950, după demisia lui Rădescu din fruntea C.N.R., Petrescu a fost numit de regele Mihai drept şef al sectorului militar al emigraţiei[596]. Se pare încă că a deziluzionat în funcţia în care a fost numit, deoarece a organizat foarte puţine acţiuni. A avut totuşi iniţiativa înfiinţării unui Centru Informativ, format din militari români, care avea misiunea de a instrui ofiţeri ce urmau să fie trimişi în România pentru a culege informaţii sau a comite acte de sabotaj şi diversiune. Conform Securităţii, acest centru „este condus de francezi şi dirijat de americani"[597]. Constantin Vişoianu, noul preşedinte al C.N.R., a încercat de mai multe ori să-l schimbe, dar nu a reuşit. În 1954 regele Mihai a criticat şi el activitatea asociaţiei, Dumitru Petrescu fiind înlăturat de la conducere în mart. 1955. La începutul anului 1956 a plecat la New York, unde a devenit proprietarul unei cofetării.

Petruţa Ioana: născută la 17 iun. 1922 în satul Muşca. Fiica Sofiei David. La 31 iul. 1949, când fraţii Macavei au fost încercuiţi de Securitate, s-a dus la ei şi i-a anunţat de prezenţa trupelor, uşurându-le astfel evadarea. Arestată la 31 iul. 1949 şi condamnată de T.M. Cluj, prin St. nr. 21/25 ian. 1950, la 10 luni î.c.

Picoş Florian: născut la 15 oct. 1899 în com. Galda de Jos. Agricultor, cu 6 jugăre pământ. Era căsătorit şi avea 4 copii. Socrul lui Liviu Drăgan. Greco-catolic. Fost membru P.N.Ţ. În perioada 1941-1942 a fost primar al comunei. Ulterior s-a înscris în P.M.R. şi Frontul Plugarilor, dar a fost exclus datorită activităţii sale în favoarea P.N.Ţ. A colectat alimente şi a atras alte persoane în organizaţie. Era conducătorul organizaţiei din com. Galda de Jos. Arestat la 10 mart. 1949 şi anchetat la Sibiu (slt. Pastti Pompiliu, plt. maj. Bakó Ladislau). Caracterizat de slt. Pastti drept „nesincer, la primele cercetări a căutat să-şi ascundă multe culpe"[598]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la 20 de ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Aiud, Gherla şi Sibiu, iar la 28 febr. 1950 a fost transferat la Penitenciarul Tribunal Cluj. A fost luat din penitenciar şi executat la 5 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări". Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat.

Polhac Aurel: născut la 3 apr. 1908 în cătunul Valea Cetii, com. Mogoş. Plugar. Arestat la 28 mart. 1949 pentru că a participat la şedinţele organizaţiei. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 8 luni î.c. A decedat în anul 1991[599].

Pop Alexandra: născută la 4 febr. 1927 în com. Bistra, fiica lui Teofil (comerciant) şi Maria. Ulterior, mama sa s-a recăsătorit cu Gheorghe Balea. Bunicul său, Ioan Andreşel, a fost executat de Securitate la 16 aug. 1950. Necăsătorită. A urmat Liceul Comercial din Turda, continuat la Şcoala Normală din Blaj şi la liceul din Lugoj, revenind apoi la Turda, unde a absolvit în 1947. Deoarece avea simpatii legionare nu a mai fost primită la Şcoala Normală

---

596 Într-un material documentar din 14 mai 1951 întocmit de Securitate se preciza că Petrescu ar fi devenit rezident al Intelligente Service, cu scopul de a forma o agentură în România: „se pare că generalul Petrescu ar fi predestinat de către Statul Major Atlantic în vederea coordonării armatelor de emigraţie". Totodată, se menţiona faptul că „generalul Petrescu, sfătuit de imperialişti, a trecut la organizarea unei armate naţionale şi a unui grup de spionaj alcătuit din foşti ofiţeri" (A.C.N.S.A.S., fond SIE, dosar nr. 108, f. 13-14).

597 *Ibidem*, f. 14.

598 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 130.

599 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 307.

din Blaj. În timpul alegerilor din 1946 a făcut propagandă în favoarea P.N.Ţ. în comuna Bistra, fără a fi însă înscrisă în acest partid. A fost arestată de Securitate la 4 mart. 1949, de plt. maj. Copilu Gavrilă, în urma acţiunii de la Muntele Mare. Anchetată la Turda (slt. Herţa Vasile), Cluj, Bucureşti şi Sibiu (cpt. Cosma Alexandru). Caracterizare întocmită de slt. Şandru Ioan: „Este inteligentă, fanatică, puţin sinceră, caută să ducă în eroare organele anchetatoare"[600]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnată de T.M. Sibiu la muncă silnică pe viaţă. Închisă la Penitenciarul Mislea (24 oct. 1949-21 febr. 1950) şi Penitenciarul Tribunal Cluj (22 febr.-2 apr. 1950). A fost luată din penitenciar şi executată la 2 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferată pentru cercetări". Nu se cunoaşte locul unde a fost ucisă şi îngropată. Într-un certificat de deces, emis ulterior de Sfatul Popular al Oraşului Cluj, se precizează drept cauză a morţii: „TBC pulmonar"[601].

Popa Emil: născut la 4 iul. 1930 în com. Cacova, fiul lui Alexandru şi Elisabeta. Era elev în clasa a VII-a la Liceul teoretic „Titu Maiorescu" din Aiud. Greco-catolic. Membru în U.A.E.R., apoi în U.T.M. Atras în organizaţia lui Ştefan Popa de Vasile Toma. Arestat la 4 apr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Bakó Ladislau şi srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 2 ani î.c.

Popa Ioan: născut la 13 apr. 1907 în Teiuş, fiul lui Gligoruţ şi Maria. Greco-catolic, era cantor la biserica greco-catolică din comună. Agricultor, cu o avere de 5 jugăre. Căsătorit, avea 2 copii. Fost membru al P.N.Ţ. şi P.N.L., primar al comunei în perioada 1942-1945. A dat 1.000 lei lui Traian Mihălţan şi 200 lei lui Maier Iosif pentru ajutorarea rezistenţilor. Arestat la 5 mai 1949 şi anchetat la Alba Iulia (lt. Ruşeţ Vasile, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 3 ani î.c. Închis în penitenciarele Aiud şi Gherla şi în Colonia Poarta Albă. Eliberat din detenţie abia la 21 mart. 1953[602].

Popa Ionuţ: născut la 11 iun. 1925 în Teiuş, fiul lui Augustin şi Maria. Era angajat ca sergent la Regimentul 9 Cavalerie Oradea. Căsătorit, avea un copil. A fost atras în organizaţie de Traian Mihălţan, căruia i-a promis că-i va da armament. A înfiinţat o organizaţie proprie, formată din fruntaşi şi soldaţi din cadrul Regimentului 9 Cavalerie Oradea, cu scopul de a-i ajuta pe cei din munţi. Arestat la 11 mart. 1949 de D.R.S.P. Oradea şi anchetat la Oradea de cpt. Retezar Ioan. Condamnat de T.M. Cluj, prin St. nr. 1.041/24 iun. 1949, la 10 ani temniţă grea. Închis la Penitenciarul Gherla şi Poarta Albă (din 28 apr. 1950). După eliberare, la 14 aug. 1960, a fost luat în evidenţă la problema „foşti condamnaţi". Supravegheat informativ de lt. maj. Codruţ Gheorghe. A decedat la 13 ian. 1962, la Teiuş, în vârstă de doar 36 de ani, fiind bolnav de „meningo-encefalită TBC".

Popa Romul: născut la 22 aug. 1924 în com. Rădeşti, fiul lui Vasile şi Elisabeta. A urmat 3 clase de ucenici la Aiud, unde s-a calificat ca tipograf. Fără avere. Membru U.T.M. La 1 sept. 1948 a fost ales secretar al Sindicatului agricol judeţean Alba şi trimis la o Şcoala medie sindicală de cadre din Deva. După ce unchiul său, Popa Augustin, fost general de jandarmi, a fost arestat, a luat legătura cu Aron Spaniol. Arestat la 4 mart. 1949 la Beiuş de D.R.S.P. Oradea, fiind predat S.J.S.P. Alba la 14 iun. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 1 an î.c.

---

[600] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 218.
[601] *Ibidem*, vol. 18, f. 218.
[602] *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 309.

Popa Ştefan („Nuţu”): născut la 17 oct. 1920 în satul Decea, com. Mirăslău, fiul lui Ioan (preot ortodox) şi Victoria. În vârstă de 29 de ani. Unul din fraţi, Andrei, a fost condamnat în 1941 la 5 ani î.c. pentru apartenenţă la Mişcarea Legionară. Un alt frate, Aurel, şi el legionar, s-a refugiat în Germania după rebeliune[603]. A absolvit Liceul „Titu Maiorescu” din Aiud. În 1942 se afla pe front în zona Cernăuţi, unde instruia soldaţii, iar în 1944 era sublocotenent la Batalionul I Pionieri de Munte din Aiud. După război s-a înscris la Facultatea de Drept din Cluj. Era membru al Mişcării Legionare, participând în 1946 la şedinţele ţinute de studenţii legionari. Totodată, încă de la sfârşitul anului 1944 luase legătura cu fratele său Aurel şi cu alţi legionari sosiţi din Germania cu scopul de a organiza rezistenţa contra regimului, cărora le-a procurat livrete militare false[604]. Din acest motiv, în primăvara anului 1948 (când era student în anul III), era căutat de Siguranţa din Cluj, fiind dat în urmărire pe ţară (la propunerea comisarului şef Mărdărescu Virgil, a comisarului Breiner Gheorghe şi a comisarului ajutor Stănescu Aurel). La 3 apr. 1949, a fost condamnat în contumacie de T.M. Cluj la 15 ani muncă silnică. Pentru a scăpa de arestare s-a refugiat pe Muntele Capra, unde şi-a constituit un grup de rezistenţă format exclusiv din legionari. La 2 febr. 1949 Securitatea a încercat să-l prindă la Teiuş cu ajutorul lui Emil Oniga, dar el şi-a păstrat sângele rece şi a reuşit să scape după ce a rănit trei atacatori (printre care pe plt. maj. Staicu Ioan şi plt. maj. Moldovan Ioan). A fost ucis de Securitate la 8 mart. 1949, în lupta din Valea Tibrului.

Popa Teodor: născut la 16 iun. 1916, în com. Gârbova de Jos, fiul lui Teodor şi Paraschiva. Agricultor, cu 1 iugăr. Căsătorit, avea 2 copii. Membru al organizaţiei din comună. I-a găzduit pe Dina Teglaru, Maria Gligor şi Mihail Medrea. Arestat la 14 mai 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 946/2 dec. 1949, la 1 an î.c.

Praţa Traian: născut la 14 apr. 1914 satul Geamăna, com. Lupşa. Domicilia în com. Mogoş. Plugar. Arestat la 28 mart. 1949 pentru că a participat la câteva şedinţe ale organizaţiei. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 2 ani î.c. Închis în Penitenciarul Gherla şi în Colonia Poarta Albă. Eliberat din detenţie în anul 1951[605].

Praţa Veturia: născută la 9 oct. 1931, com. Bucium Montari, fiica lui Ion şi Aurelia. Vecină cu Traian Macavei. Reţinută de Securitate ca ostatică în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Preja Alexandru: născut la 28 apr. 1919 în com. Benic. Plugar. A participat la întâlnirea cu Ioan Robu şi Radu Ionescu. A contribuit cu bani şi cereale. Arestat la 11 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 2 ani î.c. Închis în Penitenciarul Gherla şi în Colonia Poarta Albă. Eliberat din detenţie la 10 mart. 1951[606].

Preja Dominic: născut la 14 apr. 1922 în com. Benic, fiul lui Zaharia şi Ludovica. Plugar. A participat la întâlnirea cu Ioan Robu şi Radu Ionescu, fiind adus de Cornel Pascu. A contribuit cu bani şi cereale. Arestat la 11 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 2 ani î.c. Închis în Penitenciarul Gherla şi în Colonia Poarta Albă. Eliberat

---

603 Aurel Popa a făcut parte din grupul lui Nicolae Petraşcu, fiind cantonat la Rostok. S-a întors în România la 29 sept. 1944, cu grupul condus de Nistor Chioreanu, având misiunea de a organiza rezistenţa în spatele frontului în zona Târnavei (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 913, vol. 6, f. 14-16). Pentru amănunte privind biografia sa a se consulta *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 142-143.

604 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 913, vol. 6, f. 29.

605 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 312.

606 *Ibidem*, p. 313.

din detenţie la 1 apr. 1951[607]. După ieşirea din închisoare a lucra ca factor poştal. În apr. 1977 a fost avertizat de Securitate „pentru faptul că a făcut afirmaţii tendenţioase cu privire la activitatea politică externă desfăşurată de conducerea de partid şi de stat”[608].

Preja Nicolae: născut la 27 apr. 1914 în com. Benic, fiul lui Zaharia şi Ludovica. Plugar, cu 2 ha. Greco-catolic. Căsătorit, avea un copil. Membru în Frontul Plugarilor. Arestat la 11 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 2 ani î.c. Închis la Colonia Poarta Albă (1950) şi la Penitenciarul Gherla. După expirarea pedepsei a fost internat într-o colonie de muncă pe 24 de luni, până la 31 mart. 1953[609].

Preja Ştefan: născut la 10 apr. 1895 în com. Benic. Plugar. A participat la întâlnirea cu Ioan Robu şi Radu Ionescu. A fost casierul organizaţiei din com. Benic şi a colectat bani şi cereale, contribuind şi el cu anumite cantităţi şi sume. Arestat la 11 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 2 ani î.c.

Purcar (Purcariu) Ioan: născut la 20 dec. 1929 în satul Vingard, com. Şpring, jud. Alba. Elev în clasa a XI-a la Liceul „Mihai Viteazu” din Alba Iulia. La 16 mart. 1949, în timp ce încerca să ajungă la Muntele Mare, a fost prins de câţiva locuitori din comuna Bistra şi predat Securităţii. Anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 3 ani î.c. A decedat în penitenciarul Târgşor la 20 iul. 1950[610]. Tatăl său, Ioan Purcar, a fost trimis într-o unitate de muncă pe 18 luni[611].

Purcar (Purcariu) Ovidiu: născut la 5 oct. 1929 în satul Vingard. Văr cu Ioan Purcar. Elev în clasa a XI-a la Liceul „Mihai Viteazu” din Alba Iulia. La 16 mart. 1949, în timp ce încerca să ajungă la Muntele Mare, a fost prins de câţiva locuitori din comuna Bistra şi predat Securităţii. Anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 3 ani î.c. Închis la Penitenciarul Târgşor (1950). A fost eliberat dintr-o unitate de muncă de la Canal la 27 oct. 1952 de către Comisia Centrală a M.A.I.[612]. A decedat în iarna anului 1953, în timp ce era militar în termen şi participa la o acţiune de deszăpezire[613].

Puşcaş Ioan: născut la 15 iun. 1923 în com. Stremţ, fiul lui Ioan şi Onica. De profesie mecanic, fără avere. Căsătorit. Fost legionar, apoi s-a înscris în Frontul Plugarilor. A fost pe front până în munţii Tatra, ca mecanic la baza aeriană. A plecat cu grupul lui Traian Mihălţan spre Muntele Mare, dar la Întregalde s-a întors din drum. Arestat la 15 iun. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Dăian Nicolae şi srg maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 3 ani î.c.

Puşcaş (Puşcaşiu) Ştefan: născut la 15 mart. 1921 în com. Stremţ, fiul lui Ioan şi Maria (categorisiţi „chiaburi”, pentru că deţineau 27 ha pământ). A urmat liceul la Aiud (unde a fost coleg cu Ştefan Popa) şi Alba Iulia. Agricultor cu o avere de 2,5 ha. Căsătorit. Membru

---

607 *Ibidem*.

608 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 427, vol. 1, f. 264.

609 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 313.

610 *Ibidem*, p. 315.

611 Internat în baza Deciziei nr. 17 din 6 mai 1950 (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 7, f. 14). A fost închis la Canal şi în Colonia Bicaz în perioada 2 mai 1952-2 mai 1954 (*** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 315).

612 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 21, f. 207.

613 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 315.

al Mişcării Legionare. L-a ajutat de mai multe ori cu bani pe Ştefan Popa. Conducător al organizaţiei din comună. Arestat la 12 apr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Dăian Nicolae şi srg. maj. Sătmăreanu Ioan). La percheziţia domiciliară Securitatea a găsit o armă Z.B. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 10 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Gherla (1950-24 iul. 1955) şi Aiud (24 iul. 1955-11 mart. 1958). Deşi a fost eliberat din Penitenciarul Aiud, i s-a fixat loc de muncă pe 36 luni la Colonia Culmea, ca fost legionar[614]. Eliberat la 11 mart. 1961 de la Colonia Periprava.

Radu Dumitru: născut la 15 nov. 1923 în com. Rădeşti, fiul lui Ioan şi Elisabeta. Student în anul IV la Facultatea de Drept din Cluj. Necăsătorit. Greco-catolic. Fost membru al Mişcării Legionare, apoi membru P.N.Ţ. A făcut legătura lui Augustin Raţiu cu Eugen Mărgineanu, care l-a ajutat să ajungă la Muntele Mare. Arestat la 25 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. şef Groza Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 1 an î.c. La 30 mai 1951, D.R.S. Cluj i-a respins cererea de a se muta cu domiciliul în oraşul Braşov, unde dorea să se angajeze la C.F.R., „întrucât a făcut parte dintr-o organizaţie subversivă din jud. Alba, a fost cercetat de Serviciul Securităţii Alba şi deci nu putem da avizul de stabilire în oraşul Stalin, care este centru industrial”[615].

Raţiu Augustin: născut la 6 ian. 1923 în satul Sărmăşel, com. Sărmaşu, jud. Mureş, fiul lui Emil şi Domnica. Agricultor, fără avere. Necăsătorit. A luptat pe front în campania din apus cu Regimentul 7 Artilerie Antiaeriană Ploieşti, având gradul de sergent. În 1947 s-a înscris în Frontul Plugarilor, dar a fost exclus. În mai 1948 a intrat într-o organizaţie de rezistenţă din comuna natală. Urmărit de Securitate pentru activitatea desfăşurată, în febr. 1949 a plecat la Cluj, la fratele său Emil (student la Facultatea de Drept). Acesta l-a pus în legătură cu Eugen Mărgineanu, care l-a trimis în com. Obreja la tatăl său, Petru Mărgineanu. De aici, cu ajutorul lui Petru Pascu şi a lui Silvestru Bolfea, a plecat la Muntele Mare, la organizaţia lui Dabija. Arestat de Securitate la 4 mart. 1949, în urma acţiunii de la Muntele Mare. Anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile şi plt. maj. Cazacu Dumitru), Bucureşti şi Sibiu (cpt. Cosma Alexandru, slt. Pastti Pompiliu şi srg. maj. Gălăţanu Petre). Caracterizat de slt. Pastti Pompiliu drept: „Fire închisă, nesinceră, caută să ocolească adevărul, iar atunci când se află în faţa faptelor caută să se sustragă de răspundere”[616]. Condamnat la moarte prin împuşcare de T.M. Sibiu, prin St. nr. 816/30 sept. 1949. Executat la Sibiu la data de 28 oct. 1949.

Repede Gheorghe: născut la 13 apr. 1899 în satul Geoagiu de Sus, fiul lui Simion şi Lucreţia. Agricultor, cu 1 jugăr pământ. Căsătorit. Fost membru P.N.Ţ. Arestat la 8 apr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 2 ani î.c. Eliberat din penitenciar la 20 iul. 1951.

Robu Ionel: născut la 22 mart. 1922 în Timişoara, fiul lui Constantin şi Elena. Necăsătorit. Domicilia în Bucureşti, unde era student în anul IV la Facultatea de Drept. Anterior absolvise Academia Comercială din Bucureşti, iar apoi a obţinut şi autorizaţia de contabil. În ian. 1946 s-a înscris în T.U.N.Ţ. Fost secretar general al T.U.N.Ţ. din Centrul Universitar Bucureşti (din mart. 1947). Pentru activitatea sa politică a internat timp de 8 luni în

---

614 Prin Ordinul nr. 10.001 din 15 apr. 1958, semnat de Alexandru Drăghici (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 2, f. 3).

615 Decizia a fost semnată de lt. Vancea Emil (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 3, f. 225).

616 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 149.

lagărul de la Craiova (6 mai-31 dec. 1947), fără a fi condamnat[617]. Începând cu luna apr. 1948 a încercat reorganizarea P.N.Ţ. în mai multe judeţe, printre care şi Alba. Arestat la 13 febr. 1949[618] şi anchetat la Bucureşti şi Sibiu (lt. Nistor Victor, slt. Pastti Pompiliu). Caracterizare întocmită de Securitate: „Este inteligent, are o expunere ordonată pe puncte, este sincer, nu pare a fi fanatic”[619]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la muncă silnică pe viaţă şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Piteşti (14 nov. 1949-15 mart. 1950), dar se pare că nu a fost supus reeducării din acest penitenciar. La 15 mart. 1950 a fost transferat la Penitenciarul Tribunal Cluj. A fost luat din penitenciar şi executat la 2 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări”. Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat.

Roşu Mihail: născut la 15 nov. 1894 în com. Doştat, jud. Alba, fiul lui Vasile şi Maria. A urmat patru clase industriale la Sălişte, jud. Sibiu. Era cazangiu la Depoul C.F.R. Teiuş, fără avere. Căsătorit, avea 2 copii. Greco-catolic. Fost simpatizant P.N.Ţ., apoi membru P.M.R. L-a găzduit şi alimentat pe Ştefan Popa. Arestat la 9 iun. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 2 ani î.c.

Roşu Silvia: născută la 6 febr. 1922 în Teiuş. Fiica lui Mihail Roşu. A urmat Liceul de fete din Alba Iulia (1933-1941), iar în 1948 a absolvit Facultatea de Chimie din Cluj. Necăsătorită. De confesiune greco-catolică. Simpatizantă a Mişcării Legionare. În 1946, „s-a solidarizat cu studenţii grevişti din Cluj, plecând acasă de la cursuri până în toamnă”[620]. L-a găzduit pe Ştefan Popa şi l-a ajutat cu bani. Arestată la 12 iun. 1949 şi anchetată la Alba Iulia. Condamnată de T.M. Sibiu, prin St. nr. 946/2 dec. 1949, la 1 an închisoare. Eliberată din penitenciar la 12 iun. 1950. În oct. 1950 s-a angajat ca funcţionară la Serviciul Tehnic din cadrul Combinatului Siderurgic Hunedoara, fiind urmărită de slt. Iancu V. Vasile, ofiţer la Biroul Special Siderurgic Hunedoara, care au aflat că aceasta afirmase că „în Sindicat şi Partid sunt numai haimanale”[621].

Rus (Rusu) Ilarie: născut la 26 mart. 1899 în com. Cricău, fiul lui Dionisie şi Paraschiva. Domicilia în satul Tibru. Agricultor. Membru al Mişcării Legionare („fost şef de garnizoană legionară”), a luat parte la rebeliunea din 1941 la Alba Iulia. Membru al grupului de rezistenţă condus de Ştefan Popa. Condamnat de T.M. Sibiu la 7 ani închisoare. Închis la penitenciarele Aiud, Gherla şi Piteşti, fiind eliberat în anul 1956[622]. În anii ’60 era supravegheat informativ de Securitate prin intermediul agenţilor „Moldovan Augustin” şi „Puiu Ilie”[623].

---

617 A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 323, vol. 1, f. 9.

618 A fost arestat în timp ce intermedia trecerea ilegală în Iugoslavia a unor persoane, filiera fiind descoperită de Securitate. Cu banii obţinuţi din aceste operaţiuni intenţiona să emigreze şi el în Occident. Treptat, anchetatorii au aflat şi despre rolul său în formarea organizaţiei P.N.Ţ. din jud. Alba.

619 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 272.

620 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 3, f. 8. De altfel, Silvia Roşu declara în anchetă: „În 1946, cu ocazia grevei studenţilor de la Cluj, nu am urmat cursurile ca toţi studenţii, fiind şi eu de acord cu această grevă, am plecat acasă în com. Teiuş, ducându-mă în toamnă la examene” (*Ibidem*, vol. 6, f. 96).

621 *Ibidem*, vol. 7, f. 34.

622 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 321.

623 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 399, f. 68.

Salagea Nicolae („Mişu"): născut la 12 febr. 1908 la Câmpeni. Era căsătorit şi avea 5 copii. Membru P.N.Ţ. Fiind urmărit de Securitate pentru activitatea politică în favoarea P.N.Ţ., a dispărut de la domiciliu în toamna anului 1948. În ian. 1949 s-a alăturat organizaţiei lui Dabija. În timpul luptei de la Muntele Mare era plecat după alimente. Împreună cu Traian Ihuţ, a continuat să se ascundă în munţii din jurul Câmpenilor. La 2 sept. 1950 a fost trădat de soţia sa şi de un văr, Iosif Salagea, care au anunţat Securitatea. Fiind surprins într-o şură, a ripostat cu foc, împuşcând mortal un sergent de Securitate şi rănindu-l pe şeful Postului de Miliţie Bistra. În timp ce încerca să fugă a fost însă ucis de securiştii conduşi de maiorul Kovács Mihai.

Sava Maria: născută la 26 iul. 1894 în com. Apoldu de Jos. Domicilia în Aiud. A urmat două clase de gimnaziu la Sibiu. Fără avere. Văduvă, cu 2 copii. L-a găzduit o noapte pe Ştefan Popa şi i-a făcut legătura cu preotul Titus Dăian. Arestată la 11 mart. 1949 şi anchetată la Alba Iulia (srg. maj. Gălăţanu Petre). Condamnată de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 2 ani î.c., însă cu suspendarea executării pedepsei. Fiul său, Horia, funcţionar la Banca R.P.R. din Blaj, care critica deseori noul regim, a fost arestat de Securitate şi condamnat folosindu-se ca pretext tocmai faptul că mama sa l-a găzduit pe Ştefan Popa, fiind acuzat de nedenunţare.

Sântu Teodor: născut la 12 febr. 1902 în com. Rădeşti. Domicilia în satul Meşcreac, unde era plugar. Atras în organizaţie de Petru Mărgineanu. Arestat la 2 apr. 1949 pentru că nu a denunţat organizaţia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 8 luni î.c.

Scridon Ioan: născut la 22 febr. 1922 în satul Măhăceni, com. Unirea, jud. Alba, fiul lui Dumitru şi Rafila. Domicilia în com. Benic. Căsătorit, avea doi copii. Fost greco-catolic. Simpatizant al P.N.Ţ. După 23 aug. 1944, pentru a-şi păstra postul, s-a înscris în P.C.R. Absolvise Şcoala nr. 1 de Jandarmi din Timişoara (1941-1 iul. 1942) şi Şcoala de Subofiţeri din Drăgăşani (1 iul. 1942-1 iul. 1943). A fost plutonier de jandarmi la Benic, Petreşti, Câmpeni şi Sohodol, până la 1 mart. 1948, când a fost comprimat. A luptat pe frontul din Moldova, apoi pe cel din apus, în cadrul Companiei 57 Poliţie Sibiu. În timpul luptei de la Muntele Mare a reuşit să scape din încercuirea Securităţii, fugind împreună cu Cornel Pascu. Cei doi au luat legătura cu Ştefan Popa pe Vârful Capra, dar la 8 mart. 1949 au fost surprinşi de Securitate pe Valea Tibrului. În urma luptei, a fost rănit şi arestat de Securitate. Anchetat la Turda (lt. Stănescu Aurel şi slt. Herţa Vasile), Bucureşti şi Sibiu (slt. Mitrici Teodor şi slt. Şandru Ioan). Caracterizare întocmită de slt. Şandru Ioan: „Anchetatul prezintă dârzenie, temperament impulsiv, rezistent la cercetări, este capabil de acte teroriste"[624]. Condamnat la moarte prin împuşcare de T.M. Sibiu, prin St. nr. 816/30 sept. 1949. Executat la Sibiu la data de 28 oct. 1949.

Sima Ioan: născut la 17 aug. 1922 în satul Gârbova de Sus, Aiud, fiul lui Nicolae şi Iustina. Agricultor, fără avere. Necăsătorit. A luptat pe ambele fronturi, până în M-ţii Tatra, având gradul de sergent. I-a găzduit pe Ştefan Popa, Alexandrina Teglaru şi Maria Gligor şi a furnizat armament. Arestat la 18 mai 1949 şi anchetat cu violenţă la Alba Iulia (srg. maj. Gălăţanu Petre şi alţi anchetatori)[625]. La percheziţia domiciliară Securitatea a descoperit 2 kg

[624] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 65.
[625] A se vedea mărturia lui Ioan Sima din *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 209-210.

trotil, 4 m fitil şi 7 capse pirotehnice[626]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 3 ani î.c. Închis la penitenciarele Aiud şi Gherla (1950) şi la coloniile Poarta Albă (17 mai 1950-oct. 1952) şi Galeş (de unde a fost eliberat la 27 nov. 1952)[627].

Socaciu Ioan: născut la 16 ian. 1910 în com. Cacova, fiul lui Gligor şi Ludovica. Frate cu Traian Socaciu. A urmat Şcoala Normală din Blaj. Era învăţător în com. Mihalţ, fără avere. Căsătorit, avea 2 copii. Greco-catolic. Fost membru al Mişcării Legionare, apoi membru P.S.D. şi P.M.R. În oct. 1948 a fost însărcinat de Ştefan Popa să formeze o organizaţie legionară în com. Mihalţ. Arestat la 2 iul. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 5 ani î.c. Închis în penitenciarele Aiud şi Gherla şi în Colonia Poarta Albă, fiind eliberat în anul 1954. A decedat în anul 1980[628].

Socaciu Traian: născut la 20 oct. 1927 în com. Cacova, fiul lui Gligor şi Ludovica. Plugar, fără avere. Greco-catolic. Una dintre principalele persoane de sprijin ale lui Ştefan Popa. În locuinţa sa s-au întâlnit Leon Şuşman şi Ştefan Popa. L-a ascuns timp de două luni pe preotul Nicolae Chindea. La 17 ian. 1949, aflându-se în localitatea Vălişoara împreună cu Traian Mârza şi Traian Gligor, au fost urmăriţi de comuniştii din localitate. Pentru a scăpa, cei trei au tras mai multe focuri, în urma cărora a fost ucis un activist de partid. Arestat la 13 febr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Staicu Ioan, plt. maj. Bakó Ladislau, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). La percheziţie, la domiciliul său s-au descoperit o armă Z.B., 20 cartuşe, 2 grenade, o bucată de trotil şi fitil. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 946/2 dec. 1949, la 20 ani muncă silnică. Eliberat la 30 iul. 1964 de la Penitenciarul Ostrov, prin graţierea restului de pedeapsă. În închisoare s-a îmbolnăvit de TBC. După eliberare a fost urmărit de şeful de post din com. Livezile, srg. maj. Bălan Vasile. Lucrat informativ prin D.U.I. „Sima" în perioada 18 iul. 1972-31 mart. 1977, fiind urmărit apoi la problema „foşti condamnaţi". Supravegheat cu prioritate în perioada 8 dec. 1978-28 aug. 1986 şi apoi începând din 24 mart. 1989 până la căderea regimului.

Spaniol Aron: născut la 9 apr. 1912 în Aiud, fiul lui Aron şi Ana. Era cel mai mare dintre fraţii Spaniol. Absolvise Facultatea de Drept din Cluj. Funcţionar la Primăria Aiud. Fără avere. Căsătorit, avea un copil. Luptase pe ambele fronturi. Arestat la 11 mart. 1949 de Securitatea Aiud şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 946/2 dec. 1949, la 5 ani muncă silnică. Închis la Penitenciarul Gherla, Canal şi la Colonia Baia Sprie (din aug. 1952). Eliberat la 9 mart. 1954 din Colonia Baia Sprie.

Stan Aurel: născut la 4 mart. 1902 în satul Gârbova de Jos, fiul lui Alimpe şi Paulina. Agricultor, cu o avere de 3 jugăre. Căsătorit, avea 8 copii. Fost membru al Mişcării Legionare, după război s-a înscris în Frontul Plugarilor. A fost membru al nucleului de rezistenţă din comună, condusă de Mihail Medrea. Arestat la 20 mai 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 6 luni î.c. Eliberat din detenţie a fost ulterior iarăşi arestat şi condamnat de T.M. Bucureşti. Închis în perioada 17 dec. 1952-10 aug. 1953 în penitenciarele Cluj şi Jilava şi în Colonia Coasta Galeş[629].

---

626 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 1, f. 378.
627 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 211-212.
628 *Ibidem*, p. 325.
629 *Ibidem*, p. 327.

Stan Traian: născut la 22 febr. 1927 în com. Stremţ, fiul lui Traian şi Lucreţia. Mecanic, fără avere. Necăsătorit. Membru U.T.M. A plecat cu grupul lui Traian Mihălţan spre Muntele Mare, dar la Întregalde s-a întors din drum. Arestat la 17 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Bakó Ladislau şi srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 3 ani î.c. Închis la Gherla şi la Colonia Poarta Albă (1950). A decedat la Canal în anul 1951[630].

Suciu Nicolae: născut la 30 nov. 1921 în com. Ciunga, fiul lui Vasile şi Paraschiva. A urmat Gimnaziul teoretic din Uioara, Şcoala Normală din Blaj (1940-1941) şi Academia Teologică din Blaj (1941-1945, luându-şi licenţa în mai 1947). Din 1945 era student la Facultatea de Litere şi Filozofie din Cluj. În 1946 a participat activ la greva studenţilor din Cluj, fiind membru în Comitetul Central Studenţesc „Petru Maior", ca reprezentant al anului I de la Facultatea de Litere şi Filozofie. Conform Siguranţei, „a fost unul din capii care a instigat studenţimea la grevă"[631]. Datorită activităţii sale, la 4 iun. 1946 a fost exmatriculat de rectorul Emil Petrovici pentru „instigare la grevă"[632], dar în toamnă a fost reprimit în facultate. Datorită participării sale la grevă, a fost supravegheat îndeaproape de organele de Siguranţă din Cluj, care semnalau reacţiile sale anticomuniste. Astfel, un raport din 3 mart. 1947, întocmit de şef al Biroului Poliţiei de Siguranţă a municipiului Cluj, comisarul şef Gligor Viorel, se menţiona: „Încă de prin luna decembrie 1946 susnumitul a început să lanseze ştiri false la adresa guvernului, insultând pe dl. prim ministru şi acuzându-l că ruşii sunt ţinuţi în ţară de guvern ca să o sărăcească, nemaiavând ce să mâncăm. Apoi prin localuri, printre prieteni sau colegi de-ai lui a lansat zvonul că vor fi strânşi tinerii şi duşi în Rusia pentru a face şcoala şi că se va începe războiul între marile puteri aliate"[633]. Din 1 iun. 1947 a fost preot greco-catolic în com. Întregalde, până la trecerea în ilegalitate a Bisericii Greco-Catolice (1 nov. 1948). În vara anului 1948 a fost numit de Ionel Robu la conducerea acţiunii de reconstituire în ilegalitate a P.N.Ţ. în judeţul Alba, fiind înlocuit apoi de Alexandru Maxim. Deoarece se împotrivea trecerii la ortodoxie, la 17 nov. 1948 a fost arestat de Securitatea din Blaj şi dus la Alba Iulia, unde a fost forţat să semneze adeziunea la Biserica Ortodoxă[634]. În dec. 1948 s-a angajat ca funcţionar la Salina din Uioara, dar în scurt timp a fost concediat, probabil ca urmare a activităţii sale din trecut. În ian. 1949 s-a înscris în Frontul Plugarilor („dorind să obţin un serviciu"[635]), fiind numit membru în Comisia de educaţie politică şi trimis îndrumător la sate. Arestat la 13 mart. 1949, de slt. Sebeşi Ludovic. A fost anchetat la Bucureşti, Alba Iulia (slt. Malea Petru) şi Sibiu. Până în prezent nu deţinem alte date referitoare la soarta lui după arestare, fiind foarte probabilă asasinarea sa de către Securitate în timpul anchetei sau ulterior acesteia, mai ales că nu existau probe împotriva lui care să garanteze obţinerea unei pedeapse exemplare în justiţie[636].

---

630 *Ibidem*.
631 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.692, f. 2.
632 *Ibidem*, f. 16.
633 *Ibidem*, f. 3.
634 *Ibidem*, f. 20.
635 *Ibidem*, f. 55.
636 În dosarul informativ deschis de Securitate pe numele preotului Nicolae Suciu (I. 3.692) nu există nici un document ulterior declaraţiilor din anchetă, cu excepţia unei *Hotărâri pentru păstrarea în arhiva*

Sularea Ioan: născut la 8 iul. 1907 în com. Mogoş. Plugar. Arestat la 2 apr. 1949 pentru că a participat la şedinţele organizaţiei şi a cotizat bani. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 1 an î.c.

Sularea Vasile: născut la 19 apr. 1911 în com. Mogoş. Plugar. A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei, dintre care una în prezenţa lui Nicolae Dabija. Arestat la 28 mart. 1949 pentru că a contribuit cu arme şi bani. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 2 ani î.c. La 21 dec. 1953 Comisia specială a M.A.I. a decis eliberarea sa din detenţie[637]. A decedat în anul 1959[638].

Sularea Victor: născut la 12 dec. 1908 în com. Mogoş, fiul lui Vicenţă şi Eudochia. Plugar, cu 4 jugăre de pământ. Membru P.N.Ţ. A luat parte la mai multe şedinţe ale organizaţiei, dintre care una în prezenţa lui Nicolae Dabija. Arestat la 28 mart. 1949. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 854/21 oct. 1949, la 5 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Colonia Peninsula (1952-20 iul. 1953) şi Penitenciarul Gherla (20 iul. 1953-26 mart. 1954).

Szekely Carol: născut în anul 1913 în Roşia Montană, fiul lui Ştefan şi Elena. A absolvit 3 clase de ucenici. A deţinut un magazin în Roşia Montană (împreună cu Alexandru Macavei). Căsătorit, avea doi copii. Arestat la 14 dec. 1949 pentru că i-a ajutat cu alimente pe fraţii Macavei. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 258/7 iun. 1950, la un an î.c.

Szekely Iosif: născut la 19 sept. 1917 în Roşia Montană, fiul lui Axente şi Berta. Miner la Mina Roşia Montană, fără avere. Căsătorit, avea un copil. Arestat la 14 dec. 1949 pentru că i-a ajutat cu alimente pe fraţii Macavei. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 258/7 iun. 1950, la 3 ani î.c.

Şelmereanu Pompiliu: născut la 17 febr. 1924 în Deva, fiul lui Liviu şi Ana. Cu domiciliul în com. Şibot. Necăsătorit. Era student la Facultatea de Farmacie din Cluj. Fost simpatizant al Mişcării Legionare. În nov. 1948 s-a înscris în U.T.M. A fost însărcinat de Radu Ionescu cu organizarea studenţilor P.N.Ţ. din Cluj. Arestat la 4 apr. 1949 şi anchetat la Alba (lt. Ruşeţ Vasile). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la 8 ani muncă silnică. Închis la Penitenciarul Aiud (23 nov. 1949-18 mai 1950 şi 4 nov. 1956-18 ian. 1957), Colonia Peninsula (18 mai 1950-20 iul. 1953), Gherla (22 iul. 1953-13 dec. 1954) şi Penitenciarul Oradea (13 dec. 1954-3 nov. 1956). La Penitenciarul Oradea a fost diagnosticat cu „hepato-colecistită", apoi cu „hepatită şi debilitate fizică"[639]. Eliberat la 18 ian. 1957 de la Penitenciarul Aiud.

Şonea Iulian: născut la 11 aug. 1919 în com. Galda de Jos. Agricultor, cu 1 ha pământ. Căsătorit. Fost greco-catolic. A luptat pe ambele fronturi, cu gradul de caporal. Membru în Frontul Plugarilor. A contribuit cu arme şi alimente pentru organizaţie. Deţinea o armă militară şi 38 cartuşe. Arestat în primăvara anului 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Staicu Ioan, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 842/15 oct. 1949, la 5 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Colonia Peninsula (unde a fost

---

operativă a dosarului, pe motiv că preotul „a participat la greva de la Cluj şi în organizaţia subversivă P.N.Ţ.", document datat 29 mai 1963 şi întocmit de cpt. Georgescu E., din cadrul D.R.S. Cluj (f. I).

[637] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 19, f. 380-384.

[638] *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 330.

[639] A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 232, vol. 6, f. 29.

înmatriculat la 1 dec. 1953) şi eliberat la expirarea pedepsei[640]. A decedat la data de 20 febr. 1981[641].

Ştef Ioan: născut la 11 mart. 1914 în satul Cetea, domicilia în satul Gârbova de Jos. Agricultor, cu o avere de 9 ha. Căsătorit, avea 4 copii. Greco-catolic. Fost membru al Mişcării Legionare, apoi membru în Frontul Plugarilor. A contribuit cu cereale pentru organizaţia din comună, condusă de Mihail Medrea. Arestat la 20 mai 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 2 ani î.c. Închis la Canal. După eliberare a fost trimis într-o unitate de muncă pentru 18 luni, internare prelungită cu alte 6 luni prin decizia nr. 381/29 oct. 1951. A fost eliberat abia la 21 mai 1953[642].

Târziu Iacob: născut la 22 oct. 1909 în com. Turdaş, jud. Alba. Domiciliat în Ocna Mureş. Absolvise Academia de Teologie Greco-Catolică de la Blaj şi era preot greco-catolic în com. Cistei. Căsătorit, avea 3 copii. Membru P.N.Ţ. În 1948 a refuzat să treacă la ortodoxie, motiv pentru care a intrata în atenţia Securităţii. În 1948, Biroul local de Securitate Aiud a întocmit o *Fişă personală* cu următoarea caracterizare: „Inteligent, energic, fire impulsivă, cu priză la mase, bun orator, naţionalist, incapabil de acte violente. Este foarte simpatizat de redincioşi şi capabil de a conduce oriunde masele populare"[643]. A luat legătura cu preotul Nicolae Suciu şi a adunat bani (500 de lei) de la locuitorii din com. Cistei pe care i-a cotizat pentru grupul lui Alexandru Maxim. În primăvara anului 1949, după arestarea lui Alexandru Maxim, de teamă de a nu fi şi el arestat, şi-a părăsit domiciliul şi s-a încadrat în grupul lui Leon Şuşman. După plecarea lui Şuşman în Munţii Apuseni, a rămas cu Cornel Deac şi Nicolae Moldovan în pădurea din jurul com. Cistei. La 1 iun. 1949 a părăsit acest grup şi s-a ascuns la locuinţa fratelui său, Teodor Târziu, din com. Turdaş[644]. Era înarmat cu două arme Z.B. cu 70 cartuşe şi un pistol „Beretta". Arestat la 4 oct. 1949[645]. A fost condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 477/28 nov. 1950, la 5 ani muncă silnică. Eliberat la 4 oct. 1954 din Penitenciarul Aiud. În 1951, în timp ce era închis, soţia sa a primit de la protopopul greco-catolic clandestin de Uioara, Romul Cismaşiu, suma de 1.000 lei drept ajutor[646]. După eliberarea din penitenciar s-a angajat la Şantierul de Construcţii din Ocna Mureş. A fost supravegheat informativ de lt. maj. Lungu Aurel (1964-1965), cpt. Bakó Ladislau (1965), mr. Rusu Grigore (1960-1964), lt. Dumitrescu Mircea (în 1963) şi cpt. Faur Ilie (1967-1968). În perioada 15 febr.-10 aug. 1965 a fost urmărit prin Mapa de verificare „Tatu Nelu" de lt. maj. Lungu Aurel[647]. Între anii 1973 şi 1975 a fost urmărit de lt. maj. Both Nicolae, de la Securitatea din Ocna Mureş. Supravegheat intens în perioada 1979-1989 de Serviciul I al I.J. Alba pentru legături cu alţi preoţi greco-catolici şi critici la adresa Biserica Ortodoxă Română. Unul dintre ofiţerii care l-au urmărit în această perioadă a fost lt. Doboş, cel care răspundea de problema „greco-catolici".

---

640 Decizia de eliberare a fost luată la 21 dec. 1953 de către Comisia specială a M.A.I. (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 19, f. 380-384).
641 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 332.
642 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 5, f. 439-440.
643 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 1.067, vol. 10, f. 95.
644 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 1.067, vol. 1, f. 22.
645 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 964, vol. 1, f. 20.
646 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 389, vol. 1, f. 144.
647 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 4.677, vol. 1, f. 24-29.

Tiuţiu Aurel: născut la 30 nov. 1901 în satul Ciumbrud, Aiud, fiul lui Ioan şi Maria. Frate cu Ioan Tiuţiu, ucis împreună cu soţia sa de Securitate la 1 febr. 1949[648]. Un al frate al său, Dionisie, a fost arestat şi închis la Gherla[649], unde a fost supus reeducării. Agricultor, cu o avere de 8 ha. Fost membru al Mişcării Legionare şi primar al comunei în timpul guvernării legionare. În 1941 a fost condamnat la 2 ani î.c. pentru participare la rebeliune (a dezarmat jandarmii din comună)[650]. În 1949 era membru în Frontul Plugarilor. Greco-catolic. Căsătorit, avea trei copii. Atras în organizaţie în sept. 1948 de Ştefan Popa, prin intermediul fratelui său, Ioan Tiuţiu. Arestat la 29 mai 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Dăian Nicolae, srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Caracterizat de plt. maj. Dăian Nicolae drept: „Element inteligent, vorbăreţ, nesincer, caută să ducă în eroare anchetatorul, capabil de acte de teroare"[651]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 5 ani î.c. şi confiscarea averii. Închis la penitenciarele Aiud (26 dec. 1949-1950) şi Gherla. A decedat la 28 sept. 1951 în Penitenciarul Gherla, pe certificatul de deces menţionându-se drept cauză a morţii „TBC pulmonar"[652]. În fapt, a încetat din viaţă în urma maltratărilor la care a fost supus în timpul reeducării din acest penitenciar[653].

Toma Vasile: născut la 25 iul. 1922 în com. Cacova, fiul lui Ioan şi Claudia. A absolvit opt clase de liceu la Blaj şi era învăţător în comună. Deţinea 5 ha de pământ. A luptat pe frontul din apus până în Munţii Tatra, fiind trecut în rezervă cu gradul de sublocotenent. Necăsătorit. Greco-catolic. A fost numit de Ştefan Popa drept conducător al organizaţiei din comună. Arestat la 15 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Bakó Ladislau). La percheziţie Securitatea a descoperit un pistol şi o cutie de capse. Caracterizat de Securitate drept: „element inteligent, nesincer, capabil de acte de teroare, caută să inducă în eroare anchetatorul, fire răzbunătoare"[654]. În declaraţiile sale din anchetă arată că a intrat în rezistenţă deoarece: „nu am fost de acord cu măsurile luate de guvern, în frunte cu P.M.R.-ul, în vederea naţionalizărilor făcute, reforma agrară şi în special cu reforma învăţământului"[655].

---

648 Conform unui raport, la 1 februarie 1949, organele Securităţii au efectuat o descindere la croitorul Ioan Tiuţiu din Aiud, având informaţii că în locuinţa acestuia se adună legionari. În timp ce organele Securităţii se găseau în casă, dintr-o cameră s-au tras focuri de pistol, fiind rănit „un agent al Securităţii". În schimbul de focuri ce a urmat Ioan Tiuţiu şi soţia lui au fost ucişi (A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5431, f. 52).

649 În 1941, Dionisie Tiuţiu s-a refugiat în Germania pentru a nu fi arestat şi condamnat pentru participarea sa la rebeliune. A făcut parte din grupul lui Nicolae Petraşcu fiind cantonat la Rostok. S-a întors în România la 29 sept. 1944, cu grupul condus de Nistor Chioreanu, având misiunea de a organiza rezistenţa în spatele frontului în zona jud. Alba. Ajuns în ţară, a luat legătura cu Ştefan Popa, care i-a făcut rost de un livret militar pe un nume fals. A fost arestat în mai 1948, în timpul operaţiunilor de reţinere a tuturor legionarilor marcanţi (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 913, vol. 6, f. 14-16, 29). A fost eliberat din detenţie abia la 6 mai 1964, fiind închis la Ocnele Mari, Periprava, Gherla şi Aiud. A decedat în anul 1992 (*** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 334).

650 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 913, vol. 1, f. 10.

651 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 4, f. 191.

652 Conform adeverinţei nr. 98/29 sept. 1951 emisă de Sfatul popular al oraşului Gherla (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 7, f. 243).

653 Informaţie furnizată de d-l Mircea Stănescu, căruia îi mulţumim pe această cale pentru amabilitate.

654 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 64, vol. 1, f. 17.

655 *Ibidem*, f. 19.

Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 962/8 dec. 1949, la 15 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis în penitenciarele Gherla (1950), Nistru (până la 22 mart. 1954), Aiud (22 mart. 1954-20 oct. 1960), Salcia (21 oct. 1960-21 iun. 1961 şi din 3 dec. 1961), Giurgeni (21 iun.-3 dec. 1961). Eliberat din Colonia Ostrov la 10 mart. 1964, prin expirarea pedepsei, cu menţiunea „nu poate fi plasat la locul de muncă avut la arestare, ca învăţător, şi nici în alte funcţii de răspundere sau în întreprinderi de importanţă republicană”[656].

Toporeţ Ioan: născut la 1 mart. 1904 în com. Clococeni, jud. Bălţi, Basarabia, fiul lui Ştefan şi Domnica. În 1944 s-a refugiat în com. Obreja. Căsătorit, avea 2 copii. Agricultor, fără avere. Membru în Frontul Plugarilor. Arestat la 28 mart. 1949 şi anchetat la Sibiu (lt. Ticiu Ladislau). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 3 ani î.c. Închis la Penitenciarul Gherla[657] (1950) şi în Coloniile Poarta Albă (1950-5 iul. 1952) şi Peninsula (5 iul.-27 nov. 1952).

Totoianu Simion: născut la 2 febr. 1904 în satul Obreja, fiul lui Ioan şi Paraschiva. Agricultor, cu 3,5 jugăre. Căsătorit, avea 3 copii. Greco-catolic. Membru în Frontul Plugarilor. Arestat la 25 mart. 1949 şi anchetat la Sibiu (cpt. Cosma Alexandru, slt. Pastti Pompiliu şi slt. Kălinaş Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 1 an î.c. Închis în Penitenciarul Gherla, de unde a fost eliberat la 20 mai 1950. A decedat în anul 1967[658].

Trif Liviu-Valer: născut la 21 mai 1921 în com. Galda de Jos, fiul lui Milinton şi Maria. Fratele său, Trif Milinton, a fost şi el arestat pentru activitatea dusă în favoarea organizaţiei lui Maxim. Agricultor, cu o avere de 10 jugăre pământ. Absolvise 4 clase de liceu teoretic la Blaj şi Alba Iulia (1937). Fost greco-catolic. Fost simpatizant al P.N.L. Tătărescu. Satisfăcuse serviciul militar, dar nu a luptat pe front. Atras în organizaţie de Florian Picoş, căruia i-a predat 295 kg grâu, 75 kg porumb, 50 kg vin şi 200 lei. Arestat la 8 mart. 1949. La percheziţia domiciliară s-au descoperit 8 grenade Kissel, 2 kg trotil, 1 m fitil şi 10 capse pirotehnice (trotilul îl primise de la Alexandru Maxim). Anchetat la Alba Iulia de lt. Ruşeţ Vasile. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 8 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Colonia Peninsula (din 17 mai 1950), Gherla (până la 13 dec. 1954 şi 15 iun.-19 sept. 1956), Oradea (13 dec. 1954-29 iun. 1955), Cavnic (30 iun.-12 nov. 1955) şi Baia Sprie (12 nov. 1955-15 iun. 1956). Eliberat din Penitenciarul Gherla la 19 sept. 1956.

Trif Milinton: născut la 15 mart. 1893, în com. Galda de Jos. Tatăl lui Trif Liviu-Valer. Agricultor, cu 46 jugăre pământ. Căsătorit, avea 4 copii. Membru P.N.L., timp de 20 de ani a fost primar al comunei din partea acestui partid. Condamnat anterior la 3 luni închisoare pentru deţinere de armament şi muniţii. Arestat în mai 1950 pentru ajutorul dat organizaţiei lui Alexandru Maxim.

---

656 *Ibidem*, vol. 6, f. 4

657 La 29 mart. 1950, ofiţerul operativ din cadrul Penitenciarului Gherla a întocmit un raport bazat pe mai multe note informative, în care arăta că Ioan Toporeţ „a comunicat la soţia sa acasă să nu-i mai trimită pachet că nu-l primeşte, iar dacă situaţia politică pentru americani este bună să-i trimită 200 lei, iar dacă este invers să-i trimită 300 lei”. La 10 apr. 1950, ofiţerul nota faptul că „Toporeţ Ioan îşi menţine atitudinea ostilă faţă de administraţie şi regim” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 10.314, vol. 2, f. 149, 151).

658 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 336.

Tudoruţ Eugenia: născută la 7 oct. 1928, în oraşul Vulcan, jud. Hunedoara, fiica lui Gheorghe şi Elena. Domiciliată în com. Bucium Montari, fiind vecină cu Traian Macavei. Reţinută de Securitate ca ostatică în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Turcu Dan: născut la 18 sept. 1929 în satul Vingard. Elev în clasa a XI-a la Liceul „Mihai Viteazu" din Alba Iulia. La 16 mart. 1949, în timp ce încerca să ajungă la Muntele Mare, a fost prins de câţiva locuitori din comuna Bistra şi predat Securităţii. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 3 ani î.c.[659].

Ţălnaru Iosif: născut la 10 nov. 1919 în satul Gârbova de Jos, fiul lui Ilarie şi Raveca. Domicilia în Alba Iulia. Absolvise Şcoala de Subofiţeri Activi de Geniu (1939-1940) şi era plutonier la Batalionul Pontonieri Râuri din Alba Iulia. Le-a promis lui Ioan Oargă şi lui Dumitru Măgureanu că le va face rost de armament. Arestat la 8 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia şi Sibiu (slt. Şandru Ioan). Caracterizare întocmită de slt. Şandru Ioan: „Anchetatul este inteligent, sincer, fricos, a spus faptele de la primele cercetări"[660]. Prin St. nr. 816/30 sept. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 10 ani temniţă grea. Închis la Aiud (18 oct. 1949-15 mai 1950), Valea Neagră (15 mai 1950-19 iul. 1952), Baia Sprie (21 iul. 1952-25 mai 1956) şi Gherla (25 mai 1956-26 ian. 1957). La Baia Sprie a participat la grevele foamei din nov. 1954 şi apr. 1955. În Colonia Baia Sprie a fost pedepsit de mai multe ori: 30 de zile izolare în ian. 1955, 15 zile izolare în apr. 1955, 20 de zile carceră în sept. 1955 şi 10 zile carceră în dec. 1955. În referatul prin care se cerea mutarea lui de la Baia Sprie se preciza faptul că „susnumitul este un recalcitrant şi un instigator în rândurile deţinuţilor, pentru toate cele arătate se transferă disciplinar de la această Formaţiune"[661]. A fost eliberat la 26 ian. 1957 din Penitenciarul Gherla, dar i s-a fixat domiciliu obligatoriu în com. Rubla, regiunea Galaţi (prin Decizia M.A.I. nr. 6.603 din 14 nov. 1956[662]).

Ţălnaru Roman: născut la 22 mart. 1907 în com. Gârbova de Jos, fiul lui Partenie şi Frusina. Plugar, cu 4 jugăre. Căsătorit. Greco-catolic. Fost membru în Mişcarea Legionară. Un frate de-al său, Laurean Ţălnaru, fusese secretar adjunct al lui Corneliu Zelea Codreanu şi fugise în Germania în 1941. A luptat pe frontul de răsărit până la Odessa. Membru al organizaţiei din comună condusă de Mihail Medrea. Le-a ajutat pe Dina Teglaru şi Maria Gligor. Deţinea un pistol mitralieră Beretta şi 20 cartuşe. Arestat la 29 apr. 1949 şi anchetat la Alba Iulia. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 946/2 dec. 1949, la 5 ani muncă silnică. Închis la Colonia Peninsula, de unde a fost eliberat la 11 mai 1954.

Udrea Iuliu: născut la 12 oct. 1922 în com. Galda de Jos, fiul lui Iulian şi Lucreţia. Agricultor, fără avere. Căsătorit, fără copii. Greco-catolic. A luptat pe frontul de apus, în cadrul Regimentului 25 Infanterie Vaslui. A contribuit cu alimente pentru organizaţie. Arestat la 18 mart. 1949 şi anchetat la Sibiu. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 843/18 oct. 1949, la 3 ani î.c. Închis în penitenciarele Aiud şi Gherla, fiind eliberat la 27 sept. 1952. A decedat la data de 7 aug. 1994[663].

---

659 A.M.J., D.I.M., fond Penal, dosar nr. 350, vol. 3, f. 127.
660 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 1, f. 451.
661 *Ibidem*, vol. 18, f. 81.
662 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 50, f. 99.
663 *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 339.

Urs Teodor: născut la 15 mart. 1898 în satul Vârtop, com. Cărpiniş, fiul lui Teodor şi Rafila. Agricultor, cu o avere de 5 jugăre. Membru în Frontul Plugarilor. Arestat la 30 mart. 1949 şi anchetat la Turda de slt. Herţa Vasile. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 42/26 ian. 1950, la 1 an î.c.

Vandor Sabin: născut la 1 mai 1909 în com. Întregalde, fiul lui Izidor (preot greco-catolic) şi Paraschiva. Frate cu Victor Vandor. Fost pădurar, apoi plugar, cu o avere de 20 hectare. Curator al bisericii greco-catolice din satul Ghioncani, com. Întregalde. Arestat în vara anului 1949, dar a fost pus în libertate, Securitatea încercând să-l folosească pentru prinderea fraţilor Macavei. Acţiunea nu a avut însă nici un rezultat, astfel că a fost din nou arestat la 8 febr. 1950. Anchetat la Sibiu. Caracterizare întocmită de lt. maj. Nistor Victor: „fire domoală, rezistent la cercetări. A căutat să ducă în eroare organele anchetatoare, urăşte regimul actual"[664]. Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 312/17 iul. 1950, la muncă silnică pe viaţă şi la confiscarea averii. În 1963, în urma Decretului nr. 5 al Consiliului de Stat, pedeapsa i-a fost transformată în 25 de ani muncă silnică. Închis la Penitenciarul Gherla (aug. 1950-1952, 21 nov. 1954-13 mart. 1956 şi 18 nov. 1957-24 iun. 1964), Colonia Baia Sprie (1952-12 sept. 1954), Văcăreşti (12 sept.-21 nov. 1954) şi Penitenciarul Aiud (13 mart. 1956-18 nov. 1957). La 26 iul. 1957, la Aiud, a fost pedepsit cu 5 zile de izolare[665]. Eliberat la 24 iun. 1964 din Penitenciarul Gherla, prin graţierea restului de pedeapsă.

Vandor Valentin: născut la 12 mai 1933 în com. Întregalde, fiul lui Sabin şi Valeria. Greco-catolic. Arestat la 8 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (plt. maj. Bakó Ladislau). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 22/17 ian. 1950, la 10 luni î.c. pentru simpla vină de a fi fiul lui Sabin Vandor (în momentul arestării nu împlinise 16 ani).

Vandor Valeria: născută la 18 iun. 1906 în satul Ghioncani, fiica lui Ioan şi Ana. Soţia lui Sabin Vandor. Arestată la 7 mart. 1949. Condamnată de T.M. Sibiu, prin St. nr. 45/31 ian. 1950, la 10 luni î.c. La 14 aug. 1960 a fost luată în evidenţă de Securitate, la problema „foşti condamnaţi". Urmărită informativ de lt. Cristian Mircea (1965) şi de şefii de post din com. Întregalde: srg. maj. Buga Alexandru (1965-1966), plt. Osaion Ioan (1976-1977), plt. maj. Geamăn Iuliu (1978-1980), plt. maj. Burnete Ioan (1980-1987), srg. maj. Ghiorghiu V. (1988-1989). La 25 sept. 1998, la vârsta de 93 de ani, a cerut recurs în anulare pentru condamnarea pe care o suferise.

Vandor Victor: născut la 29 aug. 1910 în com. Întregalde, fiul lui Izidor şi Paraschiva. Frate cu Sabin Vandor. Învăţător în com. Întregalde, în satele Ghioncani şi Sfârcea. A urmat Gimnaziul „Petru Şpan" din Baia de Arieş, unde a fost coleg cu Traian Macavei, apoi a continuat liceul la Abrud. Fost greco-catolic. Căsătorit, fără copii. Deţinea 6 jugăre pământ şi 12 jugăre pădure. Simpatizant P.N.Ţ., ulterior, pentru a-şi păstra postul, s-a înscris în Frontul Plugarilor (1946). Avea o avere de 24 jugăre pământ. A luptat pe frontul de răsărit, unde a fost rănit de schijele unei grenade. La 2 dec. 1948 a plecat împreună cu fraţii Macavei la Arad, unde aceştia au vândut aur, iar cu o parte din bani au cumpărat 2 încărcătoare pentru pistol automat, 1 maşină de încărcat şi 2 baterii pentru radio, materiale cu care a fost trimis Vandor să le ducă la Mogoş. Ajuns în gara din Alba Iulia a aflat de la un consătean că este urmărit de Securitate. A plecat imediat în Valea Jiului, unde s-a ascuns la diverse rude şi cunoştinţe din Petroşani, Petrila şi Livezeni. În lunile ian. şi febr. 1949 a fost

[664] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 795, vol. 1, f. 44.
[665] *Ibidem*, vol. 5, f. 44.

găzduit la o cunoştinţă din com. Băniţa, jud. Hunedoara. La începutul lui febr. 1949 s-a întors acasă, unde a stat ascuns până la 26 febr. 1949, când, la solicitarea lui Traian Macavei, a plecat la Muntele Mare cu materialele cumpărate. Arestat de Securitate la 4 mart. 1949, în timpul acţiunii de la Muntele Mare, după ce a tras toate cartuşele şi a fost rănit în două locuri. Anchetat la Turda (slt. Herţa Vasile) şi Sibiu (slt. Şandru Ioan şi lt. Ticiu Ladislau). Caracterizat de slt. Şandru drept „fire dârză, caută să inducă în eroare organele anchetatoare”[666]. Prin St. nr. 842/15 oct. 1949 a fost condamnat de T.M. Sibiu la 25 ani muncă silnică şi confiscarea averii. Închis la Penitenciarul Gherla, dar la 22-23 febr. 1950 a fost transferat la Penitenciarul Tribunal Cluj. A fost luat din penitenciar şi executat la 5 apr. 1950 de Securitatea din Cluj, unde fusese „transferat pentru cercetări”. Nu se cunoaşte locul unde a fost ucis şi îngropat. În certificatul de deces emis de Sfatul Popular al Oraşului Cluj era precizată drept cauză a morţii: „TBC pulmonar”.

Visea Elvira: născută la 15 oct. 1929 în com. Bucium Montari, fiica lui Ion şi Elena. Avea legături de prietenie cu familia Macavei. Reţinută de Securitate ca ostatică în perioada 11 oct. 1948-30 iun. 1949, pentru a se forţa predarea fraţilor Macavei.

Vodă Constantin: născut la 4 iun. 1909 în com. Bistra, fiul lui Teodor şi Maria. Era proprietar al unei cârciumi în Bistra şi a 10 jugăre de pământ. Greco-catolic. Căsătorit, avea un copil. Fost primar al comunei. În 1946 s-a înscris în P.N.Ţ., la alegerile parlamentare din acel an fiind numit delegat la secţia de votare Bistra. La 16 febr. 1947 a adunat peste 200 de locuitori în faţa primăriei din comună, care au manifestat contra comuniştilor. Pentru că se împotrivea noului primar numit de P.C.R. la Bistra, a fost arestat la 12 iun. 1947, fiind închis 3 luni şi jumătate la Gherla (17 iun.-11 sept. 1947)[667]. În iarna anului 1947, după ce a criticat public regimul („a adus insulte guvernului şi a înjurat pe Ana Pauker”), şi-a părăsit domiciliul, stând ascuns pe la diferite sălaşe şi peşteri, perioadă în care a fost aprovizionat de soţia sa. Datorită activităţii sale îşi câştigase în zonă renumele de „Regele Munţilor”. A fost căutat de membrii grupului lui Dabija, dar nu a fost găsit, Constantin Vodă activând practic izolat. A fost arestat la 29 mai 1949. Încă înainte de arestare animalele şi cerealele sale au fost date unui comunist din comună (informator al Securităţii). Securitatea a încercat să-l folosească pentru prinderea altor grupuri, dar acţiunea a eşuat. Din acest motiv, a fost dus la Muntele Băişorii, unde activa organizaţia Diamandi, şi executat de Securitatea din Turda în noaptea de 6/7 aug. 1949, sub pretextul că ar fi făcut şi el parte din acest grup. Acţiunea a fost iniţiată şi condusă de cpt. Kovács Mihai[668]. Soţia sa, Rafila, a fost înştiinţată însă că el este închis la

---

666 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 2, f. 145.

667 A fost internat în baza Ordinului 50.000/1947, fiind considerat „periculos pentru siguranţa statului şi ordinea publică”. Motivele: la alegeri „a făcut propagandă printre locuitorii com. Bistra ca să nu voteze cu guvernul şi cu P.M.R.”, iar în febr. 1947 „a instigat populaţia com. Bistra contra autorităţilor comunale” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 2.644, f. 14-15).

668 Într-o *Declaraţie* dată la D.G.S.P. la 6 oct. 1950, mr. Kovács recunoştea această crimă: „Primind aprobarea să fac o acţiune noaptea în com. Muntele Băişorii pentru a-l prinde sau depista pe banditul Marc Victor, care teroriza populaţia comunelor din jur, înainte de a merge în acţiune am primit ordin că după acţiune să-l duc acolo unde a fost acţiunea şi pe teroristul Vodă Costică, poreclit regele munţilor, originar din Bistra, pe care-l prinsesem acum vreo trei săptămâni, şi să raportez în scris că a fost împuşcat în acţiune. În acea noapte banditul Marc Victor a fost atras în cursă, împuşcat, după ce a tras şi el, dar nu a nimerit, iar dimineaţă a fost adus la faţa locului banditul din Bistra, Vodă Costică, împuşcat, şi am raportat că a murit în acţiune, deci raportul a fost denaturat, conform ordinului primit

Cluj, cerându-i-se să aducă informaţii despre rezistenţii din zonă pentru a-i obţine „eliberarea”[669].

Voicu Vasile: născut la 13 mai 1912 în satul Obreja, fiul lui Ioan şi Maria. A urmat 6 clase de liceu la Blaj. Greco-catolic. Fost perceptor în satul Băgău, com. Lopadea Nouă, jud. Alba. Căsătorit, avea 5 copii. Arestat la 25 mart. 1949 şi anchetat la Alba Iulia (srg. maj. Sătmăreanu Ioan). Condamnat de T.M. Sibiu, prin St. nr. 848/20 oct. 1949, la 1 an î.c.

---

din partea tov. colonel Patriciu” (Gheorghe Iancu, Virgiliu Ţârău, *Un episod din implicare Securităţii în colectivizarea agriculturii româneşti*, în „Anuarul Institutul de Istorie din Cluj”, nr. XXXVII, 1998, p. 285).

[669] Pentru detalii privind activitatea lui Costică Vodă a se vedea şi Liviu Pleşa, *Destine ale rezistenţei din Apuseni: Constantin Vodă, „regele munţilor”*, în „Dosarele Istoriei”, nr. 5/2006, p. 56-60.

Date biografice ale cadrelor implicate în represiune

Acasandrei Teodor: anchetator la S.J.S.P. Arad, cu gradul de sublocotenent (1949). L-a anchetat pe maiorul Ioan Opreanu.

Albu Vasile: şef al Postului de Miliţie Mihalţ, cu gradul de plt. adjunct (1981-1982). L-a supravegheat informativ pe Virgil Cerghidean.

Alexandrescu Gheorghe: ofiţer din cadrul Direcţiei Anchete/Cercetări Penale (1949-1971). A deţinut funcţiile de anchetator la Serviciul I (1949), şef al Serviciului IV (1957), locţiitor al şefului direcţiei (1970), apoi şef al direcţiei (1971). A avut gradele de locotenent (1949), căpitan (1953), maior (1957) şi colonel (1969-1971). În mart. 1949 a cerut arestarea generalului Dumitru Petrescu.

Andreescu Matusei: anchetator în cadrul Direcţiei Generale a Siguranţei, Brigada Mobilă, cu gradul de comisar şef (1947-1948), apoi ofiţer în cadrul Direcţiei Anchete (1948-1955). Şef al Serviciului II (1950-1955). A avut gradele de căpitan (1949), maior (1951-1952) şi lt.-col. (1955). În oct. 1949 a trimis D.R.S.P. Sibiu un chestionar pentru anchetarea lui Traian Macavei. La 10 apr. 1951 a semnat ordinul de trimitere în justiţie a lui Nicolae Haţegan, sub acuzaţia de antisemitism. În 1948 a participat la ancheta lotului organizaţiei T.U.N.Ţ. Bucureşti[670].

Andronache Nicolae: şef al Biroului Regim la Penitenciarul Aiud, cu gradul de sublocotenent (1955). La 5 dec. 1955 a semnat o adresă către Direcţia Penitenciare, Lagăre şi Colonii, referitoare la deţinutul Ioan Carra, prin care arăta faptul că „nu suntem de acord să beneficieze de scrisoare, pachet şi vorbitor deoarece nu are o comportare bună la locul de muncă şi nu îndeplineşte norma”[671].

Anghel Mircea: născut la 24 ian. 1923 în Bucureşti. De profesie tipograf. Ofiţer în cadrul Direcţiei Anchete (1948-1953). A deţinut apoi funcţiile de profesor la Şcoala de ofiţeri M.A.I. de la Băneasa (1953-1955), şef al Secţiei Anchete la D.R.S. Galaţi (1956-1957) şi şef de serviciu la Direcţia Cercetări Penale (1957-1964). Trecut în rezervă la 31 aug. 1964. Încadrat în Securitate cu gradul de locotenent (1948-1949), a fost ulterior avansat până la gradul de lt.-col. La 16 mai 1949 l-a însoţit pe cpt. Antoniu Samuel la D.R.S.P. Sibiu şi l-a ajutat la îndrumarea anchetei desfăşurate asupra lotului Dabija. A participat la anchetarea lotului Pătrăşcanu.

Antoniu Samuel (Samoil): comisar şef şi anchetator la Siguranţă (în 1948), apoi ofiţer în cadrul Direcţiei a V-a Anchete (1948-1952). A deţinut funcţiile de şef al Serviciului I (1948-1950) şi şef al Serviciului II (1950-1951). A avut gradele de căpitan (1948-1950) şi maior (1950-1952). I-a anchetat personal, la Bucureşti, pe Nicolae Dabija şi Titus Onea. A trimis instrucţiuni şi a îndrumat anchetele de la Turda şi Sibiu. A condus personal prima fază a anchetelor de la Sibiu, fiind trimis în acest oraş de col. Mişu Dulgheru. A aprobat arestarea generalului Dumitru Petrescu. În apr.-mai 1948 a anchetat numeroase persoane din lotul Pop-Bujoiu[672]. La 12 iul. 1950 a aprobat arestarea unor membri ai organizaţiei Diamandi Ionescu[673], iar la 17 dec. 1951 a cerut ţinerea sub supraveghere a soţiei lui Diamandi[674]. La

---

670 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 348, vol. 3, f. 373.

671 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 17, f. 9.

672 Printre acestea se numără Ion Bujoiu, Gheorghe Bontilă, Alexandru Balş etc. (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 34, f. 176-188).

673 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 9, f. 43-48.

674 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 734, vol. 4, f. 104.

începutul anului 1951, a făcut parte din grupul de anchetatori din cazul Pătrăşcanu[675]. În 1952 a fost scos din Securitate. Într-un *Referat de cercetare* privindu-l pe Mişu Dulgheru, întocmit de Comisia Controlului de Partid la 5 mart. 1959, se precizează: „În legătură cu acuzaţia că a divulgat lui Antoniu Samoil (fost lucrător în Direcţia Cercetări M.A.I.) motivul scoaterii acestuia din cadrele M.A.I., n-am putut stabili dacă a divulgat ceva lui Antoniu. Antoniu Samoil arată că Dulgheru i-a comunicat că a fost scos din cadrele M.A.I. pentru că a divulgat verişoarei lui că nu se va face sioniştilor proces, ceea ce Dulgheru nu recunoaşte. Declară că a spus lui Samoil că a fost scos «pentru pălăvrăgeală» (declaraţia lui Dulgheru şi Antoniu)". În acelaşi referat se preciza faptul că Dulgheru „a acordat încredere unor anchetatori, elemente mic burgheze cu mentalitate străină ca Antoniu, Răzvan şi alţii, care posedau pregătire juridică, dar care îl induceau în eroare"[676].

Ardelean Ioan: ofiţer la Secţia raională Câmpeni (1954). În 1968 era şeful Serviciului Municipal de Securitate Turda, apoi a deţinut funcţia de şef al Serviciului II la I.J. Cluj[677]. Prin Ordinul nr. 1.540/18 febr. 1968 al preşedintelui C.S.S. a fost numit membru în colectivul de conducere al I.S.J. Cluj[678]. A avut gradele de sublocotenent (1954), maior (1968) şi colonel. L-a urmărit pe Alexandru Cătălina. Dirija colaboratorul „Căprioara".

Aron Octavian: ofiţer din cadrul D.G.S.P., cu gradul de locotenent (1949). A condus echipa care l-a ucis pe Nicolae Macavei şi pe fiica acestuia, în vârstă de doar 6 ani.

Bakó Ladislau: anchetator în cadrul S.J.S.P. Alba, cu gradul de plt. major (1948-1949). În timpul anchetei lotului Dabija a fost transferat temporar la Sibiu. I-a anchetat pe Traian Mihălţan, Alexandru Maxim, Petru Mărgineanu, Florian Picoş, Radu Ionescu, Emil Olteanu, Petre Pascu, Vasile Toma, Emil Popa, Ioan Pascu, Vasile Groza, Ambrozie Câmpeanu, Amos Ardiuş, Traian Stan, Nicolae Lazăr, Victor Moraru, Rafila Bucea. În 1965 era ofiţer la Secţia raională Aiud, cu gradul de căpitan. L-a supravegheat informativ pe fostul preot greco-catolic Iacob Târziu (1965).

Bakó Vasile: ofiţer la Secţia raională Aiud (1962-1967). În 1967 avea funcţia de ofiţer I. Anterior deţinuse funcţia de lucrător operativ prim şi şef al Problemei II la Serviciul raional Turda, cu un salariu de 1.110 lei (1959-1960)[679]. Ulterior a fost ofiţer la Securitatea Municipiului Cluj (1973-1981), activând o perioadă în cadrul Biroului 1 (1978-1981). A avut gradele de lt. major (1959-1962), căpitan (1962-1973) şi maior (1974-1981). În 1962 coordona supravegherea informativă a mai multe comune, printre care şi Mirăslău, jud. Alba. În această calitate, l-a recrutat pe Ioan Călin (pe care apoi l-a urmărit până în 1965), în problema „legionari".

---

[675] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 194, f. 311.

[676] Florica Dobre (coord.), Florian Banu, Theodor Bărbulescu, Camelia Ivan-Duică, Liviu Ţăranu, *Securitatea. Structuri-cadre. Obiective şi metode*, vol. I (1948-1967), Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2006, p. 185-186.

[677] În calitate de şef al Serviciului II (Contrainformaţii economice) la I.J. Cluj a propus „a se aproba punerea în discuţia colectivului oamenilor muncii de la I.M.M.R. «16 Februarie» a faptelor săvârşite de Filip Iulius" (conform http://www.realitatea.net/media/dosariada/sec_1.pdf).

[678] Florica Dobre (coord.), Elis Neagoe-Pleşa, Liviu Pleşa, *Securitatea. Structuri-cadre. Obiective şi metode*, vol. II (1968-1989), Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2006, p. 47.

[679] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 126.

Balasz Gheorghe: ofiţer la Biroul 7 din Serviciul III la D.R.S. Banat, cu gradul de căpitan (1963-1966). L-a urmărit pe Ioan Breazu în dosarul de obiectiv Combinatul de Industrie Locală Timişoara, la problema „foşti condamnaţi” (1966).

Bădescu Mihai: comandant al Garnizoanei Sibiu, cu grad de general-maior (1950). La 10 ian. 1950 a semnat ordinul de trimitere în judecată a lotului Simion Bulbucan.

Bălan Vasile: şeful Postului de Miliţie Cacova (azi Livezile), jud. Alba, cu grad de srg. major (1963-1967). I-a urmărit informativ pe Nicodim Hanu şi Traian Socaciu, ca „foşti legionari”.

Bărbulescu: ofiţer din cadrul D.R.S. Constanţa, cu gradul de locotenent (1951). La 14 iun. 1951 l-a preluat pe Dumitru Fuga de la Colonia Peninsula şi l-a anchetat la sediul D.R.S. Constanţa.

Beiner Sigy: născut în anul 1921 la Chişinău[680]. Anchetator la Siguranţa din Cluj (1948), apoi la Serviciul Anchete al D.R.S. Cluj (1948-1959). A deţinut funcţiile de şef al Biroului 1 (1953) şi locţiitor al şefului serviciului (1958). Încadrat în Securitate cu gradul de locotenent (1948-1949), a fost apoi avansat lt. major (din 30 dec. 1949-1953), căpitan (1956) şi maior (1958-1959). În 1958 avea un salariu de 1.860 lei[681]. În 1948-1949 a participat la anchetarea studenţilor legionari din Cluj[682]. De asemenea, a luat parte la mai multe anchete: lotul organizaţiei de rezistenţă condusă de Alexandru Morariu (1949)[683], lotul de călugări greco-catolici rezistenţi condus de Augustin Prunduş (1950)[684], lotul organizaţiei Diamandi Ionescu[685]. În febr. 1958 a anchetat-o pe Floare Florea, gazda fraţilor Teodor şi Avisalon Şuşman, în locuinţa căreia au fost ucişi cei doi[686]. Abuzurile acestuia au fost evidenţiate în 1968, în timpul prelucrării la Cluj a hotărârilor Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie. Astfel, maiorul Rîpeanu Ioan afirma: „În 1957, în grupul contrarevoluţionar condus de Volcinschi Raul a fost arestat şi un informator, despre care existau unele suspiciuni că este dublu. Cu toate că la scurt timp după arestare s-a stabilit că este de bună credinţă, iar materialele furnizate de el încă în procesul recrutării au contribuit la depistarea grupului, fără să se ţină cont de propunerile pe care le-am făcut la punerea lui în libertate, la insistenţele fostului mr. Gruia Manea şi Beiner Sigy a fost trimis în justiţie şi condamnat la 8 ani închisoare”. De asemenea, maiorul Fenyes Francisc preciza: „Tot în 1959, a fost arestat (…). În timpul cercetărilor, fostul mr. Beiner Sigy, luând la cunoştinţă despre relaţiile intime ale arestatului cu soţia ofiţerului, a recurs la bătaie, fracturându-i o mână. În afara bătăii în munca de anchetă, atât Gruia Manea, cât şi Beiner Sigy, practicau frecvent insultele, injuriile şi cuvintele de intimidare”[687].

Boitor: miliţian la Postul de Miliţie Teiuş (din 1985-1989), cu gradul de srg. major (1985-1986), apoi plutonier (1989). L-a urmărit informativ pe Crişan Gligor (1985-1986).

---

680 Conform *Lista lui Secu*, nr. 3, în „Academia Caţavencu”, nr. 24 (809), 20-26 iun. 2007.
681 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7369, dosar nr. 1, f. 140.
682 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 58, vol. 1, f. 20-23.
683 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 258, vol. 1, f. 89.
684 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 389, vol. 2, f. 258.
685 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 1, f. 76.
686 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 41, vol. 2, f. 106-107.
687 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 16-17.

Bordea: ofiţer la Secţia raională Câmpeni, cu gradul de locotenent (1968). Dirija agentul „Pârcălab”, din com. Bistra, cu ajutorul căruia îl supraveghea pe preotul Nicolae Bucea.

Bordean (Bordeanu) Traian: născut în anul 1926. Încadrat în Securitate în anul 1951[688]. A absolvit liceul şi un curs de 6 luni de perfecţionare pe linie de Securitate. Ofiţer la Biroul 2 din Serviciul I la I.S.J. Alba (1969-1971). Anterior deţinuse funcţia de lucrător operativ la Serviciul III din D.R.S. Hunedoara (1958-1965). În 1968 activa în mediul rural în cadrul I.S.J. Alba. A avut gradele de lt. major (1958) şi maior (1968-1971). În 1958 dirija 4 agenţi, pe care-i folosea în 2 acţiuni informative. La 18 sept. 1969, după ce l-a supravegheat o perioadă prin agentul „Drăgan Ioan”, a cerut scoaterea lui Ioan Oargă din baza de lucru de la problema „foşti condamnaţi”.

Bota Alexandru Nicolae: născut în anul 1941. Absolvise Şcoala de Securitate nr. 1 (1964-1967), iar în 1968 era student în anul IV la Facultatea de Drept. A fost încadrat în Securitate la 1 aug. 1967[689], cu gradul de locotenent, ca ofiţer la Serviciul I Informaţii Interne din Secţia raională Alba Iulia. Din febr. 1968 activa în Serviciul I din cadrul I.S.J. Alba, deservind mediul rural. L-a urmărit pe Izidor Nistor (1967), din Galda de Sus.

Both Nicolae: născut în anul 1944. Absolvise Şcoala de ofiţeri de Securitate nr. 1 (1964-1967) şi Facultatea de Drept (în 1968 era student în anul IV), dar fără examen de stat. A fost încadrat în Securitate la 1 aug. 1967[690], ca ofiţer la Secţia raională Aiud. După desfiinţarea regiunilor, a fost numit ofiţer la I.S.J./I.J. Alba (1968-1975). În 1968 activa în mediul rural, iar în 1971 avea funcţia de inspector principal la Serviciul I. A avut gradele de locotenent (1967-1971) şi lt. major (din 23 aug. 1971[691]-1975). Acoperea informativ zona oraşului Ocna Mureş şi a comunelor limitrofe. L-a urmărit pe fostul preot greco-catolic Iacob Târziu (1973-1975).

Bratu Nicolae: şef al Postului de Miliţie Fundata, jud. Ialomiţa, cu gradul de srg. major (1960). L-a urmărit pe Avram Ihuţ, după eliberarea din D.O.

Breiner Gheorghe: fost comisar la Biroul I Informaţii interne din cadrul Serviciului de Siguranţă din Inspectoratul Regional de Poliţie Cluj (1947-1948). Şef al Secţiei I Informaţii Interne la D.R.S.P. Cluj (1948-1950). A fost numit locţiitor şef direcţie la D.R.S. Hunedoara (1951-1952), urmându-l apoi pe maiorul Kovács Mihai (fostul său şef) la D.R.S. Regiunea Autonomă Maghiară, unde activa la Serviciul III, răspunzând de problema legionară (1952). Încadrat în Securitate cu gradul de locotenent (1948-1950), a fost avansat lt. major (1950-1952). În 1948 a participat la anchetarea studentelor legionare din Cluj, conduse de Alexandrina Teglaru[692]. În mai 1949 a contrasemnat un ordin prin care cerea S.J.S.P. Mureş

---

688 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 80, vol. 2, f. 8.

689 Repartizat la D.R.S. Hunedoara prin Ordinul nr. 3.641/1 aug. 1967 al preşedintelui C.S.S., ca absolvent al Şcolii de Securitate nr. 1 (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.386, dosar nr. 16, nenumerotat).

690 A fost încadrat în Securitate prin Ordinul nr. 3.637/1 aug. 1967 al preşedintelui C.S.S. (*Ibidem*).

691 Avansat în grad prin Ordinul nr. 01.640/23 aug. 1971 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat).

692 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 58, vol. 1, f. 48-51.

să adune materiale compromiţătoare despre activitatea preoţilor greco-catolici nereveniţi la ortodoxie[693].

Briciu Remus: născut la 1 nov. 1933 în com. Bistra, jud. Alba. În 1945 a absolvit 5 clase primare în comuna natală, apoi a urmat 3 clase la Gimnaziul unic Câmpeni. În 1948 s-a înscris în U.T.M. A urmat Şcoala medie tehnică de mecanizarea agriculturii din Câmpeni (1949-1953), calificându-se ca tehnician. După absolvirea şcolii a muncit ca tehnician, apoi şef de brigadă la S.M.T. Gârbov şi la S.M.T. Surduc (1953-1958). În ianuarie 1958 s-a înscris în P.M.R. La 15 oct. 1958 a fost încadrat în Securitate în funcţia de lucrător operativ în Problema III la Secţia raională Jibou din cadrul D.R.S. Cluj. În martie 1960 a fost mutat în funcţia de ofiţer I la Secţia raională Câmpeni (1960-1968). Încadrat în Securitate cu gradul de sublocotenent (15 oct. 1958-1960), a fost avansat lt. major (1964-1968). În perioada 1 sept. 1967-10 febr. 1968 a urmat un curs de perfecţionare pe linie informativ-operativă la Şcoala de ofiţeri nr. 1[694]. În momentul desfiinţării raioanelor, a fost mutat la I.S.J. Sălaj, dar a refuzat postul oferit. În consecinţă, la 31 mart. 1968 a fost trecut în rezervă[695]. În perioada 1959-1960 avea un salariu de 1.040 lei[696]. I-a urmărit pe Nicolae Bucea, Victor Bârzog şi Dan Pamfil (pe ultimii doi la problema „legionari", coordonându-l pe şeful de post din Mogoş, plt. Pleşa Nicolae). Dirija agentul „Rădescu Vasile" (1964-1965).

Bucico Alexandru: ofiţer la Serviciul I din I.J. Alba (1972-1988). A avut gradele de căpitan (1972-1975), maior (1975) şi lt.-col. (1980-1988). L-a supravegheat informativ pe Ioan Oargă (1985-1987). În 1964 activa un locotenent Bucsko A. la Secţia raională Alba Iulia, care se ocupa cu urmărirea persoanelor cu rude în străinătate şi dirija agentul „Stan Amos". Este posibil să fie vorba de acelaşi ofiţer, care ulterior să-şi fi „românizat" numele.

Bucşan Gheorghe: locţiitor al procurorului general al României, cu gradul de general-maior (1958). A făcut parte din comisia care a hotărât trimiterea în D.O. a lui Nicolae Bucea.

Buda Grigore: ofiţer la I.S.J./I.J. Alba (1971-1989), o perioadă activând în cadrul Serviciului I (1982-1989). A avut gradele de maior (1971) şi lt.-col. (1980-1989). Prin Ordinul nr. 01.350 din 8 mai 1971 al preşedintelui C.S.S., a fost premiat cu suma de 1.200 lei[697]. L-a supravegheat pe Ioan Oargă (1980).

Budriş Petru: locţiitor al şefului Biroului 3 la Serviciul orăşenesc Hunedoara, cu gradul de lt. major (1964-1966). L-a urmărit pe Titus Nicoară (1966), fiind probabil unul dintre ofiţerii care deserveau informativ Combinatul Siderurgic Hunedoara, unde cel de mai sus era angajat.

Buga Alexandru: şef al Postului de Miliţie Întregalde, cu gradul de srg. major (1965-1966). A urmărit-o informativ pe Valeria Vandor.

Burnete Ioan: şef al posturilor de Miliţie Benic (1964-1967), Galda de Jos (1973) şi Întregalde (din 1980-până în 1988). A avut gradele de srg. major (1964-1967), plutonier

---

693 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 390, vol. 2, f. 38.

694 A fost trimis la acest curs prin Ordinul nr. 3.840/1 sept. 1967 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat).

695 Trecerea în rezervă s-a făcut prin Ordinul nr. 1.948/31 mart. 1968 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 7, nenumerotat).

696 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 135.

697 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat.

(1973) şi plt. major (1980-1988). I-a urmărit informativ pe Simion Bulbucan (1966-1967), Izidor Nistor (1964-1967 şi 1973), Valeria Vandor (1980-1987) şi pe fii lui Mihai Florinc (1982-1987).

Buzdugă Gheorghe: ofiţer în Bărăgan, cu gradul de locotenent. Supraveghea persoanele dislocate în com. Fundata, jud. Ialomiţa. L-a urmărit pe Avram Ihuţ după eliberarea acestuia din D.O.

Cazacu Dumitru: subofiţer anchetator la S.J.S.P. Turda, cu gradul de plt. major (1948-1950). Anterior fusese agent la Chestura judeţeană Turda, cu atribuţii pe linie de siguranţă (1948). I-a anchetat la Turda pe Augustin Raţiu şi Traian Mihălţan. În 1950 îl urmărea informativ pe avocatul Augustin Raţiu, fost membru P.N.L., pe motiv că „este un înfocat reacţionar" şi „este un duşman al clasei muncitoare şi a politicii actuale". Ca urmare a rapoartelor lui Cazacu, la 12 iun. 1950, av. Raţiu a fost arestat şi trimis 12 luni în C.M., fără a fi judecat, în baza Decretului 6/14 ian. 1950[698].

Călin Ion: ofiţer în cadrul Secţiei III Contraspionaj din I.S.J./I.J. Alba (1968-1989). La 15 nov. 1971 a fost numit, prin cumul, şi ofiţer de contrainformaţii la I.S.J. Alba[699]. A avut gradele de locotenent (1968), lt. major (1971-1975), căpitan (1976-1978), maior (1982-1987) şi lt.-col. (1989). L-a urmărit pe Nicolae Haţegan (1968). Din 1968 s-a ocupat cu supravegherea turiştilor străini care vizitau oraşul Alba Iulia, având în atenţie muzeul din localitate.

Călin Vasile: ofiţer la Secţia raională Alba Iulia, cu gradul de locotenent (1954-1956). Deservea informativ obiectivul G.A.C. Benic[700]. În febr. 1956 a propus luarea în evidenţa operativă a lui Izidor Nistor din Galda de Sus.

Ceauşescu Ştefan: ofiţer la Serviciul I (1972-1976), apoi şef al Serviciului II (1984-1989) la I.J. Alba. A avut gradele de lt. major (1972-1973), căpitan (1976-1980) şi maior (1984-1989). L-a urmărit pe Ioan Oargă (1980).

Chialda (Chealda) Vasile: născut în anul 1937. A fost încadrat în Securitate în anul 1957. A absolvit liceul şi Şcoala de Securitate de 2 ani. A deţinut funcţia de locţiitor al şefului Secţiei raionale Alba Iulia (1964-1968). După desfiinţarea regiunilor a fost numit şef de birou la Serviciul I Informaţii Interne din cadrul I.S.J. Alba (1968-1970). Ulterior a fost numit şef al Biroului 1 şi adjunct al şefului Serviciului I (1970-1971), apoi şef al Serviciului I (1981-1987) la I.S.J./I.J. Alba. Anterior fusese lucrător operativ la Problema III la Secţia raională Ilia, D.R.S. Hunedoara (1958-1960), cu o retribuţie de 730 lei[701], apoi de 1.040 lei[702]. În 1958 dirija 7 agenţi, pe care-i folosea în 2 acţiuni informative. A avut gradele de locotenent (1958-1960), căpitan (1964-1970), maior (1971), lt.-col. (1981) şi colonel (1987). A deţinut şi funcţia de secretar al Comitetului de partid din cadrul I.S.J. Alba (1971). În mai 1970 a fost recompensat cu un aparat foto şi cu suma de 850 lei şi a fost decorat cu Ordinul „Tudor Vladimirescu"

---

698 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 482, f. 9 passim.

699 Numit în această funcţie prin ordinul nr. 01.962/15 nov. 1971 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, f. 135).

700 Pentru activitatea lui în acest obiectiv a se vedea A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 372, vol. 2.

701 În perioada 1 febr.-1 mai 1958 (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 353).

702 În perioada 1 aug. 1959-1 mai 1960 (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 284).

clasa I[703]. Prin Ordinul nr. 01.938 din 1 nov. 1971 al preşedintelui C.S.S., a fost pedepsit cu „mustrare severă la adunarea ofiţerilor”, pentru „neexecutare întocmai şi la timp a unor ordine, lipsă de exigenţă faţă de propria activitate şi slabul control asupra activităţii subordonaţilor”[704]. Prin Ordinul nr. 02.036 din 1 dec. 1971 al preşedintelui C.S.S. a fost numit membru în colectivul de conducere al I.S.J. Alba[705]. A aprobat luarea în evidenţă a lui Petru Florea (ian. 1965). L-a urmărit pe Nicolae Haţegan (1967) şi a coordonat ofiţerii Cristian Mircea şi Pană Ilarie în urmărirea lui Simion Bulbucan (1964-1966).

Chifor C.: şef al Postului de Miliţie Fundata, jud. Ialomiţa, cu gradul de plt. major (1965). L-a urmărit pe Avram Ihuţ după eliberarea din D.O.

Chioreanu Ioan: şef al Biroului 7 din Serviciul III la D.R.S. Cluj, cu gradul de lt. major (1954-1956). La 19 iul. 1955 l-a văzut în Cluj pe Iuliu Breazu (pe care-l cunoştea personal) în compania lui Raul Volcinschi şi de atunci a început să-i urmărească activitatea. Supravegherea s-a soldat cu arestarea şi condamnarea lui Iuliu Breazu la 15 ani muncă silnică, deşi acesta era complet nevinovat. În ian. 1956 a cerut recrutarea ca informator a lui Iuliu Breazu, dar şeful D.R.S. Cluj, col. Nedelcu Mihail, a respins propunerea.

Ciotai: locotenent la Direcţia Regională de Miliţie Sibiu (1950). A comandat plutonul care a executat condamnarea la moarte a lui Traian Macavei.

Cisteianu Gheorghe: anchetator la S.J.S.P. Târnava Mică, cu gradul de plt. major (1948-1949), apoi a fost avansat sublocotenent şi numit anchetator la Secţia Anchete din D.R.S. Mureş (1951-1952). L-a anchetat pe Simion Ordeanu ş.a.[706]. În oct. 1948 a participat la ancheta împotriva preotului greco-catolic Traian Lincariu, acuzat că a încercat să se împotrivească unirii cu Biserica Ortodoxă[707].

Ciurdărescu Nicolae: anchetator la S.J.S.P. Alba, cu gradul de plutonier (1948-1949). În timpul anchetei lotului Dabija a fost detaşat temporar la Sibiu. I-a anchetat pe Traian Mihălţan, Silvestru Bolfea, Florian Picoş, Ioan Bedeleanu, Aurel Meseşan, Victor Moraru, Rafila Bucea, Vasile Crişan, Dumitru Avrămuţ.

Cleju Ioan: născut la 1 aug. 1921 în com. Sălişte, jud. Sibiu. Şef al Serviciului I la D.R.S. Sibiu (1948-1949), şef al S.J.S.P./Secţia raională Alba (dec. 1949-1951), ulterior locţiitor al şefului D.R.S. Iaşi (1958-1968), adjunct al inspectorului şef şi şef al Serviciului I la I.S.J. Iaşi (din febr. 1968)[708] şi şef al Securităţii judeţului Iaşi (1974-1980). În 1958 avea un salariu de 2.600 lei, iar în 1960 de 3.950 lei. A avut gradele de sublocotenent (1948-1949), locotenent (aug. 1949-1950), lt. major (1950), căpitan (aug. 1950-1951), maior (1958), lt.-col. (1959-1965) şi colonel (1965-1980). După cum se poate observa, activitatea intensă depusă de ofiţer în perioada de început i-au adus o avansare rapidă în grad şi în funcţie, probabil la

[703] Recompensa a fost acordată prin Ordinul nr. 01.436/13 mai 1970 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.393, dosar nr. 3, nenumerotat).

[704] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, f. 90-91.

[705] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 14, f. 88.

[706] Pentru numeroase mărturii privind violenţa cu care Cisteianu Gheorghe îi ancheta pe deţinuţi a se vedea *** *Noi nu am avut tinereţe. Cronica rezistenţei anticomuniste. 1945-1989*, ediţia a II-a, Editura „Altip”, Alba Iulia, 2005.

[707] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 316, vol. 2, f. 4.

[708] A fost numit în cele două funcţii prin Ordinul nr. 1.553 din 18 febr. 1968 al preşedintelui C.S.S., ordin prin care a fost numit şi membru în Colectivul de conducere al I.S.J. Iaşi (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 3, f. 167).

excepţional. De altfel, activitatea sa este apreciată şi într-un raport al I.S.J. Alba din anul 1968: „La multe acţiuni de luptă deschisă cu duşmanul (…) a luat parte şi a dovedit spirit de sacrificiu, curaj şi inteligenţă în măsurile ce le-a întreprins. A acţionat astfel împotriva bandelor conduse de: legionarul Popa Ştefan, fostul maior deblocat Dabija Nicolae, Şuşman Leon, fraţii Macavei, fraţii Spaniol şi altele, toate depistate de organele Securităţii Statului în acea perioadă de timp. Nu a fost acţiune în care să nu fi participat direct sau să fi lucrat informativ, dirijând acţiunile de prindere a elementelor ce s-au constituit în bande înarmate"[709]. În febr. 1949 a semnat un ordin prin care cerea S.J.S.P. Târnava Mică să nu facă cunoscută arestarea elevilor Simion Ordeanu şi Ioan Breazu şi să continue anchetarea acestora. Printr-o decizie a Colegiului C.N.S.A.S. s-a stabilit că a făcut poliţie politică[710].

Coc Vasile: şef al Postului de Miliţie Bistra (1960-1968). A avut gradele de srg. major (1960-1965) şi plutonier (din 1965-1968). I-a supravegheat informativ pe Gheorghe Balea (1961-1967), Constanţa Bucea (1960-1966), Nicolae Bucea (1962-1968), Alexandru Cătălina (1962-1968), fiind coordonat de cpt. Muntean Teodor, cpt. Moraru Moise şi lt. Ioniţă Paul. Dirija agenţii: „Busuioc Teodor" (1960-1966), „Pamfil" (1962-1966), „Gog Mircea" (1962), „Vultur Nicolae" (1961-1965), „Mircea Crişan" (1965), „Marta Valer" (1962-1967), „Pârcălab Eugen" (1966-1968), „Mureşan Simion" (1962-1966) şi „Popescu Marin" (1967).

Codoreanu Ioan: şef al Postului de Miliţie Baia de Arieş, cu gradul de plt. major (1964-1967). L-a urmărit pe preotul Nicolae Bucea, prin agentul „Bufnea Vasile", fiind coordonat de lt. major Suărăşan Alexandru.

Codruţ Gheorghe: născut în anul 1932. A absolvit liceul şi mai multe şcoli de Securitate: Şcoala de Securitate de 3 ani, cursul de cadre de conducere de 1 an şi cursul de perfecţionare de 8 luni. A deţinut funcţiile de lucrător operativ prim la Secţia raională Alba Iulia (1961-1963), apoi şef de birou la Serviciul I din cadrul I.S.J. Alba (1971). În 1968 activa în mediul rural în cadrul I.S.J. Alba. Anterior deţinuse funcţiile de lucrător operativ prim şi şef al Problemei II (1958), apoi şef al Problemei III (1959-1960) la Secţia raională Sebeş[711]. Fusese repartizat la D.R.S. Hunedoara la 1 nov. 1953, după ce a absolvit Şcoala de perfecţionare a

---

709 Raportul a fost întocmit de şeful I.S.J. Alba, lt.-col. Târnoveanu Ioan, la 9 iul. 1968, ca răspuns la Ordinul nr. 350.067/12 iun. 1968 al preşedintelui C.S.S., prin care se cerea tuturor inspectoratelor judeţene să înainteze date despre ofiţerii care s-au evidenţiat în activitatea dusă contra organizaţiilor de rezistenţă. Aceste date erau necesare pentru sărbătorirea, la 30 aug. 1968, împlinirii a 20 de ani de la înfiinţarea Securităţii. În ordin se preciza faptul că: „în cadrul acţiunilor ce vor fi organizate, printre alte măsuri, se prevede şi popularizarea unor figuri de eroi ai Securităţii căzuţi la datorie, precum şi a altor ofiţeri şi subofiţeri care s-au distins în mod deosebit în lupta cu duşmanul pentru apărarea cuceririlor revoluţionare ale poporului". În consecinţă, şefii de unităţi trebuiau „să ia măsuri pentru selecţionarea celor mai semnificative cazuri din rândul cadrelor, care au fost introduse în diferite acţiuni deosebit de periculoase, iar prin activitatea lor au dovedit devotament, spirit de sacrificiu şi abnegaţie în executarea misiunilor încredinţate" (Florica Dobre – coord., Florian Banu, Camelia Duică, Silviu B. Moldovan, Elis Neagoe-Pleşa, Liviu Ţăranu, *„Bande, bandiţi, eroi". Grupurile de rezistenţă şi Securitatea (1948-1968)*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2003, p. 317-318, 321).

710 „Monitorul Oficial", 19 mai 2004, partea a III-a.

711 În această perioadă avea un salariu de 780 lei (1 febr.-1 mai 1958), apoi de 1.110 lei (1 aug. 1959-1 mart. 1960). A se vedea A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 379, respectiv Idem, dosar nr. 28, f. 288.

M.A.I. nr. 2[712]. În 1958 dirija 10 agenţi, pe care-i folosea în 4 acţiuni informative şi 3 acţiuni de verificare. A avut gradul de sublocotenent (1953), fiind apoi avansat locotenent, lt. major (1958-1962), căpitan (1963-1968) şi maior (1971). Prin Ordinul nr. 01.938 din 1 nov. 1971 al preşedintelui C.S.S. a fost pedepsit cu retrogradarea din funcţie, pentru „neexecutare întocmai şi la timp a unor ordine, lipsă de exigenţă faţă de propria activitate şi slabul control asupra activităţii subordonaţilor”[713]. În perioada 1961-1963 se ocupa cu urmărirea foştilor condamnaţi politici: Simion Bulbucan, Petru Crişan, Izidor Nistor, fostul sergent Ioan Popa etc., fiind responsabil de comunele din jurul Teiuşului şi de pe Valea Gălzii. În 1962 a cerut luarea în evidenţă a lui Nicolae Câmpean şi a lui Simion Bulbucan. În 1963 l-a recrutat pe Petru Crişan în problema „foşti condamnaţi”. Dirija agenţii „Frăţilă Nicolae” (recrutat pe bază de material compromiţător), „Cindea Nicolae”, „Dan Ioan”.

Cojocariu Dănilă: născut în anul 1934. A fost încadrat în Securitate în anul 1957. A absolvit liceul şi Şcoala de Securitate de 2 ani. Inspector principal la Biroul 2 din Serviciul I la I.S.J. Alba (1968-1972). Anterior deţinuse funcţia de lucrător operativ prim la Problema 1 („Legionari”) din cadrul Secţiei a III-a din D.R.S. Hunedoara, cu un salariu de 780 lei (1958)[714]. A avut gradele de locotenent (1958), căpitan (1968-aug. 1970) şi maior (aug. 1970-1972). L-a urmărit pe Nicolae Haţegan (1971-1972).

Coldea Gheorghe: comisar ajutor la Serviciul Judeţean de Siguranţă Turda (până în iul. 1948), şef al Biroului de Siguranţă Câmpeni (iul.-aug. 1948), şef al Biroului local de Securitate Câmpeni (1948-1949), apoi anchetator la S.J.S.P. Turda (din aug. 1949). A fost încadrat în Securitate cu gradul de locotenent (1948-1949). În calitatea de şef al Biroului Câmpeni, a coordonat întreaga activitate de descoperire a organizaţiei lui Dabija, dar şi a altor rezistenţi izolaţi (fraţii Macavei, Traian Ihuţ, Nicolae Salagea, Constantin Vodă etc.), recrutând numeroşi informatori în zonă, unii dintre ei prin şantaj (Diniş Aron). În primăvara anului 1948 a condus ancheta efectuată asupra organizaţiei legionare din judeţul Turda, condusă de Aurel Chira[715]. În sept. 1949 a participat la anchetă şi a exploatat informativ arestaţii din organizaţia Diamandi Ionescu, aflaţi la Securitatea din Turda[716].

Copilu Gavrilă: lucrător operativ la S.J.S.P. Turda, cu gradul de plt. major (1948-1951). Se ocupa cu arestări, percheziţii, alte acţiuni operative. Datorită unor abateri, la 5 ian. 1951 a fost scos din Securitate, cu pierderea gradului[717]. A luat parte la lupta de la Muntele Mare, unde a arestat-o pe Alexandra Pop şi i-a percheziţionat pe Augustin Raţiu şi Gheorghe Opriţa. În perioada iulie-august 1949 a anchetat persoane din organizaţia „Liga Ardeleană a Moţilor”[718]. La 17 iul. 1950 a participat la încheierea unui proces verbal de reconstituire a acţiunilor desfăşurate de grupul Diamandi Ionescu[719].

---

712 Repartiţia s-a făcut prin Ordinul nr. 2.427/1 nov. 1953 semnat de şeful Direcţiei Cadre a M.A.I., Demeter Alexandru (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.358, dosar nr. 15, nenumerotat).
713 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, f. 90-91.
714 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 351.
715 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 259, vol. 1, passim.
716 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 11, f. 118.
717 Trecerea în cadrul disponibil s-a făcut prin Decizia nr. 502.140/16 febr. 1951 semnată de gen.-lt. Gheorghe Pintilie (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 5, f. 47-50).
718 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 956, vol. 3, f. 375.
719 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 2, f. 235.

Corin Aurel: născut la 4 oct. 1914 în com. Jebel, jud. Timiş. În 1929 a absolvit 7 clase primare, după care s-a angajat la Atelierele C.F.R. Timişoara, la început ca ucenic, apoi s-a calificat în meseria de tâmplar. În perioada 1935-1936 a satisfăcut stagiul militar, revenind apoi ca tâmplar la Atelierele C.F.R. Timişoara. În 1939 s-a înscris în U.T.C.dR., iar în 1940 în P.C.dR., „având unele sarcini de răspundere”[720]. După 23 aug. 1944 a fost numit activist la Comitetul judeţean U.T.C. Timiş, fiind apoi avansat activist la Comitetul judeţean P.C.R. Timiş, iar ulterior activist la C.C. al P.C.R. A absolvit Şcoala Superioară de Partid „Ştefan Gheorghiu” (prima sau a doua promoţie). Ulterior a absolvit şi liceul, foarte probabil prin echivalarea unor cursuri de la şcoala de partid. În aug. 1950, după absolvirea Şcolii Superioare de Partid „Ştefan Gheorghiu”, a fost încadrat în Securitate, cu gradul de locotenent-colonel. În 1951 a semnat, alături de ministrul adjunct al M.A.I. Gheorghe Pintilie, numeroase ordine privind numirea sau revocarea din funcţie a unor ofiţeri de Securitate, fiind responsabil cu probleme de cadre şi personal. La 25 aug. 1952 a fost numit de Alexandru Drăghici, prin Decizia nr. 744, membru al Comisiei M.S.S. care se ocupa cu trimiterea în C.M. şi D.O.[721]. Se face astfel vinovat de unele dintre trimiterile în D.O. şi C.M. din perioada 1952-1953. A deţinut apoi funcţia de şef al Serviciului I (1954-1955) şi locţiitor şef direcţie (1956) la Direcţia a VI-a. A fost avansat la gradul de colonel (1956-1971). La începutul anului 1960 a fost numit în funcţia de locţiitor al şefului D.R.S. Cluj, funcţie deţinută până la 29 febr. 1968, când a fost trecut în rezervă[722]. În anul 1960 avea un salariu de 3.590 lei[723]. În mai 1971 a fost avansat la gradul de general-maior în rezervă. În iun. 1962 a aprobat raportul cu propunerea de recrutare a lui Ioan Călin pe baza de şantaj, raport în care se preciza: „Susnumitul urmează a fi recrutat pe bază de material compromiţător. (…) printr-o muncă de educaţie, [*îl*] vom putea determina de a colabora cinstit cu organele noastre, exploatându-se faptul că susnumitul a fost membru F.D.C., a fost condamnat la un an pentru omisiune de denunţ, precum şi de faptul că un copil al său este elev la şcoala profesională din Codlea”[724].

Corlea Ioan: şef al secţiunii anchete la S.J.S.P. Târnava Mică, cu gradul de sublocotenent (1948-1949). În oct. 1948 a condus ancheta împotriva preotului greco-catolic Traian Lincariu, din com. Ciufud (azi Izvoarele), acuzat că a încercat să se împotrivească unirii cu Biserica Ortodoxă[725]. În apr. 1949 a întocmit procesul verbal de anchetă pentru Simion Ordeanu şi Ioan Breazu[726].

Cosma Alexandru: născut în com. Părul, jud. Severin, fiul lui Alexandru şi Valeria. Anchetator în cadrul D.R.S.P. Sibiu, cu gradul de căpitan (1948-1951). A fost scos din

---

[720] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 1, f. 253.
[721] Comisia a fost înfiinţată în baza H.C.M. 1.554/22 aug. 1952 şi era condusă de Gheorghe Pintilie. Printre ceilalţi membri se numărau Alexandru Nicolschi şi Vladimir Mazuru (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 51, f. 93).
[722] A fost trecut în rezervă în momentul desfiinţării regiunilor, prin Ordinul preşedintelui C.S.S. nr. 1.368 din 29 febr. 1968, motivul oficial constituindu-l limita de vârstă (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 1, f. 255).
[723] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 101.
[724] A.C.N.S.A.S., fond Reţea, dosar nr. 1.216, f. 31.
[725] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 316, vol. 1, f. 3-4.
[726] Pentru numeroase mărturii privind violenţa cu care Corlea Ioan îi ancheta pe deţinuţi a se vedea *** *Noi nu am avut tinereţe…*

Securitate, cu pierderea gradului, la 20 mart. 1951[727]. În 1949 a fost adus de la Securitatea din Mediaş pentru a conduce anchetele privind persoanele din loturile Nicolae Dabija, Ionel Robu, Alexandru Maxim, Petru Mărgineanu. I-a anchetat personal pe Nicolae Dabija, Titus Onea, Augustin Raţiu, Gheorghe Opriţa, Mihai Angheluţă, Nicolae Niţescu, Alexandra Pop, Petru Mărgineanu, Titus Ceauşu, Ioan Carra, Victor Vandor, Victor Gherman, Simion Totoianu. Avea un frate, Cosma Augustin, ofiţer în cadrul D.G.S.P.[728]. Celălalt frate, Valeriu, fost şi el o perioadă funcţionar la Siguranţa Bucureşti, în 1949 avea D.O. fixat în com. Haţeg, jud. Hunedoara. La 14 sept. 1949, fiind transferat la Bucureşti, a afirmat că „dacă se schimbă actualul regim va fi deputatul judeţului Hunedoara şi peste 2 luni de zile cel mult vor veni americanii şi englezii cu avioane şi vor acoperi pământul"[729].

Cosman Gheorghe: lucrător operativ la S.J.S.P. Turda (1948-aug. 1949), apoi şef al Biroului local de Securitate Câmpeni (din aug. 1949-1950). A avut gradele de plt. major şef (1948-1949) şi sublocotenent (de la 23 aug. 1949-1950). A luat parte la lupta de la Muntele Mare. În iul.-aug. 1949 a participat la acţiunile din Munţii Apuseni desfăşurate pentru prinderea membrilor organizaţiei condusă de Diamandi Ionescu.

Costea Cornel: şef al Secţiei raionale Alba Iulia, cu gradul de căpitan şi salariul de 1.580 lei (1959-1961)[730]. Anterior deţinuse funcţia de locţiitor al şefului Secţiei a III-a („Lupta împotriva activităţii politice subversive") din cadrul D.R.S. Hunedoara, cu gradul de lt. major şi salariul de 1.550 lei (1958)[731]. În 1958 dirija 5 agenţi, pe care-i folosea în 4 acţiuni informative. Dirija agentul „Vlaicu Gheorghe", cu ajutorul căruia l-a supravegheat informativ pe Ioan Oargă (1960).

Covaci Ioan: ofiţer în cadrul Secţiei raionale Aiud (1957-1967). A deţinut funcţiile de lucrător operativ prim şi şef al Problemei II (în mai 1958 problema s-a desfiinţat), lucrător operativ prim la Problema III (mai 1958-1961) şi locţiitor al şefului secţiei raionale (1963-1964). În 1958 dirija 7 agenţi, pe care-i folosea în 2 acţiuni informative şi o acţiune de verificare. A deţinut gradele de lt. major (1958-1962) şi căpitan (1963-1967). Avea un salariul de 780 lei (1958)[732], apoi de 1.110 lei (1959-1960)[733]. În 1961 l-a urmărit pe Ioan Călin, din Mirăslău.

Crăciun Gheorghe: născut la 27 iul. 1913, com. Mintiu Gherlii, jud. Cluj, într-o familie greco-catolică. A urmat Şcoala profesională de la Atelierele C.F.R. Cluj, unde s-a calificat în meseria de cazangiu, apoi o şcoală de tehnician C.F.R.[734]. A muncit la Atelierele

---

727 Trecerea în cadrul disponibil s-a făcut prin Decizia nr. 502.140/16 febr. 1951 semnată de gen.-lt. Gheorghe Pintilie (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 5, f. 47-50).

728 În 1951 activa un maior Cosma Augustin în funcţia de locţiitor al şefului Direcţiei a VII-a, despre care apoi nu am mai găsit date, existând posibilitatea ca şi el să fi fost trecut în rezervă.

729 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 1.405, vol. 16, f. 81.

730 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 282.

731 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 351.

732 *Ibidem*, f. 147.

733 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar n. 28, f. 141.

734 Pentru unele aspecte privind biografia lui Gheorghe Crăciun a se vedea şi un interviu luat acestuia în preajma anului 2004 (Adriana Oprea, Marius Tucă, *Spovedania torţionarului de la Aiud*, în „Jurnalul Naţional", 30 ian. 2004, p. 8-11). Informaţiile pe care fostul lider al Securităţii le furnizează în interviu cu privire la activitatea sa trebuie însă privite cu maximă circumspecţie, multe dintre ele fiind minciuni crase sau fiind grav denaturate, printre care şi cele privind organizaţia condusă de maiorul Dabija. Cu

C.F.R. din Sibiu. În mart. 1945 a fost numit chestor al Poliţiei Municipiului Sibiu, apoi prim chestor la Chestura Poliţiei Municipiului Cluj (1946-1947). În această perioadă a „gestionat" greva de la Universitatea „Ferdinand I" (mai-iun. 1946), implicându-se activ în represiunea împotriva studenţilor şi profesorilor clujeni, cât şi în supravegherea ulterioară a acestora. A deţinut apoi funcţiile de şef al Inspectoratului Regional de Siguranţă Sibiu (aug. 1947-1948) şi şef al D.R.S.P. Sibiu (1948-ian. 1951). L-a recrutat personal ca informator pe col. Iancu Bocan, pe care l-a trimis la Muntele Mare pentru a descoperi organizaţia lui Dabija. A deţinut funcţia de şef al D.R.S. Craiova/Dolj (ian. 1951-1952). Locţiitor al şefului Centrului de Coordonare Constanţa din Direcţia Lagăre şi Colonii de Muncă din M.A.I. (1952-1953), fiind responsabil de munca informativă la Canal. A fost destituit din această funcţie prin Ordinul nr. 0021.031 din 17 iun. 1953 al ministrului Afacerilor Interne, general-maior Pavel Ştefan, în care se preciza că C.G. alături de şeful său, lt.-col. Cosmici Eftimie, „prin activitatea lor, au încurajat la acte anarhice pe unii comandanţi de lagăre şi colonii de muncă, nu au tras la răspundere pe aceia care nu aplică prevederile regulamentare şi nu au sesizat conducerea direcţiei asupra situaţiei din unităţile subordonate"[735]. Locţiitor al şefului D.R.S. Braşov (1954-1955), apoi şef al D.R.S. Braşov (1955-1958)[736]. În 1954 a fost numit la conducerea Grupului Operativ Făgăraş, care avea ca sarcină lichidarea grupului de rezistenţă condus de Ion Gavrilă-Ogoranu[737]. În 1958 dirija personal 4 agenţi şi a avut un salariu de 3.000 lei[738]. În timp de era locţiitor al şefului D.R.S. Braşov a îndeplinit ordinul lui Alexandru Drăghici de a măslui actele referitoare la executarea lui Ibrahim Sefit, zis „Turcul", întocmind un raport fals în care se arăta că „Turcu a vrut să fugă în timp ce era transportat spre Târnăveni"[739]. Director al Penitenciarul Aiud (1959-1964), fiind cel care a iniţiat şi condus reeducarea politică a legionarilor din acest penitenciar[740]. La 18 apr. 1961 a semnat un raport referitor la Constantin Maruşca, legionar, deţinut în Penitenciarul Aiud, care, conform unei hotărâri a Tribunalului Militar Cluj, trebuia eliberat prin computarea detenţiei. Raportul a fost foarte negativ la adresa deţinutului: „a avut o comportare recalcitrantă şi o atitudine duşmănoasă faţă de organele de partid şi de stat, în permanenţă aducând grave injurii acestora (…) fiind repartizat în fabrică

---

aceleaşi reticenţe trebuie citite şi documentele editate de Cristina Anisescu, *Compulsie la repetiţie. Colonelul de Securitate Gheorghe Crăciun*, în „Arhivele Securităţii", vol. II, Editura Nemira, Bucureşti, 2006, p. 386-429.

735 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 198, vol. 5, f. 366.

736 Activitatea acestuia în fruntea D.R.S. Braşov a fost elogiată de col. Stoica Nicolae, şeful Direcţiei a IV-a, la Conferinţa M.A.I. din 16-18 sept. 1958: „La «Bela Brainer» un grup de naţionalişti maghiari duc activitate legionară. Este vădită activitatea lor de diversiune, dar nu văd acest lucru nici tov. Mihaly şi nici şeful de serviciu. De-abia noi am discutat cu tov. Crăciun atunci – şi ce e drept a dat dovadă de multă operativitate – elementele au fost arestate imediat" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 105, f. 50).

737 Pentru detalii privind activitatea sa în această funcţie a se vedea Ion Gavrilă-Ogoranu, *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc*, vol. IV, Editura Mesagerul de Făgăraş, Făgăraş, 2004.

738 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 2, nenumerotat.

739 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 161-162.

740 Informaţia prezentată în Doina Jela, *Lexiconul negru. Unelte ale represiunii comuniste*, Editura Humanitas, Bucureşti, 2001, conform căreia Gheorghe Crăciun l-a împuşcat în Penitenciarul Aiud pe fratele lui Nicolae Mărgineanu şi pe alţi şase ţărani este eronată, deoarece aceştia au fost executaţi de Securitatea din Cluj la 5 aprilie 1950.

pentru munci, a căutat să instige deţinuţii să nu lucreze pentru «regim» (…) faţă de munca cultural-educativă a avut o atitudine net duşmănoasă, în special atunci când a fost solicitat să scrie la gazeta de perete (…) a dus o intensă activitate de educare legionară a celor din grup, prin difuzarea de poezii, precepte etc. (…) faţă de conferinţele, recenziile şi filmele prezentate deţinuţilor a avut de asemenea o atitudine duşmănoasă". În final, după ce preciza că „este un element periculos şi capabil de orice acţiune", a făcut propunerea de „a fi pus în libertate prin fixarea L.M.". Propunerea lui Crăciun a fost aprobată, prin ordinul 10.088 din apr. 1961, Alexandru Drăghici fixându-i D.O. pe 72 de luni lui Constantin Maruşca[741]. După amnistierea deţinuţilor politici a fost numit locţiitor al şefului Direcţiei a III-a (1965-1967). Prin Ordinul nr. 3.824 din 1 oct. 1967 al preşedintelui C.S.S. a fost numit locţiitor al şefului Direcţiei I, cu o retribuţie de 3.950 lei[742]. A fost trecut în rezervă în anul 1968. Încadrat în Securitate cu gradul de locotenent-colonel, cu toată prolifica sa activitate, nu a fost avansat decât la gradul de colonel (1955-1968).

Crăciunescu Miron: locţiitor al comandantului pentru pază şi regim la Formaţiunea 0627 Baia Sprie, cu gradul de lt. major (dec. 1955). A întocmit un referat de anchetă privind „abaterile" lui Iosif Ţălnaru, propunând trimiterea lui în justiţie.

Cristea Mihai: şef al Grupei de Miliţie Teiuş, cu gradul de lt. major (1962-1966). Dirija informatorul „Roşu Ioan". I-a urmărit informativ pe Petru Florea (1965), Nicolae Câmpean (1963-1966) şi Gligor Crişan (1962-1966).

Cristian Mircea: născut în 1941, a absolvit Facultatea de Drept şi Şcoala de Securitate de 3 ani. Încadrat în Securitate în 1964, cu gradul de locotenent (1964-1968), a fost avansat lt. major (1974), căpitan (1974-1975) şi maior (1986). A îndeplinit funcţia de ofiţer la Biroul „C" la Secţia raională Alba (1964-1965). Ulterior a fost transferat ca ofiţer operativ la D.R.S. Hunedoara, unde lucra în mediul rural, activând apoi la I.S.J./I.J. Hunedoara (din febr. 1968-1986). A propus luarea în evidenţă a lui Petru Florea, Valeria Vandor, Ioan Popa şi Simion Bulbucan (1964-1965).

Cuteanu Gheorghe: la scurt timp după instaurarea regimului comunist a fost numit şef al Chesturii de Poliţie Alba (apr. 1945-1946). După înfiinţarea Securităţii, a deţinut funcţiile de locţiitor al şefului D.R.S.P. Cluj (1948-1950), şef al D.R.S. Vâlcea (1951-1952), şef al D.R.S. Piteşti (1955-1956), apoi locţiitor pentru spate al şefului D.R.S. Piteşti (1958-1960). De la 1 sept. 1948 a îndeplinit şi funcţia de gestionar al D.R.S.P. Cluj. Încadrat în Securitate cu gradul de lt.-col. (1948-1956), a fost avansat colonel (1958-1960). În 1958 dirija 2 agenţi, pe care-i folosea în 2 acţiuni informative, şi avea un salariu de 2.600 lei[743]. În 1960 avea un salariu de 2.630 lei. În 1968 era pensionar şi domicilia în Cluj. În 1950 a acoperit crima comisă de lt. Irimieş Pavel şi slt. Mărgineanu Vasile, care la 21 iul. 1950 l-au executat pe Alexandru Grindeanu pe Dealul Sărmaşului, susţinând raportul fals al acestora conform căruia cel ucis ar fi fugit de sub escortă[744].

Dăian Nicolae: născut în com. Daia Română, jud. Alba, zis „a lui Bostanu"[745]. anchetator la Serviciul judeţean de Siguranţă Alba Iulia (1948), anchetator la S.J.S.P. Alba

---

741 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 58, vol. 2, f. 225-229.
742 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.386, dosar nr. 18, nenumerotat.
743 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 2, nenumerotat.
744 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 2, f. 523-525.
745 Conform mărturiei lui Ionel Călin în *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 202.

(1948-dec. 1949), apoi şef al Biroului Anchete la S.J.S.P. Alba (din dec. 1949-1950). Ulterior a fost anchetator în cadrul D.R.S. Hunedoara (1955). A avut gradele de plt. major (1948-1950), sublocotenent (1950), locotenent (din 23 aug. 1950) şi lt. major (1955). A participat la anchetarea persoanelor din grupul Dabija, atât la Alba Iulia, cât şi la Sibiu, unde a fost detaşat temporar. I-a anchetat pe Alexandru Maxim, Titus Onea, Dumitru Măgureanu, Vasile Toma, Ştefan Puşcaş, Ioan Puşcaş ş.a.[746]. La 18 aug. 1950 a încheiat cercetările privind lotul preotului Iacob Târziu (persoanele de sprijin ale organizaţiei lui Cornel Deac)[747]. În iulie 1948 a participat la ancheta Corpului Răzleţilor din Alba Iulia (lotul Bozdog Aurel)[748]. În 1955 a participat la anchetarea lotului de foşti poliţişti şi inspectori de Siguranţă din jud. Alba[749].

Deoancă Petru: şef al Postului de Miliţie Mihalţ (1982), apoi miliţian în oraşul Aiud (1984-1986). A deţinut gradele de srg. major (1982-1984) şi plutonier (1986). I-a urmărit pe Virgil Cerghidean (1982) şi Traian Câmpeanu (1984-1986).

Doboş: ofiţer la I.J. Alba, cu gradul de locotenent (1988). Răspundea de problema „greco-catolici". L-a urmărit pe preotul Iacob Târziu (1988).

Dogaru Ilie: locţiitor al comandantului pentru pază şi regim la Penitenciarul Aiud, cu gradul de lt. major (1954-1955). Anterior deţinuse funcţia de director al Penitenciarului Sibiu (până la 10 iul. 1952), cu gradul de sublocotenent[750]. La 5 dec. 1955 a trimis un raport către Direcţia Penitenciare, Lagăre şi Colonii, referitor la Ioan Carra, în care arăta faptul că „nu suntem de acord să beneficieze de scrisoare, pachet şi vorbitor deoarece nu are o comportare bună la locul de muncă şi nu îndeplineşte norma"[751].

Domşa Gavril: locţiitor al şefului Serviciului raional Arad (1962-1964). După desfiinţarea regiunilor a activat ca ofiţer în cadrul Serviciului II din I.S.J. Arad (din 1968). A avut gradele de căpitan (1962-1963) şi maior (1964-1966). L-a supravegheat informativ pe maiorul Ioan Opreanu (1964).

Drăgan David: şef al Postului de Miliţie Mirăslău, cu gradul de plutonier (1961-1962). L-a urmărit informativ pe Ioan Călin, apoi a propus recrutarea lui prin şantaj, propunere aprobată şi transpusă în practică. Ca elemente de presiune s-a folosit de trecutul acestuia (fost legionar şi fost condamnat), „precum şi de faptul că un copil al său este elev la şcoala profesională din Codlea"[752].

Drăgoi Dorel: ofiţer la Serviciul I din cadrul I.J. Alba, cu gradul de locotenent (1979-1983). În mart. 1979 a propus scoaterea de sub urmărirea informativă cu prioritate a lui Traian Câmpeanu, dar a continuat să-l supravegheze până în 1983. În febr. 1981 a propus începerea urmăririi fiului lui Traian Câmpeanu, la problema „descendenţi de foşti condamnaţi" (această categorie de persoane era considerată aprioric de Securitate ca fiind ostilă regimului). L-a supravegheat informativ pe Ioan Oargă (1979).

---

746 Pentru numeroase mărturii privind violenţa cu care Dăian Nicolae îi ancheta pe deţinuţi a se vedea *** *Noi nu am avut tinereţe…*

747 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 31, vol. 36, f. 2-9.

748 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 925, vol. 1, f. 20 passim.

749 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 920, vol. 1, f. 74.

750 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 8.859, vol. 10, f. 234.

751 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 17, f. 9.

752 A.C.N.S.A.S., fond Reţea, dosar nr. 1216, f. 31.

Drincal Mihai: gardian la Colonia de Muncă Baia Sprie, cu gradul de srg. major (1956). La 14 apr. 1956 a întocmit un raport referitor la Avram Ihuţ, în urma căruia acesta a fost pedepsit cu 7 zile izolare.

Dudaş Aurel: născut în anul 1925. A fost încadrat în Securitate în anul 1950, iar în 1968 avea o vechime de 15 ani în „munca informativ-operativă". A absolvit liceul, Şcoala de Securitate de 1 an şi cursul de perfecţionare pe linie de Securitate de 1 an. Şef al Biroului 2 din Serviciul I la I.S.J./I.J. Alba (din 1968-1978). Anterior a fost subofiţer şi ofiţer în cadrul D.R.S. Hunedoara (1951-1965), deţinând următoarele funcţii: lucrător operativ prim la Problema 3 („Culte-secte") din cadrul Secţiei a III-a, cu un salariu de 940 lei (până la 1 mai 1958)[753], locţiitor al şefului Secţiei raionale Haţeg, cu o retribuţie de 1.460 lei (1959-1960)[754] şi şef al Secţiei raionale Haţeg (1965). În 1958 dirija 2 agenţi, pe care-i folosea în 2 acţiuni informative. Încadrat în Securitate cu gradul de sergent, a fost avansat sublocotenent (din 1 oct. 1951)[755], iar ulterior lt. major (1957-1959), căpitan (1959-1960), maior (1965-1969) şi lt.-col. (1970-1978). Prin Ordinul nr. 01.938 din 1 nov. 1971 al preşedintelui C.S.S. a fost pedepsit cu retrogradarea pe timp de 3 luni la un nivel inferior de soldă, de la 2.030 lei la 1.750 lei, pentru „neexecutare întocmai şi la timp a unor ordine, lipsă de exigenţă faţă de propria activitate şi slabul control asupra activităţii subordonaţilor"[756]. În perioada 1972-1973 a ordonat luarea următoarelor măsuri pentru urmărirea lui Nicolae Haţegan: filaj, interceptarea corespondenţei şi introducerea mijloacelor de ascultare (T.O.) în locuinţă (de tip D.E.S. – şipcă). De asemenea, deseori l-a contactat personal în public pe Haţegan, pentru a-l compromite şi izola în cadrul cercului de cunoştinţe, operaţiune care a avut efectul scontat[757]. În apr. 1975 a propus urmărirea informativă cu prioritate a lui Traian Câmpeanu, pe care l-a supravegheat până în 1978. L-a urmărit pe Gligor Crişan (1975). În 1957 a anchetat mai mulţi foşti credincioşi greco-catolici din com. Mihalţ care participaseră la o slujbă greco-catolică clandestină ţinută de preotul Iosif Bal[758].

Dulgheru (Dulbergher) Mişu: născut la 4 dec. 1917 în Tecuci, de naţionalitate evreiască. A absolvit 3 clase secundare şi două clase comerciale, angajându-se apoi ca funcţionar. În perioada 1940-1941 a lucrat ca funcţionar la reprezentanţa comercială sovietică, motiv pentru care în timpul războiului a fost internat în lagăr. Aici a devenit simpatizant al P.C.R., înscriindu-se în partid imediat după 23 aug. 1944. La 15 martie 1945 a fost repartizat la Corpul Detectivilor. A fost ulterior avansat de la gradul de comisar la cel de inspector şi apoi de inspector general. În 1947 a fost numit membru în Comisia de Repatrieri în Germania. După înfiinţarea Securităţii a deţinut funcţia de şef al Direcţiei Anchete, având gradul de colonel (30 aug. 1948-1 nov. 1952). Pe linie de partid, a absolvit Universitatea serală de marxism-leninism de doi ani la M.F.A. A fost arestat la 16 oct. 1952, „pentru

[753] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 351.
[754] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 289.
[755] A fost înaintat la gradul de sublocotenent direct de la cel de sergent prin Decizia nr. 996 din 26 sept. 1951, semnată de gen.-mr. Alexandru Nicolschi, ministru adjunct al M.A.I. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 2, nenumerotat).
[756] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7395, dosar nr. 13, f. 90-91.
[757] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5423, vol. 2, f. 10.
[758] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 963, vol. 1, f. 192.

activitate duşmănoasă desfăşurată în cadrul organelor Securităţii Statului”[759] şi anchetat până în anul 1955, ancheta fiind condusă de col. Butyka Francisc. La 1 apr. 1955 a fost exclus din P.M.R. În febr. 1955 a fost trimis în judecată de către M.A.I., sub acuzaţia de a fi „duşman al poporului”. Tribunalul Suprem a constatat că nu există probe pentru această învinuire, dar l-a condamnat pentru „neglijenţă în serviciu” la 2 ani şi 3 luni închisoare (exact perioada în care fusese anchetat) şi l-a pus în libertate. Ulterior această condamnare a fost amnistiată[760]. Prin Ordinul nr. 2.385 din 5 mai 1955 a fost scos din M.A.I., cu gradul de soldat, începând cu data de 1 nov. 1952[761]. În mart. 1959, Comisia Controlului de Partid a C.C. al P.M.R. a propus anularea excluderii sale din partid, reîncadrarea în P.M.R. cu stagiul din 1945 şi sancţionarea cu vot de blam[762]. A transmis numeroase ordine şi instrucţiuni către D.R.S.P. Sibiu şi D.R.S.P. Cluj referitoare la desfăşurarea anchetei asupra membrilor grupului Dabija. A ordonat supravegherea informativă a generalului Dumitru Petrescu, ca şi a ostaticilor luaţi pentru prinderea fraţilor Macavei şi eliberaţi în iul. 1949. A ordonat arestarea persoanelor care i-au sprijinit pe fraţii Macavei. A făcut parte din colectivul format pentru pregătirea unui proces al liderilor organizaţiilor de rezistenţă din munţi, el având sarcina de a conduce ancheta (mai 1949). În perioada 1950-1952 a condus ancheta în cazul Lucreţiu Pătrăşcanu. A fost şef al grupei de anchetă în procesul „sabotorilor de la Canal”, calitate în care a făcut mai multe abuzuri, evidenţiate în timpul Plenarei din apr. 1968[763]. În 1959 era responsabil cu investiţiile la Fabrica Metalo-Globus şi la Fabrica de Foarfece şi Bricege, iar în 1968 lucra la I.C.A.B. „în calitate de conducător al unei gospodării de canalizare”. În 1984 a emigrat în Israel[764].

Dumitrescu Mircea: ofiţer la Secţia raională Aiud (1963-1964). Încadrat în Securitate în anul 1958, cu gradul de locotenent. A fost trecut în rezervă în 1967. L-a supravegheat informativ pe preotul Iacob Târziu (1963). La 8 mai 1971 a fost avansat la gradul de lt. major, prin Ordinul nr. 01.351 al preşedintelui C.S.S., pentru că „în prezent ajută cu rezultate bune organele de Securitate”[765].

Dumitrescu Nicolae: născut la 19 mart. 1911 în Bucureşti. Fost muncitor la Atelierele C.F.R. Griviţa. După 6 mart. 1945 a fost angajat în Corpul Detectivilor, unde a avansat până la funcţia de comisar ajutor. Anchetator la Direcţia Generală a Siguranţei, Brigada Mobilă, cu gradul de comisar şef (1947-1948), apoi ofiţer în cadrul Direcţiei Anchete (1948-1967). A deţinut funcţiile de şef al Biroului 2 din Serviciul II (1949-1950), adjunct al şefului Serviciului III (1950) şi şef al Serviciului V (1951-mai 1953). A deţinut apoi funcţia de

---

759 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 194, f. 306.
760 F. Dobre (coord.), *Securitatea 1948-1967…*, p. 185.
761 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 61.
762 Pentru detalii referitoare la abaterile lui Mişu Dulgheru şi pentru alte date biografice a se vedea *Referatul de cercetare* întocmit de Comisia Controlului de Partid la 5 mart. 1959, document editat în F. Dobre (coord.), *Securitatea 1948-1967…*, p. 181-187.
763 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 61-64.
764 Andrea Dobes, *Aspecte privind începutul acţiunii de „reeducare” în Penitenciarul Suceava (1948-1949)*, în *** *Experimentul Piteşti. Grupuri înarmate de luptă împotriva bolşevizării României*, Fundaţia Culturală Memoria Filiala Argeş, Piteşti, 2005, p. 110-111.
765 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat.

şef al Procuraturii Militare a M.A.I. (mai 1953-1 dec. 1955)[766]. A revenit apoi în Securitate, deţinând funcţia de şef al Serviciului III la Direcţia a VI-a (1 dec. 1955-1956). Ulterior a fost şef al Serviciului I (1958-1966) şi şef al Serviciului II (1966-1967) în cadrul Direcţiei Cercetări Penale. A avut gradele de căpitan (1948-1949), maior (1950-1953), lt.-col. (1954-1959) şi colonel (1959-1968). În 1968 era ofiţer în rezervă, cu gradul de colonel. Era cunoscut ca un alcoolic notoriu, iar în ultimii ani ai vieţii a fost vânzător la un chioşc de răcoritoare din Bucureşti[767]. În oct. 1948 a trimis către D.R.S.P. Cluj chestionarul de anchetă pentru interogarea lui Traian Macavei şi a cerut arestarea persoanelor care l-au sprijinit. În mart. 1950 a respins cererea D.R.S.P. Sibiu de eliberare din arest a lui Viorel Macavei, pe considerentul că „este exclus ca el să nu fi ştiut nimic despre fraţii săi şi de aceea vă rugăm să insistaţi mai mult asupra sa”. În ian.-febr. 1948 a luat parte la ancheta liderilor T.U.N.Ţ, anchetându-l printre alţii pe Cicerone Ioniţoiu[768], Mihai Tarţia etc. În apr.-mai 1948 a participat la ancheta lotului Pop-Bujoiu[769]. În dec. 1948 a condus ancheta asupra studenţilor de la Facultatea de Teologie din Bucureşti, acuzaţi de activitate legionară, printre cei anchetaţi aflându-se şi viitorul mitropolit Antonie Plămădeală[770]. În oct. 1949-febr. 1950 a transmis indicaţii concrete privind anchetarea unor membri ai organizaţiei Diamandi Ionescu[771]. În vara anului 1952 a aprobat mai multe referate privind trimiterea în U.M. a unor foşti lideri ai P.N.Ţ. şi P.N.L.[772]. La 18 dec. 1952 a fost numit membru al unei Comisii speciale care avea rolul de a verifica situaţia deţinuţilor internaţi la Canal[773]. A fost implicat în „procesul sabotorilor de la Canal”. Anchetator în cazul Pătrăşcanu, i-a interogat pe Torossian, Anton Galopenţia, Emil Calmanovici, Alexandru Ionescu, Alexandru Ştefănescu, Emanoil Rupenian.

Dumitru Vasile: ofiţer în cadrul Biroului 1 al Serviciului II din Direcţia a III-a (1956-1957). Ulterior a deţinut funcţiile de locţiitor (1958) şi şef al Biroului 2 (1961) la Serviciul I din Direcţia a III-a. A avut gradele de locotenent (1956-1957), lt. major (1958-1961) şi căpitan (1961). La 15 iun. 1961 dirija 7 agenţi şi o gazdă casă de întâlniri[774]. Dirija agentul „Paul”, cu care în 1957 îl urmărea pe Ioan Carra, deoarece obţinuse date conform cărora acesta „împreună cu alte elemente – prieteni ai lui Netea Vasile – a trecut la constituirea unei

[766] În această calitate, a fost procuror în procesul foştilor săi colegi de Securitate implicaţi în reeducarea de la Piteşti şi Gherla (lotul Sepeanu Tudor). Pentru amănunte vezi A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 1.126, vol. 1.
[767] Mihai Pelin, *Un veac de spionaj, contraspionaj şi poliţie politică*, Editura Elion, Bucureşti, 2003, p. 110-111.
[768] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 348, vol. 1, f. 80.
[769] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 34, f. 186-187.
[770] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 905, vol. 1, f. 2-11.
[771] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 39, vol. 2, f. 84.
[772] La 28 iul. 1952 a aprobat trimiterea în U.M. pe 24 luni a lui Popescu Gheorghe Ceica, fost deputat P.N.Ţ. şi vicepreşedinte al organizaţiei judeţene P.N.Ţ. Bihor (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 16, f. 131).
[773] Din comisie mai făceau parte maiorul procuror Pârvuţoiu Ilie şi lt. maj. M.A.I. Brustureanu Iosif. Comisia avea în subordine 7 subcomisii, care au lucrat în 6 lagăre de muncă, iar la 23 mai 1953 a întocmit un raport despre cele constatate (*Ibidem*, vol. 5, f. 183-202);
[774] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 129, vol. 1, f. 55.

«asociaţii a foştilor deţinuţi politici», cu scopul de a desfăşura activitate contrarevoluţionară”[775].

Durnea Petre: plt. major de Miliţie (1949). A participat la lupta din com. Muşca contra fraţilor Macavei, îndemnându-i pe cei prezenţi să tragă asupra acestora.

Duţă Iorgu: miliţian la Postul de Miliţie Bistra (1949). A fost cel care la 25 mai 1949 l-a prins pe Constantin Vodă.

Enăşescu Constantin: şeful Postului de Miliţie Întregalde, cu gradul de sergent (1951). A semnat procesul-verbal de confiscare a averii lui Sabin Vandor.

Faghi Emil: anchetator la D.R.S.P. Sibiu, cu gradul de sublocotenent (1949). L-a anchetat pe Silvestru Bolfea.

Faur Ilie: lucrător operativ prim la Problema III la Secţia raională Alba Iulia, cu un salariu de 1.110 lei (1959-1960)[776]. Fusese repartizat la D.R.S. Hunedoara la 1 nov. 1953[777], după ce absolvise Şcoala de perfecţionare a M.A.I. nr. 2. În 1958 era lucrător operativ prim la D.R.S. Hunedoara şi dirija 5 agenţi, pe care-i folosea într-o singură acţiune informativă. A avut gradele de sublocotenent (1953) şi lt. major (1958-1960). În 1967-1968 era în continuare ofiţer la Secţia raională Alba Iulia, cu gradul de căpitan, perioadă în care l-a supravegheat pe preotul Iacob Târziu.

Făgăraşi Gheorghe: subofiţer la Biroul local de Securitate Aiud, cu gradul de sergent, fiind avansat apoi plt. maj. În toamna anului 1948 l-a urmărit pe Gavrilă Mulea, întocmindu-i dosar pentru comentariile lui critice la adresa regimului. În anul 1949 a fost atacat şi rănit de fraţii Aron şi Iuliu Spaniol, care i-au luat pistolul şi legitimaţia. În anul 1951 a fost scos din Securitate pentru abateri[778].

Feraru Ion: ofiţer la Securitatea raionului Ialomiţa, cu gradul de locotenent (la mijlocul anilor ’60). Era responsabil de urmărirea persoanelor aflate cu D.O. în com. Fundata. A coordonat urmărirea lui Avram Ihuţ, trasând indicaţii şefului de post din Fundata, plt. major Chifor C.

Fiambolli T.: ofiţer în cadrul Direcţiei a V-a Anchete, cu gradul de căpitan (1949-1950). A întocmit referatele cu propunerile de înaintare în justiţie a loturilor Alexandru Maxim, Ioan Robu, Petru Mărgineanu şi Traian Macavei.

Finichi Paul: magistrat la Tribunalul Militar Cluj. Preşedinte al Tribunalului Militar al Regiunii a 3-a Militare Cluj (1956-1964). A avut gradele de lt.-col. (1956-1957) şi colonel (1958-1964). A respins marea majoritate a cererilor de recurs înaintate de condamnaţi, pe motiv că sunt neîntemeiate, cu toate că ulterior multe dintre pedepsele pronunţate au fost considerate ca fiind abuzive chiar de către justiţia comunistă. În anul 1958 a fost preşedintele completelor de judecată care i-au condamnat la moarte pe mai mulţi membri ai grupului de

---

775 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 4.986, vol. 1, f. 159-160.

776 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 282.

777 Prin Ordinul nr. 2.427/1 nov. 1953 semnat de şeful Direcţiei Cadre a M.A.I., Demeter Alexandru (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.358, dosar nr. 15, nenumerotat).

778 F. Dobre (coord.), *„Bande, bandiţi, eroi”…*, p. 323.

rezistenţă condus de Leon Şuşman (Gheorghe Şuşman, Vasile Crişan, Ilie Vlad şi Teodor Trâncă), precum şi pe Iosif Capotă şi Alexandru Dejeu[779].

Florea Filimon: lucrător operativ la Secţia raională Câmpeni, cu gradul de locotenent (1962). La 10 febr. 1962, la propunerea sa, Victor Bârzog, din Mogoş, a fost trecut în evidenţa operativă la problema „legionari".

Gălăţanu Petre: anchetator în cadrul D.R.S.P. Sibiu (aug. 1948-1950). În 1950 a fost numit şef al Biroului Administrativ din cadrul S.J.S.P. Sighişoara. Încadrat în Securitate cu gradul de srg. major (1948-1949), a fost avansat plutonier (1951). A fost scos din Securitate la 30 iun. 1951 deoarece „a comis nereguli în mânuirea banilor", în timp ce activa la S.J.S.P. Sighişoara[780]. Astfel, având o lipsă în gestiune de 24.000 lei, pe care nu a putut-o justifica, a luat banii din suma depusă de un arestat. În noiembrie 1950, în momentul în care arestatul trebuia eliberat, iar banii restituiţi, l-a ameninţat pe acesta să nu solicite suma de bani, pentru că altfel nu va mai fi eliberat, ci trimis la Canal. Totodată, cercetările au evidenţiat faptul că subofiţerul a întreţinut relaţii intime cu o arestată. A anchetat la Sibiu şi la Alba Iulia, unde a fost detaşat temporar în 1949, în timpul cercetărilor organizaţiei de rezistenţă din jud. Alba. I-a interogat pe Alexandru Maxim, Augustin Raţiu, Aurel Cerghidean, Vasile Câmpean, Victor Moraru, Maria Sava, Ioan Duca, Ioan Sima.

Geamăn Iuliu: şef al Postului de Miliţie Întregalde, cu gradul de plt. major (1978-1980). A urmărit-o informativ pe Valeria Vandor (1978-1980).

Georgescu Emil: ofiţer la Secţia raională Alba Iulia, cu gradul de căpitan (1963). La 29 mai 1963, a propus păstrarea în arhiva operativă a D.U.I.-ului privindu-l pe Nicolae Suciu, deoarece „a participat la greva de la Cluj şi în organizaţia subversivă P.N.Ţ."[781].

Gheorghiu V.: şef al Postului de Miliţie Întregalde, cu gradul de srg. major (1988-22 dec. 1989). I-a urmărit informativ pe fii lui Mihai Florinc şi pe Valeria Vandor.

Gherghin Simion: născut în anul 1939. A fost încadrat în Securitate în anul 1965. În 1968 era student în anul V la Facultatea de Drept şi absolvise Şcoala de Securitate de 3 ani. Ofiţer la I.S.J./I.J. Alba (1968-22 dec. 1989). În 1968 activa în mediul rural. În 1989 a lucrat la Biroul 2 din Serviciul I şi a deservit informativ zona Sebeş, apoi zona Întregalde. A avut gradele de locotenent (1968), lt. major (1972), ulterior maior (1989). Între anii 1982 şi 1989 i-a coordonat pe şefii de post din com. Întregalde (plt. maj. Burnete Ioan şi srg. maj. Gheorgiu V.) pentru supravegherea fiilor lui Mihai Florinc. În mart. 1989 a propus luarea din nou în supraveghere informativă a lui Simion Bulbucan, la problema „foşti condamnaţi", deşi acesta avea 84 de ani, şi l-a coordonat pe şeful de post din Benic, srg. major Todea Ioan, în urmărirea acestuia.

Giurgiu Ilie: miliţian în oraşul Aiud, cu gradul de srg. major (1979-1983). L-a supravegheat informativ pe Traian Câmpeanu.

---

779 Liliana Bocu, Victor Lungu, *Transformarea adversarului politic în delincvent de drept comun la Tribunalul Militar al Regiunii a III-a Militare Cluj*, în „Analele Sighet", nr. 8, *Anii 1949-1953: mecanismele terorii*, Fundaţia Academia Civică, Bucureşti, 1999, p. 346-348.

780 La 8 iun. 1951, gen.-lt. Gheorghe Pintilie a emis Decizia nr. 551, conform căreia „plt. Gălăţanu Petre, din D.R.S. Sibiu, se pune în disponibilitate cu pierderea gradului începând cu 30 iun. 1951, fără drept la ajutorul de asistenţă" (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 1, nenumerotat).

781 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.692, f. I.

Gligor Viorel: şef al Biroului de Siguranţă al municipiului Cluj, cu gradul de comisar şef (1946-1947), apoi şef al Biroului I Informaţii Interne din cadrul Inspectoratului Regional de Poliţie Cluj (1948). Şef al S.J.S.P. Bistriţa (din 30 aug. 1948-1950) şi şef al Serviciului raional Bistriţa (1950), apoi şef al D.R.S. Bârlad (1951-1955). A avut gradele de maior (1948-1954) şi lt.-col. (1954-1955). În mart. 1947 l-a urmărit pe Nicolae Suciu, student la Cluj, deoarece acesta era un fost participant la greva din 1946 şi avea manifestări anticomuniste. La şedinţa M.A.I. din 26-27 aug. 1955, Alexandru Drăghici l-a criticat şi l-a sancţionat cu „15 zile arest sever la garnizoană", din următoarele motive: „dezinteres faţă de munca de anchetă, pentru călcarea legilor şi odinelor M.A.I. în privinţa arestărilor"[782].

Gore Mihail: fost şef al Secţiei Anchete la D.R.S.P. Sibiu, cu gradul de sublocotenent (din 30 aug. 1948-până în apr. 1949). La 12 ian. 1949 a condus o echipă care a plecat cu un arestat pentru a descoperi un depozit de arme în pădurile de lângă Sibiu, iar acesta, profitând de neatenţia lor, a evadat[783]. Foarte probabil după acest incident a fost înlocuit din funcţie cu lt. Nistor Victor. În mai 1949 a fost numit de către cpt. Antoniu Samuel drept responsabil cu secretariatul anchetei grupului Dabija. În iul. 1949 a întocmit referate privind rezultatul cercetărilor efectuate de D.R.S.P. Sibiu asupra celor trei loturi în care a fost împărţit grupul Ştefan Popa.

Gossler Gheorghe: ofiţer din cadrul Direcţiei a V-a Anchete (1949-1950). A avut gradele de locotenent (1949) şi lt. major (1950). Implicat în ancheta efectuată la Bucureşti asupra membrilor grupului Dabija. La 6 mai 1950 a întocmit un proces-verbal de percheziţie asupra istoricului Alexandru Lapedatu, în momentul în care acesta a fost arestat pentru a fi închis la Sighet[784].

Groza Vasile: anchetator în cadrul S.J.S.P. Alba, cu gradul de plt. major şef (1949). I-a anchetat pe Traian Câmpeanu, Eugen Mărgineanu, Iacob Albu, Emil Drăgan, Liviu Drăgan, Candin Man, Emil Moraru, Dumitru Radu, Anghel Duca.

Guţilă: ofiţer în cadrul Grupei a II-a din Serviciul III de la D.R.S. Banat, cu gradul de căpitan (1966). L-a ordinul şefului său, l-a urmărit informativ pe Aurel Cerghidean.

Haţeganu Ioan: agent de Siguranţă la Inspectoratul Regional de Poliţie Alba Iulia (1945); şef al Biroului I Informaţii Interne din cadrul S.J.S.P. Hunedoara (1948-1950), apoi din cadrul Serviciului raional Deva (1950-1951). Ulterior a deţinut funcţia de şef al Secţiei raionale Sebeş (1956-până în primăvara anului 1958)[785]. În 1958 dirija 4 agenţi, pe care-i folosea în 3 acţiuni informative şi o acţiune de verificare. Încadrat în Securitate cu gradul de locotenent (1948-1950), a fost avansat lt. major (1950-1951), apoi căpitan (1956) şi maior (1958). În ian. 1949 l-a urmărit pe Gheorghe Opriţa, dispărut de la domiciliu, pentru activitatea legionară desfăşurată.

Herţa Vasile: anchetator la S.J.S.P. Turda (din 30 aug. 1948-1950), apoi şef al Biroului 5 Anchete la S.J.S.P. Turda (1950-oct. 1951). Transferat apoi la D.R.S.S. Rodna, în funcţia de şef problemă (subşef birou) la Secţia a VIII-a Anchete (din 15 oct. 1951-până la 27

---

[782] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 100, f. 80.
[783] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 921, vol. 4, f. 65-71.
[784] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 9.571, f. 20.
[785] În anul 1958 avea un salariu de 1.350 lei (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 379).

sept. 1952)[786]. A avut gradul de sublocotenent (1948-1949), apoi de locotenent (1950-1952). A anchetat majoritatea persoanelor din grupul Dabija arestate de S.J.S.P. Turda (grupul celor prinşi la Muntele Mare): Traian Mihălţan, Ioan Scridon, Gheorghe Opriţa, Augustin Raţiu, Alexandra Pop, Titus Onea, Simion Moldovan, Victor Vandor, Viorica Buţuţui, Rafila Bucea, Petru Căbulea, Alexandru Cătălina, Teodor Urs, Avram Ihuţ, Ana Ihuţ, Petru Ihuţ. În iul. 1949 a condus ancheta în lotul Ioan Gărduş, şeful organizaţiei legionare din jud. Turda[787]. În perioada sept. 1949-iul. 1950 s-a implicat activ în ancheta organizaţiei conduse de Diamandi Ionescu, anchetându-l personal pe acesta[788]. În oct. 1949 a finalizat ancheta organizaţiei Liga Ardeleană a Moţilor, condusă de Alexandru Lazăr[789]. La 1 febr. 1950 a întocmit un plan foarte detaliat pentru arestarea persoanelor din zona în care acţionase Diamandi[790]. La 16 aug. 1950 a participat la asasinarea lui Ioan Andreşel, Traian Pom şi Iosif Trifa în com. Bistra[791]. La D.R.S.S. Rodna a continuat să ancheteze persoane implicate în rezistenţa anticomunistă[792].

Huţanu Petrea (Petru): născut în anul 1934. A fost încadrat în Securitate în anul 1961. A absolvit liceul şi Şcoala de Securitate de 2 ani. Ofiţer la I.S.J. Alba, cu gradul de lt. major, activând în mediul rural (din febr. 1968). L-a dirijat pe agentul Călin Ioan, în Cicău sau Războieni, sub pseudonimul „Poştoiu Ioan” (1968).

Ianc Laurenţiu: născut la 18 sept. 1930. A deţinut funcţia de lucrător operativ prim şi şef al Problemei III la Secţia raională Câmpeni (1959-1961). Anterior deţinuse funcţia de ofiţer la Serviciul raional Sibiu (1958), apoi de lucrător operativ prim în cadrul Biroului 3 („Fugari”) din Serviciul II al D.R.S. Cluj (1958). A avut gradul de lt. major (1958-1959), apoi căpitan (1959-1961). În perioada 1 aug. 1959-1 mart. 1960 avea un salariu de 1.110 lei[793]. La

---

[786] Mutarea s-a efectuat prin Ordinul nr. 750/13 oct. 1951, semnat de lt.-col. Corin Aurel (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 6, f. 319).

[787] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 339, vol. 1, f. 2.

[788] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 710, vol. 1, f. 192.

[789] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 956, vol. 1, f. 6-18.

[790] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 10. f. 74-75.

[791] Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securităţii în documente, 1949-1989*, Editura Polirom, Iaşi, 2002, p. 223.

[792] La 9 iun. 1952 a întocmit un referat privind cercetarea lui Barcan Gheorghe, din com. Săliştea de Sus, jud. Maramureş, care în 1949 l-a ascuns pe preotul greco-catolic Kökenejdi Mihai, iar apoi, pentru a nu fi arestat, a stat şi el ascuns până la 18 oct. 1951, când s-a predat Securităţii. Ofiţerul propunea următoarele: „Întrucât Barcan Gheorghe posedă certificat medical eliberat de Comisia medicală a Spitalului de Stat din Bistriţa, care se anexează la prezentul dosar, că suferă de pleurezie bazală dreaptă şi nu este apt pentru a fi internat într-o unitate de muncă, iar pe de altă parte neputând fi trimis în faţa justiţiei cu declaraţia numitului Trifu Vasile, fost preot, care află anexată la dosar, pe motiv că acesta este într-un obiectiv principal al D.R.S.S. Baia Mare, propunem trimiterea în libertate a numitului Barcan Gheorghe şi ţinerea lui pe mai departe în supravegherea noastră”. Referatul său a ajuns la Direcţia a VIII-a, Serviciul V, unde s-a hotărât însă încadrarea acestuia într-o unitate de muncă pe 24 luni. Ţinându-se cont de faptul că era bolnav, a fost ales Penitenciarul Târgu-Ocna, de unde a fost eliberat la 4 mart. 1954 (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 1.330, f. 31-52).

[793] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 141.

30 dec. 1971, când era ofiţer în rezervă, a fost avansat la gradul de maior[794]. Dirija agentul „Busuioc Teodor”. I-a urmărit informativ pe Constanţa Bucea (1959) şi Dan Pamfil (1961).

Iancu V. Vasile: ofiţer în cadrul Biroului Special Siderurgic Hunedoara, cu gradul de sublocotenent (1952). A urmărit-o pe Silvia Roşu, care lucra în cadrul Combinatului Siderurgic Hunedoara.

Ilincuţă Marin: născut în anul 1940. A fost încadrat în Securitate în anul 1966 ca ofiţer la Secţia raională Alba Iulia, cu gradul de locotenent (1966-1968). În 1968 activa în mediul rural în cadrul I.S.J. Alba. În 1968 era student în anul V la Facultatea de Drept şi absolvise Şcoala de Securitate de 3 ani. Dirija agentul „Gicu Ionescu”. L-a supravegheat informativ pe Ioan Oargă.

Indrei Ioan: şef al Postului de Miliţie Mihalţ, cu gradul de srg. major (1982-1989). L-a urmărit pe Virgil Cerghidean (1982-1989).

Indreica Ioan: născut în anul 1925. A absolvit liceul şi cursul de 1 an de perfecţionare pe linie de Securitate. Ofiţer la I.S.J./I.J. Alba (1968-1973), activând la început în mediul rural. A fost încadrat în Securitate la 1 dec. 1951, cu gradul de sublocotenent, după ce a absolvit Şcoala nr. 7 a D.G.S.S.[795]. A deţinut funcţii la mai multe colonii de muncă pentru deţinuţi de drept comun: lucrător operativ la Formaţiunea 0871 Bicaz (1953), şef al Biroului/Grupei operativ la Formaţiunea 0880 Simeria (1953-1954) şi locţiitor al şefului Biroului „D” la Formaţiunea 0957 Dăeni (1955-1957). A îndeplinit apoi funcţiile de lucrător operativ prim la Penitenciarul Alba Iulia, cu un salariu de 780 lei (1958)[796], şi lucrător operativ prim la Biroul „K” din Penitenciarul Deva, cu o retribuţie de 1.110 lei (1959-1960)[797]. În 1958 dirija 8 agenţi, pe care-i folosea în 3 acţiuni de verificare. A avut gradele de sublocotenent (1951), locotenent (1956-1957), lt. major (1958-1960), căpitan (1968) şi maior (1971-1973). Prin Ordinul nr. 01.350 din 8 mai 1971 al preşedintelui C.S.S., a fost premiat cu suma de 1.200 lei[798]. L-a urmărit informativ pe Nicolae Haţegan (1972-1973).

Ioniţă Paul: ofiţer II la Secţia raională Câmpeni (1963-1965). A avut gradul de sublocotenent (1963), apoi de locotenent (1964-1965). A dirijat supravegherea informativă a lui Nicolae Bucea (1963-1964) şi Gheorghe Balea (1965), coordonându-l pe şeful Postului de Miliţie Bistra, plt. Coc Vasile. În apr. 1965 a trimis la C.C. al P.C.R. o scrisoare, semnată cu un nume fals, referitoare la „abaterile cpt. Moraru Moise”, şeful Secţiei raionale Câmpeni[799].

Iordache C. Ioan: ofiţer la Secţia raională Alba Iulia (1952-1953). Anterior fusese subofiţer la S.J.S.P. Hunedoara, cu gradul de plt. major (1949). Ulterior a ocupat funcţia de ofiţer în cadrul Serviciului II din I.J. Alba, cu gradul de maior (1973). Este posibil ca în 1974 să fi fost transferat la Serviciul II din cadrul I.J. Hunedoara. În 1952-1953 l-a maltratat în arest pe Nicolae Haţegan, pentru a recunoaşte apartenenţa la Liga Anticomunistă, deşi el nu a avut

---

794 Avansarea s-a făcut prin Ordinul nr. 02.090/30 dec. 1971 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 14, nenumerotat).

795 Încadrarea sa în Securitate s-a făcut prin Decizia nr. 1.178/6 dec. 1951, semnată de gen.-lt. Gheorghe Pintilie (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 3, nenumerotat).

796 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 380.

797 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 268.

798 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat.

799 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.385, dosar nr. 9, f. 9.

nici un rol în cadrul acesteia. După ce Haţegan a cedat torturilor şi a „recunoscut”, a fost condamnat la 20 ani muncă silnică[800].

Ivancisiu Leon: ofiţer la Secţia raională Alba Iulia, cu gradul de locotenent (1961-1962). L-a urmărit pe Dan Pamfil în Zlatna (1961-1962).

Jitaru Vasile: şeful Postului de Miliţie Bistra, cu gradul de plutonier (1949). După lupta de la Muntele Mare a fost trimis de Securitatea din Câmpeni, împreună cu un grup de comunişti din com. Bistra, să înmormânteze cadavrele celor ucişi şi să distrugă ultimele resturi ale cabanelor[801]. La 25 mai 1949 a participat la prinderea lui Constantin Vodă.

Kălinaş (Călinaş) Ioan: şef al Biroului local de Securitate Cugir (1948-1949), apoi şef al Biroului local de Securitate Blaj (1949). A activat apoi ca ofiţer în cadrul D.R.S.P. Sibiu (1950-1951). Încadrat în Securitate cu gradul de sublocotenent (1948-1949), a fost avansat locotenent (1950-1951). La 5 oct. 1951 a fost scos din Securitate cu pierderea gradului[802]. Decizia a fost luată după ce cercetările au evidenţiat faptul că ofiţerul „în trecut a trăit într-un mediu nesănătos, format din elemente necorespunzătoare, beţivi şi afemeiaţi, cu care a participat la diferite petreceri şi chefuri”. Din acest motiv, după încadrarea în Securitate, „a comis o serie de abateri grave”, printre care „beţii repetate” şi „legături intime cu tot felul de femei dubioase”. Cu toate că a fost prelucrat după fiecare abatere, nu şi-a schimbat comportamentul. Astfel, „cu ocazia arestării unei organizaţii subversive, a întreţinut relaţii intime cu fiica unui arestat, promiţându-i să-i facă diferite servicii”. Totodată, în notarea pe anul 1950 a fost caracterizat drept „slab”, deoarece s-a arătat „dezinteresat în munca profesională, neglijent, lipsit de spirit de răspundere, comod şi superficial în executarea lucrărilor”[803]. În febr. 1949, în timp ce se afla la Cugir, a recrutat un informator pentru prinderea lui Gheorghe Opriţa. A fost detaşat temporar anchetator la Sibiu, unde i-a interogat pe Nicolae Dabija, Traian Mihălţan, Petru Mărgineanu, Radu Ionescu, Petru Pascu, Simion Totoianu. În oct. 1949 a condus ancheta asupra lotului Vasile Toma.

Kovács Mihai (Mihail): chestor al Serviciului judeţean de Siguranţă Turda (1948), apoi şef al S.J.S.P. Turda (1948-dec. 1950). Numit şef al D.R.S. Hunedoara (ian. 1951-1952), apoi şef al D.R.S. Autonomă Maghiară (din sept. 1952-1960). A avut gradele de căpitan (1948-1949), maior (din 23 aug. 1949-1953), lt.-col. (1954-1958) şi colonel (1959-1961). În 1958 dirija personal 3 agenţi şi avea un salariu de 3.000 lei[804]. În 1960 avea un salariu de 3.950 lei. În perioada 1949-1950 a ordonat şi condus personal mai multe operaţiuni de asasinare a unor persoane din rezistenţa anticomunistă (Constantin Vodă, Nicolae Salagea, Victor Marc, Ioan Andreşel, Traian Pom, Iosif Trifa etc.)[805]. În perioada oct.-dec. 1952 a aprobat numeroase măsuri împotriva preoţilor greco-catolici nereveniţi şi clandestini din zona

---

[800] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.423, vol. 2, f. 92.
[801] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 956, vol. 4, f. 102.
[802] A fost trecut în cadrul disponibil prin Decizia nr. 910 din 31 iul. 1951, semnată de gen.-lt. Gheorghe Pintilie, decizia fiind luată în baza materialului de anchetă nr. 49.884 din 28 mart. 1951 (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 2, nenumerotat).
[803] *Ibidem*.
[804] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 2, nenumerotat.
[805] Pentru amănunte a se vedea declaraţiile acestuia din Gheorghe Iancu, Virgiliu Ţârău, *Un episod din implicare Securităţii în colectivizarea agriculturii româneşti*, în „Anuarul Institutul de Istorie din Cluj”, nr. XXXVII, 1998, p. 276-288.

Reghinului (arestări, anchete, trimiteri în justiţie etc.), aceasta fiind prima problemă de care s-a ocupat după ce a fost numit şef al D.R.S. Mureş-Autonomă Maghiară[806].

Lalescu Meilă: ofiţer la I.S.J./I.J. Timiş (1968-1986). Anterior fusese ofiţer în cadrul Biroului 6 din Serviciul III (1966-1967), apoi din Serviciul I (1968) la D.R.S. Banat. A avut gradele de lt. major (1964-1968), căpitan (1969), maior şi lt.-col. (1982-1986). L-a supravegheat informativ pe Ioan Breazu (1984-1986), datorită criticilor aduse de acesta regimului.

Latiu Maftei: şef al Postului de Miliţie Benic, cu gradul de plutonier (1961-1962). I-a urmărit pe Simion Bulbucan (1961) şi Izidor Nistor (1962).

Leoveanu Ilie: născut în anul 1939. A fost încadrat în Securitate în anul 1964. În 1968 era student în anul V la Facultatea de Drept şi absolvise Şcoala de Securitate de 3 ani. Ofiţer la Biroul 3 din Serviciul I la I.S.J./I.J. Alba (1968-1981), activând la început în mediul rural. A avut gradele de locotenent (1968), lt. major (1969-1974), căpitan şi maior (1980-1981). L-a dirijat pe Ioan Călin în Războieni, sub numele conspirativ „Petrescu Viorel” (1971-1974).

Löpprich Ştefan: locţiitor al şefului D.R.S.P. Sibiu (1948-oct. 1951). La 16 oct. 1951 a fost „mutat disciplinar” la D.R.S. Ialomiţa, în funcţia de şef al Secţiei a IV-a, motivul constituindu-l numeroasele beţii şi scandaluri pe care le făcuse la Sibiu, conducerea Securităţii considerând că ofiţerul s-a compromis faţă de locuitorii oraşului[807]. În scurt timp a fost însă avansat locţiitor al şefului D.R.S. Ialomiţa (1952). Ulterior a deţinut funcţiile de şef al Biroului 1 din Serviciul VII la D.R.S. Bucureşti, unde conducea compartimentul de filaj şi supraveghere operativă (1954), apoi şef al Secţiei a VII-a S.O. la D.R.S. Bucureşti (1955-1956) şi şef al Secţiei a VII-a la D.R.S. Piteşti (1959-1960). Încadrat în Securitate cu gradul de locotenent (1948-1949), a fost avansat lt. major (1951-1952), căpitan (1954-1956), maior (1959-1960), apoi lt.-col. (1960).

Luca Teodor: şef al Biroului raional Slobozia, cu gradul de maior (1963). Anterior deţinuse funcţia de şef al Biroului raional Zimnicea, cu gradul de sublocotenent (1950-1951). Era responsabil de urmărirea persoanelor aflate cu D.O. în com. Fundata. A coordonat urmărirea lui Avram Ihuţ, trasând indicaţii şefului de post din Fundata (1963).

Luca Vasile: ajutor al şefului Postului de Miliţie Teiuş (1971-1985, când probabil a fost pensionat). A avut gradele de srg. major (1971), plutonier (1975) şi plt. major (1985). L-a urmărit informativ pe Gligor Crişan (1975-1985).

Lungu Gh. Aurel: născut la 29 nov. 1932 în com. Valea Drăganului, jud. Cluj, într-o familie de părinţi muncitori. A absolvit o Şcoală medie tehnică minieră, calificându-se tehnician minier. În 1957 a devenit membru de partid. A fost încadrat în Securitate la 1 aug.

---

[806] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 388, vol. 2.

[807] La 15 sept. 1951, probabil în baza unor sesizări, a fost întocmit referatul de anchetă nr. 520.273, în care se preciza faptul că ofiţerul se înconjurase cu un anturaj de beţivi şi scandalagii, comiţând el însuşi numeroase scandaluri în timp ce se afla în stare de ebrietate. În referat se preciza că ofiţerul şi-a îndeplinit sarcinile, dar din cauza abaterilor nu are autoritate asupra subalternilor. Concluzia referentului era următoarea: „este un element care, ajutat îndeaproape, are perspective de a lichida cu lipsurile”. Se propunea scoaterea sa din acest mediu, „unde este deja compromis faţă de cetăţenii din localitate”. În consecinţă, prin Ordinul nr. 735/12 oct. 1951, semnat de lt.-col. Corin Aurel, a fost mutat la D.R.S. Ialomiţa (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 6, f. 303-304).

1959, fiind repartizat ofiţer în cadrul Grupului Operativ Aiud. În această calitate a fost implicat în reeducarea din Penitenciarul Aiud[808]. La 1 oct. 1964 a fost numit ofiţer I la Secţia raională Aiud (deservind informativ oraşul Ocna Mureş), iar la 1 nov. 1966 a fost avansat locţiitor al şefului Secţiei raionale Aiud. A activat ulterior ca ofiţer în cadrul Secţiei a II-a Contrainformaţii economice (1972-1977), apoi în cadrul Serviciului I (1978-1979) la I.J. Alba. A avut gradele de plutonier (din 1959), lt. major (1964-1967), căpitan (1971-1975), maior (din 1975-1979)[809] şi lt.-col. În urma unui control efectuat la Secţia raională Aiud de Corpul de Inspecţii al M.A.I. (3-5 apr. 1967) s-a descoperit faptul că în timp ce îşi desfăşura activitatea în Ocna Mureş a falsificat datele întâlnirilor cu agenţii „Popescu Ioan", „Bogdan", „Tudor Ioan" şi „Alexandrescu"[810]. Anterior ofiţerul mai fusese sancţionat, în martie 1956, pentru „lipsă de vigilenţă într-o convorbire telefonică", şi în aprilie 1965, pentru „încălcarea prevederilor Ordinului M.A.I. nr. 400"[811]. Luând în considerare şi aceste antecedente, Consiliul de onoare al ofiţerilor superiori din cadrul D.R.S. Cluj, condus de lt.-col. Dumitraşcu Nicolae, l-a judecat pe ofiţer la 1 iun. 1967 şi a propus amânarea înaintării sale la gradul următor pe timp de un an. Propunerea a fost aprobată de preşedintele C.S.S., prin Ordinul nr. 3.601 din 23 aug. 1967. În perioada 15 febr.-10 aug. 1965 l-a urmărit pe Iacob Târziu prin Mapă de verificare, sub numele „Tatu Nelu"[812]. Mapa de verificare a fost deschisă la iniţiativa sa, după ce anterior îl supraveghease în decursul anului 1964.

Malea Petru: născut la 9 apr. 1921 în com. Mintia, jud. Hunedoara, fiul lui Petru şi Maria. De profesie cazangiu. În 1968 era student la Facultatea de Istorie-Geografie. Membru P.C.R. din 1946. A fost încadrat în Siguranţă la 1 apr. 1948, în funcţia de comisar ajutor, fiind trimis de Comitetul judeţean P.C.R. Hunedoara. La înfiinţarea Securităţii a fost numit şef al Biroului I Informativ din cadrul S.J.S.P. Alba (1948-1951). Ulterior a deţinut funcţiile de ofiţer la D.R.S. Severin (1 ian. 1951-sept. 1952), şef al Serviciului III din D.R.S. Arad (sept. 1952), şef al Serviciului raional Lipova (1954-1956), şef al Serviciului raional Arad (ian. 1956), apoi locţiitor al şefului D.R.S. Banat şi preşedinte al Comisiei de eliberare a vizelor şi paşapoartelor la D.R.S. Banat (1959-febr. 1968). După desfiinţarea regiunilor a fost numit

---

[808] Activitatea sa în cadrul Penitenciarului Aiud este amintită şi de şeful Grupului Operativ Aiud, col. Crăciun Gheorghe: „În decursul anilor a crescut aşa de mult prestigiul lucrătorilor noştri, încât comandanţi legionari ca Mircea Nicolau, Nistor Chioreanu, sunt fericiţi că se bucură de atenţia plutonierilor Rădulescu Nicolae, Lungu Aurel, Suărăşan Alexandru, Ciumacenco Ioan, Blăjuţ Mihai şi alţii" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 3.463, f. 36).

[809] A absolvit examenele pentru gradul de maior la 23 iun. 1975 (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.402, dosar nr. 1, f. 91).

[810] Într-o *Notă-raport* întocmită în iun. 1967 de şeful Secţiei cadre din D.R.S. Cluj, mr. Mărginean Gavril, şi aprobată de şeful Direcţiei Cadre a M.A.I., col. Pateşan Ioan, se menţiona faptul că „în timp ce a deservit informativ oraşul Ocna Mureş ca ofiţer I a recurs la metode străine muncii de Securitate, falsificând datele întâlnirilor de pe materialele obţinute de la un număr de patru agenţi, trecând alte date, cu câte 30 la 60 zile înaintea datei reale. Nu a avut curajul să raporteze abaterile comise de el, acesta descoperindu-se în urma controlului efectuat de corpul de inspecţii al ministerului" (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.386, dosar nr. 16, nenumerotat).

[811] *Ibidem*.

[812] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 4.677, vol. 1, f. 24-29.

inspector şef al I.S.J. Caraş-Severin (din 18 febr. 1968-1972)[813]. Încadrat în Securitate cu gradul de sublocotenent (1948-1949), a fost avansat lt. major (1950-1952), căpitan (1956), maior (1958-1960), lt.-col. (de la 23 aug. 1960-1969) şi colonel (1971-1972). În perioada 1959-1960 avea un salariu de 3.590 lei[814]. Într-un *Referat privind abaterile săvârşite de unele cadre din fosta Direcţie regională de securitate Banat*, întocmit de C.S.S. la 8 iun. 1968, erau menţionate mai multe abuzuri comise de ofiţer în timp ce era locţiitor al şefului respectivei direcţii. Astfel, se precizau următoarele: a făcut diverse transporturi „fără plată, cu mijloace auto luate în mod abuziv de la diferite întreprinderi"; a schimbat mai multe garnituri de mobilă fără a achita diferenţa de preţ; „în decembrie 1967 şi-a confecţionat o haină – imitaţie de piele – la o cooperativă, pentru care a achitat numai suma de 101 lei, în loc de 844 lei, cât trebuia să plătească"; „a folosit unii ofiţeri din subordine pentru a-i rezolva, atât în orele de program, cât şi în timpul lor liber, diverse probleme personale"; a folosit un subofiţer din subordine, cpt. Kristof Ladislau, care răspundea de problema învăţământ, „pentru influenţarea unor cadre didactice de la Facultatea de Electronică, atât pentru a asigura reuşita fiului său la examenul de admitere, cât şi la promovarea examenelor din anii de învăţământ 1965/66 şi 1966/67"[815]. Prin Ordinul nr. 01.350 din 8 mai 1971 al preşedintelui C.S.S., a fost premiat cu suma de 2.500 lei[816], iar prin Ordinul nr. 02.008/1 dec. 1971 i-a fost suspendată indemnizaţia de conducere pe luna dec. 1971[817]. În febr. 1972 raporta că avea trei informatori în legătură personală, lucra personal o acţiune informativă, iar alte trei D.U.I.-uri le avea în „control nemijlocit"[818]. Activitatea sa contra organizaţiilor de rezistenţă a fost apreciată într-un raport al I.S.J. Alba din anul 1968, precizându-se faptul că în calitate de şef al Biroului I la S.J.S.P. Alba: „a condus munca informativă în vederea depistării bandelor şi organizaţiilor contrarevoluţionare ce activau în judeţ. A participat personal la unele acţiuni de luptă împotriva acestor bande, dând dovadă de spirit de sacrificiu, devotament şi dragoste faţă de munca de Securitate, curaj şi pricepere. În acţiunile din Munţii Apuseni, a luptat cu arma în mână pentru depistarea bandelor, reuşind să curme astfel activitatea unora dintre ele"[819]. De asemenea, într-o *Notă* din 5 iul. 1968 a I.S.J. Caraş-Severin se preciza faptul că „a participat direct la acţiunile de prindere şi lichidare a unor bande de fugari, astfel: în anul 1949 a făcut mai multe combinaţii şi a obţinut materiale informative despre bandele de fugari din satele Mesentea şi Întregalde, judeţul Alba, din care făceau parte fraţii Macavei, participând direct la

---

813 A fost numit în această funcţie prin Ordinul nr. 1.536 din 18 febr. 1968 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 3, f. 116).
814 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 498.
815 F. Dobre (coord.), *Securitatea 1968-1989…*, p. 310.
816 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat.
817 Ordinul preciza că decizia a fost luată „pentru lipsurile manifestate în organizarea muncii şi în urmărirea executării de către subordonaţi a ordinelor date, deficienţele manifestate în stilul de muncă, tărăgănarea soluţionării unor semnalări referitoare la abaterile săvârşite de către unele cadre şi lipsă de obiectivitate şi exigenţă în aprecierea unor ofiţeri din subordine, constatate cu ocazia inspecţiei efectuate la I.S.J. Caraş-Severin" (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 14, f. 32).
818 Conform Raportului nr. 002.781/29 febr. 1972 trimis de col. Malea către Cancelaria C.S.S., privind activitatea I.S.J. Caraş-Severin pe luna februarie 1972 (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 2.199, f. 1).
819 Raportul a fost întocmit de şeful I.S.J. Alba, lt.-col. Târnoveanu Ioan, la 9 iul. 1968. Pentru amănunte a se vedea fişa lui Cleju Ioan în F. Dobre (coord.), *„Bande, bandiţi şi eroi"…*, p. 321.

prinderea a două elemente din acest grup de fugari, are au fost lichidate deoarece au refuzat să se predea. A desfăşurat muncă informativă şi a obţinut informaţii ce au fost exploatate despre banda de fugari Dabija (…) A dus muncă informativă pentru descoperirea bandei de fugari denumită «Fraţii Spaniol», din Aiud, acţionând direct la operaţiunea de arestare a acestora”[820]. A participat la acţiuni pentru descoperirea grupurilor Pitic-Albu, Mitu, „Garda Albă", „Îngerul Alb", Mihuţ Adrian[821].

Manu Aurel: şef al Biroului 3 din cadrul Serviciului III din Direcţiei a V-a Anchete, cu gradul de sublocotenent (1949). L-a anchetat la Bucureşti pe Alexandru Maxim şi a întocmit un referat privind întreaga activitate a acestuia. În nov. 1949 a anchetat persoane din conducerea P.S.D.I.[822].

Marcu Alimpe: supraveghetor la Secţia a II-a la Penitenciarul Aiud, cu gradul de sergent (1956). La 7 iun. 1956, la propunerea sa, Ioan Oargă a fost pedepsit cu „7 zile izolare cu regim sever", pentru că „a făcut gălăgie mare”[823].

Mareş Ştefan: ofiţer la Secţia raională Alba Iulia (1961-1964). Anterior deţinuse funcţia de lucrător operativ la D.R.S. Hunedoara (1958). În 1958 dirija 3 agenţi, pe care-i folosea în 2 acţiuni informative. A avut gradele de locotenent (1958-1961) şi lt. major (1964). Dirija agentul „Vanea Gheorghe", cu ajutorul căruia l-a supravegheat informativ pe Ioan Oargă (1964).

Marian Ioan: născut în anul 1941. A absolvit Şcoala de Securitate nr. 1 (1964-1967), iar în 1971 era student în anul V la Facultatea de Drept. A fost încadrat în Securitate la 1 aug. 1967[824]. Ofiţer la Secţia raională Alba Iulia (1 aug. 1967-febr. 1968) şi apoi la I.S.J./I.J. Alba (febr. 1968-1987), activând la început în mediul rural. În 1971 avea funcţia de inspector la Serviciul I, iar ulterior a activat în cadrul Serviciului II Contrainformaţii Economice (1973-1987), fiind responsabil o perioadă cu obiectivul Întreprinderea Metalurgică Aiud (1973-1977). A avut gradele de locotenent (1967-1971), lt. major (din 23 aug. 1971[825]-1973), căpitan (1975-1978) şi maior (1985-1987). I-a urmărit pe Nicolae Haţegan (1973) şi Traian Câmpeanu (1975-1977).

Mateescu Emil: ofiţer din Direcţia Anchete (1949-1953). A activat în cadrul Serviciului II (1949-1952), apoi în cadrul Biroului 1 din Serviciul V (1953). A avut gradele de locotenent (1949) şi lt. major (1951-1953). L-a anchetat la Bucureşti pe Ioan Scridon şi a întocmit un referat privind întreaga sa activitate.

Mateescu Nicolae: locţiitor al şefului Serviciului „C", cu gradul de lt.-col. (din 1957). Anterior fusese şef al Serviciului „C", fiind însă înlocuit de col. Nedelcu Mihail. La 20 iul. 1957 a întocmit un referat privindu-l pe Dumitru Măgureanu, în care propunea ca acesta să nu

---

820 *Ibidem*, p. 356.

821 Pentru informaţii detaliate a se vedea *Ibidem*, p. 357. De altfel, în *Notă* se precizează faptul că ofiţerul „în nenumărate ocazii a participat la descinderi şi acţiuni operative pentru depistarea unor bande de fugari şi organizaţii subversive contrarevoluţionare".

822 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 195, vol. 2, f. 137.

823 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 16, f. 79.

824 Repartizat la D.R.S. Hunedoara prin Ordinul nr. 3.641/1 aug. 1967 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.386, dosar nr. 16, nenumerotat).

825 A fost avansat în grad prin Ordinul nr. 01.640/23 aug. 1971 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat).

beneficieze de reducerea pedepsei în raport cu zilele de muncă (conform D.L. 72/1950), deoarece „nu a dovedit completă reeducare în timpul detenţiei”.

Mathe Emerich: în mart. 1945 a fost numit şef al Biroului Siguranţă al Municipiului Sibiu (1945-1946), apoi şef al Serviciului judeţean de Siguranţă Blaj (1948), şef al S.J.S.P. Târnava Mică (1948)[826] şi şef al Secţiei I la D.R.S.P. Sibiu (1948-1950). Ulterior a deţinut funcţiile de şef al Serviciului I, şef al Serviciului V şi şef al Serviciului III la D.R.S. Botoşani (1951-1952), iar după desfiinţarea regiunii Botoşani a fost numit şef al Serviciului III şi locţiitor al şefului D.R.S. Iaşi (din sept. 1952-1953). Încadrat în Securitate cu gradul de locotenent (1948-1949), a fost avansat lt. major (1950-1953). La Blaj a fost implicat în acţiunile de urmărire a preoţilor greco-catolici[827]. La şedinţa M.A.I. din 11 febr. 1953 a fost criticat de şeful său, col. N.V. Pandelea, pentru faptul că prezenta situaţia „în roz”, dezinformându-l[828].

Mărdărescu Virgil: şef al Biroului I Informaţii interne din cadrul Inspectoratului Regional de Poliţie Cluj, cu gradul de comisar şef (1948). În primăvara anului 1948 a condus ancheta privind studenţii legionari din Cluj[829]. A propus urmărirea pe ţară, pentru activitate legionară, a lui Ştefan Popa, Titus Onea, Cornel Pop etc.

Mihăilă: miliţian în oraşul Aiud, cu gradul de srg. major (1986-1989). L-a urmărit pe Traian Câmpeanu (1986-1989).

Mitrici Teodor: ofiţer de la Securitatea din Petroşani, cu gradul de sublocotenent (1948-1949). Ulterior a activat ca ofiţer la Secţia T.F. Simeria, cu gradul de lt. major (1954). În timpul anchetelor asupra grupului Dabija a fost detaşat temporar la Sibiu, unde i-a interogat pe Ioan Scridon, Nicolae şi Constanţa Bucea, Iuliu Breazu.

Mladin Ioan: ofiţer la Circumscripţia de Miliţie Zlatna, cu gradul de lt. major (1961-1963). L-a urmărit pe Dan Pamfil, care muncea la un şantier de construcţii din oraş (1961-1963).

Mohoreanu Ioan: chestor al Poliţiei de Reşedinţă Deva (1946-1948), apoi şef al S.J.S.P. Hunedoara, cu gradul de maior (1948-1949). În ian. 1949 l-a urmărit pe Gheorghe Opriţa, dispărut de la domiciliu, pentru activitatea legionară desfăşurată.

Moldovan Ioan: anchetator în cadrul Serviciului judeţean de Siguranţă Alba Iulia, cu gradul de comisar ajutor (1948), apoi anchetator în cadrul S.J.S.P. Alba (1948-1949). Ulterior a activat ca ofiţer la D.R.S. Mureş-Autonomă Maghiară, în funcţiile de şef al Secretariatului direcţiei (1951), locţiitor al şefului direcţiei (1951-1952), apoi locţiitor al şefului Secţiei raionale Reghin (1958). A avut gradele de sublocotenent (1949), lt. major (1951-1952), căpitan şi maior (1958). În 1958 dirija 3 agenţi şi avea un salariu de 1.460 lei[830]. La 2 febr. 1949, în timp ce încerca, alături de plt. major Staicu Ioan, să-l aresteze pe Ştefan Popa la Teiuş, a fost rănit de către acesta. A fost detaşat temporar la Sibiu, unde i-a anchetat pe Mihai Angheluţă, Nicolae Niţescu, Alexandru Cătălina.

Molnar Alexandru: ofiţer la Secţia raională Câmpeni (1954). Ulterior a deţinut funcţia de şef al Grupei III la Secţia raională Sebeş (1956). În fost încadrat în Securitate, la

---

[826] Pentru alte detalii privind activitatea lui Mathe Emerich la Blaj a se vedea *** *Noi nu am avut tinereţe…*

[827] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 806, vol. 1-5 passim.

[828] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 97, f. 115.

[829] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 58, vol. 1, f. 114.

[830] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 2, nenumerotat.

D.R.S. Cluj, la 10 aug. 1951, cu gradul de plutonier[831]. A fost avansat apoi la gradele de locotenent (1954) şi căpitan (1956). În dec. 1954 l-a luat în evidenţă la categoria activi pe Alexandru Cătălina. Un locotenent Molnar Alexandru activa în anul 1951 la Secţia raională Petroşani, dar foarte probabil este vorba de o altă persoană.

Moraru Moise: născut la 16 iun. 1933 în com. Sohodol, jud. Alba. A absolvit 9 clase de liceu şi Şcoala de Securitate de 1 an. Încadrat în Securitate la 25 apr. 1953. Membru de partid din anul 1955. A deţinut funcţia de şef al Secţiei raionale Câmpeni (1963-30 iun. 1966), fiind apoi retrogradat ofiţer în cadrul aceleiaşi secţii (1966-febr. 1968). După desfiinţarea raioanelor a activat ca ofiţer în cadrul Grupei de securitate Câmpeni din I.S.J. Alba (din febr. 1968), apoi la Serviciul II din I.J. Alba (1975). Anterior deţinuse funcţia de lucrător operativ prim şi şef al Problemei IV la Secţia raională Huedin, cu un salariu de 1.110 lei (1958-1960)[832]. A avut gradele de locotenent (1958), lt. major (1959-1960), căpitan (1963-1968) şi maior (1975). În 1965, în urma unui denunţ al unui subordonat[833], D.R.S. Cluj a trimis o comisie la Câmpeni pentru a cerceta activitatea ofiţerului. Cercetările au evidenţiat faptul că acesta a săvârşit numeroase abuzuri grave: a şantajat mai multe femei, cu care a întreţinut relaţii sexuale în biroul său; a folosit maşina unităţii, falsificând filele de parcurs, pentru diverse deplasări şi transporturi de materiale în scop personal, şi a împrumutat-o altor persoane (printre care şi unor profesori cu care în perioada 1963-1964 se pregătea pentru examenele de la liceu); a pescuit clandestin, fiind prins de un miliţian etc. În consecinţă, la 29 nov. 1965 a fost judecat de Consiliul de onoare al ofiţerilor superiori din cadrul D.R.S. Cluj[834], care a propus retrogradarea lui în funcţia de ofiţer I. La 15 ian. 1966, şeful D.R.S. Cluj, lt.-col. Pleşiţă Nicolae, şi locţiitorul Secţiei Cadre din D.R.S. Cluj, mr. Mărginean Gavril, au întocmit o *Notă-raport cu propunerea de retrogradare din funcţie*[835], pe care au înaintat-o şefului Direcţiei Cadre a M.A.I., col. Pateşan Ioan, care a aprobat-o. În consecinţă, gen.-lt. Negrea Vasile, adjunct al ministrului Afacerilor Interne, a emis Ordinul nr. 1.603 din 30 iun. 1966, conform căruia „cpt. Moraru Moise, din D.R.S. Cluj, se scoate din funcţie şi se pun la dispoziţia aceleiaşi direcţii regionale"[836]. Foarte probabil a fost retrogradat în funcţia de ofiţer I în cadrul Secţiei raionale Câmpeni, unde activa inclusiv în anul 1968, deservind informativ

[831] Încadrarea s-a făcut prin Ordinul nr. 649/11 sept. 1951 semnat de lt.-col. Corin Aurel (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7506, dosar nr. 6, f. 234).

[832] În această perioadă avea un salariu de 780 lei (1 febr.-1 mai 1958), apoi de 1.110 lei (1 aug. 1959-1 mart. 1960). A se vedea A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 145, respectiv Idem, dosar nr. 28, f. 137.

[833] Conform unei note-raport, cercetările au început deoarece, în aprilie 1965, lt. Ioniţă Paul, ofiţer la Secţia raională Câmpeni, „a trimis la C.C. al P.C.R. o scrisoare în numele unui oarecare «Furdui Petru» din Sohodol, raionul Câmpeni, referitor la abaterile cpt. Moraru Moise" (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.385, dosar nr. 9, f. 10).

[834] A fost judecat pentru „relaţii imorale cu diferite femei, folosirea în mod abuziv a maşinii subunităţii, beţii şi compromis în public" (*Ibidem*, f. 11).

[835] În cuprinsul notei se preciza: „Abaterile cpt. Moraru Moise constituie un exemplu negativ pentru subordonaţi, care, profitând de abaterile sale, de lipsa de autoritate şi control, de slaba muncă politico-educativă, au comis la rândul lor fapte grave, care s-au soldat cu scoaterea din M.A.I. a trei ofiţeri (doi tineri absolvenţi ai şcolii), retrogradarea locţiitorului şefului de raion şi mutarea unui ofiţer la alt raion, ducând astfel la destrămarea colectivului" (*Ibidem*, f. 1-12).

[836] *Ibidem*, f. 9.

comunele din zonă. Dirija agenţii: „Vasilescu Ioan” (1964), „Straja Ioan” (1966-1967) şi „Tomescu Vasile” (1968). A condus urmărirea lui Nicolae Bucea şi Gheorghe Balea (1964), coordonându-l pe şeful Postului de Miliţie Bistra.

Mortoiu Aurelian: şef al Biroului 7 din Serviciul III la D.R.S. Banat (1963-1965). Anterior fusese ofiţer la Serviciul T.F. Timişoara (1956). După desfiinţarea regiunilor a activat în cadrul I.S.J./I.J. Timiş (1968-1984), deţinând funcţiile de şef al Serviciului de securitate al municipiului Reşiţa şi adjunct al inspectorului şef (din febr. 1968)[837] şi şef al Securităţii din I.J. Timiş (din 1977-1984)[838]. A fost apoi numit locţiitor al şefului Direcţiei a II-a (1984-1985)[839], şef al Direcţiei a II-a (1985) şi şef al Direcţiei a III-a (1986-1989). A deţinut gradele de locotenent (1956), căpitan (1963), maior (1964-1967), colonel (1977-1984) şi general-maior (din 20 aug. 1984-1989). În 1965 răspundea de dosarul de obiectiv Combinatul de Industrie Locală Timişoara, urmărind toate persoanele suspecte din această întreprindere. Una din persoanele supravegheate a fost Ioan Breazu, la problema „foşti condamnaţi”.

Motorga Gheorghe: lucrător operativ la Serviciul Orăşenesc de Securitate Hunedoara, cu gradul de căpitan (1965-1968). Ulterior a deţinut funcţia de şef al Securităţii la I.J. Teleorman, cu gradul de colonel (1988-1989). În perioada 1 sept. 1967-10 febr. 1968 a urmat un curs de perfecţionare în domeniul informativ-operativ la Şcoala de ofiţeri nr. 1[840]. La 19 apr. 1965 l-a luat în evidenţă la problema „foşti condamnaţi” pe Titus Nicoară, pe care l-a urmărit până în 1966.

Muntean Teodor: încadrat în Securitate la 10 iul. 1951, ca funcţionar operativ la Biroul raional Aiud[841], a deţinut apoi funcţiile de locţiitor al şefului Secţiei raionale Aiud (1952-1953) şi şef al Secţiei raionale Câmpeni (1958-1962). Ulterior a fost numit şef al Biroului 1 la D.R.S. Cluj (1966), apoi a activat ca ofiţer la I.J. Cluj (1978) şi I.J. Bihor (din 1978). A avut gradele de plutonier (10 iul.-1 sept. 1951), sublocotenent (1 sept. 1951-1953)[842], lt. major (1958-1959), căpitan (1959-1962), maior (1966) şi lt.-col. (1978). În 1958 dirija 4 agenţi şi avea un salariu de 1.350 lei[843], iar în perioada 1 aug. 1959-1 mart. 1960 un salariul de 1.580 lei[844]. În 1961 a dirijat urmărirea informativă a lui Gheorghe Balea, coordonându-l pe plt. Coc Vasile, şeful Postului de Miliţie Bistra.

---

837 A fost numit în cele două funcţii prin Ordinul nr. 1.536 din 18 febr. 1968 al preşedintelui C.S.S., ordin prin care a fost numit şi membru în Colectivul de conducere al I.S.J. Timiş (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 3, f. 116).

838 Numirea ofiţerului în funcţia de şef al Securităţii judeţului Timiş s-a hotărât în şedinţa Secretariatului C.C. al P.C.R. din 31 dec. 1976 (F. Dobre – coord., *Securitatea 1967-1989…*, p. 220).

839 Propunerea de numire a ofiţerului în funcţia de locţiitor al şefului Direcţiei a II-a Contrainformaţii în sectoarele economice (contrasabotaj) a fost înaintată de Tudor Postelnicu, ministru secretar de stat la Ministerul Afacerilor Interne, la data de 5 sept. 1984 (*Ibidem*, p. 236).

840 A fost trimis la acest curs prin Ordinul nr. 3.840/1 sept. 1967 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat).

841 A fost încadrat prin Ordinul de zi nr. 574 din 25 iul. 1951, emis de lt.-col. Corin Aurel (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 6, f. 123).

842 A fost înaintat la gradul de sublocotenent prin Decizia nr. 966 din 30 aug. 1951 semnată de gen.-lt. Gheorghe Pintilie, ministru adjunct al M.A.I. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 2, nenumerotat).

843 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 146.

844 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 140.

Mureşan Ioan: şef al Postului de Miliţie Poşaga, cu gradul de srg. major (1967). L-a supravegheat Avram Ihuţ în satul Belioara, fiind coordonat de lt. Radu (1967).

Nagy Ştefan: sublocotenent de miliţie din cadrul Direcţiei Regionale de Miliţie Cluj (1950). A făcut parte din echipa care l-a ucis pe Mişu Salagea la 2 sept. 1950.

Nedelcu Mihail: inspector general la Inspectoratul Regional de Siguranţă Piteşti (1947-aug. 1948), apoi şef al D.R.S.P. Piteşti (din 30 aug. 1948-ian. 1951) şi şef al D.R.S. Cluj (din ian. 1951-până în iun. 1957). A fost numit şef al Serviciului „C" din M.A.I. (1957-până la 10 iul. 1967, când a fost pensionat). A îndeplinit şi funcţia de secretar al Comisiei M.A.I. pentru judecarea cazurilor de trimitere sau eliberare din D.O. (1958-1960). În 1960 avea un salariu de 3.520 lei. Încadrat în Securitate cu gradul de colonel (1948-1966), a fost avansat general-maior (1966-1971), apoi general-locotenent în rezervă (în mai 1971). În sept. 1952 a propus internarea preotului Nicolae Chindea într-o colonie de muncă pe timp de 5 ani[845], propunere aprobată de comisie. La 4 aug. 1958 a decis fixarea D.O. pe 48 de luni, în com. Rubla, pentru preotul Nicolae Bucea. La 25 nov. 1959 a propus fixarea D.O. pe 24 luni lui Ioan Oargă în com. Lăţeşti. În febr. 1953 avea 4 informatori în legătură[846]. La 9 sept. 1958 a întocmit un *Plan de acţiune* pentru arestarea legionarilor aflaţi cu D.O. în regiunile Bucureşti, Galaţi şi Constanţa şi trimiterea lor la locurile de muncă fixate. Conform planului, în regiunile Constanţa şi Galaţi urma să se deplaseze personal pentru arestarea a 126 legionari, respectiv 94 legionari, operaţiune ce urma să se execute concomitent la 12 sept. 1958[847]. Într-un raport din 17 mai 1968, privind dezbaterea plenarei din aprilie la Cluj, mr. Rîpeanu Ioan afirma că mr. Gruia Manea, „pentru a-l discredita pe fostul şef al regiunii M.A.I. Cluj, Nedelcu Mihail, cunoscând faptul că acesta nu citeşte lucrările prezentate la semnat, a completat un mandat de arestare pe numele lui Nedelcu Mihail, pe care apoi l-a introdus în corespondenţă, fiind semnat"[848].

Negrea Vasile: secretar general al M.A.I. (1958), apoi adjunct al ministrului Afacerilor Interne (1959-28 nov. 1966). Ulterior a fost numit prim-adjunct al ministrului Afacerilor Interne (28 nov. 1966[849]-24 iul. 1967) şi prim-vicepreşedinte al Consiliului Securităţii Statului (24 iul. 1967-8 febr. 1968). În 1958 era membru al Comisiei de fixare şi ridicare a locului de muncă. Anterior deţinuse funcţiile de ofiţer la Direcţia a VIII-a (1952), locţiitor al şefului Direcţiei Anchete (1954) şi şef al D.R.S. Timişoara (1954-1957). A avut gradele de maior (1952-1954), lt.-col. (1954), colonel (1955-1959), general-maior (1959) şi general-locotenent (1963-1968). În anul 1968 a fost trecut în rezervă. La 4 aug. 1958 a decis fixarea D.O. pe 48 de luni, în com. Rubla, pentru preotul Nicolae Bucea. La 25 nov. 1959 a respins propunerea col. Nedelcu Mihail de a i se fixa D.O. pe 24 luni lui Ioan Oargă, dar a precizat faptul că „va fi lucrat informativ de regiunea unde se stabileşte. Nu se aprobă să domicilieze în Bucureşti"[850].

---

845 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 5, f. 211.

846 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 97, f. 10.

847 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 55, vol. 2, f. 96-97.

848 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 16.

849 Numit în această funcţie la şedinţa Secretariatului C.C. al P.C.R. din 28 noiembrie 1966 (A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar nr. 153/1966, f. 3).

850 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 4, f. 125.

Nichiforel Trifon: procuror la Parchetul Tribunalului Militar Sibiu, cu gradul de căpitan (1949). A emis şi prelungit mandatele de deţinere a majorităţii arestaţilor din grupul Dabija.

Nicoară Ioan: lucrător operativ (1956-1957), apoi lucrător operativ prim şi şef al Problemei III (1958-până la 1 mart. 1960) la Secţia raională Câmpeni. În 1958 dirija 9 agenţi, pe care-i folosea în 7 acţiuni informative şi o acţiune de verificare. La 1 mart. 1960 a fost „mutat la Miliţie la reducere”[851]. A avut gradele de locotenent (1956-1958) şi lt. major (1959-mart. 1960). În 1958 avea un salariu de 780 lei[852], iar în perioada 1 aug. 1959-1 mart. 1960 un salariul de 1.110 lei[853]. La 14 ian. 1956 a propus trecerea în evidenţa dosarului de obiectiv a lui Gheorghe Bara.

Nicoară Gh. Mihai: agent la Biroul de Siguranţă Câmpeni (1948), apoi subofiţer la Biroul de Securitate Câmpeni, cu gradul de plt. major (30 aug. 1948-1950). Din toamna anului 1948 şi până în vara anului 1950 a depus eforturi intense pentru descoperirea şi arestarea rezistenţilor din zona com. Bistra, recrutând numeroşi informatori, pe unii prin şantaj.

Nicolicea Gheorghe: ofiţer la Secţia raională Alba Iulia, apoi la I.S.J./I.J. Alba (1964-1978). A avut gradele de locotenent (1964-1967), lt. major (1968), căpitan (1973-1976) şi maior (din 1976-1978) Dirija agenţii: „Călin Oprea”, „Vanea Gheorghe”, „Vasile Ioan”, „Lupu Gheorghe”, „Mantu” şi „Simu”. I-a urmărit informativ pe Simion Bulbucan (1964), Coriolan Goia (1965-1967), Nicolae Haţegan (1967-1974) şi Ioan Oargă (1965-1978).

Nistor Victor: şef al Biroului Anchete la S.J.S.P. Alba (aug. 1948-apr. 1949), apoi şef al Secţiei Anchete la D.R.S. Sibiu (apr. 1949-1951). Încadrat în Securitate cu gradul de locotenent, la 30 dec. 1949 a fost avansat lt. major (1949-1951). La 30 mai 1949 a propus reţinerea ca ostatică a Eugeniei Bumbaş, soră cu fraţii Macavei, „până când se va reuşi arestarea celor doi”[854]. A participat la execuţia lui Nicolae Dabija şi a celorlalte persoane condamnate la moarte, ca şi la execuţia lui Traian Macavei. L-a anchetat pe Traian Macavei şi a întocmit procesul verbal de anchetă asupra activităţii desfăşurate de acesta. I-a anchetat pe Augustin Raţiu, Ionel Robu, Radu Ionescu, Iosif Ţălnaru, Ioan Popa, Nicu Marin, Dumitru Fuga[855] ş.a. A contrasemnat toate deciziile lui Gheorghe Crăciun referitoare la represiunea împotriva persoanelor implicate în mişcarea de rezistenţă. În dec. 1950 a condus ancheta în cazul unor preoţi greco-catolici din Blaj (Ioan Pinca etc.)[856].

Nistorescu Florian: anchetator la D.R.S.P. Sibiu (din 30 aug. 1948-1950). Ulterior a îndeplinit funcţiile de ofiţer la D.R.S. Timişoara (1953) şi şef al Secţiei „C” la D.R.S. Braşov (1954-1956). Încadrat în Securitate cu gradul de sublocotenent (1948-1950), a fost avansat locotenent (din aug. 1950), lt. major (1953-1954) şi căpitan (1955-1956). I-a anchetat pe Florian Deceanu, Emil Dalea, Ioan Boia, Petru Căbulea, Avram Ihuţ.

Niţă Mihai: ofiţer la I.S.J./I.J. Alba (1970-1983). A activat în cadrul Serviciului II (1974-1979) şi Serviciului I (1981). A avut gradele de lt. major (1970-1974), căpitan (1974-

---

851 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 141.
852 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 147.
853 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 141.
854 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 761, vol. 2, f. 363.
855 Pentru violenţa cu care Nistor Victor îi ancheta pe cei arestaţi a se vedea D. Fuga, *Povestea vieţii mele…*, p. 116-118.
856 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 788.

1979) şi maior (1981-1983). L-a urmărit pe Ioan Oargă (1983). În perioada 1974-1977 deservea informativ Întreprinderea de Utilaje Alba Iulia[857].

Olteanu Gh. Emil-Nicolae: lucrător operativ la Biroul I din S.J.S.P. Alba (1950), apoi ofiţer la Secţia raională Alba Iulia (1952-1953), locţiitor al şefului Secţiei a II-a Contraspionaj la D.R.S. Hunedoara (1958), şef al Secţiei raionale Sebeş (1959-1961) şi şef al Secţiei „C" la D.R.S. Hunedoara (1961-1967). După desfiinţarea regiunilor a fost numit şef al Secţiei a III-a Contraspionaj la I.S.J. Alba (febr. 1968[858]-1974). A avut gradele de sublocotenent (1950), lt. major (1958), căpitan (1959-1962), maior (1964-1969) şi lt.-col. (1971-1974). În 1958 dirija 4 agenţi, pe care-i folosea într-o singură acţiune de verificare. În 1958 avea un salariu de 1.550 lei[859], iar în perioada aug. 1959-mart. 1960 un salariu de 1.580 lei[860]. Prin Ordinul nr. 01.938 din 1 nov. 1971 al preşedintelui C.S.S., a fost pedepsit cu retrogradarea pe timp de 3 luni la un nivel inferior de soldă, de la 2.300 lei la 2.150 lei, pentru „neexecutare întocmai şi la timp a unor ordine, lipsă de exigenţă faţă de propria activitate şi slabul control asupra activităţii subordonaţilor"[861]. În dec. 1950 a participat la anchetarea unor foşti informatori ai Siguranţei din jud. Alba[862]. În 1952-1953 l-a maltratat în arest pe Nicolae Haţegan, pentru a recunoaşte apartenenţa la Liga Anticomunistă, deşi acesta nu a avut nici un rol în cadrul organizaţiei. După ce N. Haţegan a cedat torturilor şi a „recunoscut", a fost condamnat la 20 ani muncă silnică[863].

Oneţ Nicolae: ofiţer la Securitatea din Abrud, cu gradul de sublocotenent (1948-1949). În mart. 1949 a condus o echipă de căutare a lui Nicolae Dabija în Munţii Apuseni.

Oneţiu Roman: şef al Postului de Miliţie Mihalţ, cu gradul de plutonier (1980). L-a supravegheat pe Virgil Cerghidean (1980).

Oprea A. Ioan: anchetator (1952), anchetator prim (1959), apoi locţiitor al şefului Serviciului Anchete (1962-1963) la D.R.S. Cluj. După desfiinţarea regiunilor a deţinut funcţiile de locţiitor al şefului Secţiei a III-a şi adjunct al inspectorului şef (1968-1972)[864], şef al Serviciului III (1972-1974) şi locţiitor al şefului Securităţii (1978-1986) la I.S.J./I.J. Cluj. A avut gradele de sublocotenent (1952), lt. major (1959), căpitan (1962-1963), lt.-col. (1969-1970) şi colonel (1974-1986). În ian. 1959 l-a trimis în justiţie pe Iuliu Breazu pe motiv că era membru în organizaţia condusă de Raul Volcinschi, deşi acesta era complet nevinovat. În urma procesului, Breazu a fost condamnat la 15 ani muncă silnică. În aug. 1952 l-a anchetat pe Cornel Deac. În anii '80 s-a ocupat cu supravegherea Doinei Cornea[865].

---

857 Pentru amănunte referitoare la activitatea sa în această perioadă a se vedea A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 349.

858 A fost numit în această funcţie prin Ordinul nr. 1.542 din 18 febr. 1968 al preşedintelui C.S.S., ordin prin care a fost numit şi membru al Colectivului de conducere al I.S.J. Alba (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 3, f. 134).

859 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 351.

860 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 287.

861 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, f. 90-91.

862 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 796, vol. 2, f. 68-72.

863 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5.423, vol. 2, f. 92.

864 A fost numit în cele două funcţii prin Ordinul nr. 1.559 din 18 febr. 1968 al preşedintelui C.S.S., ordin prin care a fost numit şi membru în Colectivul de conducere al I.S.J. Cluj (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 3, f. 186).

865 Conform http://www.realitatea.net/media/dosariada/sec_1.pdf.

Osaion Ioan: şef al Postului de Miliţie Întregalde, cu gradul de plutonier (1976-1977). A urmărit-o informativ pe Valeria Vandor (1976-1977).

Osvath Zoltan: ofiţer în cadrul Serviciului Orăşenesc de Securitate Petroşani, cu gradul de căpitan (1965-1967). A urmărit-o pe Maria Gligor, apoi a cerut trecerea ei în evidenţa pasivă (1965-1967).

Palade Mihail: prim procuror pe lângă Parchetul Tribunalului Militar Sibiu, cu gradul de maior (1949-1950). A emis şi prelungit mandatele de deţinere a mai multor arestaţi din grupul Dabija.

Pană Ilarie: Absolvent de liceu. Ofiţer la Secţia raională Alba Iulia (1963-1968), apoi la I.S.J. Alba (1968-1971). În 1971 avea funcţia de inspector principal la Grupa „A". A avut gradele de locotenent (1963), lt. major (1966-1971) şi căpitan (din 23 aug. 1971)[866]. L-a urmărit pe Dan Pamfil la Zlatna (1963). În 1966 l-a supravegheat pe Simion Bulbucan, coordonat de cpt. Chialda Vasile, apoi a cerut scoaterea acestuia din evidenţa activă.

Pangraţiu Liviu: anchetator în cadrul D.R.S. Cluj, cu gradul de locotenent (1952). În sept. 1952 l-a anchetat pe preotul Nicolae Chindea, apoi a propus internarea acestuia în C.M. „pentru activitatea lui în cadrul P.N.Ţ.-ului Maniu, ca fiind om de încredere a P.N.Ţ., pe care se putea baza în orice ocazie, şi pentru participarea în banda contrarevoluţionară a lui Şuşman", propunere aprobată[867].

Pastti Pompiliu: anchetator la D.R.S.P. Sibiu, cu gradul de sublocotenent (1949). I-a anchetat pe Augustin Raţiu, Alexandru Maxim, Ionel Robu, Emil Olteanu, Florian Picoş, Viorica Buţuţui, Dumitru Avrămuţ, Simion Totoianu şi Aurel Cerghidean.

Paşca Petru: şef al Postului de Miliţie Lupşa, cu gradul de plutonier (1964-1966). Dirija agenţii: „Sârbu Nicolae", „Iacob Petru", „Todea Mircea", „Corlaciu Nicolae". Era coordonat de lt. maj. Suărăşan Alexandru (1966). I-a supravegheat informativ pe Ioan Boia (1964-1966) şi Gheorghe Bara (1966).

Patriciu Mihai (nume real **Grünsperger Mihai**[868]): membru al P.C.R. din ilegalitate, a luptat ca voluntar în războiul civil din Spania, în cadrul Brigăzilor Internaţionale. La sfârşitul războiului a fost internat într-un lagăr în Franţa, dar a evadat şi a luptat în rezistenţa franceză (*maquis*) contra naziştilor[869]. În 1944 s-a reîntors în România. Apropiat de Teohari Georgescu, a fost numit în fruntea Inspectoratului Regional de Poliţie Alba Iulia (15-24 apr. 1945), apoi a Inspectoratului Regional de Poliţie Cluj (25 apr. 1945-30 aug. 1948). Imediat după 6 mart. 1945, chiar înainte de a fi numit în aceste funcţii, a dispus operarea mai multor arestări[870]. După înfiinţarea Securităţii a deţinut funcţiile de şef al D.R.S.P. Cluj (30 aug. 1948-ian. 1951) şi şef al D.R.S. Braşov (din febr. 1951-1952). A avut gradul de colonel (1948-

---

[866] A fost avansat în grad prin Ordinul nr. 01.640/23 aug. 1971 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat).

[867] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 5, f. 211.

[868] Există şi opinii conform cărora numele acestuia ar fi fost Weiss Mihai (D. Jela, *op.cit.*, p. 213).

[869] Dennis Deletant, *Teroarea comunistă în România. Gheorghiu-Dej şi statul poliţienesc 1948-1965*, Editura Polirom, Iaşi, 2001, p. 27.

[870] La 3 apr. 1945 Inspectoratul Regional de Poliţie Alba Iulia a efectuat mai multe arestări „din ordinul verbal al domnului Patriciu", deşi nu se precizează nicăieri calitatea acestuia, instituţia fiind condusă încă de inspectorul regional Ioan Stănilă, care a fost însă arestat după câteva zile (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 204, vol. 1, f. 310).

1952). După căderea lui Teohari Georgescu, a fost îndepărtat din funcţie. A fost unul dintre şefii Securităţii cu cele mai multe asasinate la activ, fiind implicat în numeroasele crime din regiunea Cluj. A ordonat executarea mai multor rezistenţi din Munţii Apuseni (membri ai organizaţiei lui Diamandi Ionescu), ca şi a unor ţărani care se împotriveau colectivizării. Ordinele sale au fost îndeplinite cu precădere de către cpt. Kovács Mihai şi mr. Briceag Nicolae. La ordinul său, în zilele de 2 şi 5 apr. 1950 au fost luaţi din sediul Securităţii din Cluj şi asasinaţi într-un loc necunoscut mai mulţi membri ai organizaţiei lui Dabija: Mihai Angheluţă, Nicolae Niţescu, Alexandru Maxim, Ioan Robu, Alexandra Pop, Simion Moldovan, Emil Dalea, Petru Mărgineanu, Emil Olteanu, Victor Vandor, Florian Picoş, Ioan Bedeleanu. A ordonat executarea lui Constantin Vodă, ucis împreună cu Victor Marc (membru al organizaţiei Diamandi) în noaptea de 6/7 aug. 1949 de o echipă condusă de cpt. Kovács Mihai. A decedat în anul 1996 la Cluj, fără a avea cu nimic de suferit după căderea regimului comunist.

Pavel Radu: ofiţer la Serviciul I din I.J. Alba (1979-1984). A avut gradele de locotenent (1979-1982) şi lt. major (1982-1984). La 15 mai 1981, la propunerea lui a fost deschis D.U.I.-ul „Goran" (privindu-l pe Ioan Oargă), deoarece: „A fost condamnat 10 ani pentru uneltire contra ordinii sociale, participând la activitatea bandei lui Dabija Nicolae. În prezent este semnalat că ascultă şi colportează ştirile posturilor de radio străine, având o poziţie duşmănoasă. Întreţine relaţii cu fostul condamnat Cristian Mihail", la care se adăuga şi faptul că era „descendent de fost şef de cuib legionar"[871].

Penescu Gheorghe: ofiţer în cadrul Serviciului II (1968-1982), apoi în Serviciul III (1986) la I.S.J./I.J. Argeş. Anterior fusese ofiţer în cadrul D.R.S. Piteşti (1960). A avut gradele de locotenent (1960), căpitan (1971-1973), maior (1974-1981) şi lt.-col. (1986). În anii 1980-1981 era responsabil de obiectivul C.A.T.C. Piteşti, unde muncea şi Dumitru Măgureanu, pe care l-a urmărit la locul de muncă.

Petrache T. Cristian: anchetator în cadrul Direcţiei a V-a, Serviciul I (1948-1950). A avut gradele de locotenent (1948-1949) şi lt. major (1950). L-a anchetat pe Silvestru Bolfea şi a propus folosirea lui în proces doar ca martor, deoarece „nu poate fi considerat chiabur"[872]. În noaptea de 5/6 mai 1950 a condus echipa care l-a arestat pe istoricul Alexandru Lapedatu[873], trimis apoi la Penitenciarul Sighet, unde a şi încetat din viaţă.

Petrescu Petre: ofiţer în cadrul I.J. Argeş, cu gradul de lt. major (1974-1980). În această perioadă era responsabil de obiectivul Combinatul Petrochimic Piteşti, unde muncea şi Dumitru Măgureanu, pe care l-a urmărit la locul de muncă.

Pintilie Alexandru: subofiţer la S.J.S.P. Turda (din 30 aug. 1948-1949). Ulterior a fost ofiţer la Secţia raională Zalău (1951-1955), o perioadă deţinând funcţia de şef al secţiei (1952-1955). Încadrat în Securitate cu gradul de plutonier (1948-1949), a fost avansat sublocotenent (1951) şi locotenent (1952-1955). A participat la lupta de la Muntele Mare.

Pintilie Gheorghe (nume real Pantelei Bodnarenko): născut la 9 nov. 1902 în Ucraina. Trimis în România de sovietici cu misiuni de spionaj, a fost arestat şi condamnat la 3

[871] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 3.736, vol. 2, f. 10.
[872] A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 20, f. 9.
[873] În nota prin care îl depunea pe Alexandru Lapedatu în arestul M.A.I. arăta faptul că istoricul „după 10 minute ne-a deschis uşa, nu s-a intimidat deloc, în tot timpul a fost calm" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 9.571, f. 28).

ani închisoare (1928). În detenţie a intrat în anturajul viitorilor lideri comunişti. Director general al D.G.S.P. (din 30 aug. 1948-1950). Adjunct al ministrului Afacerilor Interne (1951-1961). A avut gradul de general-locotenent (1948-1961). A aprobat propunerile de pedepse la care urmau să fie condamnaţi acuzaţii din lotul Dabija. A cerut selecţionarea câtorva condamnaţi la pedepse grele „pentru a li se crea un regim mai aspru în închisoare”, ulterior toţi aceştia fiind asasinaţi (Mihai Angheluţă, Nicolae Niţescu, Alexandra Pop şi Simion Moldovan).

Pleşa Nicolae: şef al Postului de Miliţie Mogoş, cu gradul de plutonier (1964-1968). I-a urmărit pe Victor Bârzog şi Dan Pamfil, ambii foşti legionari, fiind coordonat de lt. maj. Briciu Remus.

Pop T. Ioan: subofiţer la S.J.S.P. Turda, cu gradul de plt. major (30 aug. 1948-1951). A fost scos din Securitate, cu pierderea gradului, la 5 ian. 1951[874]. A participat la lupta de la Muntele Mare, unde a comis mai multe erori, motiv pentru care cpt. Kovács Mihai a propus sancţionarea acestuia.

Popa Cornel: miliţian la Postul de Miliţie Lupşa (1949). A participat la lupta din com. Muşca contra fraţilor Macavei.

Popa Iacob: chestor şi şef al Serviciului judeţean de Siguranţă Alba (1948). La înfiinţarea Securităţii a fost numit şef al S.J.S.P. Alba (30 aug. 1948-dec. 1949), apoi şef al S.J.S.P. Hunedoara (dec. 1949-sept. 1950). După desfiinţarea judeţelor a deţinut funcţiile de şef al Serviciului raional Deva (sept. 1950-1951), şef al Secţiei raionale Rădăuţi (1952-1953), şef al Secţiei raionale Botoşani (6 nov. 1953[875]-1954) şef al Serviciului raional Făgăraş (1954-1956) şi şef al Serviciului raional Sibiu (1956-1958). În 1958 dirija 5 agenţi, pe care-i folosea într-o acţiune informativă şi o acţiune de verificare, şi avea un salariu de 1.800 lei[876]. Încadrat în Securitate cu gradul de căpitan (1948-1954), a fost avansat maior (1954-1956), apoi lt.-col. (1958). A condus operaţiunile de represiune contra rezistenţilor din jud. Alba şi a celor din Munţii Făgăraş (grupul Ion Gavrilă-Ogoranu)[877].

Popa Vasile: şef al Biroului I Informaţii la S.J.S.P. Turda, apoi la Serviciul raional Turda (din 30 aug. 1948-1951). Încadrat în Securitate cu gradul de sublocotenent (1948-1950), a fost avansat locotenent (1950-1951). A fost scos din Securitate, cu pierderea gradului, la 20 mart. 1951[878]. În perioada 29 iul.-1 aug. 1949 a participat la acţiuni de prindere a fraţilor Macavei, fiind la comanda unei echipe ce a acţionat în zona com. Muşca[879]. Implicat în mai multe acţiuni represive contra rezistenţilor din Munţii Apuseni.

Popescu Constantin: procuror pe lângă parchetul Tribunalului Militar Cluj, cu gradul de maior (1949). A emis mai multe mandate de deţinere a unor membri ai grupului condus de Dabija (pentru persoanele arestate de către S.J.S.P. Turda).

---

874 Trecerea în cadrul disponibil s-a făcut prin Decizia nr. 502.140/16 febr. 1951 semnată de gen.-lt. Gheorghe Pintilie (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 5, f. 47-50).

875 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 13.153, f. 5.

876 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 2, f. 611.

877 Pentru detalii privind activitatea sa în acţiunile contra acestui grup a se vedea I. Gavrilă-Ogoranu, *Brazii se frâng…*, vol. IV.

878 Trecerea în cadrul disponibil s-a făcut prin Decizia nr. 502.140/16 febr. 1951 semnată de gen.-lt. Gheorghe Pintilie (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 5, f. 47-50).

879 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 11, f. 34.

Popescu Constantin: ofiţer în cadrul Direcţiei Anchete (aug. 1948-1959). A deţinut funcţiile de şef al Biroului 2 din Serviciul I (1949), şef al Serviciului II (1956-1957) şi şef al Serviciului III (1958-1959). Încadrat în Securitate cu gradul de căpitan (30 aug. 1948-1951), a fost avansat maior (1956) şi lt.-col. (1957-1959). În mart. 1949 l-a anchetat pe Nicolae Niţescu, iar în urma anchetei a întocmit o notă prin care cerea arestarea lui Mihai Angheluţă, Titus Ceauşu şi Ioan Carra. După ce i-a anchetat din nou pe toţi patru a cerut trimiterea lor la Cluj, unde se intenţiona judecarea acestora.

Preda Gheorghe: ofiţer în cadrul I.J. Alba (1973-1989). A activat la Serviciul II (1973) şi la Biroul 2 din Serviciul I (1975), apoi a fost numit şef al Serviciului I (1988-1989). A avut gradele de lt. major (1973-1975), căpitan (din aug. 1975), lt.-col. (1988-1989). În apr. 1975 a propus urmărirea informativă cu prioritate a lui Traian Câmpeanu.

Puşcaş: şef al Postului de Miliţie Benic, cu gradul de plt. major (1983-1987). L-a urmărit pe Simion Bulbucan, deşi acesta avea peste 80 de ani.

Radu: ofiţer la Secţia raională de Securitate Câmpeni, cu gradul de locotenent (1967). Îl coordona pe şeful Postului de Miliţie Poşaga, srg. major Mureşan Ioan, în supravegherea lui Avram Ihuţ în satul Belioara, jud. Alba.

Răuţă G. Octavian: comandant al Garnizoanei Sibiu, cu gradul de colonel (1949-1950). A ordonat trimiterea în judecată a lotului Dabija şi a lui Traian Macavei şi Sabin Vandor.

Răzvan Sergiu: ofiţer în cadrul Direcţiei Anchete (30 aug. 1948-1951). Şef al Serviciului I (1949), şef al Serviciului II (1949), apoi şef al Serviciului IV (1951). A avut gradele de căpitan (1948-1949) şi maior (1950-1951). La 4 mart. 1949 a ordonat D.R.S.P. Cluj să-l cerceteze cu amănunţime pe Avram Ihuţ pentru a afla unde se ascunde organizaţia lui Dabija. În dec. 1950 s-a deplasat la D.R.S.P. Piteşti pentru a coordona acţiunile de arestare şi cercetare a rudelor şi persoanelor de sprijin ale membrilor grupului Arnăuţoiu, ca şi de „organizarea reţelei informative necesare prinderii bandiţilor”[880].

Retezar Ioan: comisar la Inspectoratul Regional de Poliţie Oradea (1945-1948)[881], unde a deţinut funcţia de şef al Biroului Informaţii Interne (1948). După înfiinţarea Securităţii a fost numit şef al Serviciului Anchete la D.R.S.P. Oradea, cu gradul de căpitan (1948-1950). Ulterior a deţinut funcţia de locţiitor al şefului D.R.S. Baia Mare, cu gradul de lt.-col. şi un salariu de 2.600 lei (1958-1960)[882]. În 1958 dirija 2 agenţi. La Oradea a anchetat grupul de militari organizat de srg. Ioan Popa în cadrul Regimentului 9 Cavalerie. A fost implicat în anchetarea rezistenţilor din Maramureş (organizaţia fraţilor Popşa)[883].

Rigo Ioan: lucrător operativ la Biroul de Securitate Câmpeni (din 30 aug. 1948-1949), apoi şef al Biroului de Securitate Iara (1950-1951). Ulterior a activat în cadrul Secţiei raionale Dej (1956), apoi a deţinut funcţia de locţiitor al şefului Secţiei raionale Cluj, cu un

---

880 F. Dobre (coord.), *„Bande, bandiţi şi eroi”…*, p. 119.

881 Într-un *Referat* întocmit la 22 iul. 1945 de Pop Antoniu, subinspector la Inspectoratul Regional de Poliţie Oradea, în care prezenta abuzurile comise în arestul inspectoratului în acea perioadă, printre „schingiuitori şi bătăuşi” era evidenţiat şi comisarul Retezar (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 204, vol. 7, f. 27).

882 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 353.

883 A se vedea Camelia Ivan Duică, *Rezistenţa anticomunistă din Maramureş. Gruparea Popşa (1948-1949)*, Institutul Naţional pentru Studiul Totalitarismului, Bucureşti, 2005.

salariu de 1.460 lei (1956-până la 1 mart. 1960, când a fost „scos la reducere")[884]. Încadrat în Securitate cu gradul de plt. major şef (aug. 1948-febr. 1950), a fost avansat sublocotenent (din febr. 1950), locotenent (1950-1951), lt. major (1956) şi căpitan (din 1956-1960). În mart. 1949 a condus mai multe acţiuni în Munţii Apuseni pentru prinderea lui Nicolae Dabija, Traian Ihuţ, Nicolae Salagea, Constantin Vodă, participând şi la lupta de la Muntele Mare. La 6 iun. 1950 a condus personal o acţiune de prindere a doi rezistenţi din zona Iara (Teodor Feneşan şi Ioan Juga). Acţiunea a avut loc la marginea com. Şchiopi, iar ofiţerul relatează desfăşurarea acesteia: „Subsemnatul m-am apropiat pe burtă de cabană, iar la o distanţă de 5 metri, când am ajuns în faţa cabanei şi am observat că cei doi fugari se află în baracă şi dormeau, m-am ridicat şi am făcut un salt până în faţa cabanei, când am somat cu «sus mâinile», iar în acel timp au ajuns şi tovarăşii în faţa cabanei [doi securişti şi un miliţian – n.n.], fugarii fiind surprinşi la somaţie şi fiind somnoroşi, nemaiavând timp de a întrebuinţa pistolul care se afla încărcat pe ţeavă la capul numitului Juga Ioan, a cui proprietate a fost, amândoi au ridicat mâinile în sus, fără a mai fi nevoie de a face uz de armă din partea noastră"[885]. În noaptea de 30 iun./1 iul. 1950 a condus o acţiune de arestare a unui membru al organizaţiei Diamandi[886]. Cu toate acestea, în dec. 1950 a fost criticat de către mr. Kovács Mihai pentru că nu dădea atenţia cuvenită prinderii rezistenţilor[887].

Rotariu M. Iulian: născut în anul 1934, în com. Stângăceaua, jud. Mehedinţi. De profesie lăcătuş, s-a înscris în P.C.R. în 1954. A absolvit ulterior Facultatea de Filologie şi Universitatea Politică şi de Conducere. Cunoştea limba franceză. În 1978 avea o vechime de 18 ani în „munci de răspundere"[888]. A deţinut funcţiile de lucrător operativ prim (1961-1964) şi şef al Secţiei raionale Alba Iulia (1964-febr. 1968). După desfiinţarea regiunilor a fost numit adjunct al inspectorului şef şi şef al Serviciului I la I.S.J. Alba (18 febr. 1968[889]-1972). La contopirea Securităţii cu Miliţia a fost numit şef al Securităţii din I.J. Alba (1972-1979), apoi şef al I.J. Sibiu al M.I. (1979-1988)[890]. Anterior venirii la Alba Iulia deţinuse funcţia de lucrător operativ prim în Problema IV la Secţia raională Brad (1958-1960), cu o retribuţie de 730 lei[891], apoi de 1.040 lei[892]. În 1958 dirija 3 agenţi, pe care-i folosea în 2 acţiuni informative. A avut gradele de locotenent (1958-1960), lt. major (1961-1964), căpitan (1965-1968), maior (1969-1973), lt.-col. (1973-1978) şi colonel (1978-1989). În mai 1970 a fost recompensat cu un

---

884 În această perioadă a avut un salariu de 1.140 lei (1 febr.-1 mai 1958), apoi de 1.460 lei (1 aug. 1959-1 mart. 1960). A se vedea A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 150, respectiv Idem, dosar nr. 28, f. 140.
885 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 9, f. 330.
886 *Ibidem*, f. 226.
887 *Ibidem*, f. 367.
888 F. Dobre (coord.), *Securitatea 1967-1989…*, p. 232.
889 A fost numit în cele două funcţii prin Ordinul nr. 1.542 din 18 febr. 1968 al preşedintelui C.S.S., ordin prin care a fost numit şi membru al Colectivului de conducere al I.S.J. Alba (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 3, f. 134).
890 La şedinţa Biroului executiv al Consiliului de conducere al Ministerului de Interne din 11 apr. 1978 a fost propus pentru a fi numit în funcţia de şef al I.J. Sibiu al M.I., propunere care la 4 sept. 1978 a fost trimisă spre avizare Secretariatului C.C. al P.C.R. (F. Dobre – coord., *Securitatea 1967-1989…*, p. 225).
891 În perioada 1 febr.-1 mai 1958 (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 353).
892 În perioada 1 aug. 1959-1 mai 1960 (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 286).

aparat de filmat şi cu suma de 1.500 lei[893]. Prin Ordinul nr. 01.938 din 1 nov. 1971 al preşedintelui C.S.S., a fost pedepsit cu retrogradarea pe timp de 3 luni la un nivel inferior de soldă, de la 3.000 lei la 2.850 lei, pentru „neexecutare întocmai şi la timp a unor ordine, lipsă de exigenţă faţă de propria activitate şi slabul control asupra activităţii subordonaţilor”[894]. În perioada 1961-1964 răspundea informativ de instituţiile de cultură şi de intelectualii din oraşul Alba Iulia. La 6 apr. 1966 a aprobat trecerea în evidenţa pasivă a lui Simion Bulbucan.

Rusu G. Grigore: lucrător operativ la S.J.S.P. Someş-Dej (din 30 aug. 1948-1949), şef al Biroului Gherla din S.J.S.P. Someş (1949-1950), şef al Secţiei raionale Dej (1951-1956), şef al Secţiei raionale Aiud (1957-1966) şi şef al Serviciului raional Bistriţa (1967-febr. 1968). După desfiinţarea regiunilor a fost numit adjunct al şefului Serviciul I Informaţii Interne din cadrul I.S.J. Bistriţa-Năsăud (1968-1969)[895]. În 1958 dirija 4 agenţi, pe care-i folosea în 3 acţiuni informative. Încadrat în Securitate cu gradul de sublocotenent (aug. 1948-1949), a fost avansat locotenent (1950-1952), căpitan (1955-1963) şi maior (din 23 aug. 1963-1969). În perioada ian.-iun. 1950 a participat la un curs de perfecţionare pe linie de Securitate şi probabil la absolvire a fost avansat la gradul de locotenent. În 1958 avea un salariu de 1.350 lei[896], iar în perioada aug. 1959-mart. 1960 un salariul de 1.580 lei[897]. L-a supravegheat informativ pe Iacob Târziu (1960-1964).

Rusu Ilie: maistru de revir la Colonia Baia Sprie, cu gradul de sublocotenent (1955). La 1 dec. 1955 a întocmit un raport pentru sancţionarea lui Iosif Ţălnaru, în urma căruia acesta a fost pedepsit cu 20 de zile de carceră. În 1951 a existat un plt. Rusu Ilie, subofiţer în cadrul D.R.S. Cluj, înaintat la gradul de sublocotenent la 1 sept. 1951[898].

Ruşeţ Vasile: anchetator în cadrul S.J.S.P. Alba, cu gradul de locotenent (1948-1949). Anterior deţinuse funcţia de şef al Biroului local de Siguranţă Cugir (1948). I-a anchetat pe Simion Moldovan, Ioan Oargă, Iuliu Breazu, Titus Ceauşu, Ioan Carra, Florian Deceanu, Traian Câmpeanu,, Simion Ordeanu, Petru Căbulea, Avram Ihuţ, Gheorghe Bara, Alexandru Cătălina, Virgil Cerghidean, Laurean Crişan, Liviu Valer Trif, Liviu Drăgan, Vasile Fleşeriu, Partenie Fleşeriu, Ioan Popa, Pompiliu Şelmereanu, Rozalia Cioară, Gheorghe Haţegan, Petru Micu, Victor Lazăr ş.a.

Sabău Florea: lucrător operativ la Biroul 4 Operativ din S.J.S.P. Turda – se ocupa cu arestări, percheziţii, obţinerea de date (din 30 aug. 1948-1950), numit apoi lucrător operativ la Biroul Securităţii Câmpeni (în iul. 1950), iar ulterior ofiţer la Serviciul raional Turda (1951). Încadrat în Securitate cu gradul de sublocotenent (aug. 1948-1949), a fost avansat locotenent (1950-1951). A condus acţiunea de la Muntele Mare din 4 mart. 1949, dar a comis

---

893 Recompensa a fost acordată prin Ordinul nr. 01.436/13 mai 1970 al preşedintelui C.S.S. (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.393, dosar nr. 3, nenumerotat).

894 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, f. 90-91. În aceeaşi zi, prin Ordinul nr. 01.940 al preşedintelui C.S.S., i-a fost suspendată indemnizaţia de comandă până când I.S.J. Alba nu va obţine cel puţin calificativul „bine” (*Ibidem*, f. 96)

895 Numirea s-a făcut prin Ordinul nr. 1.559 din 18 febr. 1968 al preşedintelui C.S.S. Tot prin acest ordin, ofiţerul a fost numit şi membru în colectivul de conducere al I.S.J. Bistriţa-Năsăud (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 3, f. 186).

896 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 148.

897 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 141-142.

898 A fost înaintat la gradul de sublocotenent prin Decizia nr. 966 din 30 aug. 1951 semnată de gen.-lt. Gheorghe Pintilie (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 2, nenumerotat).

mai multe erori, motiv pentru care cpt. Kovács Mihai a propus sancţionarea acestuia. A doua zi a efectuat percheziţia cabanei de la Muntele Mare, pe care apoi a distrus-o. La 29 iul.-1 aug. 1949 a participat la acţiuni de prindere a fraţilor Macavei, fiind la comanda unei echipe ce a acţionat în zona com. Muşca[899]. În 1949 a făcut percheziţii la locuinţele unor preoţi greco-catolici anchetaţi pentru activitate clandestină (lotul Vasile Boieru)[900]. În febr. 1950 s-a ocupa cu obţinerea de informaţii despre persoanele care l-au ajutat pe Diamandi Ionescu, iar în iul. 1950 a plecat cu un informator în Munţii Apuseni pentru a-l prinde pe Leon Şuşman.

Sav Nicolae: ofiţer la Secţia raională Alba Iulia, cu gradul de locotenent (1963-1965). L-a urmărit pe Dan Pamfil în Zlatna (1963-1965).

Sătmăreanu Ioan: născut în oraşul Zlatna, jud. Alba[901]. anchetator la S.J.S.P. Alba (din aug. 1948-până în sept. 1950), apoi şef al Biroului Anchete din Secţia raională Alba Iulia (din sept. 1950-1951). A avut gradul de srg. major (aug. 1948-1951), fiind apoi avansat sublocotenent (din 1 sept. 1951)[902]. I-a anchetat pe Simion Moldovan, Florian Deceanu, Traian Câmpeanu, Aron Laslo, Gheorghe Pascu, Vasile Frâncu, Ioan Popa, Ioan Haţegan, Partenie Fleşeriu, Vasile Fleşeriu, Ştefan Puşcaş, Iulian Şonea, Emil Popa, Vasile Groza, Mihail Roşu, Ioan Socaciu, Ioan Puşcaş, Traian Stan, Aurel Tiuţiu, Aurel Meseşan, Sebastian Lupea, Ştefan Man, Bazil Marian, Gheorghe Haţeganu, Candin Man, Gheorghe Repede, Vasile Voicu ş.a.[903].

Săvuţ Traian: şef al Postului de Miliţie Lupşa, cu gradul de plutonier (1962). L-a urmărit pe Ioan Boia (1962).

Sbera Constantin: şef al Grupei de Miliţie Teiuş (1971-1981). A avut gradele de căpitan (1971) şi maior (1979-1981). L-a supravegheat informativ pe Crişan Gligor (1979-1981).

Schwartz Andrei: lucrător operativ la S.J.S.P. Turda (30 aug. 1948-1949). Şef al problemei „Categorii sociale" din cadrul Biroului 1 Informaţii interne la S.J.S.P. Turda (1950), ocupându-se cu coordonarea supravegherii informative a militarilor deblocaţi, elevilor, liber profesioniştilor, muncitorilor, ţăranilor şi angajaţilor din aparatul de stat[904]. Şef interimar al Biroului 1 din S.J.S.P. Turda (1950). Încadrat în Securitate cu gradul de sublocotenent (aug. 1948-dec. 1949), a fost avansat locotenent (din 30 dec. 1949-1950). La 10 mart. 1950 a semnalat D.G.S.P. faptul că doctoriţa Viorica Gâscă „a fost implicată într-o organizaţie subversivă", cerând „să fie ţinută în strictă supraveghere"[905]. La 6 iun. 1950 a participat la o acţiune a Biroului local de Securitate Iara de prindere a doi rezistenţi (Teodor Feneşan şi Ioan Juga)[906].

---

899 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 11, f. 34.
900 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 389, vol. 1, f. 56.
901 Conform mărturiei lui Ionel Călin în *** *Noi nu am avut tinereţe…*, p. 202.
902 Pentru „meritele" sale în activitatea de anchetator, a fost înaintat la gradul de sublocotenent direct de la cel de srg. major, prin Decizia nr. 983 din 30 aug. 1951 semnată de gen.-lt. Gheorghe Pintilie (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.506, dosar nr. 2, nenumerotat).
903 Pentru numeroase mărturii privind violenţa cu care Sătmăreanu Ioan îi ancheta pe deţinuţi a se vedea *** *Noi nu am avut tinereţe…*
904 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 195, vol. 1, f. 209-211.
905 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 141, vol. 22, f. 444.
906 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 9, f. 330.

Scrob Dumitru: născut la 17 apr. 1936 în com. Bistra, jud. Alba. În 1950 a absolvit 7 clase primare în comuna natală, urmând apoi Şcoala medie tehnică agricolă din Câmpeni (1951-1955), unde s-a calificat ca tehnician în mecanizarea agriculturii. În 1951 s-a înscris în U.T.M., fiind ales membru în Biroul organizaţiei de bază pe şcoală. În 1955, la absolvire, a fost repartizat tractorist în regiunea Crişana. În perioada ian. 1956-oct. 1957 a urmat stagiul militar, în decursul căruia a fost trimis la Şcoala de ofiţeri de rezervă din Câmpulung Muscel, fiind lăsat la vatră cu gradul de sublocotenent. În armată a fost ales secretar al organizaţiei U.T.M. din unitate. În oct. 1957 a fost numit şef de brigadă la S.M.T. Surduc. S-a înscris în P.M.R. în august 1958. La 15 oct. 1958 a fost încadrat în Securitate la Secţia raională Jibou din D.R.S. Cluj, ca lucrător la Problema „T". În anul 1959 a urmat un curs de perfecţionare în munca de Securitate cu o durată de 10 luni, după absolvirea căruia a fost numit lucrător operativ prim şi şef al Problemei III în cadrul aceleiaşi secţii raionale, cu un salariu de 1.110 lei (1959-1960)[907]. În 1960 a fost numit ofiţer II la Serviciul III din cadrul D.R.S. Cluj, dar în scurt timp a fost mutat la Serviciul II, la „problema turişti", unde „a obţinut rezultate satisfăcătoare"[908]. În 1962 a fost numit ofiţer I la Biroul 1 din Serviciul III din cadrul D.R.S. Cluj, unde a muncit în „problema legionară", funcţie deţinută până la 30 iun. 1966. La 1 iul. 1966 a fost numit în funcţia de şef al Secţiei raionale Câmpeni, cu o retribuţie de 1.800 lei[909], funcţie pe care o deţinea şi în momentul desfiinţării raioanelor (febr. 1968). Ulterior a deţinut funcţia de şef al Securităţii municipiului Dej (1972-1978). Încadrat în Securitate cu gradul de sublocotenent (1958), a fost avansat locotenent (din 1961-1964), lt. major (din 1964-1968), apoi căpitan (1972-1974) şi maior (1976-1978). Dirija agentul „Straja Ioan", cu ajutorul căruia l-a urmărit pe Nicolae Bucea (1966-1967).

Sebeşi Ludovic: anchetator la S.J.S.P. Alba, cu gradul de sublocotenent (din aug. 1948-1949). I-a anchetat pe Dumitru Măgureanu, Ioan Boia, Avram Ihuţ, Traian Gliga, Chirion Giurgiu. A condus toate percheziţiile efectuate la locuinţele persoanelor din jud. Alba arestate pentru apartenenţa la gruparea Dabija, participând la reţinerea acestora. L-a arestat pe preotul Nicolae Suciu.

Serghie Ion: şef al Postului de jandarmi Mihalţ (1946-1947), apoi comandant al Sectorului de jandarmi Teiuş (1948). A avut gradul de plt. major (1946-1948). În aug. 1946 îl supraveghea pe Aurel Cerghidean, iar în nov. 1948 l-a urmărit pe Cornel Pascu.

Siegler Simion: ofiţer din cadrul Direcţiei a V-a Anchete (1948-1950). A avut gradele de locotenent (1948-1949) şi lt. major (1950). În sept. 1949 a semnat un referat prin care cerea trimiterea în justiţie a lotului Pascu Petre. Ulterior a participat la ancheta lotului Pătrăşcanu, fiind „referent al problemei"[910]. La 9 aug. 1950 a propus trimiterea în justiţie a lotului Iosif Tocoianu (grup de rezistenţă din jud. Arad)[911].

Simion F.: ofiţer din Direcţia Anchete (1949-1951), activând în cadrul Serviciului IV şi Serviciului II. A avut gradele de căpitan (1949) şi maior (1951). La 7 mart. 1951 a ordonat arestarea lui Haţegan Nicolae, sub acuzaţia de „antisemitism".

---

907 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 135.
908 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.385, dosar nr. 9, f. 18.
909 Numirea s-a făcut prin Ordinul nr. 1.604, semnat de generalul-locotenent Negrea Vasile, adjunct al ministrului Afacerilor Interne (*Ibidem*, f. 16).
910 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 312.
911 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 65, vol. 5, f. 90.

Staicu Ioan: şef al Biroului local Aiud (din 30 aug. 1948-1949), apoi şef al Serviciului raional Alba (1955-1956) şi şef al Biroului „F" la D.R.S. Hunedoara (1958). A activat în cadrul D.R.S. Hunedoara până în anul 1962, când a fost scos la pensie pe caz de boală. În 1958 dirija 3 agenţi. Încadrat în Securitate cu gradul de plt. major (aug. 1948-1949), a fost avansat sublocotenent (1949), lt. major (1955-1956), apoi căpitan (1958-1962). În timpul anchetei loturilor din gruparea Dabija a fost detaşat temporar la Sibiu. I-a anchetat pe Titus Onea, Alexandra Pop, Simion Moldovan, Nicolae Bucea, Gheorghe Balea, Ioan Boia, Emil Drăgan, Iulian Şonea ş.a.[912]. Din sept. 1948 l-a urmărit pe Gavrilă Mulea, care se împotrivea trecerii la ortodoxie şi avea simpatii pentru P.N.Ţ. La 2 febr. 1949 a fost rănit de Ştefan Popa, în timp ce încerca să-l aresteze la Teiuş. Un raport al I.S.J. Alba din 1968 prezintă desfăşurarea acţiunii: „Existând informaţii că cel în cauză şi-a făcut apariţia în comuna Teiuş, subofiţerul a primit ordinul să-l prindă viu, în care scop s-a deplasat în comuna Teiuş şi, identificându-l în piaţa comunală, a intrat în luptă directă cu banditul, în timpul căreia subofiţerul a fost împuşcat în gură, glonţul ieşind prin partea dorsală a gâtului – sub ceafă – provocându-i o stare de inconştienţă, banditul reuşind să dispară, fiind împuşcat ulterior de organele noastre, la care acţiune a participat şi subofiţerul respectiv. Pentru fapta de curaj de care a dat dovadă, subofiţerul a fost decorat cu ordinul «Steaua României» clasa a V-a şi citat la radio"[913]. Foarte probabil rapida sa avansare la gradul de sublocotenent, în primăvara-vara anului 1949, se datorează intensei activităţi depuse în această perioadă.

Staicu Tudor: anchetator din cadrul Serviciului II din Direcţia a V-a, cu gradul de sublocotenent (1949). În mai 1949 a întocmit un referat privind rezultatul cercetărilor efectuat asupra lui Titus Onea, pe care l-a anchetat. În nov. 1949 a anchetat persoane din conducerea P.S.D.I.[914].

Stana Liviu: ofiţer specialist I la I.J. Timiş, cu gradul de maior (1987). La propunerea sa, lui Ioan Breazu i-a fost respinsă cererea de a vizita Ungaria, deoarece „nu prezintă garanţiile necesare", pentru că era „semnalat cu atitudini necorespunzătoare"[915].

Stanca Ioan: lucrător operativ prim şi şef al Problemei Gârda şi Avram Iancu din cadrul Serviciului special Dr. Petru Groza din D.R.S. Oradea, cu gradul de locotenent şi un salariu de 1.140 lei (1957-1958)[916]. L-a supravegheat informativ pe Dan Pamfil.

Stanciu I. Ioan (Ionel): şef al Secţiei a III-a („Lupta împotriva activităţii politice subversive") la D.R.S. Hunedoara (1954-1968), apoi şef al Serviciului I la I.S.J. Hunedoara (1968-1969)[917]. În 1958 dirija 7 agenţi, pe care-i folosea în 6 acţiuni informative şi o acţiune de verificare, şi avea un salariu de 1.700 lei[918]. A avut gradele de lt. major (1954), căpitan

[912] Pentru numeroase mărturii privind violenţa cu care Staicu Ioan îi ancheta pe deţinuţi a se vedea *** *Noi nu am avut tinereţe…*

[913] F. Dobre (coord.), *„Bande, bandiţi şi eroi"…*, p. 323.

[914] A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 195, vol. 2, f. 137.

[915] A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 5509, vol. 2, f. 14.

[916] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 2, nenumerotat.

[917] A fost numit în această funcţie prin Ordinul nr. 1.550 din 18 febr. 1968 al preşedintelui C.S.S., ordin prin care a fost numit şi membru în Colectivul de conducere al I.S.J. Hunedoara (A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.388, dosar nr. 3, f. 158).

[918] A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 352.

(1957-1961), maior (1963-1967) şi lt.-col. (1968-1969). L-a urmărit pe Nicolae Câmpean (1961).

Stănescu Aurel: comisar ajutor la Biroul I Informaţii interne din cadrul Inspectoratului Regional de Poliţie Cluj (1948), apoi şef al Serviciului Anchete la D.R.S.P. Cluj (din 30 aug. 1948-până în sept. 1952). Ulterior a deţinut funcţiile de şef al Serviciului II (1954-1956) şi şef al Biroului 3 („Fugari") din cadrul Serviciului II (până în 1958) la D.R.S. Cluj. Încadrat în Securitate cu gradul de locotenent (aug. 1948-1950), a fost avansat lt. major (mart. 1950-1954), apoi căpitan (1955-1958). În 1958 avea un salariu de 2.300 lei[919]. A transmis instrucţiuni către S.J.S.P. Turda privind modalităţile de anchetare a persoanelor din grupul Dabija arestate şi deţinute la acest serviciu. L-a anchetat personal pe Ioan Scridon. A ordonat arestarea plt. Iancu Lazăr. În perioada mai 1948-ian. 1949, ajutat de lt. Beiner Sigy, a condus ancheta în cazul studenţilor legionari de la Cluj[920]. În sept. 1948 a arestat şi anchetat mai multe persoane din Cluj care au luat legătura cu doi studenţi legionari arestaţi şi internaţi în spital, acuzându-i de încercare de a le favoriza evadarea, cu toate că era vorba de un doctor care a trimis un bilet, un preot care i-a spovedit şi o studentă care încerca să afle informaţii despre logodnicul ei, arestat şi el[921]. Definitoriu pentru modul în care Stănescu făcea cercetările este un memoriu înaintat la 9 oct. 1949 către Teohari Georgescu de Grigore Bădârcă, privind modul în care a fost anchetat fiul său Ioan, student la Facultatea de Medicină din Cluj, acuzat de a fi făcut politică legionară: „făcându-se cercetări destul de lungi şi foarte riguroase, s-a constatat că fiul meu şi alţi 41 de inşi au fost găsiţi nevinovaţi. Pentru aceasta au fost reţinuţi pe loc în Penitenciarul Cluj pentru a li se da drumul. O parte din ei au fost eliberaţi. Fiul meu, care îşi aştepta şi el rândul, a fost după 8 luni cercetat din nou de tov. locotenent Stănescu Aurel din Securitate, care văzând că dosarul nu conţine probe de vinovăţie i-a comunicat în timpul cercetărilor că dosarul lui trebuie numai încheiat şi va fi pus imediat în libertate dacă va da o nouă declaraţie în care să declare că a consimţit principial de a face parte dintr-o mişcare legionară, dar că acest consimţământ n-a fost tradus în fapt. Fiul meu, nebănuind că tov. locotenent Aurel Stănescu îi întinde o cursă, a consimţit după ce a fost asigurat pe cuvânt de ofiţer că această nouă declaraţie nu schimbă cu nimic situaţia nevinovăţiei şi a dat-o în sensul cerut de tov. locotenent Aurel Stănescu. Trecând termenul fixat de tov. Aurel Stănescu pentru punerea în libertate, fiul meu a constatat că a fost dus în eroare de organul anchetator şi a fost dat în judecată, unde a fost condamnat la 3 ani închisoare corecţională, pe baza noii declaraţii date, căci prima declaraţie, din care nu reieşea vinovăţia, nu se mai găseşte la dosarul cauzei. Probabil că tov. locotenent Aurel Stănescu dorea să facă dovadă că este un abil descoperitor de membri din organizaţii subversive în sensul de mai sus"[922]. Faptele au fost reale, deoarece la 15 apr. 1950 Ioan Bădârcă a fost graţiat şi eliberat din Penitenciarul Piteşti. Brutalitatea anchetelor ofiţerului este menţionată de numeroşi arestaţi[923].

---

919 *Ibidem*, f. 136.

920 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 58, vol. 1, f. 20-23.

921 *Ibidem*, vol. 3, f. 194-195.

922 *Ibidem*, vol. 1, f. 281-282.

923 Spre exemplu, Vasile Botcă, arestat la 30 ian. 1949 în casa surorilor Blănaru pentru „activitate subversivă", arăta că în timpul anchetei „mai brutal s-a purtat cu mine dl. lt. Stănescu" (A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 921, vol. 10, f. 79).

Sterescu Paul: ofiţer în cadrul D.R.S. Timişoara (1953-1960). A deţinut funcţiile de şef al Serviciului VII (1954) şi şef al Serviciului III (1955-1960). A avut gradele de lt. major (1953), căpitan (1954-1957) şi maior (1957-1960). La 26 nov. 1958 a aprobat luarea în evidenţa activă a lui Aurel Cerghidean, la problema „foşti membri P.N.Ţ.”.

Stoicheci Constantin: ofiţer la Secţia raională Alba Iulia, cu gradul de locotenent (1965). L-a urmărit pe Cornel Florean în com. Mihalţ.

Stoleru Constantin: şef al Postului de Miliţie Mihalţ, cu gradul de srg. major (1965-1967). În această perioadă l-a supravegheat informativ pe Cornel Florean.

Suărăşan Alexandru: fost ofiţer în cadrul Grupului Operativ Aiud, fiind implicat în reeducarea din Penitenciarul Aiud[924] (1959-1964). În 1964 a fost numit ofiţer la Secţia raională Câmpeni (1964-1966), apoi locţiitor al şefului Secţiei raionale Câmpeni (1967-1968). După desfiinţarea regiunilor a fost numit ofiţer în cadrul I.S.J./I.J. Alba, deţinând funcţiile de adjunct al şefului Secţiei a II-a Contrainformaţii în sectoarele economice (1968-1971), şef al Secţiei a II-a (1972-1981) şi şef al Serviciului I (1986-1988). La 23 aug. 1962 a fost avansat la gradul de lt. major, iar la 23 aug. 1967, prin Ordinul nr. 3.564 al preşedintelui C.S.S., la gradul de căpitan (1967-1973), apoi la cel de maior (1974-1975) şi lt.-col. (1977-1988). Prin Ordinul nr. 01.350 din 8 mai 1971 al preşedintelui C.S.S. a fost premiat cu suma de 1.200 lei[925], iar prin Ordinul nr. 02.036 din 1 dec. 1971 a fost numit membru în Colectivul de conducere al I.S.J. Alba[926]. În perioada 1964-1967 dirija urmărirea lui Nicolae Bucea, coordonându-l pe şeful Postului de Miliţie Baia de Arieş, plt. major Codoreanu Ioan. În 1966 îl supraveghea informativ pe Gheorghe Bara, pentru care a cerut trecerea în evidenţa activă, coordonându-l pe şeful Postului de Miliţie Lupşa, plt. Paşca Petru.

Suciu Ioan: lucrător operativ la Secţia raională Alba Iulia, cu gradul de locotenent (1956). L-a urmărit informativ pe Aurel Cerghidean în com. Mihalţ, în timp ce acesta venea aici în vizită (1956).

Susta: ofiţer în cadrul D.R.S. Banat, cu gradul de maior (1966). Răspundea informativ de Spitalul „Dr. Victor Babeş” din Timişoara, motiv pentru care l-a supravegheat pe Aurel Cerghidean (1966), care era angajat al spitalului.

Şandor Vasile: şef al Postului de Miliţie Bistra, cu gradul de plt. major (1950). A participat la descoperirea şi uciderea lui Nicolae Salagea (2 sept. 1950), fiind rănit în obraz de către acesta[927].

Şandru Ioan: ofiţer din cadrul Securităţii Sighişoara, cu gradul de sublocotenent (1948-1949). În 1965 era maior şi lucrător la Secţia „C” la D.R.S. Mureş-Autonomă Maghiară. În 1963 exista un maior Şandru I. la D.R.S. Braşov. În timpul anchetei grupul Dabija, a fost

---

924 Activitatea sa în cadrul Penitenciarului Aiud este amintită şi de şeful Grupului Operativ Aiud, col. Crăciun Gheorghe: „În decursul anilor a crescut aşa de mult prestigiul lucrătorilor noştri, încât comandanţi legionari ca Mircea Nicolau, Nistor Chioreanu, sunt fericiţi că se bucură de atenţia plutonierilor Rădulescu Nicolae, Lungu Aurel, Suărăşan Alexandru, Ciumacenco Ioan, Blăjuţ Mihai şi alţii” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 3.463, f. 36).

925 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat.

926 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 14, f. 88.

927 Într-un *Tabel nominal cu cadrele căzute şi rănite în lupta cu bandiţii*, întocmit de Direcţia Generală a Miliţiei, este menţionat la răniţi plt. maj. Şandor Vasile, cu precizarea „rănit în 1950 în Problema Ihuţ Traian” (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 82, vol. 2, f. 39-40).

detaşat temporar la Sibiu. I-a anchetat pe Alexandru Maxim, Ioan Scridon, Silvestru Bolfea, Gheorghe Opriţa, Emil Dalea, Emil Olteanu, Gheorghe Balea, Gheorghe Bara, Mihai Florinc, Victor Vandor, Iosif Ţălnaru.

Taloş Vasile: anchetator la Secţia Anchete a D.R.S.P. Cluj (aug. 1948-1951). Ulterior a îndeplinit funcţiile de locţiitor al şefului Secţiei Cadre (1958), şef al Biroului 1 („Măsuri contrainformative în industria metalurgică şi P.T.T.R.") din cadrul Serviciului IV Contrasabotaj (1959-1962), şef al Biroului 4 din Serviciul III Informaţii Interne (1963-1964) şi şef al Secţiei Anchete (1968) la D.R.S. Cluj. Ofiţer la I.S.J./I.J. Cluj (din febr. 1968-1975), unde a deţinut funcţia de şef al Serviciului II Contrainformaţii Economice (1971-1975). Încadrat în Securitate cu gradul de plt. major (aug. 1948-1949), a fost avansat sublocotenent (1950-1951), ulterior căpitan (1958-1962), maior (1963-1968) şi lt.-col. (1971-1975). În perioada 1 aug. 1959-1 mart. 1960 avea un salariu de 1.580 lei[928]. Prin Ordinul nr. 01.350 din 8 mai 1971 al preşedintelui C.S.S. a fost premiat cu suma de 1.700 lei[929]. În mart. 1949 a transmis ordine către S.J.S.P. Turda privind desfăşurarea anchetei asupra persoanelor arestate din grupul Dabija. În oct. 1951 a condus cercetările în cazul preoţilor şi protopopilor greco-catolici clandestini din zona Cluj-Alba (Valer Boieru, Aurel Pârjol, Dumitru Crişan, Ieronim Şuşman)[930]. În mai 1968, în timpul dezbaterii la Cluj a documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie, a demascat abuzurile comise în cadrul D.R.S. Cluj[931].

Tastea Sebastian: şef al Postului de Jandarmi Cricău, cu gradul de plutonier (1948-până în febr. 1949). În ian. 1949 a semnat o *Notă* referitoare la Cornel Căliman, în care preciza următoarele: „Întrucât nutreşte şi în prezent aceleaşi idei din trecut necesită o supraveghere cât mai mare, fiind capabil de acte de teroare şi de orice acte de ostilitate"[932].

Teodorescu Ovidiu: procuror militar (1949), apoi procuror militar şef (1950-1951) la Parchetul Militar Sibiu. A avut gradele de căpitan (1949-1951) şi maior (1952). A prelungit mandatele de arestare a tuturor arestaţilor din gruparea Dabija, iar comportarea sa din timpul procesului, unde a citit un rechizitoriu virulent, a fost imediat remarcată de către conducerea Securităţii. În aug. 1952 a fost numit procuror în „procesul sabotorilor de la Canal", dar rechizitoriul său a fost întocmit exclusiv de către Securitate, el având doar rolul de a-l citi[933]. Din acest motiv, imediat după proces, a fost destituit din funcţie de procurorul general al R.P.R., Anton Tatu Jianu[934].

---

928 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 105.

929 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.395, dosar nr. 13, nenumerotat.

930 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 389, vol. 1, f. 2-10.

931 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 15-16.

932 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 961, vol. 7, f. 37.

933 Într-o *Notă sinteză cu privire la vinovăţia lui Dulgheru Mişu în „pregătirea" şi „organizarea" procesului de la Canalul Dunăre-Marea Neagră* întocmită în 1968 de Grigore Răduică, prim-vicepreşedinte al C.S.S., se preciza „Regizarea la care a participat efectiv Dulgheru Mişu a mers până şi la redactarea – după cum declară procurorul militar Ovidiu Teodorescu – a unui rechizitoriu, care i s-a impus să-l citească la proces, personal el (procurorul) neavând posibilitatea să verifice «temeinicia sau netemeinicia actelor depuse ca probă de organele de cercetare»" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 64).

934 Într-o *Notă cu privire la unele aspecte referitoare la cazurile prezentate*, întocmită în 1968 şi referitoare la abuzurile comise de Alexandru Drăghici, se menţiona: „tovarăşul Anton Tatu Jianu – în acea vreme procuror general al republicii – aflând că maiorul Teodorescu Ovidiu, fost procuror în

Ticiu Ladislau: ofiţer în cadrul S.J.S.P. Hunedoara, posibil anchetator (1948-1949). A deţinut apoi funcţiile de şef al Biroului de Securitate Brad (1950) şi şef al Biroului raional de Securitate Orăştie (1950-1951). Încadrat în Securitate cu gradul de locotenent (1948-1949), a fost avansat lt. major (1950-1951). În timpul anchetei persoanelor din gruparea Dabija a fost detaşat temporar la Sibiu. I-a interogat pe Traian Mihălţan, Titus Onea, Nicolae Niţescu, Gheorghe Opriţa, Alexandra Pop, Petru Mărgineanu, Emil Dalea, Victor Vandor, Ioan Bedeleanu, Ionescu Radu, Nicodim Lazăr, Vasile Crişan, Virgil Nicoară, Ioan Toporeţ ş.a.

Todea Ioan: şef al Postului de Miliţie Benic, cu gradul de srg. major (1989). L-a urmărit pe Simion Bulbucan, deşi acesta avea 84 de ani.

Triponescu Iuliu: şef al S.J.S.P. Târnava Mică (din 1948-iun. 1950), apoi şef al Serviciului raional Blaj (iun. 1950-1951)[935]. Ulterior a fost mutat la D.R.S. Bacău, în funcţia de şef al Serviciului III (1951-1954). A avut gradul de căpitan (1948-1954). A ordonat arestarea lui Simion Ordeanu şi a lui Ioan Breazu şi transferarea lor pentru anchetă la Alba Iulia (febr. 1949).

Tudor (Todor) Alexandru: anchetator în cadrul D.R.S.P. Sibiu, cu gradul de plt. major (1949). L-a anchetat pe Traian Macavei.

Turlea M.: ofiţer în cadrul I.J. Alba, cu gradul de căpitan (1975). La 7 mai 1975 a propus lucrarea în S.I.G. a lui Gligor Crişan.

Urşica Nicolae: şef al Postului de Miliţie Benic, cu gradul de srg. major (1963). I-a supravegheat informativ pe Simion Bulbucan şi Izidor Nistor.

Vancea Emil: şef al Secţiei a III-a din D.R.S. Cluj (1951-1952). Anterior deţinuse funcţia de şef al Biroului 1 la S.J.S.P. Bistriţa (din 15 febr. 1950). A avut gradele de locotenent (1950-1952) şi lt. major (1952-1953). La 30 mai 1951 a respins cererea de stabilire a lui Radu Dumitru în oraşul Braşov pentru că era fost condamnat politic (vezi biografia lui Radu Dumitru). Într-o sinteză întocmită Direcţia a III-a la 27 nov. 1952, privind rezultatele obţinute pe ţară în „problema bande", era aspru criticat, fiind acuzat că „nu priveşte cu seriozitate munca de lichidare a bandei Şuşman Teodor"[936]. În mart. 1953 a cerut Biroului raional Sărmaş să aresteze un preot greco-catolic nerevenit[937]. A fost apoi îndepărtat din Securitate, arestat şi trimis la Canal[938], în primăvara anului 1953.

---

cadrul procesului, nu a făcut altceva, în cadrul dezbaterilor, decât să expună un rechizitoriu întocmit de organele de Securitate, l-a destituit din funcţia de procuror militar. Imediat după aceasta, Drăghici Alexandru i-a dat telefon tovarăşului Tatu Jianu, reproşându-i faptul că a destituit din funcţia de procuror militar pe Teodorescu Ovidiu şi i-a atras atenţia că, în acest fel, există pericolul compromiterii întregului proces de la Canal" (*Ibidem*, f. 160).

935 Pentru alte detalii privind activitatea lui Triponescu Iuliu la Blaj a se vedea *** *Noi nu am avut tinereţe…*

936 A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 36, f. 144-145.

937 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 390, vol. 2, f. 42.

938 În mai 1968, în timpul dezbaterii la Cluj a documentelor Plenarei din apr. 1968, lt.-col. Ioana Constantin, şeful I.S.J. Cluj, evidenţiind abuzurile foştilor şefi ai D.R.S. Cluj, a precizat că Vancea Emil, „fost membru de partid, a fost arestat şi trimis la Canal pe timp de 12 luni, deşi faptele de care a fost acuzat în general nu s-au confirmat, singura acuzaţie rămasă în picioare fiind aceea că întreţinea relaţii cu o femeie ce avusese legături cu persoane compromise" (A.C.N.S.A.S., fond Documentar, dosar nr. 19, vol. 4, f. 14-15).

Vasilescu (Vasiliu) Mihail: comandant al Garnizoanei Sibiu, cu gradul de colonel (1949). A ordonat trimiterea în judecată a loturilor Alexandru Maxim, Ionel Robu şi Petru Pascu.

Vâtcă: plutonier de Miliţie (1949). A participat la lupta din com. Muşca contra fraţilor Macavei, când s-a aflat la comanda unei echipe de acţiune.

Vlad Doru Adrian: ofiţer în cadrul Serviciului I din I.S.J. Alba, cu gradul de locotenent (1970-1971). L-a dirijat pe Ioan Călin, sub numele conspirativ de „Petrescu Viorel".

Vociu Octavian: agent la Serviciul judeţean de siguranţă Turda (1948). După înfiinţarea Securităţii a deţinut funcţiile de lucrător operativ la S.J.S.P. Turda (din 30 aug. 1948-1949), şef al Biroului local Iara (oct. 1949), şef al Biroului local de Securitate Câmpeni (1950), şef al Biroului Informaţii Interne la Serviciul raional Turda (din mart. 1951-1953), iar ulterior şef al Secţiei raionale Beclean (1954-până în iul. 1955) şi şef al Secţiei raionale Zalău (1958-până la 1 mart. 1960, când a fost „mutat la Miliţie la reducere"[939]). Încadrat în Securitate cu gradul de plutonier (aug. 1948-1949), a fost rapid avansat plt. major (din 23 aug. 1949), sublocotenent (1950), locotenent (din 23 aug. 1950-1953), lt. major (1955) şi căpitan (1958-1960). În 1958 avea un salariu de 1.300 lei[940], iar în perioada 1 aug. 1959-1 mart. 1960 un salariu de 1.580 lei[941]. S-a remarcat în lupta de la Muntele Mare, unde l-a prins pe Titus Onea, faptă pentru care a fost evidenţiat de cpt. Kovács Mihai. La 3-5 mai 1949 a păzit-o pe Alexandra Pop în drumul de la D.R.S.P. Cluj la Bucureşti, la Direcţia a V-a Anchete. În perioada 29 iul.-1 aug. 1949 a participat la operaţiuni împotriva grupului Diamandi Ionescu, fiind la comanda unei echipe ce a acţionat în zona Şesul Cald. După terminarea acestora, a întocmit un raport detaliat în care critica acţiunile Miliţiei, punând eşecul în prinderea rezistenţilor pe seama acestora[942]. La 2 sept. 1950 a făcut parte din echipa care l-a descoperit şi ucis pe Mişu Salagea. La 5 aug. 1952 a condus echipa care l-a ucis pe Traian Ihuţ[943]. Activitatea sa intensă şi rezultatele obţinute în acţiunile contra rezistenţilor din Munţii Apuseni, i-au adus avansarea de la gradul de plutonier la cel de locotenent în decursul a numai doi ani. În perioada mart.-iun. 1951 a semnat mai multe rapoarte ale Serviciului raional Turda către D.R.S. Cluj referitoare la activitatea de supraveghere informativă a unor preoţi greco-catolici din Turda care au refuzat să treacă la ortodoxie, concretizate apoi în trimiterea în instanţă a lotului Aurel Pârjol[944]. În iun. 1951 a semnat un raport referitor la modalităţile prin care erau supravegheaţi legionarii din raionul Turda eliberaţi din penitenciar în anul 1950[945].

---

939 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 133.
940 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 1, f. 145.
941 A.M.I., fond D.M.R.U., inventar nr. 7.369, dosar nr. 28, f. 133.
942 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 711, vol. 11, f. 34.
943 A.C.N.S.A.S., fond Informativ, dosar nr. 2.323, vol. 4, f. 18-20.
944 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 389, vol. 2, f. 456-458, 468.
945 A.C.N.S.A.S., fond Penal, dosar nr. 259, vol. 3, f. 645.

INDICE DE PERSOANE

A

B

D

E

F

G

H

I

J

K

L

M

P

R

S

Ş

T

Ț

U

V

W

Z

În cadrul colecţiei *Documente* a Editurii C.N.S.A.S., a apărut:

1. *Organizaţia de rezistenţă condusă de maiorul Nicolae Dabija (1948-1949),* documente editate, studiu introductiv şi note de Liviu Pleşa

În pregătire:

Afacerea „Evanghelistul”. Vizita lui Billy Graham în România (1985), documente editate de Denisa Bodeanu şi Valentin Vasile, studiu introductiv de Denisa Bodeanu